This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Artis auriferae, quam chemiam vocant, volumen primum: Quod ...

Digitized by Google

UN[redacted]EK GENT

Digitized by Google

Digitized by Google

Ma. 1322.

Math. 1322

Digitized by Google

Biblioth. F. Allamand

Digitized by Google

Math. 1322

Digitized by Google

ARTIS AVRIFERAE, QVAM CHEMIAM VOCANT, VOLVMEN PRIMVM:

QVOD

Continet Turbam PHILOSOPHORVM, alioſq; antiquiſs.

AVTORES.

Cum INDICE Rerum & Verborum locupletiſſimo.

Baſileæ,

Excudebat CONR. VVALDKIRCH;

Expenſis CLAVDII *de* MARNE, *&* IOAN. AVBRY.

Anno Sal. CIƆ IƆ XCIII.

Ex supellectile Adolphi ...

Digitized by Google

IN HOC I. VOLVMINE CONTINENTVR:

pag.

1 Propoſitiones, ſeu maximæ artis Chymicæ.
2 Turba Philoſophorum. 1.
3 Turbæ Philoſophorum alterum Exemplar. 66
4 Allegoriæ ſuper librum Turbæ. 137.
5 Aenigmata ex Viſione Ariſlei. 148.
6 Exercitationes in Turbam. 154
7 Aurora Conſurgens. 185
8 Roſinus ad Euthiciam. 240.
9 Idem ad Saratantam Epiſcopum. 277
10 Liber Definitionum eiuſdem. 316
11 Mariæ Prophetiſſæ Practica. 319.
12 Liber Secretorum Calidis filij Iazichi. 325.
13 Liber Trium verborum. 352.
14 Ariſtoteles de Lapide Philoſophorum. 361.
15 Auicenna de Conglutinatione lapidis. 374.
16 Expoſitio Epiſtolæ Alexandri Regis. 382
17 Ignotus Autor de Secretis lapidis. 389.
18 Merlini allegoria de Arcano lapidis. 392.
19 Rachaidibi de Materia lapidis. 397.
20 Auicennæ Tractatulus de Alchimia. 405.
21 Semita Semitæ. 437.
22 Clangor Buccinæ. 448.
23 Correctio fatuorum. 545.
24 Incertus Autor de Arte Chymica. 575.

Ex his priores decem & poſtremum, ex manuſcriptis exemplaribus impreſſimus.

TYPO-

TYPOGRAPHVS LECTORIBVS S. P. D.

ANTE annos aliquot, amice LECTOR, edidimus Volumen ſatis iuſtum, variorum autorum περὶ χημείας tractantium, opera GVLIELMI GRATTAROLI Medici, collectum. Id cùm non malè nobis ceſſiſſet, gratumque fuiſſe huius Philoſophiæ ſtudioſis animaduerteremus, animum ad eam artem magis excolendam & illuſtrandam, quod in nobis fuit, appulimus. Itaque iuuantibus amicis, Viris doctis, plura collegimus, & ex eis collectis meliora, vt puto, ſelegimus: duobusque hiſce voluminibus, forma cõmodiori, nec ſumptuoſa, diſtribuimus, cogitamusque adhuc

præſtantiora, ſi Deus nobis otia fecerit, amicique iuuerint, in lucem dare: quibus homines huius præſtantiſſimæ vtiliſſimæque artis cupidi, vti fruique poſſint. Sed dicet aliquis, me his meis editionibus plus nocumenti Reipubl. adferre, quàm emolumenti, cùm vana ſit ars, & ſcientia nullà: quæ non de rebus omninò certis, ſed incertis, & raRò contingentibus, imò rariſſimè, aut fortè nunquam multorum opiniones tractet. Neminem enim hactenus noſtro, aut ſuperiori ſeculo præſtitiſſe, quæ tam magnificè multifariamque pollicētur huius artis Scriptores. Cùm igitur fine careat intento, omnia autem propter finem fiant, ſequitur, nullam eſſe artem, nullámve ſcientiam, & ridiculos illos atque ſtultos, qui hæc tractant, aut impoſtoribus inertibus credunt. Quibus cùm à præſtantibus doctiſſimisque Philoſophis certis demonſtrationibus ſatis ſuperq; reſponſum ſit, probataque huius artis veritas (præſertim verò à celeberrimo Philoſopho

loſopho Petro Bono Ferrarienſi in ſua Precioſa Margarita, nunc primùm à nobis integrè (non vt anteà Venetiis) edita: nec non à Laurentio Ventura Veneto, noſtra hac ætate, libro ad Illuſtriſſimum Ottonem Henricum Palatinum dicato, & à nobis edito, artis veritas vindicata, & olim ab infinitis ferè viris Philoſophis idem factitatũ) nihil mea reſponſione opus eſt: cùm præſertim meum non ſit docere, aut partes defendere: ſed bonarum literarum & artium doctores in publicum ad communem vtilitatem edere, & inter ſe eos committere, vt veritas tanquam ex ſilicum colliſione excutiatur. Interim tamen quod mihi, inerti ſcilicet, videtur, dicam. Ab illis ferè contradici, qui in ea arte (& ſi alioqui doctiſſimi) nunquam verſati ſunt: neminem verò magis temerariè aut agere, aut iudicare, quàm ignari & imperiti iudicãt. Inexperto enim videntur multa impoſſibilia, quæ tamen arte & naturâ facillimè fiunt, vt paſſim in omni

Digitized by Google

ferè genere artium experientia docet. Contrà peritus & expertus naturæ ſagaciſſimæ ſcrutator,& vt ita dicam,coadiutor, ingenio atque ſolicitudine,etiam quæ imperitis & ignaris impoſſibilia videntur, & ſupra captum vulgi, præſtare atque efficere poteſt. Quod ad me attinet,etſi nunquam huiuſmodi attigerim, neque is ſim, qui de tam abſtruſo myſterio quicquam iudicare poſſim, nón poſſum tamē in animum inducere meum, tot doctos Philoſophos,& magni nominis viros, imò etiam illuſtres Reges huius artis præcipuos ſcriptores, quorum ſcripta etiam proferimus, deceptos fuiſſe, aliosque decipere voluiſſe, cùm aliâs nomen præſtantiſſimum apud omnes doctos iam per tot ſecula conſecuti ſint: vti Geber, Auicenna, Raſis,Villanouanus, Raymundus, & alij penè infiniti, tum veteres, tum neoterici, à quorum nominibus nunc abſtinemus. Non dubito etiam multos hodie eſſe, fuiſſeque anteà inſignes impoſtores; homines

nequam,

Digitized by Google

nequam, literarum & omnium bonarum artium, atq; morum rudiſſimos, omnis generis nequitiæ peritiſſimos, qui cùm præter Cererem & Bacchum, quibus ita familiariter vtuntur, vt etiam eorum ſtigmata non in corpore tantùm, ſed in facie & naſo inſigniri, nihil prorſus ſciant, magnificis tamen verbis venditant ſe magnatibus pro Geberis & Raymundis, vt eorum crumenas decoquāt, cùm ne aquam quidem ardentem ex vino conficere poſſint: cuius tamen dolia integra ſingulis diebus exhaurire poſſunt. Ab his, inquam, impoſtoribus patibulo dignis caueant Nobiles & Principes viri: niſi aurum potabile facere velint.

Sed vt eò redeamus, vnde digreſſi ſumus, authores viros doctos, & verè Philoſophos tibi, amice LECTOR, nunc proponimus huius artis præcipuos Autores. Et primo loco Philoſophorum Pythagoricæ Synodi ſententias, & quaſi Aphoriſmos damus, quibus, ſi diligenter incubueris, Deumq;

ferè genere artium experientia docet. Contrà peritus & expertus naturæ ſagaciſſimæ ſcrutator, & vt ita dicam, coadiutor, ingenio atque ſolicitudine, etiam quæ imperitis & ignaris impoſſibilia videntur, & ſupra captum vulgi, præſtare atque efficere poteſt. Quod ad me attinet, etſi nunquam huiuſmodi attigerim, neque is ſim, qui de tam abſtruſo myſterio quicquam iudicare poſſim, nón poſſum tamē in animum inducere meum, tot doctos Philoſophos, & magni nominis viros, imò etiam illuſtres Reges huius artis præcipuos ſcriptores, quorum ſcripta etiam proferimus, deceptos fuiſſe, aliosque decipere voluiſſe, cùm aliâs nomen præſtantiſſimum apud omnes doctos iam per tot ſecula conſecuti ſint: vti Geber, Auicenna, Raſis, Villanouanus, Raymundus, & alij penè infiniti, tum veteres, tum neoterici, à quorum nominibus nunc abſtinemus. Non dubito etiam multos hodie eſſe, fuiſſeque anteà inſignes impoſtores; homines

nequam,

nequam, literarum & omnium bonarum artium, atq; morum rudiſſimos, omnis generis nequitiæ peritiſſimos, qui cùm præter Cererem & Bacchum, quibus ita familiariter vtuntur, vt etiam eorum ſtigmata non in corpore tantùm, ſed in facie & naſo inſigniti, nihil prorſus ſciant, magnificis tamen verbis venditant ſe magnatibus pro Geberis & Raymundis, vt eorum crumenas decoquāt, cùm ne aquam quidem ardentem ex vino conficere poſſint: cuius tamen dolia integra ſingulis diebus exhaurire poſſunt. Ab his, inquam, impoſtoribus patibulo dignis caueant Nobiles & Principes viri: niſi aurum potabile facere velint.

Sed vt eò redeamus, vnde digreſſi ſumus, authores viros doctos, & verè Philoſophos tibi, amice LECTOR, nunc proponimus huius artis præcipuos Autores. Et primo loco Philoſophorum Pythagoricæ Synodi ſententias, & quaſi Aphoriſmos damus, quibus, ſi diligenter incubueris, Deumq;

omnium bonorum datorem, vt ipſi frequenter monent, rogaueris, non dubito te & naturę ſecreta quamplurima conſecuturum, & deſiderij tui compotem futurum, Synodum hanc TVRBAM PHILOSOPHORVM vocant, cuius duo exemplaria typis excuſimus, propter diuerſam & nominum, & ſententiarum, & ordinis rationẽ; vt quiſque quod ſibi magis arriſerit, ſequatur. In eam ſequuntur Exercitationes, quibus difficultates plurimæ enodantur, Quibus Aurora Conſurgens annectitur, quæ Philoſophorum loquendi modos, ambages, ænigmata & ſimilitudines aperit. Reliqua breuitatis cauſa præterimus: omnia verò ex manuſcriptis exemplaribus, vel nunquam edita priùs, vel meliora & auctiora damus. Quidque in ſingulis Tomis contineatur, ſequens à titulo pagina indicat. Nunc nobis orandus es, vt hos noſtros qualeſcunque labores boni conſulas: meliora forſitan à nobis accepturus, ſi huius artis, & in primis veri-

tatis

tatis amantes in commune conſulere voluerint, nobiſque communicare, quæ aliâs nullo ſuo emolumento, aliorum verò detrimento apud illos perire poſſunt. Quod dictum velim non tantùm in hac arte, ſeu ſcientia, quàm in aliis omnibus. Si enim veteres ſibi tantùm nati fuiſſent, ſcientiaſque ac artes nobis cælaſſent, quid quæſo differremus à cæteris animantibus? His itaque grato animo fruere.

Vale.

PROPOSITIONES, SEV MAXIMAE ARTIS CHEMICAE.

PROPOSITIO I.

OMNE purum & mundum extractum à ſua minera, à lapidibus, tum rebus extraneis, ſine aliqua præparatione, quæ non funditur vt cera, incongrua eſt huic operi. Ex hac concluditur, quòd excluduntur omnia metalla, & omnes ſpecies Marchaſitæ, vitrum, cryſtallum, corallus, & omnes margaritæ, quæ in igne non liqueſiunt.

Propoſitio II.

Omne ſublimabile, quod adhæret lateribus vaſis prohibentis viſionem rei extraneæ in vaſe, remota eſt & incongrua huic negotio. Ad hoc excluduntur maximè omnes quatuor ſpiritus principales: ſcilicet argentum viuum, arſenicum, ſulphur, & omne genus tutiæ & magneſiæ.

Propoſitio III.

Omne minerale, cuius non ſit terra, alienum

lienum eſt & inimicum huic operi. Ex hoc excluduntur omnia, quæ procedunt ab animalibus, vt ſunt capilli, ſanguis, caro, ſtercus, oua, & ſimilia: & etiam omnia animalia, vt teſtudines, caragdi, talpæ, ranæ, apes, & ſimilia.

Propoſitio IV.

Qualibet res animata & procedens à rebus inanimatis, inepta eſt huic arti maiori. Ex hac propoſitione maximè excluduntur omnes ſuperfluitates animalium, & omnia vegetabilia, & quæ ab eis procedunt, vt puta vinum, aqua ardens, oleum, mel, vrina, ſperma, & his ſimilia.

Propoſitio V.

Omne quod in vna hora diei naturalis non poteſt ad ignem denigrari, dealbari, & rubificari, non intrant in compoſitionem huius operis, obtinens locum maſculineitatis.

Propoſitio VI.

Omne quod caret fumo rubeo, clauſum, & in vaſe paruo ad ignem debitum, nõ intrat in compoſitionem huius operis, tenens

Digitized by Google

locum fœmineitatis. A duabus prædictis maximis excludũtur alumina & ſales, & omne genus baurachiorum, & gignarum, & omnes liquores ab eis procedentes.

Propoſitio VII.

Nulla res vnius numeri poteſt perficere opus maioris ordinis. Ex hoc maximè elicitur, quòd lapis Philoſophorum ſit ex duobus: ſcilicet maſculo & fœmina: vel ex rubeo & albo.

Propoſitio IIX.

Quicquid in vno vaſe, & in vno numero non poteſt compleri, incongruum eſt huic operi. Et ex hoc maximè excluduntur pluralitates vaſorum.

Propoſitio IX.

Quicquid ſpacio centum dierũ ad plus non valet talem perfectionem finire, & aurum & argentum facere, inimicum eſt huic operi. Ex hoc maximè excluduntur nouem menſes, vel elicitur quòd lapis debet compleri in centum diebus vltima perfectione, vſque ad tempus multiplicationis incluſiuè.

Propoſi-

Digitized by Google

Propoſitio X.

Omne quod in primis ſex diebus ad ignem debitum fuſum in vaſe phyſico in furno ſibi neceſſario non apparebit croceum, & in alÿs ſex diebus rubeum, & in ſubſequentibus album albedine perfecta, & in triginta diebus concludentibus rubicundiſſimum rubedine perfecta, non eſt de intentione huius operis. Ex hoc maximè elicitur modus operandi: ſcilicet quòd lapis phyſicus debet poni in vaſe vitreo inuiolabiliter clauſo in furno phyſico, & fundi debet ad lentum ignem, & in illa fuſione debet teneri ad ignem uniformẽ per ſpacium dierum decem & octo, in primis ſex diebus medicina erit crocea, in alÿs ſex diebus erit rubea, & in alÿs ſex erit nigra, & poſtmodum rubea intenſiſſima rubedine, quam tenebis per triginta dies, in quibus debes nutrire cum duobus luminibus non multum groſſis dictum lapidem die noctuq́; per ſpacium dictorum triginta dierum. Quibus finitis, apparebit color croceus, qui cooperiet totum rubeum ad inſtar nubis. Et ille color croceus ceſſabit infra ſpacium octo dierum:

Digitized by Google

poſtmodum apparebit albedo perfecta & clara, vt ſtella Dianæ: & erit medicina perfecta ad Lunam ſuper Mercurium, & corpora imperfecta ad infinitum. Adhuc addito vno lumine debet nutriri per ſpacium triginta dierum cum tribus luminibus, & apparebit medicina rubicundiſſima ad modum Scarlati, & erit medicina perfecta ad rubeum ſuper Mercurium, & corpora imperfecta in perpetuum & in infinitum, Chriſto fauente, Deo gratias.

Propoſitio XI.

Omnis medicina, quæ ſeipſam multiplicare non poteſt ad infinitum, non eſt de intentione operis maioris ordinis. Ex hoc maximè elicitur, quòd multiplicatio huius operis ſit vna pars medicinæ prædictæ: ad rubedinem debet poni vas prædictum, cum duodecim partibus cum igne trium luminum per quindecim dies, & deueniet ad vltimam rubedinem, & erit Elyxir ad rubeum perfectum, & ita potes multiplicare in infinitum.

Propoſitio XII.

Quicquid excedit valorem vnius vncia

Digitized by Google

cia auri puri, non eſt de intentione maioris ordinis. Et ex hoc maximè elicitur, quòd illa, quæ lapidem phyſicum componunt, ſi excedunt unciam unam auri puri, non ſunt de intentione maioris ordinis. Et ex hoc maximè ſequitur, quòd quindecim grana fermenti ſunt idonea pro opere maioris ordinis: quoniam illa emuntur vili pretio.

Propoſitio XIII. & vltima.

Id tantùm quod compoſitum eſt ex oleo incombuſtibili, & de ſale fuſibili, eſt amicabile huic arti. Ex hoc maximè elicitur, quòd lapis phyſicus componitur ex oleo incombuſtibili, & ſale fuſibili.

DEO GRATIAS, AMEN.

Digitized by Google

Turba Philoſophorum.

TVRBA

TVRBA PHILOSOPHORVM IN SECVNDA PHILOSOPHIA LONGE` DIuerſa & copioſior, quàm reliquæ, quæ paßim circumferuntur.

INITIVM Libri TVRBAE PHILOSOPHORVM, in quo diſcipulorum prudentiorum dicta Ariſleus congregauit, Pythagoram philoſophum & magiſtrum introducendo, ſententiasq; ex diſcipulis colligendo. Vocatur & hic liber tertia ſynodus Pythagorica, de occulta ſapientia inſcriptus. Iubet autem Pythagoras Eximidium diſcipulum collocutionem ordiri, & de ſapientia occulta differere, deinde & cæteros ordine quoq; ſuam ſentẽtiam efferre. Incipiens itaque.

EXIMIDIVS ait: Omnium rerum initium eſſe naturã quandam, eamq; perpetuam, infinitam, omnia fouentem coquentemque. Naturam autem corruptionis & generationis tempora eſſe veluti terminos, quibus ad id quod vniuerſalis natura fouet, ac coquit, peruenitur. Stellæ verò & aſtra cùm ignea ſint, vtiq; natura coctionis & fomenti ſunt. vt au-

Digitized by Google

tem manſura eſſent, & ſuum officium rectè facerent, Deus inter ea & terram, resque fouendas & coquendas, aëra conſtituit, qui ſtellas contineret & prohiberet, ne (præſertim Solis flamma, taceo enim de cęteris, ait) omnia ſubſiſtentia combureret. Et ſi ſpiritibus, quibus creaturæ generãtur, aër non inſpiraret, omnia Sol ſuo calore ſubſiſtentia deſtrueret. Sed & aqua frigiditate & humiditate ſua omnia deſtrueret, niſi intercederet aër. Aër itaque cum calidus & ſiccus ſit, ſic cõcordat calorem ignis cœleſtis & ſtellarum cum frigiditate aquea, vt inter eos perpetua ſit manſura amicitia, omniumq; rerum exiſtentium procedat fomentum & decoctionis beneficium.

Ait TVRBA: Bene deſcripſiſti ignem, perſequere igitur.

Ait ille: Aëra magnifico & honorifico, eò quòd ipſo opus emendatur, cum inſpiſſat & rareſcit, & cum caleſit & frigeſcit. Eius autem ſpiſsitudo fit, quando in cœlo diſtinguuntur propter Solis eleuationem. Eius verò raritas fit, quando ex altero Sole aër rareſcit & caleſit. Illo verò rareſcente propè fit Sol: quo propinquo, calor peruenit homini & creaturis.

Ait ANAXAGORAS: Bene deſcripſiſti aëra. At ſcitote Turba, quòd quatuor initiorum ſpiſsitudo in terra ſola quieſcit, eò quòd ignis ſpiſſũ in aëra cadit, aëris verò ſpiſſum, & quod ex igne ſpiſſo congregatur, in aquam incidit.

Aquæ

Aquæ quoq; ſpiſſum,& quod ex ignis & aeris ſpiſſo coadunatur,in terra quieſcit.Ita iſtorum quatuor ſpiſsitudo in terra quieſcit, inque ea coniuncta ſunt. Ipſa ergo terra omnib.cæteris elementis ſpiſsior eſt,vti palàm apparet,& videre eſt. Ignis autem rarior eſt cæteris, & vti terra,quæ ſpiſsior,eſt inferior, ita ille ſuperior & dignior. Aer verò minus rarus igne, aqua rurſus minus rara quàm aer. Omne enim frigidum & humidũ, eſt minoris raritatis, quàm calidum & humidum. Et minoris raritatis eſt terra quàm aqua, eò quòd eſt frigida & ſicca: & omne frigidum & ſiccum minus rarum eſt, quàm frigidum & humidum.

Ait PYTHAGORAS: Bene aptaſtis, ô filij doctrinæ,*harum* naturarum deſcriptiones,ex *quib.D*eus omnia creauit.Perſequimini ergo.

Ad hæc LVCAS ait: Notifico vobis,quòd ex his quatuor naturis, Deus omnia creauit, & omnia creata in eas reuertuntur: in his generantur & moriuntur ſuo tempore, prout Deus deſtinauit.

Ait LOCASTES: Scitote quòd creatura Mundi,ex duob.denſis,& duobus raris creata eſt, & nihil denſorum ſublimi ineſt creaturæ, Ideoque & Sole, & omnibus inferioribus eſt creaturis rarior.

Inquit PYTHAGORAS: Dico Deum ante omnia fuiſſe: & cum ſolus eſſet,quatuor creauit numero ſimplicia, quæ ſunt quatuor ele-

menta,eiuſdem eſſentię,id eſt, materiæ,diuerſarum tamen formarum, hoc eſt, qualitatum ſimplicium, quæ ad inuicem conuertuntur, è quibus iam creatis, omnia deinceps creauit, tàm ſublimium quàm inferiorum, eò quòd oportuit creaturas ex radice quadam extrahi, à qua multiplicarentur ad inhabitandum mundo. Ideo ante omnia Deus quatuor creauit elementa, ex quibus poſtea quod voluit, creauit, diuerſas ſcilicet naturas, quarum quaſdam ex vno creauit.

Ait TVRBA: Quæ ſunt illa Magiſter, quæ Deus ſublimis ex vno creauit?

Et ille: Sunt Angeli, quos Deus ex igne creauit.

Et TVRBA: Quæ ſunt creata ex duobus?

Et ille: Creata ſunt ex duobus, Sol, Luna & ſtellæ, nempe ex aëre & igne. Ideo ſunt Angeli, Sole & Luna & ſtellis lucidiores, eò quòd ex vno ſingulari, quod eſt quartū & omnium rariſsimum, creati ſunt: Sol verò, Luna & ſtellæ, ex ignis & aëris compoſito creati ſunt.

Inquit Turba: Et cœli creatio vnde?

Et ille: Creauit Deus cœlum ex aqua & aëre, ita cœlum quoque ex duobus eſt compoſitum, ex altero rariorum ſcilicet aëre, & altero denſorum, ſcilicet aqua.

Et illi: Magiſter perage dicta tua, & ediſſere de tribus.

Et ille: Ex tribus ęlementis Deus creauit

volati-

volatilia, bruta animalia, ac vegetabilia, ſcilicet ex aëre, aqua & terra.

TVRBA autem ait: Diſcerne hæc Magiſter.

Et ille: Quædam creata ſunt ex aëre, & terra: quędam verò ex igne, aëre, & terra. De proximo, exemplo ſunt volatilia, & omnia ſpiritum habentia, de primo verò ſunt exemplo, vegetabilia. Omnia verò bruta ex terra, aëre & igne ſunt: vegetabilia autem ex aqua, terra & aëre, nihilq; habent commune cum igne.

Et illi: Dicemus tamen etiam vegetabilibus ineſſe ignem?

Et ille: Verum dicetis: nam ex aëris calore in eo abſcondito, quemadmodum ſignificaui tenuem ignem aëri ineſſe, ignis illis ineſt, quia aëri ineſt ignis, & aër in vegetabilibus. De igne autem elementari per ſe loquendo, non ineſt, niſi ſpiritum & animam habentibus. Ex quatuor autem elementis homo creatus eſt. Intelligite igitur omnes, quòd omne quod ex vna creauit Deus eſſentia, non occidit, aut moritur, niſi in die iudicij. Mortis enim diffinitio, eſt compoſiti diſſolutio: Incompoſiti autem nulla eſt diſiunctio. Ex duobus autem, vel tribus, vel quatuor compoſitis, vnumquodque compoſitum ſeparari neceſſe eſt, quæ ſeparatio mors eſt. Et ſcitote, quòd quicquid ex ſolo igne ſimplici & tenuiſſ. creatum eſt, id neque bibit, neque comedit, neque dormit, ſed quod ex ſpiſſo igne creatum eſt ſecus habet.

Inquit ARISLEVS: Magiſter, quia ad poſteritatis vtilitatem nos coadunaſti, nihil quidem vtilius cognitione elementorum ad noſtram notitiam peruenire potuit. At nunc cuperemus de occulta ſapientia, propter quam excutiendam conuocati ſumus, verba fieri.

Et ille: Dixi antè, quòd Deus omnia, hoc eſt, quatuor elementa ex nihilo, deinde ex his omnia creata eduxit, cœlum, thronos, angelos, ſtellas, mare, & omnia quæ in eis ſunt. Et quia videmus quatuor illa elementa ferè inimica inter ſe, ideo creaturæ variæ ſunt: Nam ſi ex eodem cuncta elemēta eſſent creata, vnius eſſent naturæ, & conuenirent. Attamen & illa quatuor ſic vniuit & copulauit Deus, vt pacem perpetuam obſeruare neceſſe habeant: ita ſiccum humido, & calidum frigido ſępe miſcetur, & conuenienter coit, & inde creaturæ exeunt, quæ precioſiſsimæ etiam ſunt. Eorum autem elementorum quæ coeunt, duo videntur & tanguntur: duo verò non videntur neq; tanguntur. Quia ſi coniunguntur ea tantummodo quæ videntur & tanguntur, proculdubio etiam reliqua commixta ſunt, quę duobus prioribus inſunt: Aer enim de igne participás, etiam cum aqua commune quid habet, ſimiliter & terram hæc omnia in ſe complecti, ſuprà eſt dictum. Quòd ſi æs noſtrum, quod terra eſt, aquæ miſcueritis, rem grandem efficietis. Nam ære ipſo noſtro cum aqua maris impoſito &

to & cocto, terram oſtendit, aquam imbibens, & alia duo elementa in ſe complectens: quod ſignificatur proceſſu operis, contritione ſc. & coagulatione lapidis, ſtatim ex his nummos fieri. Sed quid vos ſinguli hac ſuper re tractaturi & dicturi ſitis, audiam. Interim vbi nec ab inſipientibus agnoſcatur, nec à filijs doctrinæ ignoretur, expoſitionem incipiatis. & tu prior dic Ariſtenes.

ARISTENES ait: Huius operis clauis eſt numorũ ars. Accipite igitur corpus quod vobis monſtratum eſt, ac in tabulas tenues coaptate: deinde maris noſtri aquã imponite, quę dum regitur, Aqua permanens dicitur. Pòſt imponite leui igne, donec tabulæ confringantur, & fiant aqua, & Etheliæ iungite, & lento igne ſimul aſſate, donec fiat brodium ſaginatum, & in ſuam Etheliam vertite, donec coaguletur, & fiat numus varius, quem Solis florem nuncupamus. Coquite eum deinceps, donec nigredine priuetur, & albedo appareat. Poſtea regite ipſum, & animam auri commiſcete, & coquite, donec fiat Ethelia rubea, quam terite cum patiẽtia, nec vos tædeat eam cum aqua imbuere, quæ ex ea exiuit, & quæ eſt permanens, donec rubeum fiat. Hoc enim eſt æs combuſtum, & auri flos, & fermentum: quod cum aqua permanente dirigite, poſtea deſiccate, donec puluis fiat, & omni humiditate priuetur.

Digitized by Google

Inquit PARMENIDES: Scitote, viri prudentes, quòd inuidi multipliciter tractauerũt de aquis, brodijs, corporibus & metallis, vt vos decipiant qui ſcientiam inquiritis. Hæc ergo dimittite omnia, & aurum numosque fieri facite ex hoc noſtro ære, & æs, aut plumbum pro pinguedine vel nigredine, & ſtannum pro liquefactione ſumite: ſcientes quòd niſi veritatis naturas eiuſque compoſitiones bene coaptetis, & conſanguinea conſanguineis iungatis, nihil operamini, eò quòd naturæ cum ſuis obuiant naturis, continent eas, & lætantur in eis. Nam putreſcunt & gignuntur, eò quòd natura, quæ regit ipſum, illudque diruit, ac in puluerem & nihilum conuertit, deinde idem renouat, reiterat & gignit frequenter: Idem enim ipſum quod mortificat, id & viuificat. Intendite ergo noſcere quid eſt, quod rem putrefacit ac renouat, & cuius ſit ſaporis, & quæ longinquitas & propinquitas, & qualiter poſt inimicitiam fiat amicitia, & qualiter accidat corruptio & generatio, & qualiter illæ naturæ complectãtur inuicem, & quomodo in igne lento concordes fiant: quibus notis & perceptis manus veſtras operi applicate. Quòd ſi dictas qualitates ignoratis, nolite operi appropinquare, quoniã totum eſt noxium, & infortuniũ ac triſtitia. Modò Sapientum verba intelligite, & hoc breue dictum retinete, videlicet, quòd Natura naturâ lætatur, & natu-

& naturam continet, & natura naturam vincit & ſuperat. Hiſce verbis comprehenditur totum opus. Dimittite ergo ſermones ſuperfluos, & accipite argentum viuum, & congelate eum in corpore magneſiæ, & ſulphuris, quod non comburitur, & vertite ipſum in naturam albam. Et ſi æri noſtro impoſueritis, album fiet. Et ſi ipſum rubeum facere volueritis, rubeum fiet. Et ſi amplius coxeritis ipſum, aurū fiet. Dico etiam, quòd vertit ipſum mare in rubeum, & auri collam: & ſimiliter vertit aurum in rubeum ignem, eò quòd natura naturâ lætatur. Coquite ergo ipſum in humore, donec appareat natura abſcondita: & cùm videritis hoc, imbibite eum ſepties aqua permanente, coquendo, aſſando, donec rubeū fiat. O natura illa cœleſtis, veritatis naturas Dei nutu multiplicans. ô natura fortis, naturas vincens & ſuperans, ſuasque naturas gaudere faciens. Hæc eſt illa natura ſpecialis & ſpiritualis, cui Deus poſſe dedit ſupra ignis violentiam. Ideoque magnificamus eam, quia nihil eſt precioſius in vera tinctura. Eſt enim veritas omnem ſcientiam continens, & cùm liquefit cum corporibus, opus altiſsimum operatur, & ea in ſuum vertit colorē, & quemadmodum apud viſum ſuperficiem tingendo vincit, ſic intima ſuperat.

Poſt hæc ZIMON ait: Ego plumbi albi vobis diſpoſitionem monſtrabo, in quo nihil a-

liud eſt quàm opus mulierum, & ludus puerorum. Et ſcitote, quòd ſecretum operis ex mare & fœmina conſtat, hoc eſt, agente & patiente. In plumbo eſt maſculus, in auripigmento fœmina. Maſculus gaudet ſuſcepta fœmina, & iuuatur ab ea, & fœmina ſuſcipit à maſculo ſperma tingẽs, & coloratur ex eo. Itaq; iunctos hos in vitreo vaſe ponite, & terite eos cũ Ethelia, & aceto acerrimo, & coquite eos per ſeptem dies, & ne arcanum fumiget, cauete: & cùm ſiccum fuerit, totum iterum imbuite aceto, & tandem obtinebitis arcanum. Quoad rubeum, dico quòd non poteſtis rubeum facere, niſi primùm dealbaueritis: quoniã duę illę naturæ nihil aliud ſunt, quàm album & rubeum: Dealbate ergo rubeum, & ſecundùm quatuor anni partes eum regite, & in vltimo fructum vobis adferet. Adhæc inſuper dico, quòd in plumbo rubedo ſit. Sumite ergo æs, quod Magiſter ſuprà nominauit, & ponite plumbum cũ eo, donec ſpiſſum fiat. Hoc erit plumbum, de quo dixerunt Sapientes, quòd æs & plumbum lapis precioſus fiant. Miſcete ergo ea inſimul, & aſſate aurum cum eis, & cùm eos benè rexeritis, habebitis ſpiritum tingentem, & compoſitum ex maſculo & fœmina, quod eſt operis initium.

Inquit SCITES Philoſophus: Scitote omnes ſapientiæ inueſtigatores, quòd huius artis fundamentum, propter quam multi perierũt,

Digitized by Google

vnum quid eſt, quod omnibus rebus fortius & ſublimius: apud incipientes verò omnium rerum eſt vilius.

Ait PYTHAGORAS: Nomina ergo, ô Scites, hoc vnum.

Et ille: Acetum acerrimum, quod fecit aurum, merum eſſe ſpiritum, ſine quo nec albedo, nec nigredo, nec rubedo conſiſtit. Et ſcitote, quòd cùm corpori miſcetur, continetur, & vnum fit cũ eo, & vertit ipſum in ſpiritum, & ſpirituali tingit tinctura, inuariabilíque rurſus à tincto, tincturã accipit corporalem, quã deleri non poteſt. Et ſcitote, quòd ſi corpus abſque aceto ſuper ignem poſueritis, comburetur id, & corrumpetur. Et ſcitote, quòd humor primus eſt frigidus. Cauete igitur ignem immoderatum, quia inimicus eſt frigori. Ideò dixerunt Sapientes, Vos ſuauiter regere oportet, donec Sulphur fiat incremabile. & ita ſcripſit filius Adæ: Acetum hoc corpus comburit, & in cinerem vertit, ipſumq́; corpus dealbat & congelat, fitque numus intenſiſsimæ albedinis. Coquite ergo lapidem donec diruatur, deinde ſoluite rurſus, ac aquã maris temperate. Et ſcitote, quòd totius operis ſpes eſt dealbatio, cui rubor ſuccedit: deinde perfectio, ſeu continuatio.

SOCRATES inquit: Scitote Turba, filij doctrinæ, quòd abſque plumbo nulla fit tinctura, eò quòd in eo conſiſtit virtus operis. Et pri

ma quidem vis eſt acetum: ſecũda verò plumbum. Accipite ergo plumbum, quod fit ex lapide, qui dicitur Kuhul, & ſit optimum, ac coquite in aceto, donec niger & albus: Deinde nitri aqua ipſum terite, donec ſpiſſus fiat vt pinguedo. Deinde coquite, donec lapis fiat, intenſiſsimo igne, & ſpiſsitudo corporis diruitur aqua concepta. Attendite ergo ſuper ipſum donec lapis fiat, quem terite, & rore & ſale, & aqua maris & pluuiæ. Et ſi ſiccus fuerit, ſui reſiduum humoris velociter bibit, eò quòd eſt plumbũ combuſtum. Augete igitur ipſum, ne comburatur vlterius. Hoc autem Sulphur, quod non comburitur, nuncupamus. Terite igitur ipſum aceto acerrimo centũ quinquaginta diebus, cauentes ne in fumum vertatur acetum, & pereat. Hoc cognito, quod demonſtraui, nihil aliud eſt, quàm Opus mulierũ, & Ludus puerorum.

ZENON inquit: Scitote omnes huius artis inueſtigatores, quòd niſi lapidem hunc dealbaueritis, eum rubeum facere non poteritis. Et ſcitote, quòd annus in quatuor diuiditur tempora. Primum eſt frigidæ complexionis, Hyems ſcilicet. Secundum verò complexio eſt Veris. Tertium Æſtatis: deinde quartum, in quo fructus maturatur, Autumnus. Hoc itaque modo oportet vos naturas regere: videlicet Hyeme ſoluere, Vere coquere, Æſtate coagulare, Autumno autem fructus colligere, hoc eſt,

eſt, tingere. Hoc igitur exemplo regite naturas tingentes: ſin autem, neminem niſi vos reprehendatis. Dicam tamen plura de plumbo rubificando. Accipite æs, quod Magiſter ſumere iuſsit, & ponite plumbum cum eo, donec ſpiſſum fiat: congelate, deſiccate donec rubeũ fiat. Hoc vtique eſt plumbum rubeum, de quo dixerunt Sapientes: Æs & plumbũ lapis precioſus: miſcete ea æqualiter, & aſſate cum eis aurum, & ſi benè rexeritis, fit ſpiritus tingens in medio ſpirituum. Cùm enim maſculus fœminę coniungitur, fit ipſa fœmina nõ fugiens, & totum compoſitum ſpirituale, & ex ipſo ſpirituali compoſito rubeum, quod eſt mundi principium. Et ſic habetis plumbum rubeum, ſine quo *nihil* poteſtis facere.

*M*VNDVS inquit: Inueſtigatores artis, ſcire vos oportet, quòd Philoſophi in libris ſuis Gumi multis nominibus nominauerunt, & tamen nihil aliud eſt, quàm aqua permanens, ex qua quidem aqua lapis noſter preciosiſsimus generatur. O quàm multi ſunt gumi huius inueſtigatores, & quàm pauci ſunt, qui noſcant eam. Dico vobis, quòd guma hæc non emendatur niſi ſolo auro. & ſunt quidam inueſtigatores, qui licet inueniãt applicationes, nolunt tamẽ labores ſuſtinere, quia ſimul & ſumptus fiunt. Audite vos tamen me, & huius gumæ applicationes enarrabo. Dico quòd guma noſtra fortior eſt auro, & qui noſcunt eam, auro

Quis enim credat lapidem poſſe aquam, aut aquam lapidem fieri, cùm nihil ſit diuerſius? Attamen re vera ita eſt. Lapis enim eſt hæc ipſa permanẽs aqua, & dum aqua eſt, lapis non eſt. Eo modo diuerſa ſortita hæc eſt aqua nomina. Quidam enim ex conditione & ſtatu operis aquam, gummi, venenum, acetum: deinde coruum, æs vſtum, æs nigrum, plumbum, ſerpentem: deinde marmor, lapidem criſtallum, Etheliam albam, aurũ, regẽ natum. Quidam à loco vbi generatur aqua ipſa, nomen ei ſumpſerunt: quidam à calore, quidam ſputum Lunæ, quidam cor ſalis eandẽ nominauerunt.

Inquit PANDVLPHVS: Scitote omnes ſapientiæ inueſtigatores, quòd aqua permanẽs eſt aqua vitæ munda, & quòd nullũ venenum tingẽs generatur abſq; Sole & ſua vmbra. Qui enim Sapiẽtum venenum Sole & eius vmbra tinxit, ad maximum peruenit arcanum. Si id intellexiſtis, ô Turba, benè quidem: ſin autem operis vobis perfectionem reitero. Accipite album mundum, quod maximũ eſt arcanum, in quo eſt veritatis tinctura, eiusque arenam, quę facta eſt ex lapide, ſepties imbuite, quouſque totam imbuat aquam, & vaſis os fortiter claudite, quoniam ex eo apparebit lapis tyrij coloris. Sed cùm receperitis album mundum, & ceperitis ſepties eum imbibere, tunc accipiatis de aqua reſiduarum partium antea conſeruatarum, & ſit ignis priore intentior, & ſic imbuite

imbuite corpus ſepties, donec illæ duę finiantur, ſeu deficiant duæ tertiæ partes, easq́; omnes terra bibat: deindę ipſum calido ponite igni, donec terra ſuum extrahat florem, ac ſatis placeat.

ARDARIVS inquit: Regimen lapidis & compoſitionem vobis enarrabo. Sumite occultum & honorabile arcanum, quod eſt magneſies alba, & quæ eſt cũ viuo mixta, ſed non accipiatis eam niſi puram & mundam, & ſuo imponite vaſi, & orate Deum, vt hunc maximum videre lapidem vobis concedat: deinde coquite eum lentè. cùm extraxeritis, videte ſi factus eſt niger, & ſi ita eſt, optimè rexiſtis: ſin autem, regite ipſum albo, quod eſt maximum arcanum, donec appareat nigredo, & quidem pura nigredo, quæ 40. tantummodò diebus durat. Poſtea terite ipſum cum ſuis confectionibus, quæ ſunt flos æris, aurũ Indicum, quorum radix eſt vna ex vnguento croceo, & alumine fixo. Hoc itaque per 40. dies diligenter coquite: quo completo, initium lapidis Deus vobis oſtendet. Coquite ipſum iterum, & gumi reſiduo imbuite, ſcientes quòd quoties cinerem imbuitis, oportet ipſum toties ſiccari, & rurſus humectari, donec eius color in id qđ quæritis vertatur. Præter hęc ſciatis, quòd huius lapidis precioſi perfectio eſt, ipſum regere reſiduo tertiæ partis medicinæ, & duas ſeruare, ad eum per vices imbuendum, & ad iuſtum

Inquit ARISLEVS: Magiſter, quia ad poſteritatis vtilitatem nos coadunaſti, nihil quidem vtilius cognitione elementorum ad noſtram notitiam peruenire potuit. At nunc cuperemus de occulta ſapientia, propter quam excutiendam conuocati ſumus, verba fieri.

Et ille: Dixi antè, quòd Deus omnia, hoc eſt, quatuor elementa ex nihilo, deinde ex his omnia creata eduxit, cœlum, thronos, angelos, ſtellas, mare, & omnia quæ in eis ſunt. Et quia videmus quatuor illa elementa ferè inimica inter ſe, ideo creaturæ variæ ſunt: Nam ſi ex eodem cuncta elemēta eſſent creata, vnius eſſent naturæ, & conuenirent. Attamen & illa quatuor ſic vniuit & copulauit Deus, vt pacem perpetuam obſeruare neceſſe habeant: ita ſiccum humido, & calidum frigido ſępe miſcetur, & conuenienter coit, & inde creaturæ exeunt, quæ precioſiſsimæ etiam ſunt. Eorum autem elementorum quæ coeunt, duo videntur & tanguntur: duo verò non videntur neq; tanguntur. Quia ſi coniunguntur ea tantummodo quæ videntur & tanguntur, proculdubio etiam reliqua commixta ſunt, quę duobus prioribus inſunt: Aer enim de igne participás, etiam cum aqua commune quid habet, ſimiliter & terram hæc omnia in ſe complecti, ſuprà eſt dictum. Quòd ſi æs noſtrum, quod terra eſt, aquæ miſcueritis, rem grandem efficietis. Nam ære ipſo noſtro cum aqua maris impoſito &

to & cocto, terram oſtendit, aquam imbibens, & alia duo elementa in ſe complectens: quod ſignificatur proceſſu operis, contritione ſc. & coagulatione lapidis, ſtatim ex his nummos fieri. Sed quid vos ſinguli hac ſuper re tractaturi & dicturi ſitis, audiam. Interim vbi nec ab inſipientibus agnoſcatur, nec à filijs doctrinæ ignoretur, expoſitionem incipiatis. & tu prior dic Ariſtenes.

ARISTENES ait: Huius operis clauis eſt numorũ ars. Accipite igitur corpus quod vobis monſtratum eſt, ac in tabulas tenues coaptate: deinde maris noſtri aquã imponite, quę dum regitur, Aqua permanens dicitur. Poſt imponite leui igne, donec tabulæ confringantur, & fiant aqua, & Etheliæ iungite, & lento igne ſimul aſſate, donec fiat brodium ſaginatum, & in ſuam Etheliam vertite, donec coaguletur, & fiat numus varius, quem Solis florem nuncupamus. Coquite eum deinceps, donec nigredine priuetur, & albedo appareat. Poſtea regite ipſum, & animam auri commiſcete, & coquite, donec fiat Ethelia rubea, quam terite cum patiẽtia, nec vos tædeat eam cum aqua imbuere, quæ ex ea exiuit, & quæ eſt permanens, donec rubeum fiat. Hoc enim eſt æs combuſtum, & auri flos, & fermentum: quod cum aqua permanente dirigite, poſtea deſiccate, donec puluis fiat, & omni humiditate priuetur.

Inquit PARMENIDES: Scitote, viri prudentes, quòd inuidi multipliciter tractauerũt de aquis, brodijs, corporibus & metallis, vt vos decipiant qui ſcientiam inquiritis. Hæc ergo dimittite omnia, & aurum numosque fieri facite ex hoc noſtro ære, & æs, aut plumbum pro pinguedine vel nigredine, & ſtannum pro liquefactione ſumite: ſcientes quòd niſi veritatis naturas eiuſque compoſitiones bene coaptetis, & conſanguinea conſanguineis iungatis, nihil operamini, eò quòd naturæ cum ſuis obuiant naturis, continent eas, & lætantur in eis. Nam putreſcunt & gignuntur, eò quòd natura, quæ regit ipſum, illudque diruit, ac in puluerem & nihilum conuertit, deinde idem renouat, reiterat & gignit frequenter: Idem enim ipſum quod mortificat, id & viuificat. Intendite ergo noſcere quid eſt, quod rem putrefacit ac renouat, & cuius ſit ſaporis, & quæ longinquitas & propinquitas, & qualiter poſt inimicitiam fiat amicitia, & qualiter accidat corruptio & generatio, & qualiter illæ naturæ complectãtur inuicem, & quomodo in igne lento concordes fiant: quibus notis & perceptis manus veſtras operi applicate. Quòd ſi dictas qualitates ignoratis, nolite operi appropinquare, quoniã totum eſt noxium, & infortuniũ ac triſtitia. Modò Sapientum verba intelligite, & hoc breue dictum retinete, videlicet, quòd Natura naturâ lætatur,

& natu-

& naturam continet, & natura naturam vincit & ſuperat. Hiſce verbis comprehenditur totum opus. Dimittite ergo ſermones ſuperfluos, & accipite argentum viuum, & congelate eum in corpore magneſiæ, & ſulphuris, quod non comburitur, & vertite ipſum in naturam albam. Et ſi æri noſtro impoſueritis, album fiet. Et ſi ipſum rubeum facere volueritis, rubeum fiet. Et ſi amplius coxeritis ipſum, aurũ fiet. Dico etiam, quòd vertit ipſum mare in rubeum, & auri collam: & ſimiliter vertit aurum in rubeum ignem, eò quòd natura naturâ lætatur. Coquite ergo ipſum in humore, donec appareat natura abſcondita: & cùm videritis hoc, imbibite eum ſepties aqua permanente, coquendo, aſſando, donec rubeũ fiat. O natura illa cœleſtis, veritatis naturas Dei nutu multiplicans. ô natura fortis, naturas vincens & ſuperans, ſuasque naturas gaudere faciens. Hæc eſt illa natura ſpecialis & ſpiritualis, cui Deus poſſe dedit ſupra ignis violentiam. Ideoque magnificamus eam, quia nihil eſt precioſius in vera tinctura. Eſt enim veritas omnem ſcientiam continens, & cùm liquefit cum corporibus, opus altiſsimum operatur, & ea in ſuum vertit colorẽ, & quemadmodum apud viſum ſuperficiem tingendo vincit, ſic intima ſuperat.

Poſt hæc ZIMON ait: Ego plumbi albi vobis diſpoſitionem monſtrabo, in quo nihil a-

liud eſt quàm opus mulierum, & ludus puerorum. Et ſcitote, quòd ſecretum operis ex mare & fœmina conſtat, hoc eſt, agente & patiente. In plumbo eſt maſculus, in auripigmento fœmina. Maſculus gaudet ſuſcepta fœmina, & iuuatur ab ea, & fœmina ſuſcipit à maſculo ſperma tingẽs, & coloratur ex eo. Itaq; iunctos hos in vitreo vaſe ponite, & terite eos cũ Ethelia, & aceto acerrimo, & coquite eos per ſeptem dies, & ne arcanum fumiget, cauete: & cùm ſiccum fuerit, totum iterum imbuite aceto, & tandem obtinebitis arcanum. Quoad rubeum, dico quòd non poteſtis rubeum facere, niſi primùm dealbaueritis: quoniã duę illę naturæ nihil aliud ſunt, quàm album & rubeum: Dealbate ergo rubeum, & ſecundùm quatuor anni partes eum regite, & in vltimo fructum vobis adferet. Adhæc inſuper dico, quòd in plumbo rubedo ſit. Sumite ergo æs, quod Magiſter ſuprà nominauit, & ponite plumbum cũ eo, donec ſpiſſum fiat. Hoc erit plumbum, de quo dixerunt Sapientes, quòd æs & plumbum lapis precioſus fiant. Miſcete ergo ea inſimul, & aſſate aurum cum eis, & cùm eos benè rexeritis, habebitis ſpiritum tingentem, & compoſitum ex maſculo & fœmina, quod eſt operis initium.

Inquit SCITES Philoſophus: Scitote omnes ſapientiæ inueſtigatores, quòd huius artis fundamentum, propter quam multi perierũt,

vnum

Digitized by Google

vnum quid eſt, quod omnibus rebus fortius & ſublimius: apud incipientes verò omnium rerum eſt vilius.

Ait PYTHAGORAS: Nomina ergo, ô Scites, hoc vnum.

Et ille: Acetum acerrimum, quod fecit aurum, merum eſſe ſpiritum, ſine quo nec albedo, nec nigredo, nec rubedo conſiſtit. Et ſcitote, quòd cùm corpori miſcetur, continetur, & vnum fit cũ eo, & vertit ipſum in ſpiritum, & ſpirituali tingit tinctura, inuariabilique rurſus à tincto, tincturá accipit corporalem, quã deleri non poteſt. Et ſcitote, quòd ſi corpus abſque aceto ſuper ignem poſueritis, comburetur id, & corrumpetur. Et ſcitote, quòd humor primus eſt frigidus. Cauete igitur ignem immoderatum, quia inimicus eſt frigori. Ideò dixerunt Sapientes, Vos ſuauiter regere oportet, donec Sulphur fiat incremabile. & ita ſcripſit filius Adæ: Acetum hoc corpus comburit, & in cinerem vertit, ipſumq; corpus dealbat & congelat, fitque nimus intenſiſsimæ albedinis. Coquite ergo lapidem donec diruatur, deinde ſoluite rurſus, ac aquá maris temperate. Et ſcitote, quòd totius operis ſpes eſt dealbatio, cui rubor ſuccedit: deinde perfectio, ſeu continuatio.

SOCRATES inquit: Scitote Turba, filij doctrinæ, quòd abſque plumbo nulla fit tinctura, eò quòd in eo conſiſtit virtus operis. Et pri

ma quidem vis eſt acetum: ſecũda verò plumbum. Accipite ergo plumbum, quod fit ex lapide, qui dicitur Kuhul, & ſit optimum, ac coquite in aceto, donec niger & albus: Deinde nitri aqua ipſum terite, donec ſpiſſus fiat vt pinguedo. Deinde coquite, donec lapis fiat, intenſiſsimo igne, & ſpiſsitudo corporis diruitur aqua concepta. Attendite ergo ſuper ipſum donec lapis fiat, quem terite, & rore & ſale, & aqua maris & pluuiæ. Et ſi ſiccus fuerit, ſui reſiduum humoris velociter bibit, eò quòd eſt plumbũ combuſtum. Augete igitur ipſum, ne comburatur vlterius. Hoc autem Sulphur, quod non comburitur, nuncupamus. Terite igitur ipſum aceto acerrimo centũ quinquaginta diebus, cauentes ne in fumum vertatur acetum, & pereat. Hoc cognito, quod demonſtraui, nihil aliud eſt, quàm Opus mulierũ, & Ludus puerorum.

ZENON inquit: Scitote omnes huius artis inueſtigatores, quòd niſi lapidem hunc dealbaueritis, eum rubeum facere non poteritis. Et ſcitote, quòd annus in quatuor diuiditur tempora. Primum eſt frigidæ complexionis, Hyems ſcilicet. Secundum verò complexio eſt Veris. Tertium Æſtatis: deinde quartum, in quo fructus maturatur, Autumnus. Hoc itaque modo oportet vos naturas regere: videlicet Hyeme ſoluere, Vere coquere, Æſtate coagulare, Autumno autem fructus colligere, hoc eſt,

eſt, tingere. Hoc igitur exemplo regite naturas tingentes: ſin autem, neminem niſi vos reprehendatis. Dicam tamen plura de plumbo rubificando. Accipite æs, quod Magiſter ſumere iuſsit, & ponite plumbum cum eo, donec ſpiſſum fiat: congelate, deſiccate donec rubeũ fiat. Hoc vtique eſt plumbum rubeum, de quo dixerunt Sapientes: Æs & plumbũ lapis preciosus: miſcete ea æqualiter, & aſſate cum eis aurum, & ſi benè rexeritis, fit ſpiritus tingens in medio ſpirituum. Cùm enim maſculus fœminę coniungitur, fit ipſa fœmina nõ fugiens, & totum compoſitum ſpirituale, & ex ipſo ſpirituali compoſito rubeum, quod eſt mundi principium. Et ſic habetis plumbum rubeum, ſine quo *nihil* poteſtis facere.

Mundus inquit: Inueſtigatores artis, ſcire vos oportet, quòd Philoſophi in libris ſuis Gumi multis nominibus nominauerunt, & tamen nihil aliud eſt, quàm aqua permanens, ex qua quidem aqua lapis noſter preciosiſsimus generatur. O quàm multi ſunt gumi huius inueſtigatores, & quàm pauci ſunt, qui noſcant eam. Dico vobis, quòd guma hæc non emendatur niſi ſolo auro. & ſunt quidam inueſtigatores, qui licet inueniãt applicationes, nolunt tamẽ labores ſuſtinere, quia ſimul & ſumptus fiunt. Audite vos tamen me, & huius gumæ applicationes enarrabo. Dico quòd guma noſtra fortior eſt auro, & qui noſcunt eam, auro

precioſiorem tenent. Aurum tamen honoramus, quia ſine ipſo guma non emendatur. Guma ergo noſtra apud Philoſophos, precioſior eſt & nobilior margaritis, quia paulò auro eminentior eſt, & ſublimior. Et inde eſt, quòd qui ſcribunt de ea, nihil manifeſtè narrauerũt. Si enim venditores cognoſcerent eam, nõ venderent eam tam vili pretio. Accipite itaque gumæ candidiſsimæ partem vnam, & vrinæ vituli albi partem aliam, & ex felle piſcis partem vnam, & de corpore gumi, ſine quo emendari non poteſt opus, partem vnam: & decoquite p quadraginta dies: poſtea in calido Sole deſiccate, donec coaguletur. Deinde cum lacte feruenti, quouſque lac deficiat, coquite donec deſiccetur, denuò cum lacte ficus ipſum miſcete, & coquite, donec humor ille deſiccetur. Poſtmodum aqua pluuiali eum humectate, aſſate poſtea, donec deſiccetur: vltimò aqua permanente imbibite, & aſſate, donec intenſiſsima ſit ſiccitatis. His omnibus peractis, ipſam gumam miſcete cum guma, & coquite fortiter, donec tota vis aquæ pereat, corpusq; totum deſiccetur humiditate ſua, inducendo ſuper ipſum ignẽ, quouſque illius ſiccitas intendatur. Poſtea dimittite per quadraginta dies, vt in illa maneat decoctione, donec ſpiritus penetret ipſum corpus. Hoc enim regimine ſpiritus in corpora, & corpora in ſpiritus vertuntur. Moneo tamen caueatis, ne compoſitum

ſitum fumiget, & fugiat. Propterea vas benè operite, & inuenietis arcanum, quod Philoſophi in ſuis libris occultauerunt.

Inquit DARDANVS: Omnibus iam notum eſt per Magiſtros Philoſophos de aqua permanente. Nihil itaque oportet ſtudioſum huius artis incipere, niſi huius aquæ vi cognita. Non enim oportet in commixtione, contritione, nutritione, & toto regimine, niſi illa nota aqua permanente vti: quia vis eius eſt ſpiritualis ſanguis, obque hoc à Philoſophis dicta eſt aqua permanẽs. Contrita autem cum corpore, corpus illud in ſpiritum vertit, quoniam ſibi mixta inuicem, & in vnum redacta ſe inuicem vertunt. Corpus ſcilicet incorporat ſpiritum, ſpiritus verò corpus in ſpiritum vertit, prout ſanguis vertit. Scitote enim, quòd omne quod ſpiritum habet, etiam ſanguinem habet. huius igitur mementote arcani.

Inquit BELVS: Philoſophi aquam permanentem vocauerunt, eiuſque frequenter meminerunt: ſimiliter etiam album & rubeum facere multipliciter deſcripſerunt, & variis nominibus. Manifeſta autem veritate, occultis verbis concordes ſunt, quibus modis pondera, compoſitiones, & regimen coniungi oporteat, factumq; hoc omne, ne inſipientes ipſum lapidem cognoſcerẽt. Excelſum eſt enim hoc apud Philoſophos, lapidem non eſſe lapidem; apud idiotas & inſipientes vile & incredibile.

Quis enim credat lapidem poſſe aquam, aut aquam lapidem fieri, cùm nihil ſit diuerſius? Attamen re vera ita eſt. Lapis enim eſt hæc ipſa permanẽs aqua, & dum aqua eſt, lapis non eſt. Eo modo diuerſa ſortita hæc eſt aqua nomina. Quidam enim ex conditione & ſtatu operis aquam, gummi, venenum, acetum: deinde coruum, æs vſtum, æs nigrum, plumbum, ſerpentem: deinde marmor, lapidem criſtallum, Etheliam albam, aurũ, regẽ natum. Quidam à loco vbi generatur aqua ipſa, nomen ei ſumpſerunt: quidam à calore, quidam ſputum Lunæ, quidam cor ſalis eandẽ nominauerunt.

Inquit PANDVLPHVS: Scitote omnes ſapientiæ inueſtigatores, quòd aqua permanẽs eſt aqua vitæ munda, & quòd nullũ venenum tingẽs generatur abſq; Sole & ſua vmbra. Qui enim Sapiẽtum venenum Sole & eius vmbra tinxit, ad maximum peruenit arcanum. Si id intellexiſtis, ô Turba, benè quidem: ſin autem operis vobis perfectionem reitero. Accipite album mundum, quod maximũ eſt arcanum, in quo eſt veritatis tinctura, eiusque arenam, quę facta eſt ex lapide, ſepties imbuite, quouſque totam imbuat aquam, & vaſis os fortiter claudite, quoniam ex eo apparebit lapis tyrij coloris. Sed cùm receperitis album mundum, & ceperitis ſepties eum imbibere, tunc accipiatis de aqua reſiduarum partium antea conſeruatarum, & ſit ignis priore intentior, & ſic imbuite

imbuite corpus ſepties, donec illæ duę finiantur, ſeu deficiant duæ tertiæ partes, easq́; omnes terra bibat: deinde ipſum calido ponite igni, donec terra ſuum extrahat florem, ac ſatis placeat.

ARDARIVS inquit: Regimen lapidis & compoſitionem vobis enarrabo. Sumite occultum & honorabile arcanum, quod eſt magneſies alba, & quæ eſt cũ viuo mixta, ſed non accipiatis eam niſi puram & mundam, & ſuo imponite vaſi, & orate Deum, vt hunc maximum videre lapidem vobis concedat: deinde coquite eum lentè. cùm extraxeritis, videte ſi factus eſt niger, & ſi ita eſt, optimè rexiſtis: ſin autem, regite ipſum albo, quod eſt maximum arcanum, donec appareat nigredo, & quidem pura nigredo, quæ 40. tantummodò diebus durat. Poſtea terite ipſum cum ſuis confectionibus, quæ ſunt flos æris, aurũ Indicum, quorum radix eſt vna ex vnguento croceo, & alumine fixo. Hoc itaque per 40. dies diligenter coquite: quo completo, initium lapidis Deus vobis oſtendet. Coquite ipſum iterum, & gumi reſiduo imbuite, ſcientes quòd quoties cinerem imbuitis, oportet ipſum toties ſiccari, & rurſus humectari, donec eius color in id qđ quæritis vertatur. Præter hęc ſciatis, quòd huius lapidis precioſi perfectio eſt, ipſum regere reſiduo tertiæ partis medicinæ, & duas ſeruare, ad eum per vices imbuendum, & ad iuſtum

vſque colorem coquendum. Sit autem ignis priore intenſior, donec fluat vt cera, quæ quidem cùm deſiccatur, ſeipſam cõtinet. Coquite ergo eam, donec bibat collam auri, & cùm ſiccata fuerit, imbuite eá ſepties, quouſque duas partes ſui bibat: & poſtea ponite eam in igne, donec ſuum florem extrahat, remittite eam calori, & beati eſtis, ſi benè intelligitis quæ dico. Sin autem, reiterate opus, ſumentes album humidum, quod eſt maximum ſecretum, in quo vera conſiſtit tinctura, & imbuite ex eo ſepties arenam (quæ facta eſt ex lapide prius ſepties imbuto) quouſque totam bibat aquam, & os vaſis fortiter claudite, vt ſæpè dictum eſt, & ecce apparebit vobis lapis Tyrius.

THEOPHILVS ait: Artis inueſtigatores ſcitote, quòd ars numi, & auri arcanum eſt tenebroſa veſtis, quam nemo nouit, niſi qui libros philoſophiæ diligenti & aſsidua lectione perlegerit. Nam quod occultatur, eſt maius q̃ id, quod perdiſci poteſt. Propterea notifico poſteris, quòd inter Boritin & Æs propinquitas eſt, eò quòd Bôritis Sapientum æs veluti aquam ita fluxilem reddit & vertit. Diuidite ergo venenum in duo æqualia, in vno æs liquefacite, in altero æs terite, triturate & humectate, donec in laminas producatur: & iterũ cum priori veneni parte coquite, donec duas ebibat. & hoc facite ſepties: deinde 42. diebus coquite: deinde aperite vas, & inuenietis æs in

argentum

Digitized by Google

argentum viuum verſum. Abluite ipſum coquendo, quouſq; ſua priuetur nigredine, fiátque æs vmbra carens. Iterum ipſum continuè coquite, donec coaguletur: ipſo autem coagulato, fiet maximum arcanum, quod Boritin Philoſophi nuncupauêre. Hunc igitur lapidem coagulatum coquite, dónec & quouſque ſalmuræ ſimilis fiat marinæ. Tunc autẽ ipſum aqua imbuite permanẽte, quam vos iuſsi conſeruare, ac multipliciter coquite, quouſq; eius appareant colores. Hæc eſt igitur putrefactio maxima, quæ maximum in ſe continet arcanum. Coquitur autem, donec poſt nigredinẽ albus eſt factus mediocriter, & donec coaleſcat. Vbi coaluerit, & veluti flos candidiſsimus apparuerit, tunc fortiùs coquendo, non autem manibus teratur, quouſque tota eius natura diruatur. Tunc ſubinde imbuendus eſt per duo ad ſeptem, vel vna ad tres corporis, vel æris, donec ſatis color placuerit.

CERVS ait: Intelligite omnes doctrinæ filij, quòd Theophilus vobis ſignificauit, inter magnetem & ferrum eſſe propinquitatem, ſimiliter inter æs Philoſophorum, & aquam eorum permanentem, quorum vtrumque ſcilicet attractiuũ alterius ſit. Intelligite præterea, quòd inter ſtannum & argentum viuum nulla eſt propinquitas, nec natura vnius conuenit cum natura alterius, & hoc eſt dictum ſine inuidia. Inſuper accipite argentum viuum, quod

Digitized by Google

eſt vis maſculinæ, ipſumque cum ſuo corpore coquite, donec fiat aqua fluxibilis, & coquite maſculum ſimul cum vapore ſuo, quouſque vtrumque coaleſcat, & fiat lapis. Tum aquam, quam diuideratis in duas partes, accipite, & vnam partem ad corpus liquefaciendum & coquendum ponite: alterā verò ad combuſtum mundandum, & ſuum ſocium, ſeruate. Imbuite igitur lapidem ſepties, & mundate donec diruatur, & corpus vniuerſum ab omni mundetur coinquinatione, & fiat terra, quæ efficitur 40. diebus: ipſam rurſus liquefacite, donec fiat vt aqua, quæ eſt argentum viuum. Deinde aqua nitri abluite, donec fiat vt numus liquefactus. Deinde coquite, donec congeletur, & fiat ſtanno ſimile. Regite ipſum itaq; coquendo, donec crocus fiat excellentiſsimus, & tandiu coquite, donec ad propoſitum veniatis.

BORATES ait: Non eſt ſapientis inuidere, propterea dicam liberè quod ſentio. Accipite plumbum, & vt Philoſophi iuſſère, liquefacite, deinde congelate, donec lapis fiat, deinde regite ipſum lapidem cum auricolla, & granatorum ſyrupo, donec confringatur. Iam enim aquā in duas partes diuiſiſtis, & in altera plumbum liquefeciſtis, & factū eſt vt aqua. Coquite igitur ipſam, donec fiat terra, deinde ipſam aqua reſeruata imbuite, donec rubeū induat colorem, ac, prout dixi, frequentiſsimè regite. Vel ſi vultis argentum viuum coagulare,

ſuo

ſuo miſcete compari, deinde diligẽter coquite, donec vterque fiat aqua, deinde coquite illam aquam, donec coaguletur. Hęc enim aqua cum vapore ſuo compari deſiccatur, & pulueriſatur, ac conuertitur tota in argentũ viuum coagulatum. Suo igitur vaſi iterum imponite, & terite aqua ſua, donec crocus fiat in colore auro ſimilis.

Ait MENABADVS: Multa dicta ſunt, ſuadeo tamen poſteris, vt corpora faciant nõ corpora, & incorporea vera corpora. Hoc enim regimine totum paratur compoſitum, eiusq; naturæ occultum extrahitur. Qui enim argentum viuum corpori iungit magneſiæ & fœminam viro, naturá extrahit occultam, per quam corpora colorantur. Et hoc regimine ſi intelligitis, non corpora fiunt corpora, & corpora incorporea redduntur. & ſi diligenter igne rexeritis, ac Etheliæ iunxeritis, fiunt res mundæ & non fugientes: ſcienteſ quòd argentum viuum eſt ignis comburens, corpora mortificans & confringens ſuo regimine, quod idem & vnum eſt. Et quantò magis corpori miſcetur & teritur, tantò magis corpus diruitur, teritur, & attenuatur. Cùm autem corpora diligenter teritis, eaque vt oportet coquitis, reſultat inde Ethelia, ignem non fugiens, & tinctura, quæ omnia corpora confringit, & ſpiritus omnes retinet, ac colorat, eò quòd Ethelia colorata omnia colorat. Et ſcitote, quòd

Digitized by Google

corpus non poteſt tingere ſeipſum, niſi ſpiritus occultus extrahatur è ventre eius, & fiat corpus, anima & ſpiritus (qui eſt ſpiritualis tinctura) Spiſſum enim illud terreum non tingit, verùm ipſum tenue naturæ tingit, quod corpus perfringit. Cùm autẽ corpus æris regitis, & ex eo tenuiſsimum extrahitis, vertitur id tenuiſsimum in tincturam & colorat. Ideóque dixit Sapiens, quòd æs niſi priùs tingatur, non tingit, & hæ duæ tincturæ ſunt condenſum & humidum: condenſum iungitur humido, eò quòd ſulphura ſulphuribus continentur, & iure naturę gaudet natura, ſua natura aduentante.

ZENON inquit: Video vos duo corpora iunxiſſe, quod minimè fieri debet: propterea vobis dico filiis ſapientiæ, quòd oportet vos compoſitum putrefacere 40. diebus: deinde quinquies vaſe ſublimare, deinde igni ſtercoris iungere & coquere, & colores, qui ſubinde apparent, ſunt huiuſmodi: prima die apparet color niger citrinus, ſecunda niger rubeus, tertia croco ſicco ſimilis. Deinde ſuccedit perfectus color, numo vulgi ſimilis, & eſt Yxir compoſitũ ex humido & ſicco inuariabili tingens tinctura. Et ſcitote, quòd corpus dicitur, in quo aurum eſt. Elixir autem componentes, cauete ne feſtinanter ſpiritum extrahatis: fortaſſe enim moreretur. extrahite autem ipſum vt Elixir noſtrum, hoc eſt, vt venenum, & remanebit

manebit anima, id eſt, tinctura ex multis attracta rebus & numis impoſita. Hæc igitur tinctura eſt vita iis, quibus iungitur. Detrimentum autem & mors corporibus, à quibus extrahitur. Atque ob id dixêre Sapientes, inter ipſos eſſe libidinem, tanquam inter marem & fœminam, & qui naturas horum nouit, prolixitatem decoctionis & compoſitionis patienter fert, & lucrum accipit.

CHAMBAR inquit: Notandum eſt, venerabilis Turba, quòd inuidi lapidem antimonium nuncupârunt, ipſumque iuſſerunt regi, donec coruſcans fiat, & vt marmor ſplendens, & commiſcentur aceto, & tegitur donec aqua fiat, deinde congelatur, fitq; lapis coruſcans, ſplendorem habens vt marmor: quem vbi videritis, iubeo regere donec rubeus fiat, eò quòd dum coquitur, donec diruatur, & terra fiat, in rubeum vertitur colorem, & hoc vbi videritis, reiterate, coquite, & imbuite, quouſq; colorē induat prædictum, & aurum fiat occultum. Deinde iterate ipſum, & fiet aurum Tyrij coloris. Oportet igitur vos, cùm videritis ſic lapidem coruſcantem, diruēdo incidere, & in terrā vertere, donec incipiat aliquid ruboris, & poſtea aquę reſiduum accipietis (quam antea vos iuſſerunt diuidere in duas partes) & eo reſiduo arenā multoties imbuetis, quouſq; colores occulti in ea vobis appareāt, & ſi eam benè rexeritis, videbitis colores, ſin minus fru

Digitized by Google

ſtrabimini. Reſpicite igitur qualiter faciatis amplexari paria. Maſculus enim ſuá amplexatus fœminam, velociter in eius corpus tranſit, & liquefacit ipſum, congelat, diruit, & confringit, & deinceps rubor non moritur. & ſi hoc efficiatis abſque pondere, mors eueniet, qua eueniente, malum putandum eſt. Facite ergo in liquefaciendo ignem leuem, ipſa autem in terram verſa Aquila, intenſionē facite ignem, & imbuite ipſam, donec colores appareant.

CVSTOS inquit: Miror, ô Turba Sapientum, de tali vi huius aquæ ac naturæ: cùm introiuit in hoc corpus, vertit ipſum in terram, deinde in pulverem: quem ſi vultis experiri, an ſit perfectus, manu contingite: & ſi impalpabilem vt aquam inueniatis, optimus eſt. Sin autem, iterate ipſum coquendo donec perficiatur. Et ſciatis, quòd ſi aliud q̃ æs noſtrum acceperitis, & aqua noſtra eum regatis, nihil efficietis. Contrà autē ſi æs noſtrum aqua noſtra rexeritis, omnia prædicta inuenietis. Coquite ipſum ergo leui igne, & fiet lapis nummoſus, de quo Sapientes dixêre: quòd Natura naturâ lætatur, propter propinquitatem, quam habent inter ſe hæc duo corpora cum aqua permanente. Horum igitur duorum vna eſt natura. inter eos propinquitas eſt, quæ ſi non eſſet, non ita citò commiſcerentur, nec continerent ſe inuicem, nec vnum fierent.

DIAMEDES ait: Scitote, viri Sapientes, quòd

quòd ex homine non naſcitur niſi homo, nec ex brutis niſi ſuum ſimile. atque ob id dico, naturam non emendari niſi ſua natura, quemadmodum homo non niſi ab homine emendatur. Ac proinde venerabili vtimini natura, ex ea namque & ars exiſtit, & opus eius fit. Coniungite ergo maſculinũ ſerui rubei filium ſuæ odoriferæ uxori, & iuncti artem gignent, quibus nolite introducere alienum, nec puluerem, nec aliam rem, & ſufficiat vobis conceptio, & verus filius naſcetur. O quàm precioſiſsima eſt ſerui illius rubei natura, ſine qua regimen conſtare non poteſt.

BASSEN inquit: Introducite citrinum cum ſua vxore poſt coniugium in balneum, & ne incendatis balneum plurimum, ne ſenſu & motu priuentur. Subire facite balneum, quouſque corpus & color eorum vnum quid fiât. Deinde reddite ei ſudorem ſuum, ac iterum neci date, requiemque ei conſtituite, cauentes ne fugiât. Et tunc veneramini regem, & ſuam vxorem, & nolite eos comburere nimio igne, ſed eos regite donec nigri fiant, deinde albi, pòſt rubei, vltimò fiant venenum tingens. Si hæc intelligitis huius ſcientiæ inueſtigatores, bene eſt, ſin minùs & adhuc ignorantes eſtis, ſcitote quòd Deus celauerit à vobis veritatẽ. Nolite ergo Philoſophos reprehẽdere, ſed voſmetipſos. Si enim Deus in vobis mẽtem fidelem ſciret, vtiq; veritatem vobis manifeſtaret.

NEPHITVS ait: Breuiter dico vobis artis inueſtigatores, quòd Corſufle ſit caput huius operis, non initium verum, ſed poſt complexum ritè ita vocatur. Quapropter Corſufle eſt totum compoſitum, quod oportet ſepties aſſari, & tunc omne corpus tingit & vocatur numus, æris flos, vel auri flos, aut ferri flos, etiam plumbum, ſtannum, & mille nominibus à Philoſophis nominatur.

BONELLVS ait: Cuncta quæ viuunt, Deo ſic volente etiam moriuntur. Propterea illa natura, cui humiditas adempta eſt, cùm per noctes dimittitur, mortuo ſimilis videtur, & tum illa natura igne indiget, quouſq; corpus & illius ſpiritus in terram vertantur, & tunc fit puluis mortuo ſimilis in ſuo tumulo. His peractis, reddit ei Deus ſpiritum & animam, & omni infirmitate ablata, confortata eſt natura noſtra & emendata. Oportet igitur illam rem comburere abſq; timore, donec cinis fiat, qui cinis aptus ſit recipere ſpiritum, animá & tincturam infuſam. Inſpicite filij doctrinæ, qualiter pictores nequeunt ſuis coloribus pingere, quouſq; eos in cineres vertant & puluerifent. Similiter & Philoſophi ſuis ægrotis ſæpe nequeunt medicinas componere, niſi fractis & pulueriſatis. Quòd ſi ipſum cinerem regeritis ſubtiliter multa ab eo procedent, eò quòd æs vt homo corpus habet & ſpiritum. Hominis ſpiratio ex aëre eſt: ſimiliter æs humore inſpirato,

rato, vitam ſuſcipit & multiplicatur ac augmẽtatur vt cæteræ res. Atq; ob id dixêre Philoſophi, quòd æs cùm cõburitur, fit melius quàm fuerat. Præterea æs hoc noſtrum cùm primò coquitur, aqua fit: deinde quãtò magis coquitur, tantò magis inſpiſſatur, quouſque lapis fit omni metallo ſupereminens. Poſtea frangitur, imbuitur, ac igne intenſiori aſſatur, quouſque coloretur, & fiat combuſto ſanguini ſimilis: tunc numos imponite, & tingit eos in aurum. Quemadmodum enim ex ſanguine ſperma non fit, niſi diligenter in epate coquatur, ita opus noſtrum nequaquam tinctura eſt, niſi diligenter coquatur, quouſque puluis fiat, & ita putrefactione ſperma ipſum ſpirituale effectum ſit. Tunc enim color, quem inueſtigaſtis, & non aliter inuenietur.

NICARVS ait: Iubeo poſteros aurum accipere quod volunt multiplicare & renouare, deinde in duas partes aquam diuidere, altera quidem ac ipſum comprimere. Illud enim æs incidens in illam aquam, dicetur fermentum auri, & ſi bene regatis, vtraque ſimul coquuntur, & liqueſiunt vt aqua, quæ coquendo congelatur, & tunc apparet rubedo. Hanc autem rubedinem ſepties imbuetis aqua reſidua, aut donec totam bibat ſuam aquam, coquite demùm, donec deſiccetur, & in terram vertatur aridam, deinde in accenſo ponatur igne quadraginta diebus, quouſque putreſiat, eiuſque

colores cum cinere appareant.

BARSENITES ait: Quæ dicta ſunt ſuperiùs, reiterare oportet. Corſufle rubigini æris ſimilis eſt, & vituli vrina coquitur, quouſque Corſufle natura immutetur. In ventre namq; Corſufle natura vera occulta eſt, & hæc vera natura eſt ille ſpiritus tingens quam habuit ab aqua permanēte nummoſa & coruſcante. Extrahitur autem ita, terite Corſufle, & aquæ ſepties imponite, donec totum bibat humorem, & vim recipiat imminētem aduerſus pugnam ignis; & tunc rubigo nuncupatur. diligenter ergo putrefacite, quouſq; puluis fiat ſpiritualis in colore ſicci ſanguinis, quem potentià ignis colorem introducat, donec inuariabili colore induatur.

ZEVMON ait: Dicta Ægyptiorum nos in errorem introducunt. Quod quęrimus publicè minimo precio venditur, & ſi noſcerētur ne tantillum venderent mercatores. Hoc autem vile & abiectum Philoſophi honorauerunt, omnibusq; nominib. nominauerunt. & dixêre quòd ſit lapis & non lapis, & ſit guma Scotiæ. Atq; ob id huius veneni vim celauerunt Philoſophi, quia in eo eſt ſpiritus occultus quem quæritis, qui tingit, viuificat, ſalutē & animam dat corporibus. Et vos niſi corpus teratis, diruatis, imbuatis, ac diligenter regatis, donec ſuam pinguedinem extrahatis, & faciatis tenuem ſpiritum impalpabilem, in vanum laboratis.

Digitized by Google

ratis. Atque ob id dixêre Sapientes, niſi corpora vertatis in non corpora, incorporea faciatis corporea, nondum operis hujus inueniſtis principium. Fiunt autem incorporea, cum Ethelia teritur quouſque fit puluis, & hic puluis non fit niſi fortiſsima decoctione, & contritione continua, & fit igne, nõ manibus, cum imbibitione, putrefactione, & Ethelia. Et Sapientes cum in hac arte dixerunt, quòd natura eſt vtilis & paruo venditur, fecerũt in hoc vulgus errare. Dixerunt etiam, naturam ſuam, naturis omnibus eſſe precioſiorem, & etiam hoc dicto multos fefellerunt, & tamen verum dixerunt. Ars enim duabus eget naturis, quia non fit precioſum abſq; vili, neque vile abſque precioſo. Quapropter oportet vos dicta majorum ſequi, qui dixerunt: Nihil aliud expedit vobis quàm aquam & vaporẽ ſublimare. Nam cum videritis illas duas naturas purificatas aquam fieri, totumque corpus Magneſiæ in aquam liquefactum, tunc certè omnia vapor ſunt: de iure autem, tunc vapor continet ſuum compar, id eſt, aqua aquam. Quare Philoſophi vtrumque vaporem nominauerunt, eò quòd ſimul in putrefactione & decoctione vnita ſunt, & vnum alterum continet ne fugiat. Ergo permanentia fiunt. Nam natura occulta in corpore congelatur, & color eius variatur, ſuamque naturam exuit, & mãcipatur ne fugiat. Nigredo verò ſi apparet, eſt ex ægritudine, &

in putrefactione moritur,& fit rubigo, & tunc iure naturæ non fugit, eò quòd dimiſit fugæ ſeruitutem,& libera facta eſt natura,ſuum con ſequens coniugem, eum ornans ſuo colore & decore, non quemadmodum antea fecerat, ſed ſumpto numo aureo eum viuificat. Et hãc naturam, ſpiritum & animam Philoſophi appellauerunt. Inſuper dixerunt, ſpiritum humidum eſſe nigrum, coinquinatione carentem. Et ſicuti in homine eſt humiditas & ſiccitas, ſic in opere noſtro nihil aliud eſt quàm vapor & aqua. Propterea dixerunt antiqui, opus ex duobus eſſe, & hæc duo iuncta nonnulli vocarunt compoſitum, eò quòd illa duo quatuor ſunt: ineſt enim ſiccitas & humiditas, ſpiritus & vapor.

Assotes ait: Dico vobis, quòd niſi ſublimetis res in initio coquendi abſque manuum contritione, donec aqua omnia fiant, nondum opus inueniſtis. Et ſcitote, quòd aliquando vocant æs arenam, aliàs etiam lapidem, & in toto regimine nomina variant: tamen natura & humiditas fiũt aqua, & deinde lapis ſi bene commiſceantur: quia quod leue & ſpirituale eſt, ſurſum ſublimatur; quod verò ponderoſum & ſpiſſum, deorſum in vaſe remanet. Hæc autem eſt contritio Philoſophorũ, quæ fit decoctione nõ manu. Et ſcitote, quòd niſi omnia in puluerem vertatis, nondum contriuiſtis. Coquite ergo quouſq; conteratur, & puluis fiat.

Agadmon

AGADMON inquit: Coquite æs donec leue corpus fiat & impalpabile, ac ſuo vaſi imponite: deinde quinquies vel ſepties ſublimate, donec aqua deſcendat, ſcientes quòd cum aqua puluis fit, diligẽter contritum eſt. Quòd ſi dubitatis quomodo aqua puluis fiat, ſcitote quod intentio Philoſophorum eſt, vt corpus quod non erat aqua, antequam caderet, ſimul cum aqua fiat aqua, & aqua aquæ miſceatur, & fiant vnum. Sciendum præterea, quòd niſi vtrumque in aquam vertatis, ad opus precioſum non peruenietis. Oportet enim corpus flamma ignis occupatum vt diruatur, & debile fiat cum aqua in qua eſt, donec fiat totum aqua. Ignari autem cùm audiunt nomen aquæ, putant aquam nubis eſſe: quòd ſi libros noſtros legerent, ſcirent vtiq; aquam eſſe permanentem, quæ abſque ſuo compari cum quo facta eſt vnum, permanens eſſe non poſsit. Hæc autem eſt aqua, quam Philoſophi aquam auri nuncupauêre, igneum venenum, bonum multorum nominum, arenam, quam Hermes ablui iuſsit multoties, vt Solis nigredo deleatur, quam in ſolutione corporis acceperat. Et ſcitote, quòd niſi hoc corpus meũ capiatis carẽs ſpiritu, quod vultis minimè conſequemini, eò quod alienum quicquã opus non ingrèditur, nec quippiam niſi quod eſt ſyncerum. Quàre omnem pluralitatem dimittite: natura enim vna re eſt cõtenta, & qui eam ignorat, peribit.

Afflictes inquit: Doctrinæ filij ſcitote, quòd totum opus & regimē non fit niſi aqua, cui miſcete Magneſiæ corpus, & vaſi ſuo imponite, & os diligenter claudite, ac leui coquite igne, quouſque liquefiat, & in aquam vertatur: calore enim aquæ facilè totum aqua fiet. Videntes autem nigredinem aquę imminere, ſciatis quòd corpus iam liquefactum eſt. Iterum ſuo imponite vaſi, & quadraginta coquite diebus, quouſque & aceti & mellis bibat humorem. Quidam autem detegunt vas ſingulis ſeptem diebus vel decem, ſed vltima perfectio in quadrageſimo die, tunc perfectè ebibet humorem decoctionis. Abluite igitur ipſam, & nigredine priuate, quouſque lapis fiat tactu ſiccus. Propterea dixerunt Philoſophi, abluite Magneſiam aqua dulci, & diligenter coquite, donec terra fiat, & humor pereat, & tunc æs nuncupatur. Acetum acerrimum ei imponite, ipſoque aceto imbui dimittite, & erit noſtrum æs, quòd aqua ablui permanente, Philoſophi iuſsêre. Porrò Inuidiæ dictum, quòd quidam iuſſerunt ipſum coquere vapore, donec lapis fiat coruſcans, ſplendorem habens marmoris, & viſo hoc, maximum eſſe ad arcanum ventum. Nam & deinceps oportet ipſum conteri, & aqua illa reſidua & dimidia, ſeptem vicibus imbui permanentè: qua abſumpta putreſieri, donec optatum videatur habeaturq;.

Cranses ait: Sapientes, accipite æs noſtrum, &

ſtrum, & cum prima parte aquæ, ſuo imponite vaſi, & coquite quadraginta diebus, ac ab omni immunditia mundate, & coquite donec peragantur dies, & lapis fiat ſine humore. Deinde coquite donec remaneat fex: poſtea abluite aqua, qua abſumpta dimittite, vt putreſcat in ſuo vaſe, donec videatis quod quæritis. Vocauerunt autem Philoſophi hoc compoſitum in nigredine verſum, SATIS NIGRVM, & dixerũt, Regite ipſum aceto & nitro. Quod verò remanet, ſi dealbatur, SATIS ALBVM dixerunt, & iuſſerunt vt aqua regatur permanente, quod vocarunt SATIS RVBEVM, iuſſerunt vt aqua & igne regatur donec rubeũ fiat. Vocarunt autem eam ob cauſam hoc nomine, propter colorum varietatem. In opere enim non eſt varietas rerum, nec multitudo, aut contrarietas, ſed tantùm oportet æs nigrũ album facere, deinde rubeum. Veri Philoſophi nullam aliam intentionem habuêre, nec aliud docuerũt, quàm vt Yxir liqueſiat, conteratur, & coquatur, eouſque dum lapis fiat marmori ſimilis. Atque ob id dixerunt Philoſophi: Coquite ipſum vapore, donec lapis fiat coruſcans, ſplendorem habens. Hoc vbi videritis, maximum habetis arcanum. Oportet autem hoc ipſum terere, & aqua abluere ſepties permanente: deinde contritũ in ſua aqua congelare, donec ſua abſtrahatur natura occulta. Et hoc voluit Maria cum dixit, Sulphura ſul-

Digitized by Google

phuribus continetur, & humor ſimiliter à ſuo humore, eò quòd ex ſulphure ſulphuri mixto maximum fit opus. Iubeo autem vos ipſum ſulphur Sole & rore regere, donec optatum eueniat. Sciatis autem quòd dealbare duplex eſt, ſicuti & rubeum facere: vnum in contritione, aliud in decoctione. Cauete inſuper ne ab aquis ea ſeparetis, quò minus pereat anima & corpus, quæ duo in vaſe ſunt.

EFISTES ait: Animaduertite, filij doctrinæ, qualiter Hermes Philoſophorum caput dixerit, cùm docuit naturas commiſcere. Dixit enim: Accipite lapidem auri, & humori commiſcete (qui eſt aqua permanens) ſuóque vaſi imponite ſuper leuem ignem donec liqueſiat: deinde dimittite donec areſcat, & aqua cum arena ſe inuicem contineat, tunc fiat ignis intenſior, quouſque areſcat & terra fiat. Hoc peracto, ſcitote arcani eſſe initium. Hoc autem multoties facite, donec pereant aquæ partes duæ, & colores vobis appareant. Et ſcitote quòd dealbatio non fit niſi decoctione, atque ob eam cauſam repetitur, conterendo & imbuendo frequentiſsimè. Iubeo autem ne ſimul aquam fundatis, ne Yſir ſubmergatur; ſed paulatim infundite, terite, & deſiccate, & hoc ſæpe facite, donec areſcat, & in puluerem expectati coloris vertatur.

BACASER inquit: O omnes huius artis inueſtigatores, ſcitote, quòd ad notitiam & vtili-

vtilitatem huius artis peruenire non poteſtis, niſi patienti & prolixo animo ſitis. Qui ergo longanimis erit, libenterque patientia fruitur, in tramite iuſto huius artis meabit: qui verò citius ſe putat ex libris noſtris fructum capere poſſe, fallitur, ſatiusque fuerat non inſpicere quidem, quàm vnquam contigiſſe. Libri enim noſtri magnam iniuriam videntur inferre his, qui ſolummodo ſemel, bis vel ter ſcripta noſtra legunt, cum intellectu, omniq; eorum ſtudio fruſtrati, etiam (quod peſſimum eſt) opes, labores, & tempus, ſi quod in hac arte inſumpſerunt, amittunt. Veruntamen qui curuat dorſum ad libros noſtros legendos, eisq; ſtudiosè vacat, memoriam animumque adhibet & arrigit, nec eſt vanis implicitus cogitationibus, Deumq; precatur, vt Salomon, pro ſapientia, non pro opibus largiendis, is in regno rex regnabit noſtro indeſinenter, quouſque moriatur. Deum igitur timete, ô inueſtigatores: quod enim quæritis, parui nequaquam eſt precij. Theſaurum enim maximum, & munus Dei excellentiſſimum quæritis. Et cognoſcite, ô inueſtigatores, id quod Philoſophi dudum intimauerunt dicentes, quod rectum non niſi errore diſcernitur, & nihil magis dolorem cordi generat, quàm error in hac arte & opere. Dum enim quis putat ſe feciſſe, mundum habere, nihil in manibus ſuis inueniet. Vtcũq; autem, Philoſophi opus, remque

ipſam varijs nominibus compoſuerunt, veritas ſemper in eorum eſt ſcriptis. Dixerunt etenim, commiſcete, coquite, dealbate, terite, aſſate, coagulate, & ſoluite Etheliam, ac rubiginem facite: verba plurima ſunt, regimē tamen vnum eſt. Si igitur vultis veritatem inuenire, non eſt opus illa operis diuiſione, ſed tantummodò hoc curate, complexionem aptate: deinde multo tempore leniter coquite: neq; decoctionis & imbibitionis vos tædeat, quouſq; videatis Yxir in Tyrium & regium veſtitum decoratum. His verbis quamuis mortua ſunt, ineſt tamen vita intelligentibus. Frequenter igitur legite ea, & ſuper his ſemper plurimum meditamini, ſapientia accedet vobis.

Inquit HYARGVS: Æs de quo prædixerunt Philoſophi, non eſt vulgi, neq; vulgi ſtannum, verùm corpus eſt noſtrum, quod oportet corpori Magneſiæ admiſceri, vt coquatur & teratur abſque tædio, donec lapis fiat. Deinde lapis ille iterum in vaſe ſuo teri debet aqua vitæ & nitri, & totus dirui. Oportet autem vos habere aquam continuè, qua quantò magis coquitis, tantò magis inſpergatis, quouſque acquirat rubiginem, quæ eſt operis fundamentum. Hanc coquite & Ægyptiaco terite aceto, & vtrumque vel æs ipſum, vel ipſum acetum & aquam Æs vocate.

Inquit CADMON: Dixiſti Hyárge, quòd vtrumq; quod in commixtione venit, æs vocari

cari conſuetum ſit à Philoſophis: & bene quidem: id enim eſt æs, quod in quattuor vertitur, & ex vna re eſt. Oportet igitur accipere ex ære noſtro partem vnam, & ex aqua permanente, quæ etiam æs vocatur, tres partes. Deinde commiſcete aceto, & coquite tandiu, quouſque inſpiſſentur, & vnus fiant lapis: deinde continuè coquite & imbibite, donec terra & puluis fiat Tyrius.

ASCANIVS ait: Cum legimus in libris Philoſophorum, quòd natura tantùm vna eſt, quæ omnia ſuperat, ſcire oportet, quòd vna & vnum compoſitum ſunt. Nonne videtis hominis compoſitionem eſſe ex anima & corpore? Sic oportet nos duo coniũgere, quam coniunctionem Philoſophi comparauerunt coniugibus, ex quorum amplexu reſultat aqua aurea. ſed hoc de ſecundo opere. De primo dicam pauca: Irritate bellum inter æs & argentum viuum, donec ad interitum veniant & corrumpantur, tunc æs argentum viuum concipiens, coagulat ipſum. Argentum verò viuum concipiens æs, congelatur: deinde corpus vtriuſq; diruitur, nec puluis fit diligenti & multa imbibitione & decoctione. Rubeum maſculum verò, fœminæ (quæ ex vapore eſt) coniungite, donec maſculus & fœmina fiant Ethelia. Qui enim per Etheliam eos in ſpiritum vertit, deinde rubeos facit, omne corpus tingit, eò quòd cùm corpus diligenter teritur,

Digitized by Google

munda ex eo anima ſpiritualis ac ſublimis extrahitur, q̃ omne corpus tingit, & eſt ſulphur naturæ, quod varijs nominibus nuncupatur.

DARDARIS inquit: De regimine ſatis ſuperque à vobis dictum eſt: de coniunctione igitur pauca dicam. Significo igitur poſteris, quòd inueſtigatores non poſſunt extrahere occultam naturam illam ſulphuream, niſi per Etheliam, qua corpora fiunt non corpora coquendi continuitate, & ipſius Etheliæ ſublimatione. Inſuper ſcitote, quòd argentum viuum eſt igneum, omne corpus comburens magis quàm ignis, & corpora mortificans: & quòd omne corpus quod ei commiſcetur, teritur, & morti datur. Corporibus ergo diligenter contritis, & prout oportet exaltatis, fit Ethelia natura, calorem non fugiẽs, ſed tingens æs. Et eſt quòd Sapientes antea dixerunt, quòd figit argentum viuum donec tingatur, quod tinctum exiſtens, tingit. Præterea ſcitote, quòd æris corpus Magneſia regitur, & argentum viuum habet quatuor in ſe, tamẽ non habet eſſe niſi in humiditate, quæ aqua ſulphuris dicitur, & quæ ſulphura continet. Sunt autem ſulphura animæ occultæ in quatuor elemẽtis, quæ per artem extractæ, ſe inuicem continent naturaliter & coniunguntur. Si autem occultum quod eſt in ventre ſulphuris aqua regatis, & bene mundetis, occultum obuians ſuæ naturæ lætatur, ſimiliter aqua pari ſuo: ſed hæc

hæc quatuor non tinguntur, verùm quintum, tingit. Propterea dixerunt Philoſophi, quòd quatuor numi vulgi non tingunt niſi æs, quod æs tinctum poſtea tingit numos vulgi.

MOSIVS ait: Hoc vnum quod ſæpe nominatum eſt, Philoſophi multis nominibus nuncuparunt, aliquando duob. nominibus, quandoque etiam tribus nominauerunt. Dicam autem ego vobis iam quid ſit, Vnum quidem, quod eſt argentum viuum igneum: Duo, corpus in eo compoſitum, & tertium eſt aqua ſulphuris, qua abluitur, & teritur, ac regitur vnum, donec opus peragatur. Et hoc eſt quod innuit Philoſophus cùm dixit: Argentum viuum quod tingit aurum, eſt argentum viuum Cambar, nihilominus tamen Philoſophi diſtinguunt, & dicunt, aliquando eſt Cambar, aliquando auripigmentum. Sed ita oportet intelligatis: Argentum viuum Cambar, eſt Magneſia: Argentum verò viuum ſeu auripigmentum, eſt ſulphur quod aſcendit de compoſito miſto. Oportet igitur vos illud ſpiſſum commiſcere veneno igneo, & putrefacere ac diligenter terere, quouſque ſpiritus fiat in altero occultu ſpiritu, & tunc fit tinctura, quæ tingit omnia quæ vultis.

Inquit PLATO: O vos magiſtri operis, cauete cùm corpora ſoluitis, ne comburatis etiam: quia oportet coquendo abluere ea marina aqua, quouſq; totum eorũ ſal in dulcorem

vertatur,& clareſcat ac tingat. Spiritu itaque ſeparato à corpore, in altero ſpiritu occultus, factus eſt vterq; fugiens: quod Sapientes expreſſerunt his verbis: Fuge, ianuam reſerato non fugienti. Conuertens namque ſulphureum in ſpiritum ſimilem ſibi, fit vterque fugiens: Non fugientes autem ſimiliter fiunt: quia per ignis interceſsionem ſe inuicem amplexantur & continent. Itaq; accipite ea quæ non fugiunt, & iungite, & abluite corpus incorporeo, & corpore carente, corpore ſolidate, quouſque vertatis ipſum in corpus, corporibus non fugientibus: & vertite terram in aquam, aquam in ignem, ignem verò in aërem, & celate ignem in intimis aquæ, terram verò in aëris ventre, & calidum miſcete humido, ſiccum verò frigido: quia Natura naturam ſuperat: deinde verò Natura naturæ congaudet: tandem Natura naturam continet: continens autem omnia terra eſt. Cum enim quatuor naturæ in cœlum aſcenderunt, rurſus tandem deſcenderunt, ita vt ignis in aërem, aër in aquam, aqua in terram incidat: finis itaq; totius operis puluis ac cinis ſunt.

Actomanus inquit: Philoſophi de rubigine frequentiſsimè tractauerunt: Rubigo autem fictum nomen eſt, non verum. Dico autem vobis, quòd rubigo ſit ſecundum opus, quod ex ſolo auro fit, atque ob id Irudinem vocauerunt: quia in ſulphureo aureo colatur.

Digitized by Google

latuí, quemadmodum Irudo in aqua. Eſt igitur rubigo rubefactio in ſecundo opere: in primo enim rubiginem facere, eſt dealbare opus, in quo Philoſophi iuſſerunt poni auri florem, & aurum æqualiter.

MVNDVS ait: De rubigine ſatis tractatum eſt; dicam igitur de veneno. Venenum nõ eſt corpus, eò quòd ſubtiles ſpiritus tenuẽ ipſum ſpiritum fecerunt, & corpus tinxerunt, & in venenum verterunt; quod venenum Philoſophi aſſerunt omne corpus tingere: atque ob id opinati ſunt, quòd qui aurum in venenum vertit, is ad propoſitum iam peruenit: qui verò nõ, nihil effecit. Dico autem quòd niſi igne res attenuetis, quouſque illæ res vt ſpiritus aſcendant, nihil dum perfeciſtis. Hic igitur eſt ſpiritus ignem fugiens, & fumus ponderoſus, qui dum corpus ingreditur, vniuerſum penetrat, & natura eius eo lætatur. Atque ob id dictum eſt: Accipite ſpiritum nigrum viuẽtem, & eo corpora diruite & cruciate, quouſque alterentur ad beneplacitum veſtrum.

PYTHAGORAS inquit: Intelligendum vobis eſt, ô Turba, quòd ſulphur, & calx, & alumen, quod eſt ex pomis & Kuhul, & ſputum Lunæ, ac ſputum combuſtibile, omnia illa ſcilicet nihil aliud eſſe, quàm aquam ſulphuris, & aquam ardentem. Et ſcitote, quòd Magneſia ſi cum argẽto viuo miſcetur, ſulphura commixta eſſe, & ſulphura ſe inuicem conſequuntur.

Non igitur oportet vos illam dimittere Magneſiam abſque argento viuo: cùm enim componuntur, fortiſſima eſt compoſitio, quæ vna eſt de decem, quam Philoſophi reginam conſtituerunt. Et congelare ipſum, non eſt quidem vnum regimen, ſecundùm Philoſophorum conſtitutionem. Prima enim coagulatio, eſt ſtanni, & æris, & plumbi: ſecunda verò ſulphurũ aqua componitur. Et ſciendum, quòd nihil aliud eſt huius artis ſcientia, quàm vapor & aquæ ſublimatio, argenti viui Magneſiæque corpori coniunctio. Similiter & Philoſophi in libris ſuis demonſtrârunt, quòd ſulphuris munda aqua ex Sole eſt ſulphur, & quòd nullum ſulphur fit abſque calce argenti viui, & ſulphuris aqua.

Belvs inquit: De compoſitione multa tractata ſunt: compoſitio autem & contractus vnum quid ſunt. Accipite ergo ex altera compoſitione partem, & partẽ ex auri fermento, eiſq; mundam ſulphuris imponite aquam, & habebitis potens arcanum, quod omne corpus tingit. Sed interim eſt notandũ, quòd aqua munda, quę ex ſulphure eſt, non eſt ex ſolo ſulphure, verùm ex pluribus compoſita rebus, quæ vnum ſulphur facta ſunt ex pluribus ſulphuribus. Vt ergo multa ſulphura vnum fiant ſulphur, miſcete pugnans cum igne nõ pugnanti. Coniuncta namque in igne eis conueniente præliantur, & amicitia fit conſtans, eò quòd calida

calida Medicorum venena, leui igne coquuntur incomburente. Et hoc innuerunt Philoſophi, cùm dixerunt, in decoctione, parum ſulphuris multa comburit dura corpora. Et humor, quod relinquitur, humida pix, balſamũ, &c. nominatur. Verùm hoc arcanũ eſt, quod aperiam vobis. Hoc arcanum ex duabus procedit compoſitionibus, Sulphure ſcilicet & Magneſia. Et Philoſophi hoc compoſitum in vnum redactum, Aquam nominauerunt, & ſputum boletorum, & ſpiſſum aurum. Omnibus autem in argentum viuum verſis, ſulphuris aquam nominant, ſulphur quoque cum ſulphure continetur, dicunt igneum eſſe venenum, quod eſt potens arcanum, proueniens ab his, quæ noſtis.

Ait PANDVLPHVS: Iubeo vt argentum *viuum* ex Cambar capiatis, & eum in taber*naculis* ſublimetis (eſt enim alterum ſulphur, de quo antea dictum eſt) & ſic ſulphur ſulphuri miſcebitur, & multa ex eo procedent opera. Eo autem ſublimato, procedet illud argentum viuum à Cambar, quod Etheliæ, Auripigmẽtum, Zendrio, Ebſemeth, Magneſia, Chuncul, & multis aliis nominibus nuncupatur, de quo Philoſophi dixerunt, quòd natura in ſuo ventre erat occulta. Recto autẽ illo (quoniam omniũ decẽ eſt perfectio) ſuo regimine, mox conueniẽs apparet eius alba natura, nec in eo vmbra vlla apparet, & tum Sapientes vocarũt

Plumbum, Exebinich, Magneſia, Martech, & æs album, quod vbi verè dealbatum eſt, vmbra caret, & omni nigredine, & ſua dimiſit corpora ſpiſſa & ponderoſa, nullum corpus penetrantia, & ſimul cum eo mundus ſpiritus humidus aſcendit: qui ſpiritus tinctura eſt. Ideóque Sapientes dixêre, æs animá & corpus habere, & id quidem verum: Anima eſt eius ſpiritus, corpus verò eius ſpiſſum. Ideò oportet vos ſpiſſum diruere corpus, quouſq; ſpiritum extrahatis ex eo tingentem, extractum quoque ex eo ſpiritū leui ſulphuri miſcete, & peragetis propoſitum.

MORFOLEVS inquit: Oportet, ſapientes Viri, lento igne primùm humiditatem comburi, vt exemplo nobis monſtratur in generatione pulli, & vbi augmentatur ignis, vas vndique obduretur, ne corpus æris, & ſpiritus eius fugiens extrahatur. Et hoc innuerunt Sapientes, cùm dixerunt: Accipite argentum viuum ex æris flore, quem, ſcilicet æris florem, noſtri aquam dixerunt, & igneum venenum ab hominibus extractum eſt. Et iterum dixerunt: Cùm omnia vnum fiunt, facta ſunt corporea incorporea, & è conuerſo. Præterea dixerunt, quòd omne corpus diſſoluitur cū ſpiritu, cui mixtum eſt, & proculdubiò ſimiliter fit ſpirituale; & omnis ſpiritus à corporibus alteratur & coloratur, cui ſpiritui color tingens, ac contra ignem conſtans miſcetur. Benedictum

ergo

ergo ſit nomen eius, qui Sapientibus inſpirauit corpus in ſpiritum vertere, vim & colorem habentem inalterabilem & incorruptibilem: & quod priùs erat Sulphur fugiens, nunc factum eſt Sulphur non fugiens & incombuſtibile. Scitote inſuper doctrinæ filij, quòd qui poteſt ſpiritum fugiētem rubeum facere corpore ſibi coniuncto: deinde ex illo corpore & ſpiritu ſuam tenuē naturam in ſuo ventre occultam extrahere ingenio ſubtili, opus inuenit. Et notate, quòd prolixitate coquendi tingit corpus. & hoc dixerunt Philoſophi, quòd rebus fortiter contritis, & igne diligenter coctis, fiunt tincturæ fixæ: & quicquid libris ſuis occultè narrauerunt, argentum viuum ſignificare voluerunt, quod aliquando dicitur aqua *ſulphuris*, aliquando plumbum, aliquando etiam numus.

YXIMIDIVS inquit: Iam tractaſti Morfolee, de æris & ſpiritus humidi regimine, & optimè quidem. Sed maximum eſt arcanum, quod Philoſophi dicunt: Æs non tingit, cùm tamen tingitur, tingit: eò quòd argentum viuum, cùm ſuæ miſcetur tincturæ, tingit. Cùm verò miſcetur his rebus, tincturę Philoſophorum, res fermentatæ, mixta corpora, Corſufle, & colla auri, venenum, maris ſplendor, Ethelia, auripigmentum, & randerich tinctura vocatur. Quæ tot nomina vana eſſe putantur & ſuperflua, vera tamen ſunt, non autem conſi-

cta, eò quòd vnum ſunt, vna opinio, & vnum iter: hoc eſt, argentum viuum, quod eſt quidem ex omnibus extractum, ex quo omnia fiunt, qui & eſt aqua munda, quæ vmbram æris delet. Et ſcitote, quòd hoc argentũ viuum, cùm dealbatur, fit ſulphur, quod à fuga detinetur, & aſſimilatur marmoris ſplendori. Et arcanum quidem hoc eſt maximum: quia ſolum ſulphur æs dealbat.

Intimandum eſt etiam vobis, huius artis inueſtigatores, quòd illud ſulphur nō potuit æs dealbare, quouſque in opere priori fuerit dealbatum: nam ſulphuris huius mos eſt fugere. Cùm igitur ſua ſpiſſa fugit corpora, & vapor ſublimatur, tunc oportet vos alio argento viuo ſui generis ipſum continere, ne fugiat. Fit autem id quàm primùm argentum viuum & æs ipſum coniunguntur. Tunc enim ſæpe inuicem ſoluunt, & concipiunt, & fugere non ſinunt, ſed vtrumque argentum viuum fiunt. Et ita hoc, quod primò æs, neq; argentum viuum fuerat, commixtione tamē argenti viui factum eſt: quod ſcilicet additũ argento viuo, priùs argentũ viuũ, cui mos erat fugere, cōtinet. Quare Philoſophi dixerũt: Sulphura ſulphuribus continentur. Ampliùs ſcitote, quòd ſulphura tingunt, deinde fugiunt proculdubiò, niſi argento viuo ſui generis iuncta fuerint. Non putetis ergo, quod tingit, deinde fugit, numum eſſe vulgi: verùm Philoſophorum intentio eſt

numus,

numus, quod niſi albo vel rubeo miſcetur, (quod eſt argentum viuum ſui generis) proculdubiò fugiet. Iubeo autem vos argentum viuum argento viuo miſcere, quouſque vna eademque aqua fiunt munda, ex duobus compoſita. Hoc eſt igitur maximum arcanum.

EXIMENVS inquit: Multis & omnibus penè metallorum nominibus Philoſophi aquam noſtram, & opus noſtrum nuncupauerunt: vtcunque autem vocent, ſemper ipſam aquam ſignificant. Ipſa aqua cum rebus ſuis in vaſe ſuo poſita, prohibet ne res comburantur, & quantò magis ipſæ res flamma occupãtur, tantò magis in aquæ intimis abſconduntur, ne ignis calore lædantur. Aqua autem eas in ſuo vaſe recipit, & ignis flammam ab eis repellit. Et ita rebus cum aqua diligenter tritis, Ethelia ſcandit, & opus deinceps ſola imbibitione aquæ ad verum operis finem perducit.

ANAXAGORAS rurſus ait: Notifico vobis, ſitiens & ad bibendum apta eſt Ethelia, quæ præcedẽte ſulphure cocta eſt. Vitreo ergo vaſi imponite, & coquite, quouſque Cambar fiat. Iubeo autem vos continuè coquere, & iteratè, nec vos tædeat. Et ſcitote, quòd operis huius perfectio eſt aqua ſulphuris, quæ cum eo coquitur, donec rubigo fiat. Omnes enim Philoſophi dixerunt: Qui poteſt aurum in rubiginem vertere, veneni propoſitum iam inuenit: qui verò minimè, in nihilo eſt.

Ait AZIRATVS: Iubeo poſteros de numis accipere, quos Philoſophi fecerunt, mixtis æris partibus, & vaſi ad coquendum imponere ipſo vaſe clauſo optimè: Tum verò cùm æs numis contritum, & in aquam verſum eſt, nigredo apparebit de Kuhul, quæ de nigredine numorum eſt, & nigredine conſumpta, precioſa albedo illis apparebit: deinde coquendo deſiccentur, quouſque in lapidem vertantur. Illum coquite continuè igne priore fortiore, & diruetur confringeturque, ac in cinerē vertetur. O quàm precioſus eſt cinis iſte filiis doctrinæ, & quàm precioſum eſt quod ex eo fit. Miſcentes igitur cinerem aqua, iterum coquite, quouſque cinis ille liquefiat: deinde coquite, & aqua imbuite permanēte, quouſque compoſitio dulcis fiat, ac ſuauis & rubea. Imbuite etiam quouſque humida fiat. Amplius tum igne priore fortiore coquite, ac vaſis diligenter os claudite: hoc enim regimine corpora fugientia fiunt, & ſpiritus in corpora, corpusq; in ſpiritum vertitur, & inuicem nectuntur: deinde fiunt corpora ſpiritus, animas habentes tingentes, eò quòd inuicem germinant.

OBSEMEGANVS ait: Dico quòd inuidi totam artem hanc nominum multitudine vaſtauerunt: ars tamen eſt, ſecundùm quam iuſſère Philoſophi aurū numoſum facere, & eum calcinare, ſublimare, figere, terere, dealbare, coagulare, coquere, & in rubeum vertere, & vocaue-

vocauerunt Etheliam ignem, & vas cribrum, aquam ſulphuris copulam: & hoc totum nihil aliud eſt, quàm cõtritio, & dealbatio. Præterea dico, quòd argentum viuum apud viſum album eſt, cumq; autem fumus ei aduenit, vertitur in rubeum, & fit Cambar: hoc eſt, venenum. Et hoc inuenerũt Philoſophi, dicentes, quòd natura plumbi facilè conuertitur: propterea ſæpenumerò reiterauerunt hoc verbũ, Conterere, vt multis modis monſtrarent ſpiritus in vaſe occultos abſtrahere, & aqua impoſita prohibere, ne comburantur, aliâs ignis ipſos facilè cõburit. Sed aqua appoſita, quantò plus flamma eos inuadit, tantò plus in viſceribus aqua penetrat, & prohibet ne flamma comburatur. Atque ob id etiam antiqui multa tractauerunt de ſublimatione: quia niſi res igne fortiter conteratur, Ethelia non aſcendet, quod voluit Hermes innuere, cùm dixit: Cribrate res, quas noſtis, & altiùs liquefacite.

ARZOCH ait: Niſi res igne conterantur, Ethelia non aſcendet, & ea nõ aſcendente, nihil facitis. Videtis enim quòd ventus Meridiei plurimus cùm exaltatur, nubes ſublimari facit, mariſq; vapores eleuat. Hoc eſt vas, & teſta, in qua ineſt ſulphur incombuſtibile. Moneo autem vos, vt argentum viuum, quod ex pluribus eſt confectum, congeletis, vt duo tria fiant, & quatuor vnum, ac duo vnum.

ANAXAGORAS inquit: Accipite combu-

ſtum fugiens, & corpore carens, & incorporate eum: deinde ſumite ponderoſum fumum habens habile ad bibendum. Hoc eſt, vt rem clariùs exponam, Hoc combuſtum fugiens, & ad bibendum ſitiens, eſt Ethelia, quę cùm ſulphuri coniuncta eſt, vitreo vaſi imponite, & coquite, donec Cambar fiat, & peragat arcanum quod quæritis. Coquite ergo, & non pigeat vos reiterare: tota enim perfectio ſulphuris in decoctione tabulæ conſiſtit. Coquatur igitur quouſque fiat rubigo. Omnes quidem Philoſophi dixerunt, quòd qui rubiginem in venenum aureũ poteſt conuertere, opus peragit: ſin autem, in vanum laborat.

PITHEN inquit: Dico, quòd cũ Magiſter de aqua iſta primò tractaſſet, poſtea in fine ſui libri loqui voluit de fermento auri. Quare mirum eſt, cur inuidi finem ante principium in ſuis tractatibus poſuerũt, præcipiendo in auri fermento aquam ſulphuris mundam cum aliquantulo ſuæ gumæ commiſceri. Præterea putrefactionem omiſerunt, de qua pauca dicam. Putrefactio non fit abſque humido & ſicco, & ex vtroque naſcitur operis principium, licet in tres partes inuidi hoc opus diuiſerunt.

CONSTANS ait: Quid nobis cum inuidis, & eorum tractatibus? Certum quippe eſt, hoc opus quatuor habere naturas, quæ ſunt, ignis, aqua, aër & terra: quæ niſi habeantur, nihil vnquam generatur, nec quicquam abſoluitur in

arte.

arte. Iungite ergo ſiccum humido, hoc eſt, terram & aquam, & coquite igne & aëre, quouſq; ſpiritus in anima deſiccetur: ſcientes quòd tenue tingens ſumit virtutẽ ex tenuiſſima terræ, aëris & aquæ parte, & exſiccatur. Hic enim eſt modus operis noſtri, vt omnia in terrá vertantur. Nolite ergo res multiplicare: Inuidi quidẽ eas multiplicauerunt, & varia deſcripſerũt regimina, vt inquiſitores fallerent: & aſſimilauerunt hoc opus ſicco, omni lapidi & metallo, animalibus, omni reptili & volatili: vos autem ſcitote, quòd corpora corporibus tinguntur, & corpora corporibus figuntur: & quòd Philoſophus dixit; In arte eſt argentum viuum de Cambar, & in numis eſt argentum viuum de *maſculo*: & nihil aliud curate, quoniam non ſunt niſi hæc duo argenta viua.

ASTRATVS inquit: Qui veritatem vult aſſequi, capiat Solis humorem, & ſputum Lunę. Veritatem dico, nec aduerſa affero: numos enim, quos Philoſophi capere iuſſerunt, numi Hermetis ſunt, de quibus partem ſumi iuſſit, & ex ære Philoſophorum partem, & numis miſcere, ac vaſi imponere, obſtructo diligenter ore, & coquere ſeptem diebus, & tunc vertitur æs in numos. Coquatur ergo iterum, & non tædeat vos decoctione: poſtea aperiatur vas, & nigredo inuenietur: qua abſumpta, apparebit albedo nobiliſſima. Poſtea ponatur in locum ſuum, & iterum coquatur, donec

Digitized by Google

lapilli in ſiccum vertantur, poſtea coquatur igne fortiori, quouſque lapis durior fiat, & confringatur, ac in cinerem vertatur. ô quàm precioſus eſt cinis ille. Viri Sapientes, intelligite illud, Aquæ ſuæ iterum coquite, donec liquefiat. Poſtea coquite ipſum, & imbuite ipſum cum aqua permanente, donec compoſitio dulcis & ſuauis ac rubea appareat. Poſtea imbuite, donec humida fiat: demum coquite igne fortiori, &, vt dictũ eſt, os vaſis claudite. Hoc eſt regimen, quo corpora fugientia, nõ fugientia fient, & ſpiritus in corpora, & corpora in ſpiritus vertuntur, & ſe inuicem nectuntur, ac vltimò fient corpora ſpiritus, animam habentes, & tingentes, ac germinantes. Quapropter diligenti opera æs dealbate aqua permanente, donec accidat ei rubigo, & congeletur, fiátque corpus Magneſiæ: deinde coquite, donec totum corpus confringatur, & ita fugiens vertetur in cinerem, & efficietur æs vmbra carẽs, & tinctura Philoſophorum.

ANASTRATVS inquit: Dico vobis, quòd hoc ſecretum inuidi variè depinxerunt: aliquando in membra, in phyſicam ratiocinationem, Aſtronomiam: & interdũ aſſimilauerunt arboribus, metallis, & vaporibus, ac reptilib9: & quantò plus potuerunt, ipſa nomina multiplicauerunt. Ego verò vobis dico, ſumite ferrum, facite inde laminas, poſtea aſpergite eas veneno, & ponite in vas, cuius os benè occludatur,

datur, & cauete humorem multiplicare: vel ponatis ipſum ſiccum, & facite ſiccum maſſam fortem. Scientes quòd ſi aquam maſſæ multiplicaueritis, non continebit eam, neque benè ardebit in camino: & ſi nimis ſiccaueritis, non coniungetur, nec coquetur. Exſiccate ergo eá, & in vaſe ſuo ponite, cuius os firmiter claudatur: & poſtea fiat ignis carbonum deſuper p̄ dies aliquot: deinde aperiatur vas, & inuenietis in eo, & etiam in coopertorio vaſis nodos paruulos. Et hoc eſt, quod igne ſibi miniſtrato, acetum ſurgit in altum: eius namque natura ſpiritualis eſt, quia ſurſum aſcendit: & ideò moneo vos, vt p̄ ſe teneatis eam. Tribus enim decoctionibus multiplicatis, conglutinatur, & ab igne congelatur, eiusq́; natura conuertitur in naturam: ſic Cambar ſimiliter decoctione & liquefactione tali diſiungitur. Notum etiam facio vobis, quòd iſta frequēti decoctione conſumitur tertia pars aquæ, reſiduum verò eius efficitur ventus, qui Cambar & ſpiritū eius portat in ventre ſuo. Præter hæc dico, quòd nihil eſt precioſius arena maris rubea, & eſt ſputum Lunæ, quod Solis lumini iungitur, & congelatur. Et quantò plures tranſeūt dies, tantò fortiùs congelatur, & non comburitur. Solis enim beneficio coctum congelatum eſt, & albedo illa præſtantiſſima facit eum terrenum ignem ſuperare.

BALGVS ait: Quidam fructum artis iſtius

Digitized by Google

Tulleas deſcripſit, & mirabili modo me cepit docere, dicens, quòd abſque labore inuenitur eius operatio. Cumq; autẽ de eius incremento & ædificatione cepit docere, talia dixit: Accipe illam arborem albam, ædifica ei domũ rotundam, tenebroſam, & rore circundatam, & impone ei magnæ ætatis hominẽ centum annorum, & claude domũ, ne ventus aut puluis ad eos perueniat: deinde dimitte eos in ſua domo octuaginta diebus: dico vobis in veritate, quòd ſenex ille non ceſſat comedere de fructu arboris illius, donec iuuenis fiat. O quàm miranda natura, quæ illius ſenis animam in corpus iuuenile transformauit, & pater filius factus eſt. benedictus ſit Deus creator optimus.

THEOPHILVS ait: Scitote chariſſimi, quòd quamuis inuidi diſpoſitionẽ hanc multis celauerint nominibus, vno tñ nominauerunt eam nomine: ſcilicet Aquam vitę. Nam cùm dictus ſenex ſibi iungitur, perfectè moritur. Poſtmodum verò ponitur in Sole, donec liqueſcat. Poſtea imbibitur, congelatur, & ita per dies 7. fit ferrum rubiginoſum. Quòd ſi hoc eſt nimis obſcurum, narrabo aliud. Quidam fructus exeunt à pfectiſſima arbore primo Vere, & poſtmodum æſtate florẽt, & tunc multiplicatur & decoratur arbor, donec fructus perficiantur, & maturãdo dulces fiant. Simili modo illa mulier fugiens generos, quibus per ſe, quamuis irata, domeſtica fit: vt non dedignetur ſe ſuperari,

rari,

rari, vt eius coniunx ſuum habeat decorẽ, quĩ furibundus eam diligit, ac iugiter pugnat cum ea, donec ſuos concubitus cum ea peragat: & Deus pro voluntate filios multiplicat: cuius porrò decor igne conſumitur. Termino enim finito reuertitur ad eã. Dico etiã vobis, quòd Draco ille nunquam moritur: tamẽ illam mulierem ſuos interficiens coniuges, Philoſophi neci dederunt. Illius enim mulieris venter plenus eſt veneno. Fodiatur igitur ſepulcrũ Draconi, illicq́; ſepeliatur mulier cũ eo: qui illi mulieri fortiter iunctus, quantò magis eã nectit, & voluitur circa eam, tantò magis corpus eius in mulieris artubus mixtum ad mortem declinat, & totus vertitur in ſanguinẽ. Quod cùm vident Philoſophi in ſanguinem verſum, ponunt eum ad Solem, quouſque lenitudo conſumitur, ſanguisq́; areſcat. Et tunc apparet venenum, & occultum manifeſtatur.

BODILLVS inquit: Sciendum eſt omnes diſcipuli, quòd ex elemẽtis nõ fit vtile abſque commixtione maris & fœminę, & regimine caloris: quia ſperma ex ſanguine generatur, & libidine. Viro namque mulieri commixto, vteri humore ſperma nutritur, & ſanguine humectante, & caliditate, partus quadraginta noctibus formatur. Si enim humiditas vteri & calor non eſſent, ſperma non maneret, nec fœtus peragеretur. Deus autẽ illum ſanguinem & calorem ad nutriendum ſperma conſtituit,

Digitized by Google

quouſque extrahat ipſum ad libitũ. Fœtus autem extractus, non niſi lacte nutritur, & igne, per ſe & paulatim dum paruulus eſt, & quantò magis exuritur, oſſibus confortatis, in iuuentutem deducitur; in quã perueniens ſibi ſufficit. Sic ergo oportet vos in hac arte facere. Et ſcitote, quòd abſq; calore nihil vnquam generatur, & quòd balneũ intenſi caloris perire facit: ſi verò frigidum ſit, fugat: ſi autẽ temperatum ſit, corpori conueniens & ſuaue fit. Quare leues fiunt, & aluntur, & caro augmentatur.

MOSCVS inquit: Scitote quòd inuidi modum plumbi formandi multis modis narrauerunt, vt decipiant poſteros, varia fingendo inſtrumenta. Ego autem dico, quòd nulla inſtrumenta fiunt, niſi ex noſtro puluere albo, ſtellato, ſplendido, & ex lapide candido: à quo puluere apta fiunt inſtrumenta pro ouo: non tamen nominauerunt ouũ, vel cuius auis ouum ſit. Porrò eorum regimen, quod diximus, difficillimum inquiunt eſt: nam ſi compoſitum plus quàm oportet regatis, eius lumen à pelago ſumptũ extinguitur: & ideò iuſſerunt Philoſophi hoc opus ſubtili meditatione regi. Accipite ergo & regite ipſum Lunâ, & arenæ imponite, quouſque dealbetur, ſciẽtes, quòd niſi patientiam habeatis, errabitis in eius regimine, & corpus corrumpetis. Coquite leni igne donec appareat albũ, deinde aceto extinguite, & tum videbitis vnũ à tribus ſociis dimiſſum.

Et

Et ſcitote quòd primum commiſcet, ſecundum comburit, tertium liquefacit. Iungite ergo primò nouem partes de aceto cùm caleſcit vas, & iterum nouem partes, cùm calefactum eſt vas, apponite.

Rurſus ait MVNDVS: Scitote quòd omnibus, quantumlibet multis nominibus tincturarum relegatis, vna tantummodo eſt Philoſophorum tinctura, quæ Tyria eſt: cui ad placitum nomina ſubſcripſerunt, & albato proprio nomine, ipſam magnum Arcanum nuncuparunt & mare, eò quòd æs noſtrum à pelago extractũ eſt rubeo & puriſſimo, quòd ſuauis eſt odoris, pulcher, & putrefaciendo non ſordidus, nec tetri odoris. Et ſcitote, quòd plura nomina quæ illi data ſunt, omnia vera ſunt. Quemadmodum enim in tritico contingit quod molitur, & tunc alio nomine nuncupatur: deinde in varias ſubſtantias cribro diuiſas, varia panis genera fiunt, varijque labores exercentur, ſemper variatis nominibus, nihilominus tamen totum fermentum vno nomine nuncupatur: ita aquę plura diſtincta nomina ſunt, & tamẽ Tyrium colorem noſtrum, in vnoquoq; regiminis gradu ſui coloris nuncupamus.

RARSON ait: Mira eſt Philoſophorum diuerſitas in his quę poſuerunt, eorumque conſenſus mirandus in hac re paucilla & vtiliſſima: veruntamen & hoc eſt, quòd ſi omnes in

Digitized by Google

ueſtigatores, & vulgus id paruum & vile ſcirent, non vilipenderent: ſed illi noſtra ſcripta legentes, hoc ipſum quod commendamus, vile & paruum putant, non intelligentes. Deus igitur à populo illa celauit, ne mundus deuaſtaretur. Verum autem eſt, quòd omnis noſtra ſcientia natura eſt maſculi & fœminę. Hoc quidem maximum noſtrum eſt arcanũ, quod inuidi Magneſiam appellarunt. Propter arcanum ipſum, diligenter igitur ipſam Magneſiam in vaſe ſuo coquite, quouſq; totum coaguletur, & ſeipſum contineat. Et ſi in inuidorum libris audieritis pelagus nominari, ſcitote quòd id humorẽ & aquam ſignificat, & nigredinem quæ ablui debet, numos vocant.

AGADIMON ait: Coquite æs donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis noſtræ, bene miſcete, & inuenietis nigredinem ſtatim, quæ eſt plumbum ſapientum, de quo Sapientes in ſuis libris multa tractauêre.

ORFVLVS ait: Scitote quòd in principio miſcendi oportet elementa cruda, ſyncera, & amœna, & recta ſuper ignem lentum commiſcere, & cauere ignis intenſionem, donec ſeipſa contingant elementa, ac planè complexione paulum morari decet, quouſque in illo leui igne deſiccẽtur. Poſt primam autem combuſtionem oportet æs ablui ac mundificari, & in igne dealbari, quouſque omnes res vnus fiant color: cui poſtea oportet vos totius humoris

moris

moris reſiduum miſcere, & tunc eius rubor exaltabitur. Elementa igitur igne diligenter cocta lætantur, & in alienas vertuntur naturas, eò quòd liquefactio eſt caput huius artis, & quod liquefactum eſt, fit non liquefactum, humidum verò ſiccum, & ſpiſſum corpus ſpiritus, & ſpiritus fugiens fortis contra ignem pugnans. Quare conuertite elementa, & quod quæritis, inueniſtis. Conuertite elementa & quod quæritis inuenietis. Conuerte autem elementa, eſt humidum facere ſiccum, & fugiens fixum. His peractis hac diſpoſitione dimittantur deinceps in igne, quouſque ſpiſſum attenuetur, & rarum tingens remaneat. Et ſcitote quòd elementorum mors ac vita ab igne fiunt, & quòd compoſitum generat ſeipſum, & in ſe ipſo germinat id quod quæritis, nempe colores croci & coralli noſtri: quibus apparentibus, vltimò miracula videbitis, vt hoc quouſq; tyrius color peragatur, donante Deo, cui laus in æternum.

EMIGANVS inquit: Legendi ſunt libri Philoſophorum: non fruſtrà enim dixerunt, inſpicite lactantem puerum, & non impediatis eum, in eo manet arcanum, ex quo bona operantur Sapientes: de quo etiam dixerunt, Comburite æs, comburite argentum viuum, & comburite aurum. Hoc ſi tenebroſius dictum eſt, dicam clarius: comburere, comburere, comburere, non eſt niſi vnum, ſcil. dealba-

re, & rubeum facere, eſt viuificare. Et vobis dico, quòd definitio huius artis eſt corporis liquefactio, & animæ à corpore ſeparatio, eò quòd æs noſtrum habet animam & corpus, ſicut homo. Oportet ergo dirui corpus, & animam ab eo ſeparari. Proinde dixerunt Philoſophi, corpus non penetrat corpus: verum ſubtile naturæ, & eſt anima ipſa, quæ corpus penetrat & tingit. Præterea dixerunt, quòd Saturni ſplendor dum ſcandit in aëra, non apparet niſi tenebroſus, & Mercurius radijs Solis occurrit: deinde argentum viuum virtute ignea corpus viuificat, & perficit.

Attamanus ait: Scitote fratres, quòd opus noſtrum quod quæritis, ex maris fit generatione, quę poſt Deum omnia perficit. Accipite Alzum, & lapides marinos veteres, & aſſate carbonibus, quouſque albi fiant, & extinguite aceto albo: ſi Alzon fuerint vnciæ viginti quatuor, extinguite calorem illorum tertia parte ſui, ſcilicet octo vncijs, & aceto terite albo per quadraginta dies. Opus verò ſecundum fit à mũdato & abluto corpore. Sed huic operi ſecundo acetum nolite imponere, ſed dimittite ipſum coqui, donec acetum ſuum totum biberit, & terra fixa fiat, vt terra Ægyptiaca. Et ſcitote, quòd operum aliud citius coagulatur, aliud verò tardius. hoc autem accidit ex coquendi diuerſitate: Si enim locus vbi coquitur, humidus & roſcidus fuerit, citius

tius

tius congelatur: ſi verò ſiccius, tardius. Mediocritas igitur quærenda.

FLORVS ait: Coquendi diſpoſitionem complebo, dicoque quod ſignum primæ decoctionis, eſt ſui ruboris extractio. Cùm autem videritis iam ipſum totum nigrum, ſcitote quòd in illius nigredinis ventre albedo occulta eſt, & tunc oportet vos albedinem illam extrahere ab ipſa nigredine ſubtiliſſimè. In ſecunda verò decoctione ponatur illa albedo in vaſe cum ſuis inſtrumentis, & coquatur leniter, quouſque omnia alba fiant. Cumque albedinem illam ſuperuenientem in vaſe videritis, certi eſtote, quòd rubor in ipſa albedine occultatus eſt: & tunc non oportet vos illam abſtrahere, vel finem coquendi facere: ſed coquere, quouſque totum fiat rubeum altiſſimũ. Et ſcitote, quòd prima nigredo ex natura Mortach fuit, & ex illa nigredine exortus eſt rubor, qui rubor nigrum emẽdauit, & pacem inter fugiens & non fugiens compoſuit. Res cruciata in corpore mergitur, & vertit ipſum in naturam alterabilem. Et ſcitote, quòd illud ſulphur corpus denigrans non poteſt tingi, nec tractari, ſed id tractat & tingit. Item ſcitote, quòd illud ſulphur quod denigrat, eſt quod non fugienti aperit ianuam, & in fugiens cum fugientibus vertit: quod nominamus aliàs etiam Aquam ſulphuris, vertens æs in colores inalterabiles & indelebiles.

MANDINVS ait: Niſi hoc arcanum habeat, quòd ipſum emendet, nõ prodeſt quicquam. Ob id dixerunt antiqui: Illud quod perficitur vnum quid eſt: quia diuerſæ naturæ rem non emendant ipſam, ſed vna tantùm, & quæ conueniens ſit, quam quidem vos parcè regere oportet. Regendi namque ignorantia plurimos errare fecit. Nolite ergo harum compoſitionum pluralitatem curare, nec ea quæ Magiſtri in libris ſuis poſuerunt varia. Vna enim veritatis natura eſt, qua naturale mutatur, eò quòd arcanum ipſius permutátis naturę in ſuo ventre occultatum eſt, nec videtur, nec ſcitur, aut ſentitur niſi à Sapiente. Qui ergo parcè regit æs, eiusque ſcit complexionem, extrahit ex eo naturam, omnes naturas ſuperantem. Tunc magiſtri verba complebuntur, videlicet: quòd Natura naturà lætatur, & Natura naturam ſuperat, & Natura naturam continet: & tamen non ſunt diuerſæ naturæ, nec plures: verùm vna tantùm, forma differens, ſuas habens res in ſe, alijs alijsque accidentibus, quibus operatur, quod eius naturæ congruit. Proinde bene fecit Magiſter, quòd ab vno orditus eſt, & vno finiuit. Deinde illas vnitates aquam ſulphuream nuncupauit, totamque naturam vincentem.

ARCHELAVS ait: Perbellè deſcripta eſt aqua ſulphuris munda: niſi enim ſpiſſa corpora diruantur à natura corpore carente, donec

fiant

fiant corpora incorporea, & velut ſpiritus tenuis, non poteſtis illam animam tenuiſſimam ac tingentem extrahere, quæ in intimo ventris occulta eſt. Et ſcitote, quòd niſi corpus diruatur quouſque moriatur, & ex eo ſuam abſtrahatis animam, quæ eſt ſpiritus tingens, nequaquam corpus eo tingere poteſtis.

PHILOTIS inquit: Omnibus præfatis, à quocunque Magiſtrorum, nihil aliud ſignificamus vobis, quàm Albar æris, eò quòd tingit omne corpus quod in compoſitionem introiuit. Compoſitio autem duplicis eſt complexionis: vna enim humida, altera verò ſicca. Cùm proinde coquitur, vnum fiunt, & dicitur bonum plurimorum nominum. Cùm verò rubeum fit, Auri flos dicitur, & Auri fermentum, Aurum coralli, & Aurum roſtri. Dicitur etiam redundans rubeum, Sulphur, & rubeum Auripigmentum. Dum autem crudum permanet, Plumbum æris dicitur, Virga metalli ac lamina. Ecce eius patefacta ſunt nomina tàm cruda quàm cocta. Eſt autem totum magiſterium, vt ſuperius fiat inferius, & inferius ſuperius fiat, & coquatur, donec plumbum æris fluat cum fermento, in principio, vel medio, vel fine adhibito, & tunc tingit, cùm vt cera fluet proiectus.

AGMON inquit: Pro corollario dicam: quòd qui non liquefacit & coagulat, multipliciter errat. Denigrate ergo terram, & ſepa-

rate eius animam & aquam, & poſtea dealbate, & inuenietis quod quæritis. Dico etiam vobis, quòd qui terram denigrat, & album igne diſſoluit, donec fiat ſicut gladius denudatus: & qui prius, dealbatione eius completa, ei animam inducit, totumque rabido igne figit, poſtquam liquefactum fuerit, felix dici meretur, & ſuper mundi circulos exaltari. Hæc de lapidis noſtri reuelatione, doctrinæ filijs ſatis eſſe non dubitamus: cuius vires corrumpi nequeunt. Si ponatur in igne, vis eius augetur: quem ſi ſoluas, ſoluetur: ſi coagulas, coagulatur. Nemo ipſo carere poteſt, & omnes homines habent eum, omnes tamen egent eo. Cumque ei plura ſint nomina, vno tamen nomine nominatur, in quo nulla eſt difficultas: id quod omnium eſt communius, illo maximè ſignificatur. Quicunque autem magis propriè & appoſitè nominant, obſcurum illum reddunt, & minus intelligendum. Et reuera non eſt ei niſi vnum nomen, illudque vbi non prodeſt, ibi magnificè & ſignificanter nominatur: vbi prodeſt, valde celatur. Eſt lapis & non lapis, eſt quoq; ſpiritus, anima, & corpus: eſt albus, ater & rubeus, æreus, tyrius, omnibusque mundi coloribus expoſitus. Eſt ponderoſus, ſolidus, incõmotus igne, incommotus aqua, incommotus vento: ſed & leuiſſimus, cauus, ſpõgioſus, commotus igne, commotus aqua, commotus vento: eſt ſalſus, eſt

quoque

quoque ſuauiſſimus: eſt ſummum venenum, eſt quoque ſumma medicina: imberbis eſt, & eſt quoque barbatiſſimus: implumis non volans, plumis præditus quoq; eſt & volans: & ſi aquam ipſum dixeris, verũ dicis: ſi aquam negas, non falsò negaſti. Ne ergo innumeralitate nominum decipiaris, mortuus, cùm viuit vſque. Sed certò habe, eum quid eſſe, cui nihil alienum accedit neq; infertur. Eius igitur ſocium inueſtiga, & alienũ nihil ei inferas, & ſine multiplicare homines nomina: quę niſi multiplicarentur, ſapientiã noſtram pueri riderent.

TYPOGRAPHVS, Lectori.

Placuit, candide Lector, vt vtilitati tuæ conſuleremus, aliud quoque Turbæ exemplar, quod apud nos fuit, adſcribere, non tàm propter ordinem diuerſum, quàm propter ſententiarum & philoſophorum nominum varietatẽ. Contingit enim, vt in altero volumine, idem diuerſo efferatur ſenſu, & verbis, & authore alio, vt tu in re tanti momenti, non aberres, ſed quod tibi magis arriſerit, ſequaris in tuis operationibus. Vale, & ſi quid hinc vtilitatis ceperis, id viro clariſſimo & excellentiſſ. Medico D. Guilielmo Raſcalono Vormatienſi acceptũ feres, cuius liberalitate hæc exemplaria nacti ſumus.

Digitized by Google

TVRBAE PHILOSO-phorum alterum exemplar.

SENTENTIAE ſunt Sapientum, collectæ in tertia Synodo Pythagorica: In qua dicitur Ariſleum Philoſophum diſcipulos Hermetis ac Sapiẽtum maiores congregaſſe, & vnũquenque in medium aliquid adferre de lapide vegetabili iuſſit, vt poſteritati ars ſacra innoteſceret: & qui ad hanc capeſcendam animum appuliſſent, ad veritatis ſemitam ducerentur. Eximindus autem vir ſenex, & optimi conſilij iuſſus eſt primus vt loqueretur.

SENTENTIA I.

EXIMINDVS. Vobis doctrinæ filijs notum facio, initium omnium rerum creatarum naturam quandam eſſe, primam, perpetuam & infinitam, omnia coquentem & regentem, cuius actiones & paſſiones ab ijs tantùm ſciuntur & noſcuntur, quibus notitia artis ſacrę data eſt. Inſuper dico, ſtellas eſſe igneas, & aërem ipſas temperare. Nam ſi aëris ſpiſſitudo & humiditas non eſſet, quæ Solis flammam temperaret, ſubſiſtentia omnia Sol cõbureret. Deus autem aërea ſeparatim conſtituit, ne combureretur quod in terris creauit. Nónne videtis, ô ſcien-

ô ſcientiæ filij, Solem aſcendentem in cœlo in aërem vincere & calefacere igne ſuo, quo calefacto, ad ſubſiſtentiam calor peruenit, inſpiſſans & condenſans ſpiritus, è quibus creaturæ generantur? Aër enim coarctatur, & ab aqua continetur, atque ideo aër ſuperatur, quia eius calor Solis calori, eiusq; humiditas aquæ iungitur humiditati. Nonne videtis tenuem aquam in aërem aſcendere calore Solis eminẽte, & Solem ea delectari ac adiuuari? Quòd ſi aëre tenui ſuo humore nõ iuuaret aqua, proculdubio ignis ipſum ſuperaret. Ignis verò ex aqua abſtrahit humorem, quo aër contemperatur, & tunc ipſum ignem ſuperat. Ignis ergo & aqua ſunt inimici, inter quos nulla eſt conſanguinitas: eò quòd ignis eſt calidus & ſiccus: & aqua eſt frigida & humida. Aër quoque cùm ſit calidus & humidus, concordiam habet cum aquæ humiditate & ignis caliditate, atque ob id fit amicitia generans. Inſpicite omnes fructus, qui ex tenui vapore aëreo fiunt, eò quòd Solis calore ex aëre & vita monſtratur: & hoc ex Dei ordinatione.

Sententia II.

Ysindrvs. Magnifico aërea, eò quòd ipſum opus aëre emendatur. Cùm inſpiſſatur, rareſcit, cùm caleſcit, frigeſcit. Eius autem ſpiſsitudo fit, quando in cœlo diſiungitur propter Solis elongationem. Eius verò raritas fit,

Digitized by Google

quando exaltato Sole tabeſcit aër & clareſcit. Similiter fit in Veris complexione, in temporis nec calidi nec frigidi diſtinctionē. Nam ſecundùm alteratione dispoſitionis conſtitutæ, ad diſiunctiones anni alterandas, hyems alteratur: aër igitur inſpiſſatur tùm, cùm Sol ab eo prolongatur. Aëre verò rareſcente, propè fit Sol, quo propinquo, calor peruenit hominib.

SENTENTIA III.

ANAXAGORAS. Dico quòd principium omnium quę Deus creauit, eſt pietas & ratio: eò quòd in creatione apparuit pietas, & ſpiſſum terræ ratione ſperata: pietas autem nō videtur niſi in corpore. Proinde ſcitote Sapientum turba, quòd ſpiſſitudo omnium quatuor in terra quieſcit: eò quòd ignis ſpiſſum in aëra cadit; aëris verò ſpiſſum, & quòd ex igne ſpiſſo congregatur, in aqua incidit. Aquæ verò ſpiſſum, & quod ex ignis & aëris ſpiſſo coadunatur, in terra quieſcit. Nónne videtis quòd iſtorum quatuor ſpiſſitudo in terra coniuncta eſt? Ipſa igitur terra omnibus eſt ſpiſſior. ad hæc Turba: Verum dixiſti, terra certè eſt omnibus ſpiſſior. Quod verò iſtorum eſt rarius & dignius? reſpondit, Ignis eſt rarior in his quatuor, & ad eum peruenit rarum iſtorū quatuor. Aër verò eſt minus rarus igne. Nam calidus eſt & humidus, ignis verò calidus & ſiccus. Calidum namque & ſiccum eſt rarius

calido

calido & humido. Dicunt enim ſapiẽtes, quòd minoris raritatis ſit ignis aëre, & terra minoris raritatis aqua, eò quòd frigida & ſicca. Et quẽadmodum ſiccum calidum eſt rarius humido calido, ita ſiccum frigidum eſt minoris raritatis frigido humido.

SENTENTIA IIII.

PYTHAGORAS. Bene aptaſtis, ô filij doctrinæ, harum quatuor naturarum deſcriptiones, ex quibus Deus cuncta creauit. Beatus ergo qui intelligit quæ deſcripta ſunt, quoniã maiora non proponentur. perficite tamen ſermonem veſtrum. Ad hæc dixit:

SENTENTIA V.

PANDOPHIS. Significo poſteris, Quod eſt tenue aquæ, & quod non ſeparatur ab ea, manet ſupra terram ſiccam, hòc eſt, aër abſconditus in aqua, quæ ſub terra eſt, qui fert terram ne mergatur in aquam, quæ eſt ſub terra, & prohibet ne terra humectetur aqua. Aër is factus eſt complexus, inter diuerſa ſeparans aquam & terram, & inter aduerſa aquam & ignem, ne ſe inuicem deſtruant. Huius rei proponam exemplũ: Ouum, in quo quatuor coniuncta ſunt: eius cortex apparens eſt terra, & albumen aqua, pellicula verò tenuiſſima cortici iuncta, eſt ſeparans terram ab aqua, vt dixi, quòd ſit aër ſeparans terram ab aqua, rubeum verò oui eſt ignis, & pellicula rubeum

continens eſt aër, aquam ſeparans ab igne, & tamen vtraque pellicula vnum ſunt & idem: aër tamen frigidam ſeparans terram & aquam ab inuicem ſpiſſior eſt aëre altiore. Et aër altior eſt ſubtilior & rarior natura aëre inferiore, quia igni propinquior. In ouo itaque ſunt quatuor, terra, aqua, aër, & ignis, & punctus Solis in medio, rubeum ſcil. quod eſt pullus: Ideoque omnes Philoſophi, in hac excellentiſſima arte, ouum deſcripſerunt, ipſumque exemplum ſuo operi poſuerunt.

SENTENTIA VI.

ARISLEVS. Scitote, quòd terra eſt collis, & non eſt plana, vnde Sol non aſcendit ſuper climata terræ vna hora. Nam ſi plana eſſet, vno vtique momento aſcenderet ſupra totam terram. Inſuper dico quòd Deus ſit vnus, vnumque genuit, neq; tamen genitus, & quòd omnium caput poſt ſe eſt terra & ignis. Et quia ignis eſt tenuis & leuis, regit omnia: terra autẽ cùm ſit ſpiſſa & ponderoſa, fert omnia quæ regit ignis.

SENTENTIA VII

LVCAS. Vos non niſi de quatuor loquimini natura, vnuſquiſque veſtrûm de his aliquid dixit. Ego autem vobis notifico, omnia quæ Deus creauit, ex his quatuor eſſe naturis, & quæ ex ipſis creata ſunt, in ea reuertuntur. Inde generationes & corruptiones fiũt, prout

Deus deſtinauit. Et hæc fuit hactenus Indorum & Babylonienſium Philoſophorum ſententia abſolutiſſima.

SENTENTIA VIII.

LOCVSTOR. Naturæ duæ ſunt tantùm quas Lucas deſcribit, quarum altera neſcitur nec deſcribitur, niſi pietate & ratione: alia non videtur nec ſentitur, & eſt cœlum. Tertia quidem natura adiungitur, quæ ſentitur, videtur & ſcitur, & hæc eſt quę continet quicquid ſub cœlo ineſt vſque in terram. Et tamen percipit ratio his quinque ſenſibus adiuta, viſu, auditu, guſtu, odoratu & tactu. Album à nigro ratio diſcernit, viſu: verbum bonum à malo, auditu: dulce ab amaro, guſtu: gratum ab ingrato, odoratu: & leue ab aſpero, tactu. Quod ad illam naturam, quæ nullo horum ſenſuum percipitur, natura eſt ſublimis, quæ tantùm ratione & pietate percipitur, & eſt Deus ſublimis, qui lucem fecit, quæ eſt Sol ſcil. qui omnibus ſubtilior eſt creaturis, vt lumen prębeat Mũdo: qui conſtat duobus denſis, & duobus raris. Et nihil denſorum eſt in creatione ſublimi, eò quòd Sole & omnibus inferioribus creaturis ſit ipſe ſubtilior & rarior.

SENTENTIA IX.

PYTHAGORAS. Dico Deum ante omnia fuiſſe, cum quo nihil fuit antè cùm fuit, & ideò hoc dico, vt opinionem veſtram roborem de

elementis, de arcanis & ſcientia ſacra, ad quam ratio non peruenit niſi annuente Deo. Et intelligite quòd Deus cùm ſolus fuiſſet, quatuor creauit res, ignem, aërem, aquam & terram: de quorum ſtirpe tàm ſuperiora quàm inferiora eſſe dedit; & ſecundùm prædeſtinationẽ ſuam ex his tanquam à radice omnes creaturas fecit, vt omnibus huiuſmodi creaturis laudaretur ſublimis, & homo rationem & iudicium exerceret. Quapropter ante omnia quatuor elementa ordinauit, ex quib. cuncta formauit, ſcil. diuerſas creaturas. Ex vno elemento videl. igne fecit Angelos: ex igne & aëre Solem, Lunam ac ſtellas, atque ob id Angeli Sole, Luna & ſtellis lucidiores, eò quòd ex vno ſingulari, quod eſt quartum, rarius creati ſunt. Cœlum ex duobus eſt compoſitum ex vno rarorum, ſcil. aëre, & altero denſorum, ſcil. aqua. Animantia autem partim creata ſunt ex igne, aëre & terra, vt bruta animalia: partim ex igne, aëre & aqua, vt volatilia. In vegetabilibus non eſt ignis. Ex terra namque, aqua & aëre ſunt. Quòd ſi quis veſtrûm velit in vegetabilibus ineſſe ignem, non abſurdum erit. ex aëris calore enim abſcondito ignem habebit, vt antea in hoc congreſſu dictum eſt, ignem tenuem eſſe aëri. Ignis verò de quo dubium haberi poteſt, non ineſt, niſi in ſpiritum & animam habentibus.

Ex quatuor autem elementis, igne, aëre, aqua &

qua & terra homo creatus eſt, vnde morti ſubiectus, quia compoſitũ ſequitur diuiſio, id eſt, mors. Ex vno verò quod eſt creatum non moritur, quia nulla ineſt diuiſio. Ex duobus autẽ, vel tribus, vel etiam quatuor, vnumquodque compoſitum ſeparari neceſſe eſt, quod fit morte. Et ſcitote, quòd omne compoſitũ igne carens non comedit, nec bibit, nec dormit: eò quòd in omnibus ſpiritum habentibus ignis eſt, qui comedit: Angeli autem non comedũt, eò quòd ignis ſimplex, qui & rarum dicitur, non comedit, ſed ſpiſſus ignis: Angeli verò ex ſimplici & raro igne creati ſunt, ob id non comedunt, nec dormiunt. Et ſic ſoluitur dubiũ, de quo quis veſtrûm dubitare poſſet.

Ad hęc *Ariſleus* inquit: Quoniam ad poſteritatis *vtilitatem* vos congregaui, nihil vtilius *futuris* explicari poſſe exiſtimo, quàm ſi quis *veſtrûm* deſcriptiones elementorum enarrârit, ea methodo, ne ab incipientibus agnoſcatur: doctrinæ verò filios non prætereat.

SENTENTIA X.

EXIMENVS. Ex quatuor elementis creata ſunt omnia: ſcilicet cœlũ, throni, Angeli, Sol, Luna, ſtellæ, ignis, aër, mare, & omnes aquæ, terra, & diuerſa, ac ſimilia. Nec eſt diuerſitas in his, quæ dixi, niſi quia quælibet illarum creaturarum diuerſæ eſt naturæ, & eius natura ex diuerſis legibus eſt diuerſa. Et hæc diuerſitas

ineſt omnibus creaturis, eò quòd ex diuerſis elementis ſint creatæ. & ſi eſſent ex vno elemento, conuenientiam haberent inter ſe. Verùm elementa quando commiſcentur, ipſum commixtum nec eſt ſiccum per ſe, nec humidum, nec calidum, nec frigidum. Cùm autem conueniunt, exeunt inde creaturæ, quæ nunquam perficiuntur, niſi priùs putrefiāt & corrumpātur apud viſum. Deinde verò dat Deus incremētum: videlicet vitam, cibum, alimentum & gubernationem.

Audite chariſſimi, nō fruſtrà vobis has elementorum deſcriptiones enarraui. In iis enim latet arcanum abſconditum: quorum ſcilicet elementorum duo videntur, & eorum virtus & opus ſcitur: alia verò duo non videntur, nec tanguntur, nec videtur virtus vel opus eorū, niſi in prioribus duobus elementis. Et niſi iungantur illa quatuor elementa, nihil operantur. Cùm autem coniunguntur, deponunt naturas, & aliud fiunt, ac ſic ars gignitur: quare ſuper his meditamini. Inſuper ſcitote omnes filij doctrinæ, quòd nulla fit tinctura vera, niſi ex ære noſtro. Nolite ergo animas veſtras & pecuniam in vanum conſumere, nec triſtitiam cordibus veſtris inferre. Non enim quicquam facietis, niſi prædictum æs in album vertatis, ac numos experientia faciatis: deinde album illud rubeū faciatis, donec tinctura efficiatur. Illud igitur æs cōfringite, comburite, & nigredine

dine priuate, coquẽdo, imbuendo, & abluendo, quouſque album fiat: deinde conſtringite eum arte.

SENTENTIA XI.

ARISTENES: Huius operis clauis eſt numorum ars. Accipite igitur corpus, quod vobis demonſtratũ eſt, ac in tabulas tenues coaptate: deinde maris noſtri aquę imponite, quę dum regitur, Aqua permanens dicitur. Poſt imponite leni igne, donec tabulæ confringantur, & fiant aquæ, & Etheliæ iungite, & lento igne ſimul aſſate, donec fiat brodium ſaginatum, & in ſuam Etheliam vertite, quouſque coaguletur, & fiat numus varius, quem Solis florem nuncupamus. Coquite eum deinceps, donec nigredine priuetur, & albedo appareat. Poſtea regite ipſum, & animam auri commiſcete, & coquite, donec fiat Ethelia rubea, quam terite cum patiẽtia, nec vos tædeat eam cum aqua imbuere, quæ ex ea exiuit, quæ eſt permanens, donec rubeum fiat. Hoc enim eſt æs combuſtum, & auri flos, & fermentum; quod cum aqua permanente dirigite, poſtea deſiccate, donec puluis fiat, & omni humiditate priuetur.

SENTENTIA XII.

PARMENIDES: Scitote quòd inuidi multipliciter tractauerunt de aquis, brodiis, cor-

poribus & metallis, vt ſcientiam inquirentes fallerent. Hęc ergo dimittite, & aurũ numosq́; fieri facite ex hoc noſtro ære, & æs, aut plumbum pro pinguedine, vel nigredine, & ſtannum pro liquefactione ſumite, ſcientes, quòd niſi veritatis naturas & dirigatis complexiones, & ſanguinea ſanguineis iungatis, nihil operamini. Naturæ quidem ſuis obuiant naturis, & ſequuntur eas, & lætantur in eis, & cùm putreſcunt, gignuntur. Natura enim regitur, & modo, quo cecidit, releuatur, & dum diruitur, vertitur in puluerem, & in nihilum reducitur: deinde regeneratur, & renouatur. Intendite ergo noſcere, quid eſt quod eam putrefacit & renouat, & cuius ſit ſaporis, & quæ longinquitas & propinquitas, & qualiter poſt inimicitiam fiat amicitia, & qualiter accidat corruptio & generatio, & qualiter illę naturę complectantur inuicem, & quomodo in igne lento concordes fiant. Quibus notis & perceptis, manus veſtras operi applicate. Quòd ſi dictas qualitates ignoratis, nolite operi appropinquare: quoniam totum eſt noxium, & infortunium, ac triſtitia, modò Sapientum verba intelligite, & hoc breue dictum retinete: videlicet quòd Natura naturâ lætatur, & Naturâ naturam continet, & Natura naturam vincit, & ſuperat: Hoc ſolo verbo comprehenditur totum opus. Dimittite ergo ſermones ſuperfluos, & accipite argẽtum viuum, & congelate

cum

eum in corpore Magneſię, vel ſulphuris, quod non comburitur, & vertite ipſum in naturam albam. & ſi æri noſtro impoſueritis, albũ fiet: & ſi ipſum rubeum facere volueritis, rubeum fiet: & ſi ampliùs coxeritis ipſum, aurum fiet. Dico etiam, quòd vertit mare in rubeum, & auri colorem. Et ſcitote, quòd nõ vertitur aurum in rubiginem, id eſt, rubeum colorem, niſi per aquam permanentem, eò quòd Natura naturâ lætatur. Coquite ergo ipſum in humore, donec appareat natura abſcondita: & cùm videritis hoc, imbibite eum ſepties aqua permanente, coquendo, aſſando, donec rubeum fiat. O Natura fortis, naturas vincens & ſuperans, ſuaſq; naturas gaudere faciens. Hæc eſt illa natura ſpecialis & ſpiritualis, cui Deus poſſe dedit, quod ignis dare nõ poteſt. Quare veram hãc tincturam magnificamus: quia nihil eſt precioſius ipſa, & eſt veritas omnẽ ſcientiam continens: & cùm liquefit cum corporibus, altiſſimum operum operatur opus. O ſi modò veritatem noſceretis, quantas mihi gratias ageretis. Scitote etiam, quòd tingens ea, quæ mixta ſunt, nõ debet diruere. Ipſum namque ea, quæ ei miſcentur, ſuperat, & in ſuum vertit colorẽ: & ſicut apud viſum ſuperficiem vincit, ſic & intima ſuperat: & ſi vnũ ſit fixum, & aliud fugiens, figuntur ambo, poſtquã mixta ſunt: & ſi ſuperficies dealbatur, intima eius dealbabũtur. Inſuper ſcietis, quòd res vna ſu-

Digitized by Google

non indigetis, ſed vna tantùm re, quæ vna res in vnoquoque gradu operum noſtrorum in aliam vertitur naturam.

SENTENTIA XIIII.

PYTHAGORAS: Aliam ponamus gubernationem, nõ rei, ſed naturę. Dico quòd quicquid inuidi in libris ſuis de Elementorum tractatione dixerunt, in ſapore vnum tantũ ſunt, in apparentia verò diuerſa. Et res illa, quam multipliciter narrauerunt, ſuum abſque igne cõſequitur ſocium, prout lapis Magnetis conſequitur ferrum. Nec ſine cauſa confertur ſpermati, vel vuluæ, quibus rectè aſſimilatur: quia in complexione ſua multos facit apparere colores, prout in vnoquoque regimine gubernatur res, quæ quidem res vbique inuenitur: & eſt lapis & non lapis, vilis & precioſus, obſcurus & clarus, & à quolibet notus. Eſt quoque vnius nominis, & nominum multorum, & vocatur Sputum Lunæ. Sic ergo hic lapis non eſt lapis, & tamẽ precioſiſſimus: quia ſine ipſo non operatur natura, cui nomẽ eſt vnum, cùm tamẽ multis nominibus nominauerimus eum, propter naturæ ſuæ dignitatem, præcipuum tamen nomen illi ineſt, Ethelia alba, & Æs album, ſolus ab igne fugiens, & æs dealbans. Hunc igitur lapidem album accipite, & figite, ac lacte coagulate, hoc eſt, more lactis: deinde calcem, qui eſt ſicuti marmor, conſtrin-

gite,

gite, ne humor à vaſe exeat: cuſtodite ipſum quoq; in ſuo vaſe, & congelate, donec fiat puluis, & coquite cum ſputo Lunæ, & dirigite, & inuenietis lapidem factum, quem aquâ ſuâ imbuite. Iſte eſt lapis, quem cunctis nominibus nominauerunt, qui opus recipit, & bibit ſeipſum, & eſt lapis, à quo procedit omnis color. Sumite ergo gumam Scotiæ, & cum calcis cinere miſcete, & humectate aqua permanente, & inſpicite an puluis fiat. Sin autem, ponatis eum in ignem fortiorem priore, donec confringatur dimittite: poſtea imbuite ipſum aqua permanente: & quantò plus variabuntur colores, tantò plus calefieri ſinite. Et ſcitote, quòd ſi argentum viuum acceperitis album, vel ſputum Lunæ, vt dixi, & iuſſi facere, lenique igne fregeritis, coagulabitur, lapisq; fiet. Ex hoc ergo lapide cùm frangitur, varij colores apparent: quòd ſi eum rexeritis, vt dixi, donec albus fiat, & vt marmor albeſcat, inuenietis propoſitum.

SENTENTIA XV.

ASSVBERES: Dico quòd ſulphura ſulphuribus continentur, & humiditas humiditate. Reſpondit Turba: Iam primi hoc dixerũt: explana ergo quid eſt humiditas. Ad hæc ille: Cùm venenum corpus penetrat, ipſum calore perpetuo penetrat, & non permittit animam à corpore ſeparari: quia cõpar eſt eidem. Et hoc

eſt quod dixerũt inuidi: Perſequimini fugientem, obuiate, & peribit fuga, & veritas apparebit, quæ ſuum comparem conſepit, & ſeſe inuicem complectuntur, eò quòd ex ſulphure ſulphuri mixto, precioſiſſimus fit color, qui nunquã fugit ab igne; quoniam anima in corporis intima infertur, ac corpus continet & colorat. Hæc dicta mea ita intelligite: Accipite animal, qđ dicitur Kenkel, cuius aqua Tyrius color eſt, & regite ipſum leni igne, vt conſuetum eſt, donec terra fiat, in qua parum eſt coloris. Volentes igitur ad Tyriam tincturã peruenire, ſumite eius humiditatem, quam eiecit, & ponite totum in vaſe cum eodem. Deinde coquite ipſum aquâ marinâ, donec humeſcat: deinde humectatum dimittite, poſtea denuò ipſum imbuite, & paulatim deſiccate, & taliter coquendo, humectando, imbuendo, & deſiccando, eius regimẽ obſeruate, donec ſuum totum ebibat humorem, & dimittite eum in ſuo vaſe per dies ſeptem, donec color Tyrius appareat. Audite, adhuc breuiùs totum deſcribam regimen: conterite ipſum vrinâ puerorum, & aquâ maris, & aquâ mundâ permanente, & coquite ipſum leui igne, antequam tingat, donec nigredo tota ab eo recedat, & poſtea de facili cõſtringetur. Decoquite ergo ipſum ſuo humore, donec imbuat ſuum rubeum colorem. Si verò Tyrium vultis colorẽ habere, imbuite ipſum aquâ niuis continuẽ, & miſce-

te

te prout ſcitis, & ſufficere videbitur, & miſcete eum aquâ permanēte, donec ſufficiat, & decoquite, donec rubigo aquam bibat. Deinde aquâ maris, quâ præparaſtis, quæ eſt aqua talci, abluite, donec ſuum combibat humorem. quod cùm per dies ſeptem feceritis, apparebit color Tyrius. Et ſi vultis vt ſit alterius coloris, quàm fuerat, ponite gumam in aquâ permanentem, & ipſam per vices tingite, deinde in Sole deſiccate: deinde prædictæ aquæ reddite, & magis Tyrius color intendetur. Et ſcitote, quòd non tingetis colorem purpureum niſi in frigido. Accipite ergo aquam, quæ eſt de frigoris natura, & in ea Lunam decoquite, donec tincturæ vim accipiat ab aqua, quam aquæ florem Philoſophi nuncupauêre. Propoſitum ergo veſtrum ſit in illa aqua: in ea ponite quod in vaſe eſt dies & noctes, donec precioſiſſimum Tyrium veſtiat colorem.

SENTENTIA XVI.

FRICTES inquit: Scitote ſapientiæ inueſtigatores, quòd huius artis fundamentū, propter quod multi perierunt, vnum quidem eſſe omnibus naturis fortius & ſublimius apud Philoſophos: apud incipientes verò eſt omnium rerum vilius. Sed nos hunc veneramur: & ſi Reges hoc agnoſcerent, nullus noſtrûm vnquam ad hanc rem perueniret. O quàm mirabiliter natura hęc corpora vertit in ſpiritum,

& quàm mirabili modo eminet, cunctaque ſuperat. Hîc Turba: Nomina eam nomine, non verbis. Et ille: Eſt acetum acerrimum, quod aurum facit eſſe merum ſpiritũ, ſine quo aceto nec albedo, nec nigredo, nec rubedo conſiſtit: & cùm miſcetur corpori, continetur, & vnum fit cum eo, & vertit eum in ſpiritum, ipſumq́; tingit tincturâ ſpirituali, quæ nunquam deleri poteſt. Hoc autem ſcitote, quòd ſi corpus poſueritis ſuper ignem ſine aceto, comburetur & corrumpetur. Sciturj etiam quòd humor primus eſt frigidus: cauete ergo ab igne, quoniam inimicus eſt humori. Quare Philoſophi & Sapientes iuſſerunt nos ſuauiter regere, donec fiat ſulphur incremabile: & hoc quouſque innuerunt, dicentes: Optimum eſt, quòd pauca vis ſulphuris fortè corpus comburit. Ideoq́; eum venerantur, & deſcribunt in libris ſuis, dicentes: Hoc acetum corpora comburit, in cinerem vertit, & dealbat: & ſi coquatur benè, & à nigredine priuetur, fiet lapis & numus albiſſimus. Coquite ergo ipſum, donec diruatur: deinde ſoluite, & aquæ maris imponite: & ſcitote, quòd principium huius operis eſt dealbatio, cui rubor ſuccedit. Poſtea p acetũ fit corporis perfectio. Hoc acetum longo labore inueſtigaui, tandem nutu Dei altiſſimi naturam vnam vidi, quæ eſt omnibus naturis potẽtior, nobilior & fortior. & hæc natura nihil aliud eſt, q̃ aqua munda, acetum acerrimum, & aqua

perma-

Digitized by Google

permanēs, quæ illuminat omnia corpora, & lumen præbet omnibus, q legūt noſtros libros.

SENTENTIA XVII.

SOCRATES: Scitote, doctrinæ filij, quòd abſq; plumbo nulla fit tinctura, & quòd in eo eſt virtus operis. Nónne videtis, inquit Hermes, gratia triplicis, quoties corpori immergitur, quòd ipſum corpus in colorē vertit inuariabilem: ergo prima vis eſt acetum, ſecunda plumbum, de quo Sapientes dixerunt, quòd omnibus corporibus immergatur, & omnia immutat & tingit colore immutabili. Accipite ergo plumbum, quod ex lapide fit, & coquite ipſum, donec nigreſcat: poſtea terite ipſum cū aquà nitri, donec fiat ſicut pinguedo ſpiſſa: poſtea coquite eum iterum cum igne fortiori, donec fiat lapis mundus & numoſus. Poſtea terite eum rore, ſale & aqua pluuiæ, viginti & nouem dies: deinde aqua ſalſa viginti dies, & aqua dulci decem dies, & inuenietis eum numoſo lapidi ſimilem. Tunc coquite eū iterum aqua, donec ſtannum fiat per liquefactionem: deinde coquite, donec humore priuetur, & fiat puluis ſiccus, qui cùm exſiccus eſt, velociter reliquum ſui humoris ebibit: eò quòd eſt plumbum combuſtum: cauete autem ne comburatur. hoc itaque eſt ſulphur, quod nō comburitur. Poſtea terite eum aceto acerrimo, donec inſpiſſetur: coquite eum, & cauete ne ace-

Digitized by Google

tum vertatur in fumũ, & pereat. Nunc autem plumbi albi diſpoſitionem monſtraui, quo noto, nihil aliud ſequitur, quàm Opus mulierum & Ludus puerorum. Propterea ſcitote, quòd ſecretum operis ex mare & fœmina conſtat: in plumbo maſculum, in auripigmento fœminam vobis monſtraui. Auripigmentum igitur plumbo miſcete, quoniam maſculina vi ſuſcepta, gaudet fœmina, & iuuatur ab ea, & maſculus ſuſcipiet à fœmina ſperma tingens. Proinde miſtos imponite vaſi vitreo, & terite eos cũ Ethelia aceto acerrimo, ac ſeptẽ coquite diebus, cauentes ne arcanum fugiat, & ſic per noctes dimittite, & cùm ſiccum fuerit, iterum aceto imbuite, & habebitis magnum arcanum. Iam ergo auripigmenti vim vobis notificaui, quæ vis eſt fœmina, quæ corpora vertit in ſpiritum, & perficit vniuerſum opus.

SENTENTIA XVIII.

ZENON: Superque iam doctrinam albam facere docuiſtis, quid de rubeo? Dico quòd non poteſtis rubeum facere, niſi priùs intendatis dealbare: quoniam duæ naturæ nihil aliud ſunt, quàm album & rubeum. Dealbate ergo rubeum: & album in rubeũ vertite, ſcientes quòd annus diuiditur in quatuor tempora. Primum tempus frigidæ eſt complexionis: & eſt Hyems. Secundum eſt aëreæ complexionis: & eſt Ver. Tertium tempus eſt igneæ

comple-

complexionis: & eſt Æſtas. Quartum eſt Autumni, in quo fructus maturantur. Iuxta hunc modum oportet vos naturas regere, videlicet Hyeme ſoluere, Vere coquere, Æſtate coagulare: Autumno autem fructus colligere, & tingere. Sin hoc poteſtis, vos ipſos reprehendatis oportet. Inſuper dicam de plumbo rubificando: Accipite æs, quod Magiſter in principio libri accipere iuſſit, & ponite plumbũ cum eo, donec ſpiſſum fiat: congelate, deſiccate, donec rubeum fiat: hoc vtique eſt plumbum rubeum, de quo dixerunt Sapientes, æs & plumbum lapis precioſus: miſcete ea æqualiter, & aſſate cum eis aurum: & ſi benè rexeritis, fit ſpiritus ingens in medio ſpirituũ. Cùm enim maſculus fœminæ coniungitur, fit ipſa fœmina, non fugiens, & totum ſpirituale compoſitum, & ex ipſo ſpirituali compoſito rubeum, quod eſt mundi principium. Et ſic habetis plumbũ rubeum, ſine quo nihil poteſtis facere.

SENTENTIA XIX.

MVNDVS: Inueſtigatores artis ſcire vos oportet, quòd Philoſophi in libris ſuis Gumi multis nominibus nominauerint: & tamen nihil aliud eſt, quàm aqua permanẽs: ex qua quidem aqua lapis noſter precioſiſſimus generatur. O quá multi ſunt gumæ huius inueſtigatores: & quàm pauci ſunt, qui noſcũt eam. Dico vobis, quòd guma hæc nõ emendatur, niſi

cum auro tantummodò. Et ſunt quidam inue ſtigatores, qui licet inueniãt applicationes, no lunt tamẽ labores ſuſtinere, quia ſimul & ſumptus fiunt. Audite tamen vos me, & huius gumæ applicationes enarrabo. Dico quòd guma noſtra fortior eſt auro, & ꝗ noſcunt eam, auro precioſiorem tenent. Aurum tamen honoramus, quia ſine ipſo guma non emendatur. Guma ergo noſtra apud Philoſophos precioſior eſt & nobilior margaritis, quia paulò auro eminentior & ſublimior eſt. Et inde eſt quòd ſcribentes de ea nihil manifeſtè narrauerunt. Si enim venditores cognoſcerẽt eam, non venderent eam tam vili precio. Accipite igitur gumę candidiſſimæ partẽ vnam, & vrinæ vituli albi partẽ aliam, & de felle piſcis partem, & de corpore gumi, ſine quo emendari non poteſt, partem vnam, & decoquite per 40. dies: poſteà in calido Sole deſiccate, donec congeletur. Deinde cum lacte feruẽti, quouſque lac deficiat, coquite, donec ſiccus fiat. Denuò cum lactę ſiccus ipſum miſcete & coquite, donec humor ille deſiccetur. Poſtmodum aqua pluuiali humectate, aſſate poſtea, donec deſiccetur: vltimò aqua permanẽte imbibite & aſſate, donec intẽſiſſimæ ſit ſiccitatis. Iis peractis, ipſum gumi miſcete, quę ex omnibus parata eſt coloribus, & coquite, donec tota vis aquę pereat, corpúſque totum deſiccetur humiditate, imbuite ipſum coquẽdo, quouſq; illius ſiccitas intendatur,

tur, poſtea dimittite per quadraginta dies, vt in illa maneat decoctione, donec ſpiritus penetret corpus: & hoc eſt regimen quo ſpiritus incorporantur: & corpora in ſpiritus vertuntur. Moneo tamen caueatis, ne compoſitum fumiget & fugiat, propterea vas bene operite: & inuenietis arcanum, quod Philoſophi in ſuis libris celauerunt.

SENTENTIA XX.

DARDARIS. Verum eſt quòd de aqua permanente ſuperiores narrauerunt: nihil in hoc opere fit toto ſine hac aqua permanēte: & qui eam non nouit & eius regimen prout oportet, fruſtrà laborat: vis enim ipſius eſt ſpiritualis ſanguis. Et ideo vocauerunt eam Philoſophi permanentem: quia ſanguis illius coctus in corpore quod ſuperiores antea nominauerunt, nutu Altiſſimi vertit ſpiritum in corpus, & corpus in ſpiritum. Simul enim mixta & in vnum redacta incorporantur, & complectuntur ſe ipſa coniunctione inſeparabili. Et notate quòd quicquid habet ſpiritum, habet & ſanguinem.

SENTENTIA XXI.

BELLVS. Scimus omnes quòd Philoſophi multipliciter tractauerūt de aqua iſta permanente, & variè docuerunt album rufum facere: occulta autem varietate concordes fuerunt; quare huius compoſitiones & regimen

deſcripſerunt. Ego autem de hoc lapide benedicto dico, quòd ſit lapis & non lapis, & multis nunçupatur nominibus, ne quis inſipiens noſcat ipſum. Quidam Sapientes à loco vbi generatur, ei nomen dedêre; quidam verò à colore, & dixêre eſſe intenſiſſimi ſpiritus: & eo fieri corpus inuſtibile: & quidam vocauerunt leonem viridem: alij ſputum Lunæ: nonnulli arithmeticè poſuerunt: aliqui melius quod fluat è metallis, ac ea de cauſa cor Solis nominarunt. & quidam dixerunt, quòd fiat ex argento viuo, & alij volunt quòd ex lacte volatilium, & ſic ipſum lapidem nominum legionibus vocarunt.

SENTENTIA XXII.

PANDVLPHVS: Ego lapidem hunc deſcriptum, aquam permanentem dico eſſe: & quòd aqua permanens eſt aqua munda & aqua vitæ, de qua Philoſophi dixerunt: quòd natura naturâ lætatur, Natura naturam continet, & natura naturam vincit. Et hoc eſt colloquium, in quo Philoſophi poſuerunt breuiter totius operis fundamẽtum. Dico etiam, quòd nõ eſt corpus dignius & purius Sole, & quòd nullum venenum tingens generetur ſine Sole & eius vmbra, & qui abſq; ijs venenum facere conatur, errat omni cœlo. Qui autẽ venenum Sole & eius vmbra tinxit, ad maximum peruenit arcanum, quod dicitur numus, qui cùm

rubeus efficitur, aurum vocatur: & qui nouit arcana Philoſophorum, nouit totum opus.

SENTENTIA XXIII.

ARDARIVS: Regimen lapidis & compoſitionem vobis enarrabo. Sumite occultum & honorabile arcanum, quod eſt Magneſies alba, & quæ eſt cum vino mixta, ſed nõ accipiatis eam, niſi puram & mundam: & ſuo imponite vaſi, & orate Deum, vt hoc maximum videre lapidem vobis concedat. Deinde coquite ipſum lentè, cùm extraxeritis, videte ſi factus eſt niger: & ſi eſt ita, optimè rexiſtis; ſin autem, regite ipſum albo, quod eſt maximum arcanum, donec appareat nigredo: equidem pura nigredo, quæ quadraginta tantummodò diebus durat. Poſtea terite ipſam cum ſuis confectionibus, quæ ſunt flos æris, aurum Indicum, quorum radix eſt vna ex vnguento croceo & alumine fixo. Hoc itaque per quadraginta dies diligenter coquite, quo completo initium lapidis Deus vobis oſtendet. Coquite eum iterum, & gumi reſiduo ipſum imbuite, ſcientes, quòd quoties cinerem imbuitis, oportet ipſum totiens ſiccari, & rurſus humectari, donec eius color in id quod quęritis, vertatur. Præter hæc ſcietis quòd huius lapidis precioſi perfectio eſt ipſum regere reſiduò tertiæ partis medicinæ, & duas ſeruare ad eum per vices imbuendum, & ad iuſtum vſq; colo-

rem eum coquendum: ſit autem ignis prioré inteſior, donec fluat vt cera, quæ quidem cùm deſiccatur, ſeipſam cõtinet. Coquite ergo eam donec bibat collam auri, & cùm ſiccata fuerit, imbuite eam ſepties, quouſque duas partes ſui bibat: & poſtea ponite eá in igne, donec ſuum florem extrahit: remittite eam calori. & beati eſtis, ſi bene intelligitis quæ dico. ſin autem reiterate opus, ſumentes album humidum, quod eſt maximum ſecretum, in quo vera con ſiſtit tinctura, & imbuite ex eo ſepties arenam (quæ facta eſt ex lapide priùs ſepties imbuto) quouſque totam bibat aquam, & os vaſis fortiter claudite, vt ſæpè dictum eſt, & ecce apparebit vobis lapis tyrius.

SENTENTIA XXIIII.

THEOPHILVS. Artis inueſtigatores ſcitote, quòd ars numi & auri arcanum, eſt tenebroſa veſtis, quam nemo nouit, niſi qui libros philoſophiæ diligenti & aſſidua lectione perlegerit. Nam quod occultatur, eſt maius quàm id quod perdiſci poteſt. Propterea notifico po ſteris, quòd inter Boritis & æs eſt propinquitas, eò quòd Boritis ſapientum æs liquefacit & fluxibile vt aqua reddit. Diuidite ergo venenum in duo æqualia, in vno æs liquefacite, in altero æs terite, triturate, & humectate, donec in laminas producatur: & iterũ cum priore veneni parte coquito, donec duas ebibat, &

hoc

hoc facite ſepties, deinde 42. diebus coquite: deinde aperite vas, & inueniatis æs in argentum viuum verſum. Abluite ipſum coquendo, quouſq; ſua priuetur nigredine, & fiet æs vmbra carens. Iterum ipſum cõtinuè coquite, donec congeletur: ipſo autem congelato, fit maximum arcanum, quòd Boritim Philoſophi nuncupauêre. Coquite illum lapidem coagulatum quouſque ſalmuræ ſimilis ſit marinæ, tunc aqua imbuite permanẽte, quam vos iuſſi obſeruare, ac multipliciter coquite, quouſque eius appareant colores. Hæc eſt putrefactio maxima, quæ maximum in ſe continet arcanum. Scire autem vos oportet, quòd propinquitas eſt inter Magnetem & ferrum: inter æs & aquam permanẽtem. Si igitur æs & aquam regatis permanentem, vt iuſſi, fiet inde maximum arcanum. Hoc modo igitur facite: accipite argentum viuum maſculo mixtum, ac fortiter terite, non manibus, quouſque tenuis fiat aqua. Hanc diuidito in duas partes: in vnam ipſum coquite 40. diebus, donec fiat flos candidus, vt flos ſalis in ſuo ſplendore & coruſcatione. Vaſis autem os fortiter obturate, & coquite 40. diebus, & inuenietis aquá lacte candidiorem: ſin minus coquite denuò, & nigredine omni priuate, donec tota natura diruatur, & coinquinatio pereat & munda fiat. Si autem vultis vt totum arcanum peragatur, abluite ipſum aquâ, quam iuſſi vos ſeruare (alte-

ra ſcil.parte) donec crocus fiat, & ſuo dimitti te vaſi, quoniam elixia ſeipſum continet, & reſiduâ imbuite aquâ, donec decoctione & aquâ conteratur, & fiat ſimile ſyrupo granatorum. Imbuite igitur ipſum & coquite, donec pondus humiditatis ebiberit, & color, quem Philoſophi in ſuis libris exaltauerunt, appareat.

SENTENTIA XXV.

BELLVS: Intelligite, doctrinæ filij, quod Theophilus vobis ſignificauit: inter Magnetem et ferrum eſſe propinquitatē, ac inter Philoſophorum æs & aquam eorum. Hæc propinquitas & commixtio eis accidit communiter ſpatio centum dierum. Intelligetis præterea, quòd inter ſtannum & argentum viuum nulla eſt propinquitas, nec natura vnius conuenit cum natura alterius, & hoc eſt dictum ſine inuidia. Inſuper accipite argentū viuum, in quo eſt maſculina vis, ipſumque coquite cum ſuo corpore, donec liquefiat vt aqua limpida: & coquite maſculum ſimul & vaporem, quouſque vterq; coaguletur, & fiat lapis: tùm aquam quam diuideratis in duas partes accipite: & vnam partem ad corpus liquefaciēdum & concoquendum ponite: alteram verò ad combuſtum mundandum & ſuum ſocium ſeruate. Imbuite igitur lapidem ſepties, & mundate donec diruatur, & corpus vniuerſum ab omni mundetur coinquinatione, & fiat terra, quæ

efficietur

efficietur quadraginta diebus: ipſam liquefacite, donec fiat vt aqua, quæ eſt argentum viuum. Deinde aquam nitri abluite, donec fiat vt numus liquefactus. Deinde coquite, donec congeletur, & fiat ſtanno ſimile: tunc maximum eſt arcanum, ſcil. lapis, qui ex duobus eſt: regite ipſum coquendo & terendo, donec crocus fiat excellentiſſimus: Et ſcitote, quòd aquam cum ſuo comite deſiccatá crocum nuncupamus. Coquite igitur ipſum, & reſiduâ imbuite aquâ, quam reſeruaſtis, donec propoſitum veſtrum inueniatis.

SENTENTIA XXVI.

BORATES: Non eſt Sapientis inuidere: propterea dicam liberè, quæ ſentio. Accipite plumbum, & vt Philoſophi iuſſêre, liquefacite: deinde congelate donec lapis fiat: deinde regite illum lapidem cum auri colla, & granatorum ſyrupo, donec confringatur. Iam enim aquam in duas partes diuidiſtis, & in altera plumbum liquefeciſtis, & factum eſt vt aqua: coquite igitur ipſam, donec fiat terra: deinde ipſam aquâ reſeruatâ imbuite, donec rubeum induat colorem, ac pro vt dixi, frequentiſſimè regite: vel vt clariùs loquar: Si vultis argentum viuũ coagulare, ſuo miſcete corpori: deinde diligenter coquite, donec vterque fiat aqua permanens: deinde coquite illam aquam, donec coaguletur. Hæc enim aqua cum vapo-

Digitized by Google

re ſuo compari, deſiccatur, & conuertitur tota in argentum viuum coagulatum: ſuo igitur vaſi iterùm imponite & terite, donec crocus fiat in colore auro ſimilis.

SENTENTIA XXVII.

MENEBDVS. Multa dicta ſunt: ſuadeo tamen poſteris, vt corpora faciant non corpora, & incorporea vera corpora. Hoc enim regimine acquiritur compoſitum, & eius naturæ occultum extrahitur, & argentum viuum corpori iungitur, & magneſia ac fœmina viro & adueniente Ethelia, natura extrahitur occulta, per quam corpora colorantur. Hoc ergo regimen ſi intelligitis, corpora fiunt non corpora, & incorporea corpora: & ſi res diligenter igne rexeritis, ac Etheliæ iunxeritis, fiunt res mundæ & non fugientes. Scientes quòd argentum viuum eſt ignis corpora comburens, mortificans & confringens vno regimine, & quantò magis corpori miſcetur & teritur, tantò magis corpus diruitur, & argentum viuum attenuatur ac viuum fit. Cùm autem corpora diligenter teritis, eaque, vt oportet, coquitis, reſultat inde Ethelia, ignem non fugiẽs, omni tinctura apta, quæ omnia corpora confringit, ſuperat, & ſpiritus omnes retinet ac colorat, eò quòd Ethelia colorata omnia colorat. Et ſcitote, quòd corpus non poteſt tingere ſeipſum, niſi ſpiritus occultus extrahatur è ventre eius, &

fiat

fiat corpus & anima abſque ſpiritu (qui eſt ſpiritualis tinctura, ex quo etiam colores apparent) non tingit, eò quòd ſpiſſum tenue non tingit, verùm tenue naturæ, quod in corpus immutatur. Cùm autem corpus æris regitis, & ex eo tenuiſſimum extrahitis, vertitur id tenuiſſimum in tincturam & colorat. Ideoque dixit Sapiens: quòd æs, niſi priùs tingatur, non tingit: & hæ duæ tincturæ ſunt, condenſum & humidum: condenſum iungitur humido: eò quòd ſulphura ſulphuribus continentur, gaudet natura, ſua natura aduẽtante, & naturam continet & ſuperat.

SENTENTIA XXVIII.

ZENON: Video vos duo corpora iunxiſſe, quòd minimè fieri debet, propterea vobis dico filijs ſapientiæ, quod oportet vos compoſitum putrefacere per quadraginta dies: deinde quinquies vaſe ſublimare: deinde ſtercori ignis iungere & coquere, & colores qui ſubinde apparent, ſunt huiuſmodi. Prima die apparet color niger citrinus: ſecũda, niger rubeus: tertia, croceus ſerico ſimilis: quarta, perfectus color apparebit, numo vulgi ſimilis, & eſt Yxir, compoſitum ex humido & ſicco, inuariabili tingens tinctura. Et ſcitote quòd corpus dicitur in quo aurum eſt. Elixir autẽ componentes, cauete ne feſtinanter ſpiritum extrahatis, fortaſſe enim moreretur: extrahite au

tem ipſum, vt elixir noſtrum, hoc eſt, vt venenum: & remanebit anima, id eſt, tinctura ex multis extracta rebus, & numis impoſita. Hæc igitur tinctura eſt vita ijs quibus iungitur: detrimentum autem & mors corporibus à quibus extrahitur. Atque ob id dixêre Sapientes, inter ipſos eſſe libidinem tanquam inter marem & fœminam: & qui naturas horum nouit, prolixitatem decoctionis & compoſitionis patienter fert, & lucrum accipit.

SENTENTIA XXIX.

CHAMBAR: Notandum eſt, venerabilis Turba, quòd inuidi lapidem antimonium nuncupârunt, ipſumque iuſſerunt regi, donec coruſcans fiat, & vt marmor ſplendens, & commiſcetur aceto, & regitur donec aqua fiat: deinde congelatur, fitque lapis coruſcans, ſplendorem habens vt marmor. quem vbi videritis, iubeo regere donec rubeus fiat, eò quòd dum coquitur donec diruatur, & terra fiat, in rubeum vertitur colorem. & hoc vbi videritis, reiterate, coquite & imbuite, quouſque colorem inducat prædictum, & aurum fiat: deinde iterate eum, & fiet aurum Tyrij coloris. Oportet igitur vos, cùm videritis ſic lapidem coruſcantem, eum confringere, & in terram vertere, donec concipiat aliquid ruboris, & tunc aliquâtulum aquæ accipietis, (quam antea vos iuſſerunt diuidere in duas partes) & arenam

multo-

Digitized by Google

multoties imbuetis, quouſque colores occulti in ea vobis appareant: & ſi eam bene rexeritis, videbitis colores: ſin minus, fruſtrabimini. Reſpicite ergo qualiter faciatis amplexari paria. Maſculus enim ſuam amplexatus coniugem, velociter in eius corpus tranſit, & liquefacit ipſum, congelat, diruit & confringit: & deinceps rubor non moritur. & ſi hoc efficiatis abſque pondere, mors eueniet. Facite ergo in liquefaciendo ignem leuem, congelando intenſiorem, & imbuite ipſum, donec colores appareant.

SENTENTIA XXX.

CVSTOS ait: Miror Turba ſapientum, de tanta vi huius aquæ, quæ cùm introit corpus, vertit ipſum in terram, deinde in puluerem: quem ſi vultis experiri an ſit perfectus, manu accipite, & ſi eſt quaſi impalpabilis, optimus eſt: ſin autem, iterate ipſum coquendo donec perficiatur. Et ſciatis quòd ſi aliud quàm æs noſtrum acceperitis, & aqua noſtra eum rexeritis, nihil efficietis. Contrà autem ſi æs noſtrũ aqua noſtra rexeritis, omnia prædicta inuenietis. Coquite ipſum ergo leni igne, & fiet lapis numoſus, de quo Sapiẽtes dixêre, quòd Natura naturâ lætatur propter propinquitatẽ, quam habent inter ſe hæc duo corpora cum aqua permanente. Horum igitur duorum vna eſt natura, inter quæ propinquitas eſt mixta,

Digitized by Google

quæ ſi non eſſet, non ita citò commiſcerentur, nec cõtinerent ſe inuicem, nec vnum fierent.

SENTENTIA XXXI.

DIAMEDES ait: Scitote viri Sapientes, quòd ex homine non naſcitur niſi homo, nec ex brutis niſi ſuum ſimile. Atque ob id dico, quòd Natura non emendatur niſi in ſua natura, ac proinde venerabili vtimini natura: ex ea namque erumpit ars, & non ex alia: & niſi eam capiatis & regatis, nihil habebitis. Coniungite ergo maſculum ſerui rubei, ſuæ odoriferæ vxori, & iuncti artem gignent, quibus nolite introducere alienum, nec puluerem, nec aliam rem: ſufficiat vobis conceptio, & verus filius naſcetur. O quàm precioſiſſima eſt ſerui illius rubei natura, ſine qua regimen conſtare non poteſt.

SENTENTIA XXXII.

BASSEN inquit: Introducite Citrinum cum ſua vxore poſt coniugium in balneum, & ne incendatis balneum plurimum, ne ſenſu & motu priuẽtur. Subire facite balneum, quouſque corpus & color eorum vnum quid fiat. Deinde reddite ei ſudorem ſuum, ac iterum neci date, requiemque ei conſtituite, cauentes ne fugiant: & tunc veneramini regem, & ſuam vxorem, & nolite eos comburere nimio igne: ſed eos regite donec nigri fiant: deinde albi, pòſt rubei, vltimò fiant venenum tingens.

SENTEN-

Digitized by Google

SENTENTIA XXXIII.

NEPHITVS ait: Breuiter dico vobis artis inueſtigatores, quod Corſufle ſit caput huius operis, non initium: verùm poſt complexum ritè ita vocatur. Quapropter Corſufle eſt totum compoſitum, quod oportet ſepties aſſari, & tunc omne corpus tingit, & vocatur numus, æris flos vel auri, aut ferri flos, etiã plumbum, ſtannum, & mille nominibus à Philoſophis nominatur.

SENTENTIA XXXIIII.

BONELLVS ait: Cuncta quæ viuunt, Deo ſic volente, etiam moriuntur: propterea illa natura, cui humiditas adempta eſt, cùm per noctes dimittitur, mortuo ſimilis eſt, & tum illa natura igne indiget, quouſque ſpiritus corporis illius reuertatur: & tunc fit puluis mortuo ſimilis in ſuo tumulo. Hoc peracto, reddit Deus ſpiritum & animam ſibi, & omni liberat infirmitate, confortat eam & emendat. Oportet igitur naturam illam comburere abſque timore, donec cinis fiat: qui cinis aptus ſit recipere ſpiritum & humorem ſuum, donec vertatur in pulcherrimum colorem, qui omnia vincit & ſuperat: & ſi ipſum regeritis ſubtiliter, multa ab eo procedent, eò quòd æs vt homo corpus habet, & ſpiritum hominis. Spiratio ex aëre eſt, ſimiliter æs humore inſpirato vitam ſuſcipit & multiplicatur & augmẽtatur,

Digitized by Google

vt cæteræ res. Atque ob id dixêre Philoſophi, quòd æs cùm comburitur, fit melius quàm fuerat. Præterea æs hoc noſtrum cùm comburitur, fit aqua: deinde quantò magis coquitur, tantò magis inſpiſſatur, & lapis fit omni metallo ſupereminens: poſtea frangitur, imbuitur, ac igne intenſiori aſſatur, quouſque coloretur, & fiat ſanguini ſimilis, & tunc numus imponitur, & tingit æs in aurum. Nonne videtis quòd ex ſanguine ſperma non fit, niſi coquatur diligenter? idipſum fit in opere noſtro, niſi ſperma fiat ſpirituale, non exit ex eo tinctura.

SENTENTIA XXXV.

NICARVS: Iubeo poſteros aurum accipere, & quod volunt, multiplicare & renouare: deinde in duas partes aquam diuidere: ex vna oportet æs noſtrum comburere. Hoc enim æs in hac aqua ſolutum, dicetur Fermentum auri: & ſi bene eum rexeritis, fiet aqua, quæ coquendo congelabitur, & tunc apparebit rubor. Hunc ergo ruborem ſepties imbuetis aqua, aut donec totam ſuam bibat aquam: coquite demum donec deſiccetur, & in terram vertatur aridam: deinde accenſo ponatis igne ad quadraginta dies, & putreſcet, eiusq; colores apparebunt.

SENTENTIA XXXVI.

BARSENITES: Quæ dicta ſunt superius,

riùs, reiterare oportet. Accipite ergo Corſufle, quæ rubigini æris ſimilis eſt, & vituli vrina coquite, quouſque Corſufle natura vertatur. In ventre namque Corſufle natura vera occulta eſt. & hæc vera natura eſt ſpiritus ille tingens, quem habuit ab aqua permanente numinoſa & coruſcante. Extrahitur autem ita: terite, & aquæ ſepties imponite, donec totum bibat humorem, & vim recipiat imminentem aduerſus pugnã ignis, & tunc rubigo nuncupatur. Diligenter ergo putrefacite, quouſque puluis fiat ſpiritualis in colore ſicci ſanguinis, quem colorem potentia ignis introducat, donec inuariabili colore induatur.

SENTENTIA XXXVII.

ZEVNON: Dicta Ægyptiorum nos in errorem introducunt, Quod quærimus publicè, minimo precio venditur, & ſi noſceretur ne tantillum venderent mercatores. Hoc autem vile & abiectum Philoſophi honorauerunt, omnibusq; nominibus nominauerunt: & dixêre quòd ſit lapis & non lapis, & ſit guma Scotiæ: atq; ob id huius veneni vim celanerũt Philoſophi, quia in eo eſt ſpiritus quem quæritis, qui tingit, viuificat, ſalutem & animã dat corporibus. Et vos niſi hoc corpus teratis, diruatis, imbuatis, ac diligenter regatis, donec ſuam pinguedinem extrahatis, & faciatis tenuem ſpiritum impalpabilem, in vanum la-

Digitized by Google

boratis. Atq; ob id dixêre Sapientes, niſi corpora vertatis in non corpora, & incorporea faciatis corporea, nondum operis huius inueniſtis principium. Fiũt autem corpora incorporea, cùm Ethelia teritur quouſque fit puluis: & hic puluis non fit niſi fortiſſima decoctione, & contritione cõtinua, & fit igne, non manibus, cum imbibitione, putrefactione, & Ethelia. Et Sapientes cùm in hac arte dixerunt, quòd natura eſt vilis, & paruo venditur, fecêre vulgus errare. Dixerunt etiam, Naturam ſuam naturis omnibus eſſe precioſiorem. & etiam hoc dicto multos fefellerunt, & tamen verum dixerunt. Ars enim duabus aget naturis, quia nõ fit precioſum abſque vili, neque vile abſque precioſo. Quapropter oportet vos dicta maiorum ſequi, qui dixerunt: Nihil aliud expedit vobis quàm aquam & vaporem ſublimare, quod fiet cùm videritis illas duas naturas purificatas aquam fieri, totumque corpus Magneſiæ in aquam liquefactum. Tunc certè omnia vapor facta ſunt, & rectè: tum enim vapor continet ſuum compar. Quare Philoſophi vtrumq; vaporem nominauerunt, eò quòd vterq; in decoctione iungitur, & vnum alterum continet, & fugere non permittit: ergo permanentia fiunt. Nã natura occulta in corpore congelatur, & color eius variatur, ſuamq; naturã exuit, & mãcipatur ne fugiat. Nigredo verò ſi apparet, eſt ex ęgritudine, & in putrefactione moritur,

& fit

Digitized by Google

& fit rubigo: & tunc iure naturæ non fugit, eò quòd dimiſit fugæ ſeruitutem, & libera facta eſt natura, ſuum conſequens coniugem, eum ornans ſuo colore & decore: non quemadmodum antea fecerat, ſed ſumpto numo aureo eũ viuificat. & hãc naturam, Spiritum & animam Philoſophi appellauerunt, Inſuper dixerunt, ſpiritum humidum eſſe nigrũ, coinquinatione carentem: & ſicuti in homine eſt humiditas & ſiccitas, ſic in opere noſtro nihil aliud eſt, q̃ vapor & aqua, Propterea dixerunt antiqui, opus ex duobus eſſe. & hæc duo iuncta, nonnulli vocârunt compoſitũ, eò quòd illa duo quatuor ſunt: ineſt enim ſiccitas & humiditas, ſpiritus & vapor.

SENTENTIA XXXVIII.

ASSOTES ait: Dico vobis, quòd niſi ſublimetis res in initio coquendi, abſque manuum contritione, donec aqua omnia fiant, nondum opus inueniſtis. Et ſcitote, quòd aliquando vocant Æs Arenam, aliâs etiam lapidem, & in toto regimine nomina variant: tamen natura & humiditas fiunt aqua, & deinde lapis, ſi benè commiſceantur: quia quod leue & ſpirituale eſt, ſurſum ſublimatur: quod verò ponderoſum & ſpiſſum, deorſum in vaſe remanet. Hæc autem eſt cõtritio Philoſophorum, quæ fit decoctione, non manu, Et ſcitote, quòd niſi omnia in puluerem vertatis, nondum contriui-

ſtis. Coquite ergo quouſque conteratur, & puluis fiat.

SENTENTIA XXXIX.

AGADMON: Coquite æs, donec lene corpus fiat, & impalpabile, ac ſuo vaſi imponite: deinde quinquies, vel ſepties ſublimate, donec aqua deſcendat, ſcientes, quòd cùm aqua puluis fit, diligēter contritū eſt. Quòd ſi dubitatis, quomodo aqua puluis fiat, ſcitote quòd intentio Philoſophorum eſt, vt corpus, quod non erat aqua, antequam in aquam caderet, ſimul cum aqua fiat aqua, & aqua aquæ miſceatur, & fiant vnum. Sciendum præterea, quòd niſi vtrumque in aquam vertatis, ad opus precioſum non peruenietis: oportet enim corpus flamma ignis occupatum, vt diruatur & debile fiat, cùm aqua in aqua eſt, donec fiat totum aqua. Ignari autem cùm audiunt nomen aquę, putant aquá nubis eſſe: quòd ſi libros noſtros legerēt, ſcirent vtique aquam eſſe permanentem, quæ abſque ſuo compari, cum quo facta eſt vnum, permanens eſſe non poſſet. Hæc autem eſt aqua, quam Philoſophi Aquam auri nuncupauêre, ignem, venenum bonum, multorum nominū arenam, quam Hermes ablui iuſſit multoties, vt Solis nigredo abluatur, quā in ſolutione corporis acceperat. Et ſcitote, niſi hoc meū corpus carens ſpiritu capiatis, quod vultis minimè conſequemini, eò quòd alienū

quicquam

quicquam opus nõ ingreditur,nec quippiam, niſi quod eſt ſyncerum. Quare omnem pluralitatem dimittite: Natura enim vna re eſt contenta,& qui eam ignorat,peribit.

SENTENTIA XL.

BONELLVS: Doctrinæ filij commiſcentes Magneſiam, vaſi ſuo imponite, & os diligẽter claudite,& leni coquite igne,quouſque liquefiat,& in aquam vertatur: calore enim aquæ facilè totum aqua fiet. Videntes autem nigredinem aquæ imminere,ſciatis quòd corpus iam liquefactum eſt. Iterum ſuo imponite vaſi, & 40.coquite diebus, quouſque & aceti & mellis bibat humorem. Quidam autem detegunt vas ſingulis ſeptem diebus, vel decem: ſed vltima perfectio in quadrageſimo die, tunc perfectè ebibet humorem decoctionis: abluite igitur ipſam,& nigredine priuate,quouſque lapis fiat tactu ſiccus. Propterea dixerunt Philoſophi: Abluite Magneſiam aqua dulci,& diligenter coquite, donec terra fiat, & humor pereat,& tunc Æs nuncupatur. Acetum acerrimum ei imponite, ipſoque aceto imbui dimittite, & erit noſtrum æs, quod aqua ablui permanente Philoſophi iuſsêre. Præterea dixerunt: Diuidatis venenũ in duas partes,quarum vna corpus imbuite, altera verò putrefacite, ſcientes quòd totum opus & regimẽ non fit niſi cũ aqua: quia quod quærimus vnũ eſt.

& niſi ſit res hæc vna, quę eam emendat, quod quærimus non fiet. Oportet ergo nos neceſſaria illi exhibere, vt tandem fiat tinctura, quæ ſi non conſequitur, reiterate.

SENTENTIA XLI.

CRANSES: Sapientes accipite æs noſtrũ, & cum prima parte aquæ ſuo imponite vaſi, & coquitę quadraginta diebus, ac ab omni immunditia mundate, ac coquite, donec peragantur dies, & lapis fiat ſine humore. Deinde coquite, donec remaneat fex, poſtea abluite aqua: abſumpta aqua dimittite, vt putreſcat in ſuo vaſe, donec videatis quod quæritis. Vocauerunt autem Philoſophi hoc compoſitum in nigredinem conuerſum, SATIS NIGRVM, & dixerũt: Regite ipſum aceto & nigro: quod verò remanet, ſi dealbatur, SATIS ALBVM dixerunt, & iuſſerunt, vt aqua regatur permanente: quod vocârunt, SATIS RVBEVM; iuſſerunt vt aqua & igne regatur, donec rubeum fiat. Vocârunt autem eam ob cauſam hoc nomine, propter colorum varietatem. In opere autem non eſt varietas rerum, nec multitudo, aut contrarietas: ſed tantũ oportet æs nigrum album facere, deinde rubeum. Veri Philoſophi nullam aliam intentionẽ habuêre, nec aliud docuêre, quàm vt Yxir liquefiat, conteratur & coquatur eouſque dum lapis fiat marmore ſimilis. atque ob id dixêre Philoſophi: Coquite

quite ipſum vapore, donec lapis fiat coruſcás, ſplendorem habens: hoc vbi videritis, maximum habetis arcanum. Oportet autem hoc ipſum terere, & aqua abluere ſepties permanẽte: deinde contritum in ſua aqua congelare, donec ſua abſtrahatur natura occulta. & hoc voluit Maria, cũ dixit: Sulphura ſulphuribus continentur, & humor ſimiliter à ſuo humore, eò quòd ex ſulphure ſulphuri mixto reſultat, maximum fit opus. Iubeo autẽ vos ipſum ſulphur rore & Sole regere, donec optatũ eueniat. Scietis autem quòd dealbare duplex eſt, ſicuti & rubeum facere vnum in contritione, aliud in decoctione. Cauete inſuper, ne ab aquis ea ſeparetis, quò minùs pereat anima & corpus, quæ in vaſe ſunt.

SENTENTIA XLII.

EPISTES: Animaduertite, filij doctrinæ, quid Hermes Philoſophorum caput dixerit, cùm docuit naturas commiſcere. Dixit enim: Accipite lapidem auri, & cũ humore commiſcete, (qui eſt aqua permanens) ſuoq; vaſi imponite ſupra leuem calorem, donec liquefiat: deinde dimittite, donec areſcat, & aqua cum arena ſe inuicem contineant: tũc fiat ignis intenſior, donec prorſus areſcat, & terra fiat, & erit arcani initium. Hoc autem multoties facite, donec pereant aquæ partes duæ, & colores vobis appareant. Et ſcitote, quòd dealbatio

ſyncero corpore partẽ, de aëre Magneſiæ tres: deinde cõmiſcete aceto recto maſculino terræ mixto, ac cooperi vas, & obſerua quod in eo eſt, & continuè coquite, donec terra fiant.

SENTENTIA XLVI.

ASCANIVS: Cùm legimus in libris Philoſophorum, quòd natura tantùm vna eſt, quæ omnia ſuperat, ſcire oportet, quòd vna & vnum compoſita ſunt. Nónne videtis hominis compoſitionem eſſe ex anima & corpore? ſic oportet nos duo coniungere: quam commixtionem Philoſophi comparârunt coniugibus: ex quorum amplexu reſultat aqua aurea. Sed hoc de ſecundo Opere: de primo dicam pauca: Irritate bellum inter æs & argentũ viuum, donec ad interitum veniant & corrumpantur: tunc æs concipiens argentũ viuum coagulat ipſum. Argentum verò viuum concipiẽs æs, congelatur in terram. Igitur pugnã irritate, ærisque corpus diruite, donec puluis fiat. Maſculum verò fœminæ (quæ ex vapore fit) & argentum viuum coniungite, donec maſculus & fœmina fiant Etheel. Qui enim per Etheel eos in ſpiritum vertit: deinde rubeos facit, omne corpus tingit, eò quòd cùm corpus diligenter teritur, munda ex eo anima, ſpiritualis ac ſublimis extrahitur, quæ omne corpus tingit, & eſt ſulphur naturæ, quod variis nominibus nuncupatur.

Digitized by Google

SENTENTIA XLVII.

DARDARIS: De regimine ſuperque à vobis dictum eſt: de coniunctione igitur pauca dicam, ſignificans poſteritati, quod non poſſit abſtrahi illa occulta anima, niſi ꝑ Etheliam, quæ corpora facit nõ corpora coquẽdi, continuitate, & Etheliȩ ſublimatione. Inſuper ſcitote, quòd argentum viuum eſt igneum, omne corpus comburens, magis quàm ignis, & corpora mortificans, & quodcunque corpus ei commiſcetur, teritur, & morti datur: corporibus ergo diligẽter contritis, & prout oportet, exaltatis, fit Etheliæ natura, calorem non fugiens, ſed tingẽs æs: & eſt quod Sapientes antea dixerunt: quòd figit argentum viuum, donec tingatur, quod tinctũ exiſtens tingit. Præterea ſcitote, quòd æris corpus magneſia regitur, & argentum viuum habet quatuor in ſe: tamen non habet eſſe, niſi in humiditate, quæ aqua ſulphuris dicitur, & quæ ſulphura continet. Sunt autem ſulphura animæ occultæ in quatuor corporibus, quæ per ſe extractæ, ſeipſas inuicem continent, & naturaliter iungun tur. Si enim occultum, quod eſt in ventre ſulphuris aquâ regatis, & benè mundetis, occultum obuiam naturæ ſuæ lætatur: ſimiliter aqua ſuo pari: ſed hæc quatuor non tinguntur, verùm Quintum tingunt. Propterea dixerunt Philoſophi, quòd quatuor numi vulgi non tin

h

Digitized by Google

gunt, niſi æs, quod æs tinctum, poſtea tingit numos vulgi.

SENTENTIA XLVIII.

MOSIVS: Hoc vnum, quod ſæpe nominatum eſt, Philoſophi multis nominibus nuncupauerunt: aliquando duobus nominibus, quandoque etiam tribus nominârunt: dicam autem ego vobis iam quid ſit: vnum eſt illud igneum: duo eſt compoſitum in eo, & tertium eſt aqua ſulphuris, qua abluitur & teritur, ac regitur vnum, donec peragatur. & hoc eſt, quod innuit Philoſophus, cùm dixit: Argentum viuum, quod tingit aurum, eſt argentum viuum Cambar: nihilominus tamen Philoſophi diſtinguunt, & dicũt: Aliquando eſt Cambar, aliquando auripigmentum, ſed ita oportet intelligatis: Argentum viuum Cambar, eſt Magneſia: Argentum verò viuum ſeri, auripigmentum eſt ſulphur, quod aſcendit de compoſito miſto. Oportet igitur vos illud ſpiſſum commiſcere veneno igneo, & putrefacere, ac diligenter terere, quouſque ſpiritus fiat: in altero occulto ſpiritu, & tunc fit tinctura, quæ tingit omnia, quæ vultis.

SENTENTIA XLIX.

PLATO inquit: Oportet, cùm hæc diſſoluuntur corpora, cauere ne comburantur, & ea abluere aqua marina, quouſque totum ſal in

dulcorem

dulcorem vertatur, & clareſcat, ac tingat. Et oportet vnum tingens ſpiritum fieri, & alterum tinctum remanere non fugiens. Spiritus namque à corpore ſeparatus, & in altero ſpiritu occultatus, fecit vtrumque fugiens: de quo Sapientes dixerũt: Fugienti ianuam reſerate, ne fugam accipiat. Conuertens namque in ſe ſpiritum ſulphureum, ſibi ſimilem faciet, & vterque fiet fugiens, eò quòd facti ſunt aërei ſpiritus: de quibus quoque Philoſophi dixerunt: Non fugiebant cum fugientibus: & tamen fugientes facti ſunt: propterea reiterauêre ea, & facti ſunt non fugientes, ſed ſimul vnum corpus, ſimile corpori à quo abſtracti fuerunt. de quo vno Sapientes dixerũt: Quòd tingens & tinctum vnum facti ſunt, & hic ſpiritus in altero ſpiritu occultatus eſt humidus. Propterea oportet vos non ignorare, quòd humidorum vnus eſt calidus, alter verò frigidus: & quamuis humidum frigidum inconueniens ſit humido calido, vnũ tamẽ efficiunt. Et propterea illa duo corpora prætulimus: quia iis totum opus peragimus, & corporea incorporeis regimus, donec incorporea corpora fiãt, ignem non fugientia: & tũc illa corpora meliora ſunt & precioſiora omnibus aliis corporibus. Accipite ea ergo, quæ non fugiunt, & coniungite ea, & abluite corpora eorum cum incorporeo, donec incorporeum corpus recipiat, non fugiens: & vertite terram, in aquam, in ignem,

& ignem in aërem, & celate ignem in intimis aquæ: terram verò in ventre aëris, ac calidum miſcete humido, ſiccum verò frigido, & habebitis magiſterium: ſcientes quòd Natura naturam ſuperat, & Natura naturam vincit, ac Natura naturam continet.

SENTENTIA L.

ACTOMANVS inquit: Philoſophi de rubigine frequentiſſimè tractauerunt. Rubigo autem fictum nomen eſt non verum: dico tamen vobis, quòd rubigo ſit ſecundum opus, quod ex ſolo auro fit, atque ob id Irudinem vocauerunt, quia in ſulphureo auro celatur, quẽadmodum Irudo in aqua. Eſt igitur rubigo rubefactio in ſecundo opere: in primo enim rubiginem facere, eſt dealbare opus, in quo Philoſophi iuſſerunt poni auri florem, & aurum æqualiter.

SENTENTIA LI.

MVNDVS ait: De rubigine ſatis tractatum eſt, dicam igitur, de veneno. Venenum nõ eſt corpus, eò quòd ſubtiles ſpiritus tenuẽ ipſum ſpiritum fecerunt, & corpus tinxerunt, & in venenum verterunt, quod venenum Philoſophi aſſerunt omne corpus tingere, atque ob id opinati ſunt, quòd qui aurum in venenum vertit, is ad propoſitum iam peruenit: qui verò non, nihil efficit. Dico autem, quòd niſi igne

gne res attenuetis, quoſque illæ res vt ſpiritus aſcendant, nihil dum perfeciſtis. Hic igitur eſt ſpiritus ignem fugiens, & fumus ponderoſus, qui dum corpus ingreditur, vniuerſum penetrat, & natura eo lætatur: Atque ob id dictum eſt; Accipite ſpiritum nigrum, & eo corpora diruite & cruciate, donec alterentur.

SENTENTIA LII.

PYTHAGORAS ait: Artis huius inueſtigatores ſcire oportet, quod Philoſophi de continuatione multipliciter tractauêre. Iubeo ego autem vos, vt argentum viuum corpore Magneſiæ conſtringere faciatis: vel corpus chuhul, vel ſputum Lunæ, vel ſulphur incombuſtibile, vel calcem aſſatam, vel alumẽ quod eſt ex pomis, vt ſcitis. Quòd ſi cuilibet iſtorum eſſet ſingulare regimen, nõ dixiſſem vt ſcitis. Intelligite ergo, quòd ex ſulphure & calce, & alumine, quod eſt ex pomis, & chuhul fit. Omne illud nihil aliud eſt, quàm aqua ſulphuris. Et ſcitote, quòd Magneſia cum argento viuo miſcetur, & ſulphura inuicem ſequuntur. Non igitur oportet vos illam dimittere Magneſiam abſque argento viuo. Cùm etenim componitur, fortiſſima compoſitio nominatur, quæ eſt vna ex decem, de quibus Philoſophi tractauêre. Inſuper ſciatis, quòd cùm magneſia cum argento viuo dealbatur, oportet vos in eam aquam albam congelare, & cùm rubificatur, ru

beam quoque aquã congelare. Nam quòd Philoſophi dixerunt in ſuis libris: non eſt vnum regimen. Prima enim congelatio ſtagni eſt, æris & plumbi: ſecunda eſt ſulphuris & aquæ eius, & totum compoſitum hoc non emitur, nec aliud quicquam eſt, q̃ vapor & aqua: & regimen eius nihil aliud, q̃ ſublimatio argẽti viui, & vnio cum corpore Magneſię. Ac proinde dixerunt, quòd ſulphuris aqua munda, ex ſolo eſt ſulphure, & nullum ſulphur fit abſque ſua calcis, argentique viui & ſulphuris aqua.

SENTENTIA LIII.

BELLVS: De compoſitione multa tractata ſunt: compoſitio autem & contactus vnum quid ſunt. Accipite ergo ex altera compoſitione partem, & partem ex auri fermento, eiſque mundam ſulphuris imponite aquam, & habebitis patens arcanum, quod omne corpus tingit. Sed interim eſt notandũ, quòd aqua munda, quę ex ſulphure eſt, non eſt ex ſolo ſulphure, verùm ex pluribus compoſita rebus, quæ vnum ſulphur efficiunt. Fit autem talis compoſitio in hunc modum: Miſcete pugnans in igne nõ pugnanti, coniuncta namque in igne conuenienter præliantur, & amicitia fit conſtans. Et hoc innuerunt Philoſophi, cùm dixerunt: In decoctione parum ſulphuris multa comburit dura corpora, & humor, qui relinquitur, humida pix, balſamum gummi, &c. nominatur,

minatur. Verùm hoc arcanum eſt, quod aperiam vobis. Hoc arcanum ex duabus procedit compoſitionibus: ſulphuris ſcilicet & Magneſiæ. Et Philoſophi hoc compoſitum in vnum redactum, Aquam nominauerunt, & ſputum boletorum, ſpiſſum auri. In argentum verò viuum reductum, vocauerũt Sulphuris aquam. Sulphur autem cùm ſulphur continet, dicunt igneum eſſe venenum, quod eſt patens arcanum, proueniens ab iis, quos noſtis.

SENTENTIA LIIII.

PANDVLPHVS: Iubeo vt argentũ viuum ex Cambar capiatis, & eum in tabernaculis ſublimetis: eſt enim alterum ſulphur, de quo antea dictum eſt: & ſic ſulphur ſulphuri miſcebitur, & multa ex eo procedent opera: Eo autem ſublimato, procedet illud argentum viuum à Cambar, quod Ethelia, auripigmentum, Zendrio, Ebſemech, Magneſia, Chuhul, & multis aliis nominibus nuncupatur. de quo Philoſophi dixerunt, quòd natura in ſuo ventre erat occulta. Recto autem illo (quoniam omnium decem eſt perfectio) ſuo regimine, mox conueniens apparet eius alba natura, nec in eo vmbra vlla apparet: tunc Sapientes vocârunt plumbum ex Ebmich, Magneſia, Martech, & æs album. Quod vbi verè dealbatum eſt, vmbra caret, & omni nigredine, & ſua dimiſit corpora ſpiſſa & ponderoſa, mul-

Digitized by Google

lum corpus penetrantia,& ſimul cum eo mun dus ſpiritus humidus aſcendit,qui ſpiritus tin ctura eſt. Ideoque Sapientes dixêre: æs animam & corpus habere, anima autem eius eſt ſpiritus:corpus verò ſpiſſum:Id igitur ſpiſſum oportet vos diruere, quouſq; eius ſpiſſum ſpiritum extrahatis, ex eo tingentem, extractum ſpiritum leui ſulphure miſcete, & peragetis propoſitum.

SENTENTIA LV.

MORFOLEVS:Oportet,Sapientes viri,lento igne primùm humiditatē comburi,vt exemplo nobis monſtratur in generatione pulli: & vbi augmētatur ignis,vas vndique obturetur, ne corpus æris, & ſpiritus eius fugiens extrahatur. & hoc innuerunt Sapientes, cùm dixerunt: Accipite argentum viuum ex æris flore, quem ſcilicet æris florem, noſtri aquam dixerunt, & igneum venenum ab hominibus extractum. Et iterum dixerunt: Cùm omnia vnum fiunt,facta ſunt corporea incorporea,& è conuerſo.Præterea dixerunt,quòd omne corpus diſſoluitur cum eodem ſpiritu,cui eſt mixtum: & quòd omnis ſpiritus à corpore alteratur & coloratur, in quo conſiſtit color tingēs. Benedictum ergo ſit nomen eius, qui electos ſuos docuit corpus in ſpiritum vertere:qui ſpiritus calorem habet incorruptibilem,& quòd ſulphur fugiens extiterat, factum eſt ſulphur incombu-

incombuſtibile. Scitote inſuper, doctrinæ filij, quòd qui poteſt ſpiritum fugiẽtem rubeum facere corpore ſibi coniuncto: deinde ex illo corpore & ſpiritu tenuem naturã in eius ventre occultam extrahere ingenio ſubtili, inuenit opus. Et notate quòd prolixitate coquendi tingit corpus, & hoc dixerunt Philoſophi dicentes: Quòd rebus fortiter contritis, & igne diligenter coctis, fiunt tincturæ fixæ, & quicquid in libris ſuis occultè narrauerunt, argentum viuum ſignificare voluerunt: quod aliquando dicitur aqua ſulphuris, aliquando plumbum, aliquando etiam numus.

SENTENTIA LVI.

YSIMIDRVS: De æris regimine & humidi ſpiritus ſatis ſuperq; tractatum eſt, abſoluam quod eſt omiſſum. Sciendum itaq; eſt, quòd Philoſophi multa nomina poſuerunt, & quòd aliquando dicitur aqua Etheliæ, de qua ſuperiùs dictum eſt: quæ aqua cùm dealbatur, albificat & tingit. Ac vocatur ab eis flos auri, & antequam tingat, & ad hunc finem perueniat, vocatur æs. Cùm verò quatuor rebus, quas Sapientes vrinas fermentatas vocauerunt, coniungitur, vocant eam Cor, & colla auri, & nomina iſta ficta ſunt: tamen vera, & vnum ſolum ſignificant, ſcilicet argentum viuum ab hominibus extractum, ex quo & cum quo omnia fiunt, & dicitur eſſe aqua mũdana, quæ omnem

vmbram delet. Et ſciendum quòd cùm dealbatur hoc argentum viuum ab hominibus extractũ, efficitur ſulphur, quod à ſulphure continetur, & eſt venenum quod marmori ſplendenti aſſimilatur. & hoc vocauerunt Philoſophi Etheliam, & Auripigmentum, & Sandarich, ex quo tinctura & ſpiritus mundus lento igne aſcendit, & ex quo flos ſublimatur. Et hoc totum ſecretum nihil aliud eſt, quàm argẽtum viuum ab hominibus extractum, id eſt, per homines. Porrò ſciendum eſt, quòd arcanum æs dealbare non poterit, donec fuerit in priore opere dealbatum. Notandum eſt etiam, quòd hoc ſulphur conſueuit fugere: & cum ſua ſpiſſa figit corpora, & ſublimatur ſicut vapor, oportet eum alio modo, argento viuo ſui generis retineri, & fugam cohiberi: & hoc eſt quod dixerunt Philoſophi, ſcil. quòd ſulphura ſulphuribus continentur. Et non dubitetis, quia ſulphura fugiunt, niſi argento viuo ſui generis retineantur: & non credatis, quòd figat corpora, & poſtea fugiat. Philoſophorum intentio innuit: vt argentum viuum album vel rubeum ſulphuri ſui generis miſceatur, & procul dubio non fugiet. Argentum ergo viuum, argento viuo ſui generis iungite: quo peracto maximum habetis arcanum. Eius confectio ex eius gumma & floribus lento igne coctis conſtat. & hoc eſt acetum, ſal, & nitrum, & Muchal, cùm eſt factum rubeum, & quodlibet elementum

Digitized by Google

lementum in numo noſtro conſiſtens, verſum eſt in rubiginem.

SENTENTIA LVII.

OBSEMEGANVS: Dico quòd inuidi totam artem hanc nominum multitudine vaſtauerunt; ars tamen eſt, ſecundùm quam iuſſère Philoſophi aurum nummoſum facere, & eum calcinare, ſublimare, figere, terere, dealbare, coagulare, coquere, & in rubeum vertere: & vocauerunt Etheliam ignem, & vas cribrum, aquam ſulphuris, copulam: & hoc totum nihil aliud eſt, quàm contritio & dealbatio. Præterea dico, quòd argentum viuum apud viſum album eſt. Cùm autem fumus ei aduenit, vertitur in rubeum, & fit Combar, hóc eſt, venenum, & hoc innuerunt Philoſophi, dicentes: quòd natura plumbi facilè conuertitur: propterea ſæpenumerò reiterauerũt hoc verbum conterere, vt multis modis mõſtrarent ſpiritus in vaſe occultos abſtrahere, & aqua impoſita prohibere ne cõburantur, aliàs ignis ipſos facilè comburit. Sed aqua appoſita, quantò plus flamma eos inuadit, tantò plus in viſceribus aqua penetrat & prohibet, ne flãma comburantur. Atq; ob id etiam antiqui multa tractauerunt de ſublimatione, quia niſi res igne fortiter conteratur, Ethelia non aſcẽdet, quod voluit Hermes innuere, cùm dixit: Cribrate res quas noſtis, & altiùs liquefacite.

SENTENTIA LVIII.

ARZOCH ait: Niſi res igne conterantur, Ethelia non aſcendet, & ea non aſcendente nihil facitis. Videtis enim quòd ventus meridiei plurimus cùm exhalatur, nubes ſublimari facit, marisque vapores eleuat, hoc eſt vas, & teſta, in qua eſt ſulphur incombuſtibile. Moneo autem vos, vt argentum viuum, quod ex pluribus eſt confectum, congeletis, vt duo tria fiant, & quatuor vnum, ac duo vnum.

SENTENTIA LIX.

ANAXAGORAS: Accipite combuſtum fugiens, corpore carẽs, & incorporate eum. Deinde ſumite ponderoſum, fumum habens, habile ad bibendum, hoc eſt, vt rem clariùs exponam: hoc combuſtum fugiens, & ad bibendum ſciens, eſt Ethelia, quæ cùm ſulphuri coniuncta eſt, vitreo vaſi igni imponite, & coquite, donec Cãbar fiat, & peragat arcanum quod quæritis. Coquite ergo, & non pigeat vos reiterare: tota enim perfectio ſulphuris in decoctione tabulæ conſiſtit. Coquatur igitur, quouſq; fiat rubigo. Omnes quidem Philoſophi dixerunt: quòd qui rubiginẽ in venenum aureum poteſt conuertere, opus peragit: ſin autem inuanum laborat.

SENTENTIA LX.

PITHEM: Dico quòd cùm Magiſter de aqua

aqua iſta primò tractaſſet: poſtea in fine ſui libri loqui voluit de fermento auri. Quare mirum eſt, cur inuidi finem ante principium in ſuis tractatibus poſuerunt, pręcipiendo in auri fermento, aquam ſulphuris mundam cum aliquantulò gummæ commiſceri. Præterea putrefactionem omiſerunt, de qua pauca dicam. Putrefactio non fit abſque humido & ſicco, & ex vtroq; naſcitur operis principium, licet in tres partes inuidi hoc opus diuiſerunt.

SENTENTIA LXI.

CONSTANS: Quid nobis cum inuidis & eorum tractatibus? Certum quippe eſt, hoc opus quatuor habere naturas, quæ ſunt ignis, aqua, aër & terra: quæ niſi habeantur, nihil vnquam generatur, nec quicquam abſoluitur in arte. Iungite ergo ſiccum humido, hoc eſt, terram & aquam, & coquite igne & aëre, quouſque ſpiritus in anima deſiccetur, ſciētes quòd tenue tingens ſumit virtutem ex tenuiſſima terræ, aëris & aquæ parte, & exſiccatur. Hic enim eſt modus operis noſtri, vt omnia in terram vertantur. Nolite ergo res multiplicare: inuidi quidem eas multiplicauerunt, & varia deſcripſerunt regimina, vt inquiſitores fallerent, & aſſimulauerunt hoc opus ſicco, omni lapidi & metallo, pellibus animalium, omni reptili & volatili. Vos autē ſcitote, quòd corpora corporibus tinguntur, & corpora corpo-

ribus figuntur, & quod Philoſophus dixit: in arte eſt argentum viuum de Cambar, & in numis eſt argentum viuum de maſculo, & nihil aliud curate, quoniam non ſunt niſi hæc duo argenta viua.

SENTENTIA LXII.

ASTRATVS: Qui veritatem vult aſſequi, capiat Solis humorem & ſpiritum Lunę, veritatem dico, nec aduerſa adfero: Numos enim quos Philoſophi capere iuſſerunt, numi Hermetis ſunt, de quibus partem ſumi iuſſit, & ex ære Philoſophorum partem, & numis miſcere ac vaſi imponere, obſtructo diligenter ore, & coquere ſeptem diebus, & tunc vertitur æs in numos. Coquatur ergo iterum, & non tædeat vos decoctione: poſtea aperiatur vas, & inuenietur nigredo, quę abſumpta apparebit albedo nobiliſſima. Poſtea ponatur in locũ ſuum, & iterum coquatur, donec lapilli in ſiccũ vertantur: poſtea coquatur igne fortiori, quouſq; lapis durior fiat & confringatur, ac in cinerem vertatur. O quàm precioſus eſt cinis ille. Viri Sapientes intelligite illud: Aquæ ſuæ iterum coquite, donec liquefiat: poſtea coquite ipſum, & imbuite ipſum cum aqua permanente, donec compoſitio dulcis & ſuauis ac rubea appareat. poſtea imbuite donec humida fiat: demum coquite igne fortiori, &, vt dictum eſt, os vaſis claudite. Hoc eſt regimen quo corpora fu-

ita fugientia non fugientia fient, & ſpiritus in corpora, & corpora in ſpiritus vertentur, ac ſe inuicem nectētur, ac vltimò fient corpora ſpiritus, animam habentes & tingētes ac germinantes. Quapropter diligēti opera æs dealbate aqua permanente, donec accidat ei rubigo, & congeletur, fiatq; corpus Magneſiæ: deinde coquite donec totum corpus confringatur, & ita fugiens vertetur in cinerem, & efficietur æs vmbra carens, & tinctura Philoſophorum.

SENTENTIA LXIII.

ANASTRATVS: Dico vobis quòd hoc ſecretum inuidi variè depinxerunt, aliquando in membra, in phyſicam ratiocinationem, Aſtronomiam: & interdum aſſimilauerunt arboribus, metallis, & vaporibus ac reptilibus: & quantò plus potuerunt, ipſa nomina multiplicauerunt. Ego verò vobis dico, ſumite ferrum, facite inde laminas, poſtea aſpergite eas veneno, & ponite in vas, cuius os bene occludatur, & cauete humorem multiplicare. Vel ponatis ipſum ſiccum, & facite ſiccum maſſam fortem, ſcientes, quòd ſi aquam maſſæ multiplicaueritis, non continebit eam, neque bene ardebit in camino: & ſi nimis ſiccaueritis, non coniungetur, nec coquetur. Exſiccate ergo eā, & in vaſe ſuo ponite, cuius os firmiter claudatur, & poſtea fiat ignis carbonum deſuper per dies aliquot: deinde aperiatur vas, & inuenie-

tis in eo, & etiam in coopertorio vaſis nodos paruulos, & hoc eſt quod igne ſibi miniſtrato, acetum ſurgit in altum. Eius namque natura ſpiritualis eſt, quia ſurſum aſcẽdit: & ideo moneo vos, vt per ſe teneatis eã. tribus enim decoctionibus multiplicatis cõglutinatur, & ab igne congelatur, eiusque natura conuertitur in naturam. Sic Cambar ſimiliter decoctione & liquefactione tali diſiungitur. Notum etiam facio vobis, quòd iſta frequenti decoctione conſumitur tertia pars aquæ: reſiduum verò eius efficitur ventus, qui Cambar & ſpiritum eius portat in ventre ſuo. Præter hæc dico quòd nihil eſt precioſius arena maris rubea, & eſt ſputum Lunæ, quod Solis lumini iungitur & congelatur. Et quantò plures trãſeunt dies, tantò fortius congelatur, & non comburitur. Solis enim beneficio coctum congelatum eſt: & albedo illa præſtantiſſima facit eum terrenum ignem ſuperare.

SENTENTIA LXIIII.

BALGVS: Quidam fructum iſtius artis Tulleas deſcripſit, & mirabili modo me cœpit docere, dicens: Quòd abſque labore inuenitur eius operatio. Cumq; autem de eius incremento & ædificatione cœpit docere, talia dixit: Accipe arborem illam, & ædifica ſibi domum rotũdam & tenebroſam, & rore circundatam, & pone in eam veterem hominem cen

tum

tum annorum, & claude domum, ne ventus aut puluis intret ad eos, & dimitte eos in domo illa centum & nonaginta diebus. Dico ego vobis in veritate, quòd ſenex ille non ceſſat comedere de fructu arboris illius, donec iuueneſcat. O quàm mirifica eſt arbor illa, quæ ſuis fructibus animá in corpus iuuenile tranſfundit, & patrem in filium conuertit.

SENTENTIA LXV.

THEOPHILVS: Scitote, chariſſimi, quòd quamuis inuidi diſpoſitionem hác multis celauerint nominibus, vno tamen nominauerũt eam, ſcilicet, Aquam vitæ. Nam cùm dictus ſenex ſibi iungitur, perfectè moritur: poſtmodũ verò ponitur in Sole, donec liqueſcat: poſtea imbibitur, congelatur, & ita per dies ſeptem fit ferrum rubiginoſum. Quòd ſi hoc eſt nimis obſcurum, narrabo aliud. Quidam fructus exeunt à perfectiſſima arbore primo Vere, & poſtmodum æſtate florent, & tunc multiplicatur & decoratur arbor, donec fructus perficiantur, & maturando dulces fiant. Simili modo illa mulier fugiens generos, quibus per ſe, quàmuis irata, domeſtica fit, vt non dedignetur ſe ſuperari, vt eius coniunx ſuum habeat decorem qui furibundus eam diligit, ac iugiter pugnat cum ea, donec ſuos cõcubitus cum ea peragat, & Deus pro voluntate filios multiplicat. Cuius porrò decor igne conſumitur: ter

mino enim finito reuertitur ad eam. Dico etiam vobis, quòd draco ille non moritur: tamē illam mulierē ſuos interficiens coniuges, Philoſophi neci dare eam voluerunt: illius enim venter plenus eſt veneno. Fodiatur igitur ſepulchrum Draconi, & ſepeliatur mulier cum illo: cumque Draco ſe cum ea mixtum videt, emaſciatur & vertitur in ſanguinē. Quod cùm vident Philoſophi in ſanguinem verſum, ponunt eum ad Solem, quouſque lentitudo ceſſat, & ſanguis areſcat: & tunc apparet venenū, & occultum manifeſtatur.

SENTENTIA LXVI.

BODILLVS: Scitote quòd abſque complexione non generatur aliquid. Sperma denique ex ſanguine & libidine generatur, & nutritur caliditate & humiditate ſanguinis: poſt quadraginta verò dies formatur fœtus. Et niſi eſſet humiditas, non ſolueretur ſperma, nec procrearetur fœtus. Illum verò ſanguinē conſtituit Deus ad nutrimentum ſpermati, donec fœtum producat, qui productus non niſi lacte nutritur quandiu paruus eſt: & quantò plus calore naturali exuritur, tātò plus oſſibus confortatis in iuuentutem ducitur, ad quam perueniens ſibi ſufficit. Simili modo oportet vos in hac arte laborare, ſcientes nihil abſque calore generari: ſed calor intenſus exhalare facit, frigus verò perire. Temperatus verò calor

eſt ſua.

Digitized by Google

eſt ſuauis corpori, & per eum lenificantur venæ, & calor innatus alitur & augmentatur.

SENTENTIA LXVII.

MOSCVS: Scitote quòd inuidi modum plumbi formandi multis modis narrauerunt, cauſa decipiendi poſteros, varia fingendo inſtrumenta. Ego autem dico, quòd nulla inſtrumenta fiunt, niſi ex noſtro puluere albo, ſtellato, ſplendido, & ex lapide candido. à quo puluere apta fiunt inſtrumenta pro ouo: non tamen nominauerunt ouum, vel cuius auis ouum ſit. Porrò eorum regimẽ quod diximus, difficillimum inquit eſt. Nam ſi compoſitum plus quàm oportet regatis, eius lumen à pelago ſumptum extinguitur, & ideo iuſſerũt Philoſophi hoc opus ſubtili meditatione regi.

Accipite ergo & regite ipſum Luna, & arenæ imponite quouſque dealbetur, ſcientes, quòd niſi patientiam habeatis, errabitis in eius regimine, & corpus corrumpetis. Coquite leni igne donec appareat album: deinde aceto extinguite, & tum videbitis vnum à tribus ſocijs dimiſſum. Et ſcitote quòd primum commiſcet, ſecundum comburit, tertium liquefacit. Iungite ergo primò nouem partes de aceto cùm caleſcit vas, & iterum nouem partes cùm calefactum eſt vas apponite.

SENTENTIA LXVIII.

MVNDVS: Quidam Philoſophi nomina-

uerunt aurum Chelidoniam, Karnech, Geldum, &c. & vnum tamen & idem ſunt: & nomine proprio ſubtracto, vocauerunt hoc ſecretum, Nigrum, quoniam à pelago noſtro extractum eſt. Et dico vobis, quòd antiqui doctores Tyrio colore fixerunt Keukel. Color autem noſter Tyrius, puluis à me deſcribetur, qui quidem à mari rubeo noſtro & puriſſimo extractus eſt. Et ſunt illi plurima nomina impoſita, quæ vera tamen ſunt. Exemplum habetis etiam in tritico quod molitur, & tunc aliud nomen conſequitur: deinde cribratur, & diuerſis nominibus nominatur. in rei tamen veritate vnum eſt frumentum: ſic hoc ſecretum noſtrum ſecundùm vnumquodque regimen nominatur variè.

SENTENTIA LXIX.

RARSON: Scitote quòd illa natura, de qua ſæpe dictum eſt, maſculus eſt & fœmina, & quòd Philoſophi vocauerunt eam Magneſiam, eò quòd in ea eſt maximum arcanum. Ponite ergo Magneſiam in ſuo vaſe, coquendo eam diligenter, & vaſe poſt ſeptem dies aperto, inuenietis ibi aquam, quam coquite amplius, donec coagulando ſeipſam contineat. Scientes quòd inuidi in libris ſuis pelagus per humorem ſignificare voluerunt, & pro vaſe poſuerunt pannum, & pro natura medicinas: ipſa tamen vna eſt quæ germinat & floret.

SENTEN-

SENTENTIA LXX.

AGADIMON ait: Coquite æs donec exeat nigredo, quam numum vocant, & res artis noſtræ bene miſcete, & inuenietis nigredinem ſtatim, quæ eſt plumbum ſapientum, de quo Sapientes in libris ſuis multa tractauerunt.

SENTENTIA LXXI.

ORFVLVS: Scitote quòd in principio miſcere oportet elementa ſyncera & amœna ſuper ignem lentum: & oportet etiam caueri, ne ignis ſit nimis fortis, donec ſeipſa contingant elementa, & plenè commiſceantur, ac poſtmodum deſiccentur, ſcientes quod vnũ comburit aliud & diruit: & vnum confortat aliud, ac docet eum contra ignem præliari, cui reſiduum humoris totius iterum commiſceri oportet, & tunc exaltatur eius rubor. & hoc eſt quare elementa igne cocta lætantur, & alias vertant naturas, eò quòd non liquidum fit liquidum, quod eſt caput huius artis, & hoc humidum ſiccum facere, & fugiens fixum eſt arcanum. Conuerſione autem facta dimittuntur in ignem, donec ſpiſſum attenuetur, & rarum tingens fiat. & hoc quidem taliter compoſita gignunt, & germinát quod quęritur, coloribus quoq; incipientibus apparere, prodibũt miracula, & tandem incipit Tyrius color apparere. O natura cœleſtis, naturas tingẽs: ô illius cœleſte naturæ regimen, elementa conuertens &

multiplicans compoſitũ, mouens vnicum. Dico vobis quod nihil precioſius eſt naturis illis.

SENTENTIA LXXII.

EMIGANVS: Legendi ſunt libri Philoſophorum: non fruſtra enim dixerunt: Inſpicite lactantem puerum, & non impediatis eum, in eo manet arcanum, ex quo bona operantur Sapientes. de quo etiam dixerunt: Comburite æs, comburite argentum viuum, & comburite aurum. Hoc ſi tenebroſiùs dictum eſt, dicam clariùs: Comburere, comburere, comburere, non eſt niſi vnum, ſcilicet dealbare, & rubeũ facere eſt viuificare. Et vobis dico, quòd definitio huius artis eſt corporis liquefactio, & animæ à corpore ſeparatio. Inſuper dico quòd æs noſtrum habet animã & corpus ſicut homo: oportet ergo dirui corpus, & animam ab eo ſeparari. Proinde dixerunt Philoſophi, quòd Saturni ſplendor, dum ſcandit in aëra, non apparet niſi tenebroſus, & Mercurius radijs Solis occurrit: deinde argentum viuum virtute ignea corpus viuificat & perficit.

SENTENTIA LXXIII.

ATTAMANVS: Scitote, fratres, quòd opus noſtrum quod quæritis, ex maris fit generatione, quæ poſt Deum omnia perficit. Accipite ergo lapides marinos veteres, & aſſate carbonibus, donec albi fiant, & extinguite aceto albo: ſi fuerint vnciæ viginti quatuor, extinguite

guite

Digitized by Google

guite calorem illorũ tertia parte aceti. poſtea coquite in Solem & terram nigram per viginti quatuor dies: opus verò ſecundum à die menſis Septembris decimo, ad decimum gradum Libræ perficitur. Sed huic operi ſecundo acetum nolite apponere, ſed permittite ipſum decoqui, donec acetum ſuum totum biberit, & terra fixa fiat, vt terra Ægyptiaca. Et ſcitote quòd opus vnum alio citiùs exſiccatur, aliud tardiùs, & hoc fit ob coquendi diuerſitatem.

SENTENTIA LXXIIII.

FLORVS: Coquendi diſpoſitionem complebo, dicoque quòd ſignum primę decoctionis eſt ſui ruboris extractio. Rubedinem autem ita accipite. Cùm videritis ipſum iam nigrum totum, ſcitote quòd in illius nigredinis ventre albedo occulta eſt, & tunc oportet albedinem illam extrahi à ſua nigredine. In ſecunda verò decoctione ponatur illa albedo in vaſe cum ſuis inſtrumentis, & coquite leniter donec omnia alba fiant. cumq; albedinem illam ſuperuenientem in vaſe videritis, certi eſtote, quòd rubor in illa albedine eſt abſconditus: & tunc oportet vos ipſum abſtrahere, & tandiu coquere, donec totum fiat rubeum. Et ſcitote, quòd prima nigredo ex natura Martech fuit, & ex illa nigredine exortus eſt rubor, qui rubor nigrum emẽdauit, & pacem inter fugiens & non fugiens cõpoſuit. Fit autem

hoc ita: Res cruciata in corpore mergitur, & vertit ipſam in naturam alterabilem. Et ſcitote quòd illud ſulphur corpus denigrans non poteſt tangi, nec contractari: ſed hic cruciat & tingit. Item ſcitote, quòd illud ſulphur denigrãs, eſt id quod non fugienti aperit ianuã, & etiam non fugiens in fugiens conuertit. Nónne videtis quòd crucians cum nocumento vel corruptione non cruciat vtilitate & coadunatione? Sciatis etiam pro certo, ſi eius cruciatus eſſet noxius vel incõueniens, non compleretur ab eo quouſque colores inuariabiles extraheret: & hoc vtiq; Aquam ſulphuris nominauimus, quã aquam ad rubeas tincturas aptamus, quæ quidem deinceps non denigratur. & licet poſteà nón denigret, non fit tamen de nigredine illà tinctura, ſed clauẽ eſſe vobis intimaui.

SENTENTIA LXXV.

MANDINVS dixit: Niſi hoc arcanum habeat, quod ipſum emendet, non prodeſt vobis quicquam. ob id dixerunt antiqui: Illud quod perficitur, vnum eſt, & diuerſæ naturæ non emendant ipſum: quod verum eſt: imò ſola vna res ſibi conuenit, quam quidem pariè regere vos oportet. ignorantia enim regiminis ſæpe errare facit. Nolite ergo pluralitatem diſpoſitionum curare, nec ea quæ fallentes in ſuis narrauerunt figuris. Vna enim veritatis natura, quam Naturales vnum nominauerunt, in cuius

in cuius ventre occultum ineſt: quod quidem occultum non videtur niſi à Sapiente. Qui ergo eius ſcit complexionem extrahere, pariéq; regit, ex eo eminet natura, omnes naturas ſuperans: & tunc complebitur ſermo, qui ſcriptus eſt: videlicet quòd Natura naturam continet: & tamen non ſunt diuerſæ naturę, ſed vna, habens naturas in ſe & res ſuas, quibus cæteris rebus eminet. Proinde benè fecit Magiſter, quòd vno orditus eſt, & vno finiuit: deinde illas vnitates Aquam ſulphuream nuncupauit, omnem naturam vincentem.

SENTENTIA LXXVI.

ARCHELAVS: Perbellè deſcripta eſt Aqua ſulphuris munda. Niſi enim ſpiſſà corpora diruantur à natura corpore carente, donec fiant corpora incorporea, & velut ſpiritus tenuis, non poteſtis animam illam tenuiſſimam ac tingentem extrahere, quæ in intimo ventris occulta eſt. Et ſcitote, quòd niſi corpus diruatur, quouſque moriatur, & ex eo ſuam abſtrahatis animam, quæ eſt ſpiritus tingens, nequaquam corpus eo tingere poteſtis.

SENTENTIA LXXVII.

PHILOTIS: Prima compoſitio, ſcilicet corpus Magneſiæ, ex pluribus fit rebus: quamuis vnum quid factæ ſunt, & vnum ab antiquis ſcilicet, Albar æris nuncupatur. Cùm autem re-

gitur, decem nominibus nominatur à coloribus naturę deſumptis, qui in regimine corporis Magneſiæ apparēt. Oportet igitur vt plumbum in nigredinē conuertatur, & tunc decem prædicta in auri fermēto apparebunt cum Sericon, quod eſt compoſitio, quæ decem nominibus nuncupatur. Sed iis relictis, nihil aliud ſignificamus varietate nominum, quàm Albar æris, eò quòd is tingit omne corpus, quod in compoſitione introiuit. Compoſitio autē duplex eſt, vna in humido, altera in ſicco: & cùm prudenter coquūtur, fiunt vnum, & nominatur Bonum plurimorum nominum. Cùm verò rubeum fit, auri flos, auri fermentum, colla auri, rubeum ſulphur, & auripigmentū. Dum autem crudum permanet, plumbum æris dicitur, virga metalli, & lamina.

SENTENTIA LXXVIII.

AGMON: Pro corolario dicam, quòd qui non liquefacit & coagulat, multipliciter errat. Denigrate ergo terrá, & ſeparate eius animam & aquam, & poſtea dealbate, & inuenietis qđ quæritis. Dico etiam vobis, quòd qui terram denigrat, & albū igne diſſoluit, donec fiat ſicut gladius denudatus, & qui priùs dealbationem eius completam ei animam inducit, totumq; tabido igne figit, poſtquam liquefactum fuerit, felix dici merebitur, & ſuper mundi circulos exaltari.

Hoc

Hoc de lapidis noſtri reuelatione, doctrinę filiis ſatis eſſe non dubitamus, cuius vires corrumpi nequeunt. ſi ponatur in igne, vis eius augetur, quem ſi ſoluere vis, ſoluetur: ſi coagulare, coagulabitur. Nemo ipſo carere poteſt, & omnes ipſo egent. Cumq; ei plura nomina ſint, vno tamen nomine nominatur, & vbi patet, ibi cælatur. Eſt quoque lapis & non lapis, ſpiritus & anima & corpus: eſt albus, volatilis, concauus, pilis carens, quem nemo infrigidatum poteſt ſine offenſa tangere lingua: quem ſi volare facis, volat: & ſi dixeris ipſum aquam, verum dicis: & ſi dixeris ipſum nõ eſſe aquam, falſum dicis. Non tamen pluralitate nominum decipiaris, ſed certum habe, quod vnum quid eſt, cui nihil alienũ infertur. Eius igitur locum inueſtiga, & nihil alienũ inferas: ſed ſine multiplicare homines nomina, quæ niſi multiplicarentur, ſapientiam noſtrã plurimi deriderẽt.

ALLEGORIAE SVPER librum TVRBAE.

INCIPIVNT ſuper librum Turbæ allegoriæ. & primò de homine. Accipe hominem, tonde eum, & trahę ſuper lapidem, vel laminam, donec corpus eius moriatur, & pereat ſpiſſitudo: ſecurus ſciens, quòd cùm ſuam amiſerit ſpiſſitudinẽ, fiet ſpirituale, redde ſibi poſtea animam

ſuam: deinde pone in balneo per 40. dies, vt ſicut in vulua ſperma moriatur, quod vtique regenerationis naturæ eſt principium, & ſurgat creatio, propoſitumque peragatur. Sume taurum cum carne & ſanguine, cornibus pedumque calciamẽtis, & verte eum in aquam, & cum ſanguine miſce, totumq; trahe, poſtea aſſa, donec rubeſcat: poſtea verte æs in tincturis de iuijs. Recipe Gallum, criſta rubea coronatum, & viuum plumis priua, pòſt pone caput eius in vitreo vaſe, & ad horam ſerua. Pòſt conde iterum gallum, & trahe, donec lenificetur, & quouſque purificetur, & ſuper marmor extende: deinde cũ pennis ab eo remotis, fortiſſimè trahe & tonde: deinde in equorum fimo, donec plumas inducat, dimittite. Cumq; eum gallum, velut gallum vociferãtem audieritis, ſcitote rectam ſemitam vos ambulaſſe.

Viperam ſume, quę dicitur de rexa, & priua eam capite & cauda, in his duob9 locis liqueſcit eius venenum, ex quo ſpiritus procedit. Diuide ergo caput & caudam, vnumquodque per ſe in vitreo vaſe repone. Sume reſiduum corpus, & coque lento igne, quouſque caro ab oſſibus ſecernatur. Et poſtea pone eam ſuper lamina, & tamdiu conde, donec vertatur corpus in ſpiritum, & auferatur ab eo flexibilitas. Non enim poteſt attenuari lentum: deinde capiti ſuo iungite, & cũ eo terite, donec corpus, quandiu flexibilitas in eo conſiſtit, ſicca cor-

pus

pus huiuſmodi ad Solem, vel ad ignem, vt videas quod inquiris. Hoc itaque completo, ſcito quòd habes corpus corpora perforans, & naturam naturam continẽtem, & naturam naturâ lætantem, quæ perfectio Tyriaca Philoſophorum dicitur. Eſt in mari piſcis rotundus, oſſibus & corticibus carens, & habet in ſe pinguedinem, mirificam virtutem, quæ ſi lento igne coquatur, donec eius pinguedo & humor prorſus recedit, & poſtmodum teratur fortiſſimè, & quouſque luceſcat, aqua maris imbuatur: deinde per hebdomadam ſepeliatur, & poſtea aſſando candidetur. Cumque fuerit benè dealbatum, & eius aqua ſibi reddita: poſtea proprio humore imbutus: deinde poſt humoris imbuitionem, quouſque citrinus appareat, aſſatus, fit collyrium Philoſophorum: cuius oculi liniti arcana Philoſophorum de facili potuerũt intueri. In maris Luna eſt ſpongia plantata, habens ſanguinem & ſenſum, ad modum arboris in mari plantata, & non mouetur à loco ſuo: quam ſi regere volueris, habeas tecum falcem, qua ſeces eam, à longè caueas tibi, ne ſanguis inde fluat, quoniam venenum eſt Philoſophorum. Cùm ergo ſpongiam illam ceperis, priua eam ſanguine: deinde in vaſe vitreo eam repone & cuſtodi. Poſtmodũ ſume corpus eius, & ablue aqua marina, donec purificetur, & fiat corpus album, carens turbatione. Poſtea redde ſibi ſanguinem ſuum: deinde i-

Digitized by Google

pſum fortiter tere, donec ſua fortitudine priuetur odore, & ſiccum penitùs fiat. Homines oliuas habent, ex quibus oleum extrahunt, & illud eſt combuſtibile. Oleum autem Philoſophorum non ſic extrahitur. Veruntamen eius natura eſt combuſtibilis, & immobilis ſemper perſiſtit, & eſt modus faciendi ipſum ſic: Oliuas quas habemus mundas & integras accipimus, & terimus eas cum aqua ſua: poſtea decoquimus eas. Deinde ponentes eas in loco humido, dimittemus ibi, donec penè diſſoluantur, & donec oleum à ſuo ſpiſſo corpore ſeparetur. Facimus etiam fecem inferiùs deſcendere, aquam in medio conſiſti: oleum verò ſuperiùs emanari. Poſtea ſeparamus aquam, ponentes ſuper laminam candentē aquâ ſuâ imbibimus, donec flexibilitatem, quæ in eo eſt, rectiſſimè videamus, & tunc ipſum in humido, equorum fimo ſepelimus. Deinde ſiccamus, & aſſamus ad Solem, & ſepties iteramus, vel quouſq; ab omni inquinamēto mundum & albiſſimum videatur. Deinde ſibi reddimus aquam ſuam, pòſt aſſamus, donec ventilando ſine quiete perficiatur: hoc eſt vnguentū Philoſophorum, quod abſque pabulo ardet, & nō comburitur. Lignorum cinerē ſumite meum, imbuite ipſum aquâ marinâ, ponentes ipſum in balneo, donec diſſoluatur eius nigredo, quę vocatur Ethel, ſublimate, ponentes ipſum in cucurbita cum alembico vitreo, & ſeparate humorem

morem ab eo: poſtea cinerẽ diſſoluite, & diſſolutum capite, & vrina puerorum abluite, vel aqua pluuiali, donec candidus fiat ſicut lac. Poſt Ethel à corpore diuiſum ſumite, & cum corpore diligẽter terite, pòſt in vaſe vitreo ponite, dimittẽtes eum in loco tenebroſo, donec videatis vas candeſcere, & veluti Iacinthum lucere. Philoſophorum crocus taliter præparatur: Sumatur radix eius cum ſtipite, poſtquam fuerit humidus, teratur cum humiditate ſua in Sole: & poſt hoc dimittatur in balneo, donec ſpiritus eius tingens purus & liquidus emineat, qui totus eſt colligendus, & corpus reſidens abluẽdum eſt: quoniam quædam flexibilitas & inquinatio conſiſtit intra eam, quæ non niſi laborioſo & ſubtili ingenio euelli poteſt. Capiatur ergo corpus, & abluatur, & ad lentum & tepidum ignis calorem teratur, ad modum eorum, qui linum cum cinere & aqua calcis albæ candidum faciunt, dealbetur. Deinde per noctem vnam dimitte in loco humido: pòſt aqua maris ablutum, roretur paulatim donec pleniſſimè candidetur, quo candidato, reddatur ei ſpiritus tingens eius, & fit elixir, omni tempore firmum & perfectum. Corallus eſt quoddam vegetabile, naſcens in mari, radices & ramos habẽs, & generatur humidus. Vento autem Septentrionali flante, indureſcit, & fit corpus rubeum, quod cùm videt, qui ꝑ mare nauigat, ſecat ipſum ſub aquis

cùm verò exit, vertitur in lapidem, cuius color eſt rubeus, & aptantur in lapides Indorũ quoque: vulgus valdè vtitur eo. Simili quoq; modo vtuntur, ſcilicet corallo noſtro Philoſophi in arte noſtra: ſumũt enim ipſum, & terunt fortiter, & in aqua maris eum per 21. dies imbuũt, & in balneo cum multa humiditate, donec ſpiritus eius tingens emineat, dimittunt: & hunc ſpiritum ſumentes in vitreo vaſe reponunt, & dimittunt fecem quaſi mortuam: & tamẽ nec albam, nec rubeam. Poſtea ponũt in ſphæram eam, quam cribrum vocamus. Deinde cum aqua maris tepida imbuunt, & hoc ſepties iteratum, abluendo & ſublimãdo, donec formam ſalis candidiſſimi recipiat: quo facto, reddunt ei ſpiritum tingentẽ. Et deinde ponunt ipſum in loco humido, donec rubeſcat, & fiat eius ſpermale. & de hoc ponunt Philoſophi ſuper vitrum, & facit ipſum infrangibile. Et cùm ponitur ſuper argentum, vertit ipſum in aurum obrizon. Lapidem, qui dicitur Borites, ſumũt Philoſophi, qui coloris Indici & varij ſimiliter eſſe dicitur. terunt ipſum, & aqua maris imbuunt: poſtea ponunt ipſum in vaſe vitreo, & permittunt eum per dies plurimos in humido loco, donec ſulphur, quod in eo latet, exeat, & hîc ipſum colligunt, & in vitreo vaſe reponũt: corpus verò, quod quaſi fuſcum remanet in aqua ſalis diſtillati abluunt, pòſt in calido Sole tempore æſtiuo dimittunt, & hoc toties iteratum,

tum, donec ad inſtar marmoris albi coruſcet. Poſtea ponunt in Athanor, & ibi deſiccant. Poſtea reddunt ei ſulphur, quod ab ipſo fuerat extractum, & teritur in eo, quouſque vertitur in lapidem, & ita completur Elixir in perpetuum huius vitæ valiturum. Tinctores habent herbam, qua vtuntur in lana tingenda, ſumentes tantummodo tincturam & lignum relinquentes. Similiter habemus nos in arte noſtra, ponimus terentes & cribrantes ipſum, & vrina puerorum frequenter imbuentes, donec lenteſcat: & ita erit tinctura eius, ab eo poſtea ponimus eum in fimo equino, quouſque purificetur eius tinctura, & ſupra corpus appareat. Quam recipientes in vaſe vitreo ponimus: corpus verò ipſius cum proprio humore terentes, & in loco humido ponentes abluere non ceſſamus, donec candore niueo induatur. Poſtea iungimus ipſum tincturæ ſuæ purificatæ, quam ab eo abſtraximus, & in calido Sole ex ea ipſum imbuimus, & ita recipit virtutem mirificam. Et hæc eſt deſcriptio, quam figuratiuè narrarunt antiqui in proſis ſuis.

Digitized by Google

ÆNIGMA EX VISIONE ARISLEI PHILOSOPHI, ET ALLEGOriis Sapientum.

AENIGMA I.

CONGREGATIS denuò Philoſophorum diſcipulis quibuſdam ſtudioſioribus, Pythagoras, quorum ſuperior Ariſleus Abladi filius, deinde Paris Belchioti filius, Armenius Archiæ filius, Meditantalus, Phaliſæus, Echamiſtus & Parmenides, & Eximeſias Admiri filius, Auerca quæſiuit ex Ariſleo, poſſetne dicendo efficere, vt exemplo aut parabola liceret inueſtigatoribus artis, ex arbore illa immortali, fructus, quam Philoſophorum diſcipuli prędicti, cæterique in Turba deſcripſerant, colligere? Et ille lubenter quidem dicam, vti potero, ſed non fortè ſatisfacturus voluntati tuæ. Rurſusq; Pythagoras: Dic igitur quàm aptè poteris. Et ille: vidi me & quoſdam ex Turba equitantes ad maris littora, & ecce habitatores maris ſecum inuicem concubantes, & nihil eis gignebatur: & arbores plantantes, non tamen fructificantes: & ſeminantes nec quicquam naſci. Et dixi: Quid vobis? Nunquid quamuis multi ſitis, nemo Philoſophus eſt, qui vos doceat? & dixerunt illi: Quid eſt Philoſophus?

ait

ait ille: Qui res nouit. & illi: Quid prodeſt eius ſcientia? & ego: Si in vobis Philoſophus eſſet, filij veſtri multiplicarentur, & naſcerentur vobis arbores, & non morerentur, & fructus non extinguerentur, & eſſetis reges, omnes inimicos veſtros ſuperantes. Euntes illi, ſignificauerunt hæc domino ſuo Regi marino. Cumq; ab illo vocati eſſemus, muneraque poſtularet, reſpondebamus: Munera nos occulta portare, generandi ſcilicet artem, & arbores plantandi, & ſeminandi, ex quibus arboribus & fructibus qui comedet, non eſuriet vnquam. Et ille: Maximum munus, ſi hoc reuerà miſit magiſter veſter. Dicite ergo, quid habetis? & ego: Domine quamuis rex ſis, malè tamen imperas & regis: maſculos namque maſculis coniunxiſti, ſciens quòd maſculi non gignũt. Generatio enim ex mare & fœmina eſt coniunctis, veraq; fit generatio, ſi natura naturæ, maſculus fœmellæ, conueniens conuenienti, aptumq; apto commiſcetur. Et ille: Filium quidem & filiá habeo, proptereaq; rex ſum meorum ſubditorum, quoniam illi horum nihil habent: ego tamen filium & filiam meo in cerebro geſtaui. Et ego: Duc ad nos filium tuum Thabritium. Quo audito, poſtulaui & ſororem eius Beyam nobis adducendam. Rex ait: Cur Beyam vultis? Et ego: Quia generatio nõ fit abſque ea, & quamuis ſoror ſit fratris, & fœmina: tamen emendat ipſum, eò quòd ex ipſo

eſt. Producta autem coram Beya, ecce puella candida, tenera & ſuauis. Coniungentibus autem nobis Thabritim & Beyam, En ait rex: nunquid vir duxit vxorem ſuam? Et ego: ſic pater noſter Adam iuſsit filios ſuos, & tu ſi in hoc acquieſces, ô Rex, beatus eris, & generabunt tibi reges ac reginas, nepotes & neptes plurimos: & filius tuus Thabritis, & ſoror eius Beya lucrabuntur tibi, & mortui ſi fuerint, reuiuiſcent. Acquieſcente autem Rege, & fratre cum ſorore concubante, ecce confeſtim mortuus eſt Thabritis. Quare rex, me & vos vituperans, in domo vitrea incarcerauit, ſupra quã domum aliam ædificauit, ſupra quam etiam aliam, & in tribus domibus capti fuimus. Tunc dixi Regi: Ex qua cauſa feſtinans, pœnam nobis intuliſti? Trade nobis ſaltem denuò filiam tuam, fortè redditura eſt vitam filio tuo Thabriti. Et ille: Nunquid vultis meam amplius interficere filiam? Et ego: Noli feſtinare Rex, & cruciatus nobis inferre: ſuſtine aliquantulum, & tuam nobis trade filiam, & paulò pòſt habebis & filium & filiã denuò viuentes. Tradita autem illa, mãſit nobiſcum in carcere 80. diebus, & manſimus in tenebris vndarum, & intenſo æſtatis calore, ac maris perturbationẽ, cuiuſmodi nunquam accidit nobis. Nos igitur feſſi, vidimus te magiſtrum in ſomnis, & petiuimus, vt nobis ſubſidium ferres, & mittens diſcipulum tuum Harforetum, qui nutrimenti

menti author eſt. Eo autem conceſſo, gauiſi ſumus, ad Regem dicentes: Quòd filius tuus viuit, qui morti fuerat deputatus.

AENIGMA II.

De Lapide.

Eſt in mari noſtro piſciculus rotundus, oſſibus & corticib. carens, & habet in ſe pinguedinem, mirificamq́; virtutem: qui ſilenti igne coctus, donec eius humor pinguedoq́; prorſus rodatur & abſumatur: poſtea fortiſſimè teri debet, & aqua maris imbui, quouſque lenteſcat: deinde per hebdomadam ſepeliri: deinde aſſari, donec candeſcat. Cumq́; candeat, & ſatis albeſcat, & eius aqua ſibi reddita, & poſtea humore ſuo proprio imbutus: & demum poſt humoris imbibitionem quouſq; citrinus appareat, aſſatus, fit collyrium Philoſophorum: cuius liquore oculi liniti, arcana Philoſophorum facilè poſſunt videri intelligiq́;.

AENIGMA III.

Radix eſt, quæ tum ſtipite ſuo viridi ſeu ſuccoſo teratur, & ſua humiditate propria ad Solem: poſtea mittantur ad balneum, lauenturq́; donec ſpiritus eius, ſiue radicis ſal, & lotio purus, liquidus, & veluti tingens appareat, qui colligendus eſt totus, & corpus ſiue feces atræ, ſquamæúe reſidentes, in balneo penitus abluendæ. Quoniam fluxibile quid & inqui-

natum conſiſtit in eis, quod niſi laborioſo ingenio & ſubtili euelli non poſſunt. Capiatur ergo corpus, & abluatur, & ad tepidum ignis calorem teratur, & aqua maris roretur paulatim, donec pleniſſimè candidetur, quo candidato, reddetur ei ſpiritus eius ſiue lotio, & fit Elixir ſucceſſu temporis firmum & perfectũ. Sublimatur etiam hæc radix per retortam in frigidam, & mercuriaſcit.

AENIGMA IIII.

Viperam ſume, & priua eam capite & cauda: in his enim duobus locis quieſcit eius venenum, ex quo procedit. Diuide ergo caput, & caudam, vnumquodq; per ſe in vitreo vaſe repone. Sume reſiduum corporis, & coque lento igne, quouſque caro ab oſſibus ſecernatur. Et poſtea pone ſuper laminam, & tamdiu coque, donec vertatur corpus in ſpiritum, & auferatur ab eo fluxibilitas. Non enim poteſt attenuari quod lentum eſt. Deinde capiti ſuo iungito, & cum eo tere tamdiu, quamdiu fluxibilitas in eo conſiſtit. Sicca corpus huiuſmodi ad Solem vel ad ignem, vt videas quod inquiris. Hoc itaque completo, ſcito quòd habes corpus corpora perforans, & naturam, naturam continentem, quæ compoſitio Theriaca Philoſophorum dicitur.

AENIGMA V.

Mercurius de ſe loquitur.

Mater me genuit, & per me gignitur ipſa: dominabatur denuò mihi: de cætero autem dominabor illi: quia perſecutor matris meæ factus ſum: Ipſa tamen me vt pia nunc fouet, & nutrit filium ſuum quem genuit, donec ad ſtatum veniet perfectum. Ponas ergo me in humido igne, conterere donec finis operis inducatur. Deinde cùm opus perfectum eſt, me ad rubedinem forti igne agito. Quia me caliditatis humor augmentat, & ſiccitatis conſumptio necat.

AENIGMA VI.

Super matrem prægnantem ſeruum rubicundum æqualiter conde: Matrem mortifica, manus eius & pedes abſcindens: ſeruum ipſum balnea, & deſponſa hos ambo in linteo vitreo, quod Sera dicitur, & deſuper pone Thonar: & obſtrue bene cum luto Sapientiæ. Et tunc accipe vitrum cum ſponſo & ſponſa, & proijce eos in fornacē, & fac aſſare per tres dies, & tunc erunt duo in carne vna. Demum accipe illum album hominem de vaſe, & mole eum per molendinum, & adde ſibi clauem artis cum aquila, & iterum tere cum oleo oliuæ tamdiu, donec ſiccetur. Hoc fac ter, & habes perfectionis extremum.

Digitized by Google

AENIGMA VII.

Colligatur vaporis terrei primordialis quãtitas duodenaria, omni abſtracta terreitate inordinata, lotione decibili, menſtruoſaq; infectione præciſa. Addatur germinis fructificandi granum ſolitarium, in die deſpõſationis ſerie alteratione exponendum aluo Philoſophico inducatur, ſolubili amplexu maturandum impregnantia hac decibili, nec ſortiatur, quin minimis vnione fructiculis deducatur primæua, vt vaporis diſpoſitio vtriuſque connexionis liquoroſa elucéſcat probabili. Tractetur experientia circumſpectabili, quòd filiolis congruit diſciplinæ. Talis inquam vapor vnctuoſus, primùm Philoſophorum Hyle indiuiſibile, à quo deducuntur trinę facierũ qualitates proportionabiles, quas ſcindere nequaquam iubetur. Aluo quoq; effuſo, alchymico phœbo collocetur maturosè Hyle, vt nobile vitalitate deſtituatur, infima dimenſionalis exiſtentia eliciatur, per mortalitatis tranſmutabilis fore apparentiam. Nihil ſplendeat niſi vnum, viro lethali feruida paſſione proſtratum in fauillarum hypoſtaſin confricabilem. Sciatur itaque gradus plantatæ arboris primulus, ordine ſub eodem frigido, aquoſo, terreo, quo tractatu rurſus fortem in alueolum adoptatur elemento combuſto mancipetur, ſagaci regatur ingenio, vſq; plena luceat digeſtionis puritas, candidatus in fulmine. Hoc ſiquidẽ pro-

digium

Digitized by Google

digium pariterque ſignum, prodit lapilli digeſtibilis fore complementum. Iubetur fieri motu medietate manualis confuſionis porphyrio ſedule, quouſq; totaliter præcurrat, vt eſt prætaxatum. Notate erudiri hoc ſeculo alueolo, ſoloq; phœbi regimine, tincturam candentem & rubentem, quę ſunt perpendenda in corpore prætaxato, digeſtione accepta, in candoris nitore ſeu igneo proſternatur denuò, ſaxo cõpaginetur, pauciſſimas in particulas, motu tremebundo, vt vniantur rigatione, partim vniuori, Irroratio triplicanda, vel quòd videatur fore neceſſarium, lacte naturali 200. ponderis ſub quantitate. Hoc per regimen, vnius phœbo proſtratus mortifero cernitur & morte acerrima ſuſcitari. Gratularis igitur Regi vitam tui miniſtrati incorruptibilẽ. Quoniam quotiens interitu concernitur, totiens vita eſſentiali pòſt relucefcat, quouſq; medicinalis perfectus, omnem indebitè ſanus, ſine corruptione ſubiacens, incolumitatem reſtaurat. Hoc enim exigitur ſecundùm vnctuoſitatem noſtri ſulphuris oleaginam, fluxibiliſſimam, in ſuæ ſedulæ rei ſubſtantiæ mundatione, ſic fructus colligitur innumerabilis iuxta diſcretionis gradum. Cautela verò concernatur, cùm ſerpens noſter conſpicitur prægnãs, ne ictum tum pereat maturitas, in nidum dum reponitur, calidum nutritiuũ cum virtute exſiccationis porrigatur, immenſa ſuſceptibili cuſtodiatur, ne

Digitized by Google

alimento ſuperflúo caudam propriam deglutiat, corrumpendo. Quoniam ſub conſideratione expedit intentio finalis indagati cũ mundationis modo. Intentio Philoſophorum inuariabilis vno ex ore reſonet, vim conſiſtere totalem humectatione inalternata, cum terreitate ſubſequenda: & ſic finis.

IN TVRBAM PHILOSOPHORVM EXERCITATIONES.

In quibus occulta quædam, & ad artem facientia explicantur.

DEFINITIO LAPIDIS, ET quibus initijs conſtet.

EXERCITATIO I.

TRACTATVRI de Lapide Philoſophorum, videndũ in primis, quibus initijs, quibúsue elementis conſtet Lapis Philoſophorũ. Conſideratione itaque Philoſophorum omnium, Mercurius pater eſt omniũ metallorum. Lapis autem Philoſophicus eſt materia metallica, conuertens ſubſtantias & formas metallorum imperfectorum. Hanc autem cõuerſionem non fieri niſi per ſuum ſimile, iam

le, iam dudum ab omnibus Philoſophis eſt conclamatum. Neceſſe igitur eſt, Lapidem Philoſophorum ex metallica materia gigni. Ex qua autem metallica ſpecie generetur, id ſonant omnes Philoſophi, præſertim in hoc libello, dicẽtes: In Mercurio eſſe omne id quod à Sapientibus quæritur. Qua ratione enim eius ſubſtantia aut forma illa corporibus adiungitur, talem ſuſcipit ſubſtantiam & formam: & ſicuti à corporibus tingitur, ſic & tingit: & ſicut caro generatur ex ſanguine coagulato, ita & Sol generatur ex Mercurio coagulato: & ſicut ſanguis eſt origo carnis, ita & Mercurius eſt origo Solis: & ſicut ſanguis eſt in carne, ita etiam Mercurius eſt in lapide Solis: quia ipſe Mercurius congelatus eſt in lapidem Solis, & ſic Mercurius eſt Sol, & eius Sol eſt Mercurius. Et omnia corpora metallica ſunt Mercurius, tàm pura quàm impura, quia ex eo generata ſunt. Et vt Mercurius eſt principium omnium metallorum, ita & Sol eſt finis ac vltimum metallorum, & omnia metalla munda & immunda ſunt intus Sol, Luna & Mercurius: ſed vnus eſt verus Sol, qui abſtrahitur ab illis: de quo in hoc libro copiosè.

Digitized by Google

DE CALIDO NATVRALI.

EXERCITATIO II.

EXIMIDIVS.

CAlidum naturale deſcribitur, quod in omnibus rebus creatis, præſertim mineralibus ineſt: eo enim indigent Philoſophi: quia hoc calidum naturæ motum virtute caloris ignis, digerit materiam eorum ad formam & ſpeciem debitam. Quam ob cauſam quidam dixerunt, Lapidem Philoſophorum eſſe materiã puram, quæ eſt natura auri, continentem in ſe calorem, qui dat incrementum, & ſua vi & potentia habeat creſcere & multiplicari in ſua ſpecie, ſicut res aliæ omnes.

DE PRIMA MATERIA METALLORUM, *& quomodo ex ſeminali procreatione generentur metalla.*

EXERCITATIO III.

ANAXAGORAS, PYTHAGORAS, LOCVSTOS.

PRimò omniũ Deus ſublimis creauit quatuor numero ſimplicia, quæ ſunt quatuor elementa eiuſdem eſſentiæ, id eſt, materiæ, diuerſarum tamen formarũ, hoc eſt, qualitatum

tatum ſimplicium, quæ ad inuicem conuertuntur. Primum horum fuit aër vt medium temperamētum, in quo fuit ſiccus ignis inſenſibilis, & huius ignis ſpiſſum in aëre reſedit. Aëris verò ſpiſſum, & quod ex ignis & aëris ſpiſſo coadunatum fuit, in terra quieuit. In conuerſione verò aqua conuerſa eſt in terram, & facta eſt terra, aqua, quæ vocatur Sulphur, & hoc mediante aëre. Terra conuerſa eſt in aquam, & facta eſt aqua terra, quæ vocatur Mercurius, & hoc mediante igne. Itaque ex Mercurio & Sulphure ſex efficiuntur naturæ minerales, diſtinctæ à Natura, ſcilicet,

Saturnina. Iouialis. Martialis. Venerea.	Hæ ſunt immundæ ſiue leproſæ: quia principia eorum ſcilicet Sulphur & Mercurius ſunt immunda.
Solaris, Lunaris,	Hæ duæ mundæ ſunt: quia ex Sulphure & ☿ mundo natæ ſunt.

Et hæ quidem naturæ conueniunt in ſua radice, quæ eſt minera metallorum, ſed ex accidente diſtincta ſunt.

Septima natura accedit, ſcilicet, Mercurialis, quæ eſt aliarum naturarum, id eſt, materia communis. Hæc natura Mercurialis compoſita eſt ex duabus naturis primis ſimplicibus, ſcilicet elementaribus, immediatè ſcilicet natura aquæ, & natura terræ. In iſta enim commiſtione terra conuertitur in aquam mediāte

igne. Non quòd terra fiat aqua, ſed ita quòd terra mediante ſua ſiccitate per operationem caloris ignis, facit conſtare humiditatem aquæ cum ſua frigiditate, ita quòd adhuc obſeruatur natura aquæ, quæ eſt fluxibilitas ſecũdùm vnam partem, & amittit aliam partem, quæ eſt humectatio, & ideo redditur aqua ſicca, quæ fluit & non madefacit. Quod autem componatur ex terra per operationem ignis, patet: nam per exceſſum calidum conuertitur tota ſubſtantia Mercurij in terram rubeam. Vnumquodque enim reſoluitur in id ex quo eſt, & in ſe terminatur propriè: quia cùm hoc quod fluit conglebatur. Quòd autem ſit ex aqua, patet: quia fluit, & non terminatur termino proprio, ſed alieno reſiſtente: fluxibilitas enim ex natura aquæ eſt. Natura autem mercurialis ὕλη eſt materia communis ad omnia metalla: habet enim ſe ſicut ſemen in vegetabilibus, & ſperma in animalibus. Nam ex ſemine in plantis & vegetabilibus, & ex ſpermate in animalibus multiplicantur indiuidua, conſeruantia ſpeciem vniuſcuiuſq; generis. Et ſicut in vegetabilibus & in plantis eſt vis quædam germinatiua, producens ex ſuccoſitate terræ ſaliuam quandam nutrimentalem, per virtutes quatuor naturales, quæ ſuccoſitas ſecundùm varietatem digeſtionis, ſecundùm ſuas partes tranſit, quædam in ſubſtantiam plantæ, quædam in ſubſtãtiam foliorum, quædam in ſub-

ſtantiam

ſtantiam fructuum: in quibus cõſiſtit vis quædam ſeminalis ſpecifica, tranſmutás reliquum nutrimenti fructuum in ſemen, quæ eſt natura procreatrix indiuiduorum, & in vegetabilibus ſtat loco ſpermatis, ſicut in animalibus eſt ſperma. Sed in his tribus Mercurialibus naturis magna eſt diuerſitas. Nam in animalium genere non fit generatio, niſi ex Mercurio ſpermatico duarum naturarum, maſculini & fœmini nini, cùm ambo concurrunt in coitum, & per coitum commiſcentur, & in vas naturæ proijciuntur, ſcilicet, in matricem. Iſta autem duo ſpermata non ſufficerent, niſi vegetarentur ex proximiori materia conuenienti cum eorum natura, & talis materia eſt ſanguis menſtruus. Nam ex ſanguine iſta duo ſpermata generata ſunt, & in proceſſu temporis ſecundùm diuerſitatem temporum producit ex his ſpermatibus corpus humanum, quod primò vegetatur, ſed cum vegetabili depaſcitur. poſtquam bene organiſatum eſt corpus, introducitur anima ſenſibilis, & ex vnaquaque ſpecie producitur cum ſuo compari indiuiduum eiuſdem ſpeciei, ſicut ex homine generatur homo, ex aſino cum aſino aſinus generatur: ſimiliter ex plantis & metallis, quãuis aliter & aliter. Nam ex plantis duæ ſunt viæ generationis, vna per ſeminationem, alia eſt per plãtationem, id eſt, inſertionem ſurculorum plantæ in plantam equidem vel alterius ſpeciei. Cùm ergo talis

ſurculus inradicatur in ſtirpem, producit fru-
ctum ſecundùm naturam ſtirpis. Non ſic autem in animalibus, quæ ſolùm fiunt per ſeminis propagationem: neque etiam in mineralibus, quę etiam ſumunt procreationem indiuiduorum ex duobus ſpermatibus mineralibus, ſecundùm vtraſque naturas maſculi & fœminæ. Modus autem, qualiter ex ſeminali procreatione generentur metalla, occultatus eſt à Philoſophis. Sed ſecundùm ſimilitudinem generationis animalium, manifeſtum eſt, & præcipuè ſecũdùm naturam humanæ generationis, metallorum generationem fieri èx Mercurijs. Nam ſicut homo generat hominẽ & Sol: ſic metallum generat metallum, & calor temperatus loco Solis in artificiali generatione. Nam homo ex ſe ſolo non generat hominem, ſed cum ſuo compari. Compar autem hominis eſt homo: ſic cõpar metalli eſt metallum. Sed quia generatio eſt motus, & in omni motu eſt agens & patiens: ideò in generatione hominis concurrunt duo, ſcilicet, agens quod eſt maſculus, & patiens quod eſt fœmina. In generatione hominis iſta duo principia, ſcilicet actiuum maſculinum, & paſſiuum fœmininũ non concurrunt ſecũdùm integram ſuam ſubſtantiam: ſed ex eorum ſubſtantijs elicitur materia ſeminalis, quæ eſt ſperma. Nam vt maritus procreat ex vxore ſua prolem, non oportet vt corpus mariti totum conuertatur in ſperma, &

ma, & poſtea commiſceantur, ſed ex corpore mariti elicitur ſperma maſculinum, & ex corpore vxoris elicitur ſperma fœmininum, & iſta duo ſpermata inter coitus copulam commiſcentur, & proijciuntur in agrum naturæ, hoc eſt, in matricem mulieris: & ſic ex virtute intrinſeca duorum ſpermatũ, quæ dicitur vis formatiua, & calore continentis, ſcil. matricis, formatur corpus humanũ, quod nutritur ſanguine mẽſtruo: ſic ſimiliter in generatione artificiali metallorum fit, quod ex Mercurio maſculino, & Mercurio fœminino ſimul mixtis, & in agrum naturæ proiectis, & per Mercuriũ mẽſtrualem vegetatis, generatur proles ſimilis parentibus. Non autem quòd totum corpus metallicum aliquo artificio conuertatur in Mercurium maſculinum & fœmininum, & poſtea coniungatur & fermentetur, & procreetur corpus ſolare vel lunare. Sed aliter eſt. Nam ex corpore metallico maſculino elicitur ☿ maſculinus, & ex corpore metallico fœmineo elicitur Mercurius fœmineus, & iſti duo mercurij ſimul ſecũdùm debitam proportionem coniuncti, & cum Mercurio mẽſtruali etiam, ſecundùm proportionem debitam copulatis, & in agrum naturæ poſitis: tũc ex virtute illorum duorum ſpermatum, cum vegetatione Mercurij menſtrualis, debito & temperato calore rectis, generatur infans ſecũdùm naturam parentum maſculinus aut fœmininus.

DE PRIMO ELEMENTO *Lapidis, quod eſt terra.*

EXERCITATIO IIII.

PYTHAGORAS.

IN hoc conuenirunt omnes Philoſophi vno ore, vt eligatur puriſſima & ſubtiliſſima terrea ſubſtantia, rubea vel alba, cum qua coniungatur Mercurius rubeus vel albus per minima, & figatur donec vnum fiant & inſeparabilia. Hæc autem terrea, vel eſt Lunæ, vel Solis, vel alicuius imperfecti corporis, vel ſolius Mercurij. De Luna & Sole ego: de Venere Arnoldus Villanouanus: de Mercurio Geber Arabs, ſentiunt: Et rurſus ſi de Luna vel Sole ſit ſentiēdum, in dubio fortè erit, an terra eorum ſit cruda, an ſint feces ex ſulphure relictæ: ſed arbitrandum eſt, terram eſſe ex crudis vel Lunæ, vel Solis, imò ex ſolo Sole. Sed non eſt vituperanda mens Arnoldi, nititur enim ea ex ratione: quia omnis tinctura debet habere ingredientem lapidem, ex eoque conſtare quem vult tingere. Si igitur volueris tingere lapide tuo Venerem, neceſſe erit & terram ex Venere recepiſſe. Hæc terra fit per calcinationem, & conuertitur in cinerem, & cinis per ſublimationem conuertitur in quintam eſſentiam, & quinta eſſentia per ſolutionem conuertitur in aquam, & aqua per coagulationem conuertitur

ſitur in lapidem, in quo initium eſt magiſterij: ab eo enim rurſus extrahitur aqua, & terra mineralis: quæ cùm calcinata & dealbata eſt, admittit denuò vaporem ſuum, & eum figit ac vnit vnione inſeparabili, quod in vniuerſum facit depuratio vel ſublimatio, quam ſubſequitur fermentum & nutritio.

DE DIMISSIONE AQVAE vel Roratione ſuper terram.

EXERCITATIO V.

ARISTENES.

HOc omnium maximè hîc animaduertendum eſt, quòd neque aqua maris ſimplex, ſola, neque æs ipſum ſolum aliquid pro Lapide Philoſophorũ facere poſſunt, vel ipſum Lapidem Philoſophicum conſtituere: neque lapis ipſe, ſiue Elixir, vel ſola ſimplici aqua, vel ſolo ære conſtare poſſunt, ſed vtrumque, id eſt, aquam ſimplicem, & ipſum æs coniungi oportere. Priuſquam verò coniungas ſiue commiſceas hæc ambo, ipſum æs ſcilicet, & aquam, vide vt vtrumque nec crudum, neq; in rectificatum: ſed vt aqua ipſa aliquoties deſtillata, & tandem in ſtatum ſuum & deſcenſum reſtituta, ipſumque æs combuſtum, candidum & ſyncerum omnino factum ſit. His enim ita præparatis, ad Elixir procedi poteſt.

Digitized by Google

Cùm enim æs ipſum ſyncerum non eſſet, terram, quę inde elicitur, crudam & inſynceram, imò fortè nullam gigni certum foret. Ita & aqua, ſi ipſa mũda & deſtillata non foret, terram ipſam lauare & abluere nequiret. Sordidum enim & atrum, non ſordido vel atro: ſed puro, claro & mundo dealbatur. Mundificatis igitur vtriſque, tum æs ipſum in laminas tenuiſſimas productum diſcerptumq́ue, cum aqua commiſceatur.

DE CONVERSIONE NATVrarum & commixtione.

EXERCITATIO VI.

PARMENIDES.

MODVS artis ad inuicem conuertentis ſic habet. Primò ſolue Lapidẽ in ſuum Mercurium. Lapidem dicunt authores metallicum, ablue, reduc, fige & incera. Solue ſcilicet groſſum in ſimplum, ablue obſcurum in lucidum, reduc humidum in ſiccum, fige volatiuum in corpus ſuum. Soluere eſt diuidere & corrumpere, ac materiam primam facere. Abluere eſt inhumare, diſtillare & calcinare. Reducere eſt impinguare, incerare, & ſubtiliare. Figere eſt deſponſare, reſoluere & coagulare. Per primum natura operatur interius: per ſecundum exterius: per tertium ſuperius: per quartum inferius. Sed moderni finem perturbant

bant operis: quia cùm laborare deſiſtunt, tum incipere potius iam primùm deberent. Sed vnus ſoluendo ſoluens & coagulans, alter ſoluens & figens, alter turbat medium, alter finem: ita hæſitant in arte, vt ſtulti. In ſumma dico, eos non facere tincturam vnius numi, niſi omnia debitè digeſta fuerint in naturarum conuerſione, ita vt principiò conuertatur groſſum in gracile, id eſt, corpus in aquam: deindè aqua in corpus ſiue terram: deinde addas, imò indas animam: quod fiet ſi animam cum aqua, id eſt, ſpiritum corpori addideris: demum nutrias tale animatum corpus lacte ſuo, id eſt, aqua ſua, ex qua concreatum eſt opus, ſiue inceptum à principio. De commiſtione autem docetur, vt proportio ita ſeſe ad inuicem habeat, vt ſint aquæ tres partes ad vnam plumbi, vel melius duæ æris ad ſeptem veneni, vt Zenon poſtea dicit. Quidam vt ij qui in aqua ſepties diſtillata & reuiuificata, ſoluunt, duas aquæ ad vnam partem plumbi proportione ſeſquialtera ducti, ſoluendo commiſcent: artificiosè autem optimeque commixtis his duobus, & bene coaptatis, curato vt aqua fiat metallica, & tunc illam ipſam aquam in ſuo vaſe vitreo componito, inditoque & ad dies quadraginta putrefactionis, hoc eſt, primi gradus ignis coquito, donec ipſum plumbum liqueſiat & putreſcat.

DE CONIVGIO SOLIS & LUNÆ.

EXERCITATIO VII.

ZIMON.

HIC Philoſophus videtur annuere, vt vtrumque corpus perfectum ad compoſitionem Elixiris ſumatur, ſiue ille ſit futurus albus, ſiue citrinus. Ratio, quia nullum abſque altero facilè fluit. Finis autem omnis totius ſecreti Alchimiſtici eſt, vt Elixir ſtatim fluat ante fugam ſcilicet Mercurij. Sed nullos lego authores, vel perpaucos, qui hoc ſuadeant, vel dicant quando applicanda ſint hæc vtraque corpora, Solis ſcilicet & Lunæ: num in initio ſcilicet operis, vt puta in ſolutione, an in fine, nempe in fermentatione. Videat igitur qui volet, quid faciendum eligendúmque ſit. Modus hic mihi non admodum placet. Quia ſi ita fieret, oporteret Elixir, neque album, neque citrinum, ſed promiſcui coloris futurum. Id tamen fieri poteſt, vt ſit hæc ſententia ita interpretanda, nempe: Cùm Elixirium ſit ad rubeum futurum, vt primo ſumatur Lunæ limatura, & ſoluatur cum Mercurio, & ex illis coniunctis colligatur terra ſinè ſubſtantia Elixirij. Deinde per omnes partes procedatur, per hæc duo, ſcil. per Mercurium & Lunam, donec ad fermentationem veniatur,

vbi Solis ſolum fermẽtum accipiatur, non addito etiam de Luna aliquo. Quamuis Senior Philoſophus putet oportere tria lumina deſpõſari in commixtione operis, ſiue aquarum, Solem ſcil. Lunam & ſerpentem, & horum alterum eſſe fratrem, alterum ſororem ſerpentis, per quos indurari poſſe ſerpentem, & retineri ait. At errat meo iudicio. Satis enim eſt ſerpentem ſerere in ſororem ſuam. Cauſa erroris eſt: quia Sol nõ terrificatur propter perfectionem ſuã, vt ego arbitror. Quòd ſi ſimili modo purificaretur, tunc nihil obſtaret: quia & Lunæ & Serpenti coniungeretur.

QVOD ARTIS FVNDAMENtum vnum quid ſit, & Lapis vnus.

EXERCITATIO VIII.

SCITES.

MVLTI longis diſputationibus Lapidem vel diuerſis, vel duabus, vel vna tantùm re conſtare, diuerſis nominib. contendunt. Sed hic Philoſophus & Bonellus infrà, totum opus & ſubſtantiam totius operis, nihil aliud eſſe dicunt, quàm aquam: & regimen eius in nullo eſt alio quàm in aqua. Et verè vna res eſt, in qua omnia inſunt, & eſt ſulphur Philoſophorum, eſt aqua, eſt ani-

ma, oleum, Mercurius, & Sol, ignis naturæ, aquila, lachryma, primum Hyle Sapientum, materia prima corporis perfecti. & qualicunq; nomine Philoſophi lapidẽ ſuum nominauerunt, hanc vnam rem, hoc eſt, aquam illam, ſemper putant & ſignificant, ex qua omnia, & in qua omnia: quæ omnia regit, in qua erratur, & in qua error ipſe corrigitur. Aquam autem dico Philoſophicam, non vulgi aquam, ſed aquam Mercurialem, ſiue ſimplicem, ſiue cõpoſitam: vtraque enim eſt aqua Philoſophica, quamuis alius ſit Mercurius vulgi, & Mercurius Philoſophorum. Illa enim ſimplex eſt mera, hæc ex duabus rebus compoſita eſt, ex ære ſcilicet noſtro, & aqua ſimplici. Compoſitæ autem hæ duæ aquæ Mercurium Philoſophorũ faciunt. Quapropter credendum eſt, ſubſtantiam vel materiam ipſam primam ex compoſita eſſe aqua. Componunt autem quidam tribus, quidam duabus ſpeciebus tantùm: mihi ſatis ſunt ſpecies duæ, id eſt, maſculus & fœmina, aut frater & ſoror. Aquam autem ſimplicem aliàs vocant Venenum, Argentum viuum, Cambar, Aquam permanentem, Gumma, Acetum, Vrinam, Aquam maris, Draconem, Serpentem. Secũdùm autem ſenſum huius Philoſophi ad perfectionem ſic procedas: Contere lapidem in puluerem ſubtilem valde (hoc eſt, contere ſc. igne, non manibus) & in aceto clariſſ. cœleſtino pone, & ſtatim ſoluitur in aquam Philoſophicam,

ſophicam,& quaſi fontaneam.& ſi ita totaliter fuerit ſolutus, tunc diſtilla materiã,diſtillationem coagula temperato calore, & vltimò calcina, ſc.poſt coagulationem eius per modum ſuum,& in quarta ſolutione tingit. Et hæc noſtra ſolutio eſt ſecundũ naturam:ſed illud perpetuò habeatur in memoria: Nullam extraneã rem recipi à Lapide Philoſophico, neque extraneum quippiã in Lapide Philoſophico ingredi. Quapropter videat qui volet, ne decipiatur hîc in nomine aceti. Vna enim res, vnius generis & naturæ, nihil alienum admittit:& veriſſimum eſt, vnam rem eſſe,& ex vno fieri. Quia quando Mercurius præparatur in aquam Benedictã, tunc ipſe habet poteſtatem diſſoluendi corpus perfectum in Mercurium per artificiũ,& ita totum compoſitum eſt Mercurius, vna ſcil.res ex qua lapis fit, & in illa vnica re ſcil.Mercurio,ſeu lapide,ſunt quatuor: corpus ſcil.& anima,ſpiritus & tinctura,etiam terra,aqua,aër,ignis,fermentum,oleum.

DE SOLVTIONE ET DIVIſione Elementorum.

EXERCITATIO IX.

ZENON.

IN Alchymico opere oportet primò omniũ lapidem,id eſt,corpus,animam & ſpiritum,

planè mortificare & exhaurire, cùm nihil fructum in hac arte faciat, niſi priùs mortificatum ſit. Sed mortificati ſeparatio elementorum fit, & monſtratur cuiuslibet elementi effectus: Ergo ſi vis Elixir facere, opus erit primò lapidem ipſum omnino ſoluas in ſua elementa, quod per anni partes nobis ſignificatur: Deinde ipſa Elementa per ignem, mediante Mercurio coniũgas, quod eſt maximum arcanum, & ſic magiſterium eſt completum, omneque artificium in ſoluendo & coniungendo ſitum eſt. Hæ autem ſolutiones vel ſeparationes fiunt mediante Mercurio: ipſe enim primò ſoluit corpus & facit ſeparationes, quæ rurſus coniunguntur per fermentum & Mercurium. Verùm hîc ſedulò eſt animaduertendum, Mercurium vocari in initio operis, Aquam: deinde apparente nigredine, Terram: deinde eo ſublimato, Aërem: deinde rubificato eo (debet autem aër per ſe coqui donec rubeat) ignis: deinde ſublimatus cũ corpore luminari aliquo, fermentum: deinde ſolus additus toti & compoſitæ materiæ, ſpiritus; & ſic terra cum aqua, aëre & igne corpus eſt, fermentum, anima, vltima irrigatio, ſolius Mercurij ſpiritus. Sic patet ergo quòd Lapis conſtat quatuor elementis, ſcilicet, aqua, aëre, igne, & terra. Nam in Lapide ſunt anima, corpus & ſpiritus, & tamen vnus Lapis, vt ſuprà dictum eſt, quẽ ſoluere oportet, & rurſus coagulare.

gulare. Sub ſolutione om[illegible]s operationes cõprehenduntur vſque ad albificationem lapidis: poſt albificationem coquitur iterum, & fit lapis rurſus dum coagulatur: deinde iterum ſoluitur, habito fermento: & ſolutio illa iteratur, donec fluat lapis vt cera.

DE SOLVTIONE CORPORum in aquam, de Gumma & diuiſione aquæ.

EXERCITATIO X.

MVNDVS.

EX aqua lapis noſter precioſiſſimus generatur: oportet ergo in principio omnem rem in aquam ſoluere. Non enim credibile eſt aliquam rem poſſe conuerti de ſua natura in aliam, quin priùs reducatur ad eam materiam, de qua facta eſt à principio: quod ſi factum eſt, credo eam traduci poſſe ad quamcunque naturam volueris. Quoniam omnes res creatæ ſunt ex aqua: ergo neceſſarium eſt eam rem conuerti in aquam. Ac proinde concluditur, quòd omnes ſpiritus cõuerti debent in aquam antequã ſublimentur. Mercurius enim quando ſoluitur in aquam, tunc deponit feces ſuas, & frigiditas ipſius vertitur in calorem, & humidũ eius in ſiccũ, & calor eius in ſublimatione augetur, & ſubtilitas ac tinctura: quia à

vitriolo accipit calorem & tincturam. Iuxta hanc verò doctrinam videri poteſt, Lapidem Philoſophorum componi poſſe ex Mercurio purgato, ſoluto, ſublimato, & in limpham reſoluto. Item ex alio Mercurio, non quidem vulgari, ſed ex eo, qui ex vulgari illo extrahitur, qui abſtractus, Quinta eſſentia vocatur: quæ duo, ſc. Quinta eſſentia & Limpha antè dicta, coniungi oportere credendum eſt. Imò ipſa Quinta eſſentia cum Limphato Mercurio ita miſcenda ſucceſſiuè, donec per vices quinta eſſentia duas partes eius limphæ ebiberit: deinde etiam vltimò ad iungendum corpus attenuatum. Hoc eſt ſulphur ipſum de quo inferiùs dicetur: vel fixatur ſulphur ☿ & additur ſulphur alicuius luminaris, & coniunguntur hæc duo in limpha Mercurij, & ſic coquuntur per vices rorando. Vel ſi hæc doctrina non placet, fiat ſecũdùm doctrinam Philoſophorum, primò ſulphur Philoſophicum, & aqua Philoſophica, quæ & permanẽs dicitur. Et hæc duo ſimul concurrant, hoc eſt, adunentur ad ſimilitudinem naturæ, quæ ex argento viuo, quod aqua vocatur, & ſulphure terreſtri procreat omnia metalla: ita cõcurrente aqua Philoſophica, hoc eſt, Mercurio Philoſophorum procreari credetur lapis Philoſophorum tingens. Ex doctrina autẽ horum Philoſophorum, aquam Philoſophicam argentum viuum dicimus ex corporibus extractum: ſulphur verò attenuatum

tum corpus, ſiue terrȩam illam attenuati corporis ſubſtantiam. Quæ mediantibus quibuſdam præparatorijs ſpecieb. cogitur eleuari & ſublimari, illamq; eleuatam & ſublimatam corporis ſubſtantiam, ſulphur Philoſophicum appellant. Sed de his ſuperque ſatis. De Gumma dicendum eſt. Gumma mas eſt, & ob id honorabilior. Aurum eſt ſoror gũmæ. Proinde dicit aurũ: Nemo me enecat, niſi ſoror mea. Quod autem dicit Philoſophus: Accipite gũmæ candidiſſimæ partem vnam, & vrinæ vituli. Concordat cum Theophilo infrà, qui dicit: oportere addi tria ad vnum, vel ſeptẽ ad duo. Quod autem hic facit compoſitionem quatuor eorum, non niſi duo ſunt, datque ipſi gũmæ tria nomina, ſed re vera æs ipſum vocat gummam corporis, & bene quidẽ: deinde ſubdit, quod ſepties debeat nutriri rex, quos modos recenſet & docet ordine.

RVRSVS DE AQVA, ET *diuiſione aquæ in partes.*

EXERCITATIO XI.

PANDVLPHVS.

SI ſuperior doctrina non placet, aliam adfert hîc Philoſophus, quam in hanc formã aptè explicabimus. Recipiatur de aqua abſtracta à lapide pondus ſuum, id eſt, æquale cum lapide, & lapis ipſe, & aqua bene permi-

tione ipſum æs ſolutum eſt. Et cùm iam dicta portio per ſeptem vices poſt nutritionem ita adhibita eſt Elixirio: tunc Elixir maturum eſt ad tingendum. Docent tamen nonnulli oportere priùs dictam ſeptenam imbibitionem ſiue nutritionem ipſum Elixirium per aquam, quam illi vocant Acetum, penitus ſolui, quod difficile eſt & creditu & factu, & timendum ne viuificatum iam Elixirium ſolutione ea ſtranguletur. Vtcunq; verò ſe res habeat, hoc perpetuò eſt obſeruandum, vt tantum aquæ in vna imbibitione ſuperfundas Elixirio, quãtum eſſe putaris, paucillum poſt paucillum, & eo ſæpiùs: ſic enim ſepties licebit, & quatuordecies ſuperfundere. Quod ſi feceris, paulatim creſcet Elixir, augmentumq; ferè octenis diebus, veluti hians & ſitiens appetet, roburque iuſtum acquiret: contrà verò, ſi immodica vtaris aqua plus ſatis, & voraciter bibet, roburque omne debilitabit. Et putarem ego viceſimam portionem aquæ in augmentatione ſeu nutritione ſatis eſſe ſingulis octenis diebus. Quanta aqua vti debeas in ferm̃etatione, hoc ex ſuperioribus deprehẽdiſti. Quando autem ſit vas aperiẽdum, ex naturali ratione collige. Aëre autem non indiget conceptus ſcil. natus puer. Item nato rege tuo non licebit eum aëre priuare, & clauſum detinere, vitamq; receptã ſuffocari. Naſcitur autem, & vitam fermento recipit: nec citiùs aperiendum vas, quàm cùm

fermen-

fermentare volueris. Poſtea verò nõ puto vas rectè claudi: ſuffocatio enim pararetur nati regis. Et quamuis pro nutritione ſedulò lac dandum, tamen ita moderato igne regi cum oportet, vt nequaquam euolare valeat lac ipſum, vel effumigari, & ſic paulatim lacte nutriẽdus ſepties vel octies, donec robuſtus fiat ad tollerandum robuſtiſſimum ignem, & vniuerſalem ſolutionem, vt quidam aiunt. Solui enim debet poſt nutritionem plenariam, & iterum ſiccari in puluerem ſeu lapidem, deinde iterum nutriri, donec tingat: & ſoluitur quidem aceto ſuo, quod eſt acetum acerrimum.

DE SICCATIONE AQVAE, Coagulatione & Calcinatione ac ignis regimine.

EXERCITATIO XIII.

CERVS, BORATES.

DImidia aqua ſolui debet æs: Sed cum ſola tertia parte, aut ad ſummum ita, vt ſint duo ad ſeptem, coqui, vt hîc docetur. cogitet igitur quiſque, quomodo id efficiat. Animaduertatur præterea, vt poſt imbibitionẽ terræ, & ſiccationem eius, terra ponderetur. Si pondus omnis commiſti ſeu coniuncti, id eſt, terræ & aquæ ſaluũ eſt, benè operatus es. Si plus inueneris ponderis quàm impendiſti,

coque diutius, ſed admodum lentè. Si pondus deficit, tunc exiecisti ſiccationem, & tunc emendatur error per aquam, quæ tandem ſuperfunditur, & leniter digeritur. Animaduertendum præterea, quod quando materia dicitur hîc vel alicubi in ſententijs Philoſophorum, coagulari, vel calcinari, tunc non expedit fieri fortiore igne, quàm vel in ſoluendo, vel putrefaciendo, vel abluendo, vel fermentando, vel nutriendo. Propterea infiniti artiſtæ ſunt decepti, qui ſtatim poſt ſolutionem & ablutionem coagulant & calcinant auctiore Solis calore: quo errore materiam ita inurunt. Quia quando eam expedit ſolui, non niſi longè maiori difficultate ſolui poteſt. Oportet autem materiam veluti interfici, non in vitrum conuerti. Qua propter Philoſophi aiunt, Leni igne facietis omnem decoctionem, & inuenietis omnem ſcientiam, ſi aliter feceritis, non gaudebitis in opere veſtro. Itaque magna vis in regimine ignis ſita eſt. Nam fortis ignis vitrificat & perurit, lenis ſoluit & coquit materiam, ac maturam reddit. Videmus enim in conceptione, vſque ad æditionem, eius calorem (niſi accidentaliter contingat, ſcilicet non naturaliter) non mutari in vtero matris, ſed eundem ſemper eſſe. Eodem igitur, id eſt, leni calore in opere ſubinde, vſque ad nutrimentum vtendum eſt. Scribunt multi, ignem fortificandum eſſe poſt coagulationem, vt ipſum

ſcilicet

Digitized by Google

ſcilicet coagulatum igne teratur. Si hæc via proderit, non moror quin quiſquis volet eam experiatur. de me perpetuò obſeruandum exiſtimo, vt cùm imbiberis aridum, parcus ſis ignis carbonum, donec aridum imbiberit hoc, quod propinatum eſt, ſuauiter. Quod videre licebit ſi aquam propinatam voracem cognoueris. Vbi id factum eſt, tum fortè opus eſt liberaliore fornace, ex exſiccatione grandi corporis cocti, ſubſequente ſtatim alia imbibitione, cui ſimiliter inhærendo famulandoque procedendum.

DE ANIMA, SPIRITV & corpore.

EXERCITATIO XIIII.

MENABADVS.

OMNIS diſputatio magiſterij Alchimici in hoc pendet, vt fiat Elixir ex corpore, anima, & ſpiritu conglutinatis, vt Philoſóphus hîc notat. Corpus quidem quale ſit, nominatur; neſciri tamen poteſt quod veniat Elixir vtendum. Spiritus ſignificatio nemini eſt incognita. Anima verò ea eſt, quæ viuificat & dat eſſe corpori & ſpiritui, & fit anima ex corpore ipſo viuificato. Hoc enim loco animam nihil aliud eſſe credimus, quàm corpus viuificatum: viuificatur autem ita, vt

Digitized by Google

in argẽtum viuum reuertatur, quale fuit prius quàm coagularetur. Et hæc anima, ſi additur corpori & ſpiritui mortificatis, ita vt demum totum Elixir viuum fiat: tunc demum credendum eſt, ſcopum Alchimicum attactum eſſe. Corpus autem vocatur terra, ęs, plumbum, cinis, magneſia, calx, mater, clauis, virgo ſancta, corona regis, Talek, Trames, vitrum, lignum aureum, ſpiritus fulgoris, mare, ſal, vrina, alumen, gũma Scotiæ, aqua ſulphuris, ſputum Lunę, gũma alba, &c. Spiritus verò vocatur aqua, ſanguis, colla auri, gumma rubea, oliua, gallus, taurus, aqua crocea, æs combuſtum, & compoſitio, &c. Anima vocatur Rebis, aqua fœtida, mortui munditia, ſanguis, aqua ſanguinis, lapis animalis, lapis benedictus, &c. Mutua autem officia inter hęc tria ſunt, quia ſpiritus cuſtodit corpus, ne ab igne comburatur. Et clarum corpus cuſtodit ſpiritum, ne euolet ab igne: quia corpus eſt fixum, vnde conſeruat ſpiritum ne fugiat, & ſpiritus eſt incombuſtibilis: quare non ſinit corpus comburi, quia ſpiritus & corpus vnum ſunt mediante anima, quæ eſt apud ſpiritum, & corpus. Quòd ſi anima non eſſet, tunc ſpiritus & corpus ſepararentur ab inuicem per ignem, ſed anima adiuncta ſpiritui & corpori, hoc totum non curat ignem, nec vllam rem mundi.

DE

DE CONIVNCTIONE CORporum, & copula eorum.

EXERCITATIO XV.

ZENON.

INTER ſupradicta tria ineſt libido ſeu conformitas talis: quia quemadmodum ſperma viri & mulieris ſunt dimiſſa in matrice mulieris in ſpecie lactis ſeptem dies, & in ſpecie ſanguinis per nouem dies, & in ſpecie carnis per viginti dies, & feruntur membra per triginta dies, & in fine illorum dierum Deus infundit benedictionem germinis humani, animam ſcilicet ſeu vitam: eodem modo eſt in ſpermate agentis corporis, id eſt, lunæ: & patientis, id eſt, Mercurij, cùm nutrimento menſtrui, id eſt, ſalis Alembrot. Nam opus cùm creſcit, primò tribus diebus in lacte dicitur incorporatus, aut de complexione lapidis degenerat: poſtea in ſanguinem dum additur ſal noſtrum: poſtea in modum carnis imperfectæ, dum coagulatur in aquam, & diſſoluitur: pòſt in fine formantur membra, & tandem Deus dat materiei animam, id eſt, potentiam, qua augmentatur & nutritur medicina noſtra. Et poſtquam Rex ortus eſt, id eſt, anima per fermentum mediante aqua lapidi mortuo infuſa eſt, tunc oportet vitalem lapidem nu-

triti: & puto eandem ego eſſe conditionem nutrimenti & augmenti, à ſignificatione nominum cauſam ducens. Nutrire enim eſt tenellè & frugaliter cibum adminiſtrare, veluti puero ſeu infanti, tenellus & frugi cibus adhibetur. Cùm autem maturus, ſolidus, & robuſtus aliquantulum fieri incipit, tunc & cibus augmentatur. Itaque cùm nutrimentum in nutricis primariè ſeu voluntariè ſit, iuſtúmque eſt, ſi tenellum & frugi modò ſit augmentum, non ita, ſed ſemel pondus duarum partium Elixiri dari poteſt, ita vt Elixirum iam adultum non ſuperet cibum augmenti niſi in vna parte. Quia tertia pars Elixiri excedere debet cibum, vt cibus per eam concoqui poſſit. Ponderoſius enim eſt corpus quàm cibus. Sed illud quoque in augmentatione obſeruare neceſſe eſt, vt quando lapidi augmentum adhibetur, ipſum augmentum ſubinde per omnes decoctionis ſpecies in igne temperato continuetur.

FINIS.

TYPO-

Digitized by Google

TYPOGRAPHVS Lectori.

AMICE Lector: Scias nos hîc à principio huius Libri, verè Aureæ horæ, conſulto præteriÿſſe integrum tractatum Parabolarum, ſiue allegoriarum: quibus allegoriÿs, antiquo more tenebrionum (temporibus & ætatibus ita ferentibus) totam ferè ſacro ſanctam Scripturam, Salomonis præſertim, & Pſaltes ipſius ſcripta, maximè verò Cantica canticorum, allegoricè, ad Alchimiam etiam inuita detraxit auctor, ita vt nulla alia de cauſa, illa omnia ſcripta eſſe videantur (ſi huic credimus) quàm in honorem & laudem Alchimiæ: imò (quod nefandum eſt) ipſum ſacratiſſimum myſterium Incarnationis & mortis Chriſti Domini noſtri, ad myſterium lapidis prophaniſſimè contorſit, & multa alia præcipua noſtræ fidei monumenta non (vt ego quidem exiſtimo) malo animo (pius enim aliàs videtur author) ab eo factum, ſed vt ſeculum illud tenebrarum tulit: qui cùm ignorarent veram ſacrarum

Digitized by Google

Scripturarum interpretationẽ, ſeruire eas cogebant ſuis ridiculis inuentis, & digito putabant ſe tangere verum. Itaque indignum ego iudicans & piaculum, ſacroſanctam Scripturam ad huiuſmodi artibus inſeruiendum tam ineptè cogi, quantum in me fuit, ſuæ libertati & honori vindicare & reſtituere volui, cùm præſertim huic negotio, nullam poſsit vel intelligentiam vel vtilitatem adferre, ſed tantùm pias & doctas aures maximè offendere. Qui tamen curioſior eſſe velit, poteſt vel ſibi deſcribere, vel ab alijs impreſſa (ſi tamen quis ſumptus tam malè collocare velit) legere. Nobis ſatis eſſe volumus tractatulus de Allegorijs ex Philoſophorum inuentis & ipſius artis penetralibus erutus, quem ſuperiùs poſt Turbam expreſsimus.

Vale.

AVRORA

AVRORA CONSVRGENS: QVAE DICITVR *Aurea hora, & in eius ſecundum Tractatum,*

PROLOGVS.

IN prælibatis oſtenſum eſt intelligenti ex Sacræ paginę auctoritatibus, hanc ſcientiam non eſſe aliud, niſi donum Dei, & Sacramentum diuerſis typicis ſermonibus, ac parabolicis locutionibus, necnon problematibus & myſticis ferè circumuolutum: & hoc ideo ne ſtolidi & inſipientes naturam ignorãtes, legere tamen ſciẽtes A.B.C.D, ipſis attraherent, & vſurparent. Quamobrem cupientes hanc ſciẽtiam, oportet intellectum valde ſubtiliter & ingenioſè acuere, ſæpe & perſæpius, intus & extrà, antè, & retrò, voluere & reuoluere dicta ſapientum. Non eſt enim ſapientum ſtolidè loqui, cùm intellectus verborum ipſorum, maximè literarum ſono contrariatur: qui enim ſonum verborum acceperit, & intellectum interiorem non habuerit, nihil ſibi prodeſt: quoniam illi dicitur id, quod ſcriptum eſt, Legere & non intelligere eſt negligere. Quid ergo vobis videtur affectantibus hanc diuinam ſapientiam, qui rem accipitis iuxta ſonum literarum, & minimè conſide-

ratis in ea, vtrum ſit an non, id quod ſperatur? an naturá imitetur vel eam priuetis, vel quem fructũ habetis, in cuius fine erubeſcitis? Non ſic impij non ſic, ſed tanquam puluis, quem proijcit ventus à facie terræ: Sic erunt operationes illorum, qui ſine natura & intellectu operantur. Dicit enim Alexander: Si niuem vis frigiditate diſſoluere, plus ipſam coagulas: & ſi aquam igne vis infrigidare, plus calefacis: & ſi aliquam naturam vertis ad eius oppoſitum, plus opus tuum corrumpis. Num quid non legiſtis multotiẽs, quòd arcanum arcanorum & theſaurus theſaurorum prætereuntibus in via non ponitur? Quod ſi ſic publicè poneretur, arcani nomine priuaretur, teſtante beato Gregorio: Deprædari deſiderat, qui aurum publicè in via portat. Nam arcanum eo quòd in arca clauſum eſſe deberet, dicitur. An ignoratis quod tota diuina pagina parabolicè procedit? Nam Chriſtus filius Dei modum ſeruauit eundem, & dixit: Ego ſum Vitis vera, & Pater meus agricola eſt: Nunc attendite ſonum verborum, & intellectum intrinſecum. Numquid filius Dei eſt vitis? neq; vitis Chriſtus: quia maximè diſtant, nec Pater eius cœleſtis Agricola, neque Agricola Pater eſt. Sed intellectus occultus verborum in quo figuratur, ſicut alibi ſimilitudo alia ponitur, cùm dicitur, Petra, cuius lapis angularis, & huiuſmodi ſimilia, ex quibus ſimilitudines non pro-

prietates

prietates dicuntur. Vide quomodo cautè ambuletis in hoc opere diuino, non vt imprudentes, ſed vt ſapientes & intelligentes. Notate ergo diligenter verba Philoſophorum, & ſignate myſteria: & nolite fieri ſicut equus & mulus, in quibus non eſt intellectus: Sapientum verò vincula ſoluite, & eorum dicta reuoluite, donec vobis in mente ſapiant. Si vnum ex minimis ſolueritis, maximum vobis non latebit: quoniam propter paruulos in hoc libello ponitur quintuplex doctrina, aliquid vtilitatis inferens ingenioſè perſcrutantibus: primò quidem quibus alienis ſcientijs hæc ſcientia circundatur. ſecundò quibus ſtylis loquendi fruatur. tertiò, quibus rebus naturaliter aſſimilatur. quartò quibus operationum modis peragatur: & de perfectionis eius virtute. Quintò, quomodo quiſque illa ad medicinam humani corporis vtatur.

GLOSSA IN PROLOGVM tractatus Aſtronomiæ.

ARiſtoteles ad Alexandrum de verbo ad verbum dicit: Saturnus terram, Mercurius ♒, ♃ *aërem,* ☉ *ignem regit: & non recipitur hic conuenientia in Planetarum operatione, ſed in operationibus quas ſemper habent continuas & perpetuas, per virtutem vltimam, qua eſt ſuper*

omnes virtutes iſtarum operarum. Et hic non eſt locus demonſtrandi de his arduis, ſed ideo feci mentionem, quia neceſſe, & nimis utile eſt tibi, propter frequentem tractatum, in quo determinabilius de ſingularibus & indiuiduis quorundam vegetabilium Planetarum. Cognitio ergo proprietatum iſtarum rerum ſpectat ad Philoſophos. Cognitio verò naturalium rerum, ſpectat ad medicos. illud nolo tuam prudentiam latere: quia omne carens lumine de natura vegetabilium à ♄ regitur, & ei attribuitur. Et quicquid vegetabilium eſt floridum & luminoſum à ♀ regitur, & ei attribuitur. Et quicquid vegetabilium eſt floridum & non ferens fructum, ♂ attribuitur, & per ipſum regitur. Deinde compone & iunge has diuerſimodè, & dicas: Omne vegetabile ferens fructum, creatur à ♀ & ♂. Item, Quædam vegetabilia ſunt per ramos, quædam per ſemina, & quædam naſcuntur ſine ſemine & plantatione. patet ergo luce clarius ex prædictis, quòd qualibet ſpecies vegetabilium habet diſpoſitionem propriam, qua complexionatur & mutatur virtute vnius Planetæ, & ei aßimilatur & attribuitur virtute duorum Planetarum vel plurium, ſecundùm quod poteſt ſuſcipere: Iuuat vnamquamque proprietatem, id quod ei attribuitur: ſcilicet prima virtus naturalis, quæ debet, ponit ſuam ſpeciem, ſicut in

ſapore,

ſapore, colore, odore & figura. Et anima naturalis colligit omnes proprietates & virtutes naturales ab ipſa, & imitatur per ea, & facit ea durare per tantum temporis ſpacium, quantum ſibi definiunt & deſignant ſua virtute: quia non eſt actus ſine motus, & non eſt operatio ſine termino.

TRACTATVS DE ASTRONOMIA. CAP. I.

SCIENDVM eſt primò, quòd hæc ſcientia diuina Aſtronomiæ vocabulis vtitur, ſecundùm curſum Planetarum, atq; affectibus eorum, numero & virtute ſignorum duodecim circuli Zodiaci, ſicut Ariſtoteles teſtatur ad Alexandrum, dicens: Quòd Saturnus tenet terram, Mercurius aquam, Iupiter aërem, Sol ignem: quia omne carens lumine de numero vegetabilium à Saturno regitur, & ei attribuitur. Et quicquid vegetabilium eſt floridum nõ ferens fructum, Marti attribuitur, & per ipſum regitur: Et omne vegetabilium floridum fructuoſum, Soli attribuitur, & per ipſum regitur. Et iterum ſubiungit: Deinde compone & coniunge has diuiſiones, & dies, Omne vegetabile ferens fructum non florens, ſicuti eſt pomũ & palma, attribuitur Saturno & Soli. Et omne floridum non ferens fructum, regitur à Mercurio & Marte. Ecce quomodo Aſtronomiæ

virtutibus Planetarum hoc donum Dei contexit. Dicit enim Ariſtoteles, quòd omne vegetabile carens lumine à Saturno regitur. Intendit terram nigram & fœculentam: & omne floridum & luminoſum à Mercurio regitur, vult dealbationem primam ipſius terræ: & omne floridum non ferens fructum, à Marte regitur, vult terminationem, ſiue incinerationem poſt albedinem, quæ dicitur incineratio. Et omne floridum fructuoſum à Sole regitur, vult tincturam eſſe completam. Dicit enim auctor trium Verborum, quòd in fœtu primo menſe, cùm ſemen à matrice cõceptum eſt, Saturnus operatur, congelando & conſtringendo ſua frigiditate & ſiccitate ipſam matricem, & materiam in vnam maſſam. Secundo menſe Iupiter operatur ſua caliditate & humiditate, digerendo in quandam maſſam carneam, quæ embrio vocatur. Tertio menſe operatur Mars ſua caliditate & ſiccitate, digerendo & ſequeſtrando ipſam materiam in membra. Quarto menſe operatur Sol in mittendo ſpiritum vitæ. Quinto menſe operatur Mercurius, qui formatiua & ſpiracula facit. Sexto menſe Venus operatur, quæ diſponit & ordinat ſupercilia, oculos vt teſticulos, & talia. Septimo menſe Luna operatur ad expellendum fœtum: & ſi tunc naſcitur, viuere poteſt: ſin autem debilitatur virtute ſignorum. Idem teſtatur, dicens: Quando Sol eſt in

Ariete,

Ariete, & in ſua exaltatione, tunc completur primus gradus, qui eſt debilis ratione caloris. Et eſt ordo aquæ. Quando Sol eſt in Leone, tunc completur ſecundus gradus, qui eſt feruidior ratione maioris caloris, & eſt ordo aëris. Quando autem Sol in Sagittario, tunc completur tertius gradus, qui eſt nullius caloris comburentis, & eſt ordo aëris deficientis: quia calore priuato, nullus omnino motus eſt, ſed requies & tranquillitas vera. In hoc loco pater ſuſcipit filium, hoc eſt, terra retinet ſpiritum, & ammodò ipſum fugere non permittit. Senior enim dicit de virtute duorum Planetarum: Ego Sol calidus & ſiccus, & tu Luna frigida & humida, quando fuerimus copulati æquitate ſtatus in Venere domus clauſæ, recipiam à te animam adulãdo. Poſtquam aſcenderimus ordinem Seniorum, lucem lucis, tunc effundetur ex me & ex te. Quid ergo intendit Senior per talia verba? Per Solem & Lunam vult ignem & aquam: ignem in terram, aquam in aërem, quando hæc coniuncta fuerint in ventre, hoc eſt, in radice domus clauſæ, hoc eſt, corporis magneſiæ: & hoc corpus recipit animam, hoc eſt, rem adulando, hoc eſt, paulatim & donec ordo ſeniorum impleatur, id eſt, maiorum humorum ſuſceperit nutrimentum: tunc lucerna lucis infundetur ex me, & ex te, hoc eſt, quando ambo fiunt reſplendentes, & propalantur lucentes.

Digitized by Google

Et ſic oportet vnumquenque inueſtigatione huius ſcientiæ verba ſapientum ſubtiliter enucleare, alioquin non modicam incurrit errorum offenſam, &c.

Geometrica dicta Parabolico ſtylo.

CAP. II.

DEHINC nota quod Geometrica & Arithmetica hanc nobiliſſimam ſciẽtiam ſuis numerorum diſtinctionibus in parte & in toto obſcurauit: Nam terminus & finis totius Operis in numerorum diuiſionibus eſt ſigillatus. In hoc autem termino multi doctrinæ filij errauerunt conqueſti. Nam Philoſophi in huius ſcientiæ termino addiderunt & diminuerunt ſummam radicis, per partes integrantes ipſum totum, numero minori, mediocri, & maximo. Ob hoc, ne inſipientes capere poſſent. Dicit enim Ariſtoteles in libro Septuaginta Pręceptorum cap. Alternationũ: Multiplices ſunt Septuaginta præceptorum alternationes decem. Namq; primò conueniunt, ſecundò quoque, tertiò ſequuntur. Nam decem in decem reſpondent. hîc deniq; diuiſiones ſequi neceſſe eſt. Sed priorem ordinem lector noſter attendat. Quando & author triũ uerborum dicit: Quòd à tribus duo intelligun tur numeri: Nam longitudo dierũ ſeptem completur. Et ſenior ait: Quòd in ſeptem diebus forſitan apparebit albedo. Et quidem in ſecun

do re-

Digitized by Google

do refert, quòd vniuerſa erũt decem iuxta numerum aquilarium 9. (aliâs æqualiũ) & terræ nigræ. Intellige principium numeri primi & ſecundi: dicis duo, qui ſunt tres numero: deinde dicis tria, quæ ſunt numero ſex: deinde dicis 4. quæ ſunt numero 10. quatuor occulti, decem manifeſti. His numeris perficietur magneſia alba: quia ab amoros (aliâs aborneos) id eſt, (contra ad ornos præfectum.) Refert enim Hermes, pater Philoſophorum, quod nõ perficiuntur quouſq; ſui colores peragantur, quæ eſt aqua, quæ diuidit ipſam in alias quatuor, vna ſcilicet duabus, & tria vni, quarum calori (aliâs colori) tertia pars eſt: humori verò duæ tertiæ, quæ aquæ ſunt. Pondera ſapientum. Et ſcito quòd vitis ſapientum ſuccus in quinto extrahitur, eius quoque vnum in fine 30. peragitur. Intelligite proportionem. Decoctio namque minuit, tritura autem augmentat, hoc eſt initium & finis. Nam Philoſophi alij aſſerunt complementum fieri in 7. diebus: alij in quatuor diebus: alij in tribus vicibus: alij in quatuor vicibus: alij in decem diebus: alij in 40. alij in vno anno. Turba Philoſophorum & Alphidius, qui dicunt in quatuor anni partibus, ſcilicet Hyemis, Veris, Æſtatis, & Autumni: alij in tribus annis, vt Geber, & Rex Artus: alij per menſem: alij per hebdomadam: alij per diem. quę omnia idem & vnum ſunt in toto, ſed in radice differunt. quæ omnia opor-

Digitized by Google

tet artificem ſubtiliter explorare, alioquin eius operatio fruſtrabitur, & ad nihilum reuertetur. Et hæc de Ariſmetria dicta ſufficiant.

Naturalia dicta ſecundùm proceſſum naturæ. CAP. III.

Conſequenter verò ſcientia naturalis, ſicut eſt medicorum & naturaliū conſiderare, hanc conſolatricem theſaurariam ſciētiam ſuis proceſſibus circumcinxit, vt videlicet Philoſophi in multis locis verborum ſuorum hoc poſuerunt. Nam dicunt, Res non fiunt niſi ſecundùm naturas earum, vt homo de homine, leo de leone. Et Ariſtoteles inquit: Naturaliſſimum operum eſt generare tale quale ipſum eſt, vt planta plantam, vacca vaccam. Et Hermes: Nihil conuenit rei, niſi quod propinquius eſt ei in ſua natura, & generatur in illa re proles ſimilis, hoc eſt: Si quæris medicinā, metalla curantem, de metallis erit eius origo, cùm ſpecies à ſuo genere tingatur. Et Senior dicit: Semen viri proiectum in matricem mulieris per tenuitatem & ſubtilitatem adhæret ei ſeptem diebus, donec coagulatur in omnibus membris mulieris, & peruenit ad carnem, & fit caro: & ſuper oſſa, & fit os: & ſuper neruos, & pilos, & fit ipſis ſimile. Coagulatur autem in 10. diebus, & fit tanquam caſeus: & rubificatur in 17. diebus, & fit color eius ſicut color carnis. Die vigeſimaquarta diſcernitur habere

bere membra pilis ſimillima: deinde 40. dieb. formatur in formam hominis, & apparet in eo anima. & à 40. die incipit nutriri ſanguine mẽſtruali per curſum eius ad vmbilicum. Anima incipit à ſanguine, & induratur, & infans creſcit, & induratur paulatim, & figuratur: & cùm cõpleti fuerint nouem menſes, abſciditur quo nutriebatur, & aſcendit ad pectus mulieris, & fit ibi ſicut corona, & fit nutrimẽtum eius poſt egreſſionem ab vtero. Et hoc dictum eſt propter aſſignationem & præparationem lapidis, & ſecundùm hoc præparauerunt eum. Intellige ergo hunc proceſſum naturalẽ, & alios ſicut formatur pullus in ouo, in quo nõ erat pullus, per putrefactionem caloris & gallinæ. Et ſic diuerſos naturæ proceſſus ſuperadduxerunt, vt per hoc conſtruerent ſcientiam eorum fore naturalem, & in omnibus naturam imitari. Et hæc de illo proceſſu dicta ſufficiant.

De matre Alchimia ſtylus parabolicus. *CAP. IIII.*

Præ omnibus autem notandum eſt, quòd hoc arcanum arcanorũ ſtylo parabolico, problematico, nec non typico maximè vtitur circumloquendò. Nam Philoſophi vſi ſunt diuerſis truffis in aſſimilatione, ſed intellectus eſt in omnibus idem: ideo hîc ponitur primo ſtylus parabolicus, poſt hoc alij in ordine. Refert enim Rex Artus libro ſuo quarto, quòd

nobilis theſaurizaria mater Alchimia, medicinalem medicinam inter herbarum vires quærere proponit, cum qua eius ægrotum corpus curare poſsit, & reficere, quod ab eius infirmitate abſolueretur, & ſanaretur. Tunc iam colorem duplicem coloratum ſplendoris, & candoris à Luna & à Sole receperit colorata, ſic quod coloratur à vertice capitis vſque ad pectus eius corpus eſt aureum: & à parte pectoris vſque ad femur, corpus videtur argentum: & de femore vſque ad genua, corpus apparet hydropicum: & de genibus vſque ad plantam pedis, corpus indicat paraliticum: Ideo mater Alchimia, corpus ægrotũ habere dicitur, quòd non poteſt ſe erigere, neque ſurgere: ergo infirmatur. Et nuncios ad peritiſſimum Phyſicum omnium herbarum magiſtrum Macrum, qui viribus herbarum corpora languida curat, & ſanat, miſit, quòd veniret ad eam, & naturaliores herbas, meliores & fortiores colligat, & vnà ſecum adducat, vt ab hydropica & paralitica infirmitate ipſam abſoluat. Ob quod ipſam ex tunc, ſi ſanabitur, & remedium inueniret, illum ditare velit, & largiflué remunerare. Magiſter Macer cõſentiens eius petitionibus, iuit ad montem Mambracum, in quo multas & nobiliſſimas collegit herbas, meliores, fortiores & nobiliores: & cùm ſic aſcendit montem, vidit herbam ſpecioſam colore vario coloratã, quam radicitus extraxit, & coniecturabatur, ſe

amplius

amplius tam odoriferam & curialem herbam non vidiſſe: deſcenditque ad Alchimiam matrem nobiliſſimam, & feſtinâter venit ad eam, quam cùm tetigiſſet, & reſpexiſſet, ait: Mi Alchimia, dico quòd nunquam vidi magis corpus pulchrius: in parte namque ſuperiori, caput tuum eſt aureum, & pectus argẽteum, ſed in parte inferiori, deformius nunquam vidi: quia hydropiſia in te, & paralitica apparet cõplexio: ergo in plenum admirari non ſufficio vnde hoc fiat, quod tam bene decorata es à vertice capitis vſque ad femur, & in femore infecta vſque ad plantam pedis. Cui mater Alchimia reſpondit: Ne mireris, à Sole namque decorata ſum vſq; ad pectus, & à Luna vſque ad femur, ſed à femore vſque ad genua infecta & hydropica: ratione cuius corpus meum adhuc incompletum eſt, & non perfectum. Miſi pro te Magiſter, & pater herbarum omnium, quod me curares, & membra mea non tàm paralitica, quàm hydropica refocillares: Et in caſu quòd me ſanabis & ſanaueris, aſtipulor abundanter te ditare. Adhibe igitur nunc tua medicamina & herbarum mihi virtutes oſtende, quòd poſſim ambulare: tũc ſcias, quòd non ſolùm te, ſed ditabo totum Mundum. Cui magiſter Macer: Mi mater Alchimia, omnia quæ à me volueris, impetrabis: Vtere ergo virtutibus herbarum mearum: Spero enim, quòd omnia membra tua languida ſanitate reficien-

tur. hoc enim volo & deſidero, quia indigens es valde. Vide igitur nunc, & elige inter omnes herbas illas nobiliores, quæ tibi magis placeat, ac tuæ meliùs conueniat debili naturæ. At Alchimia ſtatim retroſpiciens, odoriferam, & nimis colore variatam, coloratã quam mater Alchimia debilis ſtatim appetiuit, dicens: O Magiſter, video quandam herbam odoriferam, & valde reſplendentem, quæ multùm mihi placet: dic mihi, cuius virtutis illa ſit, & illam vbi reperiſti? At Macer ad illam: O mi Alchimia, dico tibi, quòd nuper cùm vnum ad me de tuis miſiſti nuncijs, & expetiſti auxilium, mox petitionibus tuis parũi: Surgens ſurrexi ad montem magnum Mambraicum, ibi denique omnes iſtas herbas collegi, & altiùs montem aſcendendo vidi herbam hanc, tam tibi placitam, ibidem ſupra montem ſtantem, quam ob amorem tui cum ſuis folijs radicitus extraxi, vt ſic te cum illa curare valerem. Scias namque quod herba hæc magnæ virtutis eſt, quoniam indifferẽter membra tua paralitica & hydropica penetrando curabit, quæ ab aliquibus, Muſcus aromaticus appellatur. Mater Alchimia reſpondens ait: Nunc bene mihi, grates ago tibi venerabilis & dilecte mi magiſter Macer, quòd veniſti ad me, & illam nobiliſſimam herbam adiutricem & curatricem mei corporis tecum apportaſti. Ediſſere, ſi etiam aliquo alio baptiſatur nomine. At

Macer;

Macer: dico tibi, etiam radix Mábræ, eò quòd in monte Mambraico vbi creuit, eſt inuenta. Inquit nobilis Alchimia cum gaudio: O Magiſter, largæ experientiæ, amodò quæſo tardare noli, ſed feſtina circumcingere fortiter radicibus mambreis infirma mea membra, vt experiam ipſius efficaciam, ſi corporis mei ipſam ſentiam adiutricem. Et de facto te ditabo remunerando, ſic tamen quòd eadem radix ſemper mihi ſeruiat, & corpori meo obſequens ſit ancilla. Precor etiam vt adhuc aliam mihi ſuperaddas herbam efficaciorem, quæ meliùs ſubueniat & conueniat corpori meo, quod meum ad te nuncium non vlteriùs contingat deſtinare: neque te, neque me peramplius fatigare. Sed in officio meo ſit mihi perſonaliter illa medicina permanens conſolatrix. Magiſter Macer voluntatem matris Alchimiæ adimpleuit, & miſit eam eligere poſtmodum herbam placibiliorem, efficaciorem & meliorem: & inter alias elegit herbam optimam, quæ vocabatur Lolium. Tunc mater Alchimia cum herbis his duabus circumcincta ſanata fuit, & completa: quæ Magiſtrum Macrum regalibus donauit donarijs, & optimè remunerauit: cui etiam ad id grates maximas multiformiter retulit. Et ſic Magiſter ab ea cum diuitijs & gaudio receſſit.

Digitized by Google

Sermo Problematicus. CAP. V.

Poſt parabolicum ſtylum ſequitur problematicus, quem Hermes ſic proſequitur, dicẽs: Conſideraui auem à ſapiẽtibus venerabilem, quæ volat dum eſt in Ariete, Cancro, Libra, aut Capricorno. Et acquires eam tibi perennem meris ex mineris & montanis petroſis. Diuide eius partes præcipuas, quæ poſt diuiſionem tibi remanebunt, licet ſit modica, & cum ea dominetur nigredo: tamen cum terra complexionata eſt, & multos in ea percipies colores. Nominat eam ſapiens, Terram ſapientiæ, Æs, Plumbum. Aſſabis igitur eam forti igne numero minori quatuor diebus; numero medio, ſeptem: numero maiori, decem, & tunc vocatur à ſapientibus, Terra argentea. Secunda pars eius fluens, vocatur, Aqua ſapientiæ: Tertia pars, Terra alba: hanc diſtillare facias quatuor vicibus numero minori, medio, & maximo ſeptem diebus, & tũc dicitur Aurum apparens. Quarta pars eſt magnum album habens, & dicitur, Aër ſapiẽtiæ, Gnumi aureum, ſulphur rubeum. Accipe autem ex aëre partem vnam, & miſce cum tribus partibus auri apparentis: & pone in balneum numero minori 20. diebus, medio 30, maximo 40. poſtea diſtilla, & remanebit æs quod vocant ſapientes, Corpus deſideratum, & aurum apparens: vocatur etiam Aurum ſingulare. Diuide ergo hoc aurũ ſingulare in duas partes, & eius partes

Digitized by Google

tes pone in vaſe amplo, donec ad Solem recedat tertia pars, & tunc dicitur à ſapientibus, Aqua vitæ, ſiue Alumen. Accipe ergo gummi aureum, & tege eum auro ſingulari, & pone in balneum numero minori viginti diebus, medio 30. maximo 40. & inuenies aurum ſingulare currens ſuprà ſulphur nigrum: & erit aurum ſingulare rubeum: auferas & reſerua: & dicitur Tinctura ſapientiæ, & eſt ignis tinctorum, & receptum multorum nominum maſculinorum, & eſt ſpiritus & anima, quæ peregrinos repatriare facit: & dicitur ignis auri purpurei, & ſulphur nigrũ, vetula extenuata. Accipe hác extenuatam vetulam, & admiſce eam cum terra aluminis, & cooperi auro ſingulari, aſſa numero minori 3. medio & maximo 7. & remanebit tuum gummi album, & lucidum, ſimile corpori, quod in die iudicij glorificatur. & dicitur à ſapientibus, Lac virginis. Aquam autem quam ab hoc lacte extraxiſti, reſerua, & dealbabis & congelabis, & habebis diuiſionem omnium corporum: cui nil poteſt reſiſtere. Habemus iam duas aquas, ſcilicet aurum ſingulare, & diuiſionem: duo ſimiliter vnguenta, gummi aureum purpureum, & lac virginis, & tertium horum, vehiculum, ſcilicet, corpus deſideratum. Accipe corpus deſideratum, lac virginis, & admiſceas ei quartam partem diuiſionis, & tegas auro ſingulari, & pone in balneo 12. diebus numero minori, me-

Digitized by Google

dio 30, maximo 41, & efficitur totum aqua ſpiſſa, lucida. Hanc ſi tibi placuerit, diuide in duas partes: vnam partem reſeruabis operi: alteri parti admiſce quartam partem auri purpurei, & pone in balneum 50. diebus, & erit aqua rubea, & illa aqua erit Elixir, & ſi volueris, congelabis illam igne leui. De hoc poſuerunt Philoſophi partem ſuper mille & 80. partes ſimul ſumptas argenti viui coagulati cum ſuo ſpiritu, & erit totum Elixir.

Sermo Typicus. CAP. VI.

Hinc verò typicus ſermo, prout atteſtatur Arislei viſio, ſequitur in hunc modum: Tradite puellam bonam, candidam, ſuauem, mitem, teneram Cabrico filio ſuo pro vxore mortua: propter quod Philoſophi ſunt à rege incarcerati: & dixerunt, trade nobis filiam tuam in ſtatu ac ſenſus ſui colore, nec non maris conturbatione, quod ei ſimilia nunquam acciderũt, & reuixit filius regis & multiplicatæ ſunt proles nimiæ, & gauiſi ſunt gaudio magno valde. Ecce quomodo mulier hæc nobilis, pauperum conſolatrix Alchimia eſt diuerſis circumlocutionibus ſententiarum & colorum obuelata, vt ab imperitis celaretur, & peritos adhortaretur, quos diuitijs ditaret infinitis: quia gloriæ & diuitiæ ſunt in domo eius.

DE

DE REBVS NATVralibus.

Quomodo lapis ſimilatur Semini hominis in procreatione prolis. CAP. VII.

Nunc autem tertiò conſiderandum eſt, quibus rebus naturalibus, hæc ſcientia comparetur: Semini enim humano virili aſſimilatur ob hanc cauſam: cùm ipſum trahitur ab omnibus membris hominis, & poſſidet omnium membrorum virtutem, & in vas naturale, quod eſt matrix, funditur: vbi moritur, & humore connaturali nutritur, donec formatur homo numero dierum ſuorũ, & non ampliùs: ſic ſemen huius ſcientiæ à corpore metallico educitur, omnem virtutem habens metallorum in potentia, in vas naturale collocatur quod eſt aqua permanens & acetum Philoſophorum, in quo moritur, putreſcit, & vegetatur, & ereſcit illud æs, & aliæ res nutrimentum recipientes. Hoc autem vas eſt vnum per totũ opus, complens albam & rubeam tincturam. Nam de ipſo factæ ſunt diuerſæ ſapientum deſcriptiones: quia eſt vnum in quo ſunt tria, ſcilicet aqua, aër & ignis: quæ ſunt tria alembica vitrea, in quibus genitus Philoſophorum generatur. Propter quod nominauerunt Tincturam, ſanguinem, & ouum. Nã in ipſis fertur anima vel aqua, quemadmodum tinctorum tinctura ſuper pannos: portatur in aqua,

Digitized by Google

Eſt etiam vas ſublimationis in quo fumus argenti viui ſublimatur, & aſcēdit in eo: namque quando æſtimabitur quòd finitus ſit fumus argenti viui, & dicitur Aludel longum & altum, & vas inferius dicitur Scutella, ſiue furnus Philoſophorum, in quo eſt ignis Philoſophorum: qui cùm egreditur denigrat ipſum vas, & comburit omne metallum: quia omnis calidi oleum eſt pinguedo, & omnis frigidi oleum eſt humiditas.

Et etiam vas reſolutionis, in quo corpora reſoluūtur. Reſoluitur enim in eo aliquid poſt aliquid parum poſt parum ordine ſuo, & non fit reſolutio omnium partium vna vice, ſed ſecundùm Elixiri modum reſoluitur illud & extrahitur: vt Senior atteſtatur, dicēs: Cùm non egreditur ab hoc lapide anima eorum vna vice, ſed pluribus: & propter hoc nuncupata eſt anima hæc, animæ flos & flores, ſanguis & ſan guines, pinguedo & pinguedines, & tamen eſt anima & ſpiritus viuus eam educens. Et corpora ſunt duo, ſcilicet maſculus & fœmina, quæ ſunt terra & aqua: & tres ſorores ingredientes ſuper ipſis principijs, ſunt nutrimentum & augmentum ipſius aliti & augmentati: vt quantum in vno quo alitur & augetur vitello & albumine, & cortice tegitur. Nam habet totum in ſe quibus eget operator in operatione.

Et ſoror prima egrediens ſuper ipſis, dicitur

tur Salſatura prima ex tribus, quam vocant hîc aërem, & facti ſunt duo maſculi: ſcilicet frigiditas & caliditas: & inter eos vna fœtida eſt aqua.

Deinde ingreditur ſecunda ſoror, hæc eſt ſecunda Salſatura ex tribus ſecundis: & facti ſunt duo maſculi, qui ſunt terra & ignis: & duę fœminæ, quæ ſunt aqua & aër.

Poſt hoc ingreditur tertia ſoror, quę eſt tertia Salſatura ex nouem, & perfecta eſt domus quatuor angulos habens & rectos: quæ ſunt quinque. Et hæc eſt Magneſia verè alba, & nō falſa, ab armatis perfecta, vt Senior dicit. Hæc quinque quando congregata & collecta fuerint, fient vnum, quod ſapientum lapis naturalis perfectus eſt. cùm niſi duæ perfectæ tertiæ, perfectæ fuerint, fiet totum. Et Auicenna: Cùm ad has quinque perueniemus, perueniet ad vos intentio noſtra. Et notandum, quòd inter elementa ſunt duo maſculi, ſcilicet terra & ignis, & duæ fœminæ, ſcilicet aqua & aër: & hæc quatuor in humido vnctuoſo, quod eſt radicale, naturaliter intelliguntur, vel in terra & aqua, quæ in manifeſto ſunt exiſtentes, &c.

De quatuor Rebus ex homine. *CAP. VIII.*

Hinc verò nota, quòd quatuor rebus ex homine aſſimilatur, ſcilicet, Stercori, vrinæ, ſanguini, & capillis. Stercori dicitur ſimile in

qualitate terræ fœtidæ infectę, vel ratione mali odoris inficientis. Et eſt lutum ſapientiæ quo vaſa firmantur. Vrinæ verò in qualitate aquæ mundificantis, vel abluentis, ſiue remouentis fœtorem terræ: vel ex acuitate ſalis exiccantis. Sanguini in qualitate aëris penetrantis, aut mollificantis duriciem terræ, aut ratione coloris rubei remanentis ſuper terram. Capillis autem, in qualitate ignis comburentis & egredientis de terra, &c.

De quatuor interioribus in corpore humano.
CAP. IX.

Comparatur etiam quatuor rebus principalibus intra hominem, ſcilicet cerebro, in aquæ frigiditate. Cordi, in ignis caliditate: Epati, in aëris humiditate: Teſticulis, in terræ ſiccitate. Nam ſedes flegmatis eſt in cerebro; & ſedes choleræ rubeæ in corde; & ſedes ſanguinis, in epate; & ſedes melancholicæ in genitalibus collocatur. Et hæc prædicta notanter in vno corpore natura conſtituit: ſed ſitus & operationes eorum diuerſificantur. Nam in cholera virtus appetitiua intelligitur, quia colorat: In melancholia, virtus retentiua, quia retinet colores: In ſanguinea, virtus digeſtiua: quia tollit ſuperflua: In phlegmate virtus expulſiua, ſiue mundificatiua, quia dat veros & perfectos colores. Quinta autem virtus nec eſt calida, vel frigida, nec humida nec ſicca,

nec

Digitized by Google

nec grauis nec leuis, nec dura nec mollis: ſed propriè dicitur Vita, quæ has quatuor coniungit in vnum, eisq́; tribuit vitam robuſtam atque perfectam.

De comparatione ſcientiæ ad ouum.
CAP. X.

Ex hinc verò ouo comparatur hæc ſcientia: quia in eo ſunt quatuor coniuncta: cortex apparens eſt terra: albedo eſt aqua: cortex verò tenuis qui eſt cortici ſpiſſo iunctus, ſeparans aquam à terra, eſt aër: rubeum quoque oui eſt ignis: cortex rubeum continens eſt aër, ſeparans aquam ab igne, & vtrunque eſt vnum & idem. Aër verò terram ſeparans ab aqua, ſpiſſior eſt aëre altiori: aër verò altior, eſt calidior & ſubtilior. Nam ignis eſt ſibi propinquior quàm aëri inferiori: In ouo igitur ſunt quatuor, ſcilicet terra, aqua, aër & ignis: his quatuor exceptis in medio rubei eſt quintum, quod eſt pullus. Hoc non intelligitur de ouo volatilium, ſed de quo Philoſophi loquuntur: ideoque omnes Philoſophi in hac excellentiſſima arte ouū deſcripſerunt ipſum, & alia multa exempla ſuo operi poſuerunt: vt doctrinæ filij inde intellectum caperent, & naturam inueſtigarent.

Digitized by Google

DE BASILISCO ET VERmibus venenoſis.

De comparatione ſcientiæ cum Baſiliſco, & alijs vermibus venenoſis propter ſimilitudinem nutrimenti. CAP. XI.

POST hæc, Baſiliſco & alijs vermibus venenoſis dicitur ſimilis, ratione nutrimenti aut cibationis, aut infectionis. Nam ſicut Baſiliſcus dicitur nutriri & cibari per diuerſum cibum & potũ, donec magnus fiat & maturus: poſt hoc moritur & occiditur, & de eius puluere fiunt tunc miracula: ſic corpuſculum noſtræ ſapientiæ nutritur & augetur per aquam permanentem, vſque illud magnum & fluxibile apparebit, tunc mors eum reuelabit. Et ſicut Baſiliſcus ſuo flatu & odoratu inficit animalia & homines: ſic odor noſtri corporis magneſię, perficit argentum viuum ipſumque ſubitò mutans de natura ſua in naturam alienam. Vnde Morienes: ſcito quòd terra fœtida citò recipit ſcintillulas albas. Comparatur etiam tyriacæ, ratione curationis omnium metallorum. Comparatur etiam veneno, ratione multiplicis tincturæ albæ & rubeæ, nec non ſubitaneæ tranſmutationis vnius coloris in alium, de imperfectione in perfectionem: quia ſicut modica qualitas veneni, repẽte magnum corpus inficit, ſic vna pars Elixiris albi & rubei,

bei, multas partes omnium metallorum in verum & perfectum lunificum & ſolificum träſmutat corpus.

De rebus mineralibus. CAP. XII.

Cæteriq́ue Philoſophorum hunc noſtrum lapidem rebus mineralibus omnibus comparauerunt. Quidam aluminibus, vitriolis ſalibus: quidam ſpiritibus: quidam metallorum corporibus. Horum autem quidam qui de ſalibus & aluminibus atque vitriolis tractauerunt, eſt ſententia multiplex: Nam Plato vult, quòd alumina ſplendificant, ſalia diſſoluunt, vitriola confringunt vel conſtringunt. Nam alumen crudum dicitur abundare in humore, calcinatũ verò in ſumma ſiccitate: ideo quamdiu humor abundat, comparatur aluminibus: ſed priuato humore peccante, dicitur alumen calcinatum, album, fixum. Proprietas verò ſalium eſt, diſſoluere, & rodere, & humectare, & liquefacere rem acidam: quia dicitur calcinate corpora cum ſale: quia ſal corrodit eorum humiditatem corrumpentem. Iam ſales faciunt corpora leuiter in igne fluere. Notandũ, quòd quædam ſalia ſunt fixa, quædã volatilia. Nam omne fixum ponitur pro corpore vel pro retinaculo, & talia extrahũtur à rebus calcinatis: vt dicitur, Extrahite Salem alkali. extrahunt enim, & non proſperantur in eo: quia extrahunt de eo in, quo non eſt Sal alkali Philoſo-

phorum. Quemadmodum enim extrahitur Sal alkali à calce viua, vel cinere clauellato, vel ſal tartari ab ipſo tartaro calcinato per humorem conuenientem; donec nihil remanet acuitatis: ſic ſal noſtrum, quod eſt tinctura, extrahitur à calce metallorum per putrefactionem, vſq; totum compoſitum exuet ſuam naturam, & induat alienam. De tali ſale dicit Senior: Primò fit cinis, poſtea ſal, & de illo ſale per diuerſas operationes Mercurius Philoſophorum. Salia verò non fixa ponuntur pro Spiritibus, vel pro aquis acutis, acetoſis, corroſiuis: ſicut eſt ſal aromaticum, quod eſt nobilius, quia totum eſt ſpirituale. Poſt hoc ſal commune, & ſal vrinæ. Nam ſal aromaticus eſt ſecundum elementum in hoc opere neceſſarium, teſtante Ariſtotele, in libro Septuaginta præceptorum, vbi dicit: quòd Almizadic tibi Solum deſeruiat. Nam ipſum corpora ſoluit & liquefacit, & ſpiritualia reddit. Aliqui Philoſophorum poſuerunt eſſe totum arcanum in eo, & vocauerunt ipſum diuerſis nominibus propter naturæ ſuæ excellentiam. Vt in libro Turba Philoſophorum ſcribitur: quia quidam vocauerunt ipſum à loco, vt Gummi, Sputum Lunæ: quidam à colore, vt ſanguis, vrina Tauri: quidam à natura, vt argentum viuum. Vtamini ergo illa venerabili natura: nam ex ea ars fit, & nō ex alia. O quam precioſa eſt ſerui rubicundi natura. de ipſo dicunt

cunt Philoſophi, quòd ipſum ſit primum in origine corporum metallicorum. Nam quando argentum viuum groſſum immundum occurrit ſulphuri groſſo, inde generatur metallum corruptum: & tale eſt remouendum in operatione prima: quia in prima ipſius origine producitur groſſum fœtidum & immundum per naturam: vt Auicenna dicit. Vidimus itaque in principio rei eius ſiccitatem & deſtructionem aqueitatis fore nocuam, & ab eo vt calefiat quòd pulueriſetur aut frangatur, vt Turba Philoſophorum ait: Ecce plumbum rubeum, quod initium eſt operis noſtri: nam ſine ipſo regimen ſtare non poteſt. Non autem ſal aromaticũ vulgi hîc intelligitur, quod cum ipſo opus noſtrum non peragitur. Vitriolum autem & atramentum ob hoc interponitur: quia omne vitriolum & atramentum Philoſophorum calefactũ & aſſatum igne debili, colore rubiginoſo veſtietur, vt in libro Turbæ ſcribitur: quòd prima die apparet nigra citrina: ſecunda nigra rubea: tertia ſimilis croco. Hinc verò quidam Philoſophorum ſpiritibus mineralibus hanc ſapientiam aſſimilauerunt, vt eſt ſulphur, argẽtum viuum, arſenicum, Auripigmentum, Magneſia, Marcaſita; cùm tamen neutrum iſtorum ſit Philoſophicũ. Sulphuri ſimile dicitur propter tres actiones ipſi argento viuo inferens. Primò ſtringit ipſum à ſua humiditate: Secundò denigrat ſua

aduſtione: Tertiò ipſum rubificat ſua tinctura aduſtiua. Nam ſenior dicit: Sulphur noſtrum non eſt ſulphur vulgi quod comburit & comburitur combuſtione nigredinis & deſtructionis: ſulphur enim noſtrum comburit combuſtione albedinis & meliorationis. Et Auicenna: Niſi quòd illud quod aduritur, eſt vulgi: & aliud non aduritur quod eſt ſapientũ. Et Turba Philoſophorum dicit: Argentum viuum accipite, & in magneſiæ corpus coagulate, vel in ſulphure quod non comburitur. Hoc autem ſulphur quod non comburitur, nuncupamus æs. Terite ergo ipſum aceto acerrimo, & coquite, & cauete ne acetum in fumum vertatur, quia periret opus.

De multiplici argento viuo. CAP. XIII.

In comparatione argenti viui eſt aduertendum, quod triplex eſt argẽtum viuum: hoc eſt, ignem Philoſophicum extrahere. Hoc ſecundùm animam vitalem, dicitur ignis, ſiue anima, ſiue quinta eſſentia.

De primo ſcribit Turba Philoſophorum, dicens: Argentum viuum eſt ignis, qui corpora cõburit. Et iterum, oportet ergo corpus flamma ignis occupare, vt diruatur & debile fiat: hũc enim ignem oportet extrahere igne connaturali: vt dicit Senior. Ignis noſter eſt aqua: ſi ſciueris dare ignem igni, Mercurium Mercurio, ſufficit tibi.

De

De ſecundo dicit Senior & alij ſapientes: Quòd anima extrahitur per putrefactionem, & cùm in eo nihil remanſit de anima, tunc abluiſti corpus à ſordibus ſuis. Item dicit: Aufer ei animam, & redde ei animam.

De tertio ſcribitur: Oportet te extrahere quintam eſſentiam, aliter in vanum laboras. Et ob hoc triplex dicitur argentum viuum: & propter vitam eius imponitur ei mors, prout vulgare ſonat prouerbium: Qui argentum viuum ſciuerit occidere & mortificare, magiſter & Philoſophus in hoc opere appellatur.

Secundum verò argentum viuum eſt ſpiritus, & dicitur Aqua permanens, ſiue acetum, ſiue menſtruum, ſiue nutrimentum, & multis alijs nominibus intitulatur.

Refert Turba Philoſophorum, quòd ſit acetum acerrimũ, per quod aurum, merus fit ſpiritus, & ſine quo aceto nec nigredo, nec albedo, nec rubedo. per talem enim argentum viuum, extrahitur ſecundum, mortificatur, occiditur, extinguitur, & coagulatur, vt Turba Philoſophorum dicens atteſtatur: Scitote quòd corpus non tingit niſi priùs tingatur. Ideo Philoſophi illud Venenum vocauerunt, ac variè & multipliciter de illo nominib. plurimis tractauerunt. Et quemadmodum inuidi dixerunt: Eſt lapis, & nõ lapis, verum autem gumma, vt in Turba Philoſophorum ſcribitur: Notifico autem vobis gummæ diſpoſitionem, nõ

inuidens, arcanum in ea magnum exiſtẽs. Scitote quòd gumma noſtra fortior eſt auro, & oportet eam habere auro honorabiliorem: Gumma autem noſtra apud Philoſophos eſt precioſior & ſublimior margaritarũ, eò quòd ex gumma & pauco auro multa emimus: ideoq; Philoſophi ſcribentes ne pereant cauentes: & manifeſtè in libris ſuis diſpoſitionem eius non poſuerunt, ne quilibet eam agnoſceret, quam ſi inſipientes ſcirent, non vilipenderent. O quàm plures ſunt gummę, ſed minimè hanc noſtram cognoſcentes. Ideo huius veneni naturam abſcõderunt Philoſophi, eò quòd per ipſum totum regimen adimpletur: & tota mortificatio & occiſio in ea conſiſtit.

Quartum autem argentum viuum ex prioribus reſultat, & eſt albi coloris, antequam ei ignis aduenerit. Igne verò ei adueniẽte ipſum fit rubeum, & hoc à lapide diuino procedit. vnde Elbo Interfector: Dealbate latonem, & rumpite libros, ne corda veſtra rumpantur. Et Turba: Nummis imponite, & fit Elixir, & quod per ipſum natiuitas & vita, & aqua munda ex multis extracta tincturis & rebus: eiusq; tinctura vita ex his, quibus immergitur, & coloratio perfecta: Vt Turba Philoſophorum teſtatur, quod precioſiſſimus color eſt Tyrius, quem prius colorem pronunciauerit: deinde purpureus color approximabit. Hoc enim argentum viuum eſt fructificãs ſuauitates odo-

ris, &

Digitized by Google

ris, & eſt tinctura verax & infallibilis, omni corpori præſtans complementum.

De Arſenico & Auripigmento.
CAP. XIIII.

Comparatur etiam arſenico & auripigmento, ratione vnctuoſitatis, & aduſtiuæ humiditatis, nec non vaporabilia ab igne: quibus corpora denigrat & exiccat. Et Arſenicum dicitur maſculus, ratione coloris & ſiccitatis: Auripigmentum ratione caloris & humiditatis fœmina: vt Turba Philoſophorum dicit: Demonſtraui vobis fœminam in auripigmento, maſculum verò in plumbo. Et ſciendum quòd Philoſophi vnam dicunt naturam arſenici & auripigmenti ratione fugæ, vel ratione cauſarum prædictarum. Nam multotiens ponitur pro igne ſulphureo, & ſæpiùs pro ſpiritu, qui eſt egrediens à corpore, qui eſt aqua: qua omnia vegetantur & augmentantur.

De Markaſita, Magneſia & Thutia.
CAP. XV.

Comparatur etiam Markaſitæ, Magneſiæ & Thutiæ: Markaſitę in colore: quia ſicut Markaſita ſcintillas argēteas & aureas habet mixtas in terra: ſic in opere Philoſophico ſigna apparent ſimilia: vt teſtatur Morienes dicens: Scito quod terra fœtida citò recipit ſcintillas aureas, vt ſuprà.

Digitized by Google

Dicitur etiam Magneſiæ eſſe ſimilis, ratione ponderoſitatis, & fractionis omnium metallorum.

Dicitur etiam Thutiæ eſſe ſimilis, ratione extinctionis. Nam ſicut præcipitur Thutia extingui ſepties, vel nouies, vel decies, vel duodecies, vt eius terreitas ſubtilietur, & ſulphureitas deleatur: ſic mandant Philoſophi, opus eorum iterari, vt omne ſuperfluum in manifeſto abijciatur, abſentia in profundo ſiue in occulto adijciantur.

Notandum verò eſt, quòd duplex eſt ſpiritus: vnus in corpore, & hic eſt remouendus, id eſt, extrahendus, & eſt igneæ naturæ, vt Turba teſtatur, dicens: Scitote quòd corpus non poteſt tingere ſe ipſum, niſi ſpiritus extrahatur, qui in vêtre eius occultus eſt, & fiet aqua, & corpus abſque ſpiritu: qui eſt ſpiritualis naturæ, ex quo colores apparent, eò quòd ſpiſſum terreum non tingit, verùm autem tenue naturæ, quod de corpore tranſit & colorat. Secundus verò eſt extra corpus, & eſt aqueæ naturæ, & eſt tingens corpus in Elixir. Vt Turba dicit: Maſculus verò, hic eſt corpus, & fœmina, hæc eſt ſpiritus.

De qualitatibus ſingulis omnium metallorum. CAP. XVI.

Inde verò comparatur omnibus metallis in qualitatibus, in naturis, in coloribus, in mollicie, in

cie,in duricie: & hoc in manifeſto & in occulto eorum. Auro & argento comparatur, ratione perfectionis colorum perſeuerantium in igne, & pōderum, nec non ductibilitatem, præcipuè tamen auro, cùm ipſum ſit nobilius & perfectius omnib. alijs tribus corporibus. Et ob hanc perfectionem perpetuam, dicitur aurum Philoſophicum, ei ſimile: vt Philoſophus teſtatur, dicens: Præſentes & præteriti non fecerunt aliquid, niſi ex auro aurum, & ex argento argentum: non tamen aurum illud vel argentum fuit vulgi.

Eſt autem Philoſophicum aurum, quod nō emitur pretio magno, vt Alfidius dicit: Scitote, quòd hic lapis, de quo hoc arcanum agitur, Deus non emendum magno pretio poſuit. quoniam via eiectus inuenitur, vt à paupere & diuite haberi poſſit: vt ſcilicet ratione & ſcientia ad eam quiſquis poſſit leuiter peruenire. Et Morienes ait: Omnis res quæ magno emitur pretio, mendax eſt: quoniam modico huius gummæ, & paulo auro, multum emimus. Et Senior dicit: Aurum noſtrum non eſt aurum vulgi: quia ſequitur dealbatio, vt ibi dicitur: Dealbate aurum. Hoc igitur aurum cùm dealbatum fuerit, poſt nigredinem ſuam, quæ eſt tinctura. Et iterum commiſcete aurum cum auro, hoc eſt, cinerem cum aqua. Vel ſeminate aurum in terram albam foliatam, quæ & tertia terra, quæ eſt auri, tingit Elixir, &

Digitized by Google

Elixir tingit eam. Et hæc eſt magneſia alba perfecta,& non rubea. Inde ex auro Philoſophico non fit aurum, ſed argentum: vt Turba Philoſophorum teſtatur, dicens: Scitote quòd niſi dealbetis (ſcilicet aurum noſtrum) non poteſtis rubeum facere, eò quòd duæ naturæ nil aliud ſunt niſi album & rubeum. Album de rubeo nigro erit & mundo albo: cryſtallinum de rubeo citrino apparebit. Et hoc vult Senior cùm dicit: Eſt enim mirabile, cum miſeris ſuper alia tria commixta, tunc iuuat album ſuper citrinum, & rubeum dealbat ea in albedine argenti: deinde iuuat citrinum ſuper album & rubeum, & facit ea citrinare citrinitate auri. Deinde iuuat rubeum ſuper citrinum & album, & facit ea in rubedine Alkaſal marini. Et Morienes ait: Reſpice citrinum completum, & citrinum diminutum in ſua citrinitate, & omnem citrinitatem. Et reſpice rubeum completum, & rubeum diminutum in ſua rubedine, & omnem rubedinem. Et inſuper aſpice nigrum completum, & nigrum diminutum in ſua nigredine, & omnem nigredinem. Ex hoc patet, quòd aurum Philoſophicum nō eſt aurum vulgi, nec in colore, nec in ſubſtantia; ideo dicitur, quod lætificat cor hominis, & argentum ſimiliter: ſed illud quod extrahitur ex eis, eſt alba & rubea tinctura, vera, fixa, viua, perſeueratiua, coloratiua, perpetuatiua, ingreſſiua, penetratiua, perfectiua, o-

mnibus metallis permixtiua. Illa hominem lætificat, & cor hominis ſanat, vt Senior dicit, & reddit hominem hilarem, & iuuenilem facit, & vigorosè corpus conſeruat.

De quatuor corporibus metallicis imperfectis. *CAP. XVII.*

Aliis verò quatuor corporibus, ſcilicet ferro, cupro, ſtanno, plumbo comparatur, ratione duræ fuſionis & mollis in manifeſto & in occulto eorum. Nam illa quæ ſunt dura in manifeſto, ſicut ferrum & cuprum, ſunt mollia in occulto: & ſic de aliis duobus eſt intelligendum: idcirco ferro & cupro aſſimilantur propter carentiam horum fluxibilium & liquabilium in ignem. & talia ſunt ſtringentia ſtannum & plumbum, quę abũdant humore, præcipuè ferrum, cùm ipſum ſit minorum humorum, & maioris caloris, vt Senior dicit: Ego ferrum ſiccum & durum & forte, & piſtans, & piſtatum omne bonum. Et non eſt res in mundo agens actionem meam: per me enim generatur Secretum ſecretorum: quando conualeſco à languoribus, tunc habeo vitam leonis rugientis. & hoc eſt ferrum alchimicum. ipſum enim non trahitur ab adamante, Et ſi quis ſtuderet aliud inuenire faciẽs operationes huius, non poſſet: Ideo magnificatum, & exaltatum eſt, & factum æs omniũ rerum. Ideo maximè videtur argento viuo Philoſophico amicari,

Digitized by Google

cùm ipſius ſit coagulũ, niſi coagulatione perpetua & firma. Nec non ſtannum & cuprum & plumbum eadem operatione poſſe firmari, vt Turba Philoſophorum dicit: Æs vt plumbum lapis fiunt precioſus: ideo ponite plumbum cum plũbo: quia Natura naturâ lætatur, & Natura naturam volare facit: & Natura naturam continuit: & Natura naturam ſuperauit: Ideo nutu Dei fiunt illæ naturę multiplicãtes.

Dicitur etiam quòd ſit propinquitas inter magnetem & ferrum: maior vtique eſt propinquitas inter æs & aquam noſtrã, quę eſt plumbum & ſtannum album, vt Turba Philoſophorum teſtatur, dicens: Etenim plumbi albi diſpoſitionem demonſtraui: eo autem noto, nihil aliud eſt, quàm opus mulierum, & ludus puerorum: abſque tali enim plumbo nulla tinctura fit perfecta, eò quòd vim habet (vt Hermes dicit) generandi triplicem; quòd compoſitum in corpore ſtringit, & in colorem vertitur inuaporabilem. Et ſcitote, quòd prima vis eſt acetum: ſecũda verò plumbum, de quo Sapientes dixerunt: Coquite ipſum ſtannum do nec priuetur humore ſuo, & fiat ſiccum, & reſiduum ſuum bibat humorem, eò quòd plumbum combuſtum fuit, hoc eſt, plumbum rubeum de quo Sapientes dixerunt: Ecce hoc plumbum quod rubeum nuncupamus, noſtri operis eſt initiũ, ſine quo nil fit. De ipſo namque dicitur, de plumbo fac ferrũ, aut crocum

de

de croco, fac album de albo tincturã. De ſtanno fac cuprum vel æs: de ære fac ceruſam: de ceruſa fac minium: de minio tincturam, & apprehendiſti ſapientiam. Intellige quid legas: nam hæc ars ſtultos fallit. O quàm plures ſunt ſeducti in nominibus ſpirituum & corporum, putantes ſe extrahere tincturas de rebus ſiccis & aridis combuſtibilibus, cùm in eis nulla ſit vtilitas, & omnia vertuntur in nihilum, & cuncta mortua ſunt, & eorum cauſatio ad perfectionem non peruenit, vt dicit Alphidius: Caue ergo, fili, à ſpiritibus & corporibus, lapidibusque mortuis te ſeparã: quoniam in eis nullum eſt iter, nec etiam in eis tuum propoſitum inuenies: quia vita eorum non augetur, imò tendit in nihilum, ſicut ſunt ſalia, auripigmenta, arſenicum, argentum viuum, ſulphur, capilli humani, ſanguis, ſperma, vrina puerorum, ouum, aurum, argẽtum, ferrum, cuprum, ſtannum, magneſia, marcaſita, thutia, & his ſimilia: quæ omnia Senior dicit eſſe combuſtibilia, & mortua, nec in eis aliqua operatio noſtræ ſimilis: quia operatio noſtra ſurgit per ſeras ſeraturas aperientes. In plumbo verò eſt vita mortua, & hoc inter arcana arcanorum eſt notandum, quod dicit Philoſophus: Nihil eſt affinius auro quàm plumbum.

De comparatione ſcientiæ arboribus, herbis, floribus, radicibus, & alijs vegetabilibus. CAP. XVIII.

Quidam autem Philoſophorum, hanc diuinam ſcientiam, herbis, radicibus, arboribus, floribus, & alijs diuerſis vegetabilibus, necnon ſuccis eorum & fructibus ſimilitudinariè comparauerunt. Galenus dicit: De arbore Philoſophica quæ ſeptem ramos habet, vt in quodam ſcripto reperi tractatum de lunatica ſic procedente: Hæc eſt quædam herba ſiue planta, nomine Lunatica, ſiue beriſſa: cuius radix eſt terra metallica, ſtipes eius rubicundus quadam nigredine perfuſus: folia eius ſimilia folijs maioranæ, & ſunt 30. ſecundùm ætatem lunæ in creſcentia & in decreſcentia, flos eius citrinus: poſt tres dies odor eius, vt odor muſci in plenilunio, vel in decreſcentia completa: ex eo acceptus & in eo Mercurius impoſitus vertitur in Lunam perfectam. Si poſt hoc bullitus fuerit quinque vicibus, vertitur in Solem: Cuius pars vna centum vertit in puriſſimum Solem. Nota quòd omnium prædictorum nomina ſunt poſita ſimilitudinariè in hac excellentiſſima ſcientia, pro qua omnis fidelis debet tempore vitæ ſuæ fideliter & conſtanter laborare.

De

Digitized by Google

De multiplici & varia pluralitate vocabulorum huius artis. CAP. XIX.

Quartò notandum eſt, quibus modis & vijs operatio illa cœleſtis adimpleatur. Et notandum, quòd Philoſophi diuerſa vocabula ipſi operationi attribuerũt. Quidam eorum dixerunt, quòd calcinando, ſoluendo, & diſtillando, & coagulando hoc opus peragitur. Et Hermes hæc intimat per alia verba, cùm dicit: Pater eius eſt Sol, mater verò eius Luna: portauit illud ventus in vẽtre ſuo: nutrix eius terra eſt.

Alij verò dixerunt, ſublimando & reiterando atque figendo, donec in fundo maneat: Alij incerando, aut imbibendo, donec fluat: Alij abluendo aut mundificando, donec album & pulchrum appareat: Alij occidendo, donec moriatur & albificetur: Alij viuificando & nutriendo, donec genitum fiat: Alij putrefaciendo & corrumpendo, donec manifeſtum occultetur, & econtrà: Alij ſeparando elementa, & reiungendo: Alij conterendo, donec corporeum fiat ſpirituale, & econuerſò: Alij coquendo, donec areſcat: Alij aſſando, donec confringatur: Alij remouẽdo, donec nouus adueniat: Alij corpora & ſpiritus rectificando, ſicut Venerem dealbãdo, à Ioue ſtridorem auferendo: Saturnum in durando, aut mundificãdo: Martem mollificãdo: Lunam citrinando: nec non ipſa corpora in aquam ſoluendo, nihilominus

omnibus corporibus diminutis perfectionem præſtando: Alij Mercurium coagulando, arſenicum, auripigmentum, ſulphur, magneſiam, marcaſitam, Thutiam dealbando, atque fixando: Alij ſalia acuta quaſi dea inceratiua præparando: & adhuc diuerſis vocabulis (quod longum eſſet enarrare) Elixir eorum album & rubeum compleri dixerunt. quæ omnia ſunt vnum & idem intelligenti, & condependentia, ac ſibi concathenata quemadmodum cathena: ita cùm vnum terminatur, aliud incipitur.

De multiplici operatione Philoſophantium.
CAP. XX.

Idcirco calcinatio in principio operis noſtri, ponitur táquam pater in generatione. Vnde primò videndum eſt, quæ ſit calcinatio Philoſophorum. & ſciendum, quòd triplex eſt calcinatio Philoſophorum, duplex corporis, tertia ſpiritus. Prima eſt initium operis noſtri, de qua dicitur, calcinatio eſt priuatio frigidæ humiditatis, combuſtione remouentis: vel ſiccæ terræ incineratiò. Et hanc Philoſophi exemplificauerunt in ligno, in quo ſunt tres humiditates: prima aquoſa & frigida: & hæc prohibet lignum à combuſtione: ſecunda vnctuoſa, ſiue oleaginea, & ipſa facit lignum ardere. hæ duæ ſunt vaporabiles in igne, atque cremabiles. Tertia verò relinquitur in cinere, & eſt valde modica & ſubtilis, fixa & perpetua, nihil

inflam-

inflammabilis. & ipſa eſt vitrificans, & diaphanitatem vitream ſpondens. Et tali modo præcipitur fieri calcinatio Philoſophorum, vt eſt in ligno prædictum: & ipſa fit verè per acetum Philoſophorum, ſiue per aquam permanentem, & non re alia. Et hoc nota: Talis enim humiditas, vt dictum eſt, quæ eſt principium liquefactionis, oportet eſſe in corporibus: vt Hermes dicit: Principium omnium liquabilium eſt aqua. Et Auicenna refert, Conſiderauimus itaque in principijs naturalibus, quòd ſubiectum liquefactionis eſt humiditas, permixta partibus ſiccis terreis, in quibus mouetur, dum reſoluit eas ignis, & inuenimus cauſam vaporationis, humiditatem nō vehementer in eis mixtam: imò eleuatur ab eis in reſolutione, & inuenimus cauſam aduſtionis, & ſic decoquitur decocti & permixti ſiccitati: ita quod peruenit ad ipſam humiditatem illud, quod permixtum eſt ei de ſiccitate, & quod acquiſiuit de caliditate accidentali ſuperflua, cum igne: ita quòd figitur nobis tam diu, donec inuenitur oſtenſio humiditatis eiuſdem, quod eſt apud ignem potentem conuertere: quia ſecundæ partes corporis ad ſubſtantiam ignis ante vaporationem ſepararentur, & remaneret fæx eius cinis, qui eſt aduſtus. Equidem cùm vaporat, etiam conuerſus eſt, & fit flamma, & talis dicitur calcinatio Philoſophorum. Præterea eſt notādum, quòd quicunque

fecit calcinationem, cuiuſcunque corporis, remanēte materia metalli, hoc eſt, humore, à quo habet denominationem & liquefactionem in igne, hic iam errauit: quia dicitur extractio humiditatis corrumpentis in calcinatione. Poſt hoc intromiſſio alienæ humiditatis igneæ: per quam erit eſſentia & vita eorum. Et hæc eſt pars prima, videlicet, Pater eius eſt Sol.

Secunda calcinatio eſt ipſius cineris vel calcis remanentis: elemētorum ſeparatio. Et hæc eſt pars ſecunda, videlicet, Mater eius Luna, & ſolutio Philoſophorum ſiue extractio Quintæ eſſentiæ, aut ſublimatio, aut inceratio, vel imbibitio, vel omnium prædictorum interpretatio. Nam hæc calcinatio fit ideo, vt partes arefactæ per ignem, & cōſtrictæ, ſpirituales fiant, vel ſubtilientur & raræ fiant per ſpiritum, qui eſt aqua reſoluens, & humectans ipſum terreū aduſtum. Et calor impreſſus qui eſt corrumpēs cum humiditate, in aëream reſolutionem transformans digerendo. Nam in prima calcinatione remouentur humiditates duæ, ſcilicet frigida & aquoſa, & aduſtiua. In iſta verò quæ eſt ſecūda, remouetur terreitas & igneitas per reſolutionem noſtræ aquæ. Nam omnia quæ ſoluit & liquefacit & mollificat, deinde perturbat, ex hinc per decoctiones reſultant aëreæ reſolutiones vaporando.

Vnde hæc eſt ſolutio Philoſophorum, quando partes terreæ ſiccæ molleſcunt: ita quòd

earum

earũ ſiccitas quæ eſt duricies, vertitur in mollicieni, quæ aqua dicitur humectans, vt aqua pluuialis, vel alterius humiditatis: quia dicitur quanto magis ſiccum, tanto magis molle, cùm ſola ſiccitas Alchimiæ tingit & non alia, hoc eſt, raritas elementorum.

Dicitur etiam inceratio ea de cauſa, cùm terra ſit priuata humore ſuo, neceſſe eſt eam incerare: id eſt, humore perfundere vt fluat & ingreſſum habeat, nec non virtutem, & formam metallicã repræſentat, vt Turba Philoſophorum figuratè loquitur: Sicuti homo in tumulo iacet, donec puluis fiat, peractis diebus, Deus reddit ei animam atque ſpiritum ſuum: infirmitate ablata purgatur illa res, & poſt coruſcationem emendatur: quemadmodum poſt reſurrectionem generalem, homo fortior & iunior fit, quàm priùs fuerat in hoc mundo. Ideo inceratio eſt rei ſiccæ priuatæ humoribus, cũ re inceratiua ad ignem mollificatio. Et hæc liquefactio corporum eſt. Philoſophus autem per aquam, vulgus verò per ignem: vnde dicitur liquefacite corpora liquefactione non vulgari, ſed noſtra quæ eſt cum aqua. Ideo incineratio eſt imbibitio, vel paſtatio, ſiue liquefactio rei ſiccæ, calidæ, donec inebrietur. Nam omne ſitiens appetit bibere, vt dicit Ariſtoteles, ſitis appetitus eſt frigidum & humidum. Pro eo etiam dicitur illud, terreum ſitiens.

Dicitur etiam ſublimatio hæc pars ſecunda

ob hoc: quia illud quod in inferiori parte vaſis eſt, eleuatur, & exaltatur ad vas ſupremum, quod nominatur alembic, vel aludel longum: vel ideo, vt denſitas elementorum per eleuationem tranſeat in eorum raritatem, vt ſiccitas terræ in humorem aquæ, & frigiditas aquę in calorem aëris, & humor aëris in ſiccitatem tranſeat ignis: & hæ tranſmutationes debent fieri per gradus ignis aſcendẽdo vſque ad cœlum: quod eſt alembic Philoſophorum. Et per Deum illud eſt tingens in infinitũ: & tali modo præcipitur fieri ſublimatio Philoſophorũ. Vnde dicitur ſublimare eſt extrahere à fæcibus elementaribus, quod eſt terra, quintam eſſentiam, vel oleagineam, vel aſcendentem naturam. Vel aliter: Sublimatio eſt à fæcibus rem eleuare, aut à terreſtribus partibus puram ſubſtantiam ſegregare. Nam in omni ſublimatione ſignum perfectionis eſt liquefactio & fuſio metallica.

Et notandum quòd duplex eſt ſublimatio: vna corporalis, alia ſpiritualis: corporalis quãtum ad terreitatem, ſpiritualis quantum ad igneitatem. De prima dicitur ſic: Facite corpus ſpirituale, & fixum volatile. De ſecunda ſcribitur: Res in qua eſt aduſtio, primum quod in ea reſoluitur, eſt virtus ignea, vt ſuprà. Et Senior dicit: Egrediatur ſpiritus à corpore qui eſt ignis.

Dicitur etiam Fixio, propter abſentis additionem:

tionem: Nam illud quod abeſt, eſt volatilis naturæ, ſine quo ſtudium magiſterij vanum eſſet. Nam eſt Elixir albedinis & rubedinis tincturæ, necnon ſpiritus tingens, & aqua metallina, perfundens ſe in corpus ipſum viuificando: & corpus eſt recipiens tincturam ab ipſo ſpiritu, non ab alio. Vnde dicitur, quòd tinctura fit à natura volantium: Et illud quod firmat & fixat ipſum ſpiritum, eſt fixum & perpetuum & incremabile, & nominatur ſulphur Philoſophorum, vel cinis extractus à cinere. Vt Senior dicit: Quòd fixum eſt, figit res fugitiuas. Et Auicenna: Inquirāt igitur tincturam, quam ignis non corrumpat, & non expellat, & ſubſtantiam quæ permiſcetur liqueſcens, & ſubſtantiam conſolidatiuam, coagulatiuam, fixatiuam & firmam ſuper ignem, & ingenium permiſcendi iſta adinuicem: ita quòd tingatur cum eo quod eſt in eo de tinctura: & permiſceatur cum eo, quod eſt in ipſa, de ſubſtantia permiſcibili: & conſolidetur cum eo, quod eſt in eo de ſubſtantia cōſolidatiua: & figitur ſemper cum eo, quod eſt in eo de ſubſtantia fixa. Et iterum ſubiungit, dicens: Quęſiuimus ſubſtantiam fixam, & inuenimus eam eſſe omne quod non fugit ab igne, & ipſum eſt corpora liquefactiua. In libro ſexto dicitur, quod per talia corpora figuntur ſpiritus velociſſimi, & non per alia. Ideo dicitur: Terra fixat, aqua dealbat, aër penetrat, ignis colorat. Hæc autem

Digitized by Google

ſixio, quæ multotiens repetitur, vt Geber docet: Donec cum tota ſui ſubſtantia in igne maneat: ſui autem truncum tota ſubſtantia deinde recedit.

Dicitur etiam ablutio, ſiue mūdificatio hæc pars ſecunda, ratione nigredinis, & mali odoris, vt Turba Philoſophorum dicit: Et non deſiſtatis ipſa abluere, donec nigredine priuetur, & album fiat. Et Morienes ait: Quanto magis aliquid abluitur, tanto limpidius erit: & ſi ablutum non fuerit, non limpidabitur. Et Geber in libro Perfectionis dicit: quòd non figitur niſi illuſtretur, & fulgidiſſima ex illo eliciatur ſubſtantia, cum ſui modo ingenij. Et in libro Diſiunctionum ſcribitur: Mundate corpora à ſua nigredine vel rubedine, in qua eſt corruptio eorum, donec album fiat album, & rubeū, rubeum. Nam ablutio dicitur rei inquinatæ deletio. Item dicitur, vade ad mulierem lauantem pannos, tu fac ſimiliter. Et Hermes, in primis fuit rubeum, & in vltimis album. Et ſi ſua nigredo omnium aufertur, ac deinde in rubeū vertitur lucidum, & nimis purum. Quia dicitur: Quòd ignis & Azot latonem mundant & abluunt. & Kaled minor: Qui ſcit nigredinem accipere ab eius ſuperficie, ea ablutione ipſum purificat & auget.

Dicitur etiam occiſio ſiue mortificatio, ratione vitæ vegetabilis, & ordinatæ, & accidentis, hoc eſt, caloris impreſſi. Nam omne quod

habet

Digitized by Google

habet calorem ex ſe mouentem & agentem ſua tranſmutatione, dicitur viuere. Et ob hanc cauſam Alchimia dicitur imperfectè viuere, & hanc vitam Philoſophi ſtuduerunt occidere, & vitam æternam atque permanentem reddere. Vt Kaled minor dicit: Nos oportet eum ſapienter occidere, hoc eſt, comburere: quia mors eum reuelabit. Et Auicenna: Conteramus ipſum poſt mortificationem ſui primam, cum eo quo mortificatur de rebus adurentibus, vel peruijs facientibus peruium, & exiccantibus, ſicut eſt Sal, alumen, atramentum, calx, & aliæ res, quas habet ſimiles ignis. Faciamus ergo illud multotiens, donec moriatur & mollificetur.

Dicitur etiam viuificatio, ratione nutrimenti, vel viuificationis, ſeu ratione humoris metallici. Nam omne quod nutritur, diminuti ratione nutritur. Et illud, quod viuificatur, cauſa duorum viuificatur. Philoſophi autem volunt nutrire granum eorum humori connaturali, donec vegetetur, & fructum adferat talem, qualem ipſum intrinſecus habet: & volunt viuificare illud quod mortuum eſt, à forma metallina, quouſque præſtat fuſionem metallicam perfectam. Et talem viuificationem, ſiue nutrimentum, aliqui Philoſophorum vocant Ingreſſum. Et hoc vult Geber, cùm dicit: Aut ingreſſum damus eis, quæ ſua ſpiſſitudine ingredi non permittuntur, cùm multiplici

Digitized by Google

reiteratione ſolutionis ſpirituum non inflammabilium. Ex his modorum ingenijs neceſſe eſt, quamlibet rem ingreſſum habere: quoniã ex illius dependet beneficio, & alterare cum permixtione inuenta.

Dicitur etiam putrefactio, ſiue corruptio, hæc pars ſecunda, ratione manifeſti. Nam omne quod putreſcit & corrumpitur apud viſum, abijcit materiam manifeſtam, & repræſentat materiam occulti. Philoſophi autem intendũt corrumpere, ſiue delere manifeſtum quod eſt terreum, & educere occultum, quod eſt argentum & aurum, vt Auicenna teſtatur, dicens; Cùm ſubtiliatur æs & decoquitur in aceto cum medicinis, donec moriatur, quando penetrat albedo eius ad exteriora, ita vt ipſius intrinſecum fiat extrinſecum, ſimile argento in albedine: quando fecerimus illud, inuenimus virtutem eius tingentem, remanentem, & maioris tincturæ & penetrationis; ita quòd non diuerſificatur à colore argenti puri in aliquo; imò refertum eſt tinctura, & eſt magis cõpletæ albedinis. Talis enim putrefactio eſt generatiua; quia generat tale, qualis ipſa eſt. vnde Senior: Scias quòd non fit generatio abſque corruptione: vnde ſtudeas in putrefactionem. Et Turba Philoſophorũ: Hæc putrefactio eſt maxima, & maximũ attrahit arcanũ.

Dicitur etiam ſeparatio elementorum, vt præmiſſum eſt in calcinatione prima; in ipſa verò

verô ſeparantur elementa,terra, ſcilicet,aqua, aër & ignis. Terra ibidem relinquitur, vt alia tria elementa in ea valeant radicari, ſi ipſa non eſſet, elementa fundamentum non haberent, ſuper ædificandum domum nouam Theſaurariam. Nam propriè ſeparatio elementorum, eſt ſegregare heterogenea, quæ ſunt accidentia: & coniunctio elementorum eſt cumulare homogenea, hoc eſt, quæ ſunt de natura humidi radicalis. Vt in libro Turbæ Philoſophorum ſcribitur: Conuertere elemẽta,eſt humidum facere ſiccum,& fugiens fixum.

Dicitur etiam contritio, ratione denſitatis, vel duriciei. Nam omne quod denſum & durum eſt,non eſt tingens,neque penetrás: Ideo oportet cõteri, vt ſubtiliſſimum fiat & penetratiuum. vnde in Turba cùm omnia puluis facta ſunt diligenter,eſt contritum. Et notandum eſt,quòd duplex eſt contritio: vna vulgi, & fit manibus artificum. De iſta dicitur, tere in die & aſſa in nocte. Secũda eſt Philoſophorum,& fit igne decoctionis. Vnde Turba: Hęc autem contritio non fit manibus, ſed fortiſſima decoctione. Et Kaled minor: Ignis omnia terit. Et Elbo Interfector dicit: Nihil aliud feci, quàm contriui & dealbaui. Et Senior: Non valet cõgelatio,niſi fiat puluis. Et Turba: Ideo oportet filios doctrinæ illam rem abſq; timore comburere quouſque cinis fiat. Et ſcito, quod optimè miſcuiſti, eò quòd ille eius reci-

Digitized by Google

pit ſpiritum vitæ. Et hæc contritio multotiens apud Philoſophos vocatur lapis cum curſore, mortarium cum piſtillo.

Dicitur etiam decoctio ratione duræ & tenacis terræ. Nam omne durum & tenax vocat decoqui, vt melius & leuius ſeu nobilius fiat. Quare dicit Alfidius: Scito, fili, quòd non indiges multis nominibus, ſed vno tantùm nomine, quod eſt Aqua, vnaque actione, quod eſt Coquere, & decoctio naturaliter: ideo fit vt rei pluritas remoueatur, & munditia in ſui maneat decoctione, vt Auicenna teſtatur, dicens: Quanto plus inhumatio eſt vehementior, tanto plus erit ab eo corruptio remotior. Amplius conſiderando decoctionem, poſt decoctionem in aqua, & remouendo corruptionem, referuamus remouendo aquam, quotieſcunque tincta fuerit, donec nihil maneat tincturæ. Vnde Turba: Coquite in aqua ſua quadraginta diebus: deinde aperietis, & inuenietis æs in argentum viuum verſum: abluite ipſum coquendo, donec ſua priuetur nigredine, & fiet æs vmbra carens. De hac decoctione dicit Auicenna: Quòd ſi nigra aduenerit, erit aduſta apud decoctionem. Et Senior, ſi remanſerit in eo nigredo, tempore ſuo morieris præ dolore; quia corrupiſti quidquid operatus es: à tali regimine cauendum eſt. Sed coqui debet, vt Turba Philoſophorum atteſtatur, dicens: Coquite eum conti-

nuè,

Digitized by Google

nuê, donec coaguletur: ipſo enim coagulato maximum fit arcanum. Coquite illum lapidem coagulatum, quouſque fiet ſimilis mugræ marinæ: tunc aqua ipſum imbuite permanente, quouſque eius appareant colores. Hæc aqua in decoctione maximè imitatur naturam: ideo facit ei ſimile. Ait enim Albertus, quòd inter omnes artes, Alchimia plus naturam imitetur, & hoc propter decoctionem eius, & augmentum: quia decoquitur in aquis metallinis igneis, id eſt, rubeis maximè habentibus de forma, & minimè de materia. Nam aliæ artes imitantur naturam ſimilitudinariè: Alchimia verò mera veritate. Ideo ipſa non eſt debilior natura, quia ars ſiue artifex tantùm ſibi miniſtrat, ipſa verò naturaliter operatur & perficit, vt dicitur in Seniore de aqua diuina: Quòd non ſit ſatus, neque naſcitur in futurum, qui hanc ſcientiam poſſet complere ſine natura, natura quidem quæ cœlitus eſt indita rebus & infuſa.

Dicitur etiam aſſatio, ratione humorum peccantium ipſius corporis, vel ratione ſpiritus qui deſtruitur, & fugit propter aſſiduationem aſſationis à corpore, vt Kaled minor dicit: Et ſuaui iteratione ponuntur tibi, vt doceat ipſum pati ignem. Et Auicenna: Si volumus quod fiat bona commixtio eius, tunc aſſamus ipſum igne æquali: & hoc eſt, vt conteramus ipſum & ponamus in vaſe vitreo,

& ponamus in vaſe teſteo vitreato, & lineamus illud vas luto ſapientiæ, & exiccemus ipſum. Et iterum ſubiungit, modus vnus eſt aſſationis cum rebus adurentibus, & facientib. peruium, vt Turba dicit: Notifico huius artis inueſtigatoribus quod Corſuſle eſt compoſitio, & quòd eũ oportet aſſare, vt ad perfectionem peruenias: tũc corpus tingit. Aſſatio ideo dicitur & inuenta eſt, vt humiditas rei accidentalis leui igne exiccetur ac deleatur. Et eſt notandum, quòd tàm corporis quàm ipſius ſpiritus fit exiccatio in aſſatione. Et eſt maximè cauendum, ne ſpiritus qui corpus exiccat, & à corpore exiccatur, fiat volatilis: nã ſi volabit à corpore, corpus perfectum eſſe non poteſt. Et talem exiccationẽ docet Auicenna, dicens: Sed cùm hoc habet bonitatẽ, quod non aduritur ſuper ignem omnino, ſed calefit, &c.

De alijs modis operationum. CAP. XXI.

Excuſamur ergo, ne laboremus in aduſtione calcinationis. habemus & ſcimus quòd cũ eo fit præparatio & non cũ alio. Vidimus itaq; in primo, rei eius exiccationem, & deſtructionem acuitatis ab eo fore neceſſariam, ita vt calefiat, quod pulueriſetur aut frangatur.

Dicitur etiam renouatio. Cauſa arefactionis conuerſa, eſt fimus & lutum ſapientię. Nota, renouatio Philoſophorum fit ideo, vt terra ſicca ſemper roretur aqua permanẽte, vt fluat,

&hoc

& hoc innuunt Philoſophi per talia verba: Fimus, id eſt, terra, ſiue corpus, ſemper eſt de quarto in quartum diem renouandus.

Dicitur etiam rectificatio corporum, & ſpirituum ratione imperfectionis, eorum diminutionis & immũdiciei aut ſuperfluitatis eorum. Nam corpora quæ ſunt humore nimio abundantia, ideo ſunt nimis mollia inductibilitate, & facillimè liqueſcentia in igne, vt plumbum, ſtannum, Magneſia. Hæc autem multotiens ponuntur pro ſpiritu, qui eſt (aqua metallina cauſa molliciei) aqua Philoſophorum: ſpiritus ſunt molles vt aqua. Vnde Morienes: Tactus eius mollis, guſtus dulcis, pondus graue: Ideo dicitur, ponite plumbum cum plumbo, ſtannum cum ſtanno: Natura enim naturâ lætatur & gaudet: quia propinquitatem habet cum ea. Alia verò ſunt deficientia humore, vt argentum, aurum, ferrum, cuprum. & hæc pro corpore calcinato intelliguntur. De his loquitur Geber: Si quæris corpora duræ fuſionis mollificare, in principio ſuæ cerationis lentus ignis adhibeatur. Ignis enim lentus eſt humiditatis conſeruatiuus, & fuſionis perfectiuus. Et ſi quæris mollia indurare corpora, fac vt eius humiditas conſummetur, & fuſio perficietur. Inueniemus enim quòd niſi omne ſuperfluum, ſiue per medicinam, ſiue per præparationis modum auferatur ab imperfectis corporibus, non perficiuntur: ſcilicet, vt coletur

Philoſophorum ſic deſcribitur: Portauit illud ventus in ventre ſuo. Hanc partem vocant Philoſophi diſtillationē, ſiue clarificationem. Poſtquam ergo res eſt calcinata humore liquabili, & denominatiuo priuata, deinde à terreitate ignea ſoluta, neceſſe eſt ipſam diſtillare: id eſt, clarificare, & aëris diaphanitatē & perſpicuitatem deportare. Nam diſtillatio dicitur rei cum perſpicuitate clarificatio: & hæc diſtillatio eſt complementum totius ſerenitatis operis cum claritate. Et fit tribus aut quatuor, aut quinque, aut ſex, ſeptem, octo, aut nouem, vicibus, vel duodecies, quod eſt vltimum. Poſt vltimam vicem diſtillationis, ſequitur quarta pars, quam Hermes ſic nominat: Nutrix eius eſt terra, vel vis eius integra eſt, ſi verſa fuerit in terram immobilem: & hanc intitulant ſapientes, Coagulationem, & finem rei, ſiue fuſionem perfectam. Et hoc vult Auicenna cùm dicit: Quando ponimus ipſum vltima vice in Kinnam lutatā luto ſapientiæ, cautè conſtringimus caput eius: poſtquam aſſauimus rorem eius, ſicut dicemus poſtea, inde ſublimamus medicinam, donec aſcendat: & ponitur in tegulam, quandoque ſicut ſtannum, quandoque ſicut ſal, lapidem, quandoq; ſicut Chryſtallus, poſtquam ſublimauerimus ipſum ab eo: & ipſe egrediuntur cum rorationibus & experimentis actiuis, & fuerint nobis vitæ ante experimētum cum cogitatione ſubtili vel vehementi &

menti & longa. Peruenit ergo ad nos tinctura alba & munda à rebus quibus indigemus. Et hæc de modis & vijs operationis Elixiri, aut tincturæ Philoſophicæ, dicta ſufficiant. Et ſi quid minus lucidè occultando dictum eſt, hoc in libello in quo librorum eſt perfectio, ſagax Lector naturam inueſtigans, per eius percurſum, occurſum & recurſum, & per ſcripta Philoſophorum antiquorum, pleniùs poterit indagare, &c.

De effectibus huius medicinæ ſiue tincturæ. *CAP. VLTIMVM.*

Quinto & vltimo proſequēdum eſt, de virtute, nobilitate, & effectu huius laudabilis tincturæ Philoſophicæ: quæ turris fortitudinis eſt à facie inimici. Et ſciendum, quòd antiqui ſapiētes quatuor principales effectus ſiue virtutes in hac glorioſa theſauraria conſolatrice & adiutrice ſcientia repererunt. Primò dicitur corpus humanum à multis infirmitatibus ſanare: Secundò corpora imperfecta metallica reſtaurare: Tertiò lapides ignobiles in gemmas quaſdam precioſas tranſmutare: Quartò omne vitrum ductile facere, ſiue malleabile.

De primo conſenſerunt omnes Philoſophi, quòd lapis hematites perfectè rubificatus fuerit, non ſolùm facit miracula in corporibus ſolidis: ſed etiam in corpore humano: de quo nō eſt dubium. Nam omnem infirmitatem ab

intra ſumendo curat, ab extra ſanat vngendo. Dicunt enim Philoſophi, quòd ſi datum fuerit de eo in aqua vel vino tepido paraliticis, phreneticis, hydropicis, leproſis, curat eos. Alij ſapientes dicunt, quòd guttam roſaceam ſæpe elidit vngendo: hinc etiam paſſio cardiaca, ethica, iliaca, colica, icteritia & morbus Ægidij cum epilepſia, & omnes ſpecies febrium, per eam curantur ſumendo. plerunque arthetica per eam curatur vngendo: & quicquid eſt in ægroto ſtomacho, hoc tollit: & omnem fluxum humorum peccantium ſtringit, & conſumit potando, vel vngendo: omnemq; melácholiam ſiue mentis mœſtitiam ieiuno ſtomacho ſumpta reuellit: Eſt etiam infirmorum oculorum optima ſanatrix: Nam omnem fluxum lachrymarum ſtringit: lippoſos attenuat, ruborem depellit: pellem vel tunicám delendo mollificat: Granum, tela, albugo, & hugo, cornu, vngula, catharacta, inuerſio palpebrarum, æſtus, tenebræ, ac oculorum inflaturæ. Hæc omnia per medicinam hanc Philoſophicam facillimè curantur. Cor & ſpiritualia conſortat potando: dolorem capitis mitigat in temporibus vngendo: præbet etiam ſurdis auditum, ac omni dolori aurium ſuccurrit inflaturis: neruos compactos rectificat vngendo: dentes corroſos reſtaurat lauando: fœtorem anhelitus dulcorat. ſanantur etiam per eam omnia genera apoſtematum vngendo,

aut

aut emplaſtrando, aut puluerem ſiccum intromittendo: vlcera, vulnera, cancros, fiſtulas, Noli me tangere, Antraces, ſerpigines, impetigines, atraciones, ſcabies, pruritus & tinea per eam ſanantur: cicatrices per eam planantur, ita vt caro noua regeneretur: vinum corruptum & acidum, ſi permiſcetur, reparatur: Calculus inde ſoluitur ſi bibatur: venenum expellit ſumendo: Occiduntur & vermes ſi impulueriſentur. Capilli ſubuilloſi per eam vngendo remouentur: rugas in facie & omnes maculas in facie delet vngendo, & faciem iuuenilem ſpondet mulieribus: in partu ſumpta auxiliatur: fœtum mortuum emplaſtrando educit: vrinam prouocat: coitum excitat & auget: ebrietatem prohibet: memoriam inducit: humidum radicale augmentat: naturam vigorat, nec non alia bona multa corpori humano miniſtrat: quia hæc medicina eſt ſuper omnes medicinas Hyppocratis, Galeni, Conſtantini, Alexandri, Auicennæ, & aliorum doctorum artis medicinæ: præſtantior in odore, ſapore, virtute & effectu. Et eſt notandum, quod hæc medicina ſemper eſt medicinæ apotheticæ ad morbum deputatæ permiſcenda.

De ſecundo ſcribitur, quod omnia metalla imperfecta tranſmutat: hæc enim tranſmutatio eſt ſatis manifeſta: nam omne quod eſt argentum facit aurum in colore, ſubſtantia,

Digitized by Google

perſeuerantia, pondere, ductibilitate, liquefactione, duricie & mollicie.

De tertio ſcribitur, quòd lapides in gemmas precioſas tranſmutat, vt ſuperiùs allegatum eſt in libro Sextario, vbi dicitur, quòd lapides Iacincti, Coralli rubei & albi, Smaragdi, Chryſoliti, Saphyri, ex ipſa materia formari poſſunt: Et in charta Sacerdotũ traditur, quòd ex chryſtallo, carbunculus, ſiue rubinus, aut topazius per eam fieri poteſt, qui in colore & ſubſtantia excellunt naturales. Hic verò lapidibus, & alijs quibus infuſa fuerit hæc medicina, præſtat virtutem naturalem ſua nobilitate, ita tamen quòd colores deputati ad ipſos admiſceantur: Nam omnem lapidem ſiue gemmam liquefacit & demollit.

De quarto ſcribitur, quòd vitrũ reddit malleabile immiſcendo quando liquefacit. Nam hæc medicina eſt conuertibilis omnem in colorem: alia verò ſunt experimenta artifici ſagaci commutanda. In Chronicis antiquis Imperatorum legitur: quòd Imperator quidam maximum prçlium cum Soldano triumphante commiſit, per quod multi nobiles exercitus Imperij in Paganiſmũ ſunt deducti, inter quos erat protonotarius Imperatoris homo perdoctus, cuidam Sarraceno, qui & maximus erat Philoſophus in terra ſua pro ſumma cuſtodia aſſignatus, & multo tempore ab eodem detentus, quadam die motus miſericordia Sarracenus

nus ille, aduocâs Protonotarium, dixit ei: Vis reuerti ad terram natiuitatis tuæ? qui reſpondit: Vtinam Domine, ſeruus tuus gratiam inueniſſet in oculis tuis. Cui Philoſophus: Miſereor tui, fac quod volo. Ait ille: Domine mi, paratus ſum ad omnia. Cui Philoſophus, cùm reuerſus fueris in partes agnitionis tuę, ſupremo domino tuo, qui terreſtris veſter Deus eſt, dices hæc verba: Magiſter & dominus meus, cuius fui proprius, vobis dicit ſalutem. cuius dominium & magiſterium vobis poſtea declarabo. Poſtea facias apportari omnia genera metallorum, quæ liquefacies, & hunc puluerem quem tibi do, intromittes: quoniam omnia vertentur in aurum verum. Hoc facto, cryſtallum liquefacies modo prædicto, & puluere immerſo, mutabitur in rubinum. poſtea vitrum liquefacies, & de prędicto puluere immerſo reddetur malleabile. His omnibus viſis & completis dices: Hæc eſt maieſtas domini mei dilecti. Poſtea declarabis magiſterium meum: leproſis immundiſſimis dabis puluerem in potu tepido, qui mox ibunt cubatum, & ſudario aliquo cooperiantur: hi ex toto citiſſimè ſanabũtur, ita vt ipſi non ſuper terram, ſed ſuper pennas ventorum ambulare videantur. Nunc ergo vade in pace, & comple deſiderium meũ. Abijt autem Protonotarius gaudens & exultans, & omnia in veritate inuenit, prout à domino ſuo audiuit, prædicto ſupre-

mo Pontifici & Imperatori demonſtrauit, & ſic probata eſt medicina Philoſophorum coram Pontifice ſummo, & Imperatore, regnantibus illis temporibus, habere virtutem curandi infirmitates hominum, & tranſmutandi metalla imperfecta, lapideſq; in gemmas precioſas, ac vitrum reddere malleabile. habet hæc medicina glorioſa, quam omni inueſtigare fideli & pio præſtare dignetur Deus omnipotens, vnigenituſque filius Dei dominus noſter Ieſus Chriſtus, qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit & regnat vnus Deus per infinita ſeculorum, Amen.

ROSINVS AD EVTHICIAM.

INTRAVI die quadã domum ſenioris Habielſam cauſa viſitandi ipſum, & ſedi ad dexteram eius: & erant ibi duo viri, quorum vnum cognoſcebam, alium verò non. Et cùm loquuti fuerunt ante præſentiam meam de Arte, & percepi per illud quod quæſiui, quod inducta fuerat ſuper eos ars, & obſcuratum verbum, neſcientes id quod conſiderant in dictis ſapientum, & erant in ſtupore. Conuertit ad me ſocius faciem ſuam ſecurus amicitia, & dixit mihi: Qualis eſt ſapientum intellectus hîc? Recipe plumbum, & quod

quod aſſimilatur plumbo: & recipe azoch & quod aſſimilatur azoch: & hic eſt ordo ſcientiæ quam cognouerunt Ægyptij, & Ænigma eius, & ratio, & virtus, & largitas, hîc ſunt quatuor, quorum duo manifeſta ſunt: nominauit enim plumbum, & quod aſſimilatur eo. Quæ ergo ſunt iſta quatuor dixit, & hæc verba Sapientum habent obſcuritatem, & ſunt ex ſophiſmatibus Sapientum dixit? Quomodo eſt hoc? dixi. Voluit per hoc Sapiens duo tantùm, quę ſunt maſculus, eorum occultorium occultum & fœmina, & adiunxit verba ſignificantia quatuor, & non intendit niſi duo. dixit, quomodo eſt hic, & ipſe dixit, quatuor: & expetiuit verba Sapientum. Secunda vice dixit, non intendit per hoc dictum niſi duo tantùm: & ille Sapiens dixit: quatuor, & tu dicis duo. Dixi ei in his verbis ſicut prædictum eſt, eſt obſcuritas ſapientis & Sophiſma in hoc loco, & ſi voluiſſent quatuor per eos ex quibus componitur maſculus & fœmina, dixiſſent. Recipe aquam & ignem, & commiſce, & conſtituat vnumquodque ex duobus. Deinde fac quatuor vnum, veruntamen ſapiens dixit, (fac quatuor vnum). Recipe plumbum, & quod aſſimilatur plumbo. deinde repetiuit & dixit: Recipe azoch, & quod aſſimilatur azoch: vnde hæc & his ſimilia ex dictis eorum celant ſcientiam ab hominibus, intellige: & confido in Deo meo vt intelligas hoc dictum

ſapientis. Huius exemplũ dixit: Accipe plumbum: & plumbum apud eos eſt nomen ex nominibus maſculus; nominauit enim maſculũ, & tacuit nomen fœminæ. Et dixit, quod aſſimilatur plumbo, & fœmina aſſimilatur plumbo: quia ipſa ex eo, & ipſum ex ea. Deinde dixit ſecundò: Accipe azoch, & quod conſimilatur azoch: azoch autem eſt fœmina, nominauit hic fœminam, & tacuit nomen maſculi: & dixit, & quod aſſimilatur azoch, & nominauit hic maſculũ: quia nominauit illum in principio ſermonis, planè vt deſit dubitatio ſermonis, & tamen valet hoc verbum ac ſi dicas: Accipe Adam, & quod aſſimilatur Adam, nominaſti hic Adam, & tacuiſti nomen fœminæ ſeu Euæ, & non nominans eam, quia ſcis quòd homines qui ſunt tui ſimiles in mundo, ſciunt quod illud, quod tibi aſſimilatur, eſt Eua. Deinde repetis ſecundò, vt eos minus obſcuretur ſapienti & intelligenti: ac opinantur multi quod intendas in hoc loco cùm dicis, quatuor dixiſti, accipe Euam & quod aſſimilatur Euæ, nominaſti hîc fœminam quæ eſt Eua, & tacuiſti nomen Adam: quia nominaſti ea ſemel, & ab ipſo incepiſti, & non poteſt eſſe dubium cauillanti. Et illi inceperunt inſpicere vnus in alterum, & ſtupor apprehendit nos ſuper hoc, quòd eis explanaui. Et ſimile, hinc quòd dixerunt, commiſce calidum frigidũ: & fiet temperatum nec calidum nec frigidum, & commiſce

miſce humidum cum ſicco, & fiet temperatum nec humidum nec ſiccum. manifeſtum hoc dictum eſt ſuper quatuor, & generantur ex his duo, videlicet maſculus & fœmina: maſculus eſt calidus & ſiccus, fœmina autem frigida & humida: quæ quando coniuncta fuerint, iam commixtum eſt calidum cum frigido, humidum cum ſicco: & hoc non eſt dubium intelligenti. Et ſuſtinet hic intellectus nomen ſapientis, quod habeat hunc alium modum quem tibi demonſtraui, de igne & aqua, aëre & terra: & eſt alius modus ex præparationibus, & eſt ſicut dictum Ioſeph: Commiſce ignem & aquam, & erunt duo. Commiſce aërem cum terra, & erunt quatuor: deinde fac quatuor vnum, & perueniſti ad illud quod vis, & tunc fiat corpus non corpus, & debile ſuper ignem non debile, & apprehendiſti ſapientiam. Fac ergo ſecundùm quod dixit Ioſeph, ſuper eo, & pręparatur harum rerum à principio vſque ad finem. eſt aqua calida & fixa honorata, & illa eſt quæ manifeſtat tincturam in proiectione, & niſi illa eſſet, non eſſet intentio alicuius ſapientis in aliqua radice ſapientiæ. Et ipſa eſt mediatrix intra contraria. Eſt ipſa, eſt eadem primum, medium & vltimum. Intellige hoc quod tibi demonſtraui, & ſcito modum verbi, & ipſa manifeſtat tincturam. Talis enim ſolet eſſe improbitas ſapientum & ſophiſma, & fortè ipſi adduxerunt nomen in vno ſenſu, & ſub

ea eſt alius. & ego ſpero quòd apparebunt verbis: quia innuit vobis multa de ſecretis illorum & ſophiſmatibus, & Deus tribuet vobis proſperitatem. Si verò apertus fuerit die aliqua ex ſcriptis ſapientum modus alicuius, hic homini non aperietur niſi legenti librum in carmina noſtra. explanaui enim tibi & omnibus fratribus meis, quicquid obſcurauerunt Philoſophi pro poſſe ſuo, & clamauerunt pro patribus & filijs, & comprehendi in paucis paginis, & ipſi expendunt in multis paginis ſepultum tropicis, & magis obſcurioribus inuoluunt, quòd intelligentia intelligentiam apprehendere nuſquam valet. Ego autem vt permaneret memoria mea, priſcorum ſedi ſolitarius, conſiderans libros antiquorũ, & quærens à quibuslibet vobiſcum conſedentibus ſcientiam hanc inquirentibus, quos cùm alloquerer, non intelligebant me: habebant enim præ manibus libros, quæ deſcribunt eis Alkabric Alkakir, id eſt, ſpecies vel res vanas quas noſcunt, quibus occupantur: & hæ ſunt res, quæ deterrerent ipſos occupatos, & ipſi incumbunt ſuis quæſtionibus, ac deuiant à veritate ignorantia excæcati. Cùm autem vidi te & vultum tuum illic ſecũ, per illud quod innuit, & expoſui ex ſecunda apprehenſione tui intellectus, conuerti faciem meam ad te, & explanaui tibi ex eo, quòd concluſerat ſcientia mea in pectore meo, vt cognoſcas animam

animam ſcientiæ, & locum ſecreti, & diuidas inter me & homines erroribus & vanitatibus incumbentibus, eò quòd legiſti in libris aliorum, & quod locuti ſunt, & adduxerunt ex verbis Sapientum antiquorum, modernorum, & quorum appetuntur. Quorum nullus auſus eſt exponere literam vnam ex dictis antiquorum Philoſophorum, ſed tamen poſuerunt in libris ſuis ſecundùm quod procurauerunt Sapientes, nec aperuerunt ex illis aliquem ſenſum. Eſt autem opus vt cùm ſapiens fui, aperta mihi certa ſunt, & nouerim occulta, & exponam verba ſapientum & perueniam per illam expoſitionem ad veritatem ac manifeſtationem eorum poſt manifeſtationem, vt manifeſtaretur ſtudentibus in ea, & aperiatur faſtidientibus, & patientibus, & fugientibus in his, quæ præ manibus habent ex ignorantia. Sed quando non explanabo aliquod ex eis, erunt libri mei ſicut libri Sapientum, & verba mea verba ſua, velut accepi nomen illorum & mihi attribui, & hoc eſt inconueniens & dedecus illi qui facit ſic. Quæ autem eſt vtilitas legenti meum librum, vt quod alij occultauerunt, appropinquet intellectui occultorum ſucceſſorũ meorum ſecundùm omnibus in aperto velatis ſignificationibus intellectui occultorum, & velatum, in hoc ſit apertum & cælatum. Eſt autem apertũ ſtudioſis & ſapientibus ac intelligentibus, quod

niſi fecero, nõ manifeſtabimus induſtriam noſtram: perconteris, & erunt dicta mea tãquam propoſita ſine adminiſtratione & vtilitate, &c. Scias præterea, quòd multi occupantur in præparatione ſulphurum eorum, & in ſublimatione Arſenicorum eorum aduſtibilium & corruptibilium, ſecundùm manifeſtum quod audiunt, & nudum quod legunt & cognoſcũt illam veritatem ignorantes. Sulphur enim & ſulphura, & auripigmentum ſeu auripigmenta, ac zandarich, illa omnia ſunt nomina aquæ diuinæ, foliatæ, humidæ: cuius dealbatio eſt præparatio eius per ſublimationem, quæ eſt diſtillatio, donec fiat alba, lucida, in qua non ſint ſordes. Hæc eſt ſublimatio ſulphuris & zandarich. Etiam ablutio corporis & reductio aquæ ſuper illud, tam diu donec nõ remaneat in eo aliquid ex anima, quæ eſt tinctura, quod non aſcendit cum ipſo ſpiritu. cumq; acceperis animam, & omnia in iſta aqua & nihil remanſerit ex ea in corpore, tunc abluiſti corpus à ſordibus ſuis. Innuit per hoc totam extractionem totius ab eo, vt liberetur cinis à cinere mundus, in quo non ſit pinguedo, quæ prohibeat ipſum ab operatione, redit ſecundò ad locum ſuum. Similiter dictũ eſt, ſicut prædixi tibi in corpore & corporibus ſecundùm quod exemplificaui tibi in ſpiritibus & ſpiritu, & in anima eſt vnum corpus partiũ, & tunc dicitur corpora ſecundùm partes, ſed prius

eſſe

eſſe vnum ex vno. Qui autem aliud dixerit,ignorat ſcientiam: quia ſcit nec corpus,nec corpora, nec ſpiritum, nec ſpiritus, nec animam, nec animas, nec cognoſcit lapidē, nec ex quo eſt,nec percipit ordinem operis aliquo modo, & eſt cauſa: Quia ex qualibet illarum ſalſatarum incorporatum eſt corpus vnum: propter quod dixerunt ſimiliter corpus vnum & corpora,& propter hoc hunc eſſe ex illis: ſpiritus & anima multiplici operatione eſt lapis & non lapis. Hic eſt lapis quem aſſimulant ſapientes artis lapidi Aquilæ: eſt enim lapis Aquilæ, lapis cognitus: & eſt lapis in eius ventre lapis qui mouetur,per quem ſignificauit apud aſcēdentem & cinerem extractum à cinere. Similiter eſt lapis, in cuius ventre eſt lapis qui mouetur, quomodo cum ſoluunt, prodit ex eo aqua ſua, quæ erat congelata in eo, & mouetur aſcendendo & exaltando ad aëra. Significant per hoc ſpiritum & animam,quæ eſt in ventre eius: & hic eſt lapis in cuius ventre eſt lapis,& remanet fex ex qua exiuit illud aſcendens immobilis: deinde apparet ex ea poſtea anima eius, & eſt cinis cineris, quem nominauit Marian congelatum coagulans, aquam eorum in terra eorum: magnificauit hūc cinerem. & hic eſt fermentum, & fermentum fermenti auri vulgi, & foliorum eorum. Et hoc eſt fermentum eorum corporum ad quæ reducuntur ea: & cinis eſt fermentum aquæ, quæ eſt aurum

illorum, ideoque nominauerunt hunc cinerem Fermentum fermenti, & per hoc ignorant aquam ſuam, magis ponic: & quod dixit Roſar. ſi fundetis corpus: Non intendit hîc per fuſionem ignis, ſed ſignificat ſolutionem eius, vt fiat argentum viuum ſapientum, & extrahuntur ab eo flores eius. Et hic eſt lapis, de quo dixit Aros regi: Si cognoſcerent, quantum habent operis, lucrarentur per ipſum multum. Dixit Sapiens: Accipite res animarum ſuis, & exaltate eos ad altiora loca, & metite eas cacumine montium ſuorum, & reducite eas ad radices ſuas: & hæc ſunt ſua verba manifeſta, in quibus non eſt inuidia nec obſcuritas, veruntamen non nominauit res quæ ſint: per montes autem ſignificauit cucurbitas, & per cacumina montium alembica. Metere autem ſecundùm ſimilitudinem, eſt recipere aquam illarum per alembicum in recipiente. Reducere verò ſuper radices eſt ſuper hoc, à quo prodeunt. Et nominauit cucurbitas montes, quia in montibus inuenitur Sol & Luna: ſic etiam in his montibus, qui ſunt cucurbitæ, generantur Sol & Luna eorum, & in ipſis fit, & illæ ſunt minores foliorum & auri eorum, & in ipſis manifeſtat eius præparationes: & hoc totum eſt ad ſimilitudinem, & eſt mirabilis & pulchra ſimilitudo, nec vult per montes homines, nec intendit per altiora loca capita hominum, nec quod de ipſis metitur, ſunt

capilli.

capilli, ſicut dixerunt quidam gloſſatorum, & laborauerunt in capillis, & conſumpſerunt pecuniam ſuam, & dies ſuos in inquiſitione vanitatis, ſed ſapientia eſt dignior etiam, nobilior & altior, quàm illud quod opinati ſunt, & perueniunt homines per hoc ad vanitates. Et ſunt qui dixerunt, quòd ars hæc, eſt ex ouis, & capillis virginis, ac vrina & ſanguine, felle & ſpermate, & alijs talibus, & ex mineralibus diminutis, combuſtibilibus, corruptibilibus, & ad nihilum venientibus. Falſum dicunt, cùm quidam ex infirmitate rationis ſuæ fecerunt ex virgine & vrina, quod abſit à ſapientia Dei glorioſi & ſublimis, vnde attexerunt ignorantes in funiculis. ignorans ignoranter ferit coloquitidam, & ſperat inde mel comedere: ſed quādo quod ſeparauerat non viderit, redit ad cogitationem ſuam, & extendit eam & dicit, hoc eſt ex infortunio. Et ſi diceretur ſibi, ouis peperit homines, aut grana tritici fructificant galbanos, aut palma portauit mala granata, aut volatilia pariunt piſces, reſponderet, falſum dicis: non generant res niſi ſimilia, aut fructificant res, niſi fructus ſuos. Nam omnia iſta prædicta deſignant aquam eorum: & aqua eorum eſt fermētum corporum: & corpora ſunt terra eorum, etiam poſtquam denigrantur iſta per præparationem ignis. Vocant ipſum nomine ignis nigri, ſicut in denigratione ſecunda, Carbonem montis & picem, antimonium,

Alkali, & ſalem Alkali, & Markaſitam, Magneſiam, & argentum viuum extractum de Cambar, & cinerem ſuum & calcem, & vitrum, & aquam mundam, quæ mundata eſt à tenebris, & à materia nigredinis. Ars Aſtronomiæ & Phyſices legentibus patens eſt. Ars verò noſtra non niſi à ſapientibus ſciri poteſt. Qui igitur non liquefacit, & coagulat, multipliciter errat. Denigrate igitur terram, & ab ea ſeparate eius animam & aquam. Poſtea dealbate & inuenietis quod quæritis. Dicitur vniuerſaliter, quòd qui terram denigrat, & album ignem diſſoluit, donec fiat ſicut gladius denudatus: & qui de albato rei animam induxit, totum: quia in rapido igne figit. & poſtquam liquefactum fuerit, fœlix dici merebitur, & ſuper mũdi circulos exaltabitur. Explicit, & qui ſciat, ſciat quæ dixi, &c.

SECVNDVS AD EVTHICIAM.

SPECVLARE figuras initio libri nominum, & meditare quare hîc poſui. nihil enim eorum poſui, niſi ad eorum quibus eget comparatio. Iſta eſt ſecunda expoſitionis epiſtola nominum alienorum Roſini ad Euthiciam, & eſt per quæſtiones & reſponſiones. Illa enim ait: Quid eſt ſulphur incombuſtibile? Reſpondet: Eſt illud quod

quod aduerſus ignem pugnat, & ipſum ſuſtinuit, & argenti viui Cambar, id eſt, humiditatem ſuſcepit. Quare Philoſophus ſulphur incombuſtibile ſcilicet nuncupauit. Quid eſt Cambar? aqua mixtum à permanenti: nam priuſquam permixtum & coniunctum aduerſus: Narra igitur mihi, quare dixit Hermes in libro ſuo omnium bonorum Clauem vel Philoſophorum librum nuncupauit? Reſpondet: Eò quòd qui inſpicit in lib. Hermetis, vbi climata deſcripſit, terras, regiones, montes, metalla, ſpiritus, aquas, pulueres & eorum ſapores: aquas, & eorum vires, artis cõpoſitionem, his intulit, & alia inutilia interpoſuit, ſcientib. ea ab arte diſcutere, hanc maximam ſcientiam agnouit, veras naturas aquarum, virtutes homines ignorauerunt, & ea quæ in eis ſunt optabilia. Ideoque inquit omnium bonorum Clauem eſſe. Et verum quidem eſt. Illa dixit: Quare vocant vaporem ſpiritum & animam eſſe? Reſpondit: Scito quòd Bilonius ante alios dixit: Spiritum humidi eſſe nigri, ventris immaculatum, & homini comparauit. dixit enim hominem eſſe humiditatem, ſicut & ſpiritum, ſimiliter hoc opus, quod Philoſophi celauerunt, eſt vaporis arcanum, & aqua, id eſt, ſpiritus. Sublimatio eſt extractio cineris, à cinere vapor enim non vertitur: & non dixit vapor, quouſque ſpiritum in ipſum ingrediatur tingens & fortis. Huc aduerſus ignem bellator,

qui ex fortiſſimo extractus eſt. Et illa quidem ſignificat. Hermes enim dixit: Ponite ſſ. in petia ſpiſſa, & pone eas ad coquendum in igne. Reſpondet: Notandum quod Philoſophus humorum materiæ nuncupauit. ſ. id eſt, Spiritum extractum, & vas petiam, & naturam ſpecies, eò quòd natam germinet & floret, & ex ea vena illum exit: ergo prima, ſ. ſignificat ſpecies, ſecunda, ſ. ſignificat ſpiritus. Quare Democritus ait: In humiditate ablue, & ablue humiditatem quouſque eius nigredo ingrediatur. Ad quid Philoſophi pecuniæ nigredinem illam nigredinem vocant, nulli verò veſtrum auis vultum. Illa dixit: Diuerſitas nominum errare me facit. Reſpondet: Ne cogat te errare quod vides, miſce ſic cum humido, quouſque anima ſpiritum, ſcilicet conceptum deſiccat, & ſugat in ſuo ventre: quia anima à ſpiritu exiuit, & anima à ſpiritu viuit. Si igitur velis Euthicia ea quæ tibi narraui certificare, accipe alumen marinum, id eſt, Spiritum humidum: deſicca, id eſt, in puluerem ſublima, putrefac, vt modò liberetur à fæcibus, & abluta humiditate, ſcilicet ſupplete aquoſa, tenue eſt, id eſt, ſubtile: exinde terram extrahis, id eſt, fige, & caue ignem in regimine aquæ. namque inimicus eſt, quouſque ſibi ipſis placabiles fiant, ſcilicet per fixationem. Et ſcias quod ſi ignem & aquam facias eſſe concordes, id eſt, ſpiritum volabilem fixum fèceris,

Digitized by Google

feceris, ſcilicet mare humidũ opus tuum, Deo fauente, emendatur. Et ſcito quòd non comburitur ſimul ſapulo; verùm paulatim, id eſt, nõ figitur ſimul totum vno regimine. Et quid quod dicit comburitur? id eſt, figatur ipſum, in humorem occultetur: nam cùm figitur, humor occultatur, id eſt, ſpiritus quouſque fumat totum & ſimul incidat, id eſt, fixum fuerit: & quanto magis coquitur, tanto magis inſpiſſatur, ſcilicet continens & contẽtum, quouſque inde vnum fiant, quæ ſunt noſtrum æs. Amplius autem oportet prioris decoctionis ignem leuem eſſe: hoc eſt in primo, quando volatile adhuc totum eſt, quouſque igne vtatur, & implacabilis fiat. Deinde ignem paulatim augmenta: quia quantò plus decoquitur, tantò plus figitur, &c. Et illa: Patefac igitur quod Syrnas Philoſophus ait, quod res eſt vna in qua ſit totum quod operaturũ eſt: quod niſi inſit, nihil inueniatis. Reſpondet: Iam tibi demonſtraui, quod qui in hanc artem ingreditur, nihil adinquirit, quàm res in aurum vertere, tu aurum niſi aurum in aurum ponas, id eſt, fermentum præparatum, & in lapidem Philoſophorum poſitum, nihil habes ex eo quod à Paulo multum exit. Et illa: Si mundi habitatores hæc ſcirent, eorum aurum vtique multiplicaretur. Reſpondet: Ecce tibi notificaui. Et illa: Nihil mihi tũ profuit. Reſpondet: Propter tuam ignorantiam & inſipientiam,

huius regem qualiter proxima immiſcentur apta,non inconuenientia. Et illa: Cur aërem Philoſophus narrat complexionem? Reſpondet: Hoc ad compoſitionis cõparationem poſuerunt. Et illa: Qualiter hæc deſcripſerunt? Reſpondet: Niſi duobus tenuiſſimis humidis continens fuerit aliquid quod ea placabilia faciat, pereunt, & ignem fugiunt, & coctionem ſuſtinere nequeunt: & niſi decoctionem ſuſtinuerint, nihil ex eis vtile procedit, eò quòd ſiccitas humiditatem diligit, & calor frigus. Similiter Lunæ & Stellarum ſplendor ex Solis eſt lumine,maximè verò,& propriè Lunæ, quæ magis ex Solis lumine ſumit: quare nocte lumẽ eius multiplicatum eſt. Similiter omnia ex radice ſumunt vires. Et illa: Expone igitur mihi quid ſit hic miles victor duorum roboratus,multi precij & intentiſſimi roboris. Reſpondet:Ille eſt perforãs corpora.Et illa: Qualiter corpora perforat? Reſpondet:Erat enim corpus, deinde illum limatio in animam vertit cum cæteris animalibus: quare velociter corpora perforat cũ ei obuiat: & eſt albus apparitione,rubeus experimento. Et illa: Qualiter fit rubeus? Reſpondet: Iam tibi ſignificaui,eum eſſe marem qui elicus Lunam duxit in vxorem,quam nonnulli putãt aurum eſſe preciosiſſimę connexionis,cuius congelatũ nunquam diſſoluitur,neq; veſtigia delentur,quod Deus ſanctis Philoſophicis & electis largitus eſt.

eſt. Scito quod natura cœpit comparem vt inimicum. Et illa: Quid eſt natura quoque extraneum? Reſpondet: Natura eſt venenum. Et illa: Quæ propinquitas eſt inter ea? Reſpondet: Dimitte, ne quæras à me eorum propinquitatem, verum huius rei perfectionem, Si quid huius rei interponis, erras. Et illa: Neceſſe eſt vt dicas. Reſpondet: Propinquitas in terra exiſtens eſt, quod ſulphur putrefactum fortiſſimum eſt, & aduerſus ignem pugnás, quod continet & continetur: ex his namque coniunctis color precioſiſ. exit, & nunquam poteſt ſulphur quod naturaliter fugit poſtea fugere. At illa: Quare hoc? Reſpondet: Eò quòd perforauit eum anima ſimiliter & perforauit & mixta eſt animæ tinctura corpori, & corpus animam continuit & naturale fugere prohibuit. Et illa: Expone igitur mihi, Roſine, dicta tua, ſcilicet quòd artis auri arcanum ſit ex maſculo & fœmina: maſculi autem diſpoſitionem nobis in plumbum demonſtraſti: fœminæ verò diſpoſitionem in Auripigmento nobis dicturus es. Reſpondet: Etiam accipe Zandarich, & plumbo miſce, tunc fœmina Maſculi vim recipiens lætatur, eò quòd fœmina maſculo roboratur, maſculus verò tantum animam ſumit, & dominam vertit. Cùm igitur ea commiſceas, in vaſculo pone vitreo & Ethelie tere & aceto, & coque per dies ſeptem, ac arcanum ne fumiget cuſtodi, & dimitte quouſque alteretur. Et illa:

Digitized by Google

Expone igitur mihi quid boricis maximam vim habet cùm cibatur & deſiccatur: iam vtique dixiſti nummoſum quouſque in puluerem vertatur, & imbue aceto, & coque quouſque acetum deficiat per &c. His peractis inuenies ipſum coruſcantem marmoribus ſimilem: tunc congela & coque quouſque boricis tota vis diruatur. At illa: Fortè hoc eſt, quod Philoſophus ait: quod cùm bene diruitur, maximum exinde fit arcanum. Reſpondet: Etiam illud eſt quod Democritus ait; in plumbo coque ipſum, quouſque rubeum fiat, & pone ei deſuper de coagulo: ipſum diminuit, trituratur vel augmentat, eò quòd ☾ poſt 123. dies diminuitur & in 2 augmentatur. Hic igitur eſt initium & finis. Et illa: Expone igitur quod dixiſti mihi. Reſpondit: Ecce tibi modum in ferro deſcripſi: Accipe ergo ipſum, & duc in laminas ac acerrimum acetum operare quouſque laminæ confringuntur, & totum ferrum in cinerem vertatur. Item notãdum quòd hoc eorum ferrum viribus eſt duorum, maſculi vtiq; & fœminæ, cui maxima vis eſt: nec reor Philoſophũ ferrum voluiſſe, verum rem ferrum nuncupauit. idem namque ait: Noli ponere de opere tuo, niſi de hoc ferro, ſecundùm autem tuum non dirigis propoſitum, quod eſt ferrum. Et illa: Notum ſit quòd Philoſophus Borinem plumbum nuncupauit, eius autem incenditur albedo, & ſic lapis frangibilis lapis dicitur

dicitur Abelis, qui commiſcetur aceto & fit lapis, eò quòd opus noſtrum eſt, & in eo eſt maſculi vis & fœminæ. Sequitur calcinatio corporis. augmenta ergo eius ignem, quouſquè totum diruatur, & eius ſtrepitus auferatur, & fuít ſpiritualis, & miſce ſulphur incombuſtibile, & coque per dies quouſque areſiat, & humor conſumetur, & poſtea deſeruit eſſe corpus: ipſum cum aceto imbue, & fiet iccir. rurſum imbue & coque, & vaſis os claude ne acetum conſumetur, & coque per centum quinquaginta dies, & inuenies iam peractum, quid in eo eſt, mas & fœmina, alia vis. Item illas partes per ſe dealbant, eò quòd altera eſt anima, altera corpus: & anima cũ corpore incarceratur. ab eo in corpus vertitur, & cùm moritur, fit ſpiritualis, & anima vocatur ſtannum quod ſic fit ſpirituale, tum cum corpore moritur: cùm autem fit ſpirituale, & imbuitione & decoctione regitur, tingit nummum & vertit in Solem. Et illa: Expone quod dixiſti: quia niſi candidetis, rubeum minimè facietis. Reſpondet: Libenter, duæ namque ſunt naturæ, rubea & cãdida: rubeum igitur dealba, & album in rubeum verte: Hic lapis multis modis fit, nonnulli tamen eorum vires eius ignorant, qui operantur hunc lapidem, inſpicere cum ea quæ ex mortuis extrahuntur metallis, quæ quidam Philoſophi Cor Solis nuncupant. Et illa: Quid eſt Cor Solis? Reſpondit: Puluis.

Et quid eſt puluis continens & contentum? Et quid eſt contentum? Reſpondit: Lapis qui non eſt lapis, quod priùs à me quæſiuiſti. Et illa: Quis eſt maſculus ex eis? Reſpondit: Rubeum. Et illa: Quis fœmina? Terra nigra. Et illa: Faciunt ne illa, vt alijs non indigeam? Reſpondit: Oportet te habere emendationem. Et illa: Qua indiget emendatione? Reſpondit: Continente. Et illa: Quid eorum eſt fortius? Reſpondit: Lapis qui non eſt lapis, fortior eſt altero inimico: rubrum verò eſt fortius illo, quod ſua fortitudine ſocios roborauit. Et illa: Quid eſt continens? Reſpondit: Illud fugans eſt, quod ſuos ſocios fugientes facit. Et illa: Qualiter eos fugientes facit? Reſpondit, cùm eos in ſpiritus vertit terrenis ab eis ſeparatis. Et illa: Qui colores ſunt his ſupereminentes in corpore? Reſpondit: Albedo. Et illa: Vnde venit illa Albedo? Reſpondit: Non ex vna parte tãtummodo ſcilicet ſupplete, reiteratione, verùm ex pluribus. Et illa: Fortè ipſa eſt, quæ aurum in nummos vertit, quia operis emendatio eſt albedo. Reſpondit: Hoc eſt eius initium & non perfectio. Et illa: Amplius adde mihi deſcribendo. Reſpondet: Eſt lapis in ſe gloriam habens & colorem. Et illa: Vnde venit eius color? Reſpondit: Ex eius intenſiſſima amaritudine. Et illa: Vnde venit eius amaritudo & intenſio? Reſpondit: Ex eius metalli impuritate. Et illa: Nunquam eius color

rubeus

Digitized by Google

rubeus ſupereminet? Reſpondit: Etiam. Et illa, nunquam etiam & igne calidior? Reſpondit: Ignis ad reſpectum illius eſt tanquam aqua ad reſpectum ignis. Et illa: Igne ne eſt fortior? Reſpondet: non. Et illa: Quare ergo aſſeris eum igne eſſe fortiorem? Reſpondet: Eò quòd ignibus ſibi ipſis obuiantibus alter alterũ comedit. Et illa: Vis eius hæc æſtus patens hominibus? Reſpõdet: non. Et illa: Quare ergo ipſum ignis roborauit? Reſpondit: eó quòd anima ignis in anima eius occultatur. Et illa: Hic igitur lapis ſpiritualis eſt. Reſpondit: non noſti hoc, quia ſpirituale ſpirituale roborat, cùm eius ſordes, & eius ſuperfluitates comedit & ſeparat ex eo? Quod dixit ignem eum roborare: Pone igitur augmentum mihi notum. Reſpondit, libenter: Nónne vides qualiter Petroleum ſi manibus tangatur, non comburit: ſi verò igne tangitur, nihil tangit quin comburatur ipſum. Et illa: Lapis igitur qui videtur non comburit niſi igne? Reſpondit: Etiam quemadmodum Petroleum, niſi igne. Et illa, hic ne lapis omnia comburit? Reſpondit: Non, in ea etiam plures ſunt vniuerſales & naturales vtilitates, quarum maxima eſt in hac arte. Et illa: Expone mihi quid hæc terrena fugientia vertit. Reſpondit: Illud eſt vapor. & quid eſt vapor niſi minimum eo quod ignem ſequeſtrauit, ne flores comederet à ſuis fructib. quos practica fructura priuauit & aſperi-

tate ſuperante eorum colores decorauit? Et illa: Quomodo factum eſt? Reſpondit: Eò quòd ſecum manſit, cuius vires non comedit. Et illa: Comedit ignis aliquid ex ea? Reſpondit: Etiam comedit eius ſordes & immunditiem, in eo exiſtentem. Et illa: Quæ immunditia erat in eo? Reſpondit: Qua homines ipſum vilipendunt. Et illa: Cur ipſum vilipendunt? Reſpondit: Eò quòd eius tincturam perficientem ab immunditia eius ſibi nocentem ſequeſtrare nequiuerunt, ſed eius, quod in eo eſt vtile acceptio, & noxij expulſio, eos fugauerunt homines, etiam ipſum tegunt, nec vſque modis, nemo tamen perficit tegenti, niſi eius immunditiem ab vtilitate ſequeſtraret, & vnicus eſt definitione, compoſitione verò minimè. Et ideo factus eſt vnicus, eò quòd natura in ſe rerum coadunat. & factus eſt vnicus, quia in fine prioris operis coniunguntur, & fiunt vnum, quæ nomina & hoc vnicum emēdat ſublime, illud quod ſua bona dedit ſua prodigalitate, & optat commixtionem ſui vaporis magno deſiderio, & optare ipſum fecit ſulphuris ſulphuri obuiatio. Et illa: Nônne illa ſulphura ſulphuribus continentur? Reſpondit: Etiam. Quid illud eſt, natura naturâ lætatur, & natura naturam ſuperat? Reſpōdet: Iam ipſum totum habes, & peractum eſt tibi quod demonſtraui per hęc verba, natura naturâ gaudet, & natura naturâ continetur, totum his breuibus

Digitized by Google

nibus verbis Philoſophus rationem habentibus opus peregit. Vbi reiterat dicta, in prima compoſitione moritur & dirimitur, & eius color in nigredinem vertitur. & dicit ibi, quod nullus eſt lapis, qui generetur in arte, niſi hic, quem Philoſophi ex rebus ſuis compoſuerũt. Ecce potentes lapides, colores demonſtraui, quod videtur tibi ſufficiens, & dixit, cauete ne tingens anima vos fugiat: quia debet miſceri corpus. Et dicit, & bene tum regimen ipſius coapta, & ignis quantitates in altera compoſitione. & dicit, anima, & Corſufflatur colla auri, fermentum auri, ſemen auri, & flos auri eſt, aqua ſulphuris per ethel à cinere extracta, & cum anima corpori miſcetur, fugere nequaquam poterit, & cùm à ſua tranſmutabitur natura, corpus fiet. Et tunc hoc intellige, cùm dicitur: Vertit corpora in corpora & incorporea, per hoc non quia idem intellectus eſt, & hoc non initio erit, ſed in fine erit. incorpora corpora fiunt per aquam per quam mundificantur, & etiam corpus ſpiſſitudine priuant. Et illa: Nihil inuenimus agere vt ignis, excepto eo quòd ſit ex aqua ſulphuris, & vocatur Falla, & noſtrũ eſt fortius omni igne. Item de lapidibus hæc res prout ignis agit & operatur, & nihil ea melius: quare Maria venenum ignis rẽ ipſam nuncupauit. Et illa: Hæc igitur res nomine corpore carẽtes, poſt hæc corpora fiunt, in principio intelligo. & dicit: Eorum autem

omnium rerum à me deſcriptarum, quas nondum vidiſtis, titulus vtique ſulphuris eſt. Omnia quoq; alba deſcripta, ſicut aqua ſulphuris & magneſiæ compoſitæ dealbatio fit ſulphuris albo, & albo compoſito, cùm dealbatũ fuerunt hæc nomina comprehendit. & ſcito quod acetũ, aqua & omnis humor, quam Philoſophi nuncupauerùnt, diſſoluendi vim habet, liquefacere verò ne quid, ſed tinctura & plumbum aëris liquefacit & congelat. Reſpondit: Eò quòd in hac aqua multa ſunt coadunata, quæ ad corpus liquefaciendum, & ad perfectionem perueniendum, ſi bene regis, eam aquam roborat. Et illa: Ergo expone mihi quæ dixiſti, quod ex omni ſuppoſita re, cuius rei homines conantur inuenire, perficiunt & emendationem, quouſque perficiat ſit opus: & per ipſum. Reſpondit: Tu quæris ea de quib. ſperabam Philoſophorum dicta tibi ſatisfacere, tibi tamen à me quærẽti exemplum poſiturus ſum. Ad æris plumbum faciendum omnimodè, quod nequaquam à me quærere propoſuiſti. Et illa, non quæſiui, quia omnia ex eo oportet fieri & per ipſum, volo tamen vt poſteris exemplum ſit: dic ergo potius. Reſpondet: In principio tibi ex lignis. artifices enim in ligno vel in lapide fiſſuram inuenientes ex puluere illius ligni aliquid accipiunt, & collæ miſcent, ac exinde illam fiſſuram implent vel lapidem, & fit eius color ſibi ſimilis, ita quod nemo videns

dens ipſum abhorreat. Carbumuta verò hominibus euenientia probi medentur Philoſophi carnem capientes & ſanguinem, vel ſtercus hominis, quibus illa medentur & curant. Cęterùm nauium poſſeſſores ſuarum nauium tigna earum regunt gumma lapidum, & lapidarij cùm in vnoquoque lapide foramen inueniunt, illius lapidis farina cum colla illud implent, tunc fit ſibi ſimile. Item ſimiliter molendinarij ſua regunt molendina: accipiunt enim aliquantum de lapide molendini, & terunt, & colla conficiunt, deinde ei coniungunt. ſimiliter quemlibet lapidem regentes ex eo aliquantum terunt & collæ miſcent ſimilem habenti colorem. Similiter vaſa figuli componentes, cùm quædam vaſa eis franguntur, terunt igitur figuli fractiones, & collæ miſcent, deinde ſolidant. ſimiliter omne opus exiſtens in terra ex ea colla & per ipſum fit, ac in noſtro opere oportet eos qui plumbum aëris regunt, terere & collæ miſcere, quæ plumbo aëris conuenit, deinde accipiunt florem aëris cui ſimile quid conantur tingere. Ego autem volo exempla tibi multiplicare. Inſpice ſatores qui ſeminant, quicquid eis ex. * Et illa: Quem cùm de aqua viua interrogaſſem te de proprio, & epiſtolam mihi ſcripſiſti non parùm obſcuram, volo à te quærere ea quæ intellectus meus penetrare nequit. Reſpondit: Quære de quolibet. Et illa: Quare Philoſophi artem ponentes operum,

Digitized by Google

opus tincturæ nobis eam nuncupant? Reſpondit: Vt vulgus ſeducant, ac magis errare faciant. Et illa: Quid dixerunt, pone in aceto laminam ex duobus exiſtētem corporibus? Reſpondit: Hoc dictum eſt pro laminis, nec vllo ab eis nuncupato. Iccir namq; ſignificat. Democritus autem ait: In arte auri, quod dragantum ſolum vertit aurum in rubiginem. Et illa: Cur ergo Ebur & lapides narrant, ac oſſa? Reſpondit: Iam didiciſti quod ſuper hoc reſpondi: notum habeas, quòd aqua viua fictum nomen eſt: venenum eorum, quod eſt aqua ſulphuris, eò quòd aqua eorũ cum illa coquitur cum corpore corpus penetrat: quare ipſum venenum nuncupant, eò quòd ineat per corpus Philoſophorum, vt venenum per corpus hominum. Marian autem hanc aquam narrans ait: Congelate terram aqua graui, hoc autem ſit in prima compoſitione. Dico autem tibi, quòd aqua ſulphuris eſt aqua viua à plumbo æris extracta, quæ omnia liquefacit & congelat. Primò namque omnia decoctione diſpoſuit, deinde cōgelat, alieno non ingrediente ei. Et ſcitote quòd hæc aqua continet omnē tincturam ſibi mixtam. Similiter illa gumma, noſtra eſto aqua viua. Et illa: Hæc aqua viua eſt ne vnica? Reſpondit: Non. Ideoq; in omni opere ipſam tincturam nominamus, videlicet inter lignorum communium, eburis oſſium, cutis, pili & figuli: his enim omnibus illam viuam

Digitized by Google

uam nuncupamus aquam, eò quòd vbicunq; ponatur, ingreditur, perforat & mundificat. Et nomina ei diuerſa poſtquam compoſita eſt de ſuis ſpeciebus, & decocta impoſuerunt, & vocatur gumma. Accipite gumma ſpinarum & Amygdalarum, & intro vrinæ lactis ac herba maximè in qua nihil aliud quàm crocus eſt ſublimis, eam miſcete. Nónne vides qualiter Hermes gratia trinus teſtatus eſt, gummam eſſe compoſitionum: eius namque compoſitio eſt: & prius opus peragentes, eam cuſtodiunt: cùm verò libet ei tincturam miſcent, & exinde propoſitum operantur. Et ſcito quòd ſpiritum Lunæ, & omne album ex plumbo æris componitur ex ſpeciebus (ſpiritibus) miſcetur, deinde regitur, & exinde tinctura extrahit, quæ eſt lapis nitidus macula carens, quo nihil eſt fortius: & ſuis ſpeciebus (ſpiritibus). Ait Agadamon: Nolite Chymiæ noſtræ plura imponere ne extinguatur. Iam igitur ſignificaui artem gummæ per ſe exiſtere ſigillatim, & eam eſſe compoſitam, eiuſque confectionem oportet ſigillatim fieri. Ideoque tibi ſignificaui, quòd ipſi fortè ipſam cuſtodiunt regimine peracto priore: cùm verò ea opus habent, eam ſcilicet continentem, miſcent tincturæ: id eſt, contentum eius cui volunt ſimile quid agere. Et ſcito ſimiliter, niſi gumma humori miſceatur, comburit & comburitur, ideoq; priſci Philoſophi eam humori

leuiter coqui iuſſerunt: quouſque leuiter ex-inde anima cingens operi noſtro conueniens extrahatur. Et ſcito quod ipſe vniuſcuiuſque lactis terræ, ac cuiuslibet albæ creaturæ nomine, ipſum nuncupauerunt humorem. Principio autẽ tibi, vt cùm eam coquis, ponas cum Lamina humorem, quantum eam cooperit, & coque leuiter, quemadmodum Philoſophi tibi iuſſerunt, quouſque eam facias gummam peractam incombuſtam & inuiolatam. Fella eſt fictum nomen aquæ Sulphuris, aquæ verò ſulphuris, eſt ſimiliter fictum nomen: qui poteſt his fellibus per quadraginta dies corpus putreſcere, quouſque coquendo alteratur, facit venenum tingẽs, quod nunquam deletur, facite venenum fellibus florẽ, & ſcitote quòd ſi ignem facias, intenſiorem herbarum combures flores. flores coque aqua maris, ne Solis calore comburãtur. Si autem partem coquas, indelebiles flores fiunt. Et ſcito quòd mare noſtrum rubeum omnium marium eſt tingentius, & quod venenum cùm coquitur & putreſcit ac tingit, omne corpus perforat, quod Philoſophi omnes lapidis nomine nuncupant Iacinthi, Smaragdi, mechæ & terra. Hoc igitur frater arcanum ex gumma fit Philoſophorum, & non eſt ex venis prout putaſti. Iam frater tibi demonſtraui gummam lapidis & elementa habentis, quorũ colores diuerſi ſunt: qui quantò magis coadunantur & regũtur, tantò magis

in vnum

Digitized by Google

in vnum vertuntur colorẽ, quem Philoſophus omni nomine nominauit. Recipe ex in mari exiſtẽtium omnium cœli volatilium, & omnis terrę lapidib. Et illa: Expone igitur mihi quod dixit: Sputum Lunæ, & gumma ſunt compoſitum. Reſpond. Hoc à ſapientibus nouimus cùm dicunt: Accipe ſpiritum Lunæ ac gummam, ac ſimul liquefacite: poſtquàm autem liquefiunt, non iuſſerunt nos rubra facere, verùm eorum flores extrahere aſſerunt. etiã eam liquefiunt apud coniunctionem ipſam, ſunt arcus aquæ coloribus pulchriora, & omnẽ continent colorem eis illatum. Cũm enim coadunantur, fit vnus eorum color. Suſcipe quod Democritus poſuit in epiſtola quarta: in ea namque terram ſulphuris aquam poſuit, quæ ex aëris plumbo extrahitur. Aſſerit etiã quod nihil fit niſi ex ipſa. Sputũ igitur Lunæ & gumma compoſita ſunt. Et illa: Nonnulli quidem dicunt quod oportet res accipere coctas. Reſponde eis qui hoc dicunt: Cur igitur Philoſophus non inquit in ſuo opere, accipere argentum viuum rubeum & in corpore Magneſiæ congela, magneſiæ inquam rubeæ? Et illa: Verum dixiſti & optimè. Reſponde: Nõnne vides qualiter ait. Accipe argentum viuum, & in corpore Magneſiæ congela? Et illa: Verum dixiſti & optimè. Reſpondit: Nõnne vides qualiter ait: Accipe argentum viuum & ei corpore Magneſiæ congela? Illa autem magis nouit

quid dixit, & quod agere ſe oportet, omnia tibi expoſui, & quod in vno loco cauſa inuidiæ celaui via metus, in alio loco huius epiſtolæ tibi expoſui, & nihil dimiſi obſcurum, & quid ipſis ſignificant nominibus patefeci, ita vt hoc arcanum non inſipientibus pateſiat. Et illa: Expone igitur mihi. Cur Philoſophus poſtquam nummum aureum nominaret, æs nuncupauit? Reſpondet: Vt ſcias quod æs apud ſe eſt rubeum, & nummus & aurum. Igitur apud ſe eſt aurum, nec fœmina. Reſpondẽdum non, ſed nomen fictum. Et illa: Nũmus igitur quid? Reſpondet: Non eſt nummus niſi ficto nomine. Et illa: Æs igitur? Reſpondet: Eſt æs verum cùm dealbatur, & fit rubeũ. Philoſophus namque cùm dealbatum eſt, & eum rubificatum eſt, aurũ ipſum dixit. hoc autem ęs quamplurimi ignorant: qui verò ipſum nouerit, machinatur in regendo, quouſque confectionis colorem exinde in Iccir operetur, & auri nunquam colorem in Iccir auro & nummo miſcetur. Et illa: Expone igitur mihi quod dixiſti, quòd Philoſophi duos modos in libris ſuis poſuerunt: Vnum verum, Alterum verò falſum. Reſpondet: Notandum quod ad verum deſcribendum, nunquam verbum vnius poſuerunt, quin plurima cum eo falſa ponerent, & ſimulatis nominibus ipſum transfigurarent: quare neminem inuenimus merum verbum poſuiſſe à falſo denudatum, excepto hoc, cùm inquit;

quit: Scitote quod nulla tinctura ſit vnquam niſi ex rubeo lapide. Cæteri autem Philoſophi hũc lapidem diſſimulauerunt numinum, paucos eum liuidum, rubeum, colorem pomorum, coloratum floris, viridem, citrinum, croceum, & nigrum, & omnibus notificauerunt coloribus. Et illa: Quam ſtudioſius hunc lapidem celauerunt? Reſpond. Ipſe eſt clauis operis. Terram autem celauerunt multiplicatione nominum, ſicut & lapidem, inquientes eſſe arenam, eò quòd ipſa eſt, qua colores ex ſuis extrahuntur elementis. Optimum æs apud nos eſt rei, & qui noſcit æs rei in ſua anguſtia moritur. Abſconde igitur ipſum ſimiliter, ſi queas, & ſcito, quòd fortè melius eò quòd in venis ſuis exigerit. Et inſpice Fella auro mixta & minus ipſa, namque quæ tuæ compoſitionis perfectio ſit, rem tibi demõſtrat. Et ſcito quòd niſi aliquantum ſit huius naturæ, in vnoquoque Felle quo huiuſmodi æs in terra vtuntur, non habebit robuſtum ſplendorem, nec permanentem. Oportet te igitur in vnaquaq; cõpoſitione exinde habere quod ipſum decoquit. Et ſcito, quamuis roborare oportet te argentum viuum, accipere, & cum ſulphure coquere: & ſi vis, pone de ipſo in vitreum vaſculum, fluet, abſorbet. Statim autem tibi narraturus ſum, in proprio loco qualiter abſemet operatur. Miſce igitur abſemir argentũ viuum & ſulph[illegible] magnum enim quid operatur, &

potiſſimùm ſi argentum viuum de ſtanno fuerit) tunc primum argentum viuum ſecundum argentum viuum cẽſetur. Et ſcito, quòd Morsmathe non fuit ex Ioue. Nemo igitur ſapiens iactat ſe ſcire plumbum æris, colorem æris & ſcutum, quæ non alteratur, nec diſſoluitur, nec variatur. Hoc igitur eſt quod Maria ait: Congelate lac fici in gummum. Coagulatur enim prout coagulum lacte roſarũ: & putreſcit per plures dies, nec te tædeat. Et ſcito quòd res quæ dealbantur æs, intrinſecus, & extrinſecus ſunt, quæ ipſum tingunt intrinſecus & extrinſecus: quare ſcilicet deſcripſimus in venerabilibus libris noſtris, de primo ad Sarrantantã, & alijs nihil aliud niſi verum poſuimus. Et illa: Igitur expone mihi quod dixiſti, neminem Philoſophorum inueniſſe, qui eleuatum in affirmatione vno nomine nuncupauit. Reſpon. Nunc & hoc ipſum dico, æs tamen corpus magneſiæ argentum viuum ipſum vocant. Et illa: In hoc igitur eſt verum? Reſpondet: Minimè. Et illa: Quare? Reſpondet: Eò quòd iſta nomina ſumpta ſunt, ab his qui in eo compoſita ſunt ſpeciebus, eò quòd argentum viuum non fit, niſi ex corporibus liquefactis. Ideoq; Democritus ait: Cambar & argentum viuum ex corporibus extractum. Et illa: Expone mihi aquam ſulphuris mundam, quæ eſt omnia. Reſpondet: Iam tibi notificaui, quòd ſi aquam ſulphuris aptè opereris, aurum exinde facies,

aurum

aurum inquam purpureum, quod eſt intétionis perfectio. Et illa: Quid igitur Philoſophus ait, quodlibet corpus diſſoluere, & omne corpus tingere? Reſpon. Aqua ſulphuris munda, quod tingens eſt & tinctura. Et illa: Qualiter tingitur? Reſpon. Tingitur in putrefactione. Quomodo autem tingit? ait, coque ipſam in igne ſtercoris. Tingens igitur & tinctum per ipſam fit, in qua eſt tinctura cuiuslibet corporis. Certum igitur habeas, quòd nulla tinctura fit vnquá, niſi per aquam ſulphuris mundetur.

ROSINI AD SARRATANTAM EPISCOPUM.

VENERANDE Pater, aures inclina & intellige dicta mea, ſcilicet quòd materia omnium metallorum, eſt argentum viuum decoctum, & imperfectum in ventre terræ, calore ſulphureo decoquente, & ſecundùm veritatem ſulphureá in terra diuerſa procreantur Metalla, cùm ſit eorum primordialis materia vna, & eandem naturaliter, ſola actione, videlicet, maiori & minori, adueniente, vel non adueniente cum temperantia: & in hoc omnes Philoſophi cõcordant. Et hoc demonſtrabo tibi: quia omnis res eſt & fit ex eo, in quod reſoluitur, vt glacies cùm mutatur, me-

diante colore in aquā mutatur, ergo prius fuit aqua: ſed omnia metalla vertuntur in aquam argenti viui: ergo prius fuerunt argentum viuum. modum autem quærendi, eos in argentum viuum inferius demonſtrabo. Hoc poſito ſoluitur, opinio eorum qui dixerunt, ſpecies metallorum tranſmutari non poſſe, verum eſt vt ipſi dicunt, niſi primo reducantur ad eorum primam materiam. Reductio verò eorum in primam materiam eſt facilis, ergo tranſmutatio etiam poſſibilis. Patet hoc. nam omne creſcens vel naſcens multiplicatur, vt patet in hominibus, animalibus, arboribus: quia ſicut ex vno grano mille grana procreantur, & de vna arbore infinita procedunt, & diuerſæ fiunt arbores, etiam ſic mineralia multiplicantur cùm in terra naſcuntur.

Ex prædictis patet ſubtili intuitu, Philoſophum verum dixiſſe in ſuis verbis obſcuris, licet autem dicat, quòd lapis noſter eſt ex quatuor elementis, & ipſum elemēto comparant, vt poſtea oſtendetur. Qualiter autem ibi quatuor elementa ſunt, dixerunt quòd lapis noſter eſt ex corpore, anima & ſpiritu, & verum dixerunt. nam corpus imperfectum comparant corpori perfecto: quia eſt infernum, & aquam ſpiritum dixerunt, fermentum verò animam dixerunt: verè ſpiritus eſt, vt ſuprà dictū eſt: quia corpori imperfecto vitā tribuit, quam priùs non habebat, quamuis imperfectum videbatur,

debatur, tamẽ ei vitam tribuit, & in meliorem formam producit. Et niſi corpora vertantur in non corpora, vel non corpora in corpora, nondum operandi viam inueniſtis. In hoc verum dixerunt: nam primum tempus fit aqua, hoc eſt, argentum viuum: & ſic fit incorporeum: deinde fit corpus. Et quidam conuerterunt naturas, & hoc eſt verum. nam in noſtro magiſterio primò facimus de groſſo gracile, de corpore ſpiritum, & poſtea de humido ſiccum, de aqua terram, & ſic conuertimus naturas, & facimus, & quòd inferius infertur ad ſuperius, vt ſpiritus fiat corpus, & corpus fiat ſpiritus, & ſic in principio operis noſtri in ſolutione laboramus, & illud quòd eſt inferius ad illud quod eſt ſuperius, & totum vertitur in terram. patet ergo quòd lapis noſter eſt ex quatuor elementis. Eſt autem corpus, anima & ſpiritus & aqua lapis noſter, vt dicunt Philoſophi, & fit in vno vaſe, & verum dixerunt. nam totum magiſterium noſtrum fit cum aqua noſtra, & ex ea. Nã ipſa corpora ſoluit, vt dictum eſt, non ſolutione prout credunt quòd vertatur in aqua nubis, ſed ſolutione vera Philoſophica, vt vertitur in aquã ex qua fiunt metalla, & tunc ipſa calcinata, & in terram redacta, ipſa eadem corpora in cuius rem transfertur, & ea in ſe incærat, ſubſtantit, & dealbet ac mundificat Latonem iuxta verbum Morieni dicentis: Quoniam azoth & ignis, Latonem

abluant ac mundificant. Laton autem eſt immūdum corpus, azoth arſenicum deſtillatum, & corpora diuerſa coniunguntur, præparata modo prædicto, coniunctione tali, quòd non poteſt ignis potētia vel actu ſeparare, ab ignis combuſtione. Et eorū mutatio in eiſdem ſublimat corpora, nō ſublimatione vulgari, quam intendunt idiotæ credentes, quòd ſublimare eſt ſuperiùs aſcendere, & ideo recipiunt corpora calcinata, & miſcent ſuperioribus ſublimatis, ſcilicet Mercur. arſenico, & faciunt per ignem fortem ſublimari corpora: & aſcendere cum ſpiritibus, & dicunt corpora eſſe ſublimata, cum ſuis deluſi: quia inueniunt ipſa poſtea immunda. non enim eſt noſtrûm ſublimare, ſurſum aſcendere, & de craſſo & corrupto terram facere nigram & impuram. Vnde ſublimare apud nos idem eſt, quod ſubtiliare, quod totum facit aquam nigram. ſic ergo intelligo ſublimationem: quia multi in hoc facere decepti. aqua enim Mercurij dicitur, qui mortificat & viuificat, & apparere facit colores nigros in mortificatione, dum terram in aquam conuertit, & poſtea apparent multi colores ante dealbationem: Quorum vnus eſt finis, ſcilicet albedo: in cuius procreatione, aqua corporis fermentati. Ideo infiniti colores apparent, tot quod in mundo excogitari non poſſunt. Quidam vocant ipſam æs vnum. Eximundus in Turba, & Morienus: Scitote quòd nulla ſit tin-

ctura

ſtura ſine ære noſtro,& infinita poſuerunt nomina,ne ab incipientibus perciperentur:quocunque autem modo ipſum vocarunt, vnum & idem eſt apud Philoſophos. Et dicit Morienus: quòd ſcientia noſtri magiſterij aſſimilatur ordini creationis hominis. Nam primo ibi eſt Coitus. 2. Conceptus. 3. Prægnatio. 4. Ortus. 5. Nutricatio. Hoc vnum faciam te intelligere,quoniam ſperma noſtrum eſt argentum viuum. Cum terra coniungitur corpori imperfecto quę terra noſtra dicitur: Quia terra eſt mater omnium elementorum, quem coitum appellant, dum terra incipit aliquantum retinere de arſenico ſecum: tunc dicitur conceptio cùm maſculus agit in fœminam. Et hoc eſt quod Philoſophi dixerunt: Quoniam magiſterium noſtrum non eſt niſi maſculus & fœmina,ac ipſorum coniunctio,adueniente aqua, id eſt arſenicum, in terra creſcit multum & augmentatur,& euenit,quando terra eſt dealbata,tunc prægnatio appellatur:quia iam eſt prægnans. Deinde fermētum tangit cum corpore imperfecto præparato, vt dictũ eſt, quouſque fiant vnum corpore, ſpecie, & aſpectu, & tunc dicitur Ortus: quia tunc natus eſt lapis noſter, qui vocatus eſt rex à Philoſophis, vt in Turba dicitur:Honorate regem noſtrum ab igne venientem, diademate coronatum, & educate vſque ad perfectam ætatem:cuius pater eſt Sol, mater verò Luna pro corpore im-

perfecto: Solem verò pro corpore perfecto. & ſequitur nutrimentum, vt magis augmentetur, quanto plus nutriretur in lacte ſuo & ſpermate, ex quo fiunt abundè, imbibetur verò arſenicus ſæpe ac ſæpius, vtque bibat duas partes, & hoc ſufficiat.

Deſcendamus ergo ad practicam. Dixi ergo tibi, quòd omnium primò debent corpora ad primam materiam reduci, quod eſt primũ opus. Accipe ergo libram vnam, ita quòd ſit limatura munda, & miſce decem libras cum arſenico, terendo, & incerando cum ſale modico, quouſque totum ſit amalgama. Poſtea in alienis cum aqua ſua benedicta terrã in aquam reſoluit continuis deſtillationibus, donec tota fuerit reſoluta in argentum viuum. Hoc vocant primum opus. Secundum opus ſequitur, & fit ſic. Aquam hanc pone in vaſe fictili ſuper ignem lentum, donec videas inſuper ſic in nigredinem apparere, quam remoue ſubtiliter quãto melius poteris, ita coque & nigredinem tolle, quouſque appareat nihil nigredinis, ſed aqua appareat clara. ſic habes terrã & aquam. Sequitur tertium opus & fit ſic. Accipe terram iſtam, pone in vaſe vitreo, & ſuperfunde de aqua benedicta, id eſt, quouſque nihil emineat, vt natet ſuper eum quatuor digitis, coque eam leni igne per vnum diem, & iterum aquam impone, & coque ſic deinceps quouſq; terra fiat alba & clara, & hoc eſt quod Philoſophi dixerunt.

runt. Hæc terra cum aqua ſua putreſcit & mun dificatur, quæ cùm putridæ fiunt auxilio Dei, totum magiſterium dirigitur: quia mundificatur & dealbatur, vt dictum eſt: quæ cum prædicta terra mediãte calore inſpiſſata fuerit, decoquas cum forti igne in cucurbita cum forti alembico ſuperpoſito, & terra in fundo remaneat calcinata. Nunc autem de fermento, quocunque volueris quartam partem ſui adde, id eſt, ſi fuerit lib. I. corporis imperfecti ex fermẽto, ſit quarta libræ. Fermentum verò eſt Sol & Luna, & non ſunt alia fermenta. Et fermẽtum ſic ſolutum, & terra factum ſicut corpus imper fectum, eodem modo & ordine præparatum ſimul coniunge, & imbibe cum aqua prædicta per nouẽ dies vel plures, & tere cum aqua ſua, & imbibe & coque vt priùs, & hoc toties reitera, quouſq; duo corpora in vnum reducantur, quod perpendes quando color non variatur. Demum ſequitur quartum opus quod ſic ſit. Iterum ergo tere eam & deſuper funde aquam prædictam per ſe paulatim, quouſq; bibat dum bibere poſſit, ſemper eis dando nouã aquã: nam in iſta coniunctione corpora & ſpiritus miſcentur, & vnum fiunt cum eis, & conuertitur in naturas ipſorũ: ſic fermentum coniungitur cum corporibus prędictis mundatis: quod autem non priùs coniungitur, propter eorum immunditiam & groſſitiem ac in eis creſcit, & ſuum augmentat numerum.

Digitized by Google

Num reuertar, Pater Reuerende, ad prædicta ſingulariter applicando ſuper dicta Philoſophorum antiquorum, & verba ipſorum obſcura in parabolis abſcondita, vt indices verba ipſorum Philoſophorum, & intelligas eos vera protuliſſe. Nam primum verbum noſtri ſermonis ſeu operis, eſt in primam materiam reductio: & illud eſt quod Philoſophi vocarunt ſolutionem, quod eſt artis fundamentum, vt dicit Morienus: Niſi corpora ſolueritis, inuanum laboratis. de qua ſolutione loquitur Parmenides Philoſophus in Turba: ſicci quidam olei ſolutionem audiẽtes: & non ergo ſolutio Philoſophica eſt imbibitio aquæ, ſed corporũ in aquam conuerſio, vnde procreata fuêre, vt gelu vertitur in aquam liquidam, ex qua primò fuit. Ecce per Dei gratiam iam habes primum elementum, quæ eſt aqua ipſius corporis in primam naturam redacta.

Secũdum verbum eſt, quod fit terra. & hoc eſt quod Philoſophi dicunt: quia ex groſſitie aquæ terra concreatur. ſic habes aliud elementum, quod eſt terra.

Tertium verbum eſt, quod præceſſit terræ mundificatio, de quo dicit Morienus: Hæc terra cum aqua ſua putreſcit & mundificatur, & tũ munda fit auxilio Dei. De qua Philoſophus dicit in Turba: Iunge ſiccum humido, ſiccum eſt terra humida, aqua. Ecce iam habes aquam & terram, id eſt, terram dealbatam cum aqua.

Quartum

Quartum verum eſt aqua, quæ poterit ſublimari euaporato, in aqua ſublimatione affinatur ipſa terra, cùm prius eſſet inſpiſſator cum aqua, & coagula, & habebis terram, aquam & aërem, & hoc eſt quod Philoſophus dicit in Turba. Ipſum dealbatum ſubito igne ſublimate ipſum, quouſque ex eo extrahatur ſpiritus qui in eo viget, qui dicitur Anſer Hermetis, & pullus Hermogenis: tunc remanet terra calcinata in profundo, quæ eſt naturæ igneæ. Et ſic habebis in prædictis præparationibus quatuor elementa, hoc eſt, terra & ignis. De illa terra calcinata quæ eſt puluis, de quo tractat Morienus: Dicens cinerem qui eſt in fundo ne vilipendatis, eſt quidem in inferiori loco, ſed eſt terra corporis tui, quæ eſt permanentium finis.

Poſtmodum cum prædicta aqua fermẽtum pone, quod Philoſophi animam vocát: & hoc ideo, quia corpus humanum ſine anima nihil eſt, imò eſt ſicut terra immunda abſq; fermento: id eſt, eius anima. Nam fermentum ipſum corpus imperfectum præparat, vt diximus, & ad naturam ſuam conuertit, & non eſt niſi Sol & Luna.

Iſtis appropriatis planè ſicut iſta Alus dominatur corporibus, & ipſa ad ſuas naturas conuertunt, & ideo fermentum dicuntur ſecundùm operationẽ in eodem corpore: introducatur quæ eſt eius anima. Et hoc eſt quod

Digitized by Google

dicit Morienus: niſi corpus immundum mundaueris, & in eo animam miſeris, nihil de magiſterio direxiſti. Igitur fit coniunctio fermenti cum corpore mundato, & tunc ſpiritus cum eo figitur, ac gaudet cum eis: quia natura groſſa ſubtilis eſt facta. Et hoc eſt quod dicit Conſtantius in Turba: ſpiritus non coniungitur corporibus, niſi putrefacta fuerint & denudata, & per has coniunctiones maxima apparent mirabilia, ac omnes colores qui in Mundo excogitari poſſunt, quibus corpus imperfectum coloratur coloratione firma, fermẽto mediantè: quod fermentum eſt anima & ſpiritus, mediante ea anima & corpus coniunguntur, & ligantur ſimul cum eo in colore fermenti: & ſic vnum cum eis: id eſt, arſenicum in terra. Deo gratias.

INCIPIT LIBER SECVNDVS.

SEQVITVR quomodo termini per ſimilitudinem intelliguntur. Et ſcias priùs quòd contritio & dealbatio eſt neceſſaria, vnde quibuſcunque modis res dealbantur & conteruntur, vel ſubtiliantur, vel diuiduntur, vel ſeparantur, vel quibus operationibus hæc fiunt, vel per quas res ab illis modis, operationibus & rebus receperunt ſimilitudines. Et quia quædam res

purifi-

purificantur per diſtillationem, vt per alembicum aquæ: quædam per ſublimationem, vt ſpiritus: quædam per ſolutionem, vt ſales: quædam per ablutionem, vt panni: quædam per combuſtionem, vt calx: quædam per diuiſionem, vt metalla ab inuicem per cineritium: quædam per collationem, vt per pannum vel filtrum, vnde cùm dicitur ſublima, vel aliquid iſtorum intelligas, tunc quòd debes dealbare per modum illum, de quo dicitur, ſeipſum ſoluit, ſeipſum abluit, ſeipſum congelat, ſeipſum dealbat, &c. quæ ſeipſum facit. & hæc eſt inſpiſſatio earum, vel natura adinuicem & earum humiditatem, vt non extrahantur, vel diſſipentur, vel ab eis per fumum diſſoluantur, ſed coagulentur: & hoc fit per ſuum diſſoluantur, ſed coagulentur valde, abſconditur à *Philoſophis*.

Quaſcunque actiones autem nominant, intellige ſemper hæc fieri, actione caloris ignis certi, qui non facit ſublimare: quia ita lenis eſt: nec debes aliquem fumum naturaliter eleuare, propter ſui debilitatem, vnde ſi talis eſt, vt quaſi eleuat, nec eleuet bonum eſt. Et quaſcunque res nominant, per quas iſta fiunt, ſcilicet albatio, contritio, ſemper intelligere debes naturas hæc facere, vel eſſe qui hæc faciũt, & illas eſſe etiam modum occultum Philoſophorum, per quam conſeruãtur humiditates, & non diſſoluũtur ab inuicem, ſed coagulãtur.

Nam ſe conſeruant ab igne, & ſe coniungunt, dealbant, & coagulant. ſcias hoc, & hæc eſt doctrina generalis, ſcilicet de modo, actione & rebus huius artis, & ad omnes libros huius ſcientiæ intelligendos ad faciẽdum Iccir: ſcias hoc. Sequitur de operationibus: Calcinatio vno modo fit ad ſponſalitium, ad fermentum, ad corpus, niſi quod in calce Lunæ ad fermentum non debet eſſe res rubea, & fermentum eſt de albo, & ideo eſt per album, & calx partis ad fermentum. Ad eam non conuenit incerare, neque ſublimare, neq; indurare. Lauatio eſt, vt dixi, ſubtiliare naturam, & nõ partes ingroſſare. Induratio eſt exercitatio: quia poſtquã ibi eſt multa humiditas, aufertur cum magna fortitudine ſiccitatis, & ſequitur læuationem. Et inceratio ſequitur lauationem & indurationem, quæ fit cum ſale Ammoniaco ſoluto, & aquam lapidis ſub fumo. Sublimatio ſequitur incerationem, & fit cum quatuor ſpiritibus, ſicut in alijs corporibus, & non mittitur in iſto argẽtum viuum nec in alijs, ſed cum ſulphure auripigm. ſale ammon. alkali, ac corpore taliter aptato, de vnoquoque tres libras. Poſtea ſequitur ſolutio, & fit cum ſale ammon. alkal. ſolutio de ſale gemmæ, & ſolutum leuatur cum aqua ſalſa & dulci, donec fiat nitidum & clarum ac purum, vt debet eſſe. Tres res debes mittere in ſolutionem, rem quæ humectat, quæ diuidat, & quæ lauet, & cum illis fac

omnes

omnes ſolutiones: ſcilicet humiditatem, lauationem, fuſionem, calcificationem, indurationem, cerationem, & ſublimationem: intellige hîc illas res vnam eſſe in eſſentia, tres tamen in actione. Et ſolutionem finis ſequitur operationis: quia omnia complentur per hoc, & eſt vltima de omnibus operibus. Scias præterea quomodo non recipiant ſe inuicem, niſi ſint optimè mundata: non enim recipit ſpiritum corpus, nec ſpiritus corpus, ita quod ſpirituale ſit corporeum, & corporeum ſpirituale, niſi vtrunque eorũm ſit ab omni ſorde optimè & perfectiſſimê prius defecatum: ſed cùm inundata fuerint, amplectuntur ſe, & fit ex eis operatio perfecta, & eriguntur corpora à ſpiritibus in examinatione, & ſpiritus tenetur ac ligatur cum corporibus ſuper ignem. Qui hoc ſecretum ignorat, ab opere manum ſuſpēdat, donec ipſum ſciat: quia non habebit ſuo propoſito finem antea quàm valde nota.

Vnde dico tibi, quòd hæc res eſt vna, vas ſolum, coctio ſola. iunge corpus animam, & coque donec moriantur: quia dicit Philoſophus: Qui mecum moritur, mecum ponitur: ergo ſpiritus cum corporib. debent ſimul mori, & de ſpiritu & de corpore fit lapis, per decoctionem noſtram cuius vna pars multas Philoſopho congelat. Nota ſpiritus & anima cùm extrahuntur à corpore, corpus remanet mortuũ, redde ſibi animam ſuam, ac tunc ruũt, & ſcias

quòd mortui reſuſcitati perpetui ſunt. Item Sol & Luna pręparata ſunt, fermenta metallorum in coloratione. Et ſcias calcem Solis in aquam reſolutam, & cum ſpiritibus congelatam, metalla præ cæteris partibus in colorem tingere. Nota etiam quanto aquæ cum quibus ſpiritus imbibuntur, ſunt magis acutæ & penetratiuæ, tales meliores ſunt. Item omnis putrefactio fit in humiditate, & omnis terra cum aqua putreſcit. Item multæ ſunt calcinationes, ſed melior eſt cum argento viuo & igne: id eſt, cum aqua vitæ dum ablutus eſt, vt in primo dicitur, venenum mortiferum: ita multæ ſunt imbibitiones, ſed melior eſt argent. viui ſcilicet quando corpus redactum eſt in argen. viuum. Dicitur etiá ſanguis: Item Mercurius eſt ſpiritus & anima, & quando animam ipſius extrahes, ſublimabis ipſum vſque ſit ſicut ſal, & tunc eſt ſpiritus: quia anima, id eſt, humiditas receſſit. ſi ſoluatur, poſt congelationem remanebit in eo humiditas: id eſt, vera ſolutio metallorum fit cum primario, in quo aurum in argen. viuum ſolues. illa eſt terra aqua corporis, & in illa putrefiunt corpora, & dominus lapidum eſt Alocinem & vitriolũ. Quando corpora calcinantur & ſoluuntur cum ſpiritibus ablutis, & coniunguntur, tunc ſit coniunctio firma. Nota quòd corpus cõuertitur in animã, & anima in ſpiritum: collige ergo ſpiritũ, & animam, & adde quãdo neceſſe eſt, & cùm ipſum

ſolutum

ſolutum eſt corpus, tunc non requieſcit ſpiritus, niſi coniũgatur cum eo corpore à quo extractus eſt ille ſpiritus: tunc enim tempore eſt elixir perfectiſſ. & dirigitur in formã fugitiui. & cùm nigrum ad hunc modum peruenerit, ditatus eſt per hunc effectum ſpiritus, ſicut Lapis ferrarius de quo ignis excutitur. Corpus ergo ſolutum congela, quod pulchrius eſt omni re mundi. Et nota, quòd corpus non deſtillatur, niſi priùs ſoluatur: quia aquam ipſius non ſeparatur ab eo, donec ipſum perfectè dealbet, vel rubificet. Multas vias probaui, antequam ad veritatem perueniſſem; ſed permiſi eum in tantum ſiccari, & non potui eum plus ſiccare in die, quàm ter.

EXPLICIT II. PARS.

ROSINI DE DIVINIS Interpretationibus.

PRIMÒ ſciendum, quatuor eſſe modos principales elementorum, adinuicem conuertendi, ſoluere, abluere, reducere & figere. Soluere eſt groſſum in ſimplum facere: abluere, obſcurum in lucidum reddere. Reducere humidum ſuper ſiccum, imbibere, figere volaturum, ſuper corpus ſuum dominare.

Soluere ergo eſt diuidere, corrumpere, &

naturam primam facere. Abluere eſt in humiditatem deſtillare, calcinare. Reducere eſt incerare, impręgnare & reſublimare. Figere eſt deſponſare, ſoluere & regulare. Primum genus ergo operis Lapidis eſt diſſoluere, ſecundum deſtillare, tertium calcinare terram & dealbare ſublimando, quartum reſoluere, deſtillare, calcinare, & recoagulare: vnde ſcire cum Mercurio ſublimare, nō eſt aliud niſi cinis qui dat quod non habet. Vel aliter, cùm humidum radicale de auro extrahit, non eſt aliud niſi cinis qui non dat quod non habet: quia ſublimatio tegit artem ſicut palea granum. Et nota quòd ſulphur & ſulphura, auripigmentum & auripigmenta, & zandaric, iſta omnia ſunt nomina aquæ diuinæ, id eſt, Mercurialis perfectorum corporum, foliatæ, mundæ: cuius dealbatio eſt pręparatio eius per ſublimationem quæ eſt deſtillatio, donec fiat alba lucida, in qua non ſint ſordes. & hæc eſt ſublimatio Mercurij, & zandaric. Sed ablutio corporis eſt reductio aquæ ſuper illud tamdiu, quod non remaneat aliquid in eo de anima quæ eſt tinctura, quòd non aſcendat cum ſpiritu. Cùm ergo acceperis animam, & anima in iſta aqua & nihil remáſit ex ea in corpore, tunc abluiſti corpus à ſordibus ſuis. Innuit per hoc Philoſophus, totam extractionem totius ab eo, vt liberetur cinis à cinere mundus, in quo non ſit pinguedo quæ prohibeat ipſum ab operatione,

Digitized by Google

ne, QVI ME, MISERCVLAM: id eſt, me habentem materiam Mercurialem & lunarem, offenderit, ſcilicet ignis incenſione & aqueitate mea: id eſt, manſione domus meæ diſperſerit: id eſt, exhalare fecerit, do plagã in faciem ſuam: id eſt, læſionem, quæ edentatos facit, & multas infirmitates generat per fumum per quem fugam capiet: id eſt, ab opere ceſſabit. vbi ſignificat euitare ignis nimiam incenſionem: quia in eo Mercurius eſt ſpiritus, qui ſi exhalauerit, totum opus ceſſabit. Et qui me habentem Lunarem & Mercurialem materiam de loco meo: id eſt, de corpore æris abſtulerit: id eſt, ſublimare fecerit, vi: id eſt, per vim putrefactionis & ſolutionis, ac dilectum meum: id eſt, pinguedinẽ ſolarem mecum: id eſt, eum humiditate Lunari vinculauerit: id eſt, in vnum corpus coniunxerit, SAGITTA EX PHARETRA NOSTRA: id eſt, argent. viuum corporis noſtri vindicabunt: id eſt, regenerabunt nos in vitam per quã non erit vltra mors. Nota ſermonem ſapientis, cùm dicit: Seruus rubicundus candidam duxit vxorem, & per coniunctionem omnem, progeniem ſuperabit. Raſis: Quando hoc oleum, rub. & argent. viuum in vnum ſunt, non peruenitur, donec Sol & Luna, coniungantur per eam mixtionem vniuerſalem. Et Raſis: Iungite maſculum ſerui rubei filium ſororis ſuæ odoriferæ, & vobis artem gignent; & nolite eis alium iungere.

Digitized by Google

Nota de aquila quæ habet aures extenſas in pedib. & dicitur in ſermone vindicabunt: ſicut moritur & dirimitur eodem modo, reuelatur & regeneratur, vt dicitur, in Turba & ſpiritus: Dominium præter dominum, ſeu exceſſum mobilitatis noſtræ: id eſt, reuelatus ſcilicet, tranſmutationis. vnde Morien. Omnis feſtinatio in hoc opere procul pellatur. Et Raſis: In hoc negotio ſi agendi difficultas ac tædioſa fatigatio opificem negligentem efficiat, ipſum expectato gaudio priuat, ſpem ſuffocat, efficaciam interimit: vnde vehementia cauenda eſt. Ideo dicit ſe propter excellẽtiam materiæ mutationis noſtræ incluſæ, incarceratæ, obſtructi vndique lento telo, & ęquali armati fuerimus: id eſt, de corpore propagationis noſtræ: id eſt, patre & matre, Sol & Luna: qui enim roborant, ad pugnam telis ſubſeruientes fermentum eundem ſibi ſunt, peribunt, corrumpentur, & morientur.

Fermentum enim idem eſt quod corruptio Latinè, vt in Turba dicitur: anima à corpore ſeparatur, & erit corpus ſuum anima: id eſt, tinctura in materia & coloribus vilibus deliteſcit naturaliter: quia de natura ſua vilia ſunt, & in luto ac ſterquilinio latêre volũt & ſola operatione omnium precioſa ſunt: ſcilicet his coloribus, & humiditate animali, & pinguedine ſolari denudati fuerimus, & balneati: id eſt, mundati donec ſecundùm Seniorem nihil de

tinctura

tinctura in corpore remaneat, quod non aſcen dat cum ſpiritu humido, qui madefecit ea. Tũc enim perfectè abluiſti corpus. Vnde Raſis: Summè cauendum, nę in elemento, quid alterius elementi ſit relictum, quia hoc reliqua omnia Elementa corrumpere ſolet: & ſiccum corpus bene lotum eſt, tunc animæ noſtræ: id eſt, tincturæ mortuæ in corporibus noſtris, & extractæ, & extinctæ in terra apparebunt: id eſt, manifeſtabuntur. lucentes enim potentiæ albedinis & rubedinis in aquam alba. vnde Senior pręparator perduxit ipſam, ad iſtam præparationem decoctionis, C. albedinem, ſit certus illum perueniſſe ad terminum, qui eſt tingens & penetrans. Raſis: Eum ignis candorem lactis ſuſcipiat, nulla ſuſpẽſionis ambiguitas relinquitur: vnde oportet, quod fecibus vilibus induatur: id eſt, nigredine ſumma in principio operis apparente, quæ eſt Ethel eius, vt dicitur in Turba, huiuſmodi autem viliſſimum qui eſt, quia in vicis, & plateis eiectus inuenitur, & pedibus in ſterquilinio conculcatur, & eſt cariſſimus: quia ſine eo non operatur natura naturas, cuius ſpiritus ferebatur ſuper aquam, cùm omnia ex eo faceret. Lapis ergo noſter aqua eſt, vnde Raſis in libro Lum. Superuacuè ergo videtur tibi illud deſignare, & nominare, quod nunquam à te recedit: quia ſi tu morieris, tecum moritur. & hæc aqua eſt principium operis, quod non

præcedit aliud, & ſunt tres terræ ſicut exponit Senior. Poſſet etiam tertiò exponi ſic: Licet, fæcibus vilibus; id eſt, Veneribus noſtris denudati fuerimus, balneati, abluti in aqua noſtra, ex qua ſunt ipſa priùs animæ noſtræ mortuæ: id eſt, ingrediens in corporibus noſtris: apparebunt: id eſt, quod intelligatur de nigredine prima ſumma. Tunc ſequens verſus exponatur de albedine prima, propterea tribus in compoſitionibus, & Elementis ſcilicet, pro tribus terreis ſit. & ſi in fonte auri vel argenti, Mercurio in qua natura fit aurum & argentum, Baptiſati: id eſt, mundati & abluti vſque ad lactis cãdorem fuerimus. Et ſpiritus: id eſt, ſulphuris corporis noſtri: id eſt, æris Philoſophici cum patre: id eſt, Sol, qui eſt planetarum Rector, & cœli viator: cum filio: id eſt, quinta eſſentia, ſcilicet aqua Philoſophica: in cœlum: id eſt, ad ſuperiorem partem alembici aſcenderit & deſcenderit: id eſt, per ſublimationem & deſtillationem clarificata fuerit. Animæ noſtræ: id eſt, tincturę, reminiſcuntur: id eſt, fiunt aqua vitæ bene preparata corpore, mortua viuificans: ex qua procedunt Margaritæ, Lapides precioſi, & Coralli. & ſic habes primam partem totius operis.

Sequitur ſecũda pars quæ ſic fit: Terra Margaritarum: id eſt, terra aquæ precioſæ & luminoſæ, cuius lux oculos perimit, quòd omnis lux & color adornat: vt dicit aſſiduus Senior,

dum

dum tangit aliam terram. ſi terram foliorum: id eſt, veſtium: folia enim ſunt cooperimẽtum arborum, & aqua noſtra eſt veſtis terræ aquæ noſtræ. vnde ait quidam ſapiens: Si nudus aſcendit in cœlum, & corpus meum Lunare, amabile, candidum: id eſt, albiſſimi ad modum coruſcantis marmoris, ac ſalis albiſſimi, relucebit, tinget primum opus completum, ſcilicet albedinis: quia cùm ad hunc terminũ peruenerit, facit quis de omnibus corporibus Lunam. Dein tangit terram tertiam: id eſt, auri terram, cùm dicit: Corpus verò dilecti mei, ſcilicet Solis, delectabile, rubicundum, roſeum relucebit. Vnde Raſis libro Lunarum: Quod dictum eſt, totius exordium radicum firmat, & cùm perfectum fuerit Iupiter & Saturnum, ſuperiectum in optimam Lunam conuertit. vnde Morienus ad Kalid. 2. termino. Poſt hoc diſſipa illud, cuius interiora reſpiciens; & ſi in eo album remanſerit, bene firmatum fixum & fuſile, iã duas terras collegiſti. quòd ſi omnes theſauros vendidiſſes, opus hoc recompenſare non poſſes, cuius vna pars 1000. corporis in optimam Lunam conuertit. Et in Turba: argento magiſtraliter albato, omnia albantur. magneſia cùm albatur non permittit ſpiritus fugere: quia natura naturam continet in ſe. Aliter poſſet exponi, ſcilicet de imbibitione & contritione, ſi ſic in fonte auri & argẽti: id eſt, in aquam vitæ baptizati fuerimus: id eſt, imbi-

Digitized by Google

biti & contriti: & ſic in vniuerſali tingeret opus album & rubeum. ſed prima expoſitio eſt melior. Dein tangit ſecundam terram in ſpirituali: quia per prædictos verſus deſcripſit lapidem Philoſophorum, ſcilicet, aquam viuam ex qua liquebat terram corpus mortuum ex duabus naturis compoſitũ homogenum, ſcilicet Solis & Lunæ. Ideo dicit, ſcilicet parentes: id eſt, duæ naturæ: vnius generis dilectionis: id eſt, Sol qui parentes ſunt terra mortua, ex qua proceſſit proles ſolares in aquam, ſcilicet in ſpiritu humido, ſcil. parẽtes dilecti mei: id eſt, proles de vitæ aqua guſtauerunt, ſignificat contritionem, imbibitionem & exiccationem. Et lacte meo lactati fuerint, ſignificant aliam imbibitionem & exiccationem. Et in aluo meo inebriati fuerint: id eſt, imbiberit multum eius per continuam imbibitionem & reiterationem decoctionis & contritionis, donec pleniſſimè candidetur. Et in lectulo eorum nupſerint: id eſt, in vaſe ſuo commixti fuerint per nimium quod in vnam coëant naturam, per quod ſcil. ignem exiccantem generabunt filium Lunæ, qui totam parentelam præualebit: quia Sol & Luna de ſe non tingunt. Hic verò natus, plenus eſt ſecundùm Socratem tinctura. Et in hoc patet completio operis primi, quod ſecundùm Socratem nil aliud eſt, niſi opus mulierum, ſcilicet coquere, & ludus puerorum, ſcilicet patientia & otium: quia calore

calore in vltimo verſu deſcripto, perficit tertiam terram operis, donec imbibatur totum, & in terram vertatur. & hæc eſt terra Solis. dicitur ergo ſi dilectus meus: id eſt, terra dealbata, quæ eſt aurum ſapientum: vt dicit Senior, de qua dixerunt: Aqua noſtra non eſt aurum vulgi, ſed hic lapis dilectus albedinis de rimule: id eſt, aqua rubræ petræ: id eſt, oleo ſolari potauerunt, & de fonte matris ſuæ: id eſt, aqua Mercuriali Lunæ guſtauerint, ſignificat reiterationem contritionis, aſſationis, imbibitionis Ionæ. Subdit, & vino rubro: id eſt, calore, & oleo affinis noſtri: id eſt, Solis vnius generis exiſtentis mecum inebriatus, donec totum opus vertatur in terram. & in lecto ſuo: id eſt, vaſe ſuo, mihi amabiliter accubuerit: id eſt, coniunctus fuerit: quia natura gaudet naturâ propter conformitatem naturarum, & in amore meo ſcilicet Lunari ſperma ſuum: id eſt, pinguedinem ſolarem. CELLVLAM MEAM: id eſt, corpus meum, ſcilicet Lunare ſubintrauerit: id eſt, in vnam naturam & in vnum concretum mixtum ſcilicet forti & vniuerſali mixtione & complexione complexionentur, & vaporabiliter ſe concipiant. Et ero prægnans ac tempore in eo pariam filium potentiſſ. id eſt, Elexir infinitæ virtutis.

EXPLICIT LIBER PRIMVS *Roſini de diuinis Interpretationibus.*

INCIPIT SECVNDVS.

NOTA quod priùs dixi, quòd ſpiritus corporis noſtri cum patre & filio perficitur: quia dicit Raſis libro Lun. Lapis noſter cùm mundi creatione nomen habet, qui eſt trinus & vnus. vnde Hermes: Fiducia Philoſophorum in duabus rebus conſiſtit, quibus adiũgunt tertiam. idem Philoſophi vocarũt ipſum imparem. In nullis verò corporibus Mercurius mũdior & perfectior inuenitur, quàm in his tribus Sole, Luna & Mercurio vulgi. Vnde Senior, nihil generat res ex ſe, niſi ex eo quod eſt de ſe & ſpecie ſua, quod eſt homogeneum ipſius. Similiter Adam & omne genus humanum, & omnis res conuenit in ſuo propinquo & ſimile ſibi ſecundùm ſpeciem. Incipe ergo in nomine Domini, naturam eius cognoſcere, eſt enim materiæ ſuæ quod eſt in eodem & de eodem, nec ingreditur aliud ſuper eo quod non ſit ortum ab eo, & eſt radix eius. Similiter Mercurius eſt ab eo, & hoc eſt à quo extrahitur, & eſt in eo & ex eo, ſcilicet aqua frialis. Lapis ergo noſter eſt aqua cõgelata: id eſt, Mercurius congelatus in Sole & Luna, & repugnat igni quan

Digitized by Google

do eſt fixus. Et reſoluitur quando eſt fixus in aquam ſuam, ex qua cōponitur in genere ſuo. Vnde Hermes: non conuenit rei niſi quod eſt propinquius & in natura ſua, tunc generabitur proles ſimilis ſibi, & ſtatim ſubiunxit: Humiditas eius eſt ex dominio Lunæ, & pinguedo à dominio Solis, & hæc duo ſunt ei coagulum, & ſemen mũdum: ideo dicit Ariſtoteles: Aqua non conglutinatur niſi cum ſimile ſulphure ſibi, nec inuenitur in re aliquid ſimile ſulphuris ſui, niſi quod eſt ex ea. ſimiliter ſumma animalium & terræ naſcentium nullo alio ſubgrediente putreſcunt & corrũpuntur, dein germinant & fiunt talia ſimilia illis ex quibus habuêre radicum ſecundùm ſpeciem ſuam. Et propter hoc, vt dicit Senior, vt mirabilia immittantur & exeant à ſua radice, ſed redeunt ad illud vnde fuerunt, & ex quo ſunt, nec conuertuntur ex hoc ad aliud. Ei qui dicit ad filiũ, dicit vnum in loco contrario contraria. concluſio fuit. Principiorum naturalium principijs ſibi ſimile generãtium per naturam actione caloris diuturni & continui diu reflexus in ſe, & ſeparabiliter commixtus, congelatur in metallum, cuius eſt in vaſe, & ſecundùm ſpeciem ex qua eſt radix eius. Et in ratione intentionis inuenta fuit artis poſſibilitas: & actus ignis eſt infinitus vt in Seniore dicitur. Hinc homines nominauerunt arſen. Veneris nominibus vulgi animam portatam in aqua ſua: &

vocarunt Venerem albam & rubeam, non tamen eſt. Venus ſua facit operationes eius. Satisfecerunt vulgo dicentes: Venus noſtra non eſt ſulphur vulgi quod comburit, & comburitur combuſtione ignis ac corruptionis, ſed Veneris ſapientum album comburitur combuſtione albedinis & rubedinis, quæ combuſtio eſt dealbatio tota totius operis: vnde duo ſulphura & duo argen. viu. dicuntur & ſunt talia, quod vnum & vnum dixerunt, & ſibi congaudent, & vnum alterum continet. Sequitur ratio in argent. viu. Zenon Philoſophus dicit: Scias quòd ipſum eſt facere & ſuo, & Deus creauit ex eo omnes numeros. ipſum eſt origo earum, & eſt æreum ignis fugitiuum, ſed cùm in igne ſteterit, facit mira opera & alta: & ipſum ſolum eſt ſpiritus viuus, & in mundo talis non eſt, qualis ipſe eſt: & ipſe penetrat omne corpus, intrat ac leuat, & excellit omnia corpora. Ergo cùm ſe miſcuerit alicui corpori ipſum viuificabit, illuminabit, & tranſmutabit de ſtatu in ſtatum, de colore in colorẽ dum cum eo mixtum fuerit & coniũctum, & ipſum erit fermentum corporis illius: & tunc erit totum Iccir ob albedinem & rubeum: & ipſum eſt aqua perennis, aqua vitæ & virtutis, & herba mundificans & lauans. Et ipſum eſt fors animalium, qui biberit ex eo, viuet in æternum, & ipſum colorem recipiet & eſt corporum medicina, & ipſum facit corpora colo-

rum

rum receptiua, mortificat & viuificat, Deo volente, deſiccat & humectat, calfacit & refrigerat, & facit opera contraria ſecundùm ſuum continentem. cùm viuum fuerit, & cùm mortuum fuerit, habes quædam opera ſpecialia vt deaurare, ſed cùm mortuum fuerit, ſolutũ habes maximum. Et ipſum eſt ſerpens ſeipſum luxurians, ſeipſum imprægnans, & in die vna parturiens, & ſuo veneno cuncta interficit animalia & corpora, & ignis fuerit, & interficit omnia in breui & longo tempore. Et ipſum eſt fugitiuum ignis, expectat tamen ignem per artificia ſapientum cùm cibatur cum igne, donec expectet, & fiunt ex illis opera mira: ergo cùm tingitur tingit, cùm coagulatur coagulat, cùm ſolutum fuerit ſoluit. Aliud ſeipſum albificat vt vrina, & ad finem rubeſcit. Et ipſum acumine ſuum acutum amarificans, & ipſum eſt medium inter amarum & acidum: eſt aqua non fluxibilis ad ignem mollificatio: eſt congelatio facta leni igne inducens Cryſtallinam ſubſtantiam albam vel rubeam. Sequitur literarum operationum cum ſuis cauſis explicatio, quas quære apud Gebrum.

Calcinatio ergo eſt corporum & ſpirituum corruptionis eorũ deſtructio. deſtruitur enim in eis omnis ſulphureitas defœdans & comburens, quæ ſine ignis vehementia deleri non poteſt alia cauſa: quia omne genus calcinati eſt facilioris ſolutionis: quàm non calcinati.

calcinantur mollia vt Saturnus & Iupiter, faciliùs quàm dura vt Mars: & de. Ideo dicit Dantius, pręparate corpora & ſoluite ea, ac ex illa aquam imbibite ſpiritus ablutos: tunc ipſi ſpiritus ſubmerguntur in corpora, & corpora in ſpiritibus, & ſic figuntur corpora cum ſpiritibus firma fixione. RASIS: Conuertite corpora in aquam, & ex ipſa terra tunc factum eſt totum. Alpharinus: Quādo corpus purgatum eſt prius & calcinatum, tunc coniungitur cum ſpiritibus ablutis, tunc ipſi ſpiritus ſublimati & fixi illud firmant. Galienus: Præparate corpora & purgate à nigredine in qua eſt corruptio, donec album fiat album & rubeum: tunc ſoluite ambo in aquam ſcilicet ſpiritus & corpus: & congelate ea, & ſic proijcitur ſuper corpus ablutum.

Solutio eſt per humidum & frigidum, vel per calidum & humidum, rei ſiccæ in aquam reſolutio. ſoluuntur autem corpora vt ex eis fiat aqua per quam incerantur ſpiritus & figantur. vnde omne hoc magiſterium fit quatuor modis, aut vt ſolues corpora & ſpiritus firmes: ſpiritus autem debent firmari cum aquis corporum. Soluuntur alia de cauſa corpora & ſpiritus, vt cum aqua ſpiritus ſint coniuncta aquæ corporum, ita in vnum coagulentur, coadiuuentur & firmētur, ne vlterius queant ſeparari: Et iſta ſolutio vniuerſalis facit quatuor Elementa in vnam redire ſubſtātiam,

firmam

firmam & fixam; quando verò ſoluuntur ambo, ſcilicet corpora & ſpiritus, tūc fit commixtio vicina & particularis, quam adhuc ſeparare poteſt ignis. ſoluuntur ergo ſpiritus duobus modis cum oleo congelationis tartari ſcilicet ſuper lapidem: alio modo per aquam ſalis ammon. Eſt & alia ſolutio per calorem ignis. Et nota, quòd plus valet ſolutio ignis, quàm alia: quia quoque per ignem diſſoluitur in aërem: ſolutiones verò corporum fiunt ſimiliter vt ſpirituum, vt flos æris, atramenti, ceruſæ, minij, &c.

Deſtillatio: id eſt, per alembicum, & eſt optima: fit, vt aqua & olea in aſcenſione ſua per vapores magis purificentur & confortentur à prauitate & omni corruptione, ne vlterius putrefiant. Alio modo oleum deſtillatur, vt amittat humiditatem aduſtiuam, vt expertus ſum in oleo Laurino. dicitur reſtitutio. pinguedinis eſt deſtillatio, donec maneat incombuſtibilis, & quantò ſæpius deſtillata fuerint, tantò melior erit eorum tinctura. per filtrum deſtillamus vt aquæ crudæ, vel res ſolutæ non poſſint putrefieri, nec ſecus ab eis ſeparari, niſi per filtrum vnde ſpiſſum remanet, & omne purū deſcendit, vt fit in auripigm. vel arſen. propter eorum oleitatem. Et nota quòd corpus non deſtillatur niſi prius ſoluatur, quia aqua ipſius non ſeparatur ab eo, quouſque eum perfectè dealbet, vel rubificet. per multos enim annos

Digitized by Google

probaui antequam ad veritatem veni. Et nota, quòd vitrum frigidum nunquam depones in caldarium, vel aquam calidam, & contrà ſcilicet calidum vitrum in aquam frigidam, alioquin ſtatim frangeretur. & quando vis excipere vitrum, permitte anteá infrigidari. In fermentatione maximè cauendum eſt de vaſis, ne frangantur. Et nota quòd niſi corpus putreſcat, fructum non facit. nam primò oportet fieri putrefactionem, ſiue ſolutionem, poſtea deſtillatur, nec aliquod corpus credas fieri, niſi priùs per putredinem reſoluatur.

Incerantur corpora & ſpiritus, cùm ex priuatione liquefactionis in ingreſſu non habeant, mollificentur & fluant, & ingreſſionem habeant. in nullis autem hæc humiditas creatura propinqua inuenitur, & faciliùs quàm in Venere & arſenico. Modus eſt, vt toties ſuper partem cerandam multiplicetur eorum ſublimatio, donec in ea humiditate manentes fuſionem bonam præſtent, nec fit hoc ante eorum mundificationem perfectam ab omni re corrumpente: quare bonum eſſet, vt eorum olea priùs figerentur, vt ſuprà dixi de coagulatione aquarum. Coagulatio verò fit, ſcilicet aquarum earum, vel oleorum igne lẽto candelarum paulatim augendo, donec coagulentur. Spacium coagulationis eſt 3. dierum, & ignis die ac nocte continuari debet. In his ergo conſiſtit tota operatio magiſterij. Nota, quando

anima

anima coniungitur corpori, corpus citò conſumitur, & mutatur in aliam ſubſtantiam: quia prima eius operatione eſt nigrum, in 2. magis lucidum, in 3. adhuc magis clarum, ac ſic vſque ad 15. vices ſoluendo & coagulando: & in quálibet congelatione caue ne aliquid ſentiat de ſale, ſed ipſum laua iterum & iterum. Et nota quòd cũ diuiſa elementa & mundificata commixta fuerint, tunc ſi eorum particulam ordei inſtar ſuper laminam ignitam poſueris, ſi fluit & tingit ſuo colore ſuperficiẽ laminæ, bonum eſt, ſi non, ſcias aliquod nocumẽtum accidiſſe in ſolutione: quia non bene ſolutum corpus non habet aptitudinem intrandi. Cauſantur enim hęc vel ex breuitate temporis, vel ex debilitate caloris fimi. Si penetrat, ſed non profundè, fit hoc ex paucitate aëris. nã anima corpus ingrediens per omnes eius venas velociter currit, vt vnguentum: ſi verò volat pars eius, fit hoc ex multitudine ſpirituum, nondum fixatorum. ſi autem proſternatur fluẽs, tingẽs, penetrans in profundum totam laminam, nec euolans, ſed relinquat caliginem fumi, hoc eſt, ex modica clarificatione elementorum ſeparatorum. Diſpone ergo ſubſtantiam aëream per diſcretionem, ſcilicet in corpore cõmunis terræ, & ſubſtantiam terream ſecundùm humiditatem aëris, & calorem & ſiccitatem Solis vel ignis lenis, donec conueniant & coniungãtur: & tunc adiunge eis duas virtutes operatiuas,

aquam ſcilicet ad album, & ignem ad rubeum, & ideo, fili, oportet te habere duplicē terram imbibitam, vnam ſcilicet cum aqua & aëre, ad albedinem, & aliam imbibitam aëre, aqua & igne elementali pondere, ſcilicet ad rubeum. tunc habebis optata, Deo annuente.

EXPLICIT LIBER DEfinitionum Roſini.

MANDO. Hic eſt lapis non lapis, habet animam & ſanguinem & rationem ſimilem duobus. Sic dixit Mahomet, Lapis qui eſt in hoc opere, neceſſarius de animata re eſt, hunc inuenies vbique in planitie, in montibus, & in aquis omnibus: habentque eum tàm diuites quàm pauperes, eſtque ſimul viliſſimus, cariſſimus, creſcit ex carne & ſanguine quàm precioſus omni cognoſcenti illum: ex illo poſſunt congregari exercitus, & interfici reges: ex illo honorabis quem volueris & inhonorabis. laudetur ergo Deus. Item: Dealeſi Hermes dixit: Ego qui exaltatus ſum ſuper omnes circulos Mundi, vidi quatuor facies natas, habentes vnum patrem. Quarum pars vna eſt in montib. alia in mari, pars verò tertia in foſſis, quarta in cauernis: hic neſcit linguā illius, pater harum adiunxit eas ad vnum, cùm ſe inuicem vidiſſent, locuti ſunt vno ſermone, dicētes: Eamus

quæſitum

quæſitum quatuor elemẽtorum naturas, quas de ventre terræ fœminæ adducunt. Item Maſſarai: Immunditia eſt in hoc lapide propter quam ipſum homines vilipendent, & tenent quòd non poſſint eam ſequeſtrare. Idem ex hoc lapide naſcitur argen. viuum, quem vocãt multis nominibus. Item locus iſtius eſt 4. elementa, & ſpiritus. 4. ianuæ. 4. & claues quatuor, quarum vna eſt ſignum, ſcilicet oſtenſio aquæ per alembicum. Item hic lapis non lapis, proiectus eſt in res, & in montibus exaltatus eſt, & in aëre habitat, & in flumine paſcitur argent. viuum, quẽ vocant multis nominibus, & in cacumine montium quieſcit: cuius mater virgo eſt, & pater non concubuit. Idem lapis in ſterquilinijs calcatur pedibus, & ſæpe ſtulti fodiunt, vt eum extrahant, & non poſſunt eum inuenire. Et ille lapis aſſimilatur lapidibus minerarum & plantarum, & conuertibilis eſt in quemlibet colorem, ſ. album, rub. citr. & in ſe continet 4. elementa, ſ. artificialia, ſ. aquam claram, flauam, rubeam, viridem, citrinam. & dicitur minor mundus, non quòd ſit microcoſmus, ſed quia mundus regitur per ipſum, vnde Geber Sarracenus contriuit, & dealbauit eum 33. diebus in aceto deſtillato. Et ſcias, quòd Philoſophi acetum vocabant ſal alkali, & diſtillatam vrinam, quo euacuato diuide elementa, diuide ipſum æqualiter & proportionaliter contritione perpenſa. Ita vt

Digitized by Google

non ſit in eo diuiſio, nec repugnantia, & habebis propoſitum domino concedente. Mitigo Philoſophus: Lapis noſter quamuis ab hominibus & animalibus pedibus conteratur, tamen propter ſuam induſtriam hominis Geberi, à ſapientibus adamatur, & dicit induſtriam: quia ſit induſtria hominis Geberi. Item Malus Philoſophus: Hic lapis eſt ſubtus te, quantum ad obedientiam: ſuprà te, quo ad dominium: ergo à te, quantum ad ſcientiam: circa te, quantum ad æquales. Ariſtotel. Ego nominabo lapidem noſtrum, eſt terminus anni: eſt enim ouum Philoſophorum quod ineſt in putrefactione & purificatione. Diuide ergo ipſum in 4. elementa, quæ diuiſio fit duobus modis: id eſt, ſine corruptione Solis & Lunæ: & iſta diuiſio eſt vniuerſalis quantum ad intellectum: ſed ſecunda diuiſio diuidit ipſum in ſpeciales operationes. quando ergo habueris aqua ex aëre, & aërem ex igne, & ignem ex terra, & quodlibet horum per ſe diuiſum, plenè habebis artem.

Sume ergo ex lapide vbique reperto, qui vocatur Rebis, & naſcitur in duobus montibus, ex quo volantes ſpiritus in vanũ ſumunt, & non recipies ipſum niſi recentem cum ſuo ſanguine, cuius cibus eſt ex ſanguine, & moratur in ære: & ſi hic lapis non eſſet aëreus, vel aëreæ naturæ, non coniungeretur Mercurio, nec ei cõmiſceretur, nec ingrederetur ipſum: ſed

ſed quia ſimiles ſunt, commiſcentur & coniunguntur, adeò vt ignis non ſeparet inter nos. Recipe ergo lapidem Rebis: id eſt, binas res, ſcilicet humidum & frigidum, ſiccum & calidum. Vnde Raſis & Morien. Quod ergo ſecretum expectabis in humoribus euaneſcentibus, ex quibus gignit filios, lapis noſter cal. & ſic. vnde verſus: Dant rebus montes dracones in terraque fontes. Recipe ergo hunc lapidem animalem: id eſt, animam in ſe habentem, ſcilicet Mercurialem ſenſibilẽ: id eſt, ſentientem præſentiam, & influentiam magneſiæ, & magnetis, & calaminarẽ, ac apicem per motum localem, proſequendo & fugando vegetabilem: id eſt, vim ſuam in naturam inditam, communicantem ſuo generi, multiplicantem virtutem influentiæ, vt radix ſtipiti, ſine herbis mineralem: quia de minera extrahitur. Vnde quidam malè intelligẽtes Philoſophos, dicentes: Hic lapis talis eſt res, quæ in te magis fixa eſt, à Deo creata, & tu eius minera es, ac à te extrahitur, & vbicunque fueris, tecum inſeparabiliter manet, putabãt hinc eſſe crines hominis, ſanguinem, ſtercus, & ſed fatui ſunt cùm dicunt in eo fixa eſt: id eſt, ibi habes ſuam ſciẽtiam, & non in alia re. Et vt homo ex 4. elementis eſt compoſitus, ita & lapis, & ita eſt ex homine, & tu es eius minera, ſcil. per operationem: & de te extrahitur, ſcil. per diuiſionem: & in te inſeparabiliter manet, ſcil. per ſcientiam.

Aliter in te fixa, ſcilicet in Mercurio ſapientum: tu eius minera es: id eſt, in te eſt concluſa & ipſum occultè tenes, & ex te extrahitur, cũ à te reducitur & ſoluitur: quia ſine te compleri non poteſt, & tu ſine ipſo viuere non potes, & ſic finis reſpicit principium & contrà. Naſcitur in duob. montibus: id eſt, ex Venere & Mercurio per aſſiduitatem decoctionis naturæ, ex quo iuuamentum ſumunt & omnia volatilia, ſcilicet corpus & ſpiritus: non fixa ab eo ſumunt colorationem, & fixationem. non capias eum niſi recentem & præparatum cum ſanguine ſuo: id eſt, Venere nondum fuſo, vel bene præparato, cuius tibi eſt ex ſanguine: id eſt, vita vel operatio eius eſt ex Venere viua, moriatur in aëre, ſcilicet per ignis eleuationem ſiue ſublimationem & purificationem. & ſi hic lapis non eſſet aëreæ naturæ: id eſt, eiuſdem præparationis, non coniungeretur Mercurio, non eſſet perfecta & firma operatio eorum, ſed quia ſimiles ſunt duo, ambo præparati miſcentur & vniuntur, vt ignis non ſeparet inter eos.

Separabis ergo Philoſophiam, per hanc doctrinam croceum ab albo, rem precioſam, à vili, donec 4. elementa ex vna re proueniant: & iterum 4. in vnum concurrant: quorum radices ſunt aqua, & ignis. appoſita verò ſunt terra, & aër: vniuerſa verò ex vno fiunt: & rurſus 4. vnum: 4. ergo ex vna re ſic fiũt: primò aqua, ſecundò

ſecundò oleum, tertiò ignis, quartò terra. Ex iſtis 4. ita compoſitis & mundificatis, vt fluant ſine fumo & combuſtione, vt permaneant, ingrediantur, & commiſceãtur corporibus metallorum, fit Iccir compoſitum.

Et nota, quòd terræ preparatæ quarta pars, ignis verò vna ſumenda, & cum ea miſce olei prædicti duas partes, & tere in paſtam. Quidam dixerunt 7. partes terræ, alij 12. & verum eſt, primum tamen melius. Alij dixerũt, quòd vna pars terræ tingit 20. Alij quòd vna pars terræ dupli tingit duplum ſui ſeptupli, & ita oſtendit tibi pondera, compoſitionem, & quod eſt melius, & quod eſt prius: fac quod volueris, regimen tamen vnum eſt & operatio vna.

Poſtremò notandum, quinque eſſe neceſſaria huic operi: id eſt, eſt corporum & ſpirituum calcinatio, ſiue ſublimatio ſcil. calcinatæ rei in aqua reductio fit per potentiam fimi, vel etiam per calorẽ ignis, & dicitur ſolutio 3. Eſt deſtillatio ſcil. per alẽbicum deſcẽſio, 4. Eſt inceratio, ſcil. rei ſiccæ coniungens vnguentum ſolutum, quo noſtrum perficitur magiſterium. eſt pater mirabilium, & nubes nubium, & ipſum diſputat cum auro, & concluſit ei dicens: Diſceptabis necum? Ego ſum dominus lapis expectans ignem. Reſpondit Mercurius: Verum dicis, ſed ego te genui, & extrahis originem ex me, & vna pars ex me viuificat multas de te: quia tu es auarus per comparationem ad

me. ſi quis enim vinxerit me, fratri vel ſorori meę viuet, & gaudet, & ero ſibi ſufficiens, ſi viueret annos 100000. & ego ſum totus abſconditus, ſapiẽtum & muto omnia corpora in Lunam cum arſenico, & poſtea in Solem cum ſulphure, & in me latet ſcientia. ſublima ergo ipſum & erit fixus, ac tinget decem partes Veneris. Item nota, ſpiritus corpora ingredi non poſſunt niſi purgata, & non ingrediuntur, niſi aqua ducantur. Ideo dicit Dantius: Præparate corpora & ſoluite ea ac ex illa aqua imbibite ſpiritus ablutos: tunc ipſi ſpiritus ſubmerguntur in corporibus, & corpora in ſpiritibus: & ſic figentur ſpiritus fixiſſima fixione. vnde Raſis: Conuertite corpora in aquam, & illam aquam coniungite aëri: id eſt, ſpiritui, ſcilicet Mercurio, & ex illis duobus iterum fac aquá, & ipſam terram, & factum eſt totum. Galienus dicit: Præparate corpora & purgate à nigredine, in qua eſt corruptio, donec fiat album & rubeum, tunc ſoluite ambo in aquam, ſcilicet ſpiritus & corpus, & coagulate, & ſic proijcite ſuper corpus ablutum. Quando corpora & ſpiritus ſoluuntur, tunc fit ſolutio vniuerſalis, quæ facit & quatuor elementa, & reddit in vnam ſubſtantiam firmam & fixam: quando verò non ſoluuntur ambo, tunc fit mixtio vicina, & particularis, quam adhuc ſeparare poteſt ignis. Nota quando anima coniungitur corpori, corpus citò conſumitur, & mutatur in aliam

Digitized by Google

in aliam ſubſtātiam, & poſt primam eius operationem fit nigrum. In ſecunda verò magis lucidum. In tertia verò iterum magis clarum, donec ad quindecim ſolutiones & coagulationes perficiatur, & in qualibet coagulatione caue ne aliquid ſentiat de ſale, ſed laua eū perfectè. Item tali modo poteſt omnes ſpiritus augmentare in ſublimatione. Recipe de Mercurio ſublimato, & tere cum eo medietatem ſui Mercurij crudi, & ſublima cum ſpeciebus ſuis receptis, & prius ſublimati. Item imbibe Mercurium ſublimatū cum aqua Saturni, vel Iouis, vel Lunæ, quod melius eſt, toties, donec currat ſuper laminam. vna pars tingit ei partes Veneris purgati in veram Lunam.

In noſtro magiſterio eſt ſpiritus & corpora: inter ſpiritus quidam ſunt fixi, vt eſſentia calaminaris talck, &c. quidam non fixi, vt argent. viu. arſen. auripigm. Venus, ſalarmo. & ſi ſpiritus per fumum euaneſcunt, nec ſuſtinere poſſunt. & ſunt aliæ ſpecies retinacula ſpirituum, de quibus fiunt aquæ acutæ, vt ſalia & alumina, in quibus ſoluuntur ſpiritus ſublimati & purificati, vt ſimul cum ipſius ſoluti coagulentur & figantur: quidā verò ſunt quæ ſoluuntur in aquam, & cum ipſis fit inceratio corporū ac ſpirituum, vt ſunt vitriolum & atramenta. Sed ſcire debes, quæ ſpecies ſint meliores, ad artē pertinētes: quia multi ſunt qui minus valent, ſecūdū meā experientiā, & perderētur labores

& expēſæ, & tinctura cum eis inficeretur: quare relinquenda ſunt ea.

Sunt ergo hi 4, ſpiritus principales in arte noſtra, arſenic. ſalarmon. quia ſine ipſo nō ſoluerentur, nec ingrederentur ſpiritus: ipſe enim ſoluit & figit omnes ſpiritus, penetrat omnia metalla, & mollificat ea. Et ſcias verum eſſe, quod experimēto didici: quia non eſt neceſſe tibi alium ſalem cōparare. vtere ergo eo in omnibus operibus tuis: ſed hoc ſcias, quòd per ipſum nec dealbantur, nec rubificātur corpora, neq; tranſſubſtantiantur, ſicut per alios ſpiritus, ſed ipſe tantùm dat introitum alijs ſpiritibus: permixtis verò & coniunctis coadunationibus & perſeuerationib. ipſe recedit, 3. ſpiritus eſt Mercurius, cuius diffinitionem, & naturam habes copioſè apud Gebrum. Eſt materia metallorū cū Venere alba vel rubea & eſt.

FINIS.

INCIPIT LIBER diuinarum interpretationum & definitionum.

RECIPE lapidem qui eſt niger, albus, rubeus, citrinus, & auis mirabilis, qui nigredine noctis & diei claritate ſine alis volat: ex amaritudine namque in ſuo gutture exiſtente, coloratio accipitur, à ſuo verò cruore mera aqua accipitur,

tur, ſicut dixit Alexander. Recipe lapidem 4. colorum fili. Recipe volatile volans ſubmerſum, & à ſua rubedine quę ipſum interficit, extrahent ipſam: ab ea repelle vt fiat vnum, & tibi maneat non volando in regionibus, ſed volatu eleues illud, & à radio extrahe ſuam vmbram: ac ſordidum, quia nebula ei ſuperemi-nens coinquinat, & à luce retinet quaſi coanguſtatur, ac à ſua rubedine comburitur. Recipe ergo hanc ſuperiorem aquam corruptam quemadmodum ignis. Laton cineris eſt vnus, quoniam ſe ab eo ſequeſtrat quouſque rubeus æris vitrificetur, fit tibi ſocietas certa, caleſcit & tibi quieſcit. Fili notum habeas, quòd aquæ priùs erat in aëre, deinde habitauit in terra, redde eam tu ad ſuperiora & per ſuos terminos non ineptè omnia coniuncta: deinde ſuo ſpiritui rubeo priori elemento niſi parte eam coniunge. Item Hermes: Recipe lapidem nigrum, lapidem de montanis Indiæ, quod eſt intus, mitte foras, & quod foras eſt, mitte intus. Vnde Raſis, fili, contēplare altiſſima montana, quæ ſunt à dextris & à ſiniſtris, ac aſcende illuc: ibi lapis noſter inuenitur, & in alio monte, qui fert omne genus pigmentorum & ſpiritus vel ſpecies, ibi ſimiliter eſt. Morienus: Conſcendite alta montana arboribus conſita: quia ibi lapis noſter inuenitur, & abſconditus eſt. Item Hermes: A Capite lapidem mixtum, croceum album, & comminuite eum ac ſepa-

quæ albificat Hendragem? Deinde reſpondens dixit ei Aros: Ita vt dicis eſt, ô domina in tempore longo. Reſpondit Maria: Hermes dixit in omnibus libris ſuis, quòd Philoſophi albificant lapidem in hora diei. Dixit ei Aros: ô quàm illud eſt excellens. inquit Maria: Excellentiſſimum eſt hoc apud illum qui ignorat. Dixit Aros: ô Prophetiſſa, ſi ſunt apud homines omnia 4. elementa, dixit compleri poſſent, & complexionari, & coagulari eorum fumi, ac retineri die vno, donec impleant conſequens. Dixit Maria: ô Aros, per Deum ſi non eſſent ſenſus tui firmi, non audires à me verba hæc, donec compleret dominus cor meum, gratia voluntatis diuinæ. Veruntamen: Recipe alumen de Hiſpania, gummi album, & gummi rubeum, quod eſt kibric Philoſophorum, & eorum Sol & tinctura maior, & matrimonifica gummi cum gummi vero matrimonio. Inquit Maria: Intellexiſti Aros? vtique domina: Dixit Maria: fac illa ſicut aquam currentem, & vitrifica hanc aquam diem laboratam ex duobus zubech ſuper corpus fixum, & liquefac illa per ſecretum naturarũ in vaſe Philoſophiæ. Intellexiſti nos, ô domina. Vtique dixit Maria: Cuſtodi fumum, & caue ne fugiat aliquid de illo, & iſto menſura igni leui, ſicut menſura caliditatis Solis in menſe Iunij vel Iulij, & morare prope vas, & intuere cura, quomodo nigreſcit & rubeſcit & albeſcet, in minus quàm in tribus

in tribus horis diei, & fumus penetrabit corpus, & ſpiritus conſtringetur, & erunt ſicut lac incerans & liquefiens & penetrans: & illud eſt ſecretum. Dixit Aros: Non dico, quod erit hoc ſemper. Dixit ei Maria: Aros, & mirabilius eſt, de iſto quod non fuit apud antiquos, nec acceſſit ad eum per meditationem. & illud eſt: Accipe herbam albam, claram, honoratam, creſcentem ſuper monticulis, & tere ipſam recentem ſicut eſt in ſua hora, & illa eſt corpus verum non fugiens ab igne. Et dixit Aros: Nunquid ille eſt lapis veritatis? Et dixit Maria: vtique. Veruntamen neſciunt homines hoc regimen cum velocitate ſua. Dixit Aros: & poſtea quid? Dixit Maria: Vitrifica ſuper illud Kibrich & Zubech (aliàs Zibeic) & ipſa ſunt duo fumi complectẽtes duo Lumina, & proijce ſuper illud complementum tincturarum & ſpirituum & pondera veritatis, & tere totum, & pone ad ignem, & videbis de ipſis mirabilia. Totum regimen conſiſtit in temperie ignis. O quàm mirum, quomodo mouebitur de colore in colorem in minus quàm in hora diei, quouſque veniet ad metam rubedinis & alborũ: & deijce ignem, & dimitte confrigidari & aperi, & inuenies corpus margaritale clarum, eſſe in colore papaueris ſylueſtris, mixtum albore, & illud eſt incerans, liquefiens & penetrans, & cadit eius aureus ſuper in millia & ducenta. Illud eſt ſe-

cretum occultum. Tum procidit Aros in faciem ſuam. Dixitque illi Maria: Leua caput tuum, Aros: quia abbreuiabo ſuper te rem, vt illud corpus proiectum ſuper monticulos clarum, quod non capitur putrefactione vel motu. Recipe & tere ipſum cum gummi Elſaron, & cum duobus fumis, quia corpus cõprehendificens eſt gummi Elſaron, & tere totum. Appropinqua igitur, quia totum liqueſcit. ſi proieceris ſuper ipſam vxorem, erit ſicut aqua diſtillans, & quando percutiet ipſum aër, congelabitur, & erit corpus vnum, & proijce de ipſo, & videbis mira: ô Aros, illud eſt ſecretum occultum ſcholiæ. Et ſcias quod prædicti duo fumi ſunt radices huius artis, & ſunt Kibris album & calx humida, ſed corpus fixum eſt de corde Saturni comprehendificans tincturam, & campos ſapientiæ, ſiue ſcholiæ. & Philoſophi nominauerunt illa multis & omnibus nominibus, & acceptum de monticulis eſt corpus clarum, & album. & iſta ſunt medicina huius artis, pars comparatur, & pars inuenitur ſuper monticulos: & ſcias Aros, quod ſapientes non nominauerunt illud campos ſiue ſcholie, niſi quia ſcholia non complebitur niſi per illud, & in hac ſcholia non ſunt, niſi mirabilia. Intrant namq; & in illa 4. lapides, & ſuum regimẽ verum eſt ſicut dixi: & illud eſt primum, ſcoyare Ade & Zethet, per illud allegoriza vt Hermes in libris ſuis Scoyas, & ſemper longificauerunt

ficauerunt Philoſophi ſuum regimen, & ſimulauerunt opus pro quodlibet, quid non oportet facere illud opus, & faciunt magiſtrum in vno anno, & hoc non niſi occultatione ignorantis populi, donec firmatum ſit in cordibus eorum & in ſenſib. quia ars non complebitur præterquã in auro, quia eſt ſecretum Dei magnum: & qui audiunt de ſecretis noſtris, non verificant ea propter eorum ignorantiam. Intellexiſti Aros? Aros dixit: vtique, ſed narra mihi de iſto vaſe ſine quo non complebitur opus. Dixit Maria: Iſtud eſt vas Hermetis, quod Stoici occultauerunt, & non eſt vas nigromanticum, ſed eſt menſura ignis tui. Cui dixit Aros: ô domina obediſti in ſocietate Scoyati: ô prophetiſſa an inueniſti in ſecretis Philoſophor. qui poſuerunt in libris ſuis quod aliquis poſſit facere artem de vno corpore? Et dixit Maria: vtique, quod Hermes non docuit, quia radix ſcholiæ eſt corpus indolabile, inſanabile & eſt toxicum mortificans omnia corpora, & puluerizat ea, & coagulat Mercurium odore ſuo. Et dixit: Ego iuro tibi per Deum æternum, quod illud toxicum quando ſoluitur donec fit aqua ſubtilis, non curo quã ſolutione fiat: coagulat Mercurium in Lunam cum robore veritatis, & incidit in ſolium Iouis, & lunificat ipſum in Lunam. Et in omnibus corporibus eſt ſcientia, ſed Stoici propter eorum vitæ breuitatem & operis lõginquitatem hoc

Digitized by Google

occultauerunt, & hæc elementa tingentoria inuenerunt, & ipſi increuerunt ea, & omnes Philoſophi docent illa præter vas Hermetis, quia illud eſt diuinum, & de ſapientia domini Gentibus occultatum: & illi qui illud ignorant, neſciunt regimen veritatis, propter vaſis Hermetis ignorantiam.

SEQVVNTVR VERSVS.

Maria mira ſonat breuiter quod talia tonat.
Gummis cum binis fugitiuum figit in imis.
Horis in crinis tria vinclat fortia finis.
Maria Lux roris ligam ligat in tribus horis.
Filia Plutonis conſortia iungit amoris,
Gaudet in aſſata ſata per tria ſociata.

EXPLICIT LIBER MARIAE
Sororis Moyſi.

LIBER

Digitized by Google

LIBER SECRETORVM ALCHEMIAE COMpoſitus per Calid filium Iazichi, tranſlatus ex Hebræo in Arabicum, & ex Arabico in Latinum, incerto interprete.

Præfatio de difficultate Artis.

GRATIAE ſint Deo omniũ creatori, qui nos conduxit & recoluit, & docuit, & intellectum & ſcientiam nobis dedit. Niſi Dominus nos cuſtodiret & conduceret, eſſemus ſine cuſtodia, & ſine doctore táquam erronei, imò huius Mundi nihil ſciremus, niſi ipſe nos doceret, qui principium eſt, & ſcientia omnium, ſua potentia & bonitate ſuper populum. Qui dirigit & erudit quem vult, & reducit ſua miſericordia ad viam iuſtitiæ. Miſit enim nuncios ſuos ad tenebras, & vias explanauit, & ſua miſericordia repleuit ſuos diligentes. Scias frater, quòd hoc noſtrum magiſterium de lapide ſecreto, & officium honoratum, eſt ſecretum ſecretorũ Dei, quod celauit ſuo populo, nec voluit vllis reuelare, niſi illis, qui fideliter tanquam filij meruerunt, & qui eius bonitatem & magnitudinem cognouerunt. Qui enim ſecretum Dei

Digitized by Google

poſtulat, neceſſe eſt ei hoc ſecretum magiſterij plus quàm aliud. Et ſapientes qui illud aſſequuti fuerunt, aliqua de ipſo celauerunt, & aliqua reuelauerunt. Sic enim inueni ſapientes anteceſſores, in hoc cõuenientes in ſuis libris honoratis. Vnde ſcias, quòd diſcipulus meus proprius, Muſa, honorabilior omnibus apud me, in ipſorum libris multum ſtuduit, & in opere magiſterij laborauit, vnde aggrauauit ipſum eiuſdem compoſitio, & in ea multipliciter dubitauit, & ignorauit ſimiliter rerum compoſitionis naturas. Et ſupplex ac humilis pro ipſa, à me explanationem petijt, & directionem eiuſdem. Ego autem eidem nihil in ea reſpondi, nec volui diſcernere, ſed præcepi ei, vt libros Philoſophorum legeret, & in eis quod à me petierat, indagaret. Ipſe verò abiens, legit pluſquam centum libros, prout inuenire potuit: libros videlicet veridicos, ſecretos, nobilium Philoſophorum, & in eis quod petijt, non potuit inuenire, qui tunc remanſit ideo ſtupefactus, & quaſi extra mentem poſitus, etiam per annum continuè in ea perſcrutando. Ex quo igitur diſcipulus meus Muſa, qui inter Philoſophos, in gradum & modum ſapientiæ meruerat computari, ſic in compoſitione eius dubitauit, & hoc ei contingit in ea, quid faciet ignarus, vel inſipiẽs, rerum naturas non intelligens? neque rerum complexiones cognoſcens? Cùm autem hoc viderem de meo

diſcipulo

Digitized by Google

diſcipulo prælecto, & chariſſimo, motus pietate, & dilectione eiuſdem, quin etiam nutu & voluntate diuina, ædidi hunc meum librum in obitu meæ mortis, in quo prætermiſi dicere quædam, quæ anteceſſores Philoſophi retulerunt in ſuis libris. Et dixi quædam quæ ipſi celauerunt, & nullo modo dicere, aut reſerare in ſcriptis ſuis voluerunt. Et explanaui, & expoſui quædam, quæ ipſi cooperuerunt ſuis dictis obſcuris & figuratis: Et vocaui hunc meum librum Secretorum Alchemiæ. In quo nominaui quicquid neceſſe eſt inquiſitori huius ſcientiæ, ſiue magiſterij, iuxta linguam eius intellectui conuenientem, atque ſenſui inquirentis. Et nominaui in hoc libro, quatuor magiſteria magis alta, & meliora, quàm ſapientes fecerunt. Quorum ſunt Elixir, vnum minerale, & aliud animale, alia verò duo reſidua ſunt mineralia, & non ſunt elixir vnum, quorum eſt artificium lauâdi, quod vocant corpora. Alterum quidem eſt, facere aurum ex azoth viuo, cuius factura & generatio, eſt ſecundùm generationem ſiue ordinem generationis in mineris, in corde & interioribus terræ exiſtentibus. Et hæc quatuor magiſteria atque artificia, explanauerunt ſapientes in libris ſuis de compoſitione huius magiſterij. Sed de eis defuit multum, & de eius operatione noluerunt in libris ſuis ponere, vel ſi inuenit, nõ potuit intelligere, & nihil grauius

inuenit quàm illud. Et ideo dicam in hoc meo libro, ipſam, eiusque factum. Qui ergo hunc meum librum legerit, legat aliquid geometriæ, & eius menſuras addiſcat, vt clibanorum fabricam rectè componat, nec modum eorum excedat, per augmentum vel diminutionem, & quantitatem ignium: ſciat & modum ſiue etiam gradum vaſis operis. Similiter videat & cognoſcat, quid ſit radix penitus & principiũ magiſterij: & eſt eidem, tanquam matrix animalibus, quæ in ea generantur, & capiunt creationem pariter ac nutrimentum, quod prædictum eſt. Niſi res magiſterij inueniat ſibi idoneum, deſtruetur factum atque opus eius, & eius operarij quæſitum non inueniẽt, nec ipſa res proderit in effectũ generationis: quia cùm non inuenerit cauſam generationis, ſiue radicem, & ipſam caliditatem, continget in operationibus caſus deſtructionis. Hoc idẽ in quantitate ponderum eſt contingens, quæ cùm diſconuenit in compoſito, partibus quidem eiuſdem naturæ terminum tranſcendentibus, per augmentũ vel diminutionem, deſtruitur cum ea proprietas compoſiti, & fit effectus compoſiti caſſus atq; vacuus. Et ego oſtendo tibi vnum exemplum: Nonne vides quòd in ſapone, cum quo panni abluuntur & mundificantur, & fiunt albi, generatur in ſui recta compoſitione hæc proprietas, propter æqualitatem, & rectas compoſitiones, & debitas compoſiti,

quæ

quæ participant in longitudine & latitudine: vnde propter hanc participationem cõuenerunt, & tunc apparuit quod erat in ea de veritate ad factũ, & nota fuit inde virtus quæ prius latebat, quam vocant proprietatem, & eſt virtus ablutionis, in compoſito generata. Cùm verò quantitas ipſius compoſiti tranſcendit ſuum terminum, & per additionem vel diminutionem, tranſgreditur ipſa virtus æqualitatis terminum, & exit ad contrarium, ſecũdum diſtemperantiam compoſiti. Et ita in compoſitione noſtri magiſterij intellige.

De quatuor magiſterijs artis, ſcilicet, ſolutione, congelatione, albificatione, & rubificatione. C A P. I.

Et incipio dicere artificium maius, quod vocant Alchemiam, & certificabo dictum meum, & nihil celabo, nec tacebo hîc dicere de eo, niſi illud quod non conuenit dicere, nec eſt nominare. Dicimus igitur, quod artificium maius, ſunt quatuor magiſteria, prout dixerũt ſapientes, videlicet, Soluere, Congelare, Albificare, & Rubificare. Et hæ quatuor quantitates ſunt participes, quarum duæ ſimiliter ſunt inter ſe participes, ſimiliter & aliæ duæ. Et vtraque harum duplicium quantitatum habet aliam quantitatem participem, quæ eſt maior quantitas particeps poſt has duas. Et volo dicere, pro ijs quantitatibus, quantitatem natu-

X 5

Digitized by Google

rarum, & pondus medicinarum, quæ ſoluuntur & congelantur per ordinem, nec intrat diminutio, nec additio. Sed hæ ambæ, ſcilicet ſolutio & congelatio, erunt in vna operatione, & vnum factũ meruerunt, & hoc ante compoſitionem: Sed poſt cõpoſitionem ipſarum opus erit diuerſum, ſed hæc ſolutio & congelatio, quas nominaui, ſunt ſolutio corporis & congelatio ſpiritus, & ſunt duo, & habẽt vnam operationem. Quia ſpiritus non congelantur, niſi cum ſolutione corporis, & ſimiliter corpus non ſoluitur, niſi cum congelatione ſpiritus. Et corpus & anima, quando coniunguntur inſimul, agit vterq; eorum in ſuum ſocium, factum ſibi ſimilem. Et exemplum eſt huius, aqua & terra: quia aqua cùm terræ coniungitur, conatur ad ſoluendum eam cum ſua humiditate, & ſua virtute & proprietate, quæ in ea ſunt, & facit eam ſubtiliorem, quàm priùs erat, & reddit eam ſibi conſimilem: nam erat aqua ſubtilior terra. Et ſimiliter facit anima in corpore, & eodem modo inſpiſſatur aqua cum terra, & fit conſimilis terræ in denſitate, quia terra ſpiſſior eſt aqua. Et ſcias, quòd inter ſolutionem corporis, & congelationem ſpiritus, non eſt differentia temporis, neque opus diuerſum, ita quòd ſit vnum ſine alio, ſicut non eſt inter aquam & terram in ſua coniunctione pars temporis diuerſa, quòd cognoſcatur, vel veſperetur vna ab alia, in eorũ operationibus:

ſed

ſed eorum eſt vnus terminus, & vnum factũ: & vna & eadẽ operatio circuit ſuper ipſa duo, & ſimul, ante compoſitionem. Et ideo dixi ante compoſitionem, ne putet, qui hunc librum legerit, & audierit ſolutionem & congelationem, vt dixi, quòd ſit compoſitio quam nominauerunt Philoſophi, quia ſic eſſet in errore ſui facti, & ſuæ ſcientiæ. Quia compoſitio in hoc artificio ſeu magiſterio, eſt coniunctio ſiue matrimonium congelati ſpiritus cum corpore ſoluto, & eorũ coniunctio, & eorum paſſio eſt ſuper ignem. Nam caliditas eſt eius nutrimentum, & anima non dimittit corpus, nec cum eo coniungitur omnimoda coniunctione, niſi per mutationem vtriuſq; à ſua virtute & proprietate, & poſt conuerſionem ſuarum naturarum. Et hæc eſt ſolutio & congelatio, quam priùs Philoſophi vocauerunt. Et ſcias, quòd hanc ſolutionem & congelationem iam celauerunt ſapientes, & loquuti fuerunt in ea ſubtilitatione, ex dictis obſcuris & coopertis, vt ſenſus inquiſitoris ab ipſorum intellectib. elongaretur. Et hoc eſto exemplum dicti Philoſophorum cooperti & obſcuri in eis. Vngite folium cum toxico, & verificabitur in eo vobis principium officij, ſiue magiſterij eiuſdẽ. Et: Operamini corpora fortia cum iure ſoluto, quouſque vtrumq; eorum conuertatur ad ſuam ſubtilitatem. Similiter & dictum Sapientis in eiſdem eſt: Niſi conuerteritis corpora

in ſubtilitatem, vt ſint ſubtilia, & tactu impalpabilia, non dirigetur vobis quod quæritis. Et ſi trita non fuerint, reuertamini ad operationem, quouſque terantur, & fiant ſubtilia: quòd ſi hoc feceritis, vobis quod cupitis dirigetur. Et hoc modo plura verba talia de eis poſuerunt. Nec vllus probantium potuit attingere vllatenus hoc factum talis celamenti, quouſq; apparuit ei bona aperitio documenti oſtenſiua, remoto dubio præcedenti. Et ſimiliter nominauerunt compoſitionem, poſt ſolutionem atq; congelationem. Poſtea etiam dixerunt, quòd compoſitio non completur, niſi cum matrimonio & putrefactione. Et iterum ipſorum dictum poſtea docuit pro ſolutione & congelatione, & diuiſione, & pro matrimonio & putrefactione & compoſitione. Et hoc eſt, quia compoſitio, rei eſt origo & vita. Niſi enim eſſet compoſitio, non produceretur res in eſſe. Et diuiſio eſt ſeparare partes compoſiti. & ſic ſeparatio fuit ſua coniunctio. Et dico quòd in corpore non morabitur ſpiritus, nec in eo erit, nec cum eo vllatenus remanebit, quouſque ipſum corpus habeat ex ſubtilitate & tenuatione, vt habet ſpiritus. Et cùm iam ipſum attenuatum fuerit & ſubtiliatum, & exierit à ſua denſitate, & ſpiſſitudine ad tenuitatem, & à groſſitie & corporeitate ad ſpiritualitatẽ, commiſcebitur tunc ſpiritibus ſubtilibus, & imbibetur in eis, & ſic vterque euadent vnum &

idem, &

Digitized by Google

idem,& non ſeparabuntur, ſicut nec aqua mixta aquæ. Ponatur quòd duæ quantitates participes, quæ ſunt in ſolutione & congelatione, maior ſit anima, & minor ſit corpus: poſtea adde quantitati, quę eſt anima, quantitatem quæ eſt in corpore, & participabit quantitati primæ, & erunt in virtute participes ſolummodo, & operare eas, ſicut operati fuimus, & inde habebis quod cupis, & verificabitur tibi linea, ſicut dixit Euclides. Poſtea accipe eius quantitatem, & ſcias eius pondus, & adde ei de humiditate, quantum poſſit bibere, cuius humiditatis non habemus hîc pondus determinatum. Poſtea operare eas operatione diſſimili, primo videlicet imbibendo & ſublimando: & hæc operatio eſt illa, quam vocant albificationem, & vocant eam Yharit: id eſt, argentum, & plumbũ album. Et cùm iam albificabitur hoc compoſitum, adde ei de ſpiritú quantum eſt medium totius, & reduc ad operationẽ, quouſque rubefiat, & erit tunc de colore alſufir, quòd eſt nimis rubeum, & aſſimulauerũt eum ſapientes auro. Et effectus huius ducit te ad dictum Ariſtotelis, qui dixit ſuo diſcipulo Ardæ: Lutum quando albificatur, nominamus ipſum Yharit: id eſt, argentum: & quando rubificatur, nominamus ipſum Temeynchũ, quod eſt aurum. Et albedo eſt, quæ tingit cuprum, & facit eum Yharit. Et illa rubedo eſt, quæ tingit Yharit: id eſt, argentum, & facit eum Te-

meynchum: id eſt, aurum. Vnde qui poterit ſoluere illa corpora, & ſubtiliare, & albificare, & rubificare, & vt tibi dixi, cōponere imbibendo, & ad idem conuertere, conſequetur magiſterium, & faciet factū, quod dixi, ſine dubio.

De rebus, & instrumentis huic operi neceſſarÿs, & opportunis. CAP. II.

Et oportet te ſcire vaſa in hoc magiſterio, ſcilicet Aludela, & ſapientes vocant cœmeteria, ſeu cribratoria: quia in eis diuiduntur partes, & mundantur, & in eis perficitur & completur, depuratur res magiſterij. Et quodlibet horum habeat Clibanum ſibi conuenientem, & vtrumque eorum habeat ſimilitudinem & figuram operi competentē. Et iam omnia nominauit, & modum & formam eorum docuit Mezleme, & plures Philoſophorum in libris ſuis. Et ſcias quòd ſapientes in hoc conuenerunt in ſuis dictis, & celauerunt per ſigna, & fecerunt inde plures libros, & inſtrumenta, quæ ſunt neceſſaria, in his quatuor prædictis. Et ſunt duo: Vnum eſt cucurbita cum ſuo alembico: & alterum eſt aludel, quod eſt bene factum. Et ſimiliter quæ ſunt eis neceſſaria, ſunt quatuor. Et ſunt corpora & animæ, & ſpiritus, & aquæ: & ex his quatuor, eſt magiſterium, & factum minerale. Et ſunt explanata in libris ſapientum, & abſtuli ab hoc meo libro, & nominaui in eo, quod non nominauerunt

Philo-

Philoſophi. Et qui aliquantulum intellectus habuerit, ſciet quæ ſunt illa. Et non feci hunc librum ignaro & neſciẽti, ſed compoſui ipſum prudentibus, & ſenſum & ſapientiam habentibus & ſcientibus.

De naturis rerum ad hoc magiſterium pertinentium. CAP. III.

Et ſcias quòd Philoſophi nominauerunt ea pluribus nominibus. Vnde quidam eorum nominauerunt ea mineras, & quidam animale, quidam autem herbale, & quidam per nomen naturarum, hoc eſt naturale. Alij quidam vocauerũt ea quibuſdam nominibus ad libitum, ſecundùm quod eis videbatur. Etiam ſcias, quòd earũ medicinæ ſunt naturis propinquæ, prout dixerunt Philoſophi in libris ſuis, quòd natura propinquat naturæ, & natura aſſimilatur naturæ, & natura coniungitur naturæ, & natura ſubmergitur in natura, & natura dealbat naturam, & natura rubificat naturam: & generatio cum generatione retinetur, & generatio cum generatione vincit.

De decoctione & eius effectu. CAP. IIII.

Et ſcias, quòd Philoſophi nominauerunt in ſuis libris Decoctionem. Et dixerunt, quòd faciant decoctionem in rebus. Et illud eſt, quod eas generat, & mutat à ſuis ſubſtantijs

& coloribus ad alias ſubſtantias, & ad alios colores. Et non tranſgrediaris, quod dico tibi in hoc libro, & procedes rectè. Reſpice frater ſemen, quod eſt in vita hominum, qualiter in ipſum operatur Solis caliditas, quouſque exit ex eo granum, & comedunt homines, & alia animalia. Poſtmodum operatur in ipſum in homine natura cum ſua caliditate, & reddit carnem & ſanguinem. Et noſtra operatio magiſterij eſt ſic. Vnde noſtrum ſemen, quod à ſapientibus eſt ſic, quod ſua perfectio; ſuusque proceſſus eſt ignis, qui eſt cauſa vitæ & mortis, qui non tribuit ei vitam, niſi cum intermedio, & ſua ſpiritualitate, quæ non commiſcentur niſi cum igne. Iam verificaui tibi veritatem, quam vidi atq; feci.

De ſubtiliatione, ſolutione, coagulatione, & commixtione lapidis, & eorum cauſa, atq; fine. CAP. V.

Et ſcias, quòd niſi ſubtiliaueris corpus, quouſque fiat aqua totum, non rubiginabitur, nec putrefiet, & non poterit congelare animas fugaces, cùm tetigerit eas ignis: quia ignis eſt qui eas congelat, cum auxilio ipſius ad ipſas. Et ſimiliter præceperunt Philoſophi ſoluere corpora, & ſoluimus, vt adhæreat caliditas eorum profunditatibus. Poſtea redimus ad ſoluendum ipſa corpora, & ad congelādum poſt eius ſolutionem, cum re quæ ei appropinquauit,

uit, quouſque coniungamus omnia commixta bona & idonea commixtione, quæ eſt quantitas temperata. Vnde coniunximus ignem & aquam, & terram & aërem: & quando commiſcuit ſe ſpiſſum cum ſubtili, & ſubtile cum ſpiſſo, remanſit alia cum alijs, & conuerſæ fuerunt ſuæ naturæ pares, cùm priùs eſſent ſimplices, quia pars eſt generatiua, addit & tribuit ſuam virtutem in ſubtili, quod eſt aër: quia adhæſit cum ſuo cõſimili, & eſt pars generationis. Vnde accepit poteſtatem ad mouendum & aſcendendum. Et potuit frigiditas in ſpiſſo: quia amiſit caliditatem, & exiuit ab eo aqua, & apparuit res ſuper ipſum. Et exiuit humiditas aſcendendo, & ſubtile aëris, & commiſcuit ſe cum eo: quia eſt ſuum conſimile, & ſuæ naturæ. Et quando corpus ſpiſſum amiſit caliditatem & humiditatem, & potuit ſuper ipſum frigiditas & ſiccitas, & comminuerũt ſe ſuæ partes, & diuiſæ fuerunt, & non fuit humiditas quæ coniungeret ipſas partes diuiſas, elongauerunt ſe partes. Et poſtea pars quæ contraria frigiditati, quia continuauit, & immiſit ſuam caliditatem & ſuam decoctionem ipſis partibus, quæ ſunt terræ, & in eis ipſius poſſe valuit, ſiue potuit, & habuit dominium & victoriam ſuper frigiditatẽ, & latuit frigiditas, quæ priùs erat in corpore ſpiſſo per victoriam caliditatis ſuper eam, conuerſa fuit pars ſuæ generationis, & facta fuit ſubtilis & calida, & con-

ta fuit ſiccare cum ſua caliditate. Et poſtea ſubtile, aſcenſor naturarum, cùm amiſit calorem accidentalem, & accidit ei frigiditas, tunc conuerſæ fuerunt, & inſpiſſauerunt ſe, & deſcenderunt ad centrum, & coniunctæ ſunt naturæ terreſtres, quæ ſe ſubtiliauerunt, & conuerſæ fuerunt in ſuam generationem, & imbiberunt ſe in eis: & coniunxit humiditas illas partes diuiſas, & conata eſt terra ſiccare illam humiditatem, & obſedit eam, & prohibuit, ne exiret ab ea, & apparuit quod erat abſconſum ſuper eum. Et non potuit humiditas ſeparari retentione ſiccitatis. Et ſimiliter inuenimus, quod quicquid eſt in Mundo, retinetur per ſuum contrarium, vel cum ſuo contrario: ſcilicet caliditas cum frigiditate, & ſiccitas cum humiditate. Poſtea cùm quilibet eorum obſedit ſuum ſocium, commiſcuit ſe ſubtile cum ſpiſſo, & factæ fuerunt illæ res vna ſubſtantia, ſcilicet ſua anima calida & humida, & ſuum corpus frigidum & ſiccum. Poſtea conata fuit ſoluere & ſubtiliare cum ſua caliditate, & ſua humiditate, quæ eſt ſua anima. Et conata fuit claudere & retinere, cum ſuo corpore quod eſt frigidum & ſiccum. Et ſic ſuper hoc circuit & conuertitur officium huius. Iam aſſerui tibi veritatem, quam vidi & feci, & præcepi tibi, vt conuertas naturas à ſua ſubtilitate, & ſuis ſubſtantijs cum caliditate & humiditate, quouſque conuertantur ad aliam ſub-

ſtantiam,

ſtantiam,& alios colores. Et non tranſgrediaris quod in hoc libro dicitur,& procedas rectè in magiſterio prout cupis.

De fixione ſpiritus. CAP. VI.

Et ſcias, quòd corpus cùm cõmiſcet ſe cum humiditate, & ipſum inuenit ignis caliditas, conuertitur humiditas ſuper corpus, & ſoluit ipſum, & tunc non poteſt ſpiritus ab eo exire: quia imbibit ſe cum igne. Et ſpiritus ſunt fugaces, quouſque corpora cum eis commiſcentur, & conátur pugnare cùm igne,& eius flamma. Et parùm tamen conueniunt iſtæ partes, niſi cum operatione bona, & continuo & longo labore: quia naturæ animæ eſt tendens ſurſum, vbi centrum animæ eſt. Et quis eſt ille ex probatoribus, qui valeat duo, vel diuerſa coniungere, quorum centra ſunt diuerſa, niſi poſt conuerſionem naturæ earundem, & mutationem ſubſtantiæ,& rei à ſua natura, quod eſt graue quærere? Ergo qui potuit conuertere animam in corpus, & corpus in animam, & commiſcere cum eo ſpiritus ſubtiles,tinget omne corpus.

De decoctione,contritione,& ablutione lapidis. CAP. VII.

Et ſcias illud, quod eſt multum neceſſe in hoc ſecreto atq; magiſterio, eſt decoctio, contritio atq; cribratio & mundificatio, atq; cum

Digitized by Google

aquis dulcibus ablutio. Vnde qui aliquid huius operatus fuerit, mundificet ipſum bene, & abluat atque mundificet ab eo nigredinem, & tenebras quæ apparent ſuper ipſum in eius operatione. Et corpus ſubtiliet, quantò plus poterit, poſtea miſcebit cum eo animas ſolutas, & ſpiritus mundos, quouſque ſibi placeat.

De quantitate ignis, & eius commodo & incommodo. CAP. VIII.

Et cognoſcat ſimiliter quantitates ignium, & commodum rei huius, & incommodum eiuſdem, prouenit à commodo ignis. Vnde dixit Plato in ſuis ſermonibus, in libro ſuo: Ignis addit perfecto commodum ſeu profectum, & corrupto incommodum ſeu corruptionem. Vnde cùm fuerit eius quantitas bona idonea, proficiet, & cùm multiplicauerit in rebus, vltra modum corrumpet ambo, ſcilicet perfectũ atque corruptum. Et hac de cauſa oportuit ſapientes mittere medicinas ſuas ſuper Elixir, ad prohibendum & remouendum ab eis combuſtionem ignium, & eorum caliditatem. Et dixit Hermes patri ſuo: Pater timeo ab inimico in mea mãſione. Et dixit: Fili, accipe canem maſculum Coraſcenen, & caniculã Armeniæ, & iunge in ſimul, & parient canem coloris cœli, & imbibe ipſum vna ſiti ex aqua maris: quia ipſe cuſtodiet tuum amicum, & cuſtodiet te ab inimico tuo, & adiuuabit te vbicunq; ſis, ſemper

per tecum exiſtendo in hoc mundo & in alio. Et voluit dicere Hermes, pro cane & canicula, res quæ conſeruant corpora à combuſtione ignis, & eius caliditate. Et ſunt illæ res aquæ ex calcibus & ſalibus, quarum facturę inueniuntur in libris ſapientum de hoc magiſterio. Et aliqui ex ſapiẽtibus nominauerunt eas, aquas marinas, & lac volatilium, & his ſimilia.

De ſeparatione elementorum lapidis.
CAP. IX.

Inde oportet, ô frater, quem Deus honoret, vt accipias lapidem honoratum, vel precioſum quem nominauerunt ſapientes, & magnificauerunt, & abſconderunt, & celauerunt. Et ponas ipſum in cucurbita cum ſuo alembico, & ſepara eius naturas, hoc eſt, quatuor elementa, terram, aquam, aërem, & ignem. Et ſunt ea, corpus & anima, ſpiritus & tincturá. Et cùm ſeparaueris aquam à terra, & aërem ab igne, ſerua vtrumq; duorum per ſe, & accipe quod deſcendit ad fundum vaſis, & illud eſt fæx, & ablue ipſam cum igne calido, quouſque auferatur eius nigredo, & recedat eius ſpiſſitudo: & albifica ipſam albificatione bona, & fac ab ea euolare additiones humiditatũ, & tunc conuertetur, & deueniet calx alba, in qua non erit obſcuritas tenebroſa, nec immũdicia, nec contrarium. Poſtea redi àd naturas primas, quæ aſcenderunt ab ea, & mundifica eas ſimiliter ab

immunditia & nigredine atque contrarietate: & reitera ſuper eas multotiens, quouſq; ſubtilientur, & purificentur, & attenuentur. Et cùm hoc feceris, iam miſertus eſt tibi Deus. Et ſcias, frater, quòd hoc officium eſt vnus lapis, ſuper quem non intret Garib: id eſt, aliquid aliud. Cum eo operantur ſapiētes, & de eo exit, cum quo medicatur, quouſq; compleatur. Nō commiſcetur cum eo aliquid, nec in eius parte, nec in toto. Et hic lapis inuenitur in omni tempore, & in omni loco, & apud omnem hominem, cuius inuentio non aggrauat inquirentem, vbicunque ſit. Et eſt lapis vilis, niger & fœtens, non emptus precio, & ſine aliquo non exiſtit leuis in pondere, & vocant eum Origo mundi: quia oritur ſicut germinantia. Et hæc eſt eius reuelatio, atque apparitio inquirenti.

De natura lapidis & eius origine.
CAP. X.

Accipe ergo ipſum, & operare ipſum, vt dixit Philoſophus in ſuo libro, quando nominauit eum ſic: Accipe lapidem non lapidem, vel qui non eſt lapis, nec eſt de natura lapidis. Et eſt lapis, cuius minera generatur in capite mōtium, & Philoſophus voluit dicere mōtes pro animali. Vnde dixit: Fili, vade ad montes Indiæ, & ad ſuas cauernas, & accipe ex eis lapides honoratos, qui liquefiunt in aqua, quando commiſcētur ei. Et illa aqua eſt ipſa videlicet,

quæ

quæ ſumitur ab alijs montibus & illorum cauernis. Et ſunt, fili, lapides, & nō ſunt lapides, ſed nominamus eos per ſimilitudinem, quam habent ad eos. Et ſcias quòd radices minerarum ipſorum ſunt in aëre, & eorum capita in terra, & quando euelluntur à ſuis locis, audietur, & erit rumor magnus, & vade, fili, cum eis: quia citò euaneſcunt.

De commixtione elementorum ſeparatorum.
CAP. XI.

Et incipe compoſitionem, quæ eſt circuitio totius facti: nam compoſitio non erit, niſi cum matrimonio & putrefactione. Et matrimonium eſt, commiſcere ſubtile cum ſpiſſo. Et putrefactio eſt aſſare, terere, & rigare, quouſque commiſceantur inſimul, & fiant vnum: ita quòd non ſit eis diuerſitas, nec ſeparatio de aqua mixta aquæ. Et tūc conabitur ſpiſſum retinere ſubtile, & conabitur anima pugnare cum igne, & pati ipſum. Et conabitur ſpiritus ſubmergi in corporibus, & fundi in eis. Et oportuit hoc eſſe: quia corpus ſolutū, cùm commiſcuit ſe cum anima, cōmiſcuit ſe cum ea, & cum omnib. ſuis partibus, & alia in alijs intrauerunt cum ſua ſimilitudine, & conuerſa fuerūt vnum & idem. Et ideo oportuit, quòd accidat animę de cōmoditate, & de durabilitate, & permanentia, quæ accidit corpori in loco cōmixtionis. Et ſimiliter ſpiritui in hoc ſtatu

Digitized by Google

vel permanentia animæ & corporis, conueniens fuit accidiſſe. Quia ſpiritus cùm commiſcetur cum ea cum labore operationis, & commixtæ fuerint partes eius cum omnibus partibus aliorum duorum, quæ ſunt, videlicet anima & corpus, tunc conuerſa fuerunt, ſpiritus & alia ambo, vnum quid, & indiuiſibile, ſecundum ſubſtantiam integram, cuius ſaluæ fuerunt ſuæ naturæ, & conuenerunt ſuæ partes, vnde cùm obuiauerit iſtud compoſitum corpori ſoluto, & ipſum conſequuta fuerit caliditas, & apparuit ſuper faciem eius quod erat in eo ex humiditate, & liquefactum fuerit in corpore ſoluto, & trãſiuit in ipſum, & commiſcuit ſe cum eo, quod eſt de natura humiditatis, incendit ſe, & defendit ſe ignis cum eo. Vnde cum tunc ignis voluerit cum eo ſuſpendi, prohibebit eum apprehendere ſe: id eſt, adhærere cum ſpiritu admixto aquæ ſuæ. Et ignis non adhærebit ei, quouſque ſit purum. Et ſimiliter aqua, ex ſua natura fugit ab igne, & quando ipſam conſequitur ignis, & vult eam auolare, & ſic fuit corpus cauſa retiſa retinendi aquam, & aqua cauſa retinendi oleum, quod non comburetur nec conſumetur. Et fuit oleum cauſa retinendi tincturam: & fuit tinctura cauſa faciendi apparere colorem, & cauſa demonſtrandi tincturam, in qua non eſt lumen, nec vita. Vnde hæc eſt vita recta & rei perfectio, & Magiſterij. & hoc eſt quod quæſiuiſti. Scias igitur &

tur &

tur & intellige, & inuenies quod quæris, ſi Deo placuerit.

De ſolutione lapidis compoſiti. CAP. XII.

Sed poſtea Philoſophi ſubtiliauerunt ſe ad ſoluendum ea, vt bene ſe commiſcerent, corpus & anima. Nam omnia quæ ſimul ſunt in contritione & aſſatione, & rigatione, habent vicinitatem & colligationem adinuicē, ideoq; poteſt ignis aſſumere naturā à debiliori, quouſque deficiat & euaneſcat: & ſimiliter reuertitur ſuper partes fortiores, quouſque remaneat corpus ſine anima. Vnde quando ſic ſoluuntur & congelantur, accipiunt partes adinuicem, partes ſuas magnas videlicet atq; paruas, & fuit hoc ex eis complexio, & eſt eorum aſſumptio, & ſic conuerſa fuerunt illa duo vnum & idem. Et quando ſic fuit, aſſumit ignis ab anima, quantum aſſumit à corpore, nec addit nec diminuit, vnde fuit per ea perfectio. Ex eo neceſſe eſt ei capitulum proprium in ſcientia Elixiris, ſcilicet dictum, de ſoluendo corpora & animas ſimplices. Quia corpora non intrant ſuper animas, & erunt retinacula eis, & excuſabunt eas ab omni opere ſublimandi, figendi, atque retinendi, & commiſcendi, & his ſimilia, niſi cum mūdificatione prima. Et ſcias quòd ſolutio non tranſcendit hos duos modos: aut enim eſt extrahere interius rerum ad

ſuam ſuperficiem, & erit pro hoc ſolutio, & eſt exemplum ad hoc, quòd argẽtum eſt frigidum & ſiccum in ſua apparentia, & quando apparet ſuum interius, eſt ſolutum: quia eſt calidum & humidum: Aut dicta ſolutio eſt corpus acquirere humiditatem accidẽtalem, quam non habebat, & addit ſuam humiditatẽ cum ea, & ideo ſoluunt ſe ſuæ partes, & erit pro eo ſolutio.

De coagulatione lapidis ſòluti. *CAP. XIII.*

Et dixerunt aliqui ex ſapientibus: Congela in balneo congelatione bona, quam tibi dixi, & eſt ſulphur luminoſum in tenebris, & eſt hyacinthus rubeus, & toxicum igneum, & interficiens, & eſt Elixir, quod ſuper nullum remanet: & leo victor, malefactor, & enſis ſcindens, & tyriaca ſanatrix, vel ſanans omnem infirmitatem. Et dixit Geber filius Hayen: Quòd omnes operationes huius magiſterij ſub ſex contineantur rebus, quæ ſunt fugare, fundere, & incerare, & dealbare, vt eſt marmor: & ſoluere & congelare. Et illud fugare, eſt fugare & remouere nigredinem à ſpiritu & anima. Et fundere, eſt liquefactio corporis. Et incerare, eſt propriè corporis & eius ſubtiliatio. Et dealbare eſt fundere citò corpus propriè. Et congelare, eſt congelare corpus cum anima præparata. Rurſum fugare cadit ſuper ſpiritum & animam: & fundere & dealbare, & incerare & ſoluere,

ſoluere, cadit ſuper corpus: & congelare cadit ſuper animam, & intellige.

Quòd vnus tantùm ſit lapis, & de eius natura. CAP. XIIII.

Dixit Bauzan Philoſophus Græcus, cùm interrogauerunt eum: Nunquid germinans poteſt fieri lapis? Dixit ſic: Duo ſcilicet primi lapides, lapis alkali, & lapis noſter, qui eſt vita illi, qui ipſum ſcit, & eius factum. Et qui neſciuit & non fecit, & non certificabitur quomodo naſcatur, aut putabit lapidem: aut qui non comprehēdit ſuper omne quod de modis huius lapidis dixi, iam parauit ſe morti & pecuniam ſuam perditioni. Quia niſi hunc lapidem honoratum inuenerit, non cōſurget alius ſuo loco, & non vincent naturæ ſuper ipſum. Eius natura eſt caliditas multa cum temperamento. Vnde qui ipſum ſciuit, iam docuit ipſum, & qui ipſum ignorârit, non docuit ipſum. Habet autem proprietates & virtutes multas. Nam ipſe mundificat corpora ab additionibus accidentium ægritudinū, & conſeruat ſubſtantias ſaluas, ita quòd non appareant, neque videantur in eo turbationes contrariorum, nec fugimentum ſui vinculi. Hic eſt enim ſapo corporum & eorum ſpiritus, & eorum anima: quādo commiſcetur cum eis, ſoluit ea ſine detrimento. Hic eſt vita mortuorum, & eorum reſurrectio, medicina conſeruans corpus, & purgans

Digitized by Google

ſuperfluitatem. Et qui ipſum ſciuerit, ſciat, & qui neſcierit, neſciat. Nam huius officium non conſurgit precio, nec aſſociatur vēditioni, ſeu emptioni. Intellige eius virtutem & valorem atque honorem, & operare. Et dixit quidam ſapiens: Non eſt tibi datum à Deo hoc magiſterium ſolum pro tua audacia, fortitudine & calliditate, ſine omni labore. Nam laborant homines, & Deus tribuit fortunam hominibus. Adora ergo Deum creatorem, qui tibi tantam gratiam ſuis operibus bene dictis voluit exhibere.

Modus operationis lapidis ad album. CAP. XV.

Cùm ergo volueris hoc magiſterium honoratum facere, accipe lapidem honoratum, & pone eum in eucurbita, & cooperi cum alembico, & claude eam bene cum luto ſapientiæ, & dimitte exſiccari: quod ſic facies, quotieſcunq; claudes cum luto ſapientiæ, poſtea mitte in ſtercore calidiſſimo: deinde diſtillabis eum, & pones ſub eo recipiens, in quod diſtilletur aqua, & dimittes ſic, quouſque tota aqua diſtilletur, & exſiccabitur humiditas, & poterit ſiccitas ſuper eum. Poſtea extrahes eum ſiccum, & ſeruabis aquam, quæ diſtillauit ex eo, quouſque tibi ſit neceſſaria. Accipieſque corpus ſiccum, quod remanſit in fundo cucurbitæ, & teres ipſum, poneſq; in vaſe Chalcoſolario,

ſolario, cuius quantitas ſit ſecundùm quantitatem medicinę,& ſubhumabis eam in ſtercore equino humido excellẽtiſſimè calido,prout poteſt, & ſit ipſum vas clauſum bene cum pila & luto ſapientiæ, & ſic dimittas ipſum eſſe ibi. Et cùm noueris quòd voluerit infrigidari ſtercus,parabis aliud calidiſſimum,& in eo pones dictum vas. Sic facies cum eo quadraginta dies, renouando ſæpe ſtercus calidum, cùm neceſſe fuerit,& ſoluetur medicina in ſe, & fiet aqua ſpiſſa, alba: & cùm ſic eam videris, ſcias eius pondus, & adde eidem quantum eſt medietas ponderis ipſius de aqua,quam priùs ſeruaſti, & claude tunc ipſum vas cum luto ſapientiæ,& iterum reduc ad ſtercus equinum calidum: quia in eo eſt humiditas & caliditas, & non omittas (vt priùs diximus) renouare ſtercus,cùm infrigidari inceperit,quouſque compleantur quadraginta dies. Quia tunc medicina congelabitur in ſimili quantitate dierum, quib. ſoluta fuit priùs. Poſtea accipe eam, & ſcias pondus eius integrè, & accipe quantitatem eius de aqua, quam priùs formaſti, & tere corpus, & ſubtilia, & pone aquá ſuper ipſum. Et iterum remitte in ſtercore equino calido, per vnam ſeptimanam & dimidiam, & ſunt decem dies,tunc extrahes,& inuenies corpus iam bibiſſe aquam. Poſtea tere ipſum & pone ſuper ipſum de ipſa aqua,quantum prędictum eſt. Et ſubhuma eum in ſtercore,& dimitte ibi

per alios decem dies. Poſtea extrahe, & inuenies ipſum corpus, quod iam biberit aquam. Poſtea, vt priùs tere, & pone ſuper ipſum de prædicta aqua, iuxta quantitatem prædictam, & iterum ſubhumabis in ſtercore prædicto, & dimittes ibi per decem dies, & poſtea extrahes. Et ſic facies quarta vice, tunc cùm iam quarto cõplebitur hoc, extrahe & tere, & ſubhumabis eum in ſtercore, quouſque ſoluatur: deinde extrahe, & reitera adhuc ſemel, quia tũc eſt origo perfecta, & iam compleuit ſuum factum. Tunc verò cùm ſic fuerit, & adduxeris rem, ô frater, ad hunc ſtatum honoratum, accipe ducẽtas quinquaginta drachmas plumbi vel ſtanni, & funde ipſum. Deinde cùm liquefacta fuerit, proijce ſuper ipſum vnam drachmam de Cinnabari: id eſt, de hac medicina, quam adduxiſti ad hunc ſtatum honoratum, & hunc ordinem altum, & retinebit ipſum ſtannum ſeu plumbum, ne euolet ab igne, & albificabit ipſum, & extrahet ab eo ipſius detrimẽtum, & eius nigredinem, & conuertet ipſum in tincturam permanentem perpetuò. Deinde accipe vnam drachmam de iſtis ducentis quinquaginta, & proijce ſuper ducentas quinquaginta ſtagni aut latomis, ſeu cupri, & conuertet ipſum in argentum melius quàm de minera, & hoc eſt maius quod facere poteſt, & vltimum, ſi Deus voluerit.

Con-

Conuerſio prædicti lapidis in rubeum.
CAP. XVI.

Et ſi volueris hoc magiſterium ad aurum conuertere. Accipe de hac medicina, quam (vt dixi) adduxiſti ad hunc ſtatum honoratum, & ad hunc ordinem altum, pondus vnius drachmæ, & hoc ſecundùm modum exempli tui ſuperiùs dicti. Et pone eam in vaſe chalcoſolario, & ſubhumabis eam in ſtercore equino per quadraginta dies: quia ſoluetur: poſtea dabis ei ad bibendum aquam corporis ſoluti, primò quantum eſt medietas ſui ponderis, poſtea vſquequo congeletur, ſubhumabis in ſtercore calidiſſimo, vt priùs dictum eſt. Deinde per ordinem facies in hoc capitulo auri, ſicut feciſti ſuperiùs in capitulo argenti. Et erit aurum, & operabitur aurum, ſi Deus voluerit. Cuſtodi, fili, hũc librum ſecretiſſimum, & non ponas ipſum in manus ignorantium, ſecretum ſecretorum Dei: quia perficies quod volueris,

Amen.

Digitized by Google

LIBER TRIVM VERBORVM KALLID *acutiſſimi.*

DE QVALITATE LAPIDIS *Philoſophici.* CAP. I.

LApis iſte de quo fit hoc opus, habet in ſe omnes colores. Eſt enim albus, rubeus rubicundiſſimus: citrinus citriniſſimus, cœleſtinus, viridis, grauis. In lapide iſto ſunt quatuor elementa. Eſt enim aquaticus, aëreus, igneus, & terreus. In lapide iſto in occulto eſt caliditas & ſiccitas, & in manifeſto frigiditas & humiditas: oportet ergo nos occultare manifeſtum, & id quod eſt occultum, facere manifeſtum: illud autē quod eſt in occulto, ſcilicet caliditas & ſiccitas, eſt oleum, & iſtud oleum eſt ſiccum: illa ſiccitas tingit & nō aliud, quia alkale & nō aliud tingit. Illud quod eſt in manifeſto frigidum & humidum, eſt fumus aquoſus corrumpens: oportet ergo vt illa humiditas & frigiditas ſit compar caliditati & ſiccitati, ita vt non fugiat ab igne: quia inter illam frigiditatem & humiditatem eſt vna particula calida & ſicca: oportet ergo quòd frigidum & humidum recipiant caliditatem & ſiccitatem quod erat in occulto, & fiant vna ſubſtantia.

Digitized by Google

ſtantia. Illa autem frigiditas & humiditas eſt fumus corrumpens & aquoſus, de quo dicitur, quòd humiditas aquoſa & aduſtiua corrumpit corpus & tingit in nigredinem. Iſtas ergo infirmitates oportet deſtruere in igne & per gradus ignis.

De lapidis ipſius proprietate.
CAP. II.

Hic eſt liber Trium verborum, liber lapidis precioſi, qui eſt corpus aëreum, & volatile, frigidum & humidum, aquoſum & aduſtiuum, & in eo eſt caliditas, ſiccitas, frigiditas, & humiditas: alia virtus eſt in occulto, & alia in manifeſto. Quòd vt illud quòd eſt in occulto fiat manifeſtum: & illud quod eſt manifeſtum fiat occultum per virtutem Dei, & caliditatem, vt ſiccitas. Dicunt enim Philoſophi Perſæ, quòd frigiditas & humiditas aquoſa & aduſtiua, nō eſt amicabilis caliditati & ſiccitati: quia caliditas & ſiccitas deſtruit frigidum & humidum aquoſum & aduſtiuum virtute diuina. Et tunc mutatur ſpiritus iſte in nobiliſſimum corpus, & non fugit ab igne, & currit vt oleum, quod eſt tinctura viua multiplicatiua, ponderatiua, coloratiua, declaratiua, cōſolidatiua, pulcherrima, ingreſſiua, præſeruatiua, atque perpetua, frangitiua, & eſt tamen Sol precioſus.

Z

De occulta caliditate & ſiccitate in humido & frigido exiſtentibus. CAP. III.

Opus mirabile Trium verborum, eſt opus lapidis precioſi, in quo eſt frigiditas & humiditas aquoſa & aduſtiua, & in eodem occulta caliditas: & ſic illud quod eſt de tribus verbis legitur & aliter à quibuſdam intelligitur, vt omnes clarè & apertè non intelligant cauſam in tribus verbis. hoc inquiritur in humido & frigido, in quo eſt occulta caliditas & ſiccitas, & hoc ſcire nos oportet, vt faciamus de manifeſto occultum, & de occulto manifeſtum, & iſtud occultum eſt de natura Solis & ignis, & eſt precioſiſſimum oleum omnium occultorum, & tinctura viua, & aqua permanens, quæ ſemper viuit & permanet, & acetum Philoſophorum, & ſpiritus penetratiuus: & eſt occultum tingitiuum, aggregatiuum & reuiuificatiuũ: quod rectificat & illuminat omnes mortuos, & ſurgere eos facit, poſtquam non fugit ab igne eius caliditas & ſiccitas. Sed frigiditas aquoſa & aduſtiua fugit ab igne & deſtruit ſe.

De conuerſione ſpiritus in corpus, & corporis in ſpiritum. CAP. IIII.

Vt igitur omnia manifeſtemus, ſcilicet occultum: huius humidi & frigidi ſpiritus iſte vertatur in corpus, & hoc corpus in ſpiritum, & iterum ſpiritus iſte fiat corpus, & tunc facta eſt

eſt amicitia inter frigiditatem & humiditatem & caliditatem & ſiccitatem. Vnde dicunt Philoſophi Perſæ, quòd mirum eſt, quomodo hoc fiat, ſed virtute Dei fieri poteſt cum molli temperamento & moderatiuo termino ignis. Et huius lõgitudinis dierum duorum & ſeptem. Nam à tribus duo intelliguntur, & à duobus quinque, tria non intelliguntur. Et hæc ſunt tria verba precioſa, occulta & aperta, data non prauis, non impijs, non infidelibus, ſed fidelibus & pauperibus à primo homine vſque ad vltimum.

De Planetarum & eorum imaginum operibus in Mercurio exiſtentibus.

CAP. V.

Dico ergo quòd in Mercurio ſunt opera Planetarum, & eorum imaginationes in ſuis locis, ſicut in fœtu ſuis partibus & temporibus operantur. Nam in fœtu primo menſe cùm ſemen à matrice acceptum eſt, Saturnus operatur congelando, & conſtringendo ſua frigiditate & ſiccitate ipſam materiam in vnam maſſam. Secundo menſe operatur Iupiter ſua caliditate digerendo in quandã maſſam carneam, quæ embrio vocatur. Tertio menſe operatur Mars, agens in materiam, & ſua caliditate & ſiccitate diuidit & ſequeſtrat illam maſſam & membra diſponit. Quarto menſe Sol, vt dominus immittit ſpiritum, & ſic incipit viuere,

Digitized by Google

Quinto menſe operatur Mercurius, qui foramina & ſpiracula facit. Sexto mēſe Venus diſponit, & ordinat ſupercilia & oculos, teſticulos, & ſimilia. Septimo menſe Luna ſua frigiditate & humiditate laborat ad expellendum fœtum. & ſi tūc naſceretur, viuere poſſet: ſi verò non naſcitur tunc debilitatur. & iterum Saturnus octauo menſe ſua frigiditate & ſiccitate incipit operari, tunc conſtringendo ipſius fœtus acceptionem in matrice, & ſi tunc naſceretur, viuere non poſſet. Nono menſe Iupiter iterum operatur, & ſua caliditate & humiditate iterum nutriendo reducit vires ipſi fœtui: & ſic completo nono menſe naſcitur, & bene viuit. Et hæc ſunt verba vera: Aqua fœtum tribus menſibus in matrice conſeruat: ignis totidem cuſtodit. Aër quoque tribus menſibus fouet: qui totidem complet qui fouetur ſanguis in vmbilico, qui ingrediebatur precioſus ad maternas condeſcendentes mamınas. Ibique poſt partus anguſtias niuis candorem aſſumit. Infanti verò nunquam patebit egreſſus, quouſque aëreos flatus exhauriat. Egreſſus tandem os aperit & lactatur.

De obſeruatione Planetarum in opere Alchimiæ. CAP. VI.

Ab iſtis tribus menſibus oportet nos intelligere, te cum acuto ingenio ſcire, & componere ac extrahere duo: nam à duobus non intelliguntur

telliguntur tria: ſed ab iſtis tribus intelligun-tur duo & ſeptem. Vnde omnes qui cupiunt ſcire hanc artem, acuant ingenium ſuum ad aperiēdum theſaurum ex tribus verbis, in quibus occultatur tota præparatio & virtus lapidis, in quo eſt caliditas & ſiccitas, quæ ſiccitas eſt oleum viuum, & tinctura viua, & eſt ſiccitas tincta & profunditas tincturarum, & hoc eſt calidum & humidum coniunctiuum. Omnes autem à principio hoc videntes cognouerunt de verbo, quod dictum eſt, & qui audierũt de tribus verbis, mirati ſunt valde, quorum hæc eſt expoſitio: quia ſic à principio conceptionis vſque ad natiuitatem infantis, quilibet Planeta ſuo loco dat imaginem virtute diuina ſic creante: ita ego Rachaidebi dico: & verum eſt, quod in omnibus operibus alchimicis quilibet Planeta ſuo loco ſuam facit imaginem vſque ad complementum operis: & tunc naſcitur Alchimia artificioſè. Sed ſi verius dicam, naturaliter naſcitur ſecundùm omnes planetas ſicut Deus oſtendit protoplaſto hominis naturaliter habens naturam omnium tincturarum: & ſic naſcitur Mercurius habens in ſe quatuor elementa, & naturas omnium tincturarum ſecundùm ſuos gradus: & in hoc opere Alchimiæ multi errant, & pauci perueniunt ad finem. Nam in hoc opere eſt ſaltus Lunæ, & circulus Solis, ad gradus tres. Primus debilis: Secundus firmus: Tertius perfe-

ctus. & termini tres: Primus, quando Sol intrat in Ariete, & eſt in ſua exaltatione: Secundus, quando Sol eſt in Leone: Tertius, quando Sol eſt in Sagittario. Circulus autem Solis eſt viginti octo annorum. XIX. annorũ in his mineris, & alijs qui in tabulis Alchimiæ ſunt, completur Alchimia. Nam numero ſaltus Lunæ inuenimus gradus, à nouem gradibus vſque in duodecim gradus, & ab vno in duos gradus CLXIII. vſque ad XXIIII. & c. VII. in circulo Solis inuenimus. Intellige ergo quia ſecundùm iſtos gradus completur opus Alchimiæ.

Expoſitionis trium Verborum. CAP. VII.

Redeamus nunc ad expoſitionẽ trium Verborum, in quibus tota ars cõſiſtit. Aqua enim dicitur tribus mẽſibus fœtum in matrice conſeruare. Aër tribus menſibus fouet. Ignis totidem cuſtodit. Hoc totum dictum eſt de Mercurio per ſimilitudinem. Et verbum iſtud & ſermo iſte, & terminus obſcurus, eſt apertus ad intelligẽdum verum. Nam & alia natura eſt in muliere prægnante, & alia in Mercurio: tamen per ſimilitudinem caloris qui in matrice inuentus eſt: æſtimatus eſt ignis qui eſt triginta duorum graduum. Vnde iſtud tertium verbum de quo dicitur, ignis totidẽ cuſtodit, obſcurum eſt, & multi errant in eo, & intrant terram regionem neſcientem, quia à tribus accipiunt

piunt duos gradus, & ab iſtis duobus gradibus extrahuntur reliqui gradus, & in 32. particulis Craticulæ partitur libellus: & in iſtis gradibus expletum eſt verbum tertium totum, de quo dicitur totidem. Primus gradus complet aquam & aërem. Secundus gradus complet totum hoc quod diximus & totidem. & hoc eſt donum Dei.

De gradibus ignis. CAP. VIII.

Philoſophus Regis Perſarum & principis Romanorū dixit: Ita diuido tria verba in duas partes, & iterum iſtæ duæ partes diuidantur in duas partes, & ſuper illa duo diuidantur 32. gradus, qui ſunt termini ignis, & dicūtur particulæ ignis, & hæc inueniūtur à portionibus archæ quæ diuiditur in 32. partes, & dicuntur almec: Omnes iſti gradus ſpargūtur ſuper primas duas partes, quæ ſunt termini duo, & partiti in 4. partibus 32. gradus partiuntur, ſicut primus gradus eſt particula ignis vna albechir, & eſt ſola & ſimplex, & dicitur quaſi nulla, & quod eſt leuis ignis, & cum iſto igne incipimus cōprehendere Mercurium ad rubeum, cùm ad mortem ducūt magiſtri Perſarum per ſubtilitatem ingenij, & ita complentur verba duo in 6. maenchen. Poſt hæc expletur verbū tertium, quod eſt obſcurum, & in quo multi errant, & perdunt ſenſum ſuum. Philoſophus Regis Perſarum dixit: diuidamus iſtud per medium. Medietas eſt ex tribus maenchen,

Digitized by Google

& iſta medietas regitur cum duobus gradibus, qui ſunt duæ particulæ ignis, & ita explentur iſta tria verba in 22. maenchen, & hic eſt primus terminus & eſt ſine errore. Secundus terminus eſt de 16. maenchen, & regitur cum octo ignis gradibus. Tertius terminus eſt de 20. maenchen, & regitur cum 16. gradibus: id eſt, particulis ignis. Quartus terminus eſt de 24. maenchen, & quatuor diebus, & regitur cum 32. ignis gradibus, qui ſunt particula ignis. Raxit Ædianus, & omnes Philoſophi Perſarum, laudetur Deus, & ſanctum nomen eius, quia hoc dictum eſt de temperato igne ſuper verbis tribus de natura mulieris imprægnatæ, ad exemplum ignis quod oportet in Mercurio, Diuiduntur omnes iſti duo termini, quilibet per medium, quia ambo ſunt 23. manahen. & 7. diethen: & in fine primi termini aperi theſaurum, proijce quod inueneris, quòd ſi ſalierit, & fumum emiſerit ſuper rubeam laminam, nondum factum eſt. Reduc ergo ad ignem de 16. qui habet in ſe octo ignis gradus: & iterum aperi theſaurum, & pone ſuper rubentem laminam, & vide ſi ſalierit & fumum fecerit, quia nondum factum erit, Reduc ergo ad ignem de 20. qui habet in ſe 16. gradus: Iterum aperi theſaurum, & ſi adhuc fumum fecerit, nondum coctum erit. Reduc ergo ad ignem de 24. maenchen, & quatuor diechen, qui habet in ſe 32. gradus ignis, & modò

Digitized by Google

modò factus erit fuſibilis precioſus lapis viridis, ſiue aureus, ſiue ialneus, ſiue rubicundus. In hac hora laudetur Deus & ſanctum nomen eius, quod eſt benedictum ſuper omne nomen de hoc ſuo ſancto dono.

Libri Trium verborum Kallid Rachaidibi Philoſophi finis.

TRACTATVLVS ARISTOtelis de Practica lapidis Philoſophici, incipit.

CVM omne corpus, ſecundùm Philoſophum, aut eſt elementum, aut ab elementis generatum, noſtro magiſterio ſummè neceſſaria eſt generatio: ipſa autem non niſi ex quatuor naturis quæ ſunt quatuor elementa, conſiſtere poteſt. Elementa verò quatuor ſunt, aër, aqua, ignis & terra, ſine quibus generatio omnis priuatur effectu. Elementorum nanque duo ſunt lapidea, & duo aquatica: lapidea quidē ſunt ignis & terra: aquatica verò, aër & aqua. Eorū quoque duo ſunt amica, & duo inimica. Terra & aqua ſunt amica: ignis & aqua ſunt inimica.

Fac ergo pacem inter inimicos, & totum habebis magiſterium. Sed pacem inter elementa facere non potes, niſi per cōuerſionem eorum ad inuicem. Ea autem ad inuicem bene con-

Digitized by Google

uertere eſt bene poſſibile. Quia vt dicit Philoſophus: De aptitudine omnium elementorũ, eſt vt mutentur ad inuicem. Nam ignis mutatur in aërem, & aër in aquam. Sic ignis mutatur in aquam, & aqua in terram, & econuerſo.

Conuerte ergo elementa, & quod quæris inuenies. Nam noſtra cõpoſitio, vt dicit Morienes, eſt naturarum mutatio, & earum calidi cum frigido, humidi cum ſicco admiſcibilis connexio. Aquæ enim frigiditas, & ignis caliditas, aëris humiditas & terræ ſiccitas ad inuicem concorditer ligata, integrum ſcilicet primum conſtituunt generatum. Sunt namque elemẽta, vt dicit Philoſophus, circulariter con uerſiua. Et ideo generantur & corrumpuntur ad inuicem, ſed hoc quod non niſi operatione & regimine perficitur.

Modi vero operationum ſunt quatuor, puta, lapidis diſſolutio in aquam ſpiritualem, lapidis ſeparatio in ſtatum ſpiritualem, lapidis reductio in terram naturalem, & lapidis deſponſatio in calcem ſpiritualem.

Lapidis diſſolutio fit per contritionẽ: lapidis ſeparatio per diſtillationẽ: lapidis reductio per incerationem: deſpõſatio per fixationem.

Primus igitur gradus noſtri regiminis ſiue operis eſt diſſolutio lapidis in aquam ſpiritualem, vt dicit Philoſophus: Quoniã primus modus præparationis eſt, vt lapis fiat Mercurius. Ipſe enim eſt primum corpus operans in groſ-

ſis re-

ſis rebus, vt reddat eas ad modum ſuum. Si enim dimitteret res groſſas in ſua groſſitie, & non ſubtiliaret ens, nō diſſolueretur lapis, neque putreſceret. Et ideo ſi aliud beneficiū non haberemus à Mercurio, niſi quòd corpora reddit ſubtilia ad ſui naturam, ſatis deberet nobis ſufficere. Accipe ergo filium tuum chariſſimū, & ſorori ſuæ albæ æqualiter coniunge: propina illis poculum amoris, quia beneuolentiæ conſenſus res rebus adiungit. Superfunde illis mulſum donec inebrientur, & in partes minimas diuidantur. Veruntamen memoriter teneas, quod omnia munda conueniunt mundis, alioquin ſibi filios generant diſſimiles.

Et ideo vt dicit Auicenna: Primum quod debes facere in opere, eſt quòd ſublimes Mercurium: deinde mitte in Mercurio mundo munda corpora: hinc contere, coque, reitera, & ne tædeat te hoc facere. Cùm verò videris nigredinem in aquæ ſuperficie apparentem, collige eam cautè, & repone ad partem, ſciens pro certo jam lapidem tuum in parte diſſolutum eſſe. Aquam verò totam diſtilla per pannum, quod in eo reperies diſſolutū, reliquum ad recoquendum repone, donec totum in fuliginis modum nigreſcat. Hæc omnia fiant temperato igne primi gradus calido & humido. Si enim nimius calor affuerit, nigredinem in ruborem conuertet, & calor feſtinę rubedinis eſt ſignum combuſtionis. Et ideo ſi bene

rexeris originem artis, erit caput corui: in illa nanq; corpus diſſoluitur,& in primam ſui materiam redigitur. Et illud ideo, quia corpora non alterantur niſi priùs in primam materiam reducantur. Et ideo,vt dicit Plato, indiges, quod in ſolutione eorum labores, vt grauioribus partibus abiectis,opus cũ leuioribus compleatur. Quod quidem fit per ſublimationem. Iugula ergo filios tuos, & ſanguinem eorum recipe,carnes verò proijce canibus, ne latrent ſuper te. Et illud ideo,quia ſanguis eſt anima, & anima eſt vita,& vita lapis noſter eſt. Nihil enim lapidi noſtro cõuenit, quod viuum non fuerit, & cœlum aëris non petierit. Conuerte ergo lapidem tuum in ſanguinem, & ſanguinem in aërem,& aërem in terram, & totum habebis magiſterium.

Secundus gradus noſtri regiminis eſt lapidis ſeparatio in ſtatum ſpiritualem: quæ quidem ſeparatio fit per elementorũ diuiſionem, & plenam eorum depurationem.

Depuratio ſeparationis,vt dicit Raſis: Naturas lapidis eſt in quatuor elementa diuidere, & ea ſingulariter per diſtillationem mundare. Nam ignis extrahit, quod interioribus conſiſtit. Comedit enim ſordes lapidis per diſtillationem, & ſubtiliat ipſum per aëris leuigationem, & ideo lapis noſter in quatuor elementis diuiditur,vt magis ſubtilietur, & à ſordibus melius depuretur, & vt firmius poſtea coniun-

coniungatur: ſed quia putrida vt magis digeſta leuius diuiduntur. Elementorum diuiſionem debet putrefactio præcedere neceſſariò, vt diſſoluantur in illo partes elemētales, & ſic aptior poſtea ad extrahendum per quatuor elementa reddatur. Accipe ergo, vt dictum eſt, diſſolutum, pone in cucurbitam, & ſuperfunde puluerem nigrum ſuperiùs collectum: claude cum alembico ſuo & recipiente, ne poſſit euaporare: da ignem ſubtus lentiſſimum per menſem Philoſophicum, vt magis obſcœnum fiat & corruptum.

Nam vt dicit Philoſophus: Corruptio eſt ſubſtātiæ rei putrefactio, ex vaporis retentione & ignis actione. Si enim per aëra diſpergatur, minimè putreſcit. Claude ergo vas tuum ne reſpirare poſſit: peracto autem menſe Philoſophico, diſtilla ſuauiter quatuor elementa, puta aquam, terram, aërem & ignem, quodlibet ſeorſum ponendo. Veruntamen optimè caueas, ne in eorū ſeparatione nimio igne tincturam comburas. Secretum namque eſt, vt dicit Raſis, elementa ſubtiliter præparare, vt ſint tuta ab aduſtione in omni diſtillatione, donec tinctura ſumatur ab eis. Si verò comburatur tinctura, & eius finietur effectus. Continua ergo ſuauiter ignem, & recipe primo aquam egredientem. Nam primùm quod diſtillat, vt dicit Auicenna, eſt aqua, ſed nondum eſt pura. Poſtea ſtillat ignis cum aëre mixtus. Ser

uentur in ſimul illa, donec diuidas: Quod verò remanet in fundo combuſtum, eſt terra nigra & ſicca. Et ſic habes quatuor elementa in parte ſeparata, ſed nondum depurata. Primum ergo elementum eſt aqua pura, frigida & humida in natura, quæ quidem eſt ſepties diſtillanda, & erit ſplendida & clara, alba vt cryſtallus. Inhumatio autem in fine interpoſita inter diſtillationes multum iuuat, vt ad perfectæ rectificationis ſignũ melius deueniat: quod quidem ſignum eſt ſplendor, cryſtallina ſerenitas abſq; fecibus, niſi fortè albis. Feces verò quas facit aqũa in rectificatione ſua, omni vice ſepara, & repone cum terra ſuperiùs collecta. Aquã verò rectificatam ſerua ad partem, quoniã ipſa eſt Mercurius Philoſophorum, ſal armoniacus faciens matrimonium, aqua vitæ abluens latonem, & cum ipſa ſoluuntur ſpiritus & coagulantur, incerantur & figuntur. Secundũ verò elementum eſt aër, igne adhuc mixtum, exiſtens in ſe calidus & humidus. Pone ergo ipſum in cucurbita cum aqua vel cinere, dans ſubtus ignem, donec diſtillauerit totũ. Quod verò diſtillatur, eſt aër, oleum, ſulphur, arſenicum, alumẽ, anima, aurum & tinctura, & quod in fundo remanet, eſt ignis ſiccus & rufus, tendens ad nigredinem & rubedinem, quem ponas ad partem. Rectificatio autẽ aëris eadem eſt, ſicut rectificatio aquæ, & eadem ſigna amborum. Quæ quidem in humido diſtillando

ſepties

ſepties habet fieri, vel donec ad cryſtállinam perueniat ſerenitatem, abſq; fecibus, niſi fortè albis. Feces verò quas fecit aër in ſua diſtillatione, omni vice collige, & cũ ſupradicto igne ad partem repone: aërem autem, vt dictũ eſt, rectificatum reſerua deorſum, bene obturatũ, cuius ſigna ſunt gutta, & ſpiſſior aqua, calor intenſior, & leuitas aërea: quia ſi ipſum prædictæ aquę miſcueris, ſupernatabit. Et ideo dicitur aër, oleum, pinguedo, & vnguentũ, adeps & butyrum, quòd colorat, figit, & indurat res humidas, quòd colorat lapides non bonos, quòd etiam redigit mulierem in maſculum, & leproſum efficit mundum, ac dentes concutientes facit ſtabiliri. Tertium quoque & quartum elementum ſunt ignis & terra, quæ vt dicit Raſis, propter abbreuiationem temporis inſimul ſunt præparanda. Et ideo etiam vt bona ſit eorum commixtio, & non confundatur præparatio, & ne adurantur ſuper ignis pugnam, & vt vnus aliud bene tingat: & ideo præparare eos bene inſimul eſt magis ſaluum & magis propinquum. Accipe ergo elementa terræ & ignis, coniunge & tere, & calcina bene accenſo igne: recipe cautè aërem in illis remanentem, quia vt dicit Raſis: Aër qui à terra tardiùs ſeparatur, precioſior habetur. Cùm verò bene fuerit calcinata, & ab omni aëre vacua, erit coloris pallidi, habilis ad prægnationem. Si verò ſpiritus in ea remáſerit, ſubnigra

manebit, & minus bene operationi conuenit. Et ideo vt dicit Plato: Oportet te pro poſſe tuo ſeparationem elementorum exercere, donec non remaneat aliquid de ſpiritu in corpore, niſi quòd non ſentiatur. Et ſignum huius erit, cùm nihil à corpore euaporauerit. Cùm autem ſeparaueris omnia elementa quatuor, ſeparatione recta erit appropriatum aëri, lucidum & tingens, & corpus ſiccum ſuper quo vincit ſubſtantia terræ. Conſequere ergo omni tempore partem cum parte, & ſerua ſingulariter eorum vnumquodque, & hoc eſt elementorum ſeparatio recta, & depuratio completa. Quoniam nullo noſtro operi neceſſaria eſt aqua, niſi candida, nec aër niſi croceus, nec terra, niſi pallida & ſubalba. Tunc enim eſt habilis ad ſoluendum aqua, efficax ad ingrediendum eſt aër, ſuperabundans ad tingendum oleum. Diuide igitur lapidem tuum in quatuor elementa, rectifica ea, & coniunge in vnum, & totum habebis magiſterium.

Tertius ergò gradus noſtri operis eſt reductio lapidis in terram naturalem. Quę quidem reductio fit per terræ contritionem, & aquæ ſuper ipſam incerationem. Inceratio autem aquæ eſt partes terræ per calcinationem priuatas humiditate in humiditatē reducere, & ad modum terræ facere. Nam corpus ſiccum & mundum eſt congruum ad potandum: quoniam omne ſiccum appetit ſuum humidum.

Liga

Liga ergo mulieri ablactanti manus poſt tergum, vt non poſſit affligere filium: appone ſuper manus eius bufonem, vt ablactet eum donec moriatur, & fuerit mulier mortua in igne, erit bufo groſſus de lacte. Pone ergo in vaſe ſuo terram ſuperiùs calcinatam & ſuperfunde aquam rectificatam, vt dictum eſt, coque lento igne per hebdomadam, & poſtea ſuauiter calcina decoctam materiam. Hinc ſuperfunde aliam aquam, vt priùs, leuiter coque per hebdomadam, leuiter calcina: iterum repone cum noua aqua ad coquendum. Sic iugiter facito, donec terra exhauſerit decuplum ſui de aqua. Nam omnes res aquam appetunt, quoniam ipſa tàm igni quàm alijs rebus præſtat alimentum, & dignum admiratione complectitur arcanum. Eſt namq; ipſa in vite vinum, in oleaſtro oleum, & per ipſam in arbore fructus diuerſi generis transformantur. Sic etiam in terra noſtra ex aqua generatur, ipſa namq; eſt frigida, & dicitur argentum viuum, quod in corpore magneſiæ eſt occultatum & in eo gelandum. Itaq; cùm congelatur, cineri ſimilis efficitur: quia terra deſiccat, & aqua humectat. Et ideo pondus eſt vbique notandum, ne nimia ſiccitas aut ſuperfluus humor adminiſtrando corrumpat, vt videlicet tantum aſſando decoquas, quantum diſſolutio adiecit, & inhumando diſſoluas, quantum aſſando defecit. Et ideo omni vice poſt calcinationem terræ ſuperfun-

de aquam temperatè, nec multũ videlicet nec parum: quia ſi multum fuerit, fiet pelagus conturbationis: ſi verò parum, comburetur in fauillam. Idcirco poſtquam infuderis aquam, decoque per hebdomadam, & calcina ſuauiter terram, & ita hebdomadatim præparabis conterendo, irrigãdo, & aſſando, donec totum redigatur in album. Et ſcito quòd ignis lentus in hac diſpoſitione operis ſpẽ ſalutis promittit: & quia terra fructum non gerit abſque irrigatione frequenti, multoties irrigare, aſſare, inhumare huius negocij effectum ſummum conſtituit. Et quæcunque emanant incommixta, ſeorſum repone, alioquin omnia corrumpis. Oportet autem terram nutriri primò paruo lacte, poſtea maiori, ſic eſt videre in infante. Et ideo ablue terram, contere & coque eam, donec de ſua biberit aqua, quantum bibere poſſit, vel donec ipſa terra fuerit ſicut paſta adhærens cum aqua. Ad hoc autem faciendum ignis & azoth tibi ſufficiunt. Et iſtud ideo, quia vt dicit Morienes: Ignis & azoth latonem imprægnant, abluunt & mundant, obſcuritatem quoque ab eo auferunt. Nam quantò magis aliquid ablutum fuerit, tantò magis limpidius apparebit & melius. Dealbate ergo latonem, & libros rumpite, ne & corda veſtra rumpantur. Coquite ſiccum terræ nigræ cum humido aquæ ſuæ, donec ſiccum bibat humidum, & totum habebis magiſterium. Quia

cum

cum aqua fuerit inſpiſſata,& coagulata, erit terra fœtu impręgnata, & ad pariendum prompta. Combure ergo ipſum igne ſicco, vt pariat filium, & cuſtodi ipſum cautè, ne effugiat in fumum. Et hoc eſt quod dicit Philoſophus in Turba: Terram dealbate, & igne citò ſublimate, quouſque exeat ex ipſa ſpiritus quem in ea inuenies, qui dicitur auis Hermetis. Hunc cinerem ne vilipendas, quoniam ipſe eſt diadema cordis tui, & permanentium cinis, corona victoriæ, & coagulum lactis. Mũdare ergo eſt ſublimare, abluere & dealbare. Nam quod ſuperius aſcẽdit, eſt efficax munditia: quod verò ad ima labitur, fex & corruptio. Hic eſt ergo cinis extractus à cinere, & genitum Philoſophorum, terra alba foliata, in qua ſeminandum eſt aurum. Vnde dicit Hermes: Extrahe à radio ſuam vmbram & fæcem, quæ ipſum interficit, & ſeminate aurũ in terra alba foliata: ſed iſtud aurum non eſt aurum vulgi, imò eſt aurum animæ, quo tingitur aurum terræ foliatæ.

Vnde dicit Calidius: Nemo vnquam potuit nec de cætero poterit tingere aurum niſi cum auro. Plato quoque dicit: Cùm dixeris vnamquamque ſpeciem ex partibus operis, reduc ſpiritus ad corpus, & ſublima illud. quod verò ſublimatur ex illo, erit clarum & lucidum. Reduc ſuper illa approbatum animæ poſt hoc vt commiſceantur. Nam anima eſt vinculum ſpiritus, ſicut corpus eſt vincu-

Digitized by Google

lum animæ. Cumque ſteterit per moram, vincet in eo illud quod eſt fortius, vt conuertat totum videlicet corpus in animam, & animam in ſpiritum.

Quartus gradus noſtri regiminis eſt deſpõſatio lapidis in calcem corporalem, vt figatur in corpore illo vnde ſumptum fuit ab initio. Et illud ideo, quia ſpiritus cùm ſoluerit corpus & animam, vt exiſtant in forma ſua, non permanet fixum, niſi occupaueris ipſum. Occupatio verò eſt, vt coniũgas ipſum cum corpore de quo præparaſti in principio, quoniam in eo occupatur à fuga ſpiritus, ad ſuperſiſtentia corporis. Et ideo dicit Plato: Cùm ſpiritus ſoluerit animam ſimul, & corpus non ſtat fixum: Coniunge ergo ipſum cum corpore, vt generet ſibi ſimile. Nec coniungas ipſum cum quouis, vt cõſtet ad ſe niſi cum eo, de quo fuit à principio. Si feceris hoc, fit Iccir. Et ſcito, quòd ab omnibus operantibus deficit propoſitum poſt operis complementum, ſi omiſerit hoc ſecretum. Notate ergo verba, ſignate myſteria. Quia ſpiritus cùm ſoluerit terram albã foliatam, non permanet aliquid eorum fixum, niſi occupaueris ipſum cũ corpore illo, de quo præparatũ erat in principio. Spiritus eſt Mercurius, & corpus ſuum primum eſt ſulphur album & rubeũ. Ideo cùm ſpiritus ſoluerit corpus ſulphureum in omnibus, vt dictum eſt, ſuperiùs, præparatum, non figitur, niſi occupaueris

ueris ipſum cum ſulphure nouo, de quo præparatum erat in principio. Nam ſulphur albũ & rubeum, vt dicit Ariſtot. congelat argen. viuum in aurum & argentum. Coniunge ergo opus tuum cum corpore, vt generet ſibi ſimile, ſi hoc feceris, erit Iccir ſuper alia corpora, id quod coniungis, alioquin non figetur: quia natura non continetur niſi in ſua natura. Et hoc ideo, quia vt dicit Plato: Natura naturá ſequitur, & natura continet naturam, & docet eam contra ignem præliari. Fac ergo deſponſationem in virum & vxorẽ, & totum habebis magiſterium. Sed pręparatio eorum, vt dicit Auicenna, eſt: Vt primò virum ex vna parte, & vxorem ex alia parte mundes, quatenus mundati à ſordibus meliùs coniungátur: quoniam ſi non præparas corpora, non poterunt amari. Fac ergo pacem inter elementa, vt conuenienti amplexu ſe diligant. Nam acutum magiſterium Philoſophorum imponit animam in calces corporum, tunc vigor ſpirituum comminuit in minimas calces plũborum. Item quando vis mittere fermentum in Elixir, priùs miſce illud cum ſpiritibus, quoniam niſi hoc faceres, non imprimeretur ſua natura in ipſis. Commiſce ergo bene fermentum cum elementis, & magiſterium habebis.

FINIS.

Digitized by Google

AVICENNA DE CONGELAtione & conglutinatione lapidum.

CAPVT I.

TERRA pura lapis non fit, quia continuationem non facit, ſed diſcontinuationem. Vincens enim in ea ſiccitas non permittit conglutinari eá. Fiunt autem lapides duobus modis, conglutinando & congelando. In quibuſdam enim eſt dominans terra: In aliquibus verò aqua. Aliquando enim deſiccatur lutum primùm, & fit quoddam quod eſt medium inter lutum & lapides, deinde fit lapis. Lutum verò huic tranſmutationi aptius eſt viſcoſum: hoc enim continuatiuum eſt, In ripis quoque Geon viſa eſt terra, quæ videtur in lapides conuerti in ſpacio 33. annorum: De aqua autem fiunt lapides duobus modis. Vnus eſt quòd congelatur aqua guttatim cadens. Alius quòd deſcendit de aqua currenti quiddam, quod reſidet in ſuperficie fundi aquæ illius, fitque lapis: Sunt enim certa loca ſuper quæ aquæ effuſæ conuertuntur in lapides, qui diuerſorum colorum ſunt, & aquæ quæ ſurſum acceptæ non congelantur, quæ ſi prope alueum ſuum fundũtur, congelantur, fiuntque lapides. Scimus ergo quòd in terra eſt vis illa mineralis quæ congelat aquas: Principia igitur lapidum vel fiũt ex ſubſtantia lutea, vel viſcoſa, vel ex ſubſtãtia in qua vincit,

vincit, quæ virtute quadam minerali congelatur, vel vincit in ea terra faciens eam coagulari. Eodem modo Sal armoniacum congelatur, ſed non ſufficit ad ſalem vis terrea permutare: ſed adiuuat ipſum calor. Calor autem adueniens coagulat ipſum virtute occulta: & fortaſſe fit ex terra frigida ſicca, & ex aqua fit terra, cũ vincunt eam qualitates terræ, & econuerſò. Eſt autem res quædã, qua vtuntur quidam ingenioſi cùm volũt rem ſiccam coagulare, quæ cõponitur ex duabus aquis, & dicitur lac virginis, quod eſt eius effectus certiſſimus. Fiunt ergo lapides ex luto per calorẽ Solis, vel ex aqua coagulata virtute terrea ſicca, vel ex aqua calida deſiccata. Similiter quoq; quædam vegetabilia, & quædã animalia conuertuntur in lapides virtute quadam minerali lapidificatiua, & fit in loco lapidoſo vel diſconuenientia ſubita quadam virtute, quæ exit à terra in hora terręmotus quæ conuertit in lapides, quod conſequitur in illa hora hæc trãſmutatio corporum ęs animalium vegetabiliũ, & quæ propinqua eſt, vt trãſmutatio aquarum. Eſt autem impoſſibile quòd aliquod complexionatum totum conuertatur in vnum elementum: quia elementa & elementata tranſmutata ad inuicem tranſeunt ſic in dominans. Vnde quod cadit in ſalinas, fit ſal: & quod in ignem, fit ignis: ſed quædam citiùs & quædam tardiùs, ſecundùm potẽtiam actiuarum & reſiſtentiam paſſiuarũ.

Digitized by Google

Eſtque locus in Arabia qui colorat omnia corpora in eo exiſtentia ſuo colore. Panis propè Toratem in lapidem conuerſus eſt, remanſerat tamen illi ſuus color. Sunt talia mira quia rarò accidunt, tamen cauſæ eorum manifeſtæ ſunt. Sæpe tamen etiam lapides fiunt ex igne cùm extinguitur: quia ſæpe contingit corpora terrea & lapidea cadere cum coruſcationibus: quia ignis fit frigidus & ſiccus ex ſua extinctione. Et in Perſia cadunt etiam cum coruſcatione corpora ærea & ſimilia ſagittis hamatis, & non poſſunt liquefieri, ſed per ignem euaporari in fumum cogente humiditate, donec reſiduum ſit cinis. Cecidit quoque apud Lurgeam fruſtum ferri ponderis centum Marcarum, quod præ duritia, qua ferè erat infrangibile, miſſa tamen eſt eius pars Regi Torati, qui præcepit enſes inde ferri. erat autē infrangibile & infabricabile. Dicunt tamen Arabes quòd enſes Alemanici qui optimi ſunt, de iſto ferro fiant. Cùm autem ceciderit maſſa illa, reſiluit aliquotiens à terra, vt pila erat: quia compoſita erat ex minutis fruſtis cohęrentibus ad inuicem ad quantitatem granorum magni milij. Similiter huic rei conueniat apud terreſtres. Sic ergo fiunt lapides, quorum ſiquidem generatio vel erit ſubitò per magnum calorem accedentem luto vnctuoſo, aut paulatim per multum temporis.

De cauſa montium. CAP. II.

Montes quoque quandoque fiunt ex cauſa eſſentiali, quandoque ex cauſa accidentali. Ex eſſentiali cauſa, vt ex vehementi motu terræ eleuatur terra & fit mons. Accidẽtali, vt ex ventis, vel aquæ ductu accidit cauatio profunda, & fit paulatim, donec fiat vaſta profunditas: Exit igitur iuxta eam eminentia magna & hæc eſt præcipua cauſa montium. Sunt etiam quædam terræ molles, quædam duræ. Molles ergo aquæ ductibus ventiſque tolluntur, duræ remanent & fit eminentia. Sicut ergo fit generatio montium, ſic generatio lapidum, quia aquæductus adduxit illis lutum viſcoſum continuè, quod per longitudinem temporis deſiccatur, & fit lapis, & non eſt longè quin ſit vis mineralis conuertens aquas in lapides. Et ideo in multis lapidibus inueniuntur quædam partes animalium aquaticorum & aliorum. Montes quaſi per multa tempora facti ſunt, vt prædiximus, ſi non ſunt decreſcentes. Subſtantiæ autem luteæ quæ reperiuntur in eminentijs non ſunt de illa materia lapidea, ſed eſt de ea quæ diminuitur de montibus, vel terreſtris, vel alia ſubſtantia quam adducunt aquæ cum lutis & herbis, quæ admiſcentur cum luto montis, vel fortè antiquum lutum maris, vt eſt vnius ſubſtantiæ: quia pars eius fit lapis, & pars eius non, ſed mollitur & diſſoluitur aliqua qualitate vincente. Maris eſt receſſus &

Digitized by Google

acceſſus, quædam loca cauat, quædam extol-lit, & quandoque totam terram cooperuit, & inde quædam mollia abradit, quædam dimiſit dura, & ipſa in quibuſdam locis congeſſit. Mollia quoq; ab eo congeſta cùm abſcinderet, deſiccata ſunt, & in montes conuerſa.

De quatuor ſpeciebus corporum mineralium. CAP. III.

Corpora mineralia in quatuor ſpecies diuiduntur, ſcilicet in lapides, & in liquefactiua, ſulphurea, & ſales. Et horum quædam ſunt raræ ſubſtātiæ & debilis compoſitionis, & quædam fortis ſubſtantiæ, & quædam ductibilia, & quædam non. Et horū quæ debilis ſubſtantiæ ſunt, quædam ſunt ſales vt quæ liquefiunt ex humido breuiter, vt alumen, calcamētum, & ſal armoniacum: & quædam ſunt vnctuoſa nec liqueſcunt ſolo humore facilè, vt ſulphur, auripigmentum. Sed argentum viuum eſt de parte ſecunda, quamuis ſit elementū ductiliū, vel ſimile aliquibus ductilibus. Sunt autem ductilia omnia liquabilia, & vt multum non ductilia nec liquabilia, ſed non mollificantur niſi cum magna violentia. Et materia ductilium eſt ſubſtantia aquea mixta cum ſubſtantia terrea mixtura forti, & non poteſt vnum ab altero ſeparari, & congelatur ſubſtantia illius aquea cum frigore poſt actionem caloris in ipſum, quod eſt epthesis. Et erit exemplum à vino

vino quod nondum gelauit propter ſuam vnctuoſitatem: & ideo non eſt ductile. Lapidea verò de ſubſtantijs mineralibus materialiter ſunt aquea, ſed non gelantur ſola aqua, ſed etiã cum ſiccitate, quæ alterat aqueitatem ad terreitatem: & nõ eſt in eis humor nimis vnctuoſus, & ideo non ducuntur, & quia coagulatio eorum eſt ex ſiccitate, non ſoluitur de facili vt multum, niſi per ingenia naturalia ſoluentiã. Alumen autem & ſal armoniacum ſunt de genere ſalis: quia pars ignis in ſale armoniaco maior eſt quàm terrã. Vnde & totum ſublimatur, & ipſum eſt aqua cui admiſcetur fumus calidus nimiùm ſubtilis, & multæ igneitatis coagulatũ ex ſiccitate. Aqueitas verò ſulphureorum mixta eſt cum terra forti commixtione cum feruentia caloris, donec facta ſunt vnctuoſa, & poſtea coagulata ſunt ex frigore. Atramenta verò cõpoſita ſunt ex ſale & ſulphure & lapidibus, & eſt in eis vis mineralis aliquorum corporum liquabilium, quæ ex eis fiunt, vt calcamentum, & alachar generantur ex maioribus granis atramẽti, & non ſoluitur niſi ſaliedo eius cum eo, quod eſt in illo ſulphureo, & poſtea coagulatur, & illud iam accipit vim mineralem ex corporibus aliquibus. Quod ergo accipit vim ferreã, erit rubeum aut croceũ, vt alathar. Quod verò vim æreã acceperit, erit viride. Vnde poſſibile iſta duo fieri artificialiter. Argẽtum viuum eſt vt aqua quæ miſcetur

cum terra nimiùm ſubtili ſulphurea mixtione forti, donec in plana ſuperficie non quieſcat, & hoc eſt ex magna ſiccitate quæ ineſt illi, & ideo non adhæret tangenti. Eſtq; albedo eius ex claritate illius aquæ, & ex albedine terræ ſubtilis quæ eſt in eo. Proprium eius eſt, quòd ex vapore ſulphuris coaguletur, & fortè hoc modo gelatur per plumbum, vel ex vapore ſulphuris facilè. Videtur autem quòd argentum viuum, & quæ ſunt ſimilia, ſit elementum omnium liquabilium: vel quia omnia liquabilia cùm liquantur, conuertuntur ad ipſum, tamen non liquantur priuſquam calefiant, & cùm liquata fuerint, apparent rubea. Sed plumbum proculdubiò cùm liquatur, eſt argent. viuum, ſed non liquatur niſi calefiat, & cùm liquefactum fuerit, conuertitur ad colorem conuenientem omnibus liquabilibus, ſcilicet igneum ruborem; & ideo miſcetur argentum viuum cum iſtis corporibus: quia eſt de ſubſtãtia eorum. Sed iſta corpora differunt in compoſitione ſua ab illo, eo modo quo differt argentum viuũ ad ſibi ſimilia, & permixtiones quæ permiſcentur cum eis donec congelantur. Et ſi fuerit argentum viuum purum, coagulabit id vis ſulphuris albi non vrentis, & id eſt res optima quam poſſunt reperire illi, qui operantur Alchimiam, vel conuertant illud in argentum. Quòd ſi fuerit ſcilicet ſulphur mundum optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo

vis

vis igneitatis ſimplicis non vrentis, erit res optima quam poſſunt reperire Alchimiſtæ, vt ex ea faciant aurum. Hæc enim ipſum conuertunt. Et ſi fuerit argentum viuum bonæ ſubſtantiæ, & ſulphur non purum, quòd ſcilicet ſit in eo vis adurens, conuertet ipſum in æs. Argẽtum autem viuum ſi fuerit malum & non purum terreum, & ſit ſulphureum non mundum, fit ex eo ferrum. Stannum verò videtur argentum viuum bonum habere: ſulphur verò malum, & hæc non bene trita, ſed tanquam per parua compoſita, & ideo non fit tale. Plumbi verò groſſi argentũ viuum malum eſt, ponderoſum, & luteum, & ſulphur eius malũ eſt, mali vaporis, & fœtidi, & debilis: vnde non bene gelatur. Et artifices faciunt gelationem ferè ſimilem artificialiter, quãuis artificialia non ſunt eodem modo, quo & naturalia, nec tam certa habẽt ſimilia: & ideo creditur quòd compoſitio naturalis fiat hoc modo, vel vicina huic. Sed ars debilior eſt quàm natura, nec ſequitur eam, licet multum laboret. Sciant verò artifices Alchimiæ, ſpecies rerum tranſmutari nõ poſſe: ſed ſimilia illis facere poſſunt, & pingere rubeum citrino, vt videatur aurum, & album pingere colore quo volunt, donec ſit multum ſimile auro vel æri. Poſt quoque plumbi immunditias abſtergere, ipſum tamen ſemper erit plumbum, quamuis videatur argentum. Sed tunc optimè erunt in eo qualitates aliæ,

vt errent homines, vt qui accipiunt ſalem, & ſalem armoniacum. Cæterùm quòd differẽtia ſpecifica tollatur ingenio, non credo poſſibile, & non eſt quòd complexio vna in aliam conuertatur: quia iſta ſenſibilia non ſunt differentia, qua permutatur ſpecies, ſed ſunt accidentia, & proprietates. Differentiæ autem eorum non ſunt cognitæ, quia cùm differẽtia ſit ignota, quomodo poteſt ſciri vtrũ tollatur necne, vel quomodo tolli poſſit? Sed expoliatio accidentium, vt vaporis & coloris, ponderis, vel ſaltẽ diminutio, non eſt impoſſibile: quia contra hæc non ſtat ratio, ſed proportio iſtarum ſubſtantiarũ non erit eadem in omnibus. Hæc igitur in illam permutari non poterit, niſi fortè in primam materiam reducatur, & ſic in aliud quàm prius permutantur: hoc autem per ſolam liquefactionem non fit, ſed accidunt ei res extraneæ.

Mineralium Auicennæ finis.

CVIVSDAM EPISTOLAE, quæ Alexandri Macedonum Regis nomine circumfertur, interpretatio, abditam Philoſophici Lapidis compoſitionem ſapientibus acutiſſimè declarans.

ALEXANDER in Epiſtola de arte Solis tractans ad imaginem & ſimilitudinẽ mundi, breuiter dicit, quòd

habeas

habeas fundari in iſta demonſtratione: oſtendit enim quòd ars deriuata eſt ex creatione hominis, cui omnia inſunt. Nam quemadmodũ minor mũdus ex quatuor virtutibus diuerſis compoſitus eſt, ita & ars iſta ex naturis mulieris: quarũ quaſdam breuiter narramus, demõſtramus, & ponimus, eò quòd maior mundus creatus eſt ex quatuor virtutibus naturalibus diuerſis & compoſitis: quarum prima eſt appetitiua, ſecunda digeſtiua, tertia attractiua ſeu retentiua: quarta verò expulſiua quæ mundificatiua eſt: & eſt quinta eſſentia ſine aliena vita, quæ alias quatuor quas tibi narraui ac deſcripſi, gignit & vnit: quarum diſpoſitionem expoſui, & eſt in hac arte ſicut clauis ad arcã, quam ſi abſque ea aperias, tota diſſoluitur. Eſt enim ſicut nexus eius latera continens, quia totũ rei huius magiſterium ab iſtis virtutib. cautè ſcire conuenit in hac arte. Iſta ars nõ perficitur niſi ex ſtudentibus per vigiliam & per eius temperantiam. Quoniam ſicut prius narraui, eius actionis initium ex quatuor eſt virtutibus peragentibus, ſcilicet appetitiua, retẽtiua, digeſtiua, & expulſiua, quæ mundificatiua eſt. Quinta eſt ſcilicet anima ex lumine clariſſima. Nũc autem has diſpoſitiones ſpecierum narremus, atq; eius potentiã exponamus. Narremus igitur quid eorum eſt calidum, quid frigidũ, quid maſculinum, quid fœmininum & per eorum colorum diuerſitatem & generis differentiam

non erremus nec deuiemus: eò quòd ſi ſit differentia inter calidum & frigidum, & maſculinum & fœmininum, opus nequaquã tibi perficietur, niſi in via dirigatur. Et ſcias quòd nullus naſcitur abſque mare & fœmina, & nullum germen creatur ſine calore & humore, frigiditate & ſiccitate. Virtus autem appetitiua maſculina eſt calida & ſicca: & eſt ignis continẽs. Virtus retentiua fœminina eſt frigida & ſicca, & eſt terra. Virtus digeſtiua ſeu alteratiua eſt maſculina calida & humida & eſt aër. Virtus expulſiua fœminina eſt frigida & humida, & eſt aqua mundificatiuà. Quinta eſſentia verò eſt vita, quæ eſt propria, nec eſt calida, nec humida: nec frigida, nec ſicca: nec maſculina, nec fœminina: tamẽ ſi per iſtarum virtutem ad ſiccum vertatur oppoſitum eius corrũpitur. Ne igitur eam in aliquo fluuiali loco requirens ab operatione erres, eius tibi oſtendam locum. Si igitur vis aquam vitæ frigiditate diſſoluere, magis ipſam coagulas. Si verò vis aquam frigidam facere, magis ipſam calefacis, niſi quàlibet naturam virtutis ad propoſitũ eius quod operaris, emendes, opus corrumpis. Sciẽdum quoque eſt, quòd virtus appetitiua, quę eſt calida & ſicca, ignis confirmat. Retentiua frigida & ſicca calorem in corporibus congregat, & mollificãdo coloribus mergit, & eſt terra. Digeſtiua maſculina mundificatiua, & quæ corpus mundificat, quia naturam cum rubigine

excellit,

excellit, deinde naturam accidentaliter imprimit, & eſt calida & humida, & eſt aër. Expulſiua quæ mundificatiua eſt, fœminina eſt, omnẽ fugat immunditiam dum in eam transfunditur, transfertur in ſeipſam, & nunquam poſtea diuidi poſſunt veluti venenum in corpore funditur, poſtmodum non ſeparatur. Calida agit virtus hæc in corporibus, & eadem ſic diſponitur natura, ſuaque eorum congregat vnum: eſt autem frigidum & humidum, & eſt aqua. Et eſt quinta eſſentia quæ totum dirigit opus & complet, & eſt anima corpori coniuncta, quam coniunctionem quidam malè in opere operati ſunt, & errauerunt inutilia pro vtilibus ſumentes. Quidam etiam tanquam directo tramite prout iuſſimus operātes diminuerunt, & ſecūdùm eorum opinionem egerunt, & ideo deuaſtatum eſt totum opus, ſaxumque factum eſt: imò ſignifico tibi quòd ſi diligis opus tuum perficere, incipe prout iuſſi. Reſtat nunc vt ſpeciebus nomina imponamus, nec à memoria recedendum eſt, quòd ea quæ operaris, non lucidæ naturæ fore debent, ex quibus minor mundus creatus eſt, quæ ſuis proprietatibus tibi nuncupabo. Scias quod Sulphur eſt ignis & terra Magneſię, & aër fodinæ, & aqua eſt Argentum viuum, quod in corpore mergitur. Quinta eſſentia ſpiritus eſt, qui omnia viuificat & alterat, & omne germen germinat, & omne lumen accendit, & omnes fru-

ctus floret. Tali quidem gubernatione neceſſe eſt hoc opus dirigere: & ſcias, vt dictum eſt, naturas congruè coaptare, & maſculum fœminæ, & calidum frigido, & humidumq; ſicco: deinde aquam, ſpiritum, & lumen nutrire; quoniam ex diuerſis naturis fundatum eſt opus. ex eius melancholia componitur corpus, & erit quantitas eius ex igne epatis: vitio cholera rubea ſuboritur, quo facto oportet ea, quæ ad facta & operam ſpiritualem veniunt, digeri, à quibus iungitur aër qui eſt ſanguis fluens in omnibus venis corporis, & ſuperueniens donec in rubeum vertatur colorem. Aqua verò eſt flegma quæ in pectore conſiſtit & apparet in figura aureis inſtrumentis, & ſic deinceps illud quod tibi iam dixi virtute prędictorum omne corpus efficitur perfectum. Stude itaque naturas iſtas omnes prudenter regere, & vas quoque cum ſuo ſimili vel eius cõtrario in deuio cum tinchar pone, & opus tuum dirigitur prout gratiā meam tibi tribui, cùm ſpecies tibi deſcripſi, quæ gradatim regi oportet, donec corpora ſpiritus fiant: & tunc artis ſapientia operatur vt natura alteretur, & in aliam conuertatur naturam, & natura per naturam apparet. poſt ipſius verò naturæ accidentia neceſſe habes iungere duas naturas, donec ab eis naturam claram, & lucidam extrahas, quæ cùm aſcendit in altiſſima, tenetur, luce ſcit & coaptatur. Et ſcias quòd in hac arte nihil Philoſophicè lo-

tè loquor, & eſt in liquefaciendi ſolutione ſuper omnia cautela adhibenda, quòd ne aſcendendo modum excedas, quoniam in liquefaciendo conſiſtit arcanum totum omnium naturarum alteratio: & ſcias hoc, quomodo à natura in naturam mutatur, donec ſubſtãtia non fugiens nec alterans, ſed fixa & conſtans fiat, ex quibus introitus coaptat nigros, quoniam pars diſcernitur. Et mox natura per naturam apparet. Rarum itaq; rerum fixarum naturam liquefactione coaptat, & aqua quæ à Sapientibus, aqua ſapientiæ eſt appellata, deinde arcana quæ ſunt temperata humida: quia niſi naturas attenues, aquamq; illas facias, non colorare poterunt: ſic ergo corpus aquatione humefacies. Et ſcias quòd albedo eſt in coagulatione, & quòd ſpecies ſpiritus, & in ſe inuicem emendant. Dico etiam tibi, fili, qui emendari deſideras, quòd non ponas in ea ſpecies crudas & inordinatas, ſed putrefactas & coaptatas, aſcendentes & deſcendentes. Ego ſine dubio comperi quædam vnguenta eleuata, lucida, illuminata, & inueni in eis arcana abſcondita, quæ ſi vtique bene reges, natura eorum quæ habes occulta, manifeſtè apparuit tibi & apparebit: id eſt, terra alba per argentum lucidum & notum. Et ſcias quòd corpora quædã ſolutione indigent, quædam eleuatione vt tingant, & lucida & illuminata fiant in quibus omnia corpora diſſoluantur. Scias etiam quòd

Digitized by Google

ſecundùm naturam arcana ſunt in eis abſcondita: quod ſi regantur natura abſcondita, tibi apparebunt quæ Hermeti Philoſopho apparuerunt,& eſt terra alba prope argentum. Conſice ergò corpora quæ illa ſe ſanant, cùm terra alba eſt,vt fixa permaneant,& ſuperpone ne ignis eam ſua flamma comburat, ſed quemadmodum ceram liquefactam liquefac ea. Et eſto memor quod iſtud vocatur aqua intrans iterum. Igitur in artibus tuis in quibus ſtudes martellos duos fore credas,quorum vnus Soli,alter Lunæ debetur. poſtea ſequuntur duo ordines quos regendos dubium noſtro capiti ſatis congruè figurat. Ecce numeraui, arcanum cœleſte pateſeci, ſcientiam difficilem atque abſconditam illuminaui, perfectamq́; ſcientiam regendi modum certificaui. Iuro itaq; quòd nihil celaui, nec alteram nec vllam ſpeciem aliena deſcriptione deſcripſi, nec genera alienis locis impoſui. Igitur ſi meas literas legeris & intellexeris, venies ad propoſitum tuum,& Deo gratias ages. Si verò cui compoſitio debilis & complexio breuis extiterit ad ſuum propoſitum non veniet, ignorantiæ ſuæ partem mihi non imponat,nec dicat me erraſſe, ſed ſeipſum qui ad ſuum propoſitum non perueniet.

Interpretationis Epiſtolæ Alexandri Regis finis.

AVTHO-

AVTHORIS IGNOTI, PHIloſophici lapidis ſecreta metaphoricè deſcribentis, opuſculum.

EXEMPLVM ſcientiæ noſtræ ſenex ſupra mortem, in eo ſunt naturę coniunctæ cum complemento: terra, aqua, ignis eius & aër. Et omnia hæc in Saturno. Cum eo aperiuntur portæ ſcientiarum, ſicut dicit Hermes, & præcedentes ſui primi. Accipe lapidem ſuſpenſum ſupra mare, vt ſenex cera alba: ſuper fontem, vt puer hypoquiſtidos. Nomē eius victor: Cum eo perime viua, & viuifica perempta, & ei ſunt mors & vita, & iſtud & illud ex Oriente & Occidente. cum hoc habebis ſcientiam in qua pigritauerunt Arabes. Veritatem dixi tibi per eum qui fecit oriri lapidis paradiſi authorem lumen vitæ. In eo ſunt duo oppoſita ſimul, ſcilicet ignis & aqua: & iſtud viuificat illud, & illud perimit iſtud: & hoc & hoc in Leone coniuncta ſimul, per eum qui eſt mors & vita veritatem dixi, non mentior. Gumen noſtrum coagulat lac noſtrum, & lac noſtrū diſſoluit Gumen noſtrum. Et poſt apparebit rubedo Orientalis, & rubedo ſanguinis. hic lapis mundus ſine fœtore inuenitur in locis altiſſimis, cum quo magnificauerunt ſe Philoſophi ſuper omnes alios, & vaticinati ſunt futura. Veritatē dixi per poteſtatē cœlorum, cui non ſum men-

Digitized by Google

titus ſcienter. Homo noſter antiquus, eſt draco noſter, iſte comedit caput ſuum cum cauda ſua, & caput & cauda eſt anima & ſpiritus, & anima & ſpiritus ſunt creati de luto, & hoc & hoc ex Oriente & Occidente, per expellentem nocumenta non mentior, quia quod dixi, vidi in ciuitate. Dealba coruum tuum ſi vis dealbare ipſum, cum Nilo Ægypti albeſcit primò. tunc cum Perſia in ſecretis, & cum hoc & hoc apparebit rubedo vt papauer in eremo. per viuificantem Deum omnia non mentior. Aqua noſtra abluit ſordes, mundabis omnem nigredinem & obſcuritatem eius, tunc ſubridebit dicens: quis mundauit me? qui vidit illud, ſubridebit locutus, & veritatem dixi, non mentior. Terra in oculis ſunt tres Oriens & Occidens, & ſuper eos Saturnus albus ortus eſt, & anima horum trium eſt ignis: veritatem dixi per familiã Mahometi. Manifeſtabo quòd occultauerunt primi non cum inuidia. Terra noſtra vertit æs tuum in Argentum primò, & vltimò in Aurum inueteratur, & habebis ſcientiam, in qua pigritauerunt Arabes. Denigras cum Ægypto noſtro, & nõ cum Perſia, & cum Perſia ſiccas, quia eſt domus ſiccitatis, & cum Ægypto humectas, quia eſt domus humiditatis, & hoc & hoc albedo & rubedo ſine menſuratione, vt rubedo in moris, vel vt ſanguis dominarum. Lapis ſcientiæ noſtræ ſenex primò, & vltimò puer, quia albedo eius in initio & rubedo

bedo in vltimo cũ dominio. Hic eſt Lapis cum quo titubauerunt omnes qui abierunt, & mortui ſunt plurimi eorum cum dolore & triſtitia, quoniam declinauerunt ad viam dæmonum, & reliquerunt viam prudentiæ. Coopertorium equi pallium noſtrum album, & æquus noſter Leo fortis, ſub pallio coopertus, & ſuper illud & illud Griffus noſter naturam gemmatam retinens. hic lapis triãgulus eſt in eſſe, quadrangulus in qualitate. veritatem dixi per operatorem, dealbans & rubefaciens omnia, non ſunt ſingularia in occulto, ſed ſunt mixta Oriens & Occidens ſimul iuncta ab anima omnium. Hic coniungit & diſiungit, & reiungit, quando vult, lupus noſter in Oriente inuenitur, & canis in Occidente: iſte momordit illũ, & iſte momordit iſtum, & fiũt rabidi ambo, & interficiunt ſe adinuicem, donec fiat ex eis toxicum & tyriaca. Camelus noſter albus ſeptimus eſt in numero apud Philoſophos magnos Sol cum Luna Iupiter: Mars & Venus noſter in Mercurio noſtro, & Saturnus ſeptimus eorum, in quo omnes ſunt coniũcti ſimul: hic eſt ſpata, gladius, cultellus, & inciſorium ſuper ædificium, & inimicus ad manũ, & vas cum adiutorio vini. Epiſcopus noſter vt color venarum, vel violarũ, & anima citrina vt citrinitas, & narges vel hypoquiſtidos. Tunc lapidem in fluuio currẽti per mortem omnium non mentior, exemplum noſtrum cum albo naturæ,

Ignis & lux in claritatis eſſentia: & ignis & lux eſt ſcintilla noſtra, & titio noſter candens, & cum hoc & hoc inuenies ſcientiam. Veritatem dixi per vnientem omnia. Scala noſtra eſt turris noſtra de terra viſcoſa, & terra viſcoſa eſt lutum noſtrum, & cerotum noſtrum ex cera & ſepo confectum: & hic & hic nauis noſtra in mari noſtro plena gigantum. Aperui quod occultauerunt priores. Non ſum inuidus quemadmodum ipſi fuerunt: per illuminantem cuncta non mentior. Terra coràm oculis poſita Oriens & Occidés, & hic & hic narciſſus cum lilio noſtro: & hic & hic cum ſene noſtro, & ſenex noſter & vter noſter eſt corpus noſtrum: & corpus noſtrum eſt Lapis noſter quæſitus à multis: inuentus à paucis. Et iſtud expoſui ex pietate, & detexi cunctis per Deum gentium.

Authoris ignoti finis.

MERLINI ALLEGORIA PROfundiſsimum Philoſophici Lapidis arcanum perfectè continens.

REx quidam alios cupiens ſuperare potentes, ſe contra eos præparauit ad bellum. Cumq; vellet equum aſcendere, præcepit cuidam ex militibus ſuis, vt daret ei ad potandum de aqua, quam

quam plurimùm diligebat. Qui reſpondens ei dixit: Domine, quæ aqua eſt illa quam quæritis? Et Rex ait: Aqua illa quam quæro, aqua eſt à me plurimum affectata, & ipſa diligit me præ cæteris. Et ille perpendens, ſtatim iuit, & eam detulit ei. Rex autem accipiens eam, bibit & rebibit, donec omnia mẽbra ſua repleta ſunt, & omnes venæ eius inflatæ, & tunc fuit valde diſcoloratus. Hoc facto, dixerunt ei milites eius. Domine, ecce equum, aſcende ſi placet. Qui reſpondens dixit: Sciatis me aſcendere non poſſe. Dixerũt milites, quare non potes? Reſpondit, quia ſentio me grauatum, & doleo caput: & vt mihi videtur omnia membra mea ab inuicem diuiduntur. Iubeo igitur vobis, quòd ponatis me in cameram vnam lucidam & ea conſtituatur in loco calido & ſicco, continuè temperato per diem & noctem, & ita ſudabo, & aqua quam bibi deſiccabitur in me, & ita liberabor. Fecerunt ergo ſicut Rex præceperat eis. Completo verò tempore, aperuerunt cameram, & inuenerunt eum quaſi mortuum. Parentes verò ſtatim cucurrerunt ad medicos Ægyptiacos & Alexãdrinos præ cæteris honorandos, & adduxerunt ad eum, narrantes eis ſecũdùm quod Regi acciderat. Qui quidem viſo eo, dixerunt, ipſum poſſe procul dubio liberari. Et illi: Quis veſtrûm erit magiſter? Responderunt Alexandrini, nos ſi placet vobis. Dixerunt Ægyptij, non placet nobis,

Digitized by Google

Domine ecce parati ſumus veſtris in omnib. obedire mandatis. Itaq; ab illa hora vt antea: Reges omnes & potentes aliarum regionum honorauerunt & timuerunt eum. Et quando volebant videre de mirabilibus eius, ponebāt in crucibulo vnciam vnam Mercurij bene loti, & proijciebant deſuper tanquam vnum granum milij de vngulis, vel de capillis, aut de ſanguine ſuo, & ſufflabant leuiter cum carbonibus, dimittebāt eum infrigidari cum eis, & inueniebant lapidem qualem ego ſcio. De quo lapide proijciebant parum ſuper Saturnū purgatum, & ſtatim mutabatur forma eius ſicut ſcio. De quo poſtea ponebant partem vnam ſuper decem Veneris, & erat totum vnius coloris & bonitatis. Item aliter: Accipiebant dictum lapidem tritum, & miſcebant cum ſale, & Sole ſicut priùs, & liquefaciebant eum, & proijciebant dictos ſales ſolutos in ſero caprino, & tunc fiebat optimum ad omnia. Cuſtodi frater hunc tractatum, & ſerua bene, quia truſſa eſt optima inter ſtultos, & non truſſa inter ſapientes. Hæc enim eſt via Regum trium dierum, quoniam parum laboris ſuſtinentes, magnum lucrum deſiderant obtinere. Laudes Creatori maximo referamus, qui fidelib. ſuis gratuiter inſpirauit, accidētia pro velle in ſubſtantijs tranſmutare, & vt quod in potentia rebus latitat, ad actum reduci valeat ſapienter.

Allegoriæ Merlini finis.

RACHAI.

RACHAIDIBI, VERADIANI, Rhodiani, & Kanidis Philoſophorum Regis Perſarum: De materia Philoſophici Lapidis, acutiſſimè colloquentium Fragmentum.

DIXIT Rachaidibi filius Zetheibidæ Philoſophus Regis Perſarum & Principis Romanorum. Sperma lapidis eſt frigidum & humidum in manifeſto, & in occulto calidũ & ſiccum. Dicit ergo, fac frigidum & humidum in occulto, & calidum & ſiccum pone in manifeſto: & ita occultabitur frigiditas & humiditas ſua, quòd non minueretur vnquam: nam ſi minueretur, minueretur etiam lapis. Quando ergo occultatur frigiditas & humiditas, fac occultando, vt ſic cõponas illud calidum & ſiccum, quod in occulto erat & in manifeſto: & ita de ſpiritu fiat corpus in duob. gradibus, & fiet globus & ſanguis & caro. Dicit Rhodianus: Sperma eſt album & liquidum. Liquor hic de primò globum facit in loco vbi debet quinque diebus: & recipit carnem & ſanguinem, & membra & imaginem, & imaginatiuam à Deo altiſſimo: & venit ad ortum, & lucet & oritur in tempore ſuo. Qui ſunt duo gradus & ſeptem: Et modò dicimus de ſecundo ſpermate. Dicit Veradian. de ſecũdo ſpermate, quod eſt lapis ſolus,

nec eſt alius ei ſimilis in hoc Mundo, qui ſe i-pſum imprægnat, & in ſe ipſo concipit, & ſe i-pſum parturit, & in hoc intelligitur de vno lapidē, & dicitur ſperma album & liquidū, poſtea rubeum. Dicit autē Rhodianus, quod ſperma iſtud quidam lapis eſt fugitiuus à caliditate & ſiccitate, & aëreum & volatile, & eſt frigidum & humidum, calidum & ſiccum. Et poſtquam hoc viuum moritur à rubea morte, mortuum iam eſt compar caliditati & ſiccitati, & ſic non fugit ab eo quod eſt calidum, & non fugit ignem, nec fumum emittit, nec ſonum facit, & funditur vt cæra, & eſt ſicut oleum, & eſt ſiccum, quę ſiccitas tingit tinctura rubea & alba, & ita de ſpiritu factum eſt corpus: deinde hoc corpus vertendum eſt in ſpiritum, & poſtea fiet aqua clara ſine omni turbulentia ab inferiori parte vſque ad ſuperiorem, & omnes particulæ ſuæ ſunt diuerſæ in aqua, vt non impediatur tinctura quæ eſt penetratiua & ſubiunctiua ad retinenda & contingenda omnia corpora metallorum: & iſta tinctura ſemper in eis permanet: & cum hac tinctura viuificantur omnes mortui vt ſemper viuant, & hoc eſt fermentum primum elementatū, & eſt ad Lunam, & hoc eſt lumen omnium luminum, & eſt flos & fructus omnium luminum, quod illuminat omnia, & eſt tinctura vera & viua, rubea & alba, ac oleum tincturarum rectificatiuum. Da ergo ei ſecundum fermentū fermentatum

tatum

Digitized by Google

tatum ab omni elemento elementato æqualiter, quod eſt aurum, da ei quartá partem, quod tamen priùs calcinatum ſit, & in aquam ſolutum. Hæc eſt enim aqua elementata æqualiter ab omnibus elementis. Da etiam ei ſecundum fermentum, cùm ſecundum dico, aſſero ſecundum retinaculum, & in eo eſt tinctura ſulphurea, & dicitur oleum retinaculorũ, hoc eſt, vitriolum viridiſſimum & purgatiſſimum, lucidiſſimum, quod verſum ſit in aquá. Da etiam ei aquam Safferanicam de endacuto factá, vt aquam viridis æris, quæ eſt venenum Mercurij, & da Mercurio de aqua laborata in ſuũ ſpiritum, quam extraxiſti de corpore ſuo, & ita mortificaſti eum, & iſta laborata ſcilicet aqua argenti viui, ita vt verſum ſit argentum viuum in aquam, quod impetuoſum ignẽ non fugiat, vt ſubſtantiam non faciat, ſed ſemper per vim maneat, & de vnoquoque iſtorum da ei tãtum quantum ipſum eſt, & da etiam ei ſal armoniacum, qui eſt ſpiritus precioſus, & eſt reſolutiuus & coagulatiuus, & verſum in aquá, prius tamen ſublimatum quinque vel ſeptem vicibus, & ſit duplum primi fermenti. Da ergo ei aquam ſiccam & calidam & iugem cum forti claratione, & ſubtili imbibitione ſcilicet guttam ad guttam, & ſi dares ei minus de iſtis bibimentis, confunderetur. Et hoc fac ad Solem calidum vel ad cinerem lẽti caloris, vel hæc omnia ſi poſſunt fieri: & omnes iſtæ aquæ priùs

miſceantur per 21. dies in loco mundiſſimo & calido, & bulliant ſimul & faciant vnam ſubſtantiam. Deinde congeletur in lapidem: & iterum vertatur in aquam. Et inter hæc omnia magnam efficaciam habet Anatron, ſiue ſal nitrum, & ſal gemma, & alkali. Poſtquam ergo congelata ſunt verſa in aquam imbibãtur hæc. Sed cum rubeo quod patitur longam & magnam ſitim, donec fiant duplum ſui, & atinkar in his habet magnam efficaciam. Et ſuper hæc omnia ſupernatent vncia vna de hac aqua, & aqua ſalis armoniaci viui, vt meliùs ſoluantur particulæ fugitiui. Secundum in rubeum colorem, vel Ialneum, vel viridem, aut cœleſtinum. Sed viridis color omnibus nitet. mitte compoſitionem in rotumba, vt ſoluatur aqua clara à fundo vſq; in ſuperficiem ſicut eſt mel colatum, deinde congeletur in loco congelationum in lapidem viridem, quandoq; in rubeum, quandoque Ialneum, quandoque cœleſtinum, & iterum ſoluatur & congeletur bis vel ter, & eſt duplicatio, triplicatio, quadruplicatio, & ſublimatio, & acutior omnibus. Dixerunt Philoſophi Regis Perſarum: Accipiamus frigidum & humidum, & aquoſum mundetur ab omnibus ſuperfluitatibus & à plumbo, & decoctione pura & multa deſiccetur ab humido in Sole decoctione & humidis pannis: & eſt pulchrius capitulum. His qui cupiunt ſcire mirum ſuper omne mirum de humido aquoſo

frigido

frigido & aduſto, dixit Kanide, quòd in vno ſo lo igne ſine aquæ temperatione factæ ſunt omnes diſtillationes, & ſublimationes, & calcinationes, & rubificationes & mortes ipſius Mercurij, & tunc facta eſt amicitia inter ipſum & ignem, & currit vt oleum in vno ictu: quia oleum eſt ingreſſiuum, penetratiuum & aggregatiuum, permixtiuum, coagulatiuum, perſeueratiuum (vincit enim omnem rem ſubtilem & omnem rem ſolidam penetrat) coniunctiuum, permanſiuum, depuratiuum: & dicitur oleum viuum, color viuus & rectificatiuus, & omnes mortuos reſurgere facit. Et eſt fermentum ſuper omne fermentũ, & ſemetipſum impraegnat, & ſeipſum parit. Vnde omnes qui quærunt hanc ſcientiam, ſcire oportet omnia quomodo eſt, & quomodo non eſt, & quomodo fieri poteſt: & ſi fallunt, quomodo emẽdare poſſunt: & poſt omnia ſcire oportet ea quæ circa opus ſunt neceſſaria, & probationes claras & manifeſtas. Et hæc eſt prima omnium probationum, ſcilicet, vt quando iam eſt finis & terminus ſecũdus, ponatur de ipſo aliquantulum ſuper ferrum candens, ſi fluat ſicut cera, & nõ faciat fumum, nec ſtrepitum, ſed currat per omnia, & tingat laminam ferream, vel æream, vel argenteã & figat ſe cum illis, & non timeat ignem, nec per ignem minuatur, nec à metallis ſeparetur vnquam, tũc perfectum eſt: & hæc eſt vera probatio ſuper omnes proba-

tiones. Si autem hæc ſigna non fecerit, redue ad ignem donec ita fuerit: & hæ probationes omnes fieri debent inter primam & ſecundam ſolutionem & congelationem. Et poſt hoc ſciendum eſt de eis quę coniunguntur cum mortuo, & iſtæ coniunctiones & color Safferanicus ferri euidenti, & color vitrioli, & flos æris, quod eſt venenum Mercurij, & calx ſalis, & aqua Mercurij laborata vt non fugiat ab igne, & eſt aqua viua & permanens, & eſt ſpiritus rectificatiuus & ſal antiquus armoniacus, & hæc omnia ſint quælibet per ſe ſoluta in aquam. Et poſt hæc omnia miſce & ad ignem lentum congela, & factum eſt ita corpus viuum. Et hoc corpus poſtea reſolutum eſt in aquam, & ſic fit commixtio.

Omnes *Philoſophi Perſæ* congregati fuerunt in vno loco in montaneis partibus & erat locus *ſecretus* odoriferus, & inter illos multi *multis* modis dixerunt: ex tincturis quæ tingunt metalla, & mutant in Solem altum & pretioſum: & ille modus tincturæ qui eſt precioſior in ſuperficie omnium tincturarum, hic eſt qui manifeſtatus eſt inter eos per diuinam gratiam, ſcilicet quòd duæ particulę comprehendant totum opus Alchimiæ, & prima particula ſufficit in pondus mollities. Secunda multiplicat primam in alijs mille millibus ponderum in Solem precioſum per gratiam Dei. Hoc autem ita fit, vt cùm artificioſa canna fer-

rea proijciatur hæc Alchimia ſuper duram aquam & liquidam in igne, & eſt quædam aqua alba, & alia ſubalba & mollis, & citò diffunditur ab igne, & currit, & filia eſt rubea & dura, & oleum tincturarum, de quo nos dicimus ſic eſt, & penetrat omnes iſtas aquas, ſubintrando facit vnam amicitiam cum illis, & vnitatem citrinatam, ab igne non ſeparatur nec minuitur in æternum. Præterea reminiſcamini quod ſuperiùs dictum eſt, ſcilicet quòd primus terminus mortificat frigiditatem & humiditatem inter tot, & quòd terminos rubificat, ſecundus terminus complet mortem primi mortui, & augmentat rubedinem, & facit maſſam ſcaliginoſam, & pineatam ſicut fructus pini lucidam, fulgentem vt folia auri: & ſpargit ſe, & tingit ſicut debet ad citrinitatem. hæc eſt rectificatio Mercurij quod eſt oleum fixum ſubtiliatiuũ, quod rectificat omnia metalla corrupta, & ducit ea ad ſanitatem, & ad naturam meliorem, & hoc mortuum, ita probatur mortuum: poſt hæc datur ei fermentum fermentatum æqualiter ab omnibus naturis: de quo dicemus, quod eſt primum fermẽtum: id eſt, ſecundum à primo, & primum retinaculum. Poſtea datur ſecundum à ſecundo, ſcilicet retinaculum viridis in ampulla ſoluti: poſt hæc flos æris, quod eſt venenum, & aqua ſaffranica, & aqua ſalis armoniaci, & aqua antiqua, quæ aqua eſt reſolutiua omniũ corporum

& omnium ſpirituum,& eſt cōgelatiua eorundem. Recordemur ſiquidem inſtrumentorum in quibus debent fieri omnes decoctiones operum Alchimiæ,& iſtius quæ eſt prima,& eſt naturalis, quæ demonſtrat omnes operationes Alchimiæ, quæ ſunt ſeptem, & hæc eſt illa quæ demonſtrat omnes diſtillationes & ſublimationes, & omnes calcinationes & reſolutiones & congelationes,& mortificationes ſecundùm modum artis ignis. In arte quidem Alchimiæ eſt vna ars,quæ laborat quinque ignibus. Quorum primus eſt albus: Secundus ialdus: Tertius viridis: Quartus rubicundus ſicut rubinus: Quintus verò complet totum opus athanor ſeptem diebus & noctibus: & ita videtur inſpiraſſe à principio ſeptem dierū donec congeletur in fundo, & videtur quaſi nigrum, rubicundum propter plenitudinem illius rubicundi coloris: & iſta eſt firmiſſima operatio Alchimiæ repugnans contra ignem, & contra omnes examinationes, & hoc eſt opus illius coloris qui extrahitur de phaulet vel endanicum, interius eſt totus Mercurius, & eſt cruſta phaulet: & de iſto Mercurio poteſt fieri perfectum opus Alchimiæ: & dico quòd omnia metalla interius ſunt Sol & Luna ſecundùm omnes qui nouerunt hanc artem, & de hoc phaulet poteſt fieri Safferanum,qui eſt color phaulet ad tingendum in Solem.

Digitized by Google

TRACTATVLVS AVICENNAE.

ISTVM LIBRVM DIVIDAM .in octo capitula vel partes.

IN primo capitulo dicam de Mercurio & eius natura, nécnon de ſulphure quod in ſe cõtinet.

In ſecundo dicam de natura corporum perfectorum, & eorum ſulphure.

In tertio dicam de coniunctione corporis & ſpiritus, & lapidis diſſolutionem primam materiam.

In quarto dicam de extractione aqua ex terra.

In quinto dicam de fundatione ſeu etiam fuſione ſuper terram ſuam.

In ſexto dicam de modo ſublimationis terra.

In ſeptimo dicam de lapidis multiplicatione & fixione.

In octauo & vltimo capitulo dicam de modo proijciendi medicinam, & tingendi quodlibet metallum in Solem & Lunam.

CAPVT I.

ARGENTVM viuum eſt frigidum & humidum, & Deus ex eo vel cum eo creauit omnia minera: & ipſum eſt aëreum & ignis fugitiuum, ſed dum in igne aliquantulum ſteterit, facit mira opera aliena.

Digitized by Google

Et ipſum eſt ſolummodo ſpiritus viuus, & in Mundo non eſt tale, quale ipſum eſt, quòd poſſit talia operari, qualia per ipſum operantur. Et ipſum intrat quodlibet corpus, penetrat, leuat, & excedit. Ipſum eſt fermẽtum corporum quibus admiſcetur, & tunc erit totum Elixir ad albedinem & rubedinem. Ipſum eſt aqua perennis, aqua vitæ & lac virginis, fons & alumen de quo bibens non moritur. Cùm viuum fuerit, habet quædam opera; cùm mortuum fuerit, habet alia opera; & cùm ſolutum fuerit, habet opera maxima.

Ipſum eſt ſerpens luxurians, ſe ipſum imprægnans, in die vno parturiens, ſuo veneno cuncta interficit, ab igne fugit. Sapientes autem faciunt ipſum ſpectare ignem, & tunc facit opera & mutationes: quia ſicut mutatur mutat, & ſicut tingitur tingit, & ſicut coagulatur coagulat; igitur inter omnia mineralia argenti viui præferenda eſt generatio. In omnibus enim mineris inuenitur, & cum omnibus ſymbolum habet. Eſt autem ex terreſtri & mediocri, & aqueo, vel oleo viuo ſubtilibus mediocriter, & ſpiritu multo ſubtili, ex aqua terreſtri ponderoſitatem habens & motum deorſum, luciditatem, & fluiditatem, & colorem argenteum. Exit enim de terra, & in terram reſilit, & nutatim ſe defendit, & iterum ſe continuat humido ex caliditate, & ſpiritu extincto figitur, & omnibus mineralibus com

miſcetur,

miſcetur, & cui inſidet firmiter adhærebit, vnde & mineralium mater dicitur. Argentum verò viuum denſam manifeſtè videtur habere ſubſtantiam, vt monoceros, propter grauedinem ſui ponderis immenſi: quoniam aurum præponderat, dum in ſui natura fuerit, & eſt fortiſſimæ compoſitionis, & naturæ vniformis: quoniam non ſeparatur ab inuicem: in partes autem nullatenus ſe diuidi permittit. Quia aut cum tota ſua ſubſtantia ex igne recedit, aut cum ea in igne permanet.

In eo neceſſariò eſt cauſa perfectionis, quoniam ipſum ſolum ad perfectionis modum ſufficit in vno quoque gradu, videlicet cum ignitione, propter bonam ſui adhærentiam, & fortitudinem ſuæ mixtionis. Sed cùm partes ipſius inſpiſſantur per ignem, vlterius non permittit ſe corrumpi, nec per ingreſſionem furioſæ flammæ vlterius ſe patitur eleuari: quoniam rarefactionem ſui non ſuffert propter indenſitatem & aduſtionis carẽtiam, quæ fit per ſulphureitatem quam non habet.

Argentum verò viuum in ſuis operibus manifeſtè ac perfectiſſimè ab aduſtione eſt ſaluatiuum, & fuſionis effectiuum cùm figitur. Etenim eſt tinctura rubedinis vberrimæ refectionis, fulgidi ſplendoris, & non recedit à commixto donec eſt. Eſt enim amicabile, & metallum placabile, ac medium coniungendi tincturas, quoniam cõmiſcetur cum ipſis per

Digitized by Google

minima, & in fundo naturaliter adhæret eis: quia eſt de natura ipſorum. Verumtamen Luna commiſcetur cum illo faciliùs: quoniam per ſuam naturam habet ipſum in ſua natura participare. Attamen non ſubmergitur in eo aliquod metallorum niſi Sol. Et ſic maximum habes ſecretum, quoniam Mercurius in ſe recipit quæ ſunt ſuæ naturæ. Aliena verò reſpuit, eò quòd natura ſua plus gaudet cum natura propria quàm extranea. Ex hoc enim manifeſtum eſt, maioris eſſe perfectionis in *illis*, quæ plus ſunt Mercurium continentia, & quę minoris: minus, quoniam ſymbolum tenet in natura cum mineralibus. Et dedit DEVS ipſi ſubſtantiam, & ſubſtãtiæ proprietatem, quam *nullo modo* in *alijs* rebus naturarum contingit poſſidere: quoniam *ipſum ſolum eſt* quod ignem ſuperat, & ab eo *non* ſuperatur, ſed in eo amicabiliter gaudẽs quieſcit. Ipſum ſolum cùm ſit metallicum, continet totum in ſe, quo indigemus ad noſtrum magiſterium. Igitur manifeſtum eſt, quòd argentum viuum continet in ſe ſulphur ſuum bonum, quo coagulatur aurum & argentum, ſecundùm diuerſum digeſtionis modum.

De natura corporum perfectorum: id eſt, Solis & Lunæ, & eorum ſulphure.

CAP. II.

Aurum eſt corpus perfectiſſimum, dominus

nus lapidum, Rex & caput omnium aliorum, quod nec terra corrumpit, nec res comburentes comburunt, nec in igne minuitur, ſed in eo melioratur: quia in eo humiditate quadam humectatur, nec etiam aqua alteratur. Complexio eius eſt temperata, & natura directa in caliditate, frigiditate, humiditate & ſiccitate: nec in eo aliquid ſuperfluum nec diminutum inuenitur. Eſt enim creatum ex ſubtiliſſima & clariſſima argenti viui ſubſtantia, & ex ſubſtantia pauca ſulphuris puri & mundi, rubedinis fixæ, & clarè tingens ipſam ſubſtantiam argenti viui.

Aurum tenetur eſſe corpus & fermentum Elixiris albi & rubei. Neque melioratur, neque perficitur ſeu completur niſi cum eo, & non alio: quemadmodum paſta nō alio quàm ſuo poteſt fermentari fermento. Aurum eſt corpus durans per ſecula ſeculorum manens. Et ideo Philoſophi prætulerunt ipſum, & magnifecerunt; dixerunt enim quod aurum ſic ſe habet in corporibus, quemadmodum Sol in ſtellis. Sol enim in ſuo lumine & ſplendore omnia vegetabilia germinat, & omnes fructus perficit. Ideo dicit Hermes: Nunquam fit tinctura vera abſque rubeo lapide.

Aurum primum gradum nobilitatis tenet inter omnia corpora: quia ipſum eſt temperatiſſimum propter mixtionem, depurationem ſulphuris & Mercurij. Et multum habet de

virtute ſulphuris, & parum de eius ſubſtantia, & econuersò multum habet de ſubſtãtia Mercurij, & de virtute eius parum. Propter quod ratione Mercurij eſt ponderoſum, & ratione virtutis ſulphureæ multum eſt rubeũ. Et propter fortiſſimam compactionem ſulphuris & Mercurij in ſua calce, non eſt ita humidum in tactu & vnctuoſum, ſicut cætera corpora: ideo non facit lineaturas nigras ſicut alia metalla, quando protrahitur ſuper pergamentum. Sed ſi admiſceretur ſibi argentum aut aliud metallum, tũc faciet lineaturas nigras: quia vnctuoſitas corporis ſibi admixti tendit ad ſuperficiem, & facit ipſum albeſcere & humeſcere: & quia partes multum profundantur ad cẽtrum, ideo eſt ponderoſum magis quàm propter argentum viuum ſuum.

Plumbum verò ponderoſum eſt magis propter ſuum argẽtum viuum, quàm propter conſolidationem partium ſibi debiliter adhærentium, & ideo minus inter omnia corpora eſt ſonoroſum.

Aurum verò propter fortem & tenacem cohærentiam partium ſuarum inter omnia acutioris ſoni eſt. Aurum quoque non aduritur ab igne ſibi proportionato. Vehementiſſimus enim ignis cõſumit omnia ſub lunari globo exiſtentia. Non aduritur etiam ab his rebus quæ cætera corpora adurunt, ſicut à ſulphure, & arſenico. Et purgare ſolent ipſum artifices

ad

ad ſummum ſplendorem, per lateres & ſalem.

Argentum habet de ſubſtãtia ſulphuris multum, & de virtute eius parum, & de ſubſtantia Mercurij parum, & de virtute eius multũ, ideo eſt album: quia color ſequitur multitudinem virtutis; virtus verò in vapore locata eſt.

Materia eius vicinior eſt materię auri quàm aliquod aliud metallum, ideo faciliter vertitur in aurum. non indiget alio labore, niſi transmutando colorem, & dando pondus. Litargirium argenti præ omnibus rebus valet ad tincturam albam: quia materia eius propinqua eſt.

Argentum eſt corpus perfectum minus tamen quàm aurum, & eſt minoris ponderis auro, & eſt de partib. Lunæ: in humido loco corrumpitur, & eius ſapor eſt [illegible]idus: in igne minuitur, & ſulphuribus comburitur. Auri interiora ſunt exteriora argenti, & eius natura eſt frigida & ſicca, & recipit tincturam. Amplius autem aurum eſt corpus perfectum & maſculinũ, ſine ſuperfluitate aut diminutione, quòd ſi in terra ſolummodo liquefactione perficeretur, commixta eſſet Elixir ad rubeum.

Argentum verò corpus perfectum eſt fœmineum. Quod ſi perfecta fuſione perficeretur, eſſet tinctura ad album vel Elixir, quod non eſt, quia ſunt ſolummodo redacta in natura ad corpora perfecta. Et ſi iſta perfecta cum imperfectis corporibus commiſcerentur, non

ideo imperfecta perfecta exiſterent: ſed potius eorum perfectio cum imperfectis diminueretur. Sed ſi facta fuerit pluſquam perfecta in duplo, vel quadruplo, vel centuplo, vel millecuplo, in tantum perficiuntur imperfecta cum ipſis, quia natura ſimpliciter ſemper operatur, & perfectio in eis ſimplex eſt inſeparabilis, niſi fortè duceretur in fugam cum volatili: quia ſumma volatilis ſuperat ſummam fixi corporis. Et cùm corpus perfectum ex argento viuo mundiſſimo, & ex tali ſulphure rubeo habere poſſumus ad Elixir rubeum, & argentum ſimiliter ad Elixir album: ideo eligeremus ea ad Elixir noſtrum, pro materia noſtra, quia hæc duo corpora ſimpliciter ſunt perfecta, digeſta, & decocta qualitate naturali, fortiter, ſine aliqua mundatione ingenioſa. Quare vtique cum igne noſtro artificiali in ipſis operari valemus. Et quamuis natura aliquid perficit, tamen non niſi ſimpliciter operatur ſuper illud quod habet. Eſt enim corporibus duplex ſulphureitas, quædam eſt ex argenti viui ſubſtãtia, in eis incluſa in principio ſuæ mixtionis, quam dicimus ſupereminentẽ. Alterum verò ſulphur extraneum ſuæ naturę, quam dicimus correſpondentem.

Et eſt notandum diligentiſſimè, quod iſtorum duorum corporum coniunctio eſt neceſſaria in hac arte, ad album & ad rubeũ. Et ſunt duæ rationes, quarum vna eſt: Cùm aurum ſit nobilius

nobilius inter metalla, & magis compactum, perfectum & fixum, tamen ſi diſſoluatur, & in partes minimas ſeparetur, fit ſpirituale & euolans, ſicut Mercurius. & hoc ratione ſuæ caliditatis: & tunc habet tincturam ſine numero, & iſta tinctura vocatur ſperma maſculinum calidum. Si verò argentum ſoluatur in aquam tepidã, nihilominus manet fixum ſicut prius, & nullam aut paucam habet tincturam: eſt tamen promptum ad ipſam tincturam recipiendam in temperamento calidi & frigidi: & vocatur ſperma fœmineum, frigidum & ſiccum: eſt ergo conueniens eorum coniunctio. Eſt & alia ratio, quia cùm aurum & argentum quodlibet iſtorum per ſe eſt difficilis fuſionis & liquefactionis, tamen ſi coniungantur, faciliter fluunt & liquefiunt, vt ſciunt aurifabri, facientes conſolidaturas ad aurum. Vnde ſi in lapide noſtro eſſet ſolummodo alterum iſtorum duorum, nunquam per aliquod magiſterium de facili flueret medicina, neq; tincturam daret. Et ſi daret tincturam, non tingeret niſi in quantum eſſet, eò quôd non eſſet receptaculum tincturæ. Hoc totum non intelligas de Luna vulgari, ſed de Luna Philoſophica, vnde & lunaria dicitur. Ergo conſulo vt non opereris niſi cum Mercurio, Sole & Luna. Quoniam totum beneficium artis huius in illis tribus conſiſtit.

Digitized by Google

De coniunctione corporis & ſpiritus, & lapidis diſſolutione in primam materiam.
CAP. III.

Certum eſt omnem rem eſſe ex eo in quod reſoluitur. Nam gelu conuertitur in aquam calore mediante. Clarum eſt ergo illud priùs fuiſſe aquam quàm glaciem. Omnia verò metalla ex Mercurio ſunt generata, ideo ipſa in ipſum reſoluuntur.

Primum ergo regimẽ lapidis eſt ipſum diſſoluere ſicut groſſum argentum viuum, vt in ſuam primam reducatur materiam: hoc autem totum fit per argentum viuum, eò quòd ipſum habet poſſe Solem & Lunam in eorum naturam & materiam primam redigere. Sed cùm argentum viuum habet in ſe fœculentiam & aduſtionem abſq; inflammatione, & aqueitatis ſubſtantiam: neceſſe eſt ergo eius ſuperflua demere, & abſentia adimplere, ſi completam medicinam ex illo volueris facere. Terram autem fœculentam omnino oportet ſublimatione demere, & abſentia adimplere, ne liuidum in proiectione creet colorem, & aqueitatem ipſius ſimili modo delere, ne & totam materiã in proiectione faciat fugitiuam.

De cuius proprietate eſt, ſubſtantiam medicinæ ſaluare, non aduri, ſed figere, & ab aduſtione defendere. Ideo contingit ex illo creari Saturnum, Iouem, Venerem, ferrum, &c.

quod

quod ex impuritate neceſſe eſt accidere.

Eſt notandum, quòd duplex eſt materia prima. Quædam eſt propinqua, quædam verò remota: Materia propinqua eſt argentum viuum; remota, eſt aqua: quia argentum viuum priùs fuit aqua, & poſtea argẽtum viuum. Verum ergo principium noſtri operis eſt diſſolutio lapidis, quia corpora ſoluta ad naturam ſpiritus ſunt redacta, quia magis fixa. Nam ſolutio corporis eſt cum coagulatione ſpiritus. Patiens ergo ſis, coque, tere, & incera, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quia quæ imbibuntur, per aquam mollificantur. Quantò magis teris, tantò magis mollificas, & partes groſſas ſubtilias, donec ſatis exiſtat. Et hæ partes diuiduntur, cùm ſpiritus impaſtantur, & omnia quæ impaſtantur ex toto diſſoluuntur: & impaſtatio fit cum nimia contritione, inceratione, & aſſatione. Nam per contritionem, aſſationem & ignem, diuiduntur partes ligatæ & viſcoſæ, quæ ſunt in corporibus. Corpora verò ſoluta & ad naturam ſpiritus redacta, nunquam ſeparantur, ſicut nec aqua permixta aquæ. Quippe natura lætatur cùm ſponſus & ſponſa copulantur. Quia intentio operis noſtri non eſt, niſi quòd eligatur puriſſima Mercurij ſubſtantia ex ipſis corporibus, quoniam Elixir conſtat ſolummodo ex ipſis.

Primus autem modus Solutionis & naturæ eſt putrefacere. Sed tamen multæ ſunt ſpe-

cies putrefactionis & corruptionis. Primum ergo principium naturale eſt materia ſenſitiua materialis, prout ſuperiùs dixi.

Secundum, calor mouens ipſam materiam & putrefactionem. Signa verò putrefactionis eſt color niger, odor fœtidus, & materia in tactu ſubtilis & diſcontinua, ac ſi eſſet primus Mercurius. Quia calor agens in humido primo generat nigredinem, quæ nigredo eſt caput corui, hoc eſt, principium operis.

Item nota, quòd ingreſſio, ſubmerſio, connexio, coniunctio, complexio, compoſitio & mixtio idem ſignificãt in hac arte. Nihil enim ſubmergitur, coniungitur, connectitur, quin & miſceatur. Quia commixtio eſt commiſcibilium per minima: id eſt, per indiuiſibilia ſibi iuncta vnio. *Scias etiam firmiter*, quòd tota fortitudo huius magiſterij non eſt *niſi in* putrefactione. Si enim putridum non fuerit, ſolui nec fundi poterit: & ſi ſolutum nõ fuerit, ad nihilum deueniet.

Item ſcias, quòd in vnoquoque opere ſunt tres dimenſiones, ſcilicet latitudo, altitudo & profunditas: & hoc manifeſtè apparet de corpore, quod viſui noſtro ſubiacet. Verbi gratia: Lapis noſter in prima ſui creatione eſt albus, & ita apparet in facie: quare dicimus ipſum frigidum & humidum, quia ita eſt. Vnde ſtudeamus, quare lapis noſter aquaticus, quia frigidus & humidus eſt, naturalis diſpoſitio dicitur cor-

tur corpus manifeſtum ſeu altum. Latitudo autem eſt iſta diſpoſitio media, per quam itur ad profundam diſpoſitionem. Quæ verò media eſt inter profunditatem & altitudinem, tanquam inter contenta, ſeu contraria, eſt impoſſibilis tranſitus per ea, niſi altera qualitas deſtruatur, quoniam frigida & humida eſt eius diſpoſitio alta: deſtruatur ergo altera qualitas, videlicet humiditas per putrefactionem, tunc inſpiſſatur, & eius humiditas conuertitur in ſiccitatem, & ſic fit trãſitus ab alta ad mediam diſpoſitionem, quæ eſt frigiditas & ſiccitas: & dicitur latitudo, quia tenet à frigido & humido frigiditatem: à ſicco & calido ſiccitatem: ergo media. Poſtquam verò per calorem exiſtentem, frigiditas quæ remanſit in corpore tranſmutatur in caliditatẽ, quæ ſunt extranea: contraria eſt diſpoſitio profunda, quia caliditas eſt occultum corporis, quod optimè apparet per Ariſtotelem, &c.

De extractione aquæ ex terra.
CAP. IIII.

Poſtquam materia fuerit putrefacta, ad faciendum corpus & ſpiritum, quod tamen impoſſibile eſt fieri niſi in aëre, hoc eſt, per ſublimationem.

Scias ergo quòd lapis noſter diuiditur in duas partes principales, videlicet in partem ſuperiorem quę aſcendit, & in partem inferio-

Digitized by Google

rem quæ remanet in fundo fixa. Et tamen iſtæ duæ partes concordant in virtute.

Et ideo Philoſophus dicit: quod illud quod eſt inferius, eſt ſicut illud quod eſt ſuperius. Et iſta diuiſio eſt neceſſaria, ad perpetranda miracula rei vnius, ſcilicet lapidis, quæ pars inferior eſt terra, quæ dicitur nutrix & fermētum: & pars ſuperior eſt anima, quę totum lapidem viuificat, & reuiuiſcere facit.

Vnde facta ſeparatione celebrata, coniunctione lapidis multa miracula perpetrantur. Eſt notandum, quamuis apud aliquos lapis noſter non diuidatur in quatuor partes, videlicet in quatuor elementa in prima operatione, ſicut ſuperiùs dictum eſt: quatuor partes principales, videlicet vna quæ aſcendit ſuperiùs non fixa: alia quæ remanet inferiùs, quæ dicitur fixa: & terra vel fermentum, quæ totum lapidem nutrit & fermētat, vt dictum eſt. De illa verò parte non fixa, oportet habere in bona quantitate, & dare lapidi, qui eſt mundiſſimus, abſque ſorde totus, donec totum lapidem virtute ſpiritus non fixi ſuperiùs differat ſublimādo. Et hoc eſt quod dicit Philoſophus: Aſcendit de terra in cœlum. Poſtea ipſum lapidem ſic exaltatum oportet reiterare ſuper marmor, cum elemento ab ipſo lapide in prima operatione extracto. Elementum illud dicitur aqua lapidis. Et debet toties aſſari, donec ſubtilitate lapis iterato deſcendat in terram, & ſic

ſic recipit ſuperiorem vim ſublimando & inferiorem deſcendendo, vt corporeum fiat ſpirituale ſublimando, & cùm eſt ſpirituale, fiat iterato corporeum deſcendendo. Et ſic habes gloriam claritatis huius Mundi, & fugit à te omnis obſcuritas & omnis inopia & ægritudo: quia ſic compoſitus, curat omnem ægritudinem. Et hic lapis totius fortitudinis, quia nulla eſt comparatio huius lapidis ad alias fortitudines. Nam vincit viſibiliter, omnem rem ſolidam perforabit, penetrabit & deuincendo conuertit.

Philoſophi dixerunt, quòd ſola aqua per ſeipſam omnia facit, omnia ſoluit, omnia congelat, omnia diruit ſine alicuius adminiculo. In ipſa ſolent apparere colores amœni. Permutatio corporis in aquam eſt tinctura cuiuslibet corporis. Inſuper eſt differentia inter tincturam aquæ & tincturam olei. Nam tinctura aquæ abluit & mundat, & tinctura olei tingit & colorat.

De fundatione ſeu etiam fuſione ſuper terram ſuam. CAP. V.

Funde igitur aquam ſuper terram ſuam, & permiſce conterendo, ſtatim paulatim imbibendo, hebdomadatim decoquendo, & poſtea leniter calcinando, quouſque terra bibat de ſua aqua quintam ſui partem. Scias quòd ter-

ram, oportet nutriri, primò modicè aqua ſua, & poſtea maiori, ſicut eſt videre de infantis educatione. Idcirco multoties contere terram, & paulatim imbibe eam de octo in octo diebus: decoque, & poſtea mediocriter calcina in igne, ne tædeat te opus multoties reiterare: quia terra fructum non gerit abſque frequenti irrigatione. Vnde cùm aridum ſit, vt multum ſitiens bibit ſuum humidum & aqueum: & trituratio non eſt bona, donec terra & aqua fiat vnum & idem corpus. Ergo non ſuſpendas manum tuam à trituratione & aſſatione, donec terra ſit ſicca & alba, quæ albedo generatur ex tali frequenti & ſicca trituratione & aſſatione. Caueas tamen ne imbibas terram niſi paulatim, & cum longa contritione poſt ſiccationem terræ. Vnde in hoc eſt pondus vbique notandum, ne ſcilicet nimia ſiccitas vel ſuperflua humiditas opus corrumpant. *Et in tantum decoque aſſando, quantum diſſolutio exposcit imbibendo.*

Nota: Omni vice poſt calcinationem terræ ſuperfunde aquam terræ temperatæ, videlicet non multum nec parum. Quia ſi multum, fit pelagus conturbationis: Si parum, comburetur in fauillam, quia ſuauiter & non feſtinanter, de octo in octo diebus, terram irrigando, decoquendo & calcinando, donec biberit aquam ſuam. Continua igitur opus multis vicibus, quia niſi per longum non videbis tincturam,

ćturam, neque perfectè perficies, donec opus ſit perfectum.

Studeas ergo cùm in opere fueris omnia ſigna quæ in qualibet decoctione apparent, in mente recordare, & eorum cauſas inueſtigare. Tres quippe ſunt colores principales, niger, albus & citrinus. Cùm ergo egreditur nigra, perfecta eſt, ſed nondum completa.

Qualibet ergo vice vigora ignem in calcinatione, quouſque terra egrediatur alba ex ignis fortitudine. Nam ſicut calor agens in humido generat nigredinem, ita agens in ſicco generat albedinem. Idcirco cùm terra non fuerit alba, tere eam cum aqua ſua, & iterato eam calcina, quia azoth & ignis terram abluunt, & obſcuritatē eius penitus ab eo eripiunt. Nam præparatio eſt cum aqua ſemper, & qualis ſit aptitudo aquæ, talis & erit limpitudo terræ. Et quantò magis fuerit ablutio, tantò magis erit & alba terra.

Vnde quidam Philoſophus ait: Cùm inueneris ipſum nigrum, ſcias hoc initium operis eſſe. Poſt verò putrefactionem rubeſcit non rubedine verâ: etiam citrineſcit: De quo quidam Philoſophorum ait:

Sæpius rubeſcit, & ſæpius citrineſcit, ſæpius liqueſcit, & ſæpius etiam coagulatur ante veram albedinem. Vnde alius dicit:

Seipſum diſſoluit, ſeipſum coagulat, ſeipſum rubore decorat. Ante albedinem etiam

fit viridis. Apparet etiam ante albedinem color pauonis. Vnde quidam ſic ait:

Scias quòd omnes colores Mundi qui excogitari poſſunt, apparent ante albedinem, & deinde albedo ſequitur vera. Quidam ait:

Vtilitas eius expectanda eſt. Igitur tam diu decoquatur, donec purus appareat veluti oculi piſcium eluceſcunt, & tunc ſcias quòd noſter lapis in rectitudine eſt coagulatus. Alius Philoſophus ait:

Cùm albedinem inueneris ſupereminẽtem in omnibus, ratus eſto, quòd in illa albedine rubedo eſt occulta, & tũc non oportet illã extrahere, verumtamen decoquere donec totaliter rubedo fiat. Sed tamen inter veram rubedinem & veram albedinem citrinum criſei coloris. De quo ſic dicitur:

Calore ignis augmentato peruenitur ad citrinum. Et alius: Cinerem ne vilipendas, quia Deus reddet ei liquefactionem, & tunc vltimo Rex diademate rubeo diuino nutu coronatur. Oportet te ergo hoc magiſterium tẽtare. Nam compoſitio nõ erit ſine matrimonio, & putrefactione. Et matrimonium eſt cõmiſcere ſubtile cum ſpiſſo, & putrefacere, terere & aſſare, rigare quouſq; cõmiſceatur inſimul, vt fiat vnũ, & non ſit diuerſitas ſicut aqua mixta aquę. Tunc conabitur ſpiſſum ſubtile retinere, & conabitur anima pugnare cũ igne & pati ipſum, & conabitur ſpiritus ſubmergi, & cũ corporib. fundi,

Scias autem, cùm corpus miſcueris cum humiditate, & ipſi aduenerit ignis caliditas, vertitur humiditas ſuper corpus, & ſoluit ipſum, & tunc non poteſt ſpiritus ab eo exire, quia imbibit ſe in igne, & ſpiritus aliàs ſunt fugabiles, quouſque commiſceantur cum corpore, tunc conatur pugnare cum igne & eius flamma, attamen non conueniunt iſtæ partes niſi cum bona temperatione, cõtinuatione & longo labore. Antiqui verò Philoſophi lapidi noſtro impoſuerunt multa nomina, vt amalgama, vitriolum, ſanguinem propter colorem rubeum, alijsque nominibus infinitis, vocauerunt ipſum ferrum, propter impoſſibilem fuſionem. Nam iſtud corpus cùm priuatur humiditate, neceſſe eſt corpus ſiccum non fluere, quod priùs per humiditatem fluebat, & erat volatile. Nam neceſſariò corpora figuntur per priuationem humiditatis, quæ à Philoſophis dicitur calcinatio, & rei putrefactio ſeu pulueriſatio ab humiditate partes conſolidatas, & per calcinationem ſpiritus iam figuntur, & fit molle durum, & volatile fixum, & ſic mutatur de natura in naturam.

Turba dicit: Fiat mutatio complexionum, videlicet à frigida & humida in calidam & ſiccam, ſeu à flegmatica in colericam ſecundùm medicos. Calore Solis & leui decoctione coagulantur ſpiritus. Intenſo verò & nimio calore deſtruitur opus, vt ait Bonellus. Quoniam

Digitized by Google

ſi incenderis ignem fortem ante incremẽtum rubei, fit quod nihil nobis prodeſt. Ná omnes Philoſophi & veri, ignem leuem aſſerunt fieri, & teſtantur propter rationes ante dictas. Inquiunt enim, quòd nos oportet ſuauiter regere ignem, donec ſulphur noſtrum fiat incremabile. Vnde de ſemine: Semina non oportet metere, donec tempus meſſis aduenerit. Philoſophi hunc lapidem noſtrum vocauerunt Salamandram, quia ſicut Salamandra ſolo igne nutritur & viuit: id eſt, perficitur, ita & noſter lapis.

De modo ſublimationis terræ.
CAP. VI.

Quidam magnus Philoſophus, inquit: In fecibus eſt quod quæris. Recipiantur ergo feces, cùm de alembico extrahuntur, & terantur fortiter, & imbibantur cum aqua ſua, & in lento igne vel Sole exſiccentur, & hoc multoties fiat. Nam ex tali præparatione habilitatur fumus ille ad ſublimandum. Vnde dicit Geber: Ex multiplici ergo reiteratione imbibitionis & aſſationis, maior pars eius aqueitatis deletur. Reſiduum verò per ſublimationem.

Accipiantur ergo feces prædictæ, & aptentur ad ſublimandum, adminiſtrando eis primò ignem lentum proportionabiliter maiorem, quouſque fumus ille mundus & albus aſcendat: & ſi primò non fiat, reiteretur toties

ſuper

ſuper eaſdem feces imbibitio, donec ita fiant, & vltimò ſine fecibus quæ adhærent, tunc vna pars fixa contingit ex illis. Secundum verò eius diuerſam operationem, diuerſitas medicinæ creatur, aliquando Saturnus, aut Iupiter, &c.

Nullus autem debet ſublimare terram ad opera ſophiſtica, ſed ſolummodo ad Elixir noſtrum. Et non miſceas illud quod remanet deorſum, cum illo, quod aſcendit ſurſum, ſed pone vnumquodque ad partem; quoniam illud quod in fundo remanet, reiterabis ad ſublimādum per Mercurium incorruptum, donec totum aſcendat. Et conſidera bene quòd nunquam debes procedere ad fuſionē modò prædicto, videlicet ad lapidem Philoſophicum, niſi ipſum priùs ſublimes, cùm non fiat vnio corporis & ſpiritus, niſi per ſublimationem.

Primò eſt materia ſublimenda, eſt & figenda: cùm præceſſerit vnio conueniens, fixio ſequatur. Fixam autem materiam non facias volatilem, & materiæ fixæ partem vnam, & Mercurij præparati partes duas ſimul bene incorpora, poſtea ſublima, ſublimatum collige, & ſemper illud quod in fundo remanet iterato, cum nouo Mercurio cōtere, per modum prædictum, quouſque totum fuerit ſublimatum. Nam ſecundùm Philoſophum, vis ſulphuris albi non vrentis congelat Mercurium. Et illud eſt res optima noſtri magiſterij, per quam

fit elixir ad argentum. Et ſi fuerit ſulphur optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis argenteitatis ſulphuris non vrentis, erit res ex qua fit elixir ad aurum. Et vt tradunt Philoſophi, fiat primò ſulphur ad album ad argẽtum, & poſtea ad rubeum ad aurum: quia non fit aurum, niſi priùs fuerit argentum. Quippe nulla res poteſt venire à primo ad tertium, niſi per ſecundum, quia non eſt tranſitus ab extremo ad extremum, niſi per medium. Ergo non poteſt fieri ex nigro perfectè citrinum, niſi priùs fuerit album, eò quòd citrinum ex minimo rubeo & albo puriſſimo eſt compoſitum. Nec poteſt fieri de citrino album, niſi priùs fuerit nigrum.

Sic aurum non poteſt fieri argentum, niſi priùs fuerit corruptum & nigrum. Quia melius non poteſt fieri deterius, niſi per corruptionem ſui: quoniam corruptio vnius eſt generatio alterius. Idcirco qui vult aurum conuertere in argentum, ſic agat per corruptionem, ac argentum in aurum: quia ſulphur eorum non vrens, per maiorem ignis digeſtionem poteſt fieri ſulphur rubeum, quia citrinatio nihil aliud eſt quàm completa digeſtio. Nigredo nil quàm ablutio. Calor namque agens in humido, primò efficit nigredinem. Et calor in ſicco cauſat albedinem, nec non in albo citrinitàtem & nimiam rubedinem. Fit enim ſulphur album & rubeum ex vna metal-

lorum

lorum materia, ad plenum depurata, modò tamen diuerſitate decocta & digeſta. Idcirco in argento viuo eſt ſulphur album, ſicut in auro ſulphur rubeum. Et omnino non eſt ſulphur tale ſuper terram, nec album, nec rubeum, niſi quod in iſtis corporibus exiſtit. Et ideo præparanda ſunt corpora ſubtiliter, vt ſulphur eorum, & argentum viuum ex ipſis habere poſſimus, ex quo aurum & argentum efficiebatur ſubtus terram. Quia niſi aurum & argentum viderem, dicerem proculdubiò Alchimiam non eſſe veram. Ipſa enim ſunt corpora lucentia, quibus inſunt radij tingentes, qui tingunt cætera corpora in albedinem & rubedinem, ſecundùm quod fuerint præparata. Alembicus verò & cucurbita debent coniungi, ita quòd Mercurius non poſſit exire, quia non ſublimatur niſi virtute aëris: & ideo ſi locum apertum inuenerit, euolat in fumo, & perit magiſterium. Quoniam totius operis intentio non eſt aliud, niſi vt ſumatur lapis in capitulo notus. Scias quòd hic eſt lapis, quem ſciunt Philoſophi, qui habet virtutes ſuper omnes virtutes lapidum, quem pone in vaſe Philoſophico, ad ſublimandum, & cum eo ſublimetur lapis, donec in vltima ſublimatione purificetur.

Et iſte eſt primus ordo, quæ prima operatio appellatur, quæ fit vt puriſſima & ſubtiliſſima ſubſtantia eliciatur.

Secunda eſt ſolutio, vt materia ſoluatur in aquam.

Tertia putrefactio, quoniam Morienes dicit: Nunquam fuit aliquid animatum, ad natiuitatem adductum, nec aliquid creſcens, niſi per putrefactionem & mutationem: ita oportet fieri putrefactionem, quia corruptio vnius eſt alterius generatio.

Quarta eſt ablutio: oportet enim quòd illa res putrefacta & ſordida abluatur, & mundetur à corrumpente impuritate. Et bene dixerunt: quia quàm diu manet aqua ſuper terram, tantò magis terra abluitur, & ceratur, ita quod ablutio & ceratio idem ſunt.

Quinta eſt coagulatio: oportet enim quòd aqua ſuauiter coquendo in *Sole* noſtro in terram mutetur, & perfectè coaguletur & deſiccetur, & in puluerem vertatur.

Sexta eſt calcinatio: Vnde ſcias, quòd res calcinata eſt magis apta, quàm non calcinata, & eſt ſimpliciter fixio. Vnde fuerūt multi Philoſophi, qui calcinationem dixerūt fixionem, & bene dixerunt: quia omnes iſti modi ſunt in ſublimatione. Pro certo enim ſi quis perfectè ſublimat, hic totum opus perpetrat.

Et ſcias quod hoc totum perficitur in vno furno, & in vno vaſe. Et has ſeptem diſpoſitiones quilibet intelligens poteſt perficere. Igitur non ſis negligens in ſublimatione. Qualis enim fuerit mundatio, talis erit & perfectio.

Modò

Modò volo tibi narrare quid ſit Sublimatio.

Sublimatio eſt eleuatio partium ſubtiliſſimarum à partibus fixis. Partes non fixæ eleuantur per fumum: id eſt, per ventũ: quia ſicut diximus, oportet cuſtodire ne fugiant, imò cũ partibus fixis fixantur, & remanent, & velociorem fuſionem præſtant. Intelligas veram ſublimationem eſſe quãdo facimus ſeparationem partium, quæ ſuperiùs eleuantur ab ijs, quæ inferiùs remanent: Imò volumus quod ſimul ſuo proprio conueniant, quia in lapide noſtro priùs primam purificationem quæ per ſolutionem perficitur, nõ inuenimus aliquod diminutum vel ſuperfluum.

Propter hoc dixit Geber: Cum eo ſublimetur lapis, donec vltimò deueniat in ſublimationis puritatem. Dixit enim cum eo: hoc eſt, ſine alio adiuncto, vel alia extranea re, propter hoc decepti ſunt omnes laborantes, qui ſublimant cum fecibus & neſciunt quid faciunt: vel quis ſit lapis Philoſophicus, & nihil proficiunt: quia ſublimationem Philoſophicam ignorant.

Geber dicit: Eſt enim lapis Philoſophorum vna medicina, in qua totum magiſterium conſiſtit, cui non admiſcetur extraneum, neque diminuitur, niſi quod ſuperfluum eſt in operatione amoueatur, & eſt prima purificatio,

quæ per ſublimationem perficitur. Iam ſufficienter demonſtraui, quando velis facere noſtram ſublimationem, quod in noſtro lapide nil addas vel diminuas, imò totam ſubſtantiam in vaſe rato ponas, prout diximus in prima diſpoſitione, firmiter claudendo: & pone ipſum in furnũ, & coapta cum cineribus ſubtus & inferius, ita quòd duæ partes vaſis ſint diſcoopertæ tam diu quouſque materia diſſoluatur, & poſtea adminiſtra ignem lentum, donec maior pars in puluerem vertatur, quod fit in 30. diebus: & quando factæ ſunt operationes quas diximus, facta eſt ſublimatio, ſolutio, diſtillatio, deſcenſio, putrefactio, ablutio, ceratio, coagulatio, vel fixio. Et ſcias quòd Philoſophi poſuerunt multa talia & diuerſa nomina operationum & laborum, quæ tamen in rei veritate non ſunt niſi vnum & idem, & vnica operatione omnia ſimul & ſemel, & eodem tempore & labore perpetrantur: & hoc ideo fecerunt vt eſſet indignis ſcientia obſcura. Item Philoſophus dicit: Vt enim terra cum aqua imbuitur & teritur, & per temperatum noſtri Solis calorem deſiccatur, & in terram vertitur tota materia, qui ſaltem perfectè ſcit facere noſtram operationem. Vnde dixit Hermes pater Philoſophorum: Vis eius integra eſt ſi verſa fuerit in terram: id eſt, aqua vertatur in terram.

De multiplicatione & fixione lapidis.
CAP. VII.

Sequitur de copulatione pulueris, vt fructũ ferant, & fructus eorum in æternum permaneat, & docebo pulueres ſublimatos figere, vt igne pernnanere poſſint, & corporibus adunari & commiſceri.

Eſt autem fixio rei fugientis conueniens ad ignem aptatio. Cauſa verò eius inuentionis eſt, vt omnis tinctura omniſq́ue alteratio præparetur, & in alteram mutetur naturam. Figitur autem ſic: Recipe illud quod eſt ſublimatum, & diuide illud per cucurbitas ſeu vrinalia, prout quãtitas materiæ requirit, & ſignum fixionis eius eſt, quando materia non plus aſcendit in alembicum. Vel poteris ignem vigorare excellenter, & tunc ſtatim apparet. Vel pone de corpore ſuper laminã ferream, ſi manet fixum, non reitera.

Deinde recipe vrinalia prædicta æqualiter, & ponendo ſuper furnum reuerberationis & adminiſtra primò ignem lentum cinericum, per plures dies, donec per talem ignem non videris plus aſcendere, tunc modicè fortifica ignem, quem continua per ſex aut decem horas, & cùm nihil videris aſcendere ſeu eleuari, circumdabis igne fortiſſimo, quem continua, donec materia ſit fixa.

Et eſt ſciendum, quòd ſpiritus & anima non

vniuntur vero modo niſi calore: quia tunc omnes colores qui in Mũdo excogitari poſſũt, apparent, & tunc firmatur & perficitur opus in vno colore, ſcilicet albedine, & ibi conueniunt omnes colores. Dealbatio enim eſt operis initium, & totius corporis firmamentum. Nec deinde in diuerſos colores variatur, præterquam in rubeum, in quo eſt vlterius finis.

Citrinatio verò eſt, quæ fit inter album & rubeum, & non dicitur color perfectus. In decoctione verò poſt albedinem non poteris errare. Nam ignis regimen paulatim augmentatur: poſt albedinem ad citrinitatem peruenitur, & deinde ad rubedinem vt prædixi. Et ſcitote quòd argentum viuum eſt ignis, corpora comburens, mortificans, & conſtringens vno regimine. Et quantò magis teruntur corpora & miſcentur, tantò magis habilitantur & attenuantur. Alius Philoſophus dicit: quòd ignis incenſus ſuperabundans facit exhalare humidum, ſed frigidum ignis facit perire opus.

Nota, regimen ignis ſic ſecundùm naturam & exemplo quatuor temporum regatur. In primo tempore, ſcilicet Hyeme, terra concipit. In ſecundo ſcilicet Vere, producit herbas & flores. In tertio ſcilicet Æſtate, maturantur fructus. In Autumno verò: id eſt, quarto tempore colliguntur fructus. Vnde in opere noſtro à ſimili in prima operatione Mercurius mortificatur, & totum opus vertitur in puluerem, & terra

terra concipit vt in aliam vertatur naturam, vnde in iſta decoctione fit nigra. In ſecunda aſcendit naturam ſuam dealbando. In tertia iam fructus apparent: quia tunc apparet rubedo, quæ eſt in fine operis. In quarta maturantur fructus, & ex eis colliguntur. Hæc de fixatione ſufficiunt.

De modo proijciendi medicinam, & tingendi quodlibet metallum in Solem & Lunam.

CAP. VIII.

De promiſſo finem compleui huic vſque, magiſterium magnum, ad Elixir excellentiſſimum album & rubeum faciendum. Hic finaliter dicam de modo proijciendi, qui eſt complementum operis, & lætitia deſiderata & expectata. Album verò Elixir dealbat vſque ad infinitum, & quodcunque metallum deducit ad albedinem perfectam. Sed ſciendum eſt, quòd vnum metallum leuius altero ad Elixir deducitur. Propinqua enim perfectius quàm remota. Et cùm inuenimus metallum perfectum & multum propinquum, & vitium imperfectionis excuſatur in ipſo propinquo per multum remota: quæ verò metalla multum remota ſeu propinqua ſunt, in multis libris ſatis claret.

Et quia Elixir album vel rubeum multum ſpirituale ſit, vltra naturam tamen operatur, non eſt mirum quod illud commiſcibile eſt

Digitized by Google

corporis, ſuper quo proijcitur, ſolummodo liquefacit illud.

Graue etiam eſt ſuper mille millia proijcere, & illa in continenti penetrarę. Quare vobis vnum ſecretum magnum tradam. Commiſcenda eſt vna pars cum mille partibus corporis vicinioris, & hoc totum claude in vno vaſe firmiter & apto: & ponendum eſt illud in furnum fuſionis per tres dies, donec inſeparabiliter fuerit totum coniunctum.

Et illud eſt opus trium dierum. tunc ad infinitum proijcienda eſt vna pars illius corporis coniuncti ſuper mille partes cuiuſcunque corporis. Propinquiora tamen ſunt viciniora ſemper. Et illud eſt opus vnius diei ſeu horæ vel minutæ.

Eſt & alius modus proijciendi. Recipe partes centum Mercurij cum ſale & aceto abluti, & pone in crucibulo ſuper ignem: cûm autem fumare incipit, proijce partem vnam ſuper has centum partes Mercurij & fit totum medicina. Deinde pone partem vnam iſtius medicinæ ſuper alias partes centum Mercurij, ad ignem feruentem: & eſt adhuc medicina, & ſic conſequenter. In vltima proiectione tranſmutat vna pars medicinæ vltimò congelatæ, centum partes Mercurij in verum aurum vel argentum, ſecundùm quòd Elixir præparatum fuerit. Item alius modus proijciēdi: Pone partem vnam medicinæ pręductæ ſuper ſexaginta

partes

partes Mercurij abluti, & pone in vas vitreũ; & claude vas optimè ne reſpiret, & pone ad cineres calidos per tres dies, & ſi tua medicina retinuerit Mercurium, ſcias medicinam tuam eſſe perfectam: tunc omnes iſtę ſexaginta partes ſunt medicina quemadmodum prima. Et per iſtum modum poteris probare excellentiam Elixiris, quod ſemper ſic eſt augmentandum. Aliquando vna pars medicinæ conuertit 50. vel 100. vel 200. vel etiam 1000. vel vſque ad infinitum partes. Et ſemper illud totum eſt medicina quod de Mercurio retinetur, & perfectè coagulatur. Modus autem operis eſt iſte, vt proijcias partem vnam medicinæ prædictæ ſuper partes 100. auri fuſi, & facit ipſum frangibile, & totum erit medicina, cuius vna pars proiecta ſuper 100. cuiuslibet metalli fuſi conuertit ipſum in aurum optimum. Et ſi proieceris ſuper Lunam, ſimili modo conuertit omnia corpora in Lunam. per eũdem modum poteris conuertere Solem in Lunam, in Venerem, Saturnum, Iouem & Martem.

Si autem medicina vel Elixir prædictum non haberet ingreſſum. Recipe de lapide in prima operatione extracto, & Mercurij prędictiana, & ſimul miſce & incorpora, in lapide terendo, & deinde balneo diſtillãdo, vt melius coniungatur, poſtea deſicca. Et ſi vis, poteris recipere aquam per alembicum, & hoc toties reiterare imbibẽdo, incorporando, deſiccãdo,

Digitized by Google

quouſque prædicta medicina cum prædicto Mercurio præparato incorporetur: quo facto pone totum in vrinale habens fundum rotundum, & ſuppoſito cooperatorio reuerberationis, dabis ignem candelæ & cineris per gradus ſuos, vt ſuprà monſtratum eſt. Et quando tibi videbitur, adde paulatim de Mercurio prædicto, quouſque materia prædicta figatur, & efficiatur fuſibilis plus quàm cera. Et ſic habebis Elixir, ſeu lapidem verum Philoſophorum completum, qui conuertit Mercurium, & omne corpus imperfectum in Solem & Lunam, quo melior haberi non poteſt.

Epilogatio totius.

Dico ergo totius Operis ſumma non eſt aliud, niſi vt ſumatur lapis in capitulis librorum notus, & cùm operis inſtantia aſſiduetur ſuper ipſum opus ſublimationis primi gradus, vt à corrumpente mundetur impuritate. Deinde cum ipſo ſoluto ſubtilietur ipſius addimentum album vel rubeum, donec in vltimo ſublimationis modo volatile fiat.

Adhuc verò cum fixionis modis figatur, donec in ignis aſperitate totum quieſcat. Deinde verò fixam partem cum non fixa parte reſeruata per modum ſolutionis & ſublimationis volatilem facias, & volatile fixum, & fixum ſolutum: ac iterato volatile, & volatile fixum, quouſque fluat, & alteret in complemento ſo-

to ſolifico & lunifico certo. Et hoc modo operatur arcanum precioſiſſimum ſuper omne Mundi precium precioſum, omniumque Philoſophorum theſaurus incomparabilis.

INCIPIT SEMITA SEMITAE.

Et eſt tractatulus breuis & compendioſus ſimul, & vtilis intelligenti, in quo principaliter pro parte prodit lapidem vegetabilem ab alijs penitus abſconditum ſubtiliter intuenti.

REVERENDE pater, pias aures inclina, & intellige quod Mercurius eſt ſperma omnium metallorum decoctum, & imperfectū in vētre terræ calore ſulphureo, & ſecundùm varietatem ſulphuream ipſius, metalla in terra generantur diuerſa. Et ſic ipſorum primordialis materia eſt vna, & naturaliter ſola actione maiori vel minori, adurente vel non adurente diuerſimodè operatur, & in hoc omnes Philoſophi concordant. Et hoc demonſtrabo taliter: Quia certum eſt, quòd omnis res de eo & ex eo eſt in quod reſoluitur, & eſt verum exemplum & conſimile. Si glacies commutatur in aquam mediante calo-

Digitized by Google

re, ergo, prius fuit aqua: ſed omnia metalla conuertuntur in Mercurium, ergo iſte Mercurius eſt prima materia eorum. Modum autem conuertendi infrà docebo. Illo habito, ſoluitur opinio eorum, qui dicunt ſpecies metallorum conuerti non poſſe: & hoc verum eſt, vt ipſi dicunt, niſi in materiam primam reducantur. Reductio autem ipſorum eſt facilis in primam materiam, vt oſtendam: & transmutatio eſt facilis & poſſibilis. Nam omne creſcens vel naſcens multiplicatur in ſua ſpecie, vt homines, arbores, grana & huiuſmodi. Nam ex vno grano mille generantur. Ergo poſſibile eſt augeri res vſque in infinitum. Ex prædictis apparet ſubtiliter intuenti, Philoſophos in ſuis libris dixiſſe obſcura, ſed vera. Dixerunt enim quòd lapis noſter eſt ex corpore & anima & ſpiritu, & verum dicunt. Nam corpus imperfectum comparauerunt corpori, propter hoc quod eſt infirmum, & aquam ſpiritum dixerũt, & verè ſpiritus eſt: quia corpori imperfecto & per ſe mortuo vitam tribuit, quam prius non habebat, & in meliorem formam producit. Fermentum animam dixerunt, quod ſicut infrà dicetur corpori imperfecto ſimiliter vitam tribuit, & in ſui naturam eleuat & conuertit. Philoſophus dicit: Conuerte naturas, & quod quæris inuenies; & hoc eſt verum: Nam in noſtro magiſterio primò facimus de groſſo gracile: id eſt, de corpore ſpiritum,

Digitized by Google

ſpiritum, & poſtmodum de humido ſiccum: id eſt, de aqua terram & ſic naturas conuertimus, & facim9 ſuperius inferius, quod fit quãdo ſpiritus efficitur corpus, & econuerſo corpus fit ſpiritus. Item lapis noſter, vt dicũt Philoſophi, fit ex vna re, & in vno vaſe, & verũ dicunt. Nam totum magiſteriũ fit cum aqua noſtra, & ex ea. Nam ipſa corpora ſoluit, vt dictũ eſt, non tamẽ ea ſolutione prout credunt ignari, ſcilicet quòd conuertatur in aquam nubis. Et ipſa eadem calcinat, & in terrã reducit. Ipſa eadem corpora in cinerem transformat, & ea incinerat, & dealbat, & mundificat iuxta verbum Morienis, qui ait: Quod azoth & ignis Latonem mundificant: id eſt, abluunt, & eius obſcuritatem penitus ab eo eripiunt. Laton enim eſt corpus immundum, azoth argentum viuum. Et corpora diuerſa coniungit, præparata modo prædicto, coniunctione tali, quod nec ignis nec actus poteſt ea ſeparare ab igneitatis combuſtione: & eorum vnum irruẽdo in aliud mutatio ſubtiliat corpora, non ſubtiliatione vulgari, vt idiotæ ſiue inexperti credentes, ſic quòd ſublimare ſit ſuperius aſcendere. Et ideo accipiunt corpora calcinata, & admiſcent ſpiritibus ſublimatis, ſcilicet Mercurio, arſenico & ſulphure, &c. & faciunt per ignem fortem ſublimare: id eſt, corpora aſcẽdere cum ſpiritibus, & dicunt quòd corpora tunc ſunt ſublimata. Et ſunt deluſi: quia adhuc inueniũt

corpora immunda cum ſpiritibus plus quàm fuiſſent priùs. Ideo noſtrum ſublimare non eſt ſurſum aſcendere: ſed ſublimare Philoſophorum eſt de re viliſſima & corrupta (à terra) alteram facere magis puram: vt cùm dicimus, ille eſt ſublimatus in Epiſcopum: id eſt, in digniori ſtatu exaltatus ſeu poſitus. Sic etiam dicimus corpora in aliam: id eſt, meliorem naturam conuerſam, ſeu exaltatam: vnde ſublimare idem eſt quod ſubtiliare, quod totum facit aqua noſtra. Et ſic intelligenda eſt ſublimatio Philoſophica, in qua multi ſunt decepti. Aqua etiam noſtra mortificat, illuminat, mundificat, & viuificat, & apparere facit colores nigros primò in mortificatione corporis, dum in terram cõuertitur, & poſtmodum apparent multi colores, & varij ante dealbationẽ, quorum omnium finis albedo. In commixtione verò aquæ & corporis fermenti: id eſt, præparati corporis infiniti colores apparent. Et ſic apparet quod noſtrum magiſterium eſt ex vno, & cum vno fit, & eſt ex quatuor, & ex tribus vnum.

Vnde ſcias, pater, quòd Philoſophi multiplicauerunt nomina mixti lapidis, & hoc vt abſconderent eum. Et dixerunt lapidem mixtum corporeum & ſpirituale͂, & non ſunt mentiti, prout ſapiens intelligere poteſt. Nam ibi eſt corpus & ſpiritus, & corpus tantum eſt ſpirituale in ſolutione, & ſpiritus factus eſt, & cor

poralę

porale eſt in coniunctione ſpiritus cum corpore. Et fermentum quidam vocant, quidam vocant ipſum æs.

Morienes dicit: Quia ſcientia noſtri ingenij: id eſt, magiſterij aſſimulatur ordini in creatione hominis. Nam primò fit coitus, ſecundò conceptio, tertiò imprægnatio, quartum eſt ortus, quintum eſt nutrimentum vel nutritio.

Hæc verba faciam te intelligere: quoniam ſperma noſtrum quod eſt argentum viuum, cùm terrę coniungitur, ſcilicet corpori imperfecto quę terra mater dicitur: quia terra eſt mater omnium elementorum: tunc coitus dicitur. Cumque terra aliquantulum ſecum retinet argentum viuum, tunc dicitur conceptio, & cùm maſculus agit in fœminã: id eſt, argentum viuum in terram. Et hoc eſt quod Philoſophi dixerunt, quòd magiſteriũ noſtrum non eſt niſi maſculus & fœmina, & ipſorum coniunctio. Adueniente ergo aqua; id eſt, argento viuo in terra creſcit & augmentatur: quia terra dealbatur, & tunc imprægnatio vocatur. Deinde fermentum coagulatur: id eſt, coniungitur cum corpore imperfecto præparato, vt dictum eſt, quouſquę fiat vnum colore & aſpectu, & tunc dicitur ortus: quia tunc natus eſt lapis noſter qui vocatur Rex à Philoſophis, vt dicitur in Turba Philoſophorum: Honorate regem noſtrum ab igne venientem, diademate aureo coronatum, & inclinate ei vſque ad

perfectam perfectionis ætatem, ſcilicet ipſum alimentando quouſque ad perfectam perueniat ætatem, cuius pater eſt Sol, mater verò Luna: Luna pro corpore imperfecto accipiatur, Sol verò pro corpore perfecto.

Quintò & vltimò ſequitur alimentum, quia quantò magis nutritur, tantò magis augmentatur. Nutritur autem lacte ſuo: id eſt, ſpermate, ex quo fuit ab initio. Imbibitur autem argentum viuum, ſæpe & ſæpius, quouſq; duas partes bibat vel quod ſufficiat.

Sequitur nunc practica.

Deſcēdamus nunc ad practicam ſicut priùs dixi. Debent autem corpora ad primam materiam deduci, adhoc, vt fiat tranſmutatio.

Et vltimò oſtendam tibi præmiſſorum rationem: Rogo ergo te, fili, vt practicam meam non vilipendas, quia in ea latet totum magiſterium noſtrum, ſicut fide occulta vidi. Accipe precij libram vnam, & ſit limatura munda, & miſce cum quatuor libris aquæ noſtræ mundatæ, terendo, & incorporando cum ſale modico & aceto, quouſque totum fiat amalgama. Precio autē optimè amalgamato pone ipſum in multam quantitatem aquæ vitæ: id eſt, Mercurij: & pone totum in vrinali ſuprà ignem cineris noſtri: id eſt, purgati cineris: & fac interius lentiſſimum ignem per diem naturalem, tunc permitte infrigidari. & quando inuenies

infrigi-

infrigidatum, cola aquam trans cum omnibus quę in ea ſunt per pannum lineum, donec pertranſeat per pannum illud, quod de corpore fuerit reſolutum: pars verò quæ non poterit exire, ponatur ad partem.

Deinde recipe illud quod remanſit in panno, & iterum cum noua aqua benedicta reponas ad ignem cum vaſe prædicto per diem naturalem, poſtea cola vt priùs. Et ſic toties reitera, donec totum corpus in aquam conuertatur: id eſt, in primam materiam, quæ eſt aqua noſtra. Quo facto, totam illam aquam pone in vaſe vitreo, & decoque ſuper ignem lentum, quouſque videas in ſuperficie eius nigredinem apparere: quam remoue ſubtiliter quotidie colligendo, donec totum corpus ſoluatur in terram meram, & toties quoties melius potes, & iterum coquendo & nigredinem tollendo quouſque nil appareat nigredinis, & aqua: id eſt, argentũ viuum appareat clara, tunc habes aquam & terram.

Deinde accipę totam terram iſtam: id eſt, nigredinem quam collegiſti, & pone ipſam in vaſe vitreo, & ſuperfunde de aqua prædicta benedicta, donec nihil emineat, & natet ſuper eam, & coque eam tamdiu leui igne per decem dies, tere, & iterum impone aquam, & coque: ſic deinceps: id eſt, terram ſic coagulatam & cum aqua inſpiſſatam ſine appoſitione alterius aquæ decoques forti igne, vt ſuprà,

quouſque terra fiat alba & clara. Qua mundificata & dealbata, vt dictum eſt, aqua vitæ quę cum dicta terra coagulata mediante calore leui inſpiſſata fuerit, decoque forti igne in cucurbita forti, alembico ſuperpoſito, donec quicquid aquæ ibi fuerit, deſcẽdat per alembicum, & terra remaneat calcinata. Tũc accipe de fermento quocunque quartam ſui partem, puta, ſi libra fuerit corporis imperfecti ſcilicet precij, accipias ex fermento ſcilicet Sole vel Luna libras tres. Et illud fermentum ſit ſolutum, & terra factum, ſicut corpus imperfectum, & eodem modo & ordine præparatum inſimul coniunge, & imbibe cum aqua benedicta prędicta: id eſt, cum aqua quæ aſcendit alembicum, & coque per tres dies aut plures: tunc iterum aqua ſua imbibe, & coque vt priùs, & hoc toties reitera quouſque hæc duo corpora vnum remaneant: id eſt, in vnum reducantur. Quod perpendes, color non variatur in eis. Deinde ſuper eas fundẽdo aquam prædictam per ſe paulatim, quouſque dum bibat quãtum poſſit bibere, ſemper dãdo eis nouam aquam. Nam in iſta coniunctione corporum ſpiritus miſcetur cum eis, & fit vnum cum eis, & conuertitur in naturam ipſorum, corporibus prædictis mundatis: Et ſic germen conuertitur cũ corporibus prædictis moderatis vel mundatis, quod antè non poterant propter eorum immunditiam & groſſitiem: & in eis creſcit &

ſuum

ſuum augmentat, vt in ea multiplicetur multitudine magna.

Recapitulatio omnium prædictorum.

Nunc reuertar, pater reuerende, ad prius dicta ſingulariter applicando ſuper perfectiones Philoſophorum antiquorum, & verba eorum obſcura importabilia & abſcondita. Si verò iudices verba Philoſophorum, intelliges, & ita vera verba protuliſſe affirmes.

Primum verbum noſtri magiſterij ſiue operis eſt argẽti viui reductio (corporis) id eſt, cupri, vel alij metalli, in argentum viuum reductio. Et iſtud eſt quod Philoſophi vocant Solutionem, quæ eſt fundamentum artis, vt dicit Franciſcus: Niſi corpora ſolueritis, inpanum laboratis. De qua ſolutione loquitur Parmenides in Turba. Quam ſolutionem audientes ignari putant aquam nubis eſſe. Si autem noſtros libros legiſſent, & intellexiſſent, ſcirent vtique aquam eſſe permanentem, abſque ſuo corpore, cum quo coniuncta, facta eſt vnum permanens. Non eſt ergo ſolutio Philoſophorum aqua nubis, ſed corporum in aquam liquidam conuerſio, ex quo primo procreata fuerunt, ſcilicet in argentum viuum: Sicut glacies conuertitur in aquam, ex qua prius fuit. Ecce per Dei gratiam iam habes primum elementum, quod eſt aqua, & ipſius ſcilicet corporis in primam materiam reductio. Secundum verbum: Quod fit terra: & hoc eſt quod Philoſo-

phi dixerunt: Egreſſio terræ aqua concurrit. Sic habes ſecundũ elementum quod eſt terra.

Tertium verbum eſt terræ mundificatio, de qua dicit Morienes: Hæc aqua cum terra putreſit & mundificatur, &c. Philoſophus: Iunge ſiccum humido. Siccum namque eſt terra, humidum verò aqua. Ecce iam habes aquam per ſe, & terram per ſe, & terram dealbatam cum aqua.

Quartum verbum eſt: Quòd aqua poſſit euaporare, ſublimatione ſiue aſcenſione efficitur ipſa terra aërea, quæ priùs erat inſpiſſata cum terra & coagulata, & ſic habes terram, aquam & aërem. Hoc eſt quod Philoſophus dixit in libro Turbæ: Ipſum dealbate, & cito igne ſublimate, quouſque ex eo exeat ſpiritus: id eſt, argentum viuum, quod in eo inuenies, qui dicitur auis Hermetis, & pullus Hermogenis, & remanet terra calcinata in fundo quæ eſt vis ignea: id eſt, igneæ naturæ. Et ſic habes quatuor elementa: hoc eſt, teria ignis, & illa terra calcinata quæ eſt puluis, de quo dicit Morienes: Cinerem qui in fundo eſt, non vilipendas, quia eſt in inferiori loco, & eſt terra corporis, quia eſt ſperma tuum: in eo enim eſt diadema ordinis.

Poſtmodum cum prædicta terra fermẽtum pone, quod ſcilicet fermentum Philoſophi animam vocãt. Et hoc ideo, quia ſicut corpus humanum ſine anima nil valet, imò eſt ſicut terra mortua:

Digitized by Google

mortua:ſic & corpus immundum abſque eius fermento:id eſt, eius anima, nil valet.

Nam fermentum corpus imperfectum pręparat, & ad naturam ſuam cõuertit, vt dictum eſt. Et non eſt fermentum niſi Sol & Luna, tantum iſtis appropriatis planetis conſpirans in naturali ſimilitudine. Et hoc eſt quod Morienes dicit: Niſi corpus immundum mundaueris ac dealbaueris, & in eo animam mittas, nil in magiſterio direxiſti. Et tunc ſpiritus coniungitur, & gaudet cum eis, & figitur. Quia alteratur aqua, & omnia groſſa ſubtilia fiunt.

Et hoc eſt quod dicit Aſtanus in Turba, ſpiritus non coniũgitur corporibus, donec à ſuis immundicijs perfectè fuerint denudata. Et in hac coniunctione maxima apparent miracula, quia omnes colores qui in Mundo excogitari poſſunt, apparent, & corpus imperfectum colore fermenti, firmo mediante fermento coloratur, vt dicit Barſen. O pie pater, augeat Deus in te ſpiritũ intellectus, vt quod dicturus ſum mente perpendas. Elemẽta enim non generãtur niſi ex proprio ſpermate: ſperma autem eſt argentum viuum. Sicut patet in generatione hominis, quia non eſt alicuius rei commixtio, niſi per ſperma, & in vegetabilibus niſi ſemen, quantum ad generationem & augmentationem ipſorum. Alij ſubtilius intuẽtes ſublimant Mercurium, & figunt, & coniungunt eum corporibus, & tamen nihil inueniunt.

Cauſa erroris eſt: Nam ſemen non poteſt permutari, nec prout eſt vel fuit, nec proficit niſi proijciatur in matricem mulieris. Sic Mechardus Philoſophus dicit: Niſi proijciatur lapis in matricem mulieris, vt ipſum nutriat, non proficit. O mi pater ſic habes ad votū deſcriptionem lapidis Philoſophorum: Laus Deo.

Explicit tractatulus Arnoldi de noua Villa Papæ Benedicto Vndecimo tranſmiſſus

1533.

CLANGOR BVCCINAE

TRACTATVS MIRABILIS, SIMVL & attentiſſimus, ex quadam vetuſtiſſima ſcriptura excerptus.

DE LAPIDE PHILOSOPHORVM ſatis fideliter, ſimul & phyſicaliter omnibus Philoſophis ediſſerens.

IN nomine Domini, Amen. Buccinæ clangor de lapide benedicto Philoſophico: Qui operationis & virtutis genere mirabiliter intonat: De quo varias Philoſophi poſuerunt ſententias & ſcripturas. Vnde de prima eſſentia Philoſophus primus Thales Mileſius dicit: Antiquiſsimum entium Deus, ingenitum, æternum: Vnde & Pythagoras dicit: Dico

sit: Dico Deum ante omnia fuiſſe, cum eo nihil fuit cùm fuit. Et intellige, quòd Deus cùm ſolus fuiſſet in principio, creauit vnam ſubſtātiam, quam primam materiam nominamus. Et ex illa ſubſtantia alias quatuor res creauit, ignem, aërem, aquam & terram. Ex quibus iam creatis omnia creauit, tàm ſublimium quàm inferiorum. Et ſic ante omnia alia præter materiam primam, quatuor creauit elementa, ex quibus poſtea quod voluit, creauit, diuerſas ſcilicet naturas. Vnde Deus ſuo verbo creauit, quibus dixit: Eſtote, & facta ſunt, ſcilicet quatuor elementa, & alia. Ex ijs ergo quatuor elementis omnia ſunt creata tanquam ex radice, cœlum, throni, Angeli, ſtellæ, Sol, Luna, mare, ac omnia quæ in mari ſunt, quæ varia ſunt, & non ſimilia. quorum naturas Deus diuerſas fecit ſicut creationes, eò quòd ex diuerſis creatæ ſunt elementis. Nam ſi ex vno creatæ eſſent elemento, conuenientes haberent naturas. Sed quia hæc diuerſa elementa cùm commiſcentur, ſuas amittunt naturas, eò quòd calidum frigido commixtum, nec calidum, nec frigidum fit: humidũ verò ſicco mixtum, nec humidum fit nec ſiccum. Ideo creaturæ inde exeuntes naturas habent diuerſas. Quarum creaturarum quaſdam ex vno creauit elemento, & ſunt Angeli, quos ex ſolo igne creauit, & ex duobus Elementis, ſcilicet ex igne & aëre, creata ſunt illa tria, ſcilicet Sol, Luna, & ſtellæ.

Digitized by Google

Ideo ſunt Angeli, Soli, Luna & ſtellis lucidiores, eò quòd vno ſingulari quod eſt quartum rarius, creati ſunt. Sol verò, Luna & ſtellæ ex ignis & aëris compoſito ſunt creati: animæ autem (vt dicunt Philoſophi) quæ hodie & pòſt, quotidie corporibus infunduntur, de nouo in vtero matris non creátur à nouo, ſed ſunt creatæ ex ſolo igne ex primordiali principio vniuerſorum, & fouentur in mente & potentia Creatoris vſque ad præfinitum tempus, quando infundi debent corpori nouo, táquam materiæ præiacenti, & hoc per medium, quod eſt ſpiritus, infunduntur corpori. Et à corpore non recedunt, niſi ſpiritus priùs receſſerit & euanuerit: quo receſſo & euanito, recedit & anima, licet theologi dicant, quòd anima corpori infunditur, & infundendo creatur. Et Deus delectatur in hoc, quòd quotidie nouas creat animas, & hoc ex prima materia. Iterum creauit Deus cœlum ex aqua & aëre. Cœlum quoque ex duobus eſt compoſitum, ex altero rariorum ſcilícet ex aëre, & ex altero denſiorum, ſcilicet aqua. Et ex tribus ſcilicet elementis creauit Deus volatilia, bruta animalia, ac vegetabilia. Vnde volatilia ex igne & aëre & aqua creata ſunt, eò quòd volatilia, & omnia ſpiritum habentia in vegetabilibus ex aëre, aqua, & terra creata ſunt, vegetabilius tamen nihil ignis materia eſt. In vegetabilibus ignis elementum in aëris calore abſconditus ſolum ineſt.

ineſt. Ignis autem ſpiſſus non ineſt niſi ſpiritum & animam habentibus. Ex quatuor autem elementis pater noſter Adam & filij eius, ex igne, aëre, aqua, ſimul & terra creati ſunt. Et omne quod ex vna creauit Deus eſſentia non moritur, niſi in die iudicij. Mortis enim diffinitio eſt compoſiti diſiunctio. Incompoſiti autem nulla eſt diſiunctio, vnde non eſt mortis & animæ à corpore ſeparatio. Ex duobus autem vel tribus vel quatuor compoſitis, vnumquodque compoſitum ſeparari neceſſe eſt, quod eſt mortis. Et ſcito quod nullum compoſitum igne carens, comedit nec bibit, nec dormit. Et qualiter cùm Angeli ex igne ſint creati, cur non comedunt? cùm dicitur ignem eſſe, quod comedit. Reſpondetur, quod ignis ſimplex non comedit, verùm ſpiſſus ignis. Nō enim ſunt Angeli ex ſpiſſo igne, verùm ex tenuiſſimo tenuiſſimi ignis & ſimplici. Igitur ex tenuiſſimo creati igne non dormiunt, nec comedunt, nec bibunt.

Nota quod quatuor ſunt qualitates primæ, ſcilicet caliditas, ſiccitas, frigiditas, & humiditas: & dicuntur primæ qualitates: quia ex ipſis omnia componuntur elementa, & omnia elementantur, & omnia complexionantur. Et elemēta ſunt de ſimplicibus qualitatibus. Ideo poſſe habent conuertere & mutare materiā de qualitate in qualitatem, aliquando in ſiccum, aliquando in humidum, aliquādo in calidum,

Digitized by Google

& aliquando in frigidum, ſecundùm quod diuiſio naturæ eſt cōfortata per complexionem ſuorum elementorum, vel etiam debilitata. Et qualitates ſunt ſicut materia elementorum, in quas ipſa ponunt ſuas formas. Sunt & in eis retentæ, ſicut eius natura demonſtrat in omni generatione. Item, vnum ſolum elementum non poteſt corrumpi neq; generari in ſeipſo, quia non eſt ibi ſufficiens natura, quare oportet eſſe plura. Item, illa natura eſt vna ſubtilis ſubſtantia, in quam qualitates elementorum intrant. Ideo illæ qualitates elementorum de illo magis ad ſe trahunt in quo plus abundant. Et ſic qualitates ſunt ſicut materia elementorum, in quas ipſa ponunt ſuas formas, & in eis ſunt retentæ, ſicut eius natura demonſtrat in omni generatione: & in ſubtili ſubſtantia condenſantur in omni generatione, & in ſubtili ſubſtantia condenſant ſe qualitates elementorum. Et ſi iſta natura non fuiſſet de ſubtili ſubſtantia eſſentiali elementorum, tunc illa impura eſſentialitas elementorum non potuiſſet eſſe & dominari in ſubſtantia. Et etiam ſi quodlibet elementum ſeorſùm ſecundùm ſuam naturam eſſet minerale, tunc illa ſubſtantia non poſſet eam penetrare, nec ingreſſum habere, neque colorare. Ergo propter iſtam proprietatem illud conuenit, quod ignis prædominetur in ſubſtantia prędicta elementorum, ſecundùm ſuam maneriem. Hæc Raymundus.

Item,

Item, corpora ſub concauitate orbis Lunæ à Creatore condita participiant quatuor elementis, quatuor humoribus naturalibus, ſcilicet: cholera, ſanguis, phlegma, & melancholia. Quatuor complexionibus: caliditas, frigiditas, humiditas, & ſiccitas. Quatuor coloribus principalibus, album, nigrum, citrinum, rubeum. Quatuor ſaporibus: inſipidus, acidus, dulcis & amarus. Quatuor odoribus: bonus, fœtidus, acutus, & remiſſus. Duobus ſexibus: maſculinus & fœmininus, ſecundùm eorum tres dimenſiones, ſcilicet: altitudinis, longitudinis & profunditatis.

Altitudo communis, eſt eius manifeſtum: Profundum, eſt eius occultum: & latitudo horum medium participat. Ergo omnia corpora ſecundùm has tres dimenſiones prædictas omnibus modis habent cōſiderari. Idcirco corpus ſi in ſua altitudine eſt terreum, in eo eſt quid frigidum, ſiccum & melancholicum, amarum, acidum, fœtidum, nigrum, & fœmineum. Et per conſequens in ſuo profundo eſt aëreum, calidum, humidum, ſanguineum, citrinum, dulce, odoriferum, maſculinum. Et ſi in vno latere eſt aquaticum, ſequitur quòd ſit frigidum & humidum, album, inſipidum, redolens, fœtidum, fœmininum. Et per conſequens in alio latere erit igneum, calidum, ſiccum, rubeum, amarum, acutum, & maſculinũ. Et hæc ſunt ligamina quibus corpora omnia

ad inuicem coniunguntur, quod in corporibus liquefactis clariſſimè deprehenditur, ſcilicet auro, argento, plumbo, ſtanno, ferro, & ſandarico. Quoniam de proprietate cuiuslibet elementi eſt, habere in ſe contrarietatem, & agere in ſuum contrarium.

Et nota quod quatuor ſunt elementa, ſcilicet ignis, aër, aqua, & terra: Quia quodlibet eorum eſt cōpoſitum ex duabus primis qualitatibus, & non ex pluribus, ſicut ignis ex caliditate & ſiccitate, aër ex calido & humido, aqua ex frigido & humido, terra ex frigido & ſicco. Item caliditas in igne eſt eius qualitas eſſentialis, & ſiccitas eius qualitas accidentalis. In aëre humiditas eſt eius qualitas eſſentialis, caliditas verò accidentalis. In aqua humiditas eſt eius principale vel eſſentiale, ſed frigiditas eſt eius accidentale. In terra ſiccitas eſt eius principale principium vel eſſentiale, & frigiditas accidentale. Item ignis eſt calidus propriè & ſiccus à proprietate. Nam caliditas maior eſt in re, à qualitatibus quàm à proprietate. Ita intellige de alijs qualitatibus elementorum. Item, de principio elementorum quatuor dicit Mycretis. Scito quòd terra priùs fuerat aqua, deinde in lapidem verſa & petroſa facta eſt: aqua verò priùs fuerat aër, deinde liquefactus eſt, & inſpiſſatus & in aquam verſus eſt. aëris autem principium ignis erat, quia ex igne ſpiſſo. Ignis verò principio caret, ſuo creatore

tore excepto. Et noſce, quod terra corpus aquæ eſt, de terra autem fit homo. Ignis autem tribus non deſiſtit elementis, quo & tria perſiſtunt. Et de elementorum eorum gradibus dicimus. Quia ignis prout eſt in mixtione, eſt calidus in quarto gradu, & ſiccus in tertio. Et quia caliditas ſibi ineſt in primo, patet, quia nil calidius eo: & quod ſiccum ſecundariò ineſt ei, patet quòd ſi eſſet in eo tanta ſiccitas, quãta caliditas, quam citò calefaceret, tam citò deſiccaret, quod non còntingit. Et aqua frigida eſt in quarto gradu, & humida in tertio, quia etſi tendit in cõtrarium, vt poſſit calefieri, cùm non poteſt congelari in ſiccum, ſua manente frigiditate, & ita magis eſt frigida, quàm humida. Nota, ſcripſi ſicut reperi, ſed mihi videtur contrarium. Aër primò eſt humidus in quarto gradu, ſecundariò calidus in medio tertij: quia humiditas obtundit caliditatem. Terra primò eſt ſicca in quarto, ſecũdariò frigida in medio tertij. Et ita fit circulatio omnium elementorum. Ignis caliditatẽ infundit aëri. Aër humiditatem ſuam per caliditatem rarefactã infundit aquæ. Aqua frigiditatem ſuam immittit terræ per calorem aëris eam deſiccando. Et terra deſiccata ſiccitatem ſuam frigefactam, humefactam, & calefactam infundit aëri. Itaq; recuperat ignis caliditatẽ ſuam remiſſam præ qualitatibus aliorum elementorũ. Aër ſimiliter humiditatem, aqua frigiditatẽ, terra ſiccitatem ſuã.

Et ſic ſecundùm iſtam mixtionem fit mixtio elementorum. Eſt ergo ignis in aqua, quia eſt in aëre exiſtente in terra. Et aqua eſt in igne, quia eſt in terra exiſtente in igne: & terra eſt in aëre, quia eſt in igne exiſtente in aëre. Et ita eſt eorum mixtio terminabilis ad quamcunque proportionem. Item dicit Raymūdus, in principio in theorica Teſtamenti: Quia primordiale principium vniuerſorum eſt vna natura, quam Deus creauit ex nihilo, in vna pura ſubſtantia, quam quintam eſſentiam vocamus, *in* qua tota natura comprehenditur. De iſta ſubſtantia diuiſa in tres partes, ſecundùm ſuam eſſentiam de puriori, creauit Deus angelos & cœlum empyreum, per iſtam claritatem & per veritatem participant puræ animæ cum angelis in natura, per quam participationem eſt inter illam perfecta vnio in glorificatione. Et de ſecunda creauit Deus cœlum: id eſt, firmamentum, planetas, ſcilicet Solem & Lunam, & omnes ſtellas. Et de tertia parte quæ erat minus pura, creauit Deus iſtum Mundum. Et iſtud habes intelligere, non ſicut tibi traditur, ſed ſicut totum fuit creatum inſimul, ad voluntatem Creatoris ſuperioris, ſine aliqua ſucceſſione operationis, & ſine materia præcedente, quæ reſpiciat ſucceſſionem generis: quia non eſſet creatio nec opus diuinum, quæ reſpicit ad creatorē dominum entitatis, ducta ſumentificaliter pro creatione de nihilo in vera enti-

tate

ate ſubſtantiali. quamobrem hoc quod dixi
& iam dicam, velis intelligere cum ſpiritu ſu-
nentifico & non groſſo, nec vulgari: quia hîc
oquimur ad reſpectum naturæ opus, cui ha-
bes aſſimilari in noſtro magiſterio. Et ideo ti-
bi dicimus cum ſermone exempli, vt nos intel
igas bene, ſicut iam dictum eſt. Quia ſupre-
nus Creator diuiſit iſtam partem minus pu-
am in quinque partes. Ex vna parte puriori
creauit Deus quintam eſſentiam, ſubſtantiam
elementorum, quæ participat cum re cœleſti.
Et iſtam diuiſit in quatuor partes: Prima pu-
ior datur igni, quem creauit Deus ex ſecunda
parte de natura elementorum. Secunda iſtius
pura attribuitur aëri, qui creatus eſt ex tertia
parte minus pura naturæ elementorum, & ter
ia minus pura datur aquæ, quod eſt elemen-
um creatum de quarta parte minus pura de
natura elementorum. Et quarta minus pura
datur elemento terreſtri, quod fuit creatum de
quinta parte minus pura totius naturę elemē-
orum. Et quantò natura eſt minus perfecta,
antò magis appetit perfectionem ſui, & perfi-
citur vnum cum altero propter concordátiam
ſuarum proprietatum cum ſuo quinto inſtru-
mento, quod eſt participans cum cauſa cœle-
ti. Item, tamen eſt appetitus perfectionis na-
uræ, ſcilicet generationis in corruptionem, &
corruptionis in generationem: quia eius in-
tinctius aut appetitus non venit immediate à

Digitized by Google

Creatore naturæ: quod ſi veniret, res fieret à Creatore & nõ à creatura, vnde eſſet perfecta ſine deſtructione: & ideo cùm venit inſtinctus à natura, ipſa non poteſt facere illam rem perfectam, niſi perficiatur per ſcientiam diuinam intellectualem, ſicut humana, quæ rectificatur per intelligentiam diuinam. Sic per magiſterium operis noſtri. propter hoc poteſt intelligere naturam elementorum primorum, poſt diuiſionem tertiæ ſubſtantiæ primordialiter creatam. Non intelligas quòd eorum ſubſtantia ſit ſimplex elementum quintum, ſed ſubſtantia tertia vel quarta, aut ſecunda, aut prima, elemẽtata à parte quinta, quam nos vocamus primordiale, & ſubſtantiam ſimplicem, per quam dictæ ſubſtantię quatuor elementales elementatæ ſunt, quęlibet ſecundùm ſuam naturam, ſicut ſuperiùs declaratum eſt. Iſta quatuor elementa ſic creata, reſtant vt pura & clara, ratione eorum clarę partis naturæ, à qua erunt creata vſq; ad tempus prædictum quod exiuit à natura: aut adhuc vſque ad Anathuel prius prædictum, ſed ex poſt, mortui ſunt homines & animalia, & naſcentia terræ deſiccata, cum deſtructione generationis, ducta à corruptione in generationem, & ex poſt, à generatione in corruptionem. Itaque corpus impurum reſolutum manet hoc, quod cõtagiauit & corrupit ęlementa, propter quam corruptionem omnis res viſibilis eſt paruæ durationis: quoniam

quoniam natura nõ poteſt facere rem ita perfectam ratione ſuæ materiæ groſſæ & corruptæ, ſicut faciebat in ſuo principio. Imò dum magis continuat ſua operatione, plus deuaſtatur ſupra naturam, imperfectione participando cum magna corruptione propter materiá quam quotidie inuenerit minus puram elementorum: quia quod ponit nunc ad immutandum ipſam, tunc ponebat ad componendũ partes firmiores ligamenti. Et per iſtam potes intelligere omne propheticum quod conſumetur in fine Mundi, quando IESVS CHRISTVS venerit iudicare ſeculum per ignem, venientem de cœlo, qui ardebit totum illud quod non erit de veritate quatuor elementorum, & totum ab impuro & malo confundetur in abyſſo, & quod ignis inueniet compoſitum de virtute pura, & ipſe ſupra ſphæram requieſcet viſibiliter in ſempiternum. Et malum impurum cadet ſupra damnatos, & omnis pura ſuper beatos. Quamobrem poteſt elucidari tuæ conſiderationi, quod in fine quodlibet ibit in ſuum proprium locum, à quo primum venerat: Et intellige adhuc quòd iſta propria terra, quam calcamus, non eſt verum elementum, imò eſt elementata à ſuo vero quinto elemẽto. Nec recedit quinta ſubſtãtia elementaris à corpore elemẽtato de quo terra eſt formata. Sicut corpus ſine anima, & putrefactio aſſimilata in vnũ, vel materia ſine forma cõpoſita,

ab antedicta infecta eſt, per reciprocam actionem ad elementa de vno in aliud. Sed in centro terræ eſt virgo & elementum verum, quod ignis non poterit ardere in die tremendo, & ſic de alijs elementis tu cum elucidatione clarè debes intelligere, & coniungere principalem ſubſtantiam, materialem, ſimplicem, quæ cum diuiſione formet formata in vnum contrarium. Cum diuiſione tibi locuti ſumus, non ſeparata ſubſtantia ipſorum, quæ eſt eſſentia quinta, & ſubtrahes omne principale elementum compoſitum. Et, vt dixi, terra quam nos calcamus, non eſt purum elementum, ſed elementata conuenienti elementato. Quia in ſuo centro reperitur quod eſt virgo & verum elementum. Sic & de alijs elementis debes intelligere. Et quicquid non erit de veritate pura elementorum, ardebit, & totaliter annihilabitur in die iudicij. Et tunc elementa manebunt clara & pura, in terra reſplendente ſicut cryſtallū. Et talem faciet ſupremus Creator cum igne cœli, quouſque magnus mundus reuertatur ad primā cauſam, ſcilicet omnia elementa in ſuam puram eſſentiam, quæ poſt modum non timebit ignem cœli, quia tunc motus ſupernæ naturæ morabitur in illo ſine omni corruptione.

Et ſcias quòd tria ſunt principia omnium rerum, ſcilicet artificiale, & eſt Deus conditor omnium rerum. Secundum principium quod

dicitur

çitur exemplare, manat ab ipſo, quod dici-
r ſua ſapientia. Tertium ſuccedens princi-
um, quod dicitur materia creata per ipſum,
ım ipſa ſapientia quæ procedit ab ipſo, & eſt
imordiale elementum, quod nos vocamus
e, quod declarabimus tibi ſi bene nos intel-
xeris, quod etiam non eſt neceſſe quod præ-
mas ipſum perquirere in ſua ſpecie ſimplici,
o incipiendo noſtram operationem. quam-
s quòd ſine quinta eſſentia non poteris ad
ıem deducere: Sed debes ipſum quærere in
ecie compoſita. quia ſicut dixi, cùm omnia
ementa ſint creata à dicta ſubſtantia, ab illa
uificantur ad creandum & corrumpendum,
ıoniam neceſſarium eſt ſicut apparet per na-
ram. Quod cùm omnis res ſtans ſub glo-
Lunæ, ſit creata & formata à dicta materia
od Yle vocatur, vt de illa influatur in omni
elementali, & plus in vna quàm in alia ſicut
ıenimus per naturam, & quod ibi ſpatietur
eſt ſuum ſolatium: quapropter ſis ſecurus
òd nulla res Mundi poteſt ſine ipſa creari
c generari: quia ipſa colligat corpus elemen
e in opere naturæ. Et ideo nos eam voca-
ıs naturam, & primordiale cuiuslibet ele-
enti, quoniam de ipſius ſimplici ſubſtantia
menta quæ ſunt materia naturæ, fuerãt pu-
creata cum diuina ſeparatione, videlicet, a-
a, aër, ignis, quæ ſunt corpora elementata
r dictum primordiale ſimpliciter elemen-

tum, quod eſt in ipſis, & ab ipſo intellectu procedit.

Chronica Methaurea dicit: Quia ſpecies elementorum in ſolis terminis inuenitur, & in dicto principio, quod principium eſt primordiale rerum. Idcirco ſi talem materiam petis intelligere, ſcias ipſum eſſe purum ſubiectum & vnionem formarum, in quo retinetur quælibet forma cum poſſibilitate: quoniam fluxus & labilitas infinitas continet motiones, ſecundùm diuerſitatem formarum extremarum & mediarum, quam in ipſam recipit, per aliquam ſimilitudinem cœleſtinarum receptionum, formarum extremarum & mediarum, quæ naſcitur à natura cœleſti, quæ fuit de ſua natura. *Et per alias*, comparando eam venam directione ſuæ poſſibilitatis. *Et per alios* vocatur poſſibilitas: quia nullam formam habet in ſe actualiter, ſed oportet formá tribuat cum poſſibilitate, ſicut modo videndo videntur tenebræ, tali modo intelligatur iſta materia nil de ipſa intelligendo. Et propterea tibi ſcribitur forma Mundi qualis eſt. Et illo modo elementa ſunt ordinata in Mundo, à quibus quælibet res generatur modo quo apparet, per calidum ſuccedens. Hæc Raymundus Lulij. Item de igne: id eſt, de calido formali dicit Eximidius in Turba Philoſophorum. Omnium rerum: id eſt, creaturarum initium eſſe naturam quandam, & eam eſſe perpetuam & primam,

ram, omnia coquentem, & ad formam debi-
um & ſpeciem perducētem. Quare dicit per-
etuam & primam? Fortè aliquis intelligeret
e prima eſſentia, ſcilicet de creatione, ſed nō
ſt verum. Sed dicit perpetuam: id eſt, ſpiri-
ualem & primam: id eſt, digniorem omnium
reaturarum exiſtentium in elementis: quia
liter eſſet falſum. Omnia digerens & coquēs,
nformans calidū naturale, quo omnia ad ſpe-
ificam formam & figuram deducuntur.

De Luna Philoſophica Aenigmata diuerſa.

Item, Ptolemæus in Almageſto dicit: Quia
ol non calefacit terram, neque eius virtutem
rræ imprimit niſi mediante Luna, quæ inter
ia ſydera magis Solis lumen & caliditatem
t receptiua, tanquam medium inter Solem
terrā. Quare vt dicunt Philoſophi, duo ſunt
npedimenta, quod vnum virtutem ſuam al-
ri non imprimit, ſcilicet diſtantia remota &
edium interueniēs. Et ſic eſt ibi inter Solem
terram, quia Sol longe à terra diſtat, & quia
i Luna mediat. Sic quoq; in arte noſtra Al-
imiſtica, Sol tincturam ſolam non perficit
ſi mediāte Luna, quia remotè diſtat, cùm ad
ſam ſubtilitatem nōdum vt tingat peruenit.
etiam propter ipſa media ſcilicet dēſitatem
groſſitiem. Quare neceſſariò requiritur ibi
una, vt ipſum Solem ſubtiliet, rarum & vola-

tilem faciat, & eius impuritatē ſegreget. Cùm ipſa magis ſuo lumine eget, & natura alijs planetis: id eſt, metallis. Ergo dicit Hermes & Ariſtoteles de Plantis: Sol pater eius eſt, Luna mater exiſtit. Ergo Luna mater & ager in quo ſolare ſeminariq; debet ſemen, & ſic non indigemus alio ex quo lapis noſter & alchimia noſtra fiat, quàm Solis & Lunæ. Vnde in epiſtola Solis ad Lunam in anno ſolari quandò incipit in tenuitate Luna cum Sole coniungi, & ab eo illuminari, primò ait Sol: In ſorore mea Luna creſcit gradus ſapientiæ veſtræ, & non cum aliquo alio ex ſeruis meis. Ego enim ſum ſicut ſemen ſeminatum in terram bonam, mundam & puram, quod naſcens creſcit, & germinat, & multiplicat, & adfert lucrum ſuo ſeminanti.

Et dicit vltra Sol Lunæ: Dabo tibi *pulchritudinem* meam, lumen ſcilicet ſolare, cùm per minima coniuncti fuerimus. Deinde dicit Soli Luna: O Sol, tu mei indiges ſicut gallus indiget gallina, & ego Luna indigeo operatione tua. O Sol cùm ſis perfectus moribus pater luminum, dominus excelſus, & magnus, calidus & ſiccus. Et ego Luna, creſcens frigida & humida, quādo copulati fuerimus in æquitate ſtatus & manſione, in qua non ſit aliud niſi leue, habens ſecum graue, in qua manſione vacabimus commanendo, & erimus ſimul ſicut vir & mulier vacantes eius generoſo partui.

Tunc

unc accipiam à te naturam adulando: id eſt, ıimam, & fiam propinquitate tua tenuis, & cultabimus tūc pariter exultatione ſpiritua- : id eſt, ad modum ſpirituum ſublimatorum, ıando aſcenderimus ordinem ſeniorum ſu- eriorum, & lucerna lucis ſcilicet ſolaris infun etur lucernæ meæ: id eſt, lunari: ex te ſcilicet ol, & ex me ſcilicet Luna, fiet infuſio lucis lu- ıini: id eſt, commixtio luminarium, ſcilicet num cum aqua; & ego ſcilicet Luna, prohi- ebo fluxum tuum, priuſquam tu Sol indutus eris nigredine mea colore atramenti, poſt lutionem & coagulationem meam, cùm in- auerimus domum amoris, tunc coagulabi- ır corpus meum, & ego in natiuitate mea ero ol oriens, & conuertetur corpus meum in ecorem ſolarem. Ad hæc reſpondit Sol Lu- e: O Luna ſi feceris hæc quæ dixiſti, & non eneris mihi in nocumentum, reuertetur cor- ıs meum nouum, & poſtea nouam dabo tibi enetrationis virtutem: id eſt, tincturæ, per ıam potens eris in prælio ignis liquefactio- s, & purgationis, ex quo ibis ſine diminu- one, & tenebris, ſicut Sol, & non impugna- eris de cætero ſicut æs, plumbum, cùm non rebellis. Beatus qui intelligit in eloquio eo, &c. Virtus ſulphuris Mercurij eſt quaſi men paternum, & Luna mater: id eſt, pro- ia ſubſtantia Mercurij, ſcilicet, aqueum ſub- e, mixtū terreo ſubtili, eſt quaſi menſtruum,

Digitized by Google

& hoc eſt argentum viuum, quod Mercurius à Philoſophis nominatur. Cùm autem Mercurius: id eſt, argen. viuum ſit radix in arte Alchemiæ, quoniam ex eo, per eum, & in eo ſunt omnia metalla, vt dicunt Philoſophi. Verſus:

Eſt in Mercurio quicquid quærunt ſapientes.

Nã ſub vmbra ſua viget hæc ſubſtantia quinta: Propter hoc: quia ſua media ſubſtãtia eſt incõbuſtibilis, vt dicit Geber: Quia omnis res huius artis eſt de eo, & cum eo: quia omnis tinctura à ſuo ſimili procedit, ſcilicet à Mercurio. Dicunt Philoſophãtes: Huius autem famoſæ ſcientiæ radicalia principia, ſuper quæ ipſa fundatur, ſunt iſta ſcilicet: Quædam materia vel ſubſtantia propria argenti viui & ſulphuris fumoſa & ſubtiliſſima, ex natura prædictorũ ſcil. argen. viu. & ſulphuris per noſtrum artificium generata, limpidiſſima & clara, tanquã lachryma, in qua latet & habitat ſpiritus quintæ eſſentię. Non autẽ eſt ſubſtantia iſta ipſum ſulphur, nec ipſum argẽtum viuum, prout ſunt in natura ſua in mineris ſuis, ſed eſt quędam pars iſtorum ſcilicet duorum, quæ non ſunt argentum viuum, neque ſulphur, vt dicit Geber. Quæ ſubſtantia prædicta, fumoſa & volatilis in propria ſubſtantia exiſtens, in aliam quam argenti viui & ſulphuris naturam fixam & firmam, quæ eſt ignem patiens & ipſum non fugiens, ſed in eo perſeuerans, figitur & mutatur. Vel quæ priùs per decoctionem tẽperatam & continuam

tinuam

tinuam per magiſterium huius ſcientiæ cum alijs ad hæc conuenientibus congelatur in lapidem fluentem, figentem, tingentem, & in igne perſeuerantem. Nota quòd principia huius rei ſunt duo, ſcilicet materia & agens. Materia autem eſt argentum viuum & ſulphur, ſeu arſenicum, quod idem eſt. Notandum quòd Philoſophi dicunt, quòd iſtud argentum viuum & ſulphur ſuper quod fundat natura ſuam actionem & operationem, eſt argentum viuum & ſulphur deductum ſeu productum ad aliquam naturam aqueam, ſubtiliſſimam, clariſſimam, albiſſimam & amœniſſimam, quam Philoſophi vocant argentum viuum, & ad quandam terream materiam ſubtiliſſimam, quam vocant ſulphur, per artificium, quod Philoſophi mirabiliter occultauerunt. Eſt autem iſtud argentum viuum & iſtud ſulphur vna res, & de vna re exit. Quia vna res ſit, patet, quod Philoſophi nominant dictum argentum viuum ſulphur, & dictum ſulphur argentum viuum. Vnde Geber: Eſt lapis vnus, medicina vna, in quo totum magiſterium conſiſtit. Secundũ eſt agens, vnde agens mouens ipſam materiam ad corruptionem eſt calor, qui eſt inſtrumentum mouens ad corruptionem. Et non eſt aliud agens in Mũdo. Omne corpus paſſibile reducitur ad ſui primam materiam, per operationes ſuæ naturę contrarias, quod prima materia eſt argentum viuum,

Digitized by Google

cûm ipſum ſit oleum omnium liquabilium & ductibilium. Materia autem prima metallorum eſt vapor vnctuoſus, vtriuſque naturam in ſe habentes, ſcilicet Mercurij & ſulphuris. Item, humidum vnctuoſum eſt materia noſtri argenti viui Philoſophici: & ſubſtantia ſuæ vnctuoſitatis eſt propria materia eſſentialis ſulphuris. Vbi apertè poteris cognoſcere, quòd tu non potes fixare vnum ſine alio, ſicut materia ſine aliqua forma: quare ſtat ſulphur ſicut calor complexionabilis in ſubſtantia argenti viui, & ſtat ibi ſicut virtus ſpermatis maſculi quod ſtat in ſemine mulieris, vel ſicut alia virtus generatiua. Hæc dicit Raymundus.

Et nil eſt Mundi quod non ſit naturaliter compoſitum à ſubſtantia quatuor elementorum, teſtimonio cuiuslibet boni naturalis. & ſecundùm ſuas experientias non eſt ſubſtantialiter aliud niſi ex ſulphure & argento viuo puris & mundis, incombuſtibilibus in primo puncto ſuæ creationis, & iſtud eſt principium, vel genus vel materia prima, & ſubſtantia media in quam natura infigit omnes ſuos colores, in figurando diuerſas ſubſtantias. Iſti colores veniunt per proprietatem naturæ quintæ ſulphuris & argēti viui, per inſtinctum ſuæ naturæ. Ex quibus patet, quòd in omni loco noſter lapis reperitur ratione ſuarum proprietatum, & per iſtam experiētiam cognoſcimus clarè, hanc primam materiam omnium rerum

vniuerſa-

vniuerſalium eſſe, quæ per corruptionem & generationem formantur ſecundũ ſuam compoſitionem, & ſicut in omni re de tali materia capiunt omnia Mundi ſuam formam ſubſtantialem, ſpiritualem & accidentalem. Igitur in omni loco reperitur, & in omnibus reb. quia, vt dicit Raymundus: In omnibus rebus poſt vltimam ſuam depurationem reperitur prima materia omnium rerum in qualibet illarum, in forma Mercurij: quæ materia dicitur genus generatiuum, ens reale, terminus materialis naturæ, in quo natura capit ſua principia materialia in actu generationis, quia eſt primũ ſubiectum in natura. Tunc enim ſpecies in aliam formam, quàm priùs erant, permutantur; ſed nõ quidem ſpecies, ſed indiuidua ſpecierum: quoniam ipſa indiuidua actionibus ſenſibilib. ſunt obiecta, eò quòd inter ſe ſunt corruptibilia. Species verò cùm ſint vniuerſales, actionibus ſenſibilibus non ſunt ſubiectæ, & ideo inter ſe non ſunt corruptibiles. Species verò argenti quæ eſt argenteitas, non permutatur in ſpeciem auri, quæ eſt aureitas, nec ecõtrà: quia ſpecies veræ permutari non poſſunt, ſed indiuidua ſpecierum bene in ſuam primam reducuntur materiam. Quia cùm forma iſtius fuerit corrupta & in primam materiam reſoluta, tunc etiam neceſſariò introducitur alia noua forma, quia corruptio vnius eſt generatio alterius: ſed quia materia nullo modo ita poteſt

deſtrui quin ſub aliqua maneat forma, vnde deſtructa vna forma metallorum, immediatè introducitur alia, ſcilicet per trãſmutationem Mercurij in ſulphur, ad noſtram operationem quam intendimus. Etiam omne indiuiduum multiplicat formam ſuæ ſpeciei, & non alterius, vt dicit Ariſtoteles & Raymundus. Et ideo ſoluta prima corporis forma per elementationem conuerſam in Mercurium, eſt in colore ſubnigro, in odore fœtido, & in tactu ſubtili, & diſcontinuata. In tali autem natura ſimplici inſunt quatuor elementa compoſita, ſeparabilia, & reſolubilia in aquá Mercurij poſt putrefactionem. Hæc Raymundus.

Et cùm dico aqua Mercurialis, nolo intelligere Mercurium nudum, ſed Mercurium Philoſophorum *rubeæ ſubſtãtiæ extractum à mineris* in ſe habentibus materiam *de ſulphure* & Mercurio. Ideo Lilium dicit: Neceſſe eſt congregare ſulphur quod denigrat corpus. Et tale ſulphur dicimus aquam eſſe, quæ ſeipſam nigrefacit, albificat, & rubificat, & ipſam fixat. Ideo aqua Mercurialis eſt prima materia ab omnibus metallis, & cum ea ſoluuntur omnia metalla, quæ in alia non poſſunt ſolui aqua. Et ſi metalla non ſoluerentur in eorum primam materiam per iſtam aquam Mercurialem, non fieret id quod quæritur, vt dicit Ariſtoteles. Et hoc opus nõ eſt opus opificis, ſed naturæ, miniſtrante opifice & adiuuante eam. Dicit Albertus:

ertus: quia inter omnes artes Alchimia plus
nitatur naturá, & hoc propter decoctionem
ius & augmentum, quia decoquitur in aquis
ıetallicis, igneis, rubeis, maximè habentibus
e forma, & minimè de materia. Nam aliæ ar-
:s imitantur naturam ſimilitudinariè; Alchi-
ıia verò mera veritate. Ideo non eſt debi-
ɔr natura: quia ars ſiue artifex tantùm ſibi
iniſtrat; ipſa verò naturaliter operatur, &
:rficitur, & ideo dicitur: Indiges quod in ſo-
tione luminarium primo labores, qui pri-
us gradus eſt operationis vt fiant argentum
uum. Quia dicũt Philoſophi: Niſi fiant cor-
ɔra incorporea, & econuersò, nil operamini.
t non ſic intelligas, quòd corpus fiat ſimplex
ua elemẽtalis pura: quia ex tali nullum cor-
ıs metallicum procedit, cùm ſimplex non al
retur, neque etiam in foro naturæ perſiſtat,
l bene compoſitum; id eſt, groſſum: quia v-
ım ſolum elementum elementatum, tardam
rruptionem facit, & tardam generationem
ſemetipſo. Et propter hoc ſimplicia elemen
ıodicum proſunt in arte iſta; quia in ipſis
n ſunt eſſentiæ primę elementorum, in qui-
s ſunt virtutes quæ mutant, generãt, & cor-
npunt. Ideo ſimplicia elementa ſunt extra
nerationem & corruptionẽ, & hoc propter
ıſam, quia non attingunt naturalem humi-
atẽ, quæ omnia facit naſci. Etiam ſi reuerte-
ur in aquam, eſſet tũc ſiccum, per vim, non

Digitized by Google

per naturam ad modum ſalium vel aluminũ, & ſic liquaretur ad ignem. Etiam ſecundùm rei veritatem, ſi corpus deberet reduci in primum elementum, ſecundùm iſtos qui dicunt quòd debet reduci in aquam, aqua non fuit primum elementum inter elementa, licet dicant & allegent illud Geneſ.1.vbi dicitur: Spiritus Domini ante cœli & terrę creationē ferebatur ſuper aquas: non ſequitur ergo quòd in ipſa creatione elementorum ipſa aqua fuerit primum elementum, cùm elementa aëris & ignis priùs fuerunt, vt dictum eſt ſuprà. licet bene in noſtra operatione inter elemēta viſibilia quæ à nobis videntur & tanguntur, ipſa aqua ſit primum elementum, vnde in arte ſolum duo ſunt elementa formalia quæ vidētur & tanguntur, ſcilicet aqua & terra, cùm virtualiter ſunt quatuor, ſcilicet aër in aqua & ignis in terra. Quia dicit Raſis: Omnia quæ ſub lunari globo inferius à ſummo cōdita ſunt opifice, quatuor participant elementis, non tantùm per viſum, ſed etiam per effectum. Nam elementum aqueum vocamus ipſius aquæ humiditatem, aërem vocamus ipſius aëris naturam. Ignem illam virtutem quam habet, qua comburit, calcinat, & corpora ſoluit. Terra eſt ipſum corpus ſpiſſum & groſſum per ſe, & ſic aqua & terra à nobis videntur & tanguntur, alia duo in his duobus intelliguntur. Ideo ſequitur & oportet, vt in arte Alchimię metalla primò reducantur in Mercurium:

curium: id eſt, in argentum viuum, vnde omnium metallorũm materia & ſperma. Vnde dicit Geber: Eſt Mercurius decoctus & inſpiſſatus in ventre terræ calore ſulphureo ipſum decoquente. Et ſecundũm varietatem ſulphuris & ipſius multiplicationem, diuerſa metalla procreãtur in terra: ipſorum enim prima materia eſt vna & eadem, ipſa tamen inter ſe differunt ſola actione accidentali: id eſt, decoctione maiori vel minori, temperato vel intemperato, adurenti vel non adurenti. Sic concordãtes aſſerũnt omnes Philoſophi. Quoniam vnũmquodq; illorum ſcilicet argentum viuum & ſulphur cõuertitur primò in terream ſubſtantiá: deinde ex his ambabus terreis ſubſtantijs reſoluitur quidam fumus tenuiſſimus, ſubtiliſſimus & puriſſimus, propter calorẽ in viſceribus terræ decoctus & digeſtus, conuertitur in naturam cuiuſdam terræ, & ſic fixionẽ quandam ſuſcipit & in metallum conuertitur.

Nota, vltimus terminus naturæ recommendationis & tranſmutationis cocti & crudi, ſcilicet ad quam naturaliter tendit artiſta, eſt ſubſtantia ſulphuris non vrentis; quod cũm fuerit conuerſum, eſt propinqua materia noſtri realis elixiris & puri metalli, prima natura & propria, alterata tamen per calorem ſui corporis, licet cum illa alteratione per quam magis propriè & propinquius poſſit ſuam ſpeciem formam ſuſcipere, cum voluntate concor-

Digitized by Google

dantiæ naturæ mineralis. Et hæc humiditas nil aliud fuit quàm argentum viuum, erectum à corpore liquefacto intus & foris. Cùm hoc argento viuo qualitates ſulphuris ſunt commixtæ per digeſtionem. Et ideo eſt alteratum ſicut natura requirit per ſuum calorem ſui ipſius: per conuerſionem ſuæ naturæ eſt conuerſum & cõgelatum in ſulphur, quia tu potes ſentire per naturam quòd nulla alia humiditas conuertitur magis propriè & promptè in ſubſtantiam ſulphuris, quàm, in quam qualitates ſuimet ſulphuris ſufficienter ſunt introductæ per ingenium naturale, quod fit per artificium, quæ humiditas eſt argentum viuum in forma aquæ claræ, ſicut lac in mammillis: & ſulphur, ſicut ſperma in teſticulis. Illud argentum viuum non habet aliquam cõtrarietatem quæ ſibi à ſua complexione veniat; quare neceſſe eſt, quod tale argentum viuum ſit nimis temperatum reſpectu complexionis ſui corporis. Quare ergo notifico, quòd materia huius non eſt argentum viuum commune, cum tota ſua ſubſtantia, &c. Cauſa autem quare oporteat metallum ad naturam vaporis reducere, quia videmus omnia generari Mercurio viuo mediante, quo ipſum genitum fuit. Verbi gratia: Homo genitus fuit à patre mediante ſpermate, generat alium filium mediante ſpermate, & ſic de alijs: ergo natura Mercurialis eſt qua paſcimur, & nutrimur, ſine ipſo namq; nõ

eſt

eſt vita animalium, nec plantarum: ipſo enim ſemoto à re quacunque, ſtatim ſequitur corruptio & mors, cùm ſit fermentū vitę & exiſtentiæ rerum vniuerſarum, vt dicit Philoſophus. Item Raymūdus dicit: Quod corpus quod eſt principale conuertens inconuertibile, primò conuertatur, vt prius illud conuertibile in ſulphuris ſubſtátiam conuertatur, & congeletur. Quia nullum argentū viuum promptius conuertitur in ſubſtantiam ſulphuris quàm illud in quo ſulphuris qualitates per diſſolutionem ſufficienter ſunt introductæ: nec vllū ſulphur promptius argentum viuum congelat quàm illud, in cuius ſubſtantia ipſum argentum viuum exiſtit, naturæ & per artis ingenium iam conuerſum: id eſt, aurum conuerſum in primá materiam. Tunc enim natura naturam amplectitur propriam amicabilius, gaudet ea magis quàm extranea, vt Philoſophi omnes clamát, natura lætatur ſola eius naturâ, natura ſolam ſuus naturam concipit. Et Hermes: nil conuenit rei niſi quod propinquius eſt illi in ſua natura, & generat in illa re proles ſimiles ſibi, hoc eſt: Si quæris medicinā metalla generantem, de metallis erit eius origo, cùm ſpecies à ſuo genere tingatur, vt dicit Philoſophus. Etiā habentibus ſymbolum facilis eſt tranſitus, non ſic intelligas quòd reducantur metalla in aquam elementalem ſimplicem, quia ex ſimplici nihil fit, ſed ex compoſito.

Sequitur Operis inceptio.

Huius artis quatuor ſunt regimina ſiue gradus: Primus gradus regiminis fit calcinando: id eſt, corpus primò debet calcinari: Secundus ſoluendo, quia debet ſolui: Tertius diſtillando, quia debet diſtillari vel ſublimari: Quartus igne leui congelando. Et in iſtis quatuor regiminibus & gradibus conſiſtit recta & vera præparatio. Ideo corpus & ſpiritus Mercurij ſunt neceſſaria ad perpetranda huius rei miracula, vt dicit Geber. Et ad hanc artem ſolùm duo requiruntur, vt dicit Hermes: Fiducia in duabus rebus conſiſtit, quibus & tertium adiungitur. Et dicit, tres facies: id eſt, tres ſpecies vidi in vno patre: id eſt, progenie. Quia dicit Morienus, quia tres ſpecies ad totum magiſterium ſufficiunt, ſcilicet fumus albus: id eſt, vis quinta, ſcilicet aqua cœleſtis, & leo viridis, & æs Hermetis, ex qua & cum qua præparant ipſum opus in principio, in medio & in fine.

Item, Eximidius in Turba Philoſophorum: Per calorem temperatum extrahitur à materia metallica quoddam humidum vnctuoſum, ſubtile, terreo mixtum, & optimè purgatum, quod Elixir vocatur, quo metalla tranſmutantur. Ergo requiritur quòd calor extrinſecus: id eſt, ignis artificialis vel materialis ſit calidus temperatè, ita quòd non excedat calorem intrinſecum, ſcilicet vt calor intrinſecus retineat ſecum ſuum humidum quod naturaliter ſecũ

trahit:

trahit: quia ſi calor exterior excedit, tunc humidum vnctuoſum ſubtili terreo mixtũ à forti igne euolat, nec in corpore perſeuerat. Oportet igitur quod quicquid eſt ſuperfluum, groſſum & nocuum, per virtutem & decoctionem lentam paulatim purgetur, conſeruetur, ſubtilietur. Item, quælibet res Mundi: id eſt, omne corpus elementatum, habet in ſe calidum radicale ſeu formale, cauſa cuius perſiſtit, & eſt eius fixum quo perſiſtit, & quo multiplicatur eius ſemen. Et hoc eſt in Mercurio eius media ſubſtantia, in auro eius ſulphur, quæ dirigunt materiam ad finem & formam, & ſpeciem debitam. Et non eſt res adeò frigida quin foueatur ſub calido, ſcilicet in ipſo incluſa tanquam radice, vt dicit Philoſophus. Item, Mercurij eſt terra ſua propria tinctura, ſubtilis valde, in qua ignis tàm Solis quàm menſtrui retinetur, & ſubtilis media ſubſtantia Mercurij, & onus & fundamentum magiſterij. Et eſt materia ex qua noſtra conficitur medicina, quæ ex argento viuo ducit originem, & ex illa debet creari immediatè: cui alienum noli aliquo modo introducere aliquid, niſi illud quod fuit ortum de eo in proprietate naturæ ſuæ: & in iſto paſſu realiter oſtenditur doctrinæ filio, quod iſta materia de qua componimus medicinam, nõ eſt argentũ viuum in ſua natura, cùm iam mutatum eſt in ſulphur: nec in tota ſua ſubſtantia, cùm iam extremæ partes, terræ & aquæ fue-

rint ſeparatæ ab illa media ſubſtantia. Imò eſt lapis benedictus, & ſpiritus participans duabus extremitatibus. Veruntamen quamuis lapis ſcilicet ſulphur factus ſit de ſui ſubſtantia media, vocatur ſimpliciter argentum viuum. Quia ſulphur illuminat, & ab aduſtione conſeruat, quod eſt ſibi proprium, velut perfectionis ſignum. Hæc Raymundus.

Et ex vna libra Mercurij vix medium lotonem, hoc eſt, drachmas duas habebis, quod opus in ſe recipit, & in eo continet ad faciendum tincturam ſiue Elixir: Dicit Calid. Aqua: id eſt, Mercurius vel argentum viuum non plus ponderis adijcit vel dat corpori, niſi quantum de humiditate metallina ſecum habet vel in ſe habet, *quia humiditas aquæ trāſit,* & metallina manet. *Et candida rubedo* æris noſtri transformat ſubſtantiam metallinam argenti viui in ruborem & in tincturam auream mirabilem.

Semen paternū, & propria ſubſtantia Mercurij eſt mater eius, quia eius mēſtruum, quod debet deleri & deponi, & ſolum ſemen paternum debet ſeruari & recipi, quod eſt eius media ſubſtantia quæ perficit & ab vſtione defendit.

Hoc ſemen Mercurij non potes extrahere à Mercurio neq; eius menſtruum: id eſt, humidum ſuperfluum ab eo deponi, niſi mediante coagulo, quòd tale ſemen in Mercurio coagu-

let &

Digitized by Google

let & retineat, ne in humido ſuperfluo etiam recedat, vt coagulum lactis lac coagulat, & eius meliorem ſubſtantiam: id eſt, eius mediam ſubſtantiam ad ſe trahit & ſecum retinet. Et ſic ſpiritus: id eſt, aqua, non coagulatur niſi mediante corpore, quòd in ea ſit diſſolutum, cùm corpora ſint coagulum lactis huius: id eſt, Mercurij: & tale coagulum debet eſſe aut Sol, aut Luna, in ipſo Mercurio ſoluti. Sed tamen ſolummodo Luna ad album, & Sol ad album & ad rubeum opus, quia Sol dicitur æs Hermetis, cùm Philoſophi loquuntur ſolùm de ære ipſorum: id eſt, Sole, quoniam talia, vel tale ſunt, vel eſt coagulum quod coagulat Mercurium: id eſt, aquam noſtram. Quia dicit Conſtans in Turba: Nil aliud curate, quoniam duplex eſt argentum viuum, videlicet fixum in ære, & volatile fugiens: id eſt, Mercurius: retinetq; vnum aliud quod eſt ſui generis, & à fuga cohibet. Et hic maximum habetis arcanum. Item Raymundus dicit: Quia corpus in hac arte eſt ens metallicum, in quo virtus mineralis ſpiritus quieſcit. Et metalla ſunt id, ex quorum ſpiritu omnis lapis cõponitur. Spiritus autem dicitur mineralis virtus, in qua naturę metallorũ quieſcũt. Et omnis lapis componitur ex ſpiritu metallorũ, & ille ſpiritus conſideratione Alchimiſtarũ dicitur Mercurius, quia dicitur prima & proxima natura conſiderata in hac arte, & prima metallorum

materia, & habet reduci ſuper terram adhuc, vt ſi aliquid de ſpiritu remáſit cum terra, quòd dictus ſpiritus ſublimetur per ſublimationem ignis tertij gradus, & conuertetur in terram foliatam, quæ dicitur quinta eſſentia terræ metallorum, & ab aliquibus Philoſophis argentum viuum, vel Mercurius, vel ſulphur naturæ. Et terra tunc inferius manens vel puluis, dicitur fex & ſcoria, puluis damnatus quo non indiges, quia eſt puluis vituperatus, qui modica ſufflatione euaneſcit: tamen argentum viuum exuberatum eſt terra corporis, cum menſtruo ſimul tranſiens per alembicum: & ſulphur naturæ eſt ſpiritus metallorum ſublimatus, & conuerſus in terram foliatam, quæ eſt prima & proxima materia metallorum. Prima materia dicitur etiam terra foliata. Eſt autem neceſſarium quòd ſpiritus exuberatus conuertatur in terram foliatam per ſublimationem, vt ſeparetur mundum ab immundo, ſubtile à ſpiſſo vel groſſo terreſtri, & vt ſpiritus viuificans trahatur ſicut viſus baſiliſci in animalibus, & ſulphur in fuſione metallorum. Item neceſſe eſt vt cuſtodias ſpiritum quintæ eſſentiæ ſi aliquid vis facere, qui depēdet à prima re, ſicut forma formarum, quę ſe poſuit in quatuor naturis honorabilibus, & vocatur anima elementorum. Et propter hoc, quia omnis forma ſubſtantialis deſcendit immediatè à re propinqua quinta, volumus quòd vocetur mater omniū

aliarum

Digitized by Google

aliaruin formarum. Et non debes intelligere quòd iſta forma vel ſpiritus ſit calida vel frigida, vel humida vel ſicca, nec maſculus nec fœmina: ſed bene debes intelligere, quòd ratione ſuæ magnæ perfectionis ipſa participat cum qualibet aliarum quatuor naturarum: quia ſine illo non eſſet complexio in aliquo complexionato, ſicut nos videmus manifeſtè & cognoſcimus cum certa experientia in ligamento, & coniunctione, & commixtione quatuor elementorum, quæ per ſuam contrariam qualitatem repugnant: quam repugnantiam dicta contraria elementa non poſſunt concordare, quòd ipſa vnirentur in vnum, niſi eſſet hoc honorabile medium, quod vadit confusè per omnia elemēta, & participat cum qualibet ſuarum naturarum, & facit pacem inter inimicos. Hæc Raymundus. Virtus ſulphuris Mercurij eſt quaſi ſemen primum, vnaque mater. Inde dicit, pater eius eſt Sol: id eſt, ſulphur, lunaque mater exiſtit: id eſt, propria ſubſtantia Mercurij, ſcilicet: aqueū ſubtile mixtum terreo ſubtili, eſt quaſi menſtruum: nutrix eius terra eſt, ſcilicet terreum ſubtile in quo habet humidū radicale. Et terra dicitur mater elementorum, quia portat filium in ventre ſuo, hoc tantùm eſt dicere: id eſt, quod oportet eum nutrire ex pura prima ſubſtantia: & filius dicitur corpus aut terra foliata: id eſt, ſpiritus & corpus mortuū, & opus quod ſpiritus in quo tota vis eſt,

iungitur inſeparabiliter ſuo ſubtili terreo magno & ſuaui ingenio: iunge humidum ſicco, & lætabitur; quia humidum eſt ſpiritus & anima, ſiccum dicitur terra aut corpus mortuum. Ideo animas corporum ingredi non poſſunt niſi mediante ſpiritu. Et opus quod manifeſtemus occultum, ſcilicet calidum & ſiccum, & occultemus manifeſtum, ſcilicet frigidum & humidum. Item lapis eſt ſpiritus humidus aqueus, ſed Mercurius noſter: *id eſt*, tinctura, extrahitur ex incorruptibili grano, procreatũ virtute diuina: & pro certo hic Mercurius non eſt vulgaris, non enim coagularetur ita citò. Item ante omnia erit proficuum, ſpiritum ſcilicet Mercurium, à ſuis ſuperfluitatibus mundare, & ex eo ſubſtantiam elicere, in qua non eſt ſuperfluam *humiditatem* aqueam inuenire, nec terream ſubſtantiam combuſtibilem opus inficientem, ſed tantummodo ſubſtãtiam eius *vnctuoſam* aëream in qua latet ſpiritus quintæ eſſentiæ, cuius ſolius magiſtraliter eſt aurum corrũpere, & in ſui primam materiam transformare: eſt autem maximum in arte ſecretum, & ab antiquis penitus celatum: ipſum enim aurum perfectiſſimè volatizat, & in ſpiritualitatem tranſmutat. Cuius operationis modus eſt, ſicut ſcis, &c.

Item tinctura eſt compoſitio lapidis, ignis, & aëris, auri vel argenti. Vel ſic: Eſt quoddam compoſitum ex igne & aëre auri vel argenti.

Vel

Digitized by Google

Vel ſic: Eſt corpus tingens ortum & compoſitum à duobus elementis, ſcilicet ignis & aëris, auri ad rubeum, & argenti ad album. Iſtæ diffinitiones ſunt prout tinctura in hac arte conſideratur, ſecundùm quas poteris notare, quòd omnis tinctura Alchimiſtica neceſſariò habet eſſe ex iam dictis metallis. Quia ſimile producit ſibi ſimile in natura naturaliter & artificialiter. Nam aurum ita eſt principium omnibus artificiantibus. Qui ergo aliquid ſignificare vult, non quærat lapidem vel plantam, ſed ignem, qui eſt principium ignificationis. Igitur, fili, ſi aliquis voluerit aurificare metaphoricè, non quęrat ſulphur, vel alumen, vel arſenicum, ſed quærat aurum quod eſt principium aurificationis.

Tingere eſt tingendo tinctum in ſuam naturam transformare, & ſecum ſine vlla ſeparatione permanere, vt in natura figentis, tingentis & tincti.

Lapis eſt corpus compoſitum ex quinta metallorum eſſentia. Quæ aliâs dicitur argentum viuum, deductum de eorum potentia in actum per magiſterium omnium principiorum huius artis.

Oleum eſt limoſitas omnium metallorum natans ſuper menſtruum poſt diſſolutionem illorum. Eſt autem neceſſarium vt corpora in oleum conuertantur; quia ſi non conuertantur in ſeipſis ſolida remanebunt, & quod

quærimus non fiet, & ſequeretur priuatio omnium principiorum huius artis.

Menſtruum eſt id, ratione cuius corpora metallorum naturali diſſolutione diſſoluuntur, & ſpiritus eorum de potentia ducuntur ad actum, & ſecundùm illam diffinitionem demonſtratur, quòd diſſolutio metallorum non debet fieri niſi cum prædicto principio: & ſi fieret aliter, nihil fieret in effectu.

Elixir autem Philoſophorum componitur ex tribus, ſcilicet lapide lunari, ſolari, & Mercuriali.

In lunari exiſtit ſulphur album, in ſolari ſulphur rubeum, & lapis Mercurij amplectitur vtranque naturam albam & rubeam, & hæc eſt fortitudo totius magiſterij.

Item Raſis dicit, *album & rubeum, ex vna radice procedunt, nullo alterius generis corpore interueniente pullulant*: id eſt, ex Sole: ipſo enim Sole abſente, Mercurius priuatur effectu, quia ex materia & forma fit tantummodo generatio vera. Et dicitur in Floribus ſecretorum: Fac matrimonium inter virum rubicundum, & vxorem ſuam candidam, & totum habebis magiſterium. Et in ſpeculo dicitur, lapis Philoſophicus ex re vili conſurgit in precioſiſſimum theſaurum: id eſt, ex ſpermate auri in matricem Mercurij proiectum per coitum: id eſt, per commixtionem primam. Ideo dicit Verax: Cùm cõponitur ſcilicet Sol cum

ſuo

Digitized by Google

ſuo ſimili, ſcilicet Mercurio, erit germen prægnás. Nam anima, ſpiritus, & tinctura, poſſunt tunc ab ipſis per ignem temperatum extrahi.

Item, natura huius lapidis albi ſiue rubei talis eſt, quod tenet medium inter metalla & argentum viuum. Nam viuum argentum nullo modo poteſt cum metallis vniri ſine medio, ſicut anima non poteſt vniri cum corpore ſine ſpiritu, qui tenet medium inter animá & corpus, & ſic tenet ſpiritus medium inter corpus & animam. Et propter hoc dicunt ſapientes: Noſtrum æs ſicut homo habet ſpiritum, corpus, & animam: propter quod dixerunt tria, & hæc tria ſunt vnum, & in vno ſunt tria, ſpiritús, corpus, & anima ſunt vnum, & omnia ſunt ex vno. Et hæc præparatio eſt, quam vocant conuerſionem & diuiſionem, quia vertitur de re in rem, ſicut conuertitur in matrice ſemen hominis in pręparatione naturali de re in rem, donec formatur inde homo perfectus, ex quo fuit radix eius & principium. Nec mutatur ab hac nec exit à radice ſua & diuiſione de rę ad rem ſine ingreſſione alterius rei ſuper ipſum: niſi ſànguis menſtruorum ex quo fuit ſemen: id eſt, ex ſanguine ei ſimili, & in ipſo facit incrementum eius. Et ſimiliter ouum ſine ingreſſione alterius rei ſuper eo conuertitur de ſtatu in ſtatum, & diuiditur de re in rem, & fit demum pullus volans ſicut aliud à quo habuit radicem & principiũ. Et ſimiliter omnia terræ

Digitized by Google

naſcentia, putreſcunt & mutantur, & ingreditur ſuper ea corruptio, deinde germinant & augmentantur ſicut augmenta ex quibus habuerunt radicem & principium.

Et propter hoc mineralia non nutriuntur vt exeant à radice, ſed redit ad id vnumquodque quod fuit, nec conuertitur ex hoc ad aliud. Et qui aliud dicit, falſum dicit. Hæc eſt ergo conuerſio & diuiſio quam volunt ſapientes.

Item ſperma Philoſophorum eſt aqua *viua*, terra autem eſt corpus imperfectum. Quę terra meritò dicitur matrix; quia ipſa eſt mater omnium elementorum. Ideo quando ſperma Mercurij coniungitur cum terra corporis, diſſoluitur in aquam ſpermatis, & fit aqua ſinę diuiſione vna. Item totum beneficium huius artis eſt *in Sole & Mercurio*. *Etenim ipſa in vnum* coniuncta, lapidem Philoſophorum conſtituunt, & tincturam habent infinitam: nam in corpore acquirit colorem ſanguine rubicundiorem. Modicum quippe talis coloris in album: id eſt, in Lunam infuſum, conuertit albi magnam quantitatem in citrinum colorem. Præparatio autem harum rerum à principio vſque ad finem eſt aqua fixa honorata: nam illa manifeſtat tincturam in proiectione, & ipſa eſt mediatrix inter contraria, & ipſa eadem eſt principium, medium & vltimum. Intelligens iſta, apprehendit ſapientiam. Et nota quòd illud quod non eſt bonum in corpore imperfecto,

Digitized by Google

cto, perficiatur per illud quod eſt bonum in corpore perfecto: quia corpus perfectum in ſua groſſitie permanens, minimè virtutem habere poteſt ſeparandi terram ſulphuream, à commixto imperfecto, & conuertendi ipſum commixtum imperfectum ad ſuam perfectam naturam. Neceſſe eſt ergo, quòd corpus perfectum ſubtilietur antequam habeat talem virtutem. Eſt autem ſubtiliatum quando ad argenteitatem viuam eſt reductum. Et cùm ipſa argenteitas viua corporis perfecti ſit fixa, figit argenteitatem viuam non fixam ipſius corporis imperfecti. Sed argenteitas viua non fixa quæ eſt in corporibus imperfectis, cum ſua fuga & velocitate abſtrahit argenteitatem viuam fixam, à corporibus perfectis, & facit illam ilicò penetrare, transformare, glorificare, & omnino perficere. Certũ eſt enim quòd omnis res eſt de eo, & ex eo in quo reſoluitur. Sed omnia metalla reducuntur ad argẽteitatem viuam, ergo fuerunt argentum viuum. Et ſic ſoluitur oppoſitiò illorum qui dicũt, ſpecies metallorum non poſſe tranſmutari, quod verum eſt vt aſſerunt ipſi, niſi ad primam reducantur materiam. Tunc enim habetur proprium ſperma metallorũ, ex quo metalla artificialiter generantur. ſicut enim fuerunt generata metalla per naturam à proprio ſpermate metallorũ, ita poſſunt generari ab eodẽ ſpermate per partem potiſſimè. Quia argentum viuum corporum

Digitized by Google

perfectorum eſt fixum, cùm ſit calore ſulphureo in ventre terræ decoctum actione mediocri ſeu temperata. Sulphureitas verò fixa, & argenteitas viua fixa, in profundo ſubſtantiæ auri & argenti ſunt ſubſtantia fixa. Et talis ſubſtantia ſubtiliſſima & puriſſima eſt, facillimæ, & tenuiſſimæ liquefactionis ad modum ceræ, & eſt fixa ſuper ignis pugnam. Per dictum ergo ſulphur, & per dictum argentũ viuum coagulant argentum viuum, & ipſum in naturam ſolificam & lunificam cõuertunt, & etiam conuertunt omnia corpora metallica & imperfecta, ad naturam perfectam, ſolificam & lunificam. Ergo ex prædictis operatur ars, vt iſta ſcientia in paucis diebus vel horis, quod natura facit in mille annis.

Nota: Omne ſal fixum ponitur pro corpore vel pro retinaculo. Et tale ſal extrahitur à rebus calcinatis; & ſal noſtrum quod eſt tinctura extrahitur à calce metallorum per putrefactionem, vſq; totum compoſitum exuat ſuam naturam, & induat alienam.

De tali ſale dicit Senior: Primò fit cinis, poſtea ſal, & de illo ſale per diuerſas operationes Mercurius Philoſophorum. Dicit Raymundus: Ars ſemper indiget calce: id eſt, terra ſua propria, in qua maxima virtus mineralis eſt impoſita, ad indurandum Mercurium: quia ipſa ſemper fluit per media & extrema lapidis, ideo ea non obliuiſcaris. Poſtmodum ſpiritus

& anima

& anima debent reddi corpori, & ſic corpus reſuſcitari, ac ſpiritus & anima in corpore mori, vt verificetur dictum Philoſophi dicentis:

Qui mecum moritur, mecum oritur.

Quod ſic intellige: Nam ſpiritus: id eſt, Mercurius eſt animæ locus: id eſt, Mercurij corporis, & ille ſpiritus eſt aqua ſicca Philoſophorũ, ſcilicet media ſubſtantia Mercurij viui, qui ſcilicet ſpiritus extrahit hanc animam à corporibus perfectis. Ipſa autem anima eſt tinctura ſoluta in ſpiritu: id eſt, aqua Philoſophorum. Nam ſicut tinctura vulgi portatur in aqua ſua, quæ tingit pannos, & aqua colorata currit in pannum, & tunc recedit aqua per exſiccationem, & remanet tinctura in panno. Sic quoq; aqua ſapientum in qua eſt tinctura eorum reducunt ſuper terram ſuam albam benedictam ſitientem, & currit aqua Philoſophorum in terram eorum, & extenditur corporaliter in illa, & terram tingit. Deinde recedit aqua ſpiritualis & remanet anima in corpore, quæ eſt tinctura: quia eſt fumus ſubtilis, inuiſibilis, & nõ apparet effectus eius niſi in corpore. Nam totum magiſterium noſtrum fit cum aqua noſtra. Et ex eo & de ea ſunt omnia neceſſaria. Nam ipſa corpora ſoluit ſolutione vera Philoſophica, vt conuertantur in aquam, ex qua ab initio fuerunt, vt dicit Socrates. Secretum cuiuslibet rei eſt vita, videlicet aqua, vt dicit Hermes. Aqua aëris inter cœlum & terram exi-

Digitized by Google

ſtens, eſt vita vniuſcuiuſque rei : ipſa enim aqua ſoluit corpus in ſpiritum, & de mortuo facit viuum, & facit matrimoniũ inter virum & mulierem. Etenim totum beneficiũ artis facit.

Et nota quòd argentum viuum ſeu ſpiritus eſt duplex: ſcilicet præparans & tingens.

Spiritus præparãs, corpus diſſoluit & mundificat à corrumpentibus cauſis, & extrahit ſecundum ſpiritum in corpore exiſtentem & tingentem, & reducit ad ſeipſum corpora per diſſolutionem, & eorum duritiem mollificat, corpora illuminat, tenebras & impuritatem eorum à partibus puriſſimis ſegregando & remouendo erigit, & exaltat corpora reducendo ea in naturam ſublimem, inſpirat & ſubtiliat dum ſolidum facit ſpirituale. *Et hæc ſunt beneficia & effectus ſpiritus ſeu argen. viu. præparantis corpus extrahentis ab eo ſpiritum tingentem.* Hic autem ſpiritus: id eſt, argentum viuum primò eſt groſſus, immũdus & fugitiuus propter ſulphur quod in meatibus terræ ſibi occurrit & immixtum eſt: ſed operatione artis quæ *fit* per diſtillationem & ſublimationẽ renouatur, mundatur, depuratur, decoquitur, inſpiſſatur ac per ſulphur album & rubeum coagulatur.

Et hic ſpiritus præparãs eſt duplex. Primus eſt vapor ſiccus non viſcoſus acedinis multæ, ſubtilis valde, faciem ignis fugiens, de facili, vim magnam penetrandi habens, minera corpora reſoluens. Et hic ſpiritus ex voca-

bulis

bulis in æquiuocatione vocatur Mercurius, ſed Mercurius ſpiritus eſt, ergo & ipſe vltimo rationis vocabulo ſpiritus ſiccus appellatur: & de tali ſpiritu neceſſarium eſt vt in ampulla bene obturata ſecludatur, & hoc eſt de intentione Alberti. Iſte enim ſpiritus generatur ex rebus ponticis, & ipſe vocat ipſum humidum ſiccum igneum.

Alius ſpiritus præparans eſt in vapore humidus, non vnctuoſus, ſed viſcoſus, acedinis maximæ, mediocriter ſubtilis, ignis aſperationem de facili fugiens, & in eo euaneſcens, vim ſoluendi corpora & ſpiritus poſſidens, aqua in ſeipſo exiſtens. Hoc etiam vult Albertus, & quamplures alij, licet ſub alijs rebus. Et talis ſpiritus etiã vocabulo æquiuoco vocatur Mercurius, & hoc ex comparatione & ſimilitudinaria locutione. Nam Mercurius, vt dicunt Philoſophi, virtutem maximam habet alterandi & penetrandi corpora, in plano non quieſcens, ignis examen non expectans, ſic eſt de duobus ſpiritibus, & ratione iſtius ambo vocantur Mercurij. Ex iſtis recipe intellectum in dictis Philoſophorum, & erit intelligentia leuis hîc & alibi, & videbis Philoſophos inter ſe non errare ſicut putauerunt multi. Et ſic notãdum eſt, quòd aliud eſt vnctuoſum, & aliud viſcoſum: nam ex humido viſcoſo generatur lapis, ſed ex vnctuoſo generantur metalla.

Sed ſpiritus tingens eſt Mercurius Philo-

ſophicus cum ſuo ſulphure rubeo vel albo, naturaliter ſibi commixto, in ipſa minera, & terræ viſceribus mediocriter præparato, artificis arbitrio relicto, vſque ad conſumationem perfectam. Aliud argentum viuum eſt tinctura permanens, quod à corporibus perfectis extrahitur per diſſolutionem, diſtillationē, ſublimationem, & ſubtiliationem. Et tale argentum viuum, dicitur oleum incombuſtibile, anima, & aër, & ſplendor corporum: quia corporibus metallicis mortuis & imperfectis vitam præſtat immortalem, & ea illuminat. Extrahe ergo argentum viuum ſeu lapidem Philoſophicum, tàm à corporibus quàm à viuo argento, quoniam vnius ſunt naturæ, & habebis Mercurium & ſulphur de illa materia, ſuper terram, de qua aurum & argentum generatum eſt in terra.

Item legitur in Turba, quod quicquid veritatis conſiſtit in arte Alchimiſtica, eſt iniungere ſeu coniungere humidum ſicco, & hoc ab omnibus Philoſophis conceditur. Pro humido intellige ſpiritum liquidum, ab omni ſorde mundatum, & pro ſicco intellige corpus perfectum, purum & calcinatum: & reuera iſtarū duarum partium operatio conſtat, vel eſt penitus in diſſoluere & coagulare. Diſſoluere eſt corpus in naturam ſpiritus cōuertere, ſed coagulare eſt ſpiritum econuerſò efficere corporalem, & vt fixū fiat volatile, & volatile fixum,

& ob-

& obtinebis totum magiſterium. Nunc iterum de principio operis, ſcilicet præparationis Mercurij primi.

Nota, quòd quando lapis noſter factus eſt, tunc cum tota ſui ſubſtantia in vaſe noſtro pone, & firmiter os vaſis cũ luto magiſterij claude vt reſpirare non poſſit, & rege in igne lento, donec maior pars in puluerem nigrum conuertatur, quod erit in viginti vno diebus. Et ibi factæ ſunt iſtæ operationes, ſcilicet ſolutio, diſtillatio, diuiſio, putrefactio, ablutio, ceratio, coagulatio ſeu fixio.

Item extractio tincturarum eſt primum opus, donec de corpore nil remaneat in corpore quòd non aſcẽdat cum ſpiritu humido, quo madificatur corpus, & in aquam vertitur claram. Primò tamen apparet nigredo, & in primo opere totum fit mundum. Secundum opus eſt ſoluere totum, ſcilicet corpus humidũ, & fiet terra, ſcilicet lapis, & aqua, ſcilicet congelata in eo in colore picis liquidæ. Vnde neceſſaria eſt coniunctio eorum, ſcilicet corporis & ſpiritus, & quando videris in principio operis eius quaſi grana rubea, & in coagulatione velut oculi piſcium, & quaſi piperata nigra, ſcias te iuſtam ſemitam ambulaſſe. Sin autem, omnis operatio fruſtrabitur & caſſetur, non quomodo ſpiritus in corpus vertitur. Dicit Aſſiduus Philoſophus: Ignis coagulatur & fit aër: aër verò coagulatur & fit aqua: aqua ve-

Digitized by Google

rò coagulatur & fit terra. Ecce in vnam naturam inimici conuenerunt, qui cùm impulſantur: id eſt, coagulantur, fiunt amica: cumque rareſcunt, fiunt inimica, ſcilicet in ſeparatione elementorum. Quod ſi hanc regulam conuertas, per contrarium vertis corpus in ſpiritum, Oportet te ergo totum extenuare in terra: id eſt, terram ſpirituare: id eſt, tingentem facere, & totum peregiſti.

Vnde dicit Plato: Scitote omnis turba, quod omnis ſpiſſitudo in terra quieſcit. Spiſſum náque ignis in aërem cadit, & ſpiſſum ignis & aëris in aquam, & denſum quod ex ignis aëris & aquæ ſpiſſo coadunatur, cadit in terram.

Gratianus quomodo corpus fit ſpiritus, dicit: *Terra reſoluitur in aquam, aqua in aërem, & aër in ignem, & hæc eſt via qua corpus fit ſpiritus.*

Item Hermes dicit: Coniunge maſculum cum fœmina proprio humore, quia ſine maſculo & fœmina nullus natus generatur. Item alius dicit: Quando Rex vidit aquam congelare ſeipſam, certus fuit, quod res fuit vera ſicut aſſignat voluntas quæſita ſulphuris cum Mercurio, nil aliud intelligas. Sequitur, tunc fiat in amplo vitro, & pone eũ in putrefactionem inter cineres calidos, & cineres in quibus ſtat vitrum in quo ſenex ſedet, debent tranſire vſque altitudinem illius ſenis, ſcilicet ad altitudinem ventris ampullæ.

Sic

Sic dicit Roſarius, & mitte ibi ſtare per 40. dies vel vlterius ſecundùm quantitatem materiæ, donec peragatur. Hoc addunt omnes Philoſophi in generali: quia omnis actio generalis vnum habet tempus in quo perficitur & terminatur, vt dicit Ariſtoteles.

Dicit Mundus & Attamius in Turba: Et pone eum in putrefactione per quadraginta dies: id eſt, per 40. hebdomadas, diem per hebdomadam, ſicut in vulua ſperma moratur, hoc eſt nouem menſibus vel circa, ſecundùm quantitatem materiæ, tunc munda ab eius nigredine. Et dicit Roſarius: Caueas tibi præcipuè in eius mundificatione à priuatione virtutis ſuæ, ne vis actiua ſuffocetur in aliquo. Nam omnium terræ naſcentium ſemina non multiplicantur, neque creſcunt ſi vis generatiua illorum per aliquem calorem tollatur extraneum, vt dicit Philoſophus. Et munda per diſtillationem primo cum ſuaui igne: deinde modicè fortiori igne diſtilla Mercurium. Qui Mercurius animam Solis vel Lunę ſecundùm quod ibi eſt Sol vel Luna, ſecum portat, & non diſtilla ita forti igne, quod terra: id eſt, elementum terræ etiam in diſtillatione tranſeat, ſcilicet ſufficit quod ſolus Mercurius ſuperfluus qui cũ corpore non poteſt exſiccari: Et quod inferius in cucurbita remanet, eſt ſal noſter: id eſt, terra noſtra, & eſt in colore nigra, draco caudam ſuam deuorás: nam draco eſt materia

in fundo remanens post diſtillationem aquæ ab ea, & aqua illa dicitur cauda draconis, & draco eſt eius nigredo, & draco imbibitur aqua ſua, & coagulatur, & ſic deuorat caudam ſuam. Et cinerem qui eſt in fundo vaſis ne vilipendas, quoniam eſt diadema cordis tui, & permanentium cinis, vt dicit Morienus: Et diſtilla ſic calore, ne corpus reducatur in ſolidā maſſam, aut nimis ſiccetur & aduretur. Et diſtilla tali igne, quod quando gutta incipit cadere quod ſexaginta octo, vt dicit Arnoldus, vel ſeptuaginta (aliqui dicunt octoginta) momenta ante caſum alterius guttæ numerabis, & ſi tranſcedat gutta, extrahe ignem vt dicit Roſarius.

Et ſi tardiùs, auge modicum ignem, & non ſequaris tuam imaginationem de fortificando igne in fine diſtillationis, ſed cum ſuaui igne. Vnde verſus ſequens:

Senſibus æquato gaudet natura ſecundo.

Et ſic expecta diſtillationē cum patientia complementi.

Signum diſtillationis completæ eſt, quod medium Mercurij aut magis à terra per alembicum diſtillaſti, quam impoſuiſti, & quod terra remanet mollis & liquida: ſicut dicit Arnoldus: Quam terram ſic mollem & liquidam fac in vitro bono & longo collo & ſigilla ſigillo Hermetis, & pone in cineribus calidis.

Primò per octo dies lentè in cineribus calidis,

dis, alijs autem diebus ſint cineres calidiores: & ſtet in tali calore ad 25. dies naturales, vel ad triginta, vſque terra exſiccetur, & remaneat arida in fundo vaſis: pòſt fac agitationem vaſis cum manu fortiter & ſubitò: quia materia: id eſt, terra adhærebit lateribus vaſis.

Quantò magis materia fuerit putrefactà, fortius adhærebit, vt dicit Roſarius. Et ſi ibi ignis occaſu maioraretur aliquotiens, quòd materia eſſet nimis ad inferiores partes vaſis conculcata, tunc oporteret quòd fieret contritio prædicta in vitro cum piſtillo vitreo. Et ſic habes terram quæ priùs fuit. Quia ſolum duo ſunt in lapide noſtro elementa formalia, ſcil. aqua & terra, licet virtualiter in eo ſunt omnia quatuor elementa. Et vbi dicitur lapis noſter eſt ex quatuor elementis, hoc non eſt per intellectum literalem, quòd ſit terra, nec quòd ſit aqua, nec aër, nec ignis, ſed ſolummodo eſt vna natura, quæ cõtinet in ſe de natura & proprietate elementorum omnium.

Item totum magiſterium eſt hoc, diuidere elementa à metallis, & ea purificare, & à metallis ſulphur naturæ diuidere. Nam totus labor eſt in hoc & tota magiſterij fatigatio in elementorum & ſulphuris diuiſione. Hæc Raymundus. Sed vbi dicitur, vt Hermes dicit: Quatuor oportet te extrahere elementa, hoc profectò nil aliud eſt, quàm ipſas ſeminarias virtutes: id eſt, qualitates actiuas, vel paſſiuas

excitare, quia naturaliter exponentes quam plurimi in errores inciderunt infinitos. Et nos dicimus illam virtutem noſtram ſpiritualem mineralem eſſe, quæ poteſt intendi & fortificari, vt pullulandi & germinandi virtus inſeratur. Et volens elementa mineralia recipere, non accipias de primis nec de vltimis, ſed de medijs, ad creãdum lapidem: quia prima ſunt multum ſimplicia, & vltima ſunt multum groſſa. Quando volueris comedere, capias panem & dimitte farinam: & quando volueris facere panem, accipe farinam, & dimitte triticum. Hoc eſt verbum noſtrum, & doctrina Philoſophica. Hæc Raymundus.

Item ſeparatio elementorum eſt ſegregare eterogenia quæ *ſunt accidentia*. Et coniunctio elementorum *eſt cumulare homogenia*: hoc eſt, quæ ſunt de natura *humidi radicalis*, vt Turba Philoſophorum dicit. Item Raymundus dicit: Habeas patientiam in dealbatione, quia hîc iacit multa tarditas.

Item nigredo eſt in omni putrefactione, ſemper maior debet eſſe in opere Solis quàm in opere Lunæ, vt dicit Roſarius: Quia Sol inter omnia alia corpora minoris eſt ſulphuris quantitatis, maiorem autem quantitatem argenti viui continens, ex quo hęc nigredo procedit, vt dicit Geber.

Poſtea recipe terram nigram tritam, & imbibe ipſam cum Mercurio, ita quòd ſolummodò ma-

dò materia: id eſt, terra cooperiatur. Aliqui volunt quòd ſuper eam natet per duos digitos aut tres. Primum tamen melius: quia dicit Philoſophus, ne Yeſir ſubmergatur, & ſigilla vitrum ſigillo Hermetis, vt ſuprà: Et hoc ideo, vt actiua à paſſiuis non recedant, donec ad decoctionem perueniant perfectam. Et pone in cineres calidos ad exſiccandum. Et hoc fac ſecundò, ſcilicet imbibendo, & exſiccando, & tertiò & quartò, donec terra ipſa ſatis alba eſt fixa albedine. Caue etiam diligenter ne miſceas aquam Mercurialem impuram cum corpore mundo. Qualis enim erit liquiditas aquæ Mercurialis, talis erit & puritas corporis, per quam abluitur: & quantò magis corpus fuerit ablutum, tantò albius erit. Nam præparatione ſuæ perfectæ colorationis propter hoc fit cum aqua & igne. Idcirco ſi corpus non fuerit bene album, tere ipſum cum aqua, poſt iterato exſicca. Sic enim azoth: id eſt, aqua Mercurialis, & ignis, latonem: id eſt, terram nigram abluunt & mundificant, & eius obſcuritatem auferunt, vt dicit Philoſophus. Nam præparatio terræ ſemper eſt cum aqua; ideo qualis erit limpitudo aquæ, talis & erit limpitudo terræ. Et hoc fiat in dealbatione terræ, & eius ablutione.

Non ergo tædeat te prolixitatis repetitionis contritionis & aſſationis huiuſmodi: Eſt enim actio naturalis, quæ ſuum habet motũ &

tempus determinatum, ita vt quædam in maiori ſpacio temporis, & quædam in minori terminentur. Dicit Methodus: Quia in 40. diebus & totidem noctibus completur totum beneficium & opus ad album, poſt veram purificationem lapidis. Quia in purificatione eius non poteſt eſſe tempus determinatum, niſi ſecundùm quod artifex bene laborat. Et in nonaginta diebus & totidem noctibus completur opus ad rubeum. Et iſti ſunt veri termini ad tantam perfectionem. Et in cẽtum & quinquaginta diebus & noctibus, cum fermento ad perfectionem totam. Verſus:

Coctio fit rerum ter quinquaginta dierum.

Dicit enim Pandolphus in Turba: Quia corpus in eius decoctione in quarta parte diminuitur. Et Aſtantius dicit, quod corporis quarta pars diminuitur apud eius decoctionem. Et in impoſitione imbibitionis terræ nigræ cum Mercurio debet præcaueri de fractione vitri, vt dicit Roſarius. Vnde debet notari, quòd aqua ſit calida, & etiam materia: id eſt, terra ſit calida: & cum manu debet agitari vas & teneri in denuo calore, & iterum agitari ſubitò: quia materia lateribus vaſis adhærebit, donec materia & totum fiat ſicut lutum turbidum. Et tunc vitrum debet ſigillari, & poni inter cineres calidos ad exſiccandum vt ſuprà, vſquequo fiat puluis ſiccus. Et eſt maximè cauendum, ne ſpiritus qui corpus exſiccat, & à corpore,

pore exſiccatur, fiat volatilis: nam ſi volauerit à corpore, corpus perfectum eſſe non poteſt: Ideo etiam requiritur vas eſſe ſigillatum ſigillo Hermetis. Quia ſi vas in arte noſtra non eſſet clauſum ad incluſionem ſpiritus, tota vis exhalaret, ſicut in generatione metalli. Quia ſi fumus ex quo metallum generatur in terra inueniret locum apertum, expiraret, & nullum generaret metallum.

Etiam ideo fit vt actiua à paſſiuis non recedant, donec ad decoctionem perueniant perfectam, vt ſuprà oſtenſum eſt. Et tempus cuiuslibet imbibitionis ad exſiccandum eſt viginti quinque dies naturales, vel triginta. Sic dicit Arnoldus, licet Roſarius dicat: Si corporis imperfecti ſcilicet terræ fuerit vna libra duodecim vnciarum, fixatur cum imbibitionibus ſuis nonaginta diebus. Addunt Philoſophi, donec peragetur, vt dictum eſt. Aliquando tamen fixatur in maiori vel minori tempore, ſecundùm induſtriam operantis, & propter maiorem vel minorem quantitatem pigmentalium.

Intellige hæc de toto tẽpore imbibitionum albedinis & rubedinis. Et iſtam ſolutionem & coagulationem vel exſiccationem terræ nigrę quater reitera, & quarta vice ſolutione & coagulatione: id eſt, exſiccatione iſtius terræ completa, remanebit hæc terra fixa & lucida nigra in fractura, & proiecta ſuper corpora, alterat

in ſuo colore. Et quantumcunque hæc terra pluries ſoluta fuerit & congelata, erit penetrabilior & ſubtilior in natura ſua. Dicit alius: Erit ergo ordo imbibitionis terræ, aquæ reſeruatæ, vnionis, exſiccationis & calcinationis quater reiterandus, & ſic precioſam lapidis terram ſufficienter abluiſti & decoctionem adminiſtraſti. Et per hos gradus contritionis, aquæ imbibitionis, exſiccationis & calcinationis, caput corui, terram nigram & fœtidam ſufficienter mundaſti, & ad albedinem perduxiſti, vi ignis & calcinationis, quę apta eſt ad fermentationem ſuſcipiendam, quæ fermentatio eſt ipſius lapidis animatio.

Dicit Socrates: quatuor decoctiones fieri ſucceſſiuè, & poſt debet viuificari per fermentum, & iterum coqui. *Dicit enim: Iungite illum aquæ ſuæ & coquite, & hoc fieri debet do*nec liqueſcat & dealbabitur: poſt iterum coquatur vſque deueniat ad rubedinem & ſuauem compoſitionē. Et poſtea iterum coquatur igne fortiori, & hæc vltima decoctio, in qua figitur & vertitur corpus in ſpiritum. Et ita ſunt in ſumma ſeptem decoctiones, ſcilicet quatuor ante viuificationem: id eſt, fermentationem, & poſtea tres, quæ deſignantur per ſeptem aſſaturas, vt etiam dicit Philoſophus. Æs noſtrum corpus habet hydropicum, vt Naamam Syrus leproſum, propter quod quęrit lauacrum regenerationis ſepties in Iordane, vt

ab in-

Digitized by Google

ab innatis paſſionibus & corruptionib. emundetur. Tunc habes ſulphur & arſenicum non vrens, quo poſſunt vti Alchimiſtæ, & cum eo faciunt argentum perfectum. Gratianus dicit: Dealbate ergo Latonem: id eſt, æs cum Mercurio, quia Laton eſt ex Sole & Luna compoſitum corpus imperfectū citrinum: quod cùm dealbaueris, & per diuturnã decoctionem ad priſtinam citrinitatem perduxeris, habes iterũ Latonem eodem modo ductibilẽ, & ad quantitatem tibi placitam: tunc intraſti per oſtium, & habes artis principium. Et tunc calcina, diſſolue, & incera, & ita procede per medium, & ſi reſuſcitatum facis penetrabile, tũc ad finem perueniſti. Dicit enim Raſis, Morienus & Aſſiduus: Quia terra cùm ſit dealbata, candida, fit fixa propter fixionem Lunæ, ſed nõ fixa fixione Solis, & ideo tingit in Lunam. Et poſtea in opere eſt ſaltus Lunæ: id eſt, ſublimatio humiditatis lunaris & circulus Solis: Quia poſt extractionẽ ſpirit9 ſolaris à corpore ſuo mortuo, fit & animæ reſtitutio & corporis viuificatio.

Dicit Plato: Quia omni argẽto ineſt ſulphur album, ſicut omni auro ineſt ſulphur rubeum, & tale ſulphur non reperitur ſuper terram, vt dicit Auicenna, ſicut in iſtis duobus corporibus conſiſtit. Et ideo iſta corpora ſubtiliter præparamus, vt ſulphur & argẽtum viuum de illa materia habeamus ſuper terram, de qua aurum & argentum efficiebatur ſubtus terram.

Via alia practica. Aliqui ſic faciunt cum terra.

Cùm iam habes terram exſiccatam, tunc fac in vitro, & pone ſuper ipſam de Mercurio ſextam vel ſeptimam eius partẽ, vt ſoluatur: quare priùs pondera ipſam, & ſigilla vitrum ſigillo Hermetis ne flos fugiat, & ſuper lento calore in cineribus exſicca & congela, & iſtam ſolutionem & congelationẽ quater reitera: quarta vice ſolutione & congelatione iſtius terræ noſtræ completa, remanebit hæc terra fixa & lucida, nigra in fractura, & proiecta ſuper corpora alterat in ſuo colore, ſed nõ Mercurium. Et quantumcunque pluries hæc terra ſoluta fuerit & congelata, erit penetrabilior & ſubtilior in natura ſua, *vt etiam ſuprà dictum* eſt, etiam magis tẽdens ad albedinem, *in iſtis* quatuor ſolutionibus & congelationibus. Cùm verò completa erit decoctio iſta quæ dicitur prima, vertendum eſt ad alias tali modo.

Scias pondus totius congelati, ſicut *ſciuiſti* primo per diſcretionem tuam, & pone in vitro, & ſuperpone quartam partem Mercurij vt ſoluatur, & ſigilla vitrum vt ſuprà ſigillo Hermetis, & ſuper calore exſicca & congela, & erit vna maſſa alterius coloris quàm prima, nigra & clara aliquãtulum. Continuatur autem hæc diſpoſitio dealbationis poſt eius aquæ imbibitionem & exſiccationem, ſolutionem

& con-

Digitized by Google

& congelationem, donec fiat alba maſſa, perfectæ dealbationis, in igne perſeuerans, fundens, fluens, & Mercurium congelans, & perfectè retinens, & tranſmutans quodcunq; corpus metallicũ imperfectum, vnificum verum.

Et ſi velis Elixir tuum præparatum, ſecunda tertia & quarta vice volatizare vel imbibere, hoc debet fieri cum quarta parte elixiris Mercurij. Attamen ſi maius pondus de ipſa aqua poſueris ſuper ipſum corpus quàm quartam partem ipſius, dum tamen non ſubmergitur, melius erit, corpus dealbabit, & erit ſubtilius, penetrabilius, & cum maiori pondere conuertit.

Item cùm aliqua res eſt imbibita corruptione, non poteſt tollerare ignem, nec ignis in ſe poteſt pati corruptionem: quare neceſſe eſt, quòd lapis ſit magiſtraliter extractus, mundatus, & ſeparatus ab omnibus ſuis feculentijs corruptibilibus, antequam tu præſumas fixare eum, quouſq; ſit purum elementum primę rei.

Et nota quòd ſubtilior eſt medicina, quæ Mercurium conuertit quàm illa, quæ conuertit corpora, Vnde ſciendum, quòd maior labor eſt in dealbando propter pondera & commixtiones, quàm in rubificando: quia poſt dealbationem vſque ad rubificationem non ſequitur error. Et pro rubeo faciendo dicitur, quod debet fieri eodem modo & ſimili regimine in omnibus, ſicut in dealbando ipſius fe-

Digitized by Google

ciſti, & non debet iterum ire vt incipiatur à principio, ſed tantùm vt multiplicetur: & pone tantum Mercurij per ſolutionem terræ & exſiccationem, ſicut in dealbando, niſi quòd calor ſit maior. & ſcias quantumcunque plus ſoluitur anima cum ſpiritu ſuo non fixo: id eſt, aqua ſua, & coagulatur, tantò plus multiplicatur, & non ſolùm in quantitate, ſed cum hoc etiam in virtute & tincturæ ſubtilitate, & in proiectione magnum pondus conuertet & tranſmutabit.

De albatione terræ, dicit Hali: Accipe quod deſcendit ad fundum vaſis, & ablue ipſum in igne calido, vſque quo auferatur eius nigredo, & recedat eius ſpiſſitudo, & fac euolare ab eo additiones *humiditatum*, donec deueniat calx *nimis alba, in qua non erit macula*. Tunc enim terra ad animam *recipiendam eſt habilis* & pura. Dealbatio enim eſt totius operis initium, & fundamentum: nam ex tunc errare non potes in decoctione, quia poſt dealbationem vterque fugiens, ſcilicet anima: id eſt, Mercurius corporis, & ſpiritus: id eſt, Mercurius viuus, in non fugientem terram vertunt, & faciunt eam ſpiritualem, mundam à terreſtreitate, aëream & ſubtilem. Et ſic ſpiritus & anima non vniuntur cum corpore vero modo, niſi in albo colore: quia tunc in ipſa dealbatione omnes colores, qui hodie in Mundo excogitari poſſunt, apparent, & tunc firmatur, & in

ı vnum colorē ſcilicet albedinis conueniunt.
Et nota, quòd iſta diuerſitas colorum non
pparet in lapide noſtro niſi in coniunctione
nimæ cum corpore, vt dicit Morienus. In vna
ıntū vice, ignis in eo nouat diuerſos colores.
nima eſt ſpiritus tingens, qui demum à cor-
ore alterato ſuperatus, eo gaudet, ipſo incor-
ıpto facto: & ſic alter in alterum tranſit, & al-
:r vim alterius recipit natura diſponente.
Dicit Senior; Primum opus lunare eſt ab-
ere, dealbare & putrefacere centum quin-
ıaginta diebus. Et dealbatio totius, & fuga-
› tenebrarum ab eo. Et Flidius dicit: Scito-
quòd totius operis initium eſt dealbatio,
ıi rubor ſuccedit; deinde operis perfectio.
›ſt hanc autem per acetum, nutu Dei, tota fit
rfectio, quòd eſt ſoluere & coagulare. Et de
a terra dealbata, dicit Morienus: Quia nihil
m ea facias ipſa non exiſtente fermentata.
quia ſine fermento nulla fit tinctura perfe-
ı, vt dicunt Philoſophi, ſicut nec abſque pa-
non fermentata fit bonus panis, ſic in no-
o lapide, cùm fermentū eſt ſicut anima, quæ
rpori imperfecto mortuo vitam tribuit, me-
ınte ſpiritu: id eſt, Mercurio. Quia dicit Ari-
teles; Nil completur niſi cum fermēto ſub-
ato, vt ſpiritus, Verſus: Ad bonam paſtam
ris aqua, nec non fermento: ſimili modo in
ide noſtro. Hæc tria reperies dictis Philo-
horū conſimilia. Et non eſt aliud fermentū

quàm Sol tam ad album & rubeum Elixir, & Luna ſolum ad albũ Elixir, ſcilicet aurum vel argentum Philoſophorum, non aurum vel argentum naturæ: Vnde fermentum auri nil eſt niſi ſulphur ſuum, quod album in argentum conuertit, quia illud nunquam figit, quod naturaliter fixum non eſt, nec fuit.

Item fermentum fit ex pura metallorũ materia: id eſt, ſulphure naturæ & vapore elementorum. Item fermentum non eſt aliud niſi à Sole & Luna. Et fermentum non eſt quouſq; dicta corpora conuertantur in ſuam primam materiam ſeu naturam, quia expedit quòd ex Sole & ſubtiliſſima terra fermentum debeat componi. Quare ſi duo corpora perfecta neſcis reducere in ſuam naturam primam, non poteris habere aliquod fermentorum. Hæc Raymundus.

Nota, fermentum album ſic fit. Ciba vnam partem Lunæ puriſſimæ minutim limatæ vel ſubtiliter foliatæ cum duplo ſui Mercurij bene mundiſſimè albi, terendo ſimul fortiter in mortario lapideo, donec Mercurius ebibat ipſam limaturã, & fiat quaſi butyrum, ita quòd nil inueniatur de ipſa limatura: Deinde ablue hoc fermentum fortiter cum aceto forti & ſale communi, bene præparato, donec acetum inde exeat clarum & bene purum, & tunc ablue ſal cum aqua dulci, & aquam ad ignem exſicca. Ab hinc verò ſuperadde ei ſulphuri albi

partem

partem vnam, terendo inſimul totum, donec redeat totum quaſi in corpus vnum: Deinde incera ipſum cum vna parte aquæ, & mitte ad ſublimandum, &c. Sic eodem modo fit fermentum rubeum cum Sole puriſſimo, vt ſuprà, licet Pãdolphus dicat in Turba, quòd nullum venenum tingens generatur abſque Sole & vmbra eius, quod volunt & plures alij: Quia non ſit aliud fermentum tàm ad albam quàm ad rubeam tincturam quàm Sol. Dicit Ariſtoteles: Album & rubeum ex vna radice, nulla re alterius generis interueniente pullulat.

Item Roſarius & Petrus de Zalento dicunt: Fermentum quod eſt medium coniungens, ſi ponitur in principio vel in medio, opus perficitur citius, nec indiget reiteratione: Non tamen dicunt hæc per abnegationem. Arnoldus dicit: Cùm autem prædictam medicinam volueris fermentare, tunc ſolue eam in dicto humido diſtillato, ſicut dictum eſt ſuperiùs, donec ſit aquatica vt Mercurius, tũc pone in vaſe ſuper ignem in toto regimine, donec colores appareant, vt in primo regimine, donec habueris Elixir, vt prius fuſibilem & tingentem: & tũc duplicatus eſt eiuſdem elixiris effectus in fermentatione, quantitate, & proiectione, &c. Quoniã in omni ſolutione & fixatione acquirit ſibi decem in multiplicatione, ideo quantum plus ſoluitur, figitur, tingitur, & funditur medicina, tantum melius & fortius operatur.

Digitized by Google

auri, rediget ad ſuam naturam, ſed nõ ad ſuum colorem. Similiter ſi poſueris fermentum auri cum ſulphure argenti, conuertit ad ſuam naturam, & non ad ſuum colorem, & econuerſò. Non ergo miſceas aquam albam cum rubea, nec econuerſò aquam rubeam cum alba, quia cum aqua alba albificabis, & cum rubea rubificabis. Veruntamen, fili, non putes hanc aquam eſſe rubeam, ſed albam in aſpectu, importans rubificandi potentiam cum effectu. Hæc Raymundus.

Cùm corpus mundatum fuerit, & cum ſpiritu incorporatum & ſublimatum, tunc ambo facta ſunt vapor vnctuoſus. Et niſi corpus fiat vapor, *nihil in* opere huius peregiſti, cùm hoc fiat *mediante* aqua *Mercuriali* depurata. Ergo dealba & *ablue corpus*, *quia dealbatio* totius operis perfecti eſt initium & fermentum. Si enim ſulphur non fuerit ſublimatum, ſubſtantiam ingredientem & virtutem penetrantem non habebit, & per conſequens ad verum Elixir non valebit. Et Mercurius vulgi *dicitur* ſpiritus, Mercurius corporis dicitur anima, & ſpiritus non coniungitur corpori niſi mediante anima, & econuerſo anima non coniungitur corpori niſi mediante ſpiritu: tantum ſubtilietur, vt ſit vnum cum eo, & homogenium ſicut ſuus ſpiritus eſt. Tunc enim perminima ſunt commiſcibilia, & primò recipit naturam fermenti, & virtutem tingendi.

Spiritus

Spiritus non coniungitur corporibus do-
ec à ſuis immundicijs perfectè fuerint mun-
ati: id eſt, donec media ſubſtantia Mercurij
: ſulphuris corporis fuerint à ſuis mundicijs
erfectè mundati: id eſt, horũ coniunctio non
t poſſibilis, niſi priùs ſpirituales fiant: id eſt,
r mutationem vtriuſq; à ſua virtute & pro-
ietate, per cõuerſionem ſuarum naturarum
njunguntur omnimoda coniunctione: &
ic ſic purgati debent in corporibus coniun-
id eſt, cum fermento mediante aqua, quæ
it inter ea matrimonium: id eſt, coniũctio-
n ſiue vnionem. Raſis dicit: Accidẽtia non
ſunt qualitates extendere, niſi fuerint ſub-
ntijs ſociata.

tem ſi vis vt fiat Elixir perfectum, atque
uſſubſtantians, & omne corpus ſibi coniun
n tingat, hoc non poteſt fieri niſi per ſolu-
em ſuam ſæpiùs repetitam.

nde quinta eſſentia eſt corpus per ſe diffe
ab omnibus elemẽtis & elementatis tàm
ateria quàm in forma, tàm in natura, quá
rtute, non habẽs in ſe contrarietatem, vn-
ec cauſam corruptionis. Hæc Thomas in
pendio: Vbi ponit differentiam inter ele-
um, elementatum, & quintam eſſentiam.

Modus faciendi ſolutionem talis eſt.

ſtquam lapis noſter in igne eſt factus, &
ni ſorditie: id eſt, purgatus eſt ab omni

impuritate. Nota: id eſt, poſt dealbationem & Philoſophicam ſpiritualem purgationem ſuprà memoratam. Tunc tere ipſum in puluerem ſubtilem valde in vno lapide, & in aceto noſtro cœleſtino ſolue, & ſtatim ſoluetur in clariſſimam aquam, & quaſi fontaneam. Et poſtquam lapis totaliter fuerit ſolutus, vt dixi, tunc diſtilla noſtra diſtillatione, & coagula temperato calore, & vltimò calcina prima coagulatione ſecundùm modum ſuum. *Et ſcias* quòd in iſta ſolutione lapidis vna pars multò plures partes Mercurij, vel cuiuſcunque corporis, in Lunam veram vel in Solem, ſecundùm quod lapis fuerit præparatus, tingit. Et hæc ſolutio noſtra eſt ſecretum noſtrum. Et *ſic multiplicabis* lapidem, *vt* poſtea in capitulo de *multiplicatione dicetur.*

Item terra vulgi ſic ſeparanda eſt à terra Philoſophicali: Accipienda eſt terra calcinata, &c. & ponenda eſt in vaſe vitreo vel vitreato, in quo ſit aqua munda & pura feruentiſſima, & cum baculo vitreo agitare debes vſque *quo* illud quod poteſt diſſolui, diſſoluatur. & ſcias quòd bona terra diſſoluitur & efficitur aqua alba ſicut lac, quam diſſolutam ponas ad partem, & iterum tere terram quæ remanſit inſoluta, & iniungas iterum aquam bene calidam, vſque quo facias donec apertè videbis quod nihil amplius poteſt diſſolui: cuius ſignum eſt, quod terra quæ remanſit in fundo poſita ſuper

lignum,

ıum;nihil manet. Secundum ſignum,ſi po-
:ur ſuper ignem, nequaquam funditur neq;
ırit. Et poſtquam hęc videbis,tunc accipias
am terram tuam diſſolutam in aqua prædi-
& ponas in vaſe vitreo, & congelabis de-
atione forti, & priuſquam congelata fue-
tũc ſcias te habere terram Philoſophicam,
ndam & paratam: Aliam proijcias, quia eſt
& ſcoria: dicitur etiam terra alba. Et caue
per ne eam aſſes niſi fuerit ſicca. Vnde Her
dicit: Seminate aurum veſtrum, in terram
m foliatam, quæ per calcinationem facta
gnea, ſubtilis & aërea, videlicet tantum: ſe-
ate aurum: id eſt, animam & virtutem tin-
:em, in terram albam, quæ præparatione
ta eſt facta alba & munda, in qua non ſint
es. *Ex his patet quod aurum naturæ non*
ateria fermenti, imò aurum Philoſopho-
:ſt ipſum fermentum tingens.
m Hermes caput Philoſophorũ ait: Cùm
as commiſcere volueritis Alchimiſtæ,
em auri commiſcete humori, qui eſt aqua
anens, ſuoque vaſi imponite ſuper le-
:alorem quouſque liquefiat: deinde di-
e quouſque areſcat aqua, & ſe inuicem
ıuat. Ipſa autem aqua imbuta: id eſt, ſic-
t ignis inteſior quàm priùs fuerat, quo-
areſcat, & terra: id eſt, puluis fiat. Hoc au
racto, ſcitote hoc eſſe arcani initiũ, ſcil.
nbuere & deſiccare perfectè. Hoc verò

Digitized by Google

multoties facite quouſque pereant aquæ partes: id eſt, deficiant, ſcilicet quòd non aſcendat vltrà, eiusque colores vobis appareant. Iubeo tamen vos non ſimul aquam fundere, ne ykeſir ſubmergatur, verùm paulatim: id eſt, ſepties infundite, terite & deſiccate, & ſic multoties facite quouſque ſumatur aqua.

Barſen in Turba dicit: Et aqua ſepties imponitur ei, donec bibat totum humorem, & recipiat vim imminentem igni, apud pugnam ignis, & rubigo fiat. Hermes dicit: Humectate & conterite pluribus diebus: & hoc nouem vicibus ſoluere & coagulare præcepit, quæ per nouem aquilas deſignantur. In qualibet enim ſolutione & coagulatione augebitur eius affectus. Vnde Philoſophus in Turba:

Videntes autem omnes huius artis inueſtigatores illam albedinem apparentem in vaſe, rati eſtote quòd rubor in albedinem occultatus eſt.

Tunc autem non oportet vos illa extrahere, verùm coquere quouſque totum rubeum fiat, & ſic per plures imbibitiones aquæ ſolaris requiritur, terream rubeam fore factam, etiam per maiorem ignis adminiſtrationem. Item Barſen: Præcipio illis æs aqua dealbare candida, qua æs rubeum faciũt, ſcilicet æs noſtrum. Quare oportet quod priùs album fiat antequam rubeum fiat: quia non eſt tranſitus de extremo ad extremum, de contrario in contrarium,

'arium,niſi per medium diſpẽſatiuum: id eſt, e nigredine non eſt tranſitus in citrinum vel ıbeum, niſi albedine mediante: quia citrini-ıs cauſatur ex altiſſimo vel multum albo, & ıodicum rubeo claro eſſentialiter. Quare na-ıra oſtendit, quòd citrinatio eſt perfecta & ɔmpleta digeſtio. Nec econuerſò poteſt eſſe anſitus de citrino ad album, quouſque com-ɔſitum conuertatur in nigrum. Nec aurum ɔteſt fieri argentum indiuiſibile, niſi priùs ·ſtruatur, & fiat nigrum, & corrumpatur, nec elius poteſt fieri deterius, niſi per corruptio-:m ſui ipſius: quia generatio vnius eſt corru-io alterius. Et hoc fit cum additione rei tin-:ntis illud, quæ nota eſt naturæ, & perficitur. : tunc fermentum imponitur.

Spiritus corpus exſiccat, & à corpore ex-catur, ſcilicet perfectè à ſuo flegmate pur-tus.

Nota in omni aſſatione & decoctione qua iritus & corpora ſeparantur & aſſociantur re debes, quòd anima ſeparabilis à ſuo ſub-ꝫto non commodè ſeparatur à fixo, niſi in ciſſione, nec viuum commodè coniungitur ortuo, niſi in humido. Sed in his omnibus tura non patitur ſubitas permutationes. Id-maximè eſt cauendum, ne ſpiritus volatilis t: nam ſi volauerit à corpore, corpus imper-ꝫtum manebit.

Nota: Ideo fit ſublimatio, vt ſegregatis par-

tibus puriſſimis & leuioribus à fecibus groſſorum elementorum, virtutem quintæ eſſentiæ poſſideant formantem & diſponentem ad ſpeciem durabilem & perfectam. Dico autem quintam eſſentiam animam tingentem, colorantem, & formam puram inducentẽ, ad quam extrahendam valde neceſſaria fuit ſublimatio & ſubtiliatio. Per eam namque extrahitur vnctuoſitas arſenici, ſiue natura oleoginoſa puriſſima & incombuſtibilis vnctuoſitatis, quæ ligata & commixta eſt cum fecibus, ſcorijs, & groſſioribus elementarijs. Quia ſublimatio non fit alia de cauſa niſi vt extrahatur anima tingens à corpore, & vt vertatur in ſpiritum penetrabilem: per ſublimationem enim corpus *in ſpiritum reducitur, ſcilicet cùm corporalis denſitas tranſit in raritatem. Et cùm* corpora ſint grauia & ponderoſa, *vt etiam ſuprà* dictum eſt: ſi ergo debent ſublimari, oportet quòd cũ Mercurio incorporentur & ſubtilientur, & coquantur, donec ex eis, ſcilicet ex Mercurio, & corpore fiat vnum corpus, & non tædeat te hoc multoties reiterare: quia niſi Mercurius fuerit corpori incorporatus, non aſcendit: incorporari autem nullatenus poteſt, niſi priùs in Mercurio ſoluatur. ergo recipe primã aquam ab omni corruptione ſegregatã, in qua coque rem ſuo nomine nominatã per 40. dies in vaſe ſuo, & inuenies corpus conuerſum in argentum viuum; & quando per ſublimationẽ fuerit

fuerit priuatum ſua nigredine, fiet natura ſublimis carẽs vmbra: id eſt, groſſa terrę fœculentia & aduſtione. Idcirco quãtò magis poteris, ipſum corpus ſubtilia, & cùm Mercurio mundo coque, & cùm aliquã partem Mercurij corpus in ſe hauſerit & concluſerit, ipſum ſubtilia igne cito, & fortiori quo poteris, donec aſcendat in ſimilitudine albiſſimi pulueris, in modũ niuis, adhærens ſpondilibus aludel. Cinis verò in fundo manẽs eſt fex, & ſcoria corporum, vituperata, & abijcienda, in qua nil vitæ habetur: quia puluis leuiſſimus, qui modica ſufflatione euaneſcit, quoniam non eſt niſi ſulphur prauum, à natura excluſum. Tunc abiectis fecibus, itera per ſe ſublimationem albiſſimi pulueris ſine fecibus ſuis, donec figatur, & quouſque non permittit aliquas feces, ſed aſcendit puriſſimam ad modũ niuis, quæ eſt noſtra pura quinta eſſentia, & tũc habes animam tingentem, & coagulantem & mundificantem, & ſulphur & arſenicum non vrens: quo poſſunt vti Alchimiſtæ, & cum eo faciunt argentum.

In ſolari autem materia licet quædam pars albiſſimè aſcenderit: tamen in fundo remanet ignis tinctus rubore, in modum ſcarlati. Et illud ſulphur conuertit argentum viuum in aurum puriſſimum & veriſſimum. Hæc eſt perfectiſſima compoſitio ſulphuris albi & rubei non vrentis ſecũdùm ſummam operationem Philoſophorũ: nil enim in his dictis ſuperflui

Digitized by Google

& diminuti inuenies, ſed quæ Philoſophica veritas continet.

Item ſi cum calcibus duorum luminarium, ſcilicet Solis & Lunæ ſublimaueris Mercurium, tunc vtiliter ſublimabis, & mundas cum facilitate. In illis enim eſt facilis operationis illarum ſublimatio, per generationem: & collige ſemper tantum ſolum ſublimatum, quia hoc non eſt fixum, ſed quod in medio conſiſtit aludel ſuprà feces, quia illud eſt ſubtilis media ſubſtantia Mercurij, ex qua noſtra conficitur medicina, quæ ex argenti viui materia ducit originem, quæſitum bonum, terra alba foliata, arſenicũ, & ſulphur album, prima materia metallorum: hæc Raymundus. Hanc autem ſublimationem facimus, vt corpora reducamus in naturam *ſubtilem, vt ſint ſicut ſpiritus*, penetrantia & redigentia omne corpus in ſolificum vel lunificũ verum, vel vt ea reducamus in primam materiam, ſcilicet Mercuriũ & ſulphur, & vt eorum fiat firmiſſima incorporatio, & etiam vt aſſumat perfectum colorem albedinis vel rubedinis, qui color ſine ſublimatione fieri non poteſt. Et non miſceas illud, quod remanet infundo cum eo quod aſcendit, ſed ſegregatim vnumquodque eorum pone.

Si autem adhuc in fundo aliquid de materia valente remanſit, iterabis ad ſublimãdum per Mercurium ſibi incorporatum, donec totum aſcenderit quicquid eſt de pura eſſentia ipſorum

rum corporum: quia ſi non feceris, non ponas ipſum in magiſterium. Alembicum verò ſit vitreum, bono luto circumlinitum, quod debet coniungi cum ſubiecto, ita vt Mercurius non poſſit exhalare finaliter: quia non ſublimatur Mercurius, niſi per fumoſitatē aëream, ſecum deferens partes corporis puriores: & ideo terra tunc in aërem & corpus in ſpiritum conuertitur, & denſitas in raritatem finaliter in modum aëris aſcendunt. ſic quod ratione veritatis recipiunt virtutem fortiter, & in profundū penetrandi; & ratione perfectę clarificationis, perfectæ tincturæ & colorationis. Vnde ergo diligenter vide vt vaſa bene iungantur, quoniam ſi inueniat ſcilicet Mercurius locum apertum, euolat per fumum, ſicque peribit & annihilabitur operatio, & magiſterium tuum erit inane,

Sequitur de regimine fixionis.

Quomodo perficiatur ſulphur album & rubeum in Elixir perfectum.

Accipe ergo ſulphur album prædictum, & ipſum fige ſuper corpus ſuum, album, fixum & mundatum: id eſt, ſupra argentum. Et ſulphur rubeum ſupra corpus ſuum rubeum, ſcilicet ſupra aurum, vt docet Pythagoras magiſter Turbæ, dicens: Quod argentum viuum à corporibus, diſſolutione, ſubtiliatione, & ſub-

limatione extractum, non coagulatum in ſulphur album vel rubeũ, ſuſtinens ignem: id eſt, vt ſit fixum, nullam viam habet ad albedinem vel rubedinem. Prudenter ergo & diſcretè oportet te operari, quoniam ſine fermento non poterit Sol neque Luna eſſe. Et non eſt aliud fermentum niſi Sol & Luna: non enim permanebit in eſſentia naturæ prædictum ſulphur, quod Philoſophi dicũt Vaporem vnctuoſum, niſi ipſum cum corpore ſuo purgato coniunxeris, vt generet ſibi ſimile. Et etiam propter hoc vt fiat Elixir perfectum id, quod componis. Cùm autem ſulphur coniunctum fuerit ſuo corpori purgato, non deſinit in id agere, ipſum totaliter penetrando, quouſque totum conuertat in ſuam naturam. Ideoque quando vis fermẽtare, *miſce corpus ſublimatum* cum ſuo corpore optimè purgato *vt totum fiat fermentum*: quoniam fermẽtum reducit ſulphur artis ſeu Philoſophicum in ſuam naturam, colorem & ſaporem. Si enim ſulphur non fuerit ſublimatum, ſubſtantiam ingredientem & *virtutem* penetratiuam non habebit, & per conſequens ad componendum verum Elixir non habebit virtutem: quia in ſua permanens denſitate & corporalitate, non miſcebitur rebus tingendo, nec eas poterit in formam perfectè metalli tranſmutare. Sed cùm corpus mundatum fuerit, & cum ſpiritu incorporatum ſublimatione deſcendit, tunc ambo facta ſunt vapor

por vnctuoſus, & ab vrentibus ſubſtantijs ſpoliatus, aër ſubtilis, clarus nimiæ penetrationis, anima à vitijs, & inquinamentis liberata: quia iuncta ſuo corpori mundato, mediante ſpiritu: id eſt, aqua Mercuriali purificata, tranſit in ens puriſſimum & incorruptibile. Et niſi fiat vapor, nihil in opere huius artis peregiſti. Ergo de alba ablue: quia dealbatio totius operis perfecti eſt initium & fermentum. Quæ quidem dealbatio ammodò non variatur in colores diuerſos, ſed permanet inuariabilis & immutabilis, & fige iuxta præceptum Philoſophorum hoc modo.

Modus figendi.

Apta fermentum: id eſt, corpus ante fernentationem, vt ſit ſolutum & calcinatum: id ſt, corpus per argentum viuum ſit ſolutum : calcinatum: id eſt, argentum viuum ſit ab ɔ ſeparatum & remotum, & ſit calx aut cinis uriſſimus: quoniam ſi non aptaueris fermenım, nil valebit. Et ſimiliter apta ſulphur non :ens de calce per ſublimationem, vt ſit ſimex & viuum. Quia ſi non miſcueris in Elir, non colorabitur corpus ſuprà quod fiet oiectio ſulphuris. Et ſi non mūdaueris coris quod vis miſceri in Elixir, non diriget rpus ſpiritum, neque retinebit eum. Et ſi n ſublimaueris huiuſmodi ſulphur, quod mittere in Elixir, erit aurum & argentum ıltum obſcurum.

Et ſi non mundaueris ſpiritum, non ſuſtinebit ignem: quia ipſum impurum corpori non coniungeretur per minima. Oportet te etiam multum cautum eſſe, vt facias Elixir medium inter durum & molle, quia niſi hoc ſcieris, non erit aurum & argentum habile ad operãdum, ſcilicet malleandum vel fundendum. Subtilioris enim ſubſtantiæ & liquidioris oportet eſſe medicinam, quia ipſa ſunt corpora, & maioris fixionis & retentionis, quàm ſit argẽtum viuum, in ſua natura, ſuper quibus proijcitur. Quia dicit Euclides: Noſtrum finale ſecretum eſt habere medicinam quæ fluat ante Mercurij fugam. Cùm autem vis componere Elixir, fac calcem de illa materia cuius eſt corpus, & ei immitte *ſulphur ſuum, ſicut ſuprà* dixi: Si eſt aurum, *de auro: Si argentum*, de argento. Quoniam ſponſalitium non eſt *aliud, niſi* vt coniungas fermentum cum ſuo corpore, de quibus vis facere Elixir. Dicit enim Turba: Iunge hęc duo: id eſt, cineres, videlicet corporis perfecti, & ſulphur album: id eſt, corpus *im*perfectum ad inuicem. vnde Philoſophus: Illumina primò corpus tuum, & iunge cum ſpiritu & corpore mundo, æqualitate: id eſt, æquo pondere.

De ponderibus fermenti & ſulphuris & Mercurij.

Nota, quia ſciendum eſt primò, quòd ſumma

ma volatilis non ſuperet ſummam ſui corporis mundati, fixi, alioquin ligamentum ſponſalitij verteretur in fugam ſpiritus non fixi, & ſulphuris volatilis. Volatile non ſuperet ſummam fixi cum eo vniti. Vnde dicit Plato: Si parum ſulphur proijciatur ſuper multitudinẽ corporis, ita vt ſuprà ipſum habeat potentiam, conuertit ipſum in puluerem, cuius color erit ſicut color corporis ſuper quod proijcitur ſpiritus auri vel argenti. Sed quia ſulphura non poſſunt corpora ingredi niſi mediante aqua, ſcilicet Mercurij, cum aqua facit eorum matrimonium: quia eſt medium coniungendi tincturas: id eſt, ſulphur & fermentum: ideo in ea diſpoſitione primò ponas calcem corporis ſeu fermenti. Secundò ponas aquam: id eſt, ſpiritum. Tertiò ponas aërem: id eſt, animam, ſiue ſulphur à corporibus extractũ. Et vt vtar Philoſophico eloquio & doctrina: Si miſcueris prius oleum in terra, erit oleum mortificatum in terra, quoniam oleum in terram intrat, & ab ea ſorbetur. Si verò prius poſueris aquam, & poſtea oleum, ſtabit oleum ſupra aquam: aut ſi prius poſueris aquam, & poſtea terram, erit ſua ponderoſior terra. Cùm ergo coniungis elementa, ſcilicet aquam & aërem vt figantur in terra: ſi eſt ad album Elixir, ſemper ſit plus de terra quàm de aliquo alio elementorum: alioquin terra non figeret ſpiritum, imò ſecum volaret. Et hoc fieri debet, ſecundùm ratio-

deſtruitur, ſemper remanet eius ſubſtátia ſubtilis vel groſſa, ſecundùm quod fuit præparata, quæ eſt vera & res fixa. Ideoq; niſi deſtruatur corpus, materia vel medicina de ipſo creata & extracta ſemper perſeuerat. Hæc Geber dicit. Alius Philoſophus dicit in Turba: Sciát omnes inueſtigatores huius artis, quòd Elixir quantumcunque præparetur vel ſubtilietur, totum nihil eſt, niſi poſt præparationem cum vero fermento coniungatur.

Nota de fermento.

Notandum eſt, quòd quando Elixir coniungitur cum corporibus, oportet quòd coniungatur per minima, vt dicit Albertus. Vehemés & vtilis complexionatio fieri nũquam poteſt *rebus ſolidis, niſi priùs ſoluantur in* aquis, & tunc co*mmiſceantur ad inuicem, & in* locis calidis agente calore naturali, *vel ſibi* proportionabili vaporaliter ſe connectant ſpacio temporis competentis. Quia oportet Elixir primò ſoluere, poſtea corpus præparare & ſoluere, *vt* Elixir, poſtea verò accipere & coniungere *diſ*ſolutiones, videlicet de Elixir partes tres, & de corporibus prædictis partem vnam: poſtea oportet hoc totum congelare & iterum ſoluere & congelare, & ſic reiterare, donec totum factum ſit vnũ, ſine aliqua ſeparatione, & hoc totum completur per beneficium aquę noſtrę Mercurialis: quia cum ipſa ſoluitur, Elixirque præparatur, & cum ipſa ſoluũtur & præparantur cor-

tur corpora. Ipſa eſt enim mundans, iungens, diſſoluens, dealbans, & rubeum faciens.

Dicit alius: Sed quia fermentum non poteſt ingredi corpus mortuum niſi mediante aqua, quæ facit matrimonium & copulam inter fermentum & terram albam: idcirco primò in omni fermentatione notari debet podus vniuſcuiuſque. Si igitur terram foliatam albam ad album Elixir volueris fermentare, vt ſtabit in complemento tincturæ ſuper corpora à perfectione diminuta, tunc recipe terræ dealbatæ ſeu foliatæ corporis mortui partes tres, & de aqua vitæ reſeruata partes duas, & fermenti partem alteram dimidiam.

Fermentum autem ſit præparatum vt fiat calx alba, fixa & ſubtilis, ſi ad album procedit tua intentio: ſi verò ad rubeum, tunc ſit calx citriniſſima auri præparata, & non erit aliud fermentum. Ratio, quia iſta duo corpora lucentia ſunt, in quibus ſunt radij tingẽtes ſplendidi, cætera corpora albedine & rubedine naturaliter excellendo.

Poſtea ſapienter ponas in ſuam fiolam ad hoc deaptatam, & in corium ſuum temperatum repone vt coagulentur & fixentur, & fiet vnum corpus. Deinde iterum ſolue cum tertia parte aquæ, & exſicca: & hoc reitera pluries, donec excellentiſſimum lapidem album per hos gradus reiterationis & præparationis præparabis album, fixum, ſtantem, per mini-

ma ingredientē corpora velociſſimè fluentem ad inſtar aquæ fixæ, ſuper ignis pugnam tingentem Mercurium & omnia corpora à perfectione diminuta in verum argentum.

Et nota, quantò plus vel pluries huius complementi ordo reiteretur, ſolutionis, coagulationis & cōtritionis, tantò huius maioris exuberatione, videlicet medicinæ multiplicatur bonitas magis & magis. Nam quoties pertractaueris ſuper ipſum lapidem eius propriam bonitatem reſeruatam, toties multas lucraberis in eius proiectione ſuper corpora partes, à perfectione diminuta. Quare Philoſophi laudant reiterationem vltra. Si igitur terram albam fermentare ad rubeum Elixir volueris, *diuide ipſam terram albam in duas* partes: vnam partem *augmētabis ad Elixir* album cum ſua aqua alba reſeruata, & ſic nunquam *deſinit* eſſe eius: & aliam partē pone in vitrum ſuum: id eſt, in furnum ſuæ digeſtionis, & auge *ſibi* ignem, donec vi & potentia ignis *digeſtionis* in rubicūdiſſimum lapidem conuertatur, *veluti* ſicut crocus ſiccus, combuſtus. Et ſi volueris vt fiat tinctura rubedinis, *Elixir* albiſſimū transformans, & tingens Mercurium, Lunam, & omne corpus in veriſſimum Solem, vel ſolificum corpus, tunc fermenta eius partes tres cum parte altera dimidia auri puriſſimi præparata, vt ſit calx ſubtiliſſima, cum duabus partibus aquæ ſolificatæ, artificialiter in vnum

chaos

chaos reducens, connexione per minima, vſque ad occultum corporis, & pone in ſuo vitro, in igne ſuo, & coque vt eluceſcat rubicundiſſimus lapis, ſanguineus, verus. Illum iterum augmentabis de parte ſua ſolificata, reſeruata ſcilic. aqua ſua ſolari, vt gradatim per modum digeſtionis ignis fortioris procedas in eius perfectionis augmentatione, & cumulatione bonitatis, & reiteratione operis de parte ſua reſeruata, ſibi ſuæ naturæ conueniente, ſolificata tandem, vt eius bonitas multiplicetur vſque in infinitum, dicit Raymundus.

De modo indulcorandi lapidem cum humiditate.

In modo autem faciendi huius lapidis indulcorationem.

Sumatur lapis, & terendo imbibe illum in vaſe ſuo, imbibitione per minima, ſcil. per vices, factas ad modũ roris, cum vna & dimidia parte ſui: poſtea decoque cũ igne leui, donec priùs illa fuerit in lapidis ſubſtantiam congelata: Poſtmodũ vigora ignem de carbonibus paulatim & paulatim, donec ſubtilietur ex eo quicquid reſolutum extiterit, tàm de aqua ſulphuris, quàm de argento viuo humido.

Tunc iterum quod ſublimatum extiterit, reduc ſuper feces, terendo & imbibendo cum dicto ſpiritu, qui magis in humiditate exuberanter abũdat. Et hoc iterate imbibitione rorida,

decoctione, congelatione, & ſublimatione, cũ ignibus ſuis ſucceſſiuis, & diligenter cõtinuatis, ſcilicet cum moderamine notæ ignitionis, quam natura exigit, donec per cõtinuam ſublimationem, iteratione͂ ſpirituum non inflammabilium ſuper illas, ſcilicet feces, & continuo motu totum figatur deorſum.

Cùm autem fixum fuerit ſecundùm proportionem ignis ſibi appropriati cum moderamine, tũc eo facias ignem fortem, bene continuatum per diem naturale͂: ſecunda verò die naturali fortiorem, & tertia die naturali adhuc fortiſſimum, vt eſt ignis fundendi, vel quaſi.

Quando voles incerare lapidem. Mittas magis de re calida & humida, quàm facias de frigida & ſicca. Sed quãdo tu operatus fueris per intentionem *fixandi, tunc mittas magis* de re frigida & ſicca, quàm calida & humida. *Et* ſi medicina non manet plenariè contra ignem, hoc eſt, per defectum fixationis. Igitur ſuccurretur defectui, vel per reiterationem ſolutionis & congelationis, vel per ſublimationem partium non fixarum, per partem fixam, quouſque capiat quietem cõtra áſperitatem ignis. Et ſi tu vides, quòd illa non poſſunt fundi niſi grauitate, ſcilicet per defectum incerationis ſupple ſibi, & integra ei inceratione͂ cum oleo lapidis, guttando guttam poſt guttam, ſupra leuem ignem in crucibulo terreo, quouſque fluat vt cera, ſine fumo. Hæc Raymundus.

De

De multiplicatione vel augmentatione lapidis.

Nota primum quid ſit augmentum. Vnde augmentum eſt præexiſtentis quantitatis additamentum. Et augmentum in qualitate & bonitate, eſt ipſam tincturam ſoluere & coagulare, hoc eſt, Mercurio noſtro imbibere & exſiccare.

Vel ſic: Recipe tincturæ præparatæ partem vnam, & ſolue in tribus partibus Mercurij noſtri, deinde fac in vaſe, & ſigilla vas, & pone inter cineres calidos, per totum, vt ſuprà expreſſum eſt, donec exſiccetur & puluis fiat. Deinde aperi vitrum, & iterum imbibe, & exſicca vt ſuprà, & quoties hoc pluries feceris, toties aliquas partes lucraberis, & vltrà tingit, vt dicit Arnoldus.

Augmentum in quantitate eſt: Recipe materiæ fixæ quæ tingit: id eſt, tincturæ præparatæ partes tres, & Mercurij Philoſophorum vnam partem, & fac in vaſe, & ſigilla vas, & pone inter cineres calidos, vt ſuprà, & exſicca vt puluis fiat. Deinde aperi vitrum, & iterum imbibe, & exſicca, &c. vt ſuprà. Et aqua: id eſt, argentum viuum vel Mercurius non plus ponderis adijcit vel dat corpori, niſi quantum de humiditate metallina manet.

Hæc Calidius filius Iſidori: Item multiplicatio in quantitate fit per mixtionem medici-

næ in crucibulo cum argẽto viuo vulgi. Quod quidem argentum viuum per admixtionem lapidis conuertitur in puluerem rubeum vel nigrum, & iteratò, quòd mittatur de illo puluere argenti viui ſuper aliud argẽtum viuum, & iteratò conuertitur in puluerem, & ſic facies reiterationes pulueris argenti viui ſuper aliud argentum viuum, donec argentum viuum non conuertatur in puluerem, ſed manet conuerſum in metallum perfectum. *Et hoc fit* quia fortitudo medicinæ temperata eſt cum additione argenti viui.

Item multiplicatio tincturæ non eſt aliud, niſi augmentatio & multiplicatio caloris naturalis, qui eſt ſulphur non vrens in materia argenti viui, cùm ſit certum, quòd argentum viuum ſit materia *metallorum in ſubſtantia*, in qua ſua claritas eſt infixa, quia *metalla non* indigent niſi natura ſubſtantiali. Et ſubſtantia in qua tinctura ſulphuris infigitur, oportet quòd ſit de materia ſeruata ab omni aduſtione, & defectiua totius fuſionis, amabilis & placens omnibus metallis. Et ideo eſt neceſſe, quòd tinctura ſulphuris ſequatur talem ſubſtantiam, & in illa colligatur, ſi vis quòd ſit tinctura metallorum, & dicta ſubſtantia ſit talis, quòd poſſit fixari ſine conſumatione ſuæ humiditatis, & ſine reuerſione illius in terram, & ſine combuſtione ſuæ propriæ ſubſtantiæ: & totum hoc eſt argentum viuum. Quare dicitur

tur quod illud cauſa perfectionis ad neceſſitatem metallorum, quia illud eſt ſufficiens ad quemlibet gradum omnium fuſionum cum ignitione, ſicut patet in plumbo & ſtanno, & hoc per bonam adhærētiam ſuarum partium, & per fortitudinem ſuæ nobilis mixtionis. Hæc Raymundus.

Modus quomodo multiplicantur medicina rubea & alba, in virtute & poteſtate. Quando perfeceris dictas medicinas, & de illis feceris proiectionem, duobus modis poteris artificialiter multiplicare ſuas virtutes.

Primus modus eſt: Diſſolues in aqua Mercurij ſui albi vel rubei, ex quibus fuerunt procreatæ, quouſque fiat aqua clara: & poſtmodum cum leui decoctione congeles, & cum ſuis oleis, inceres verò eas ſuper igne, quoſq; fluant: certa ſua virtus erit duplicata in tinctura, cum omnibus ſuis perfectionibus, ſicut videbis in proiectione: quia pondus quod projiciebatur ſuper mille, tunc projjcitur ſuper duo millia. Et in iſta multiplicatione non eſt magnus labor.

Secundus modus multiplicandi ſuas virtutes eſt maioris precij: quia ſi diſtilles quamlibet ſpeciem illarum ſingulariter, & in ſua aqua per inhumationem, poſtmodum ſeparabis elementa per diſtillationem, in recipiendo primam aquam, poſtmodum aërem: & manebit ſua ſubſtantia terræ fixa, tota clara in forma

pulueris: reduc in illam aquam per diſtillationem, quouſque totum biberit, & ſit tota fixa in terra: & poſtmodum imbibe totum cum ſuo oleo & cum ſua tinctura, quouſque ſit bene fixum, & fundetur totũ ſicut cera. Et de illa medicina proijce vnum pondus ſuper corpus quod volueris conuertere, & inuenies certè ſuam tincturam multiplicatam de cẽtum partibus, per talem modum, &c.

Iterum multiplicatur medicina dupliciter.

Solutione caliditatis, vel ſolutione raritatis. Solutione caliditatis, eſt, vt accipias medicinam in vaſe vitreo impoſitam, & eam ſepelias in igne noſtro humido ſeptem diebus vel amplius, donec medicina ſoluatur in aquam ſine turbulentia. Solutione raritatis: vt ſumas vas *vitreum cum medicinà*, & *ſuſpendatur* illud in olla noua ænea, cuius *orificium ſit* ſtrictum, in qua bulliat aqua, & orificium ſit clauſum, vt ex vapore aquæ bullientis aſcendente vapore ſoluatur medicina.

Sed nota quòd aqua illa bulliens non tangat vas vitreum, in quo eſt medicina, per ſpacium trium digitorum. Et ſolutio fit fortè vna die vel duobus aut tribus. Poſtquam medicina fuerit ſoluta, aufer ab igne ad refrigerandũ, fixandum, & congelandum, indurandum, vel deſiccandum, & ſic ſoluatur pluries: & quantò plus reſoluta fuerit medicina, tantò perfectior erit. Et talis ſolutio eſt medicinæ ſubtiliatio

liatio & eius virtualis ſublimatio. Quæ quantò plus reiteratur, tantò abundantius & plures partes tingit.

Vnde dicit Raſis: Non dependet huius bonitas multiplicationis, niſi in multiplicatione reiterationis, ſublimatione & fixatione medicinæ perfectæ. Quia quantò plùs huius complementi ordo reiteratur, tantò illius exuberantia magis operatur, & augmentatur. Nam quoties magis ſolito ſublimaueris medicinam perfectam, & ſolueris, toties lucraberis omni vice ad proijciēdum vnum pondus ſuper mille. Et ſi primo cadet ſuper mille, ſecundo cadit ſuper decem millia, tertio ſuper centum millia, quarto ſuper mille millia, & ſic vſque in infinitum. Dicit enim Morienes Philoſophus: Scitote pro certo, quod quantò plus ſoluitur lapis noſter, & congelatur, tantò plus ſpiritus & anima coniunguntur, & retinentur ab ipſis, & qualibet vice tinctura multiplicatur. Alio modo multiplicatur medicina per fermentationem, & eſt fermentum ad album, Luna pura: & fermentum ad rubeum, Sol purus. Proijciatur ergo vna pars medicinæ, ſuprà duas fermenti, & totum erit medicina: & ponatur in vaſe vitreo ſuper ignem, & claudatur ſic, vt aër non intret, nec exeat, & ſeruetur, & regatur, & ſubtilietur quoties volueris, ſicut feciſti de prima medicina, tantam virtutem recipiet vna pars ſecundæ medicinæ, quantum habuit vna

pars primæ medicinæ. Sic enim per ſolutionem, & fermentationẽ poterit medicina multiplicari in infinitum.

Tripliciter lapis Philoſophicus multiplicatur.

Primo modo fit per reiterationẽ notæ corruptionis ad principium, hoc eſt, corrumpendo lapidem per diſſolutionem & putrefactionem, & per elementorum coniunctionem, & inhumationem in aëre vel in terra, & per decoctiones aëris, & ignis communis. Et hoc ad altera opera particularia, per coniunctionem elementorum cum terra foliata, & decoctione ignis communis, in humatione fimi. Item vtraque multiplicatio fit ſimul, ſi ex medicina multiplicata in quantitate duxeris ad dictas duas rotas, & feceris ſicut dictum eſt.

Nam quantumcunque medicina tranſit per iſtas duas rotas ad finem terminationis, tãtum plus & multiplicatur in virtute propter materiam, qua ad tãtam ſubtilitatem deducitur. *Ex* quo ſpiritus exiſtens in tali materia multiplicat ſimilitudinem ſuam, ſicut ſummitas ignis exiſtẽs in oculo Baſiliſci, ſuam ſimilitudinem multiplicat in igne exiſtente in animalibus, ratione cuius ſuffocatur calor naturalis vnius cuiuſque animalis, ſicut lux ignis per lucem Solis extinguitur. Hæc Raymundus.

Modus

Digitized by Google

Modus proijciendi omnium præſcriptorum, taliter poteſt experiri.

Sumatur vna pars de medicina, & decem partes Mercurij crudi purgati, ſic quòd Mercurius calefiat ad ignem, vſq; ad fumoſitatem. Extunc proijciatur medicina deſuper quæ ſtatim fluit, minima penetrando, tunc ſtato vigorato igne, Mercurius fuſus colligatur, cuius recipiatur modica pars, & tantum ſui Mercurij viui ponatur ad ignem, & probetur pōdus. Si Mercurius additus notabiliter receſſerit, tūc medicina non ſufficit ad vlteriores partes. Si autem corpus in corpore notabiliter diminutū non fuerit, ſed materia adhuc fuerit frangibilis, & nimis mollis vel dura, tunc ſumatur huius iterum modica pars, & tantū ſui de Mercurio crudo, & per omnia, vt dictum eſt, procedatur, donec habeatur intentum.

De proiectione medicinæ multiplicatæ in virtute.

Accipe vnam partem vel vnciam medicinæ dictæ multiplicatæ in virtute, & de illa proijcias ſuper cētum partes Mercurij, ſtatim cum dictis Mercurius incipiet calefieri in crucibulo, & promptè congelabitur, & citò totum in fixam medicinam, ad faciendum proiectionem ſuper alium Mercurium, pòſt accipe vnam vnciam, & de illa ſecunda medicina, & fac

proiectionem ſuper centũ partes alterius Mercurij calidi, & adhuc erit purum totũm, & vera medicina: tunc multiplicaſti in quantitate tuam primam medicinã, vel etiam totum, vel in parte, quam iterum poteris multiplicare per diſſolutionem, & congelationem, & inhumationem, &c. Quia modum quem dixi in multiplicatione, potes multiplicare in virtute in infinitum, & poſtea in quantitate. Proijce de medicina vltimò congelata, vnum pondus ſuper centum Mercurij loti cum ſale & aceto, & calefac ſuper igne ſtatim, cùm videris ipſum fumare & congelabitur in aurum, &c. Conuertitur autem oleum: id eſt, cùm tinctura eſt oleum in puluerem tingentem hoc modo: Sumatur *præparati olei vna pars, & fundatur ſuprà decem partes Mercurij crudi*, ponatur ad digeſtionem, & ſtatim ingreditur *illud* oleum Mercurium talem, quòd non appareat, ſed erit Mercurius albus vel rubeus, ſecundùm quod præparata eſt medicina ad album vel ad rubeum, pulueriſabilis & tractabilis in itinere, *ſi*ne damno, qui vlterius poterit proijci, vt ſcis, ſemper ſuper Mercurium, poſtea cum ſale & aceto ſemper bene lotum.

De virtute, effectu, & nobilitate huius laudabilis ſcientiæ, ſeu tincturæ Philoſophicæ.

Eſt ſciendum quòd antiqui ſapientes, quatuor

tuor principales effectus ſiue virtutes in hac glorioſa theſauri arca, conſolatrice & adiutrice ſcientia reperierunt.

Primò dicitur corpus humanum à multis infirmitatibus ſanare. Secundò corpora imperfecta metallica reſtaurare. Tertiò lapides ignobiles in gemmas quaſdam precioſas tráſmutare. Quartò omne vitrum ductile facere, ſiue malleabile.

De primo conſenſerunt omnes Philoſophi: Quòd quando lapis ematites perfectè rubificatus fuerit, non ſolùm facit mirabilia in corporibus ſolidis, ſed & in corpore humano, de quo non eſt dubium. Nam omnem infirmitatem ab intra ſumendo curat, ab extra ſanat vngendo. Dicunt enim Philoſophi, quòd ſi datum fuerit de eo in aqua, vel in vino tepido paraliticis, freneticis, hydropicis, leproſis, curat os. Alij ſapientes dicunt, quòd guttam roſaceam relidit ſæpè vngendo. Hinc verò paſſio cardiaca, æthica, iliaca, cholica, ictericia, ac morbi Ægidij tum epilepſis, & omnes ſpecies febrium per eam curantur, ſumendo plenaque. artetica per eam curatur vngendo, & quicquid eſt in ægroto ſtomacho, hoc tollit, & omnem fluxum humorum peccátium ſtringit & conſumit potando vel vngendo, omnemq; melancholiam ſiue mœſticiam mentis ieiuno ſtomacho ſumpta repellit, omnẽ fluxum renarum exſiccat. Eſt etiam infirmorũ oculorum

ſanatrix optima. Nam fluxum lachrymarum ſtringit, lippoſos attenuat, ruborem depellit, pellem vel tunicam delendo mollificat.

Tela, albugo, & hugo, cornu & vngula, cataracta, inuerſio palpebrarum, æſtus, nec non tenebræ, inflaturæ oculorum: hæc omnia per medicinam Philoſophicam facillimè curâtur. Cor & ſpiritualia confortat potando, dolorem capitis mitigat in temporibus vngendo. Præbet etiam ſurdis auditum, & omni *dolore* auxium ſuccurrit, inflaturis neruos compactos rectificat vngendo, dentes corroſos reſtaurat lauando, fœtorem anhelitus dulcorat. Sanantur etiam per eam omnia genera apoſtematum *vngendo vel* emplaſtrando, aut puluerem *ſiccum intermittendo*. *Vlcera*, vulnera, cancer, fiſtu*la, noli me tangere*, *antrax*, ſerpigines, impetigines, ſtramiones, ſcabies, pruritus, & tinea per eam ſanantur. Cicatrices per ipſam planantur, ita vt caro noua regeneretur, vinum corruptum & acidum ſi permiſcetur, reparatur: calculus inde ſoluitur ſi bibitur: venenum expellit ſumendo: occiduntur etiam vermes: ſi impuluerifentur capilli ſub villo ſic per eam vngendo remouentur. Rugas in facie, aut omnes maculas delet vngendo, & faciem iuuenilem facit. Mulieribus in partu laborantibus ſumpta auxiliatur, fœtum mortuũ emplaſtrando educit, vrinam prouocat. Coitum excitat & auget, ebrietatẽ prohibet, memoriam

moriam inducit, humidum radicale augmentat, naturam vigorat, nec non multa alia bona corpori humano monſtrat & miniſtrat. Quia hæc medicina eſt ſuper omnes medicinas Hypocratis, Galeni, Alexandri, Conſtantini, Auicennæ, & aliorũ doctorum omnium artis medicinæ: præſtantior in odore, ſapore, virtute & effectu. Et eſt notandum, quòd hæc medicina eſt ſemper medicina apothecæ ad morbum depellendum permiſcenda.

De ſecundo ſcribitur, quòd omnia metalla imperfecta tranſmutat: hæc enim tranſmutatio eſt ſatis manifeſta. Nam omne quod eſt argentum, facit aurum in colore, ſubſtantia, perſeuerantia, pondere, ductibilitate, liquefactione, duricie, mollicie. De tertio ſcribitur, quòd lapides in gemmas precioſas transformat, vt dictum eſt ſuprà. In libro Sextariæ dicitur, quòd iaſpides, hyacinti, coralli rubei & albi, ſmaragdi, chryſoliti, ſaphyri, ex ipſa materia formari poſſunt. Et in Carta ſacerdotum traditur, quòd ex chryſtallo carbunculus ſiue rubinus aut topazius poteſt fieri per eam, qui in colore & in ſubſtãtia excellunt naturales. His verò lapidibus, & alijs in quib. fuerit hæc medicina, præſtat virtutem naturalem ſua nobilitate, ita tamen, quòd colores deputati ad ipſos admiſcentur: nam omnem lapidem ſiue gemmam liquefacit & demollit.

De quarto ſcribitur: Quòd vitrum reddit

Digitized by Google

malleabile in miſcendo quãdo liqueſcit. Nam hæc medicina eſt conuertibilis in omnem colorem. Alia verò ſunt experimenta artifici ſagacius committenda.

Dicit Raymundus: Habet etiam poteſtatem dicta medicina rectificandi omne animal, & viuificat omnes plantas in tempore Veris, per ſuum magnum & mirabilem calorem: quia ſi de illa ad quantitatem vnius grani milij diſſoluas in aqua, & illam mittas in corde vnius vitis, ad quantitatem concauitatis vnius auellanæ, artificioſè naſcentur folia & flores, & boni rami in menſe Maij, & ſic de qualibet alia planta facias: quoniam ſic reputatur miraculum & contra concurſum naturę, propter hoc, quia tales ignorãt poteſtatem talis rei, ſed non eſt aliud quàm purus calor naturalis infuſus in ſuo humido radicali, & quia natura per ſuũ inſtinctum appetit multum eſſe, ad plus profundum cuiuslibet elementi vbi operatur, in multiplicãdo calorem naturalem corporis in centro, cuius ipſa eſt ingreſſa. Ideo habet poteſtatem rectificandi omnes, & illam virtutem fixare in illis. Et hæc eſt probata medicina Philoſophorum, quam omni inueſtiganti fideli & pio volenti, præſtare dignetur Dominus noſter Ieſus Chriſtus, qui cum Patre & Spiritu ſancto viuit & regnat, Deus per infinita ſeculorum ſecula,

Amen.

CORRE-

Digitized by Google

CORRECTIO FATVORVM, TRACTATVLVS SATIS perutilis & Autenticus.

Prologus in eundem.

CVM omnium rerum emẽdatio ſit ipſius augmentatio: ideo in multis Philoſophorum dictis ſcribitur, quòd per artem emendatur natura vltrà ſuum motum, quem habuit in prima ſua forma, cùm nulla ars laborare poteſt niſi mediante natura, cùm ipſa natura in arte intrinſicè & occultè laboret per artificis adminiſtrationem. Ex hoc ſequitur, imitationem naturæ virtutis eſſe augmentum & laborem, ipſiusq; rei augmentationem: quoniam natura perficit ſuum gradum, quem naturaliter perficere poteſt, & illum præterire nequit, niſi per contrarium fuerit impedita, quamuis bene ars naturam non tranſcendit faciẽdo nouam naturam, per ſimplicem laborem. Et ideo dicitur quòd ars imitatur naturam, nõ quòd nouam ædificet, ſed quòd illius naturæ virtutem ſubtiliet. Propter quod incipit ars perficere, vbi natura deficit, ſubtilem ſcilicet naturam in re incluſam detegere, & ipſam manifeſtare. Ex quo minera generat metalla, tincturas tamen generare nequit, quamuis bene tincturam plenam in ſe occultè cõtinet. ſicut ait Phi-

loſophus: Natura continet in ſe quibus indiget, & quibus perficitur, niſi quòd moueatur arte, & operatione. Quare in noſtro opere, ars non eſt aliud, quàm adiuuamen naturæ, quod patet in multis artium operibus laicorum, vbi natura primò producit lignum: ſecundò vſtio ligni per ignem vertitur in cinerem: tertiò, ars de cinere facit vitrum, & hoc taliter eſt intelligendum. Si in cineribus iſta prima materia vitri occultata non fuiſſet, ars nequaquam vitrum ex eo feciſſet ſine natura Phyſica. Et ſic perpende, quòd à nullis rebus elici poteſt id, quod in ipſis non exiſtit. Ideo omnis ſpecies in ſua ſpecie, & omne genus in ſuo genere, & omnis natura in ſua natura, naturaliter virtutis efficit augmentum, & affert fructum iuxta naturam ſuam, & non in alia ſibi contraria natura. Cùm omne ſemen ſuo ſemini correſpondet, vt dicimus, quo ad generationem. Ergo non generatur ab homine niſi homo, nec ab aliquo animali, niſi ſibi ſimile. Et quo ad imitandam naturam perfectam, non facit aliqua ars ſimpliciter laborans miniſterium naturæ, niſi per illius naturæ complexionem. Quoniã ſi aliena natura peior introducitur, immediatè ars ſimpliciter non imitatur naturam. Sed illæ peiores extraneæ naturæ inficiunt illã naturam, & ſtatim non fit ex ea, quod fieri ſperabatur. Quoniam omne peius laborans in aliqua arte

nititur

nititur melius deſtruere: & omne melius laborans in aliqua arte, conatur peius perficere. Et ideo vnicuiq; artifici naturam imitari volenti, neceſſe eſt illius rei naturam cognoſcere, cuius rei naturam ſua ars imitatur, aliàs fatuus ipſe per artem veram dignoſcetur.

DE VTILITATE STVDII.

Studium amouet ignorantiam, & reducit humanum intellectum ad veram cognitionem, & ad cuiuslibet rei ſcientiam. Ergo in primis eſt neceſſarium, per ſtudium huius ſuauis operis ſcientiam acquirere, & per phyſica dicta ingenium acuere, cùm in ipſis ſit cognitio veritatis. Si ergo laborantes ſtudium non deſpexerint, fructum inde peruenientem dulciter deguſtabunt. Qui autem ſtudere adhorruerint, & tamen laborare voluerint, videant an ars ipſius naturæ ſit imitatio, quam ars ipſius emendare debet. Quoniam impoßibile eſt ei, ſecreta Philoſophorum ad perfectum finem præparare. De his ſapientes dicunt, quod ij tranſeunt ad practicam ſicut aſinus ad cœnam, neſcientes ad quid roſtrum porrigant, niſi in quantum ſenſus exteriores ſine intellectu per viſum & guſtum ad pabulum adducit. Sic ipſi aſini, ſine bonis veris principijs, & fructuoſis ſtudijs, ac ſine naturarum cognitione, quærunt perficere opera naturæ, & ſecretum totius Philoſophiæ

ac opus optimum, quod hominem ornat moribus, ditat beneficijs, auxiliatur pauperibus, & corpus humanam incolume conſeruat, præbens ei ſanitatem, prout poteſt dicere de illius naturæ virtute. Et ideo omnes artis huius apicem diligentes, ſtudijs conentur inſiſtere, & ex libris haurire veritatem, & non ex mendoſis, aliàs nidoſis, neque fabulis fictis. Quia hæc ars non inuenitur niſi per cõtinuum ſtudium, & Philoſophorum dictorum cognitionẽ, aut per fidelem ſcientem informationem. Nam qui in legendis libris deſes extiterit, in præparandis rebus promptus eſſe non poterit. Item non poteſt de facili practicæ aſſueſcere, cuius mens ſtudijs theoricis renuit inſudare.

DE PRINCIPIIS NATVRALIBVS HVIVS Artis.

CAPVT I.

NON eſt dubitãdum, hanc artem habere principia vera, cùm ipſa natura corpora metallica format de mineralibus. Vnde Ariſtoteles quarto Meteororum, vbi diſtinguit corpora mineralia in lapides, ſulphura, ſales. Et horum quædam ſunt raræ, ſuperbæ, & quædam illorum ductibilia, quædam non. Et quæ ſunt illarum

ratio-

Digitized by Google

rationes, & cauſæ earum generationis, patet ibidem. Ideo non eſt neceſſe, plura hîc de illis dicere.

Quot ſunt partes mineralium.
CAP. II.

Diſtinguuntur corpora mineralia ſpecialiter in duas partes, ſcilicet in partē metallicam, & partem mineralem. In partem metallicam: id eſt, in metalla quæ originē ex Mercurio ducunt. Et in partem mineralem, quæ originē ex Mercurio non trahūt. De metallis exemplum, vt aurum, Luna, Mercurius, Iupiter, Mars, Saturnus, electrum. De mineralibus exemplum, vt ſales, atramenta, alumen, vitriolum, arſenicum, auripigmentū, de metallis quæ originem ex Mercurio ducunt. Sunt autem ductibilia & liquabilia omnia metalla, quæ originē ex Mercurio duxerunt: quia materia eorū eſt ſubſtantia aquea, mixta cum ſubſtātia terrea commixtione forti, vt vnum ab altero ſeparari non poſſit: quare congelatur ſubſtantia aquea illa cum frigore magis poſt actionem caloris, & erunt ideo ductibilia ſeu fabrilia: & non congelatur ſola aqua niſi cum ſiccitate terreſtri, quæ alterat aquoſitatem, cùm in ipſis humor nō eſt vnctuoſus: quia congelatio eorū eſt ſiccitate terreſtri, ideo faciliter non ſoluuntur, niſi per actionem caloris vehementem in ipſis, ſecundùm quod ſunt fortius, ac fortiter commixta,

Digitized by Google

Quomodo ex Mercurio generantur metalla in ſpeciali. CAP. III.

Rerum omnium liquefactibilium natura ex argento viuo eſt & ſui ſubſtãtia, eò quòd propter idem argentum viuum coagulatur ex vapore, ſiue calore ſulphuris albi vel rubei non vrentis. Vnde Ariſtoteles quarto Meteororum: Si ſulphur album non vrens fuerit, congelat Mercurium in argentum bonum. *Si verò* ſulphur fuerit purum cum rubore claro, & in eo fuerit vis igneitatis ſimpliciter non vrentis, congelat in aurum putiſſimũ melius quàm minera produxit: quia omne ſiccum naturaliter bibit ſuum humidum, vt in ſuis partibus ſit continuatum. *Vapor ergo ſulphuris argentum viuum coagulantis, eſt ex ſubſtantia* terrea, ſubtili, aërea, decocta & digeſta à commixtione prima, ſibi vnita actione caloris, poſtea eleuata, decocta, & digeſta, donec habeat vim ſulphuream coagulandi argentum viuum *in* corpora metallica. Sed quando ſulphur *fuerit* ſimplex vel adurens, perfectionem vel imperfectionem cauſat in metallis, ſicut pòſt patebit exemplum de his, quòd ipſorum prima materia ſit argentum viuum: quoniam cùm liquefiunt, per calorem cõuertuntur in ipſum. Certum eſt ipſa antea fuiſſe argentum viuum, quia omnis res de eo eſt, in quod reſoluitur. Exemplum de glacie.

Di

De generatione Mercurij & quæ metalla ex eo generantur. CAP. IIII.

Argentum viuum in prima ſui radice eſt compoſitum ex terra alba, ſubtili, nimiũm ſulphurea, cum aqua clara fortiter admixta, donec fiat ſubſtantia vna non quieſcens in ſuperficie plana, nec adhæret tangenti ratione ſiccitatis, quæ alterauit aqueitatem in ipſo. Eſt autem homogenium in natura: quia aut totum remanet in igne & fixatur, aut totum euolat in fumum, cùm ſit incombuſtibile & aëreum. Et hoc eſt ſignum perfectionis. Et ideo cùm priùs in terra ſulphurea decurrit calefactum, ſuperius aſcendit. Vnde eius natura eſt, vt per calorem ſubtilietur. Veruntamen continua ſublimatione nimiùm depuratur, decoquitur & inſpiſſatur, ac per ſulphur album & rubeum gradatim congelatur. Quãdoquidem ſulphur diſſoluitur multoties, & priùs coagulatur argẽtum viuum ſublimatum, inceratum caloris actione, donec vix in millib. annorum ſucceſſiuè opere naturæ in metallum perfectum coagulatur. Ex hoc quidem in vaſis mineralibus ipſa natura operatur metalla. In iſtis ergo operibus, naturam imitari oportet quicunque vult medicinam perficere ab imperfectione perfectam: licet ipſa corpora differãt compoſitione ſua ab argento viuo, quæ ab eo generãtur, eo modo quo ipſum fuerit purum,

vel impurum, ex ſulphure mundo, vel immundo. Si enim argentum viuum coagulatur ex ſulphure puro, in quo eſt vis igneitatis, ſimplex erit aurum. Si verò ſulphur fuerit malum & debile, & Mercurius bonæ ſubſtantiæ, conuertit ipſum in æs. Si verò argentum viuum fuerit ponderoſum, terreum & immundum, & ſulphur immundum & fœtidum ac terreum, & fixæ ſubſtantiæ, fit inde ferrum, quod poſtea non faciliter funditur. Stagnum verò videtur habere argentum viuum bonum, ſulphur verò malum non bene mixtum, ideò inter dentes cauſat ſtridorem. Plūbum habet groſſum argentum viuum, malum, mali ſaporis & fœtidi, ac virtutis debilis, vnde aſſiduè per ignis violentiam corrumpitur. Sic differunt corpora metallica ab argento viuo, ſecundùm quod ipſis ineſt ſulphur extraneum vel adurens. Quòd ſic conſideratur quæ virtus ſit in ipſis, cùm multa quātitas ſulphuris eſt imperfectio, & multa quantitas argenti viui eſt in ipſis perfectio, cùm argentum viuum ſit incombuſtibile & aëreum, quoniam ſulphur comburit & comburitur, & perfectum in omni opere impedit. Hæc ſunt verba Ariſtotelis quarto Meteororum: Non eſt credendum quòd Philoſophi in aliquo mendacio reperti ſunt: ergo ipſis ſummè eſt credendum.

De

De formatione mirabilium quæ originem ex Mercurio non ducunt. CAP. V.

Suntautem minora ſeu media mineralia ſecundùm quod dictum eſt, quæ originem ex Mercurio non ducũt. Et horum quædam ſunt ſales quæ liquefiunt humido faciliter, vt alumẽ, ſal ſimplex, ſal armoniacum, ſal. lapideum, & omnia genera ſalium. Et quædam ſunt virtuoſa, nec liquefiunt ſolo humore faciliter, vt auripigmentum, arſenicum, ſulphur, cùm aqueitas ſulphureorum corporum eſt commixta cum terra viſcoſa, commixtione forti cum feruentia caloris, donec facta ſunt virtuoſa, & priùs coagulata ſunt ex frigore. Atramenta verò compoſita ſunt ex ſale & ſulphure & lapidibus, & creditur in ipſis vis mineralis aliquorũ corporum liquabilium, quę ex eis fiunt, vt calcantum, & olocari ager: qui generantur ex maioribus granis atramenti, & non ſoluuntur, niſi ſoluatur ſalſedo cum ipſis quæ eſt in ipſo ſulphure, & priùs congelantur in frigore. Et illud iam accipit vim mineralem ab aliquibus corporibus, naturaliter in terris exiſtentibus. Quod accipit vim ferream, erit rubeum & terreum, ſicut olocar. Quòd autem vim accipit aëream, hoc erit viride calcantum. Vnde poſſibile eſt iſta duo, ſcilicet olocar, & calcantum ab ipſo generari, cùm tamen hæc omnia prædicta participant in vi minerali cum metallis.

Digitized by Google

Sed corpora metallica ex ipſis artificialiter fieri nõ poſſunt, cùm ſint alterius naturæ, & cum metallis ex prima materia propinqua, ſcilicet cum Mercurio originem non duxerunt, ſed ex argento viuo. Non nego quin cum ipſis metalla poſſunt purgari aut diſſolui, vel forma ſophiſtica per ea introduci, ad decipiendum homines, propter quod plumbi nigredo abſtergi poteſt, verumtamen plumbum, ſemper manet plumbum. Sic artifices poſſunt facere congelationes per ea: id eſt, extrahere humidum ex Mercurio cum rebus ſiccis, vt videatur Mercurius coagulatus, ſed illa coagulatio eſt peſſima. Vnde Ariſtoteles: Sciant Alchimiſtę, ſe ſpecies rerum permutare non poſſe, *ſed ſimilia illis facere poſſunt*: id eſt, tingere rubeũ *citrino, vt videatur aurum*, & album tingere colore quo volũt, donec fiat *multũ ſimile* argento: vt hi qui coniungunt ſtannum, cuprũ & Mercurium, & inde faciunt argẽtum ſophiſticum. Et fit etiam purgatio per mineralia *in* metallis, & non eſt impoſſibilis, & contra *hæc* non ſtat ratio, ſed cõtra verum aurum & argentum, quod nequaquã in natura & arte fieri conceditur, niſi per corporum in primam materiã reductionem. Sic ſpecies rerum tranſmutari poſſunt, vt priùs Ariſtoteles ſubdit. Et hoc nõ fit per ſolam liquefactionem, ſed per congelati Mercurij reſolutionẽ, cum ſui ſpiritus admixtione corpus in Mercurium transformatur.

De

De differentia generationis ſulphuris vulgi, & ſimplicis & Mercurij.

CAP. VI.

Cùm dictum ſulphur cauſans metalla, eſt elementum metallorum cum Mercurio, nunc pono differentiam in Mercurij generatione, & ſulphuris, licet bene ex vtraque parte cauſent metallum, ſcilicet Mercurio eſſentiali, & ſulphure ex parte accidentali. Tamen illud ſulphur adhuc eſt duplex, viuum ſcilicet & vrens. Viuum cauſat metalla, quamuis adhuc bene differunt vnum ab alio, ſecundùm quod plus exiſtit viſcoſitate terræ infectum, cùm tamen ſulphur ſimplex viuum, cauſans aurum & argentum, non eſt niſi vapor calidus & ſiccus, generatus ex puriſſima ſiccitate terreſtri, in qua omnib. moribus prædominatur ignis, & illud dicitur elemētum cum Mercurio metallorum. Sed generatio ſulphuris vulgi, differt à generatione Mercurij, vt ſuprà dictum eſt: quia aqueitas ſulphuris vulgi, eſt commixta cum terreſtreitate viſcoſiſſima, cum feruenti calore, & facta ſunt vnctuoſa. Sic generatio Mercurij differt in parte ſecunda à generatione iſtius ſulphuris, cùm ſit generatum ex terra ſubtiliſſima, alba, ſulphurea, cum limpidiſſima aqua, quóniam tranſparet admixtione fortiſſima, ita quod vnum ab alio ſeparari non poteſt, donec non quieſcat in ſuperficie plana,

nec adhæret tangenti propter ſiccitatem terræ, quę alterauit aqueitatẽ ratione fortis commixtionis, & ideo eſt elementum cum ſulphure ſimplici omnium ductibilium, vel propè ſimile eſt aliquibus ductibilibus. Et ideo propter concordantiam aliquo modo ipſorum in generatione commiſcetur ſulphur Mercurio; & vnum alterat in natura. Quare vnumquodque corpus metallicum in ſe ſulphur expreſſè habere dignoſcitur, cùm liquefit calore ignis, ibi apparet Mercurius, & ſulphur Mercurius in ſubſtantia, ſulphur in colore, & in cute rubea ſuperiùs natante. Sic proprium eſt vnius, quod ſit adhærentia alterius, eum vnum ſine alio in metallum generari non poteſt. Et in quantum ſulphur eſt magis ſimplex, in tãtum *magis gaudet & cohæret Mercurio* ſimplici & mundo, ac fortius cũ *altero coniungitur*, & ſic perfectiora tunc ex ipſis generantur metalla.

Quæſtio.

Cùm generaliter Philoſophus loquatur, quòd ſulphur coagulat, dicendum quod non. Quia omne ſulphur vulgi ſecundùm Philoſophum, metallis eſt extraneum & contrarium. Auicenna: Non intrat in magiſteriũ quod non eſt ortum ab eo. Quia ſemper inficit & denigrat, & corrumpit, quocunque modo per artificium præparetur. Eſt enim ipſum, ignis infectus, ergo fuſionem impedit. Si verò calcinatur, in terream redit ſubſtãtiam, vt puluis mortuus.

Digitized by Google

tutus. Quo ergo modo poteſt alijs vitam inſpirare? Habet enim duplicem ſuperfluitatem, ſcil. inflammabilem ſubſtãtiam, & terream fæculentiam. Igitur per hæc conſidera ſulphur vulgi non Philoſophorum eſſe, cùm ſulphur Philoſophorum ſit ſimplex ignis viuus, alia corpora mortua viuificans, & ea maturans, ita quod naturæ defectum ſupplet, cùm ipſum ſit ſuperfluæ maturitatis, ſecundùm quod in natura ſua ſit perfectum, ac per artificium magis ac magis depuratum. Vnde Auicenna: Tale ſulphur non reperitur ſuper terrã, niſi in quantum exit in iſtis corporibus Sole & Luna, & in alio, quod eſt illud, quod nulli dicitur, niſi ex parte Dei ſibi reueletur. In Sole autem perfectius: quia magis eſt digeſtum & decoctum.

Quomodo poßibile ſit minora metalla, artificialiter fieri metalla. CAP. VII.

Sed quia in præcedenti capitulo determinatum eſt, minora metalla artificialiter impoſſibile fieri metalla, propterea hic reſtat fore probandum. Primò ſic: quia minora metalla de prima metallorum materia, quæ eſt Mercurius, non ſunt generata: quia generatio eorum cum generatione Mercurij in primis differunt in forma, in natura, in cõpoſitione, ideo etiam fieri metalla non poſſunt: quia rerum vnius ſpeciei, vna eſt materia prima, & ſperma ex quibus generantur.

Digitized by Google

ſunt damno apparenti. Et iſtæ ſunt rationes: Capilli humani, cerebrũ, ſputum humanum, lac mulierum, cruor humanus, vrina, ſtercus, embrio, menſtruum, & ſperma, oſſa mortuorum, oua gallinarum, & ſimpliciter in omnib. animalibus brutis, piſcibus & volatilibus, vermibus, & carnibus, ſcorpionibus, bufonibus, baſiliſco naturali & artificiali, in quo maxima truſa eſt. In teſtudinibus, & ſuccis quarundam herbarum, & floribus arborum, & *ſpecialiter* in his, videlicet herba lunari & *ſolari*, quæ dicitur toxicum, & in omnibus in quibus finxerunt nomina ad placitum ſuum, ſecũdùm metalla decipientes ſe & alios, volentes cum peſſimis rebus optimam perficere, & naturæ defectum *cum talibus adimplere, in ijs* nullam virtutem *imaginantes veraciter, nec* ſcrutantes, volentes ſtercus ſeminare & metere triticum, quod vſui videtur impoſſibile. Vnde dicitur: Si quæ homo ſeminauerit, hæc & metet. Ergo ſi ſtercus ſeminat, merdam quoq; & metet. Quare non eſt mirum quod vix vnus *inter* mille, aut nullus de talibus perficit. Semina aurum & argẽtum, & afferet tibi fructum milleſimum, cum labore tuo, mediante natura: quia ipſa ſolum habet quod quæris, & nulla alia res mundi, cum alia omnia vt fœtida, & naturę cedunt per ignis aſſiduitatem, & examen. Sunt & alij Alchimiſtæ in mineralibus minoribus laborantes, ſcilicet quatuor ſpiritibus vt in ſul-

in ſulphure vulgi, arſenico, auripigmento, & ſale armoniaco; volẽtes ex his tincturam perficere, ſed hoc facere non poſſunt, vt patet per diffinitionem tincturæ. Quia tingere non eſt aliud quàm tingẽdo tinctum in naturam ſuam transformare, & ſecum ſine vlla transformatione permanere, & docens naturam contra ignem præliare. Nam tingentis & tincti natura concordat. Exempli gratia: Si ex auro vel argento tinxeris plumbum, vel ſtannum, vel aliquid aliud tale, hoc concordat in naturis: quia originem ex vtraque parte ex Mercurio duxerunt, maturum immaturo coniungitur, vt immaturũ ſecum in tali via perficiatur. Sed cùm iſti quatuor ſpiritus ſint alterius naturæ cum metallis, vt ſufficienter priùs dictum eſt: ideo ſi tingere debent, quæro vtrum debeant conuertere, vel conuerti? Si conuerti, tunc tinctura non eſt, vt patet per diffinitionem. Si conuertere, ergo tingendo conuertit in ſuam naturam quæ eſt terrea, natura metallicæ naturæ extranea, ideo metallum tingendo facere non poſſunt. Quia autem tingendo conuertit in ſuam naturam probatur: quia omne generans generat ſibi ſimile. Sed quia hic tinctura quatuor ſpirituum generans eſt, terra igitur generabit ſibi ſimile, quod eſt terreum ſicut ipſum. Sic & iſtam tincturam & omnem aliam quæ non inuenitur in proprietate naturę deſpicias cum alijs vijs extraneis: quia in ipſis non eſt

N

aliud quàm rerum conſumptio, temporis perditio & laboris, cũ omnia alia apparentia ſunt, & non exiſtentia metalla, quæ per minora mineralia vel conſimilia fuerint laborata. Ergo ſtultum eſt quærere in re, quod in ea non eſt, & cætera: vt in rebus fœtidis & vſtibilib. quærere aurum & argentum, &c.

Iterum de ſulphure Philoſophico ſimplici non vrente. CAP. VIII.

Philoſophi ſubtiliter ſunt imaginati, quomodo in iſtis corporibus perfectioribus ſulphura illa elicere poſſent, & ipſorum qualitates per artem purgare, vt hoc haberent in arte, mediante natura, quod in ipſis antea non apparuit, *quamuis plenariè* & occultè priùs habuerunt. *Et hoc nequaquam fieri* concedunt ſine corporis ſolutione & in *primam* materiã reductione, quod eſt argentum viuum, ex quo facta ſunt ab initio, & hoc abſque vlla permixtione rerum extranearum, quæ extraneæ naturæ lapidem noſtrum non emendant, *quoniã* nihil conuenit rei, niſi quod propinquius eſt ei, cùm ſit medicina ſimplicis ac virtualis naturæ, ex aqua mercuriali producta, in qua aurum & argentum priùs ſunt ſoluta. Exempli gratia: Si glacies ponitur in aquam ſimplicem, ſoluitur in ea per calorem, & redit in primam ſubſtãtiam aqueam, & ſic aqua tingitur ex virtute etiam occulta quæ fuit in glacie. Si autem glacies

glacies non reſoluitur per calorem in aquam, non coniungitur aquæ in qua iacet, nec illam aquam tingit ſua virtute quę in ea antea coagulata fuit, ex parte ſpecierum. Sic eodē modo ſi corpus non reſolueris in Mercuriū, cum Mercurio occultam virtutem ex eo habere non potes, ſcil. ſulphur digeſtum & decoctū per opus naturæ in minera. Sic enim lapis eſt vnus, vna medicina, quæ ſecūdùm Philoſophos dicitur Rebis ex bina re, ſcilicet ex corpore & ſpiritu, albo vel rubeo, in quo multi fatui errauerunt.

Quomodo ſulphur rubeum eſt in Sole, & album in Luna. CAP. IX.

Cùm dictum ſit quòd ſulphur Philoſophorum rubeum exiſtat in Sole, per maiorem digeſtionem, & ſulphur album in Luna per minorem digeſtionem. Vnde Philoſophus: Citrinatio nō eſt aliud quàm completa digeſtio. Nam calor agens in humidum, primò generat nigredinem, & agens in ſiccum cauſat albedinem: quam albedinē ignis, ſi tranſcendit agens in eo, mutat in puriſſimam citrinitatem. Hæc omnia in calcinatione plumbi attendi poſſunt. Etiā dicit Philoſophus: Quia iam actu vnumquodq; perfectorum corporum ſuum bonum ſulphur cum Mercurio contineat, ſcilicet aurū aureum, & argēteum. Ideo ſulphur album per citrinum eſt aurum. Quamobrem ſulphur in eo eſt ſulphur rubeum: id eſt, ignis ſubſtantia,

qui hoc album plus digeſſit. Et ſic ſulphur album & rubeum ex vtraque parte exiſtit in Sole. Quare ignis eſt perfectio eius, & in igne generatum eſt. Et ideo amicabiliter gaudet natura ſuæ igneæ naturæ. Vnde aliquæ res extraneæ hoc in corporibus cauſare nõ poſſunt, cùm ars non ſit aliud mediante natura, niſi decoctio & digeſtio illius naturæ per ſimplicem laborem. Exempli gratia: Mane cùm ſurgo, & video vrinam meam albam, iudico me parùm dormiuiſſe, tunc repono me iterum ad dormiendum, & accepto ſomno, vrina citrinatur. Et hoc propter maiorem digeſtionem caloris naturalis in me exiſtentem. Sic ſequere naturam per artem, *ſimiliter decoquere, digerere, maturare ſubſtantialiter*, cùm iam in actu natura contineat in ſe *ignem naturalem quo maturatur*. Hoc aliæ res non habent, ideo dare non poſſunt. In Luna non eſt niſi ſulphur album ſimplex, non tamen digeſtum ſicut rubeum, nec ſic à nigredine priuatum per actionem caloris, quem in ſe naturaliter continet. Sed ignis ſpecies eſt obtecta & occultata, agẽs in ea plus per artem quàm per naturam. Et ideo non eſt impoſſibile quòd ars mediante natura hoc plus digerat & perficiat, cùm naturaliter intendat perfici, ſed per ſe non poteſt, niſi moueatur arte & operatione. Sed iſti labores, vt credo, non perueniunt ad hominem duræ ceruicis. Et ideo non fit verum aurum, niſi fiat

ita

ita digeſtum & decoctum, vt melius melioret peius. Quia omnium Philoſophorum intentio eſt, cum meliore peius perficere. Quod fatui contrariè intelligunt: quia cum peiore melius perficere nituntur. Et hoc quærunt in re, quod nunquam fuit in illa, ſcilicet aurum & argentum in rebus aduſtibilibus, vt ſuprà dictum eſt.

Quod in alijs ægris corporibus non eſt vtile hoc ſulphur quærere, quia ibi non eſt, CAP. X.

Quæri non immeritò poteſt, vtrum ex alijs ægris corporibus, hoc ſulphur album & rubeum ad tingendum Mercurium elici poſſit: Dico quòd non, quia priùs dictum eſt, quòd non eſt aliqua res maioris temperantiæ, quàm in iſtis duobus corporibus reperitur; quibus inſunt radij tingentes, cùm priùs dictum eſt, quòd ægra corpora in ſe contineant ſulphur fœtidum & aduſtibile, & non virtualis naturę, ſicut in iſtis, &c. Cùm omnis ars non valeat, niſi præhabita natura, quam ſequatur. Poſſes tamen cum minoribus mineralibus purgare metalla; quibus purgatis tamen adhuc non habent auream & argenteam naturam in ſe: quia digeſtio & decoctio aurea nõ fuit in illis, ſicut in alijs, nec ſulphur ita maturum. Et ideo ipſis immaturis ſuccurrendum eſt cum maturis vt maturentur. Igitur non tingunt ſed tinguntur,

Digitized by Google

quia tinctura auri & argẽti proportionabilem naturã habet cum ipſis ſcilicet immaturis vel imperfectis, quia originem ex Mercurio traxerunt. Ex his manifeſtè patet quòd minora mineralia tingere non poſſunt, quia corpora metallica imperfecta, quæ non conueniunt cum auro & argento ex parte Mercurij maturi, tingere non poſſunt, nec naturam auri vel argẽti infundere. Et ideo non eſt tingẽdum niſi cum illis quibus ineſt virtus tingendi. Tinge ergo cum auro & argento, quia aurũ aureum tribuit colorem & naturam. Quare omnia alia deſpicias, quibus non ineſt virtualiter ſeu naturaliter virtus tingẽdi, cùm in ipſis non ſit fructus, ſed ſolùm perditio rerum & ſtridor dentium.

Quomodo aurum curet infirmitates hominum & ægra corpora metallorum.

CAP. XI.

Cùm autem inter vulgares & Philoſophos aurum formam teneat, quod in prima ſua diſpoſitione manẽs, lepram curet, & plures alias virtutes habeat: hoc autẽ eſt propter eius completam digeſtionem, quia excellentia ignis in eo agens, omnes malos humores conſumit in corporibus ægris exiſtentibus tàm ex cauſa calida quàm frigida. Sed hoc argentum facere non poteſt, quia tantam ſuperfluitatem ignis non habet, nec tantum eſt digeſtum & decoctum naturali maturitate. Tamen iſto non obſtante,

ſtante, igneitatem occultè & virtualiter habet, ſed non ita plenè, quia adhuc ignis non facit tales qualitates elementales ſicut in auro. Et ideo argentum in ſua prima diſpoſitione manens non curat lepram ita potenter, niſi priùs per artem digeratur, quouſque habeat gradus ſummos auri in omni maturitate: quare alia ægra corpora metallica minus curant infirmitates, ſecundùm quod magis differunt in imperfectione & maturitate ab eis, & ex defectu ſulphuris infecti, & fœtidi, & vrentis, ex quo, generatione & coagulatione ſua facta ſunt ab initio, & ideo non curant. Cùm ergo aurum tanti vigoris ſit apud vulgares, & hoc in ſua prima diſpoſitione manẽs, quare non mirum, ſicut expertum eſt, ſi aurum in medicinis per artis miniſterium ſequentis naturam redigatur, & eius virtus ſubtilietur per digeſtionem decoctionis, & qualitatum purgationẽ, quòd multas ſeu omnes ægritudines habeat tunc curare. Quod patet per Arnoldũ de Villa noua peritiſſimum medicum, qui dominum Innocentium Papam cum hac medicina ab infirmitate, cæteris medicis incurabilem liberauit. De ſene facit iuuenem, & reuiuiſcere facit, ſeruat ſanitatem, corroborat naturam, & omnem ægritudinem corporis expellit: venenum à corde declinat, arterias humectat, contenta in pulmone diſſoluit, breuiter totum corpus habile reddit. Eſt ita precioſum quòd nullus

habet exſoluere, & ita rarum quod nullibi poteris reperire: ergo, &c. O fœlix ſcientia cum ſciente, qui eam habet, incomparabilem theſaurum poſſidet, in ſalubri conſtellatione natus eſt, & in hoc ſeculo ſuper omnes ditatus, coram Deo & hominibus honoratus: quia nõ per vſuram & fraudem vel falſis mercimonijs, & pauperum ſpoliationem, nec per ſubditorum oppreſſionem, ſicut iam potentes Mundi ditantur: ſed per laborem manuum & induſtriam ingenij hic theſaurus acquiritur: ergo beatus. Philoſophi veritatem cognouerunt, ideo eam ſcientiam poſuerunt ſuper naturæ motum, & modum eius imitantes, nunquam aliquis Philoſophus repertus eſt mendacium poſuiſſe, *licet obſcurè locuti ſint, & hoc propter eius nobilitatem fecerunt. Aliqui ſcribunt in libris ſuis mendoſis & altercatis.* Caue tibi ab odore eius, ne te interficiat. *Ecce* qualis medicina & contrarietas, quæ cùm ſanare debet, inducit mortem. Non eſt mirum, quòd res intoxicatiuæ ex venenis compoſitis, hæc facere poſſunt. Videte fatui quomodo veſtra opera differunt ab opere naturæ. Quare fatigamini in huiuſmodi rebus altis ad quas venire non poteſtis taliter laborando, niſi miraculoſè eueniat, vt accidit beato Ioanni, qui de virgultis fecit aurum. Dico vobis qualis eſt medicina, tale fit & aurum. Cùm res fœtidas ſeminatis, merdam metetis. Reuertimini ad

viam

viam veritatis propter voſmetipſos. Conſulo vobis ſtudere, dicta ſapientum reuoluere, ex quibus veritatem elicite, non caſualiter ad opus accedite. Non aduertatis Recipe recipe, hoc & hoc, neſcio quid, & fac taliter, neſcio qualiter: Inſtrue me hoc, & ego docebo te illud. Sic deceptus alium decipit, & ſic totus Mundus per tales eſt defraudatus. Cæcus enim ſi cæco ducatum præbeat, ambo in foueā cadunt. Vbi enim videris, recipe, cogita quòd ſignificet decipe, mutato r in d.

Quæ particularia ſunt perficiuntur in hac arte. CAP. XII.

Vniuerſaliter omnibus intuētibus ad quos pręſentes deuenerint ſermones, declaro. Quia in totius artis ſerię non ſunt niſi duo particularia, quæ particulariter perficiuntur ſecundùm Philoſophos & naturam. Primum particulare, tàm in albo quàm in rubeo exiſtit in Mercurio, ſine adminiſtratione medicinę perfectæ. Quamuis bene corpus cum quo perficitur in ſe occultè ipſius tincturam continet, veluti natura requirit.

Primum, quod in eo particulariter perficitur ex vtraq; ſpecie rerum eſt illud. Cùm Mercurius ex prima materia omnium metallorum compoſitus ex terra nimium alba, ſulphurea & aqua clara. Et ideo, albedo terræ tranſparet limpiditatē aquæ, & eſt color in eo albiſſimus,

Digitized by Google

quod ſuæ naturæ vicinius eſt; ſcilicet aurum & argentum, &c. Sed alter Mercurius ex corporibus cōgelatus hoc facere non poteſt: quia per congelationem illud crudū ſulphur, quod antea fuit in eo, eſt alteratum in natura, non corrodit ſicut primum, nec ſe ratum aperit. Et ideo vna vis non mittitur in aliam, ſed vnum quodq; per ſe manet. Bene quidem fluctualiter ſunt coniuncta, ſed naturaliter ex vtraque parte ſunt ſerata. Quare per examen, & aſperitatem ignis imperfectum comburitur, perfecto manente: quia vna natura alteri ſuccurrere non poteſt. Sed cum argento viuo crudo hoc facere poteſt, ſcilicet naturas reſerare & aperire, vt vnaquæq; res vicina, ſit ſuę naturæ adiuuamen. Ideo ſi diſſoluitur argentum, inueniet argenteam naturam: & ſi aurum, inueniet auream: ſi plumbum plumbeam, &c. per ipſorum ſulphur congelatur. Vnde Philoſophus: Sed non alia corpora quæ ſuam naturam non participant ſicut tu quæris in multis fœtidis rebus & immundis. Et ideo particulariter poſſibile eſt ex vtraq; parte ex eo fieri aurum & argētum, & in alijs corporibus non, vt audiuiſti.

Nota, duplex eſt ſolutio corporum in Mercurium, per Mercurium, & in aquam Mercurialem: Prima ſolutio requiritur ad particularia: Secunda ad vniuerſalia.

Prima ſolutio corporum in Mercurium non eſt alia, niſi reſolutio: id eſt, per ſolam reſolutionem

tionem ſeratum aperitur, propter ingreſſum naturæ vnius in aliam, & iſta reſolutio eſt in particularibus.

Secunda ſolutio eſt in aquam Mercurialem, & fit vniuerſaliter. Et illa fit, non per ſolam diſſolutionem ſulphuris immaturi in Mercuriũ, ſed per putrefactionem corporis & ſpiritus in humido. Cùm putrefactio omnium naturarum ad inuicem ligatarum eſt ſolutio & ſeparatio. Et ſic partes ligatæ ab inuicem ſeparantur, & vnaquæq; pars ab alia: & hoc fit per ſeparationem & ſolutionem elementorum, quæ in generatione Mercurij ſunt connexa, ſcilicet aquæ & terræ. Et eædem partes dum purgantur in natura per conuerſionem coniunguntur, & plus ſe diligũt propter eorum mundificationem, quàm antea in natura. Sed hæc ſeparatio fieri nõ poteſt in corporibus niſi per ſpiritum, ſic ars tranſcẽdit naturam in vna via, licet artificialia bene ſubitò fiant, quæ tamen antea naturaliter prolixa fuerunt. Non tamen credas, quòd hæc ſint elementa vulgaria, ſcilicet aqua nubis vel conſimilia. Sed frigidum & ſiccum terra, frigidum & humidum aqua, humidum & calidum aër, calidũ & ſiccum ignis. Et ſic ſunt in naturis elementorum. Tamen nequaquam ars poteſt partes connexas in generatione ita ſeparare, quòd ſimpliciter in elementa quæ fuerunt tranſmutentur, cùm prima natura vnam qualitatem mutauit in aliam,

Digitized by Google

Digitized by Google

opinionem quorundam in hac arte, &
itur ars Philoſophica verbis pau-
ciſsimis. CAP. III.

oniam apud pleroſque Philoſophiæ
s conceſſum eſt, ipſa metalla ſulphure
rio generari, arbitrati ſunt nonnulli,
☿ cùm ſint metallorũ radix & ma-
pi debere, & tantiſper decoqui, do-
rpus metallicum eſſent conglutina-
idē ſi profundius in naturæ ſanctua-
endiſſent, ad huiuſmodi ſtolidas o-
neutiquam deueniſſent. Quamuis
hur & ☿ quodámodo metallorum
e primam coagulationẽ fuerint, mo-
non ſunt, cùm ad aliam naturam ſint
vnde relinquitur, ex ipſis non poſſe
d corpus metallicum. Cùm item
vinculum, quo Venus & Mercurius
roportione coeant. Quare non ſunt
a ea, ſed potius id, quod ex ipſis in
æ eſt plenè decoctum, & illud qui-
ſimum: cuius ſimile comperies in
etabili. Manifeſtum eſt cunctas ar-
lores & herbulas, ex aqua & vnione
lis progigni. Et ſi arborem aut her-
icere coneris, nõ terram aut aquam
potius id quod ex ipſis eſt, veluti
ut ſemen, quæ terræ omnium pa-
nio cõmiſſa, & ſuæ naturæ alimento

Digitized by Google

illarum rerum ſimilitudines per cõceptum in ſe imprimens, naturæ veſtigia lineationesquè miro modo proſequitur. Ita vt ſi ingenium hominis in quibuſdam aliquãdo non opituletur, ipſam naturam ab operatione ſua palam eſt defeciſſe. Ars etenim naturam, adiumento naturę nonnunquã corrigit, ſupplet, & quodammodo (præſertim in hac magnifica mineraliũ rerum diatribe) ſuperare videtur. Quod à priſcis illis Philoſophis iamdudum in memoriam eſt conſecratum. Duo ſunt Philoſophorum genera. Quidam naturam duntaxat per ſe inueſtigantes, virtutem ac potentiam quam habent res ſublunares, tum ab elementarijs qualitatibus, tum à cœlo & ſtellis, literarum monimentis *tradidere, vt ſunt Medici*: Et quidam alij, qui animantium *naturas, arborum, herbarum*, metallorum & lapidum precioſorum deſcripſerunt. Alteri longè quidem ſplendidiores, non ſolùm naturam, ſed ipſum denique naturæ arcanum, eiusque penitiora adyta, ſagaciſſimè ac argutiſſimè penetrantes, veriori vocabulo Philoſophi nomen ſibi vſurparũt. Sed quia natura ex duobus ſulphure & Mercurio cuncta producit metalla, nobisquè ſuperiora corpora ex eis generata cum inferioribus reliquerit, certum eſt, diligentes eadem ex tribus ſuis operationibus conficere, & inferiora corpora ad naturam & perfectionem corporum ſuperiorum deducere poſſe.

Digitized by Google

Refellit opinionem quorundam in hac arte, & ponitur ars Philoſophica verbis pauciſsimis. CAP. III.

Et quoniam apud pleroſque Philoſophiæ ſtudioſos conceſſum eſt, ipſa metalla ſulphure & Mercurio generari, arbitrati ſunt nonnulli, ſulphur & ☿ cùm ſint metallorũ radix & materia, accipi debere, & tantiſper decoqui, donec in corpus metallicum eſſent conglutinata. Iſti quidẽ ſi profundius in naturæ ſanctuarium deſcendiſſent, ad huiuſmodi ſtolidas opiniones neutiquam deueniſſent. Quamuis enim ſulphur & ☿ quodámodo metallorum radix ante primam coagulationẽ fuerint, modò tamen non ſunt, cùm ad aliam naturam ſint deducta: vnde relinquitur, ex ipſis non poſſe fieri aliquod corpus metallicum. Cùm item ignoretur vinculum, quo Venus & Mercurius in debita proportione coeant. Quare non ſunt accipienda ea, ſed potius id, quod ex ipſis in ventre terræ eſt plenè decoctum, & illud quidem puriſſimum: cuius ſimile comperies in natura vegetabili. Manifeſtum eſt cunctas arbuſculas, flores & herbulas, ex aqua & vnione terræ ſubtilis progigni. Et ſi arborem aut herbam producere coneris, nõ terram aut aquam capies: ſed potius id quod ex ipſis eſt, veluti ſurculum aut ſemen, quæ terræ omnium parentis gremio cõmiſſa, & ſuæ naturæ alimento

enutrita, luminisque ſolaris vibratione euo-cata, in ſpeciem arboris & herbæ ad ſuperficiem terræ debito tempore erumpunt. Pari modo ars ea diuina, ſemẽ è corpore perfectiori docet eximere, quod terrę Philoſophicę per artem præparatæ, immiſſum, & calore temperato in puluerem album aut rubeum iugiter decoctum, inferiora corpora ad naturam ſuperiorum traditur conuertiſſe.

Ponit, quare Philoſophi hanc artem quæſierint, quid eos ad hoc mouerit, & ſoluitur ea quæſtio: Quare ſpiritus in metallis non poßit ſibi ſimile propagare, cùm cuiuslibet rei ſpiritus, ſit generationis author.

CAP. IIII.

Cauſam autem potiſſimam, quare priſci illi Philoſophi hanc ſcientiam indagarint, inſpirationem Dei alacriter aſſerimus. Videntes enim Philoſophi cunctas res vegetabiles, animaleſque, tum cæteras res ſuo quodam ſpiritu ſe multiplicare, & ſibi producere, tranſmutationemque fieri in hoc Mundo inferiori per aërem, qui longo tempore ſingulas res corrumpere videretur, naturamq; alterius ſe motibus alterare, ſuborta eſt inter eos hæc quæſtio: Quare, videlicet, ſpiritus in metallis non poſſit ſibi ſimile propagare, cùm ex vno ſurculo multi coaleſcerent, & ex vno granulo innu-

mera penè grana ſeſe multiplicarent. Decretum eſt tandem diuino oraculo, ſpiritum eum craſſiori cohiberi materia, qui ſi ſublimatione quadam ad ignem ſecernatur, ſecretusque in ſua ſede connaturali conſeruetur, tanquam ſeminaria virtus, præter omne falſum, poſſit ſibi ſimile generare. Ex hoc cogitarunt Philoſophi, corporibus inferioribus perfectiſſimi corporis lucem & nitorem inducere, cùm inueniſſent metallica corpora ſolum penes decoctionem aut maiorem aut minorem inter ſe diſcrepare, omniumque metallorum Mercurium fuiſſe primam originem, cum quo metallicum auri Mercurio extrahentes, aurum ad naturam primam reduxerunt. Quæ quidem reductio cùm ſit facilis & poſſibilis, concluſum eſt à Philoſophis, trāſmutationem in metallis facilem & poſſibilem eſſe. Et cùm primigenij illi Philoſophi, aurum ad naturam primam reduxiſſent, influxu cœleſti vſi ſunt, ne rurſus metallum efficeretur, quale prius erat. Deinde naturam eius purificabant immundum à mundo ſeparātes. Quo facto eam rem, Philoſophorum lapidem tranſmutantem vocitarunt. Propter cuius confectionem diuerſæ operationes à diuerſis Philoſophis ſunt inuentæ, vt compleretur artificio id quod à natura eſſet relictum, cùm natura ipſa ſemper prona ſit ad ſui ipſius perfectionem.

Digitized by Google

Pertractat. Quid ſit lapis Philoſophorum, & agit primò de eius prima parte,

CAP. V.

Et quoniam Philoſophi eam peritiam miris verborum inuolucris, figurarumque vmbraculis adeò obſcurè declaraſſent, dubitatum eſt à quamplurimis, de Philoſophorum lapide. Quid nam ſit, & de quibus conficiatur? Quod ſi aures diligenter arrigere velis: Lapidem in duas ſecamus partes. Primam eius partem Solem terrenum dicimus, quod mihi tum priſci Philoſophi, tum recentiores teſtimonijs ſuis liquido aſtipulantur in Turba. Sine Sole terreno opus Philoſophicum nõ perficitur. Cùm omnes aſſerant, nullam tincturam eſſe veram, ſine ęre ſuo: *quia in ipſo eſt ſulphur ſapientum puriſſimum*, in quo natura ſagax continet ſementem ſuam. Et quemadmodum Sol, viuaciſſimos & penetrantes radios in hunc mundum elementarium diffundit & tráſuerberat: ſic Philoſophorum lapis, ex auro Solis, *vt ita* dicam, filio, Philoſophica operatione compoſitus in alia metalla ſeſe conſpergit, eaque ſibi virtute, colore & pondere æquiparabit in perpetuum. Et quia in auro ſunt omnia metalla, aurum meritò ante alia accipimus. Cùm etenim aurum vel argentum errare voluerimus, neceſſarium eſt eadem accipere. Ex homine generatur homo, ex arbore arbos, herba herbam

bam producit, & leo leonem, cùm quælibet res ſecundùm ſuæ naturę contemperamentũ, quam complexionem vocant, ſibi ſimile generet & producat. verius tamen Philoſophi aurum vel argentum non creant: ſed natura operantis ingenio mundificata.

Agit de lapidis parte ſecunda, vbi ſpiritus glorioſiſſimæ virgini D. Mariæ comparatur. CAP. VI.

Secundam lapidis partem Mercuriũ viuum dicimus: Qui cùm ſit viuus & crudus, corpora ipſa ſoluere perhibetur: quia in profundo naturaliter adhæret eis. Hic eſt lapis ſine quo natura nihil operatur. Vnde nobis Philoſophi conſulũt, vt non operemur niſi in Sole & Mercurio, quæ iuncta lapidem Philoſophorũ conſtituũt. Quis ergo Mercurij merita laude proſequi ſufficit, cùm ipſe ſit ſolus qui aurum tenue faciat: & qui tanta polleat poteſtate, vt ipſum Solem ad naturam primam poſſit redigere? quam poteſtatem nulla res in hoc Mundo habere dignoſcitur. De ipſo Mercurio ita dicitur: Eſt in Mercurio quicquid quærunt ſapientes. Mercurius Solem foliatum deſtruit omnem, hunc ſoluit, mollit, animam de corpore tollit. Si ſublimetur aqua vitę tunc generatur. Si quis ergo ex te quæſierit: Quinam ſint lapides? Reſpondebis: Solem & Mercurium eſſe lapides Philoſophicos. Iſti verò lapi-

des ſunt mortui ſuper terram, & nihil operantur, niſi quod induſtria hominis eis adminiſtratur. Auri ſimilitudinem profundã. Cœlum Æthereum fuit omnib. hominibus occluſum, vt omnes homines ad infernas ſedes deſcenderent, & ibi detinerentur perpetuò. Sed Chriſtus Ieſus Ætherei Olympi ianuam aperuit, & iam Plutonia regna patefecit, vt animæ eruerentur, cùm in vtero virgineo Spiritu ſancto cooperante, ineffabili *myſterio* profundiſſimoq; ſacramento conciperet Maria virgo, id quod erat excellentiſſimum in cœlis & in terra: & tãdem nobis progenuit Mundi vniuerſi Saluatorem, qui ſua exuberantiſſima benignitatę, omnes peccato deditos ſaluos faciet, ſi ſępe peccator ad eum ſę conuerterit. Manſit autem *virgo illæſa, atque illibata*: vnde non immeritò glorioſiſſimæ *diuę virgini Marię* æquiparatur Mercurius. Virgo etenim eſt Mercurius, quia nunquã in ventrę terræ aliquod corpus metallicum propagauit, & tamen nob*is* lapidem generat, ſoluendo cœlum, hoc eſt, *au*rum, aperit educitque animam: quam diuinitatem intellige: portatq; eam in ventre ſuo aliquantulo tempore, & tandem in corpus mundificatum tempore ſuo tranſmittit. Vnde nobis puer, hoc eſt, lapis naſcitur, cuius ſanguinę inferiora corpora tincta in aureum cœlum ſalua reducuntur, & permanet virgo Mercurius ſine labe, qualis antea fuerat vnquam.

Decernit

Decernit quare Philoſophi hanc peritiam occultarint, vbi ponitur laus artis, & inuehitur in Phomaſticem Zoilum. CAP. VII.

Quare autem Philoſophi hanc ſciētiam per ſimilitudines recedentes Allegoriasque obſcuras poſteritati, & ſapientiæ filijs commendarint, præcipuam ponit cauſam Hamul in Seniore. Vt attribuerent eam Deo glorioſo, qui reuelaret eam cui vellet, & prohiberet à quo vellet. Etiam Raſis in librum Luminū refert. Si enim omnia ſecundùm quod ſe habent enodare velim, nullus vltra prudentię locus eſſet, cùm inſipiēs ſapienti æquiparetur. Legitur etiam in fine Turbæ: Niſi enim nomina multiplicarentur in arte Philoſophica, pueri ſapientiam noſtram deriderent. Quare illos non magni facimus, qui diuinam eam peritiam cauillantur eſſe adulteram, à qua celeberrimi Philoſophi omnem omnium penè rerum notitiam, tanquam olim à Policleti ſtatua ſtatuarij fabri artis ſuæ furta & fila ſolebant accipere, abſurdiſſimum itidē foret ſuſpicari, antiquos illos venerandæ autoritatis Philoſophos, in hac præſertim rerum naturalium diatribe, aliquid falſitatis memoriæ commendaſſe, qui ſummam operam veritati inquirendæ ſemper accommodarunt, licet ad fidei naturæ ſalutiferę ſublimitatem ſummumque diuinæ eſſentiæ faſtigium non aſcenderint. Quis ergo niſi

Zoilus hanc ſcientiam non laudet, eamq; ſingulari fauore non proſequatur? A qua cunctæ penè detractorum artes ſunt depromptæ: à qua tot colores arti pictoriæ multum idonei ſumpſerunt exordium. Taceo artem monetariam; taceo eruditam eam medicorum deſtillationem, qua virtus, quam eſſentiam quintam vocant, elici ſolet. Quid de vaſis illis æneis dicam? quibus fulmina, & tonatio apud mortales citari ſolent, ſi modò aduerſus Chriſtianæ fidei ſacrilegos hoſtes eis vterentur? Eſt præterea ſcientia lapidis adeò ſublimis atque magnifica, vt in ea tota penè natura totaq; rerum vniuerſitas, tanquam in quodam liquido ſpeculo conſpiciatur. Habet etenim ſe inſtar Mundi minoris, vbi ſunt quatuor elementa & quinta *eſſentia, quam cœlum vocant, in* quo ſedem poſuit alia quædam *nobiliſſima eſſentia*, quam Philoſophi quidam omnipotenti Deo (cum pace loquor) ſanctiſſimæ atq; indiuiduæ Trinitati, ſoliti ſunt comparare. Quę nec ſit de natura cœli, nec de naturis elementorum, eamq; nomine peculiari animam mediam naturam vocitarunt. Et quemadmodum Deus mundi faber, vbique adeſt in hoc Mundo maiori: ita hæc eſſentia, quæ Dei appellatione cenſetur, vbique eſt in toto Mundo: id eſt, vitro Philoſophico. Et ſicut omnipotens Deus immenſus eſt & infinitus: ſic ea res quaſi innumera videtur in ſui ſimilis procreatione vſque ad finem

nem extremum Mundi maioris. Tunc enim natura generatiua ab omni re procreatili auferetur. Ex quibus verbis naturæ peritus colligere poteſt, lapidem multas partes tingere poſſe, quibus etiam multæ aliæ difficultates dilui poſſunt. Valeat ergo Ariſtarchus Theologus, qui diuinarum ſe literarum interpretem fateri non erubeſcit, & hanc naturę à Deo conditæ peritiam, qua Deus magnificentius atque ſublimius, poſt Sacras literas huic Mundo contulit nihil, ſuis impudentiſſimis conuitijs non veretur inceſſere. Dic mihi per Deum immortalem, quid eſt iniquius? quàm vt oderint homines quod ignorant. & iam ſi res mereatur odium, quid demum eſt futilius? quid abiectius? quæue maior eſt deliratio ac vecordia, quàm eam damnare ſcientiam, in qua nihil prorſus olfeceris? qui nec naturam, nec naturæ maieſtatem, nec proprietatem, nec occultas metallorum operationes vnquam didiceris? Crocitat ac blaterat itidem Iureconſultus ac Forenſis ille Rabula Philoſophiæ oſor maximus, qui ex miſerorum lachrymis venalis linguę malleo numiſmata ſibi cudit: qui ſacratiſſimos legum præteriens, per ambages gloſſematum totum Mundum ſuis dolis eſt perſecutus. Sed quid ſannas & Satyras perſequor? Maneant ſalebroſi iſti homines eorumq; pediſſequi in ſua opinione perpetuò, qui nihil ſapiunt quod caſtum, quod iucundum, quod ſe-

ſtiuum, quod denique ſe ductum ſit à vulgari diſciplina: quiq; nihil inclytum & celebre, ſed quippiam forſan gregarium è nigellis Cadmi filijs ſunt conſecuti. Sed quorſum hæc? Ego hanc lapidis Philoſophorum indaginem mihi familiarem ſelegi, eamque ſæpiùs appello, totius Philoſophiæ occultæ, aut Magiæ (haud quidem ſuperſtitioſæ, ſed naturalis) Mineruā vnicam, atque Margaritam præcipuam. Videtur tamen opinione indoctorum longè degenerare à ſtudio meliori, quod à voluntate diuina decretum eſt & conſtitutum.

Cap. 8. & 9. tractant de prima omnium rerum eſſentia, & diſcutitur hîc: Quid ſit natura, quid anima, media natura, quid anima Mundi. Vbi maximus ille error Philoſophorum, ponentium Mundum eſſe animal, confutatur: & diſſeritur, quòd tantùm ſit anima humana, participatu cuius brutalis anima videatur exiſtere, & quòd Sol ſit oculus Mundi, & cor Cœli.

CAP. VIII.

Libet nunc, candide Lector, aliqua de naturæ ſecretis è penu tum Philoſophico, tum Theologico in medium depromere. Cùm viderim multos è veteribus, tum etiam recentioribus ipſi naturæ indagandæ multum inſudaſſe, quæ toti Academiæ atque paleſtræ Philoſophicę vſui futura, nemo niſi mentis exors, inficias

inficias ibit. Sed hîc paulò altiùs repetenda ſunt naturæ cunabula. Non afficiaris ergo tædio, ſi aliquanto fecero digreſſum longiùs quàm huius fortè ſit inſtituti.

Glorioſiſſimus Deus omnium rerum opifex, & inenarrabilis author, ante Mundi exordium nullo indigus, ſed ipſe ſibi ſufficiens atque in profundiſſimo ſuæ diuinitatis ſacrario ſemper permanens, ex vberrima ſua bonitate volens res ab æterno cognitas prodire in eſſe, earundem in principio eſſentiam quandam creauit, crudis, vt ita dixerim, lineamentis, adhuc ineffigiatam, quam Moſes ille, quem Philoſophiæ Philoſophorum fontem ac primarium Antiſtitem appellare libet, modò terram inanem & vacuam, modò abyſſum & aquam; Anaxagoras verò Chaos confuſum. *Alij matrem Mundi, fundamentum atque naturæ vultum* ritè appellarunt. In cuius gremio cùm omnes res indiſcretæ atque indigeſtæ conſiſterent, neque formis proprijs eſſent conſpicuæ, ſpiritu Dei interueniente hunc Mundum viſibilem, ſecundũ Mundi intelligibilis exemplar & ſimilitudinem graphicè & ad amuſſim Dandalius conditor expreſſit atq; deſcripſit. Hinc cœlum ipſum in ſublimi ſuſpẽſum rutilis ignibus faberrimè decorauit, motumque eius & aſtrorũ ita compoſuit atq; digeſſit, vt per arcã cœli mirabili ratione decurrerent ad efficiendas ſuccedentium ſibi temporum varietates;

vtque res inferiores motu ac lumine ſuo caleſacerent, fouerent, & in eſſentia conſeruarent. Propterea res inferiores ſuperioribus, vt ouũ gallinæ fouendum, vt fœminam viro fœcundandam ſuppoſuit. Quibus à primordio ſeminales quaſdam rationes inſperſit, vt ſeſe acceptis opportunitatibus perpetua, vt ita dicam, fœcunditate atque prole multiplicarent. Fabrefecit autem Deus hanc Mundi compaginem harmonia quadam, atque muſica ſibi inuicem proportione cognatam, vt quæ ſint in Mundo ſuperiori, in inferiori quoque ſint, ſed modo terreſtri: quæ itidem ſint in inferioribus, etiã in ſuperioribus viſantur, modo quidem cœleſti & ſecundùm cauſam. Ad quod fortè, opinionem Anaxagorę ponentis, quodlibet eſſe *in quolibet, applicare* poſſes. Quare congruum eſt Deum *cuncta moderari* & implere quæ creauerit. Nec ideo Deum omnia implere dicimus, vt eum cõtineant, ſed vt ipſa potius contineantur ab eo. Nec arbitrandum eſt, ita Deum eſſe in omnibus, vt quæque *res* pro modulo ſuæ portionis eum poſſit capere; vtpote maiora maius, minora minus. Sed ita Deus omnia implet, vt non ſit aliquid vbi non ſit. Et ergo intelligimus eum intra omnia, ſed non incluſum: extra omnia, ſed nõ excluſum. Ideo interiorem, vt incircumſcripta magnitudine ſua, omnia concludat. Quare diuus Dionyſius ait: Omnes res affirmari poſſe de Deo,

cùm

cùm ſit author & gubernator. Ediuersò, omnes res negari de eo verius, cùm nihil ſit de his quæ condidit. Quod mihi etiam videtur eſſe gratius & certius, cùm ob variabilem huius Mundi decurſum, tum propter inueſtigabilem altiſſimæ diuinitatis abyſſum. Poſuit etenim Deus maximum interuallum inter ſe & res creatas. Eſt autem DEVS immenſus quidem,& ineffabilis, inexcogitabilis,non intelligibilis, ſupra omnem imaginationem, ſupra omnem cogitatum, ſupra omnem intellectum, ſupra omnem eſſentiam, innominabilis,ſolo ſilentio in corde prædicandus, potentiſſimus, ſapientiſſimus, clementiſſimus, Pater,Verbum,Spiritus ſanctus, altitudo incomprehēſibilis,Trinitas impartibilis,eſſentia immutabilis. Cuius imago eſt omnis natura, quamuis intentiuus eſt oculus. Qui omnium creaturarum vnitas eſt, & cardo omnis, & vnus, qui eſt omni poteſtate validior, omni excellentia maior,omni laude melior. Quem diuus Plato in ignea ſubſtantia habitare poſuit: Intelligens,videlicet, inenarrabilem Dei in ſe ipſo ſplendorem, & circa ſe ipſum amorem. Quem alij ſpiritum intellectualem aſſeruêre & igneum,non habentem formam, ſed transformantem ſe in quæcunq; voluerit, & coæquantem ſe vniuerſis. Qui ratione multiplici quodammodo creaturis ſuis annectitur. Rurſus ea ſua infinita æternitate ac omnipotentia ex-

Digitized by Google

cedens feruido amore, ſincera fide, & ſpe ſolida, mentibus hominum expiatis inſinuari poſſit, qui ſit benedictus per omnes chiliadum chiliades.

Diximus paulò antè Deum eſſe innominabilem, quem proprio nomine Arithmeticam Martianus Capella ſalutaſſe dicit, cùm ſeptingentos decem & ſeptem numeros complicatis in eos digitis Iouem ſalutabunda deprometet. Sed quid nobiliſſimus ille numerus ſibi velit, eiusque in membra ſua reſperſio, nouit Arithmeticus, non qui artem numerandi mercatoriam, ſed proportiones inquirit. Hoc in numero omnes numeros, omnemque proportionem, tum Muſicam tum Geometricam *deprehẽdimus. Adde aliquid* magis arduum: Nomen *Dei in his numeris offendi* quamexactiſſimè. Cuius nomen ſacroſanctum & in æternum adorabile in hac temporis plenitudine quinque literis adnotatur. Cum tempore naturæ tribus, legis verò quatuor ſcriberetur. Dicimus præterea Deum habere omne nomen, quippe cùm ſint omnia in ipſo & ipſe in omnibus, vt infrà diſputabitur. Et tamen nullum nomen, cùm diuinæ maieſtati non poſſit nomen idoneum attribui. Quantum autem myſterij atq; neruorum numero in ſe habeat, Pythagoricos bellè calluiſſe facilè crediderim, qui alium Palladem, alium Dianam, alium Patrem, alium matrem, alium deniq; virilem,

alium

alium fœmineum nominabant, aptaruntque numeralis ſcientię conſultiſſimi Monadem opificij Deo: Diadem aut dualitatem materiæ: formis ipſis Triadem virginem: tum homini eiusq; vitæ Hexadē & Heptadem. Enneadem verò omnibus creaturis haud abs re pulcherrimè accommodarūt. Cæterùm, vt ad inſtitutum redeā, audi Dionyſium recitātem, Deum eſſe in omnibus, vel omnia eſſe in Deo, ſicut numeri ſunt in vnitate, ſicut in centro ſunt omnes recti Lunę circuli. Et ſicut membrorum vires ſunt anima. Quoniā ſicut vnitas omniū numerorum communis menſura, fons eſt & origo, omnemq; numerum in ſe vnicè coniunctum continens, multitudinis omnis eſt principiū. Sed omnis multitudinis inſons, ſemper eadem & immutabilis: ſic pari modo res creatæ ſe habent circa creatorem. Et quemadmodū anima humana indiuidua rectrix extat ſui corporis, & tota toti corpori eiusq; cuiq; parti præſens: ita ſimiliter Deus in hoc Mūdo vbiq; eſt, eumq; implet & moderatur iugiterq; conſeruat, per virtutem quâm reb. creatis quotidie de perenni fonte ſpiritus ſui impluit liberaliter. Vnde ritè per quandam ſimilitudinem animæ naturę Deum aut Dei virtutem, qua omnes res ſuſtinet. Animam mediā naturā, aut animā Mundi appellamus. Non quòd Mūdus ipſe ſit animal, quòd à Chriſtianæ philoſophię veſtibulo, partim in Metaphyſica chriſtiana,

partim in hac lapidis conſideratione explodere licet. Sed illam filo orationis terſiori contexere perſuadet naturæ ſublimatas, hic pedeſtri ſermone incedere placuit. Eamque Mundi animam præcipuè in Sole collocamus. Nihil etenim eſt in ipſo firmamenti circulo, præter animam, quod maiorem Dei ſimilitudinẽ præ ſe feret, quàm ipſum lumen. Cùm quælibet res tantum ſibi, vt ita dixerim, Dei vendicet, quantum capax eſt luminis. Et cùm nihil ſit oculatius Sole, multi ex Platonicis Orpheũ in hoc potiſſimùm imitati, Solem, Mundi oculum nominarunt. Quoniam in eo tanquam in quodam lucidiſſimo ſpeculo cuncta viſerentur, atque ſeſe oſtenderent. Huic Heraclitus cuncta *dicit noteſcere*: ſi Solem è Mundo ſuſtuleris. Quid *eſt noſtrum corpuſculum*, ſi deſit anima? Nulla ibi contrectatur vena pulſatilis, ſentiendum nullum ineſt iudicium. Nullus in eo vitalis halitus, aut vlla ſpiratio. Quare etiam nonnullis viſum eſt Solem cor cœli nuncupare. Quoniam ſicut in corde viuus extat fons ſanguinis, cætera humani corporis membra humefaciens & irrigans, motumque vitalem infundens: ſic in Sole videtur eſſe omnium rerum tum inferiorum, tum ſuperiorum vegetatio & cõſeruatio: Quoniam vitam & calorem inferioribus quodammodo inſpirat lumine ſuo. Eſt autem lumẽ actus quidam ſimplex, cuncta ad ſe viuifico calore conuertens,

tens,

Digitized by Google

tens, cuncta permeans entia. qualitates eorum virtutesq; ducens per omnia ac tenebras caliginesque diſpergens. Quare in medio conſidet Phœbus aurea coma fulgente, tanquã Rex & Imperator Mundi ſceptrum, & gubernaculum tenens: cui omnes cœleſtium ineſſe virtutes, non ſolùm Iamblichus, ſed & multi alij confirmarunt. Et inquit Proclus: Ad Solis aſpectum omnes omnium cœleſtium vires congregari in vnum atque colligi, quas tandem in hunc Mundum inferiorem per eius ignea ſpiracula credimus, diſſeminari. Hoc tibi etiã vel maximo argumento eſſe poteſt. Sole ad nos vergente terram herbeſcere atque pubeſcere. Abeunte verò deflorere. Sed de naturæ infantia nonnihil commentandi voluptate capior.

De natura. CAP. IX.

Naturam vim quãdam eſſe rebus infinitam ex ſimilibus ſimilia procreantem aſſerimus. Generat enim natura, cũctas res auget, alitq;. Quare omnium habet in ſe nomina rerum. Animal eſt à natura, lapis, lignum, arbor, & corpora quæ vides, ſunt à natura eiusque retinaculo. Natura eſt ligamentum elementorum virtuſq; commiſcendi, quæ in qualibet re huius Mundi ſublunaris elementorum mixtiones efficit, formamque ſuæ ſpeciei congruam impreſſit: per quam ea res à quauis alia re diſtinguitur atque ſegregatur. Nec eſt natura alicuius coloris, omnium tamen colorum par-

ticeps & effectrix: nullius etiam ponderis aut qualitatis, omnium denique qualitatum rerumque fœcunda genitrix. Quid ergo eſt natura? Deus eſt natura, & natura Deus. Sic intellige: Ex Deo oritur aliquid proximum ei. Eſt ergo natura ignis quidem inuiſibilis, à quo Zoroaſter cuncta eſſe genita docuit: cui Heraclitus Epheſius aſtipulari videtur. Nonne ſpiritus Domini, qui eſt amor igneus, quum ferebatur ſuper aquas, edidit eiſdem igneum quendam vigorem, quum nihil ſine calore generari poſſit? Inſpirauit Deus rebus creatis, quum diceretur in Mundi genitura: Creſcite & multiplicamini, quâdam germinationem, hoc eſt, viriditatem, qua ſeſe cunctæ res multiplicaret. Vnde *quidam* profundiùs ſpeculátes, omnes res dicebant *eſſe virides, quum eſſe viride* creſcere dicatur, ac coaleſcere, eamque viriditatem Naturam vocitabant. Sed Ariſtoteles inquit: Ignorato motu ignorari naturam, quum modò ſit volatilis & in continuo motu generationis, augmentationis, alterationisque, quę tandem in extrema Mundi calce ſtabilis erit, atque fixa. Quoniam tunc eam generandi virtutem potentiamque Deus à rebus auferet, & in reconditiſſimo ſuæ omnipotentiæ theſauro vbi ab æterno erat, collocabit. Hanc ergo generandi virtutem rerumque conſeruationem Animam Mũdi vocare libuit: non quòd Mundus ſit animal, vt Platonicæ rationes, & etiam aſtro-

aſtrologorum Arabum, Ægyptiorum, Chaldæorumq́; teſtimonia comprobare videntur. Poſuerunt etenim Philoſophi Mundũ eſſe animal cœlosq́; ac ſtellas eſſe animalia, & animas rerum eſſe intelligentes, mentem participantes diuinã. Inſuper cuilibet rei Deum aut animam quãdam præeſſe, omniaq́; plena diis eſſe Democritus & Orpheus & multi Pythagoreorum ſunt opinati: quibus ſtatuerunt diuinos honores, precesq́; & ſacrificia dedicarunt eiſdem, & diuerſo cultu venerabãtur. Prętereæ omnes eiuſmodi animas reducebant ad vnam animam Mundi. Similiter deos omnes ad vnũ referebant Iouem. Hoc Ariſtoteles Ariſtotelicuſque Theophraſtus: hoc Auicenna, Algazeles: hoc Stoici, omnesque Peripatetici confitentur, ac ſummo opere comprobare ſunt conati. Hinc omnem gentilitatis errorem: hinc Poëtarum figmenta: diabolica ſacrificia, & immolationes ſacrilegas emanaſſe non ambigo: hinc Ægyptia tellus animalia quædam, & alia monſtrifica portenta in Larariis ſuis coluit & adorauit. Qui ergo Ethnicorum Philoſophiã vanam eſſe non dixerit? quæ hoc vulgatiſſimo errore alijſque multis eſt miſerrimè labefactata. Vbi mihi viſi ſunt Philoſophi Pelidib. puellisque ſimul limi puteum magnum perforatis vrnulis haurire ſatagentibus.

Eos tamen venia dignos iudicare poſſumus, quum ipſis nondum illuxerit vera lux,

Ieſus Chriſtus Saluator noſter. Quare Chriſtiani Philoſophi, cuius authoritas eſt grauior iudiciumque certius, intereſt, quæcunque ad fidei naturæ ſacramentum facere videtur, tanquam ab iniuſtis hæredibus poſſeſſa, ad Catholicæ eccleſiæ ſeptum deducere, Virgiliano more. Qui aurum ſe colligere dicebat ex ſtercore Enniano. Apicularum item more, dum ſuauiores Hynerti intrehible flores generandi mellis gratia exuxerint. Quis non intempeſtiuam Pici Mirandulani necem lachrymis non madefaceret? quem noſtris ſeculis Parcæ ſorores ſingulariter inuiderunt. Qui ſi vitæ munere aliquandiu functus eſſet, laceră eam Philoſophiam atq; mendicantem, expunctis erroribus, nouo candore cōcinnaſſet. Legitimam tamen Philoſophiam quiſq; ſumma laude decantet: cuius natura aut mūdus eſt fundamentum, quæ mores & virtutē homini præſcribit.

Quæ tibi lactantes primæ lanuginis annos
Corrigit, & vitæ lineamenta tuæ.

Quæ naturæ interpretationē & abſtruſiſſimarum ab oculis rerum inueſtigationem ſibi vendicat. Digniſſima quidē cui diuinarum & humanarum rerū diſceptatio deferatur. Per eam Mundi penetralia terrasque tractusq; maris, cœlumque profundum, quantum poſſumus diuina gratia, & naturali lumine perquirimus. Ipſa decernit cœlum aſtrorumque innumerabilem multitudinem: tum auricomi Solis iter

ter triuiæque labores. Hæc vias ſyderum radio deſcribit.

Hæc docet Æoleos folles ventiq́ ſuſurros.
Hippotades ſceptro quos domat ille ſuo.
Cur titubet terræ moles, quid Iridis arcum
Efficiat, canasq́ niues, rigidamq́ pruinam.
Quid generet rorem, fulgur quid concaua nubis.
Vellera quid terræ gibbos fulmenq́ triſulcum.

Quid glomeret imbres, vitrea quid grando: Quæ ſint auri, quæ ſemina ferri. Vnde ſæua tonatio. Vnde aquarum perennium fontes ſibi ſumant initia, & cætera id genus. Eam Philoſophiam perdiſcant teneri iuuenes lactantibus annis, fabulasque aniles Philoſophorum vbique deuitent, ponentium Mundum eſſe animal, ipſumque innumeris conſtare animalibus, eisque diuinis. Quid futilius? quid ineptius? Quid etenim eſt dicere: Solem animatũ, aut alia corpora cœleſtia eſſe animata, mentemque participantia diuinam, quàm labi ad malam hæreſim & abominabilem idololatriæ perfidiam? Neque concedendum eſt (diuo Auguſtino teſte) globos illos ſydereos, quibuſdam propriis animis viuere, eisque intellectualibus atque beatis. Ego certè ſcio, tantùm animam humaná lucem eſſe diuinam ad imaginem verbi cauſæ cauſarum primi exemplaris creatam, ſubſtantia ſigilloque Dei figuratam: cuius character eſt verbum æternum, participatu cuius animam eam brutalem è na-

turæ gremio depróptam, ſubſiſtere credimus tenuem animæ rationalis ſimilitudinem modicumq́; veſtigium præ ſe ferentem: quemadmodum viuę vocis Echo imago eſt & ſimulachrum. Sed de anima vegetali cæteri riderint. Admittunt Theologi Doctores intelligentias orbium motrices, non quòd ipſos orbes informent, aut ſenſibiles, iuxta D. Hieronymi ſententiam, intellectualéſue reddant, ſed vt aſſiſtant eos mouendo. Licet & ij orbes poſſent eſſe diuina voluntate iubente propria ratione volubiles. Voluit tamen omnipotens Deus ex ineffabili bonitate ſua huic mūdanæ fabricæ ſecundas cauſas præeſſe, vt quicunque ſe ipſo moueat, dant etiam cæteris mouendi potentiam. Vnde etiam animabus humanis angelos *in cuſtodiam deputauit: licet & ipſe primariè* eas cuſtodiret. Non *eſt tamen arbitrandum* huiuſmodi intelligentias ex neceſſitate voluendis ſphæris accommodatas, quaſi non poſſent proprio rotatu verſatiles. Cùm quidã ſolliciti homines ex ære, aut orichalco *machinam* eam cœleſtem conſimiliter effingant in meditullio terram ſtabilientes. Deinde conſequenter cætera elementa tum orbes ſyderum & cœlorum rotulis quibuſdam affigunt, quibus planetarum motum, & cœli faciem ad amuſſim conantur exprimere. Sunt alij ſcrupuloſi homines, qui machinas horarias tum molas quaſdam molendinarias perpetuò verſatiles

les fabricare nituntur. Quòd ſi homo poteſt diuinam rationem æmulari, quis non exiſtimaret globos iſtos ſydereos propria virtute non poſſe rotari? Sed quid de vana Aſtrologia dicam, quam Picus noſter in omni genere diſciplinæ famigeratus ſuperioribus diebus validis rationibus eneruauit? Dic mihi, quid omnia in cœlum refers Aſtrologe? quid de naturis aſtrorum, & ſignorum, & motibus planetarum comminiſceris? Qui nullo pacto nec minimæ cuiuſdam rei terrenæ vires & proprietatem augurari queas? Quid ſydera & ſtellas metuas, aut potius mentiris? qui ne terreum aliquod corpuſculum menſione complectereris. Quid magis ridiculum? quid eſt abſurdius, quàm in cœlo nono, aut decimo, tales figurationes, ac linearum imagines, aut figuras cœli octaui ex multiuaga ſtellarum applicatione ſorte deprehendere? Quid virtutis habere credis huiuſmodi imagines imaginatas? Quid triplicitates? Quid ſyderum eorum aſpectus? & cætera id genus folia inania veritatis aut virtutis præ ſe ferant? licet huiuſmodi motus & naturæ ſtellarum variæque rerum inter ſe adaptationes viderentur habere aliquid ſignificationis: mihi tamen ita perſuaſi, hominem non poſſe ea probè dignoſcere, niſi miraculo quodam ſibi cœlitùs oſtendatur. Hinc diuus Hieronymus Aſtrologos & Genethliacos ita deridet: Hi ſunt qui eleuant ſe

Digitized by Google

aduerſus ſcientiam Dei, & omne quod geritur in ſeculo, fictam ſibi ſcientiam pollicentes: referunt ad ortus ſtellarum & occubitus. Hi ſunt qui vulgò appellantur Mathematici, & ex aſtrorum curſu lapſuſq; ſyderum, res humanas regi arbitrantur; & cùm ſalutem alijs promittebant, ſua ignorabant ſupplicia. Ego quum adhuc eſſem in Agrippa ciuitate, de Aſtrologis ita luſerim: illis quidem Aſtrologis, meo iudicio, ſolet accidere, quod *Thaleti Mileſio* olim vſu venit: qui quum è domo ſpectãdorum ſyderum gratia exiret, in ſubiectã foueam cecidiſſe fertur. Qui quum rem ridiculã cuidam aniculæ faceret, ab ea deriſus in ædes cum ludibrio eſt reuerſus. Quare Chriſtiane homo, cuiuſmodi ſtolidos Aſtrologię cornicationes, eiusque *filias Geomantiam, Hydromantiam,* Pyromantiam, *Necromãtiam, Haruſpicinam,* & multa id genus alia deliramenta cum gregarijs æmulis vltra montes Caſpios in æternum exilium relega. Et gloriam omnipotentis Dei Domini tui noli creaturis ſuis attribuere. *Videamus* nunc quam naturam Philoſophi petierint.

Quid Philoſophi, & qualem naturam deſiderauerint, vbi ſpiritus æthereus animæ currus perhibetur. CAP. X.

Quem Philoſophi lapidem quærunt, eſt ſpiritus inuiſibilis & impalpabilis, eſt tinctura &

ſpiritus

ſpiritus tingens. Quem alter quidem ſpiritus viſibilis atque palpabilis in penitiſſimis viſceribus abdidit. Ita pariter Philoſophi eundem ſpiritum ſub ænigmatum velamine inexplicitum nobis reliquerunt. Lapis ille eſt, quintum à quatuor ſegregatum. Eſt ligamentũ elementorum, medium atq; vinculum, quod elementa auri fecit eſſe concordia, & quod ſulphur & Mercurius in aluo terræ in corpus metallicum conglutinauit. Et quia tale ligamentum, quod eſt in terra, quum ſit inuiſibile, haberi non poſſit, quæſiuerunt ipſum Philoſophi in corpore perfectiori. Petunt ergo Philoſophi naturam eam generatiuam, quæ metalla generare poterit, vt eam mundificent, & in tinctura reddant potentiorem cẽties millies, magis quàm priùs in natura firma fuerit. Eamque viuum ignem, viuum aut ignem naturæ, aut animã mediam naturam vocabulo ſecretiori appellare conſueuerunt. Et quemadmodum Medici hominem in corpus, ſpiritum & animam diſcriminant, pari modo Philoſophi lapidem ſuum in eas partes ſunt partiti. Modò ſpiritus eſt vita animæ, anima vita eſt ſpiritus. Rurſus illa duo vita ſunt corporis. Etiam ſpiritus nodus eſt animæ & corporis, & tanquam æthereus animæ currus vehiculumque, quod virtutem animæ per totum corpus diſſeminet. Poteris etiam intelligere, cũm Philoſophi aſſerunt, lapidem ex corpore, ſpiritu & anima conſtitui

Digitized by Google

poris: ſecunda terræ Philoſophicæ: tertiam in augmentatione ponimus. Sunt item in ſolutione hæc tria abdita, pondus, menſura temporis & ignis. Quare ſi pondus Mercurij & auri, menſuramq́ue temporis quamdiu fiat ſolutio, atque ignem temperatum cognoueris, ſolutionem habes: quę fieri debet in furnello ſecreto, & vitris paulò maioribus. Vnde inquirendi ſunt diuerſi ignes, & tam variæ partes in vitris ponendæ, vt tandem diuina gratia dotatus eam offenderes. Oportet etiã in hoc præclaro opere dies, mẽſes & annos Philoſophorum dignoſcere. Aſſerunt Philoſophi te in tribus diebus naturalibus facere periculum, ſi bene operatus ſis. Quòd ſi ingenio viuaciori fueris, inquiunt, te in 24. horis cognoſcere. Ipſi in *Philoſophia duas noctes & tres dies* ſtatuerunt. Obſecra *Deum Opt. Max. vt* diem vltimum rubeum videre dignus ſis. Ponunt ſimiliter Philoſophi tres Philoſophiæ claues, ſolutionem, coniunctionem, atque fixionem. Aut ſi profundè intellexeris, tres ſeparationes. Primò fit ſeparatio animæ à corpore per ſpiritum. Secundò crimina ipſa, quæ ſeſe in ſolutione oſtenderint, ab anima & ſpiritu ſecernuntur. Poſtremò ſpiritus ab anima ſeparabitur: & hoc in naturæ fixione contingit: *vt* infrà & hîc tibi tanta ſecreta dixerim, quòd non credi poſſit. Ego duas claues in toto Philoſophiæ ambitu fideliter aſſero. Altera quidem quæ

corpus

corpus aperit in varias claues poteſt diſtribui. Quæcunque enim res aurum ſoluerit, atque in ſpiritum reduxerit, clauis dicitur: quamuis vna duntaxat inter alias ſit clauis potentiſſima & naturalis, vt 8. cap. ſcripſi. Et talis res dicitur lapis. Altera clauis quæ claudit, & ſpiritum tingentem retinet, & coagulat, terram ſolam dicimus, quam cuncti Philoſophi Principem lapidem vocitarũt. Sed de capite corui dicimus alacriter omnes à principio Mundi Philoſophos tam modicum habuiſſe, quòd vix credi poſſit. Miſelli tamen Philoſophaſtri eam nigredinem, quæ ex ſuperfluitate Mercurij & corporis in ſuperficie apparet, caput corui ſunt arbitrati.

Agit de praxi lapidis, de eius prima ſolutione, atq; ſeparatione, vbi arcanum illud naturæ alioqui abſtruſiſſimum ſapientiæ filio in apricò ponitur, in quo Lucifer è cœlo labitur.

CAP. XIII.

Tempus eſt nunc, fili, ſapientię calamum ad praxim conuertere, vbi quemq; Philoſophiæ deditum imprimis monitum velim, omnia genera ſalium, aluminum, & aliarum multarum & peregrinarum rerum vana eſſe, nec aliquid momenti aut efficaciæ præ ſe ferre. Similiter cunctas vulgares ſolutiones, ſublimationesq; communes, eſſe labores adulteros, & nihil ad veram & naturalem Philoſophorum ſciẽtiam

pertinere. Quare eos homines circūforaneos effugiendos cenſeo, qui totum fermè Mūdum ſuis dealbationib. aut rubefactionibus decepe runt, in quibus nulla Philoſophiæ vena calet, quiq; potiùs Pſeudophiloſophi ſunt iudicādi, cùm apud Philoſophos nihil veritate ſit antiquius: nihil turpius falſitate atq; deceptione. Quò fit, vt pauciores ſint Philoſophi, quàm forſan credidiſti. Nunc in praxim deſcendamus, quam in duo partiemur opera. In primo erit mentio de ſolutione prima, & ſeparatione diſtillationeq;. In ſecundo agemus de coniunctione & fixione, vbi de augmentatione ſecretiſſima habebitur conſideratio, quam in nullo libro Mūdi inuenies. Sed hîc in vniuerſali gradus *operis lubet interferre. Primò* etenim cōponimus, *compoſitum putrefacimus,* putrefactum ſoluimus, ſolutum diuidimus, diuiſum mundamus, mundatum vnimus, & ſic completur opus. De his verò particulatim noſtra laborabit oratio. Arbitrantur autem Philoſophi, in lapidib. praxi minus quàm 12. partem ☿ accipi debere. Etiam apud eos corporis ſoluti periculum eſt, ſi per pellem eius fieret cōpreſſio. Putabant itidē nonnulli è recentioribus, ſolutionem poſſe fieri tēpore breuiori, ſi priùs ſolius auri per molā quandā, aut mortario fieret diuturna contuſio, aut cōtritio. Depuretur ergo primò ♀ cum ſale cōmuni parato, aut alia quauis re idonea, vt eius ſubtiliſſima ſubſtātia

habeti

haberi poſſit. Huius aquæ purificatæ aliquot partes perbellè commiſceãtur cum vna parte Solis puriſſimi in folia, aut tenues bracteolas ducti, & ponantur in ampulla vitrea longiori, panniculis atq; crucis ſignaculo obſtipata, & operiatur vitrum cineribus, ad aquæ ſuperficiem, deturq́; ignis leuiſſimus, ne aqua aſcendere videatur, ſed viua apud aurum remaneat, & ſeruetur quaſi in trutina. Is calor æquilibris, quoad in aqua Mercurij ſuper exudet terra quædam vaporoſa & ſubtilis, quæ in colore mirabili ſolet cognoſci quando ſit extrahenda. Fulget autem ſulphur ipſum iridis inſtar, per aquas, non tamen ſecundùm omnes colores, quemadmodum iris in hoc Mundo maiori. Stat ipſe iridis arcus medius in pura, liquida & fluente aqua, & medius ſuper terram. Hinc tota ſulphuris proprietas, eiusq́ue naturalis ſimilitudo per iridẽ exprimitur: nec conſpicitur in cœlo iris, niſi Sole fulgente: quam etiam pluuia ſolet ſuccedere. Venientibus autem nebulis, aut nubibus opacis, Sol ipſe, ſimiliter arcus iridis occultatur. Iridem Phyſicis ſic explicare placuit, quando imago Solis humidam & cauam nubem, denſamq́ue, inſtar ſpeculi colorat, & medietatem orbis eius interſecat, quod ad hanc diuinam & mirabilem peritiam noſtram propiùs accedit. Non eſt tamen opinandum ſulphur ipſum nigreſcere cùm ipſum extraxeris, vt nõnulli putauerunt.

Extracta tandem Venere, aquam in qua eſt a-
nima Solis, aut Mercurij auri metallicus diſtil
labis calore lęto, vt inter guttam & guttam 60.
momenta recenſeri poſſint. Et vocatur aqua
illa deſtillata, aqua noſtra viua, quæ viuificat
omnia corpora, & eſt ex duabus naturis com-
poſita: intellige ſpiritum, animam fermentum;
quoniam ſpiritus animæ ſedes eſt, eiusque re-
tinaculum, vocaturq; hęc aqua nominib. mul-
tis, acetum acerrimum, luna, fœmina, ſperma
vel menſtruum fœmineum, cœlum, Mercu-
rius, capilli rubei hominis: hoc eſt, ſpiritus So-
lis: id eſt, auri: ſulphur verò dicitur corpus, Sol
maſculus, ſperma maſculeum, terra & Mercu-
rius. Sunt autem hæ deſtillationes neceſſariæ,
per quas *depuratur Mercurius* ab omni fecu-
lentia *terreſtri, & cadit Lucifer: hoc eſt*, im-
munditia & terra maledicta è cœlo aureo. &
hîc fit ſeparatio criminis ab anima, vt in c. 12.
diſputaui. Audi ſimilitudinē arduam: Cœlum,
hoc eſt, aurum fuit in primordio purum, ſed
quum ſolutum eſſet, oſtendit corruptionem.
Ergo primum malum in cœlo fuit, cùm adhuc
corruptio aut Lucifer eſſet, quo lapſo, cœlum
eſt mundificatum. Ita vt nullus angelus iam è
cœlo aureo labi poſſit. Quòd ſi Lucifer in ſe a-
nimam mediam naturam aut Deum ha-
buiſſet, nullo pacto ad inferos
detruſus eſſet.

De praxis parte ſecunda diſputat, vbi de igne & coloribus ſecretior habetur diſputatio: & ſoluuntur hæ quæſtiones: An cœlum deſcendere debeat ad terram, vel terra aſcendere ad cœlum: Vtrum ſpiritus ire debeat cum anima in cœlum: vel, an ambo manere debeant infra cœlum: vbi ſpiritus angelo comparatur, qui cum anima humana in corpus videtur deſcendere.

CAP. XIIII.

Reſtat nunc pars altera Philoſophicæ praxeos, longè quidem difficilior, lõgè ſublimior. In qua omnes ingenij neruos, omnia denique mentis curricula multorum Philoſophorum elanguiſſe legimus. Difficilius etenim hominem faceres reuiuiſcere, quàm mortem appetere. Hic Dei petitur opus: Maximum quidem myſterium eſt errare animas, atque corpus inanime in ſtatuam viuentem confingere. Putas ne eſſe viuacis ingenij animam ad ſpiritũ, tum ſpiritum ad animam, rurſus illa duo ad corpus reducere? In hoc noſtro corpore ſcire conuenit, quãtum ſpiritus, quantum anima, & quantum ſit corporis. Porrò quantum animæ mediæ naturæ ſit in ſpiritu, & quantum in corpore, vt hac quaſi duas naturas ſibi congeneas atque cognatas in debita proportione coniungas. Coniungere ergo debemus duas aquas, ſulphur auri ac eius Mercurij animam & corpus, Solem & Lunam, maſculum & fœminam,

Digitized by Google

duo ſpermata, cœlum & terram, & duo vt ita dicam, argenta viua; & ex iſtis argentis viuis fit viuus Mercurius, ex quo ſolo dicunt Philoſophi, lapidem ſuum conſtitui, quod miſelli homines de Mercurio crudo ſunt hallucinati. Is verò Mercurius eſt omnia metalla, maſculus & fœmina, & mõſtrum Hermaphroditum in ipſo anima, & corporis matrimonio: quam ego ſolutionem & Philoſophorum putrefactionem voco. Terra auri ſuo proprio *ſpiritu* ſoluitur, quod in his proportionibus deprehẽdes. Corpus debet ſolui in medio aëre ſubtiliſſimo: corpus item, propria caliditate & humiditate ſoluitur: vbi anima media natura in calore nigredinis vbique in toto vitro principatum tenet, quam naturæ nigredinem caput corui, aut *Solem nigrum priſci Philoſophi* nominabant. Vnde quidam hanc propoſitionem afferebat in medium: Tres circulos circuitu, vidi tres Soles in firmamento habentes tres facies, Solem nigrum videlicet, Solem album & rubrum. Vocabatur etiam ea nigredo omniũ rerum nigrarum nominibus, poſtquam cũcti Mundi colores, qui ingenio concipi poſſunt, ſolent apparere, qui tandem ad albedinem veram tãquam ad centrum & cardinem referuntur. In albo ſunt omnes colores, & ex ipſo cæteri, vt ita dixerim, colorari videntur. Album & nigrum ſunt ipſa natura colores, & quidem extremi: ex quorum multiplici ad ſe inuicem

commix-

commixtione proportioneque medij, quos di tunt colores, ſuboriri credimus. Opinamur etiam ex albi & nigri confuſione quandã conflari rubedinem. Eam verò albedinem appellamus lapidem album, Solem album, Lunam plenam, lunamque calcinatam, argentum album, terram albam fructuoſam, mũdificatam & calcinatã, calcem albam, & ſal metallorum, corpusq; calcinatum, & alijs pleriſque nominibus nuncupamus. Dicitur inſuper terra viua & ſulphur viuum albumque, quãdo anima introducta eſt, in corpus, & impedimẽtum eſt remotum. Hîc quæſtionem hanc ſoluimus, vtrum terra debeat eſſe aërea aut ignea. Vtrumque ſimul dicimus. Quòd ſi ſolum ignea exiſteret, combureretur in cinerem mortuorum. Si verò ſolum aërea, volatilis effecta in tingendis metallis euaneſceret. Sed de igne quo fit terræ ſolutio, quid memorem? Vide calorem in terræ viſceribus, quẽ ſola natura miniſtrat: vbi quaſi nullum videris deprehendere, qui tum à calore Solis inſtigatus in montibus metalliferis aſcendendo & deſcendendo multis cubitis vbique aquam ſpiſſiorem coagulet, & vnà cum pinguedine terræ in vnum corpus aſſociet. Sed cùm natura vix nonnunquam in quingentis annis ſuas operationes efficiat, & nobis non ſit tributa tanta vitæ vſura, nec vltra elephãtum, aut ad annum, quem aiunt, Platonis, detur viuere. Philoſophus igni gradum

maiorem attribuit, quo naturam ducem tempore breuiori æmuletur. Propterea eum ſingulari ingenij beatitate pollere iure dixeris, qui tibi ignem naturæ congruum poſſit oſtendere. Ignem ſuum naturalem Philoſophi balneum, aut Solem ſuum, aut fumum equinum vocant: quem alij aut ligno, aut alia quauis materia, nos verò carbonibus furnello præſertim ad hoc aptato conficimus. Solet præterea lapis in triplici vaſe fictili componi, quo lentior igniculus haberi poſſit, calori inquam gallinæ, dum excubat oua, quamſimillimus. Et eo calore draco, hoc eſt terra auri, ſe ipſum mortificat, quando elementa & ſpiritus de ſe dat. E diuerſò ſeipſum viuificat, quando ſpiritus rurſum ad ſe acceperit. Quare comparatur Ieſu Chriſto qui *ſe ipſum morti pro nobis* obtulit volũtariè, & ſeſe poſtea per *reſurrectionis* gloriam propria virtute vita reſtituit ampliùs nõ interiturus. Dicimus hoc etiam in loco, draconem de ſe expuere omnem obſcuritatem, & venenum, & poſtea imbibere & dealbari. *Et* quoniam ſupra cœlum cum terra debere coniungi diximus, oritur hæc quæſtio: An cœlum deſcendere debeat ad terram, vel terra aſcendere debeat ad cœlum. Certum eſt terram nõ poſſe aſcendere, niſi priùs cœlum deſcenderit: terra autem in cœlum ſublimari dicitur, quando ſpiritu proprio ſoluta tandem cum eo vna res efficitur. Hac ſimilitudine tibi ſatisfaciam:

Filius

Filius Dei delapſus in virginem, ibique caro figuratus homo naſcitur, qui cum nobis propter noſtram ſalutem veritatis viam demonſtraſſet, pro nobis paſſus & mortuus, poſt reſurrectionem in cœlos remeat. Vbi terra, hoc eſt humanitas exaltata eſt, ſuper omnes circulos Mundi, & in cœlo intellectuali ſanctiſſimæ Trinitatis eſt collocata. Pariformiter cùm ego morior, anima adiuta gratia & meritis Chriſti ad fontem vitalem remeat, vnde deſcenderit. Corpus in terram reuertitur, quod tādem depuratum in extremo Mundi iudicio, anima è cœlo labens, ſecum perducit ad gloriam. Cæterùm quia congruum eſt animam ad cœlum aſcendere, aliud quoddam dubium ſeſe ingerit. An ſpiritus videlicet, cùm anima tranſire debeat ad cœlum, vel an ambo manere debeant infra cœlum? Diximus ſpiritum eſſe animæ retinaculum in iſto Mundo, ſed cùm lapis ad albedinē fixam peruenerit, erit alius Mundus priore longè excellentior, vbi ſpiritus manebit in medio, Anima in cœlo, & Corpus in fundo: intellige terram eſſe cœlum animæ. E diuerſò, animam eſſe cœlum corporis. Et quia ſpiritus animam in ſolutione labefecerit, ambo faciunt pœnitētiam, & purgatur anima per ſpiritum & ſimiliter corpus. Anima defecata ſolum in cœlū conſcendit, & abit ſpiritus cum ſuis criminibus. Quòd ſi is ſpiritus apud animam & corpus manſerit, perpetua ibidem eſſe

corruptio, nec fieret elementorum recta concordia atque parilitas. Hunc ſpiritum angelo cōgruè in quibuſdam æquiparare poteris, qui cum anima humana (quando in pūctum cordis medium & exinde per vniuerſas corpuſculi partes infunditur) ſolet deſcendere. Fingimus item corpus, ſpiritum & animam, loqui per modum dialogi: dicēte ſpiritu ad animam: Ego ducam te ad æternam mortem, ad inferos, & ad domum tenebroſam. Cui anima: Anime mi ſpiritus. Quare ad eum ſinum non reducis, à quo me adulando exceperis? credebam te mihi deuinctum neceſſitudine. Ego quidem ſum amica tua, ducamque te ad æternam gloriam. Sed putat corpus quod viuificando glorioſum efficit. Cui ſpiritus: Faciam certè, ſed miſer ego abire cogor, cùm te ſuper omnes lapides precioſos conſtituero beatámque fecero. Quare te obſecro, cùm ad regni ſolium deueneris, mei aliquando memor exiſtes. Cui corpus tandem gratias egit innumeras, quòd eſſentiam ſibi dederit excellentiſſimam, per quam Deum tanquam in ſpeculo eſt intuitum, promiſitque recordaturum, primaſque ei partes in regni ſolio congratulatur.

Explicit

Explicat hanc propoſitionem: In vmbra Solis eſt calor Lunæ, & in calore Lunæ eſt frigus Solis: ſimiliter quo pacto cognoſcitur in Luna quando Sol fulgere debeat. Quid eſt vmbra Solis & Lunæ? Et quod neceſſarium eſt Solem & Lunam, ſimiliter cœlum & terram coniungi, & de Aurora citrina meminit.

CAP. XV.

Diximus capite præcedenti, Solem & Lunam debere coniungi. credimus te ſapere: quid Sol, quid denique ſit ipſa Phœbe. Cinthia: id eſt, Luna, Phœbum Solem aperit. Phœbus ſororem: id eſt, Lunam ſuam claudit atq; coagulat. In ipſo Solis & Lunæ coniugio hanc propoſitionem intellige: In vmbra Solis eſt calor Lunæ. Et in calore Lunæ eſt frigus Solis. Enimuerò quando humiditas Lunæ calorem & lumen à Sole acceperit, Sol in Lunã intrare dicitur, quo intrante incremẽtum Luna ſuſcipit atq; caleſcere incipit. Sol verò frigeſcere & humeſcere: quoniam aquam ad ſe acceperit, & calorem ſiccitatemq; perdiderit, ex quo luminis exors obtenebreſcit. Cùm autem Luna in Solem ierit, Sol ipſe reuiuiſcere incipit, atque fulgeſcere: quia lux ei redditur, & Luna ſplendore viduata gracileſcit & inumbratur. Vnde Solis vmbra frigiditatem & humorem Lunæ, vmbrã verò Lunę diem aſſero. Deme ergo vmbram à Sole, & tota lux eius vbiq; diſpergitur.

Non tamen opineris Lunam à Sole poſſe capere lumen vno horæ punctulo, ſed paulatim & paulatim corpus ſoluitur. In principio quando ſoli Phœbe eſt coniuncta, ab ipſo incenditur: qua incēſa paulatim ante noctem mediam fulgere conſpicitur: quando verò Orbe toto plena extiterit, totam noctem ſolet nitore ſuo perfundere. Qua rurſus decreſcente, atque à lumine hebeſcente, Phœbi calor vigere incipit. Vbi liquido cognoſces in Luna quando Sol ſplendere debeat, ſi ſcriptorum meorum mentem deferēs, introrſum animo peruadas, licet & alio ingenio intelligi poſſit. Cùm Luna, hoc eſt, lapis alb9 citrineſcere aut rubeſcere cœperit, Solis fulgentis eſt indicium. Principium rubedinis aurora eſt, auroram citrinā quis non *diceret? Tithonia:id* eſt, aurora communi huic videtur eſſe *mancipata numeri*, vt aërem perroret atq; rapidum Phaëthontis: id eſt, Solis iter, luce prima demonſtret. Vbi tandem fuluus Eous fundit oculatam Nabathæo cardine lucem, quæ anima videtur. Quod autem vt ſuprà diſputatum eſt, Solem in Lunam ire: deinde Lunam in Solem ſit neceſſarium, duo in cœlo impedimenta inter media deprehendimus Venerem & Mercurium, quibus ablatis eorum mirabilis erit coitio, qua facta Luna non perdet amplius lumen ſuum, ſed fulgebit luce propria. Et Sol identidem: Aderitque dies vltimus Mundi prioris, poſt quem ſequitur

ſequitur alius Mundus, atque alia vita, vbi erit aut dies perpetuus apud ſuperos, aut apud inferos vmbra perpetua. Deſcendetque ignis cœlo, & rurſus ad cœlum aureum conſcendet: id eſt, tinget imperfecta.

De ipſa lapidis augmẽtatione tum priſcorum Philoſophorum tum Neotericorum: Et inducitur tantum vnum eſſe diem, & vnam noctem. Rurſus ſeptem dies à ſeptem dominis Mundi.

CAP. XVI.

Placet nunc, fili ſapiẽtiæ, lembum eum Philoſophicum ad portum felicem appellere: age ergo remos: expãde vela, da ventum celerem & fœcundum, portus ſalutaris eſt petendus. Poſtquam lapis noſter factus eſt albus, filium noſtrum generatum dicimus: licet modò puer homo ſit perfectus, corpore & anima conſiſtens, non tamen aliam prolem generare potis eſt, quin priùs ſuæ naturæ alimento educetur, donec ad ætatem generationi maturam perueniat. Accepimus à priſcis illis Philoſophis, qui ſola natura ſunt operati, aquá ſuam viuam in partes duas eſſe partitam. Qui cùm ad albedinem fixam cum altera parte aquæ perueniſſent, eandem cum altera parte reſeruata, aut etiam ſolo fortè igne rubefecerint. Alij in lapide rubro: quia ad ſupremum gradum aſcenderit, & per ſe augeri non poſſit, labores quos antea cõfecerint, rurſum ſunt auſpicati. Soluen-

Digitized by Google

tes eam rubedinem cum altera parte aquæ reſeruatæ. Ipſam ad primam, vt ita dixerim, eſſentiam denuò reduxerunt: laborarũtq; penè in omnibus ſicut à primordio, ſed maiori quidem tum ignis tum laborum induſtria: & hanc repetitionem verioré, aut maiorem augmẽtationem crediderunt. Quare etiam tempore prolixiori in lapide peragendo vſi ſunt primi Philoſophi. Quem minores natu atque poſteri, anni curriculo ſoliti ſunt abſoluere. ea de re vt album lapidem quo in Lunam tingere velint ſpermate lunari per totum, aut ei addendo alios ſpiritus, albos videlicet, è Ioue & Saturno per ſublimationem eductos augmentauerint. Quin etiam lapidem album ſpermate ſolari aut ſpiritib. alijs rubellis è Marte & Venere augmentando rubefecerint. Et hoc haud abs re factum eſſe exiſtimes, quando eiuſmodi inferiora corpora multum tincturæ in ſe habeant. Quòd ſi perfectius ex eis corporibus exemeris, & corpori perfectiori addideris, totum effici perfectũ quid ambigitur? Et dicuntur huiuſmodi corpora inferiora ſpiritus, cùm dicimus, ſolue corpus, hoc eſt, lapidem factũ, & adiunge ſpiritus. Vocantur itidẽ pueri cùm dicimus: Pueri ludunt cum lapide, quando ipſum maiorem põdere & virtute fecerint. Vnde etiam in alijs laboribus vrinam puerorum quatuor annorum ſcimus eſſe aquam, quatuor inferiorum corporum, quæ cùm ſit dicta aqua

fortis

fortis Philoſophorum. Aurum ſoluere dicitur, ex quibus lapidem quendam creari non imus inficias. Mineralem lapidem trifariam diſtinguimus. Philoſophorum lapis ex ſolo auro, ſolaque natura conficitur, & is eſt ſublimior, qui omnes ægritudines curare à Philoſophis perhibetur. Alius ſimplex lapis eſt, quando ſola radix & ſulphur auri aut argenti in fine ſpiritibus inferiorum corporum augmentatur, vbi hęc pondera: Vnum ad tria, vel duo ad ſeptem in Minori Turba poſita diſcutiuntur, ſolo ſulphure indigens aut aureo aut argenteo. Ad ſulphur aureum tres rubelli ſpiritus. Ad argentum verò tres albicantes reducuntur. Modò duo ſunt ſulphura, & ſeptem ſpiritus, è quibus nouenarius ille numerus excreſcit atq; colligitur. De quo pleriq; in hunc vſq; diem ſtolidè ſunt cõmentati. Tertium lapidem omnium metallorum ſulphura cum ſuis ſpiritibus conſtituere dicimus. lapidẽ partes innumeras poſſet tingere. apud Philoſophiæ conſultiſſimos, ita decernitur: Quemq; ſpiritum eſſe multiplicabilẽ, ſed nullũ corpus. Et cùm lapis noſter factus ſit maximè volatilis, atq;, vt ita dicam, ſpiritualis, totusq; igneus, & diuturna decoctione in igne enutritus, atq; per multijugas ſolutiones & coagulatiões ſæpiùs repetitus. Quid ni crederes eũ lapidẽ innumeras partes tingere? ſi emũctis narib. naturæ rationẽ eiusq; dotes mirificas introrſum olfeceris. Quò plus, ex

Solem album ſolueris,& iteratò coagulaueris, eò plus tinges. Quantò item plures fœminas vir acceperit,eò plures habebit proles.Et quidam Philoſophus ita inquit: Si tincturam dederis,tinges quomodo volueris. Quod etiam in frumentarijs aut ſemine videre licet, cùm ex vno granulo multa producãtur: ex quibus ſæpiùs repetitis, opima tandẽ ſeges ſolet exurgere. Nec hoc minori argumento erit,ſi Soli & Luna priùs coniunctis pueros: hoc eſt, *inferiores* planetæ addideris, & planetæ ſunt domini Mundi, quæ totam hanc molem regunt. Quid refragetur, lapidem ex omnibus metallicis compoſitum, totum Mundum non poſſe tingẽdo rubefacere? Manifeſtum eſt etiam de lapide ex ſolo auro. Quoniam Sol aliorum planetarum eſt *dominus*, & *cæteri planetæ* ab eo capiũt fulgores aureos. E' quibus *elici poteſt*, tantùm vnum eſſe diem,vnamque noctem tota ætate Mundi. Rurſus ſeptem dies à planetis ſeptem,eosq; dies vnum diem:quoniam vnus eſt Sol:ſplendor Solis dies eſt,quo luceſcente, fugit à te omnis ærumna atque calamitas.

Quaſdam proportiones obſcuras in libris Philoſophorum huius Diatribæ poſitas explicat.

CAP. XVII.

Pythagoras ille Samius cùm auditores ad collegium ſuum erudiendos acciperet, in primis hoc præceptũ eis tradidiſſe fertur, ne quid

ex his

ex his quæ in eorum ſcholis tràctabantur, in vulgũ emitterent. Quare auditores ſuos quinque annorum curriculo fecit obmuteſcere, vt neque interrogare præceptorem de his rebus, neque inter ſe diſſerere liceret. Quem morem conſecuti Pythagorei, tandem memoria laben te cœperunt ea, quæ à præceptore didicerant, tum de primis rerum principijs, tum de rebus diuinis literis commẽdare, ita vt ſecretaria earum rerum medulla in numerorum ſacramen tis deliteſceret. Quod etiam Platonem feciſſe, qui per ſimilitudines recedentes Mathematicasque figuras præceptiones ſuas abſtruſerit, indicio eſt eius epiſtola, quam de natura primi entis ad Dionyſium ſcripſit. Scribendum eſt, inquit, per ambages & ænigmata, vt ſi fortè mari vel terra iactari librum contigerit, qui legerit non intelligat. Hoc etiam Poëtis fabulan di locum dediſſe arbitror, quo ne res ſublimes ad plebem ignobilem deuenirent, ſub fabellarum extraneo cortice ſuauiſſimũ Philoſophiæ victũ intus reconderent. Legimus Ægyptios, vt dogmata ſua haberent in ſanctuarijs, literis ignoràbilibus, hoc eſt, quibuſdam animalium figuris, ipſa occultaſſe, vtpote, naturæ ſignaculum. Si bene memini, vultur erat effigiatus. Draco in circulum ductus caudamque ſuam mordicans, anni currentis imaginem figurabat. Nonne quidam curioſiores cuilibet rei proprium characterem nitũtur aſcribere, quo

eius rei occultior eſſet annotatio? Eò fit vt priſci illi Philoſophi hanc diuinam artem ſub verbis obſcurioribus tradere cenſerent. Cauſam in capite ſeptimo reperies. Quare putauerim frugi & operæ precium eſſe, ſi tibi tãquam filio Philoſophiæ, quaſdam propoſitiones obſcuras explicarem, è quibus facillimè alias tibi obiectas excutere queas. Dicunt Philoſophi, lapidem ſuum vbique offendi, in montibus & cauernis. Ex ea propoſitione malè intellecta, mihi perſuaſi omnes errores emanaſſe ad poſteros, qui in ſanguine ouis, capillis, & cæteris rebus vanis & extraneis ſunt operati. Eam ſic intellige. Quemadmodum Sol ipſe cœleſtis, vbique eſt in hoc Mundo maiori per radios ſuos: ita Sol iſte terrenus: id eſt, aurum, vbique eſt *in toto vitro: id eſt, Mundo minori.* In montibus: id eſt, capite *vitri, & cœlo*, atque cauernis: id eſt, in fundo vitri & terra. Dicunt lapidem naſci in duobus montibus. In cœlo monte, & terra, intellige in vitro. Præterea aſſerunt lapidem ſuum eſſe in *omnibus* rebus: id eſt, in omnibus metallis, quæ eorum res ſunt. Lapis item eſt in omni re: id eſt, natura eſt in omni re: & quia natura habet omnia in ſe nomina, & natura eſt totus Mundus. Ergo lapis habet multa nomina, & dicitur eſſe in omni re, quamuis vna ſit propinquior quàm in alia, cùm Philoſophi ſolam naturam generatiuam metallorum efflagitent. Vnde dicunt,

diuites:

diuites: id eſt, perfecta corpora, ſicut eſt aurum & argentum, habent eam naturam vt pauperes: id eſt, imperfecta metalla. Eſt tamen perfectior & in igne permanentior auri vel argenti natura, quàm in cæteris metallis. Etiam Philoſophi rem fixam & permanentem quæ-runt, quæ totum Mundum regat, vtpote Solem aut Lunam. vnde antiquitus Solem, Mundi Dominum vocitabant: in quo eſt vita ad ſanandum omnia, qui diem motu ſuo efficit, atque noctem, totumque Mundum ſuo fulgore illuminat. Quare dicit Sol: Ego ſum lapis. vel: In me eſt lapis. Dicunt etiam Philoſophi: Opus lapidis eſſe opus mulieris, & ludum puerorum. Mulier nonnunquam terra eſt, aliquando Mercurius, qui totum opus videtur perficere. pueri ludunt cum lapide, hoc eſt, elementa tria cum terra, vel inferiora corpora ludunt cum lapide aureo, quando ipſum in fine augmentauerint. Similiter pueri ludunt cũ lapide & proijciunt, hoc eſt, ignari & imperiti proijciunt in fundo terrá ipſam, quando ſublimationem fecerint. Compararunt aliqui Philoſophi opus lapidis creationi Mundi. Similiter, generationi hominis & eius naturalitati. Poſteriores verò Philoſophi non ſolùm hanc peritiam verbis recentibus: ſed etiam imaginibus depictis abdiderũt. Vidi ego depictam ... pulcherrimo, virginem nudam, ætate viri... ...m, coma eburnea, oculis fuſcis, albicantibus

rubentibusq; genis, cuius papillę erant lacteæ & admodum teretes atque tornatæ. Eratque ea virgo toto corporis candore adeò inſignis, atque omnibus naturæ dotibus adeò venuſtè decorata, continuata, vt regio thalamo digniſſima cenſeri poſſet, quam etiam cuncti Philoſophi, tum priſci, tum neoterici deperirent. Qualem Venerem, aut Iunonem, aut aliam quamuis venuſtam puellam, aut iuuenculam Poëtæ ſolent deſcribere. Habebat autem ea Nympha in manibus pendulis faces duas ardentiſſimas, & ſub pede eius dextro lapis erat aureus, è cuius gremio aureus quidam fons in multas venulas excurrebat. Sub leuo pede lapis erat argenteus, argenteam de ſe flammam euomens. Depingebatur à dextris Titan ipſe, radiis ſuis vndiquaq; *ſcintillans*. A ſiniſtris depicta erant cornua Phœbes: *ferebantur hinc* inde quædam auiculæ, partim ad aëra ſurſum, partim ad terram deorſum. A tergo virginis coaluiſſe vides arborem variis pomis & floribus grauidè refertam, quam vitæ arborem in horto Paradiſi conſitam putares, ſi modò eius gratiam & viuacitatem delibares. Deſcribitur in Tiara Philoſophica Hermes omnium Philoſophorum facilè Triumuir, in Cathedra ſedens, ſuper genibus geminas tabulas ſeruans. In quarum altera delineabantur, tum globus Solis, tum Phœbe cornicularis: ſub quib. duæ aues in circulum ductę mutuò ſeſe glutientes, conſiſte-

Digitized by Google

conſiſtebant: quarum altera ſuperior alata: altera ſine alis depingebatur. In tabula altera depicti erant tres circuli verſicolores, in quorum medio imago erat Lunæ, ad quã duo Soles, alter radium vnum, alter duos diuerberabat, volabantq; circum Hermetis Cathedram nouem aquilæ habentes in pedibus arcus extenſos, è quibus ſagittæ pennatæ emittebãtur in terram. Nónne ſcientiam noſtram Vlmannus quidam diui Franciſci ordinis frater Minor, miro artificio in lingua vernacula ac populari contexuit: atque per Chriſti paſſionem veriſſimam eſſe comprobauit: Vbi viſitur imago illa biformis, partim maſcula, partim fœminea, monſtrum illud androginum Imperatoriç maieſtatis ſceptrum in manibus geſtans; & pleraque id genus alia in Philoſophorũ libris conſpiciuntur.

Oſtendit quòd lapis omnes ægritudines curare potis ſit, cùm omnis naturæ ſit in Sole, & Sol in natura, & præſertim in lapide.

Cap. XVIII.

Quòd verò lapis omnes ægritudines curare queat, de his omnium Philoſphorum libri ſunt referti. Ratione tamen naturali id oſtendere pro virili portione ſtudebo. Omnis natura eſt in Sole, & Sol in natura: ergo ſpiritum eius aucupari poſſumus in omnibus, & præſertim in auro. Et quando natura eſt ægrota,

ille lapis ſanat naturam. In auro propagando maximè elaborauit cœlum, ſimiliter Sol ipſe, & Iupiter. Sol quidem ei cunctas ſuas dotes indidit. Propter igneam eius virtutem atque ſplendorem. Iupiter autem, quem vitæ patronum Medici vocant, temperãtiam & elementorum æqualitatem ei infudit. Ab his dotibus adeò incorruptibile factum eſt aurum, vt nullus ignis in eius ſubſtantiam, aut virtutē corrumpendo agere poſſit. Accedit ad hæc auri ſolutio, & naturæ eius purificatio, atque longa in igne enutritio, à quibus mirabilem, & prope diuiná ſortitum eſt operationē. Quòd ſi eo lapide in eſculentis, aut poculétis in pondere grani ſinapi veſcereris, vitæ oleum & igniculum *cœleſti ſuo vigore*, in æqualitate conſeruaret, elementaque *tui corporis* in pace & fœdere colligaret temperaretque. Quibus temperatis, anima elementis duaretur, & homo incolumis ſemper exiſteret, vſque ad eum finem, quem omnipotens Deus ho*mini* propter inobediétiam primi parētis inſtituit. In corpore Chriſti tanta erat elementorum affinitas, tantaque colligatio, quia nulli crimini obnoxius erat, tum propter mirabilem eſſentiæ diuinæ vnionem, quod nunquam fuiſſet mortuus naturaliter, niſi hominis redimendi gratia, propter quem & natus eſſet, voluntariè mortem appetiiſſet. Age illi gratias perpetuas te creanti, te precioſo ſanguine ſuo ab infer-

nis

his ſedibus redimenti, teq; hoc tanto munere donanti, quo ſanitatẽ atq; vitam diuturnam in fœlicitate tranſigeres: propter quá prçcipuè lapis noſter eſt petendus. Taceo diuitiarũ vbertatem, quę homini confertiſſimè ac copioſiſſimè p hanc artẽ exuberant, aurum potabile, vel aureum liquorẽ habẽs. Si in aqua vitæ è vino Maluatico expreſſa, aut alio quodá Phalerno: id eſt, vino nobili, lapidem eum ſolueris.

Praxim philoſophicam repetit, vbi diuina ea lapidis peritia breuibus ſententijs tota contexit ſæpiuſculè.

CAP. XIX.

Maſculinum precium foliatum aut limatum compone cum Mercurio in duodecima proportione ſe habente ad precium. Pone ad ignem lentum, & cõtinua eum, quoad in Mercurio corpora ſoluente ſupereminea Venus natans, quod extrahe, donec nihil corporis in fundo remaneat: & habes primam partem operis philoſophici. Secunda pars operis eſt ſulphur; ipſum pone in vitro ſine aqua, & aquam corporis, in qua eſt anima Lunæ deſtillando. Hanc aquam iunge ſulphuri, & permitte vt multis viribus vnum cum altero quandoque ſurgat, quandoque deprimatur, donec Venus aquam ſuam conceperit, quod fit in colore albiſſimo, & habes elixir ad album. Tertia pars operis eſt. Habitam terrã albiſſimam forti

igne citrinabis: deinde vi ignis rubificabis; & eſt elixir ad rubeum.

De alio modo operandi. Adhuc peritiam eam diuinam breuibus, & cum miro ingenio comprehendere lubet. Solue corpus, accipe ſulphur, mundifica ipſum, ſublima ſpiritum, iunge ſpiritũ cum ſulphure, & habebis artem philoſophicam. In omni perfecto opere alchimico, quantumcunq; etiam exiguo, ſpiritum & ſulphur auri habere eſt neceſſarium. Spiritus tingit colore aureo. Sulphur dat pondus aureum, atq; coagulat. Si altero careret, opus nihil efficeret. In Venere auri Philoſophici totum naturæ arcanum inquiunt deliteſcere, & dicunt veriſſimum. Quare coagulum nominari *ſolet, cũ dicitur: Accipe* coagulum à corpore, & habes *magiſterium, quo nõ* eſt maius in natura. Similiter mundifica coagulum, & dele impedimenta, & tinges. Sed quia pannus immundus ſulphuri non comparatus, mundificari non poſſit abſque aqua: ſic ſulphur naturam ſine aqua non abluitur. Abluere eſt *ſoluere*, ſoluere eſt purificare, aqua eſt Mercurius, ipſe eſt clauis: ſolus aperit corpus, & albificat ſulphur: quo albato recedit cum immunditia. Ego te ſingulari eruditione vigere dicerẽ, ſi eam amouere poteris. Ipſe eſt impedimentum & mors æterna. Quare nõ ibit in cœlum, vt ſuprà in 14. cap. inſigniter demonſtraui. Et dico tibi per Deum creatorem cœli, quod eſt

vnum

vnum de ſecretis maximum. Amplius ipſa lapidis ſcientia nihil eſt aliud, quàm terræ aut naturæ purificatio. Nec eſt alchimia aliud, quàm naturæ purificatio. Non poteſt terra à ſordibus ſuis defecari ac purgari, niſi per medium aquam ad ſe acceperit. Et hoc totam artem breuibus complectitur, ſi naturam intellexeris. Plura his ſimilia per te ipſum diuina gratia poteris deprehendere. Lauda Deum per omnia ſecula ſeculorum.

FINIS MEAE CONSIDERAtionis. Viceſimum caput nunc ſequitur.

Ponit quaſtiones factas à Necromantico Illardo ad Diabolum, de lapide Philoſophorum. CAP. XX.

Necromanticus quidam, nomine Illardus, in prouincia Catilania has fecit quæſtiones ad Diabolum. Quæſtio I. Vtrum poſſit fieri Philoſophorum lapis ad conuertenda imperfecta metalla in Sole & Luna igne iudice? Reſpon. In auro ſunt omnia metalla eſſentialiter cum ſuis terris in colore multiplici. Ex terra eius cum eſſentia ſua conficitur lapis, qui ſua natura omnem immunditiam aufert, & proiectus ad imperfecta, fixat ea perpetuò. Quæſt. Quid & qualis eſt ea eſſentia? Reſp. Eſt anima media natura, quæ permittit vnam formam conuerti in aliam. Quæſt. Quo pacto agit anima

media natura? Reſpon. Omnes Angeli aut homines non poſſunt introrſum per intellectus ſuos acutiſſimos vllo pacto eá videre, aut comprehendere. Quoniam hoc Dei proprium eſt, qui ſuæ maieſtati hanc ſeruauit. Quæſt. Poteſtne homo eum lapidē conficere? Reſpon. Quicquid Deus creauit, proprietatem habēs, poſſibile eſt homini vt in id agat: ſed valdè difficile eſt lapidem conficere: tamen confici poteſt. Quæſt. Anima media natura habetne corpus? Reſpon. Color auri eſt corpus animę mediæ naturæ. Quæſt. Quo pacto poteſt color de auro ſeparari? Reſpon. Anima media natura cum calore ſuo & humiditate diuidit, & coniungit ambo ſimul. Quæſt. Color auri eſt albus, aut niger, aut cuius generis? Reſp. Eſt albus ad *viſum humanum*, ſed ſpiritu eſt cyaneus. Quæſt. Quo pacto, & è *quibus fit* color? Reſpon. Natura facit eum ex pura terra, & pura aqua. Quæſt. Eſt color in omnibus metallis? Reſpon. Non ſolùm in metallis, ſed etiam in omnibus elementis eſt color abſconditus. Quæſt. Cuius virtutis eſt lapis? Reſpon. Lapis depurare poteſt omnia corpora metallica imperfecta ab omni lepra, vt ſint perpetua, vſque ad iudicium extremum. Corpora humana ſanat ab omni ægritudine, vſque ad mortē naturalem. Quæſt. Qualis, & quæ res eſt anima humani corporis? Reſpon. Eſt ignis viuus cœleſtis vitæ, & habet in ſe animam mediam

naturam.

Digitized by Google

naturam. Ab anima media natura vocatur Deus, creator omnium rerũ, quæ ſunt in Mundo. Quæſt. Habuitne Virgilius lapidẽ? Reſp. Non ſolùm ipſe habuit lapidem, ſed multi Philoſophi habuerunt eum, & ſcripſerunt de eo multifariam obſcuris nominibus, & multis operationibus. Quæſt. Quomodo & quare appellatur lapis? Reſpon. Ego dico tibi, lapis eſt nomen eius, & non eſt mihi data libertas tibi aliquid manifeſtandi amplius. Quæſt. Quanto tempore poteſt lapis ad finẽ deduci? Reſp. Duodecim menſes ſunt neceſſarij à primo die nceptionis. In triginta diebus terra ex Saturno generatur, vel natura terræ facit creſcere Saturnum. In centum diebus creſcit argẽtum viuum in aqua. In ſexaginta diebus completis creuit aër ex Ioue. In aliis diebus anni creſcit ignis à Sole. In puncto anni anima media natura de cœlo deſcendit in hanc terram, & mortificat ſuperiores & inferiores poteſtates. Imago multiplicis victoriȩ ad conſumendum bellum in corde ventris eorum, vſque ad ignis iudicium perpetuum. Non amplius tibi dicam.

FINIS.

IN
TOMVM PRIMVM OPVSCVLORVM ALCHIMIAE
INDEX.

A

ABYSSVS Mundi 587
abluere 164. 291
ablutio 230
ablutio corporis 292
ablutio, operatio quarta 428
abluendum quouſque 32
abſcmir 275
Acetũ quid dicatur. 195. 176.309
acetum Alchimiſtarum, 11. Philoſophorũ 268.
acerrimum 84
actus quid 301
actio generalis 211
Adam ex quatuor elemẽtis 451
Aër ſapientiæ 200
aër quid 170
aëra cur media inter cœlum & terram 2
aër calidus et ſiccus. ibid.
aëris ſpiſsitudo ibid.
ænigma 146. 149. 248. 364
ænigma de vipera 150. de piſciculo 149. de radice ibid. de Mercurio 151. de coniugio ibid. & 152
ænigma 127.128.129.151. 4. 25. & deinceps.
ænigmata de Luna 463.
æs 105. 106. 108. 274. vmbra cur 93
æs noſtrum quid 6.57
æs tinctum tingere 39
æs aqua fieri 102
æs quandiu coquẽdum 31
æs combuſtum 7.80
æs & aqua noſtra quàm ſimiles 220
æs arenam dici 30
æs Philoſophorum 36.37
æs album 44.79.119

æs

Digitized by Google

æs humore inſpiratũ 101
æs animam & corpus habere 44. vt ſoluendum 177
æris flos 44
æris corpus vt regat 38
Agens in alchimia 467
Ægyptiorũ myſteria 621. dicta 28. 103
Albar æris 137
albedo vnde 264
albedo initio quærenda 79, 84
album mundum quid 174
album humidum 18
Alchemia quid dicatur 329. 629. mater 196. Philoſophiæ Minerua 586. virginis pictura adumbrata 579. 580. vt inuenta 578. ſanatrix ægritudinũ 541. 542. & deinceps. tranſmutatrix metallorum in argentum et aurum 543. vt naturali ſcientia conſonet 194. naturæ imitatrix 235. pauperum cõſolatrix 202. à Geometria & Arithmetica obſcurata 192. cur corpus ægrotum habere dicatur 196. quanto tempore compleatur 357. 358
alchimiæ fundamentum 466. 602. radix 466. clauis 75. myſterium cur Deus celauerit 58. veritas in quo conſiſtat 492. quatuor regimina 476. inſtrumenta 56. 131. 422
alchimiæ ſcientiam diffuſam 318. inſtrumenta 56. 131. 422. quinque ignes 422. quatuor gradus 533
alchimiæ inſudandũ 186
alchimiam problematis 200. imperfectè viuere 231. habere principia 548. magis naturam imitari 471
Alchimiſtam quid noſcere oporteat 76
Alchimiſtæ deceptores 559. cur principium in fine tractârant, &

e conuerſo 50. qui fu giendi 606
Alchimiſtarum libri 35. opera 110. finis 111
alembic Philoſophorum 228
alkaſal 218
allegoria 392. et deinceps.
allegoria de homine 139. de gallo 140. de ſpongia marina 141. de piſce ibid. de vipera 140
alzum, ſiue alzon 60
alocines 290
alua 285
alumen 180. 201. 379
alumen ex pomis 41
alumen crudum 209
alumina quid agant, ibid.
aludel 204. 228
aludela 334
Amicitia inter aquam et aërem manſura 2
Anatron 400
Anathuel 458
Androginum monſtrum 625
Angeli lucidiores Luna & ſtellis 450. ex vno tantùm elemento 4
Angelos ex igne factos 72
anſer Hermetis 285
antimonium 98. in uis di dixêre lapidem 23
anima 105. 446. quid 179. 506. eſt vita 364. quæ dicatur 285. humana 597. lumine clariſſima 383. tingens 63
anima mundi 591. 594
anima & acetum quid dicatur 79
anima quot nominibus dicatur 180
animæ ex quo creatæ 450
animæ ſulphura 113
animæ retinaculum 613. cum corpore coniunctio 306
animantia ex quibus elementis compoſita 72
annus vt diuidatur 12
anni partes 210
Apparitio lapidis 242
Aqua quid 170. 385
aqua 234. noſtra à Philoſophis nominata 47. 168. 279. 608. permanens

nens 6.14.15.16.75.81. 89.196. vitæ 129.201. vitis 54. viua 269. 270. intrans 388. maris 168. philoſophica ibid. 172. pluuialis 14. nubis 445. Mercurialis 168.470. Mercurij 280. mundana 121. ſapientiæ 200. ſimplex 168. ſicca 158. ſulphurea 62.272. ſulphuris 136.137. auri 33.106. imitans naturam 235. vt puluis fiat 30. vt conglutinetur 301. quæ corpora ſoluit 279
aquæ diuinæ nomina 252. 292. permanentis vis 15.89. diuiſio 173
aquæ ſpiſſum 3
aquam fieri 105
aquas effuſas in lapides conuerti 374
aquilæ 294
Arbor mirifica 129. Philoſophorum, 146
arborũ ſuccoſitas 158.195
arcanum 16.42.45. quid dicatur 186. precioſiſſimum 437. naturæ 602. cœleſte 388. occultatum 15. maximum 47.90.195
arcani initium 34
arcana Pythagoreorum 629
arena 105.106. maris 128
argenteitas fixa 487
argentum viuũ 477. quot nominib9 dicatur 213. quid 96.385.432. duplex 497.490. triplex 212.213. ab hominib9 extractum 120. igneũ 113. ignis 212. temperatum 474. ex pluribus cõfectum 49.124. de maſculo 49.78. de ſulphure quantum habeat 411. vt in ſulphur conuertatur 473. ferri 114. igneum 39.117.
argentum viuum Alchimiſtarũ 531. vt cum metallis vniatur 485
argentum viuum auripigmentum 39

Digitized by Google

argentum viuum quot nominibus dicatur 45
argentum & ſtannum non conuenire 94
argentum viuum coagulare 20. 21
argentum viuum quantum ponderis corpori tribuat 478
argentum viuum corporum perfectorum 487
argentum viuum aqua 212
argentum viuum cambar 43. 51. 114. 123. 124. 126. 128. 276
argentum viuum quartum 122
argenti viui compoſitio 380
argenti viui natura 405
argenti viui plures acceptiones 492
argenta viua duo 610
Ariſtotelis liber 70. præceptorum 192. ſententia de vegetabilibus 190
Ariſleus Philoſoph. 1
Ariſlei ſomnium 146
Arithmeticus 590
Aros Philoſophus 319
ars ex quibus 255. debilior natura 381. quibus egeat 29. 104
ars vt perficitur 483
ars gumæ 271
ars numi 92
ars Solis 382
ars philoſophica 577
ars alchemiæ Dei donum 201. ex quibus citò operatur 488
ars aſtronomica naturam imitari in rebus perpetuis 599
artis beneficium 486. principium 301. fundamentum 10
artis alchimiæ virtutes & effectus 540. 541
artem in tribus verbis conſiſtere 358
artem qui ſcire poßit 256
artem ſcire cupientibus quid agendum 357
artem calce propria ſemper indigere 488
artem vnam rem poſcere 318

Digitized by Google

in Arte duo requiri 476
artes ablegandæ 600
artificium maius 329
Artiſtæ plurimi vt decepti 178
arſenicum maſculum dici 215
Aſſatio vnde inuēta 235
Aſtrologiæ vanitas 599
aſtra ignea 2
Atramēta ex quibus compoſita 379. 533
Augmentare 533
augmentum quid ibid.
augmentum in quantitate ibid.
auis Hermetis 371
urora 616
urum quid 408. quale corpus 603
urum Philoſophorum 217. 218. 515
urum vt fiat argentum 517
urum numoſum 123
urum fermentum elixiris 409
rum igne non vri 410
rum purpureum 277.
vt fiat argentum 426
aurum in rubiginē vt conuertatur 77
aurum in venenum vertere 41
aurum ſingulare apparēs 201
aurum potabile 627
aurum roſtri 63
aurum coralli ibid.
aurum ſoror gummæ 173
aurum apparens 200
aurum cur lepram & alios morbos curet 566
aurum fermentum 63.125
auri verba 173
auri virtutes 566. 567. 568. 625. 626
auri & argenti ſubſtantia 488
auri interiora argenti 411
auri complexio 409
auri flos 75. 79
auripigmentum 114
aurificationis principiū 483
authoris ſententia 179
Azot quid 279

B

Balgi allegoria 53
Baſiliſci & lapidis

ſimilitudo 208
Bellum irritare 112
Beya 147
Bonum pluriũ nominum 63
boritis 18.19

C

CHaos confuſum 587
Chalcoſolariũ vas 348.349
calcinatio 288. quorum 303
calcinatio prima 224. ſecunda 225. cur fiat 226
calcinatio Philoſophorũ 224.225
calcinatio operatio ſexta 428
calcinationes multæ 290
calidum naturale 156. radicale 477
calor præcipuum agens in Alchimia 467
calor in humido 426. in ſicco ibid.
calor æquilibris 607
cambar 39.47.49.53.119.123.124.126.168.257
camelus noſter 391
canis Coraſcenis 340
canicula Armeniæ ibid.
caput corui 364.605
carbunata 269
carta Sacerdotum 244
cautio 14.39
Cellula mea 299
Chelidonia 132
Chriſtiani Philoſophi 586
Chriſti & lapidis allegoria 612.613
chronica Methaurea 462
Chubul 43.48.119
cinis precioſus 48
cinis à cinere 229
citrinatio quid 426.432.517.563
circulus Solis 357
Clauis 257
clauis operis 7.275
clauis prima ſolutio prima 605.606
Coagulum 628
coagulatio 240. vt fiat 306. duplex 42. operatio quinta 428
coagulationis ſpatiũ 306
in Coagulationibus à ſale cauendum 315
coctio quàm longa 500

Digitized by Google

cælum ex quo 450. ex quibus compoſitũ 72. ex quibus ſubſtantijs creata 456
cælum hoc eſt aurum 608
cæli creatio 4
cæmeteria 334
colera 386
coleræ virtus 206
colla auri 45. 121
colores principales 421. extremi 525. apparentes in regimine lapidis 97
combuſtio ſanguinis ſimilis 27
comburere quid 59.134
combuſtilia quæ 221
commixtio quid 416
compar rerum 160
complementum quot diebus fiat 193.433
complexionũ mutatio 423
compoſitio quid 42.138. 426. noſtra 362. duplex 63
compoſitum 105. igne carens 451. ex elementis 73
conformitas in trinitate chimica 181
congelare 348. terrã 270
coniugium Solis & Lunæ
coniungere 609. (615
coniungenda quæ ibid.
coniunctio elementorum quid 498
contentum 264
conterere 94.105.123
continens 264
contractus quid 42
contraria vt in vnam naturam coaleſcant 494
contritio 233. Philoſophorum 30.105. duplex 233
coopertorium equi 391
coquere 234
coqui vt debeat 234.235
conuerſio 486
conuerſiones vt fiant 164
corallus 143. Philoſophorum 144
cor 121. Solis 90. cæli 592
corſufle 10.28.101.103. 236.238
corpus quid dicatur 31. 97.197.180. ſiue anima 31. noſtrum 392. perfectum 487

Digitized by Google

corpus in animam conuerti 290
corpus 22. nominibus & amplius appellari 180
corpus vt ſpiritus fiat 493.494. non multiplicabile 619. deſideratum 17. quando diſtilletur 291. vt debilitandum 31. vaporem fieri 512. terendum 36. quando ſubtiliatum 586.587
corpora duo 204
corpora ſoluere 336
corpora corporibus tingi & figi 125
corpora in non corpora verti 279
corpora incorporea fieri 63.104.471
corpora vt conſideranda 453
corpora lucentia 427
corpora metallica ex Mercurio 155. ærea ex coruſcatione cadere 376. mineralia vt differãt compoſitione 380
corpora metallica arte fieri non poſſe 554. corporum ſolutio 415.571
corporum ligamina 453
corporũ ſulphureitas duplex 412
corruptio quid 365
corruptionis natura 1
corui caput 364.502
coruum dealbare 390
Craticulæ libellus 359
creatura omnis ex elementis 4
creatura vnius eſſentiæ 451
creaturæ ex tribus elementis 4.5
creaturæ ex duobus elementis 4
creaturæ cur diuerſas habeant naturas 449
creaturarum diuerſitas & varietas vnde 6
creata omnia ex vna eſſentia 5
cribrare Hermetis 49
cribratoria 334
crocus Philoſophorũ 94. 143
Cucurbita 334

Digitized by Google

D

Dardanus 17
Dealbare 346
dealbare duplex 34. 109
dealbatio 432. operis initium ibid.
decoctio 234. 335. 336.
in Decoctione cur adhibenda 234
decoctiones quatuor 502. item ſeptem ibid.
depuratio 364
Deus ante omnia 3
Deus eſt natura 594
Deus 589. 590. & eius attributa ibid.
Dei creatio 72
Dei munus excellentiſſimum 35
Dei maximū donum humanæ naturæ datum 584
Dei nomen 590
Deū innominabilem 589
Deum omnia implere 588
Deo omnia affirmare poſſe ibid.
Deo omnia negari poſſe 589
Dea vt ſint omnia 60
Deos omnes ad Iouem referri 595
denſi nil ſublime 71
Dialogus Lunæ & Solis 464. 465. Spiritus animæ & corporis 613
dicta maiorum ſequenda 3
dies eſt ſplendor Solis 620
diethen 360
dimenſiones tres 453
diſpoſitiones ſeptem 428
diſſoluere quid 492
in Diſtillatione corporum cautela 114
diſtillatio 240. 305. quotuplex 305. quot fiat vicibus 240
diſtillatio Philoſophorū ibid.
diſtillationes neceſſariæ 608
diſtillationis cōpletæ ſignum 495
diuiſio 332. 485. lapidis neceſſaria 417
Doctrina generalis 288
Draco noſter 390
draco in circulum ductus 621

draconis ænigma 55
Ductilia liquabilia 378
ductilia et liquabilia quæ 549
duo quid 39

E

EBmich 119
Ebſemeth 43
Echo 598
Elementum ſolum nō generari, aut corrumpi 452
elementum liquabilium quod 379
elementum primum 284. 366
elementū ſecundum 284. 366
elementum tertium 284. 367
elementum quartum 285. 367
elementum primum lapidis 162
elementū aqueū quid 475
elementa quatuor creata 3.4.74.361
elementa naturas dici 3. ex primis qualitatib9 compoſita 451. amica 361. inimica. ibid.
elementa vt commiſceantur 58. & coquenda ibid. aquatica 361. lapidea ibid. formalia duo in lapide vt intelligatur 497
elementa duo in arte 472
elementa morte ſeparari 72.73. in die iudicij 460
elementa vt conflagranda 459
elementa circulariter conuerſiua 362
elementa conuertere 59. conuertendi modi 291
elementa ſimplicia cur Alchimiæ nō conducant 471
elementorum ſubſtantia 457. mater 481. maritas 227. materia 156. extractio 497.
elementorū ſpiſſitudo 68. ſeparatio 232.233.278. 497
elemētorum mixtio 456. commixtio 343. affinitas in corpore Chriſti

ſti 626. circulatio 455. aptitudo 362. coniunctio 498
elementorum & quintæ eſſentiæ differētia 513
ex Elementis omnia 74
Elſaron 322
elixir quid dicatur 476
elixir noſtrum 22. 412. album ibid. rubeum ibid.
lixir ex quibus 163
lixir vt creſcat 176. perfectum vt fiat 513. maturum ad tingendum 176. infinitæ virtutis 299. vt cum corporibus coniungatur 528. vt compleatur 224. calcinatum 174
ixiris compoſitio 483
ixiris excellentia vt probetur 435
xiris ad rubeum confectio 526. 527
ſes Alemanici 376
tium antiquiſſimum 448
iſcopus noſter 391
belia 7. 21. 47. 49. 119. 122. 124. quid 79. alba 80. 96
ethelia teri 29. fieri 37. 43. 45
ethelia 75
Exebmich 44
Eximidius Philoſophus i

F

FAcies quatuor vnius patris 308
fatui Alchimiſtæ 559. 560
Fella 275
fermentare ad rubeū 530
fermentatio quid 520
fermentū quid 283. 286. 438. 447. 522
fermentum auri 253. 413
fermentum fermenti 254
fermentum ad rubeū 529
fermentum ad albū. ibid.
fermentum Philoſophorum 510
fermētum eſt anima corporis imperfecti 511
fermenti doſis 529. 530
ferrum omne bonum 219
ferrum è cælo cecidiſſe 376

Digitized by Google

feſtinatio propellẽda 294
ſex quid 480. 519
Figere 164. 291
fimus 236
finem ante principiũ cur tractet Alchimiſtæ 135
figendi modus 523
fixio 229. 430. vt fiat ibid.
Flegma 386
flos auri 121
flos corporis 603
flores ſecretorum 484
flores indelebiles 272
Fœmina 263
fœminæ Spiritus 216
Frigidum omne 3
Fugare quid 346
fundere ibid.
fundamentum artis 10. 11. operis 111
fundamentum Alchimiæ 466

G

GArib 342
Galeni ſentẽtia de Chimia 222
Geber Saracenus 309. cuius filius 346
Geldum 132
Genethliaci irriſi 599
generatio eſt motus 160
generatio in animalibus 159
generatio vt fiat 383. 384
generatio fœtus & lapidis 130
gentilitatis error 595
germen corporis 603
Glaciei exemplum 562
Gradus operis tertius 360. 368
gradus primus regiminis 362
gradus ſecundus regiminis 364
gradus regiminis quartus 372
gradus terminus 360
gumi quid 13. 14. 87. 103. 168. aureum 200
guma Scotiæ 28. 103
guma mas eſt 173. auro fortior 88
guma noſtra 214
gumæ plures ibid.

H.

HArforetus 148
Harmonia Mundi 588

hermas

hermaphroditum 610
Hermes Philoſophus triũ uir 624. Philoſophorum caput 34
Hermetis ſententia 193. uerba 223. numus 126. Anſer 285. piſtura 625. documentum 109
Hermogenis pullus 285
Heptades 591
Hexades ibid.
Homo antiquus 390
omo ex quatuor elementis 5.72
ominis ſpiratio 26
ominis partes interiores quot 205
minis & lapidis comparatio 310
imiditas quid 81.474.
ubi 224
nidum omne 3
idi ſignificatum 304
idorum differentia 5
ores quatuor 453

I

ir quid 302
nis quid 170.274
ignis rarior 44. niger 255. lentus principio 237.370. ſpiſſus 451. immoderatus cauendus 11. elementorum rarior 3. artificialis qualis 476. auri purpurei 201. uiuus naturæ 601. tinctorum 201. natura 594. gradus 359. elementum 450. regimen 432
igne principio carere 454
ignem eſſe aquam 212
ex Igne ſolo quod eſt, non comedit aut dormit 5
ignes quinque Alchimiæ 422
ignium quantitas 340
Imago biformis 625
imbibitionis tempus 501
immunditia lapidis 309
impedimenta actionum 463
impedimenta quæ auferenda 616
Inceratio & cur 226.227. 288.313
incerare 346.347
incerantur quæ 306

inſerandi modus ibid.
incremabile 229
induratio 288
Indorum & Babyloniorum ſententia de ceratione lapidis 71
ingreſſus 231
initium rerum 1
intellectus dicti illius: Qui mecum moritur, mecū oritur 489. 490
intentio Philoſophorum 47
interuallum inter Deum & creaturas 589
inuidere non eſt ſapientis 20. 94
Ioannis Pici Mirandulæ mors dolenda 596
Iouis operatio 355
Iris vt fiat 607
irudo 40
Iudicare per ignem 459

K

Karnech 132
Kenkel ibid. 82
Kibrich Philoſophorum 320
Kinna 240
Kubul 48

L

Labor maior in dealbando, quàm rubificando 505. vbi maximus 497
lac virginis 174. 201. 375
lapis quid 482. 483
lapis rex 281
lapis duplex 347
lapis non lapis 28. 80. 308. 309
lapis honoratus 341
lapis cuius naturæ 311
lapis 81. 105. ex quibus conſtet 16. 155. 278. ex quo gignat 155
lapis in duas partes diuiditur 364. 368. 580
lapis ex quatuor elementis 170. 279. 311
lapis vt creſcat 181
lapis vt minor mundus 385
lapis de animata re eſt 380
lapis veritatis 321. quot differentijs compleatur 239
lapis vt puluis optimus 24

Digitized by Google

is Philoſophorum medicina 429
is Aquilæ 253
is fortitudinis 419
is vnus 467
is homini comparatus 206. 207
is Benedictus 478
is noſter trinus & vnus 300. primò albus 416
is noſter aqua 265. congelata 300
is eſt vita 364
is Philoſophorum cui parti adiungatur 527
is mineralibus comparatus 209
is omnicolor 351
is kubul 12
is Tyrius 18. 92
is cur nominetur 90
is à Deo quibus concedatur 348. donũ Dei 110
is eſt ligamentum elementorum 601
is tertius 619
is cur pelagus nominetur 58
lapis fixus 174
lapis alkali 347
lapis cur ſulphur dicatur 211
lapis ſemini humano ſimilis 302
lapis vt incerandus 532
lapis quater ſoluendus 174
lapis quandiu coquendus 8. 11
lapis fermentatus 175
lapis vt dulcoretur 531
lapis quomodo regẽdus 23
lapis aqua fieri, & econtrà 16
lapis vt inſpiſſetur, & ráreſcat 68. vt terendus 12
lapidis & pulli generatio 547
lapidis proprium nomen obſcurum 64
lapidis varia nomina 16. 64. nomina præcipua 114. generatio 495. natura 342. 347. mortua reuiuiſcit 26
lapidis initium 19. alimentum 69. 70

lapidis elementa quatuor 311
lapidis definitio 154.156
lapidis variæ deſcriptiones 135
lapidis primũ elementum 162.164
lapidis pars prima 580. pars ſecunda 581
lapidis proprietas 347
lapidis & hominis comparatio 310
lapidis ſimilitudo & veneni 203
lapidis & ſpermatis in creatione 27
lapidis virtutes 347.627
lapidis eleuatio 342. proceſſus breuis 162. multiplicatio 538
lapidis regimen 17. 82. 131. compoſitio 313
lapidis coagulatio 346. ſolutio 345. duplex. ibid.
lapidis humiditas vnde 301. purificatio 500
lapidis & Mercurij diſputatio 313. 314
lapidis precioſi perfectio 17.91
lapidis magiſterium ad album 348. 349. ad rubeum 351
lapidis ſcientia quid 629
lapidis gradus 357. 358. vaſa 612
lapidem eſſe, in omnibus rebus declaratur 622
lapidem eſſe ex quatuor elementis 170. 497
lapidem quatuor eſſe naturis 125
lapidem quatuor habere naturas 50. ex aqua generari 171
lapidem quis ignoret 253
lapidem offendi in montibus declaratur 622
lapidem quis agnoſcat 253
lapidem vbi non prodeſt magnificè appellari, vbi prodeſt, celari 64
lapidem vt Ariſtoteles nominârit 310
in Lapidem extraneũ non ingredi 169
de Lapide contraria affirmari 64. 65.
in Lapide quæ ſint 169

lapides

ides ex lato 376. vt fiant 375
ides marini 134
ides quot modis fiant 374
ides precioſi vt ab alchimia fiant 244
ides ex vegetabilibus fieri hora terræmotus 375
Lapidibus animalium partes 377
on quid 280.503
itio 288
tudo 417
Culum ſuum 298
i Alchimiſtarum 35
nentum elemẽtorum 01. 602
factio corporum 227
tbilium principium 25. elementum 380.
ıbſtantia 550
gyrium 411
ferum cadere 608
s puerorũ 10.12.618.
claratur 623
n quid ſit 592
quid ſignificet 281
ſaltus 357. 503
lunæ ſpatium 41.53
lunæ operatio 356
lunaria 413
lux vera Chriſtus 595. 596

M

MAenchen 359
Magiſter Macer 196
magiſterium noſtrũ quid 281
magiſterium totum 364. in quo 467
magiſterium acutũ Philoſophorum 373
magiſterium in pace conſiſtere 361
magiſterium lapidis cui ſimile 281
magiſterij alchimici ſumma 179
magiſterij neceſſaria 340
in Magiſterio duo præcipua 315
magiſteria artis quatuor 329
magneſia 107.119.132. alba 43.78.91.205
marian 254. 270
margarita præcipua 586

mineralium diuiſio 473
Mundus minor ex quibus compoſitus 383
mundi rex & imperator 593
mundi oculus 592
mundi noſtri principiũ 1
mundum eſſe animal 595
mundificatio 446. naturæ 603
Muſa diſcipulus 326
Myſterium maximum 609

N

NAaman Syri exemplum 502
natura 1. quid dicatur 461. 462. 593
natura rerum 66
natura vna duorum 24
natura vna re contenta 107
natura & humiditas fit aqua & lapis 30
natura generatiua metallorum 601
natura corruptionis 1
natura quomodo cecidit releuari 76
natura omnis in Sole 625
natura mercurialis 474
natura occulta congelari 30
natura ignis 594
naturæ, id eſt elementa 3, 4
naturæ principium 468
naturæ cunabula 586
naturæ vis 133. terminus 77. 473. arcanum 602
naturæ plures deſcriptiones 593
naturæ vt commiſceãtur 515
naturæ multiplicãtes 220
naturæ magiſterij 335
naturas quatuor in cœlum aſcendere 40
naturam natura lætari 8. 62. 76
naturam naturis obuiam ire ibid.
naturas commiſceri 34
Nigredo quid 426. prima 135. maior 498. cuius rei ſignum 32. 33
nigrum 132. duplex 218
nomina lapidis cur multiplicata 139. per ſimilitudinẽ poſita 222

nominare

nare res 287. actio-
s ibid.
terorũ myſteria 590
re quid 182
ri 231
x eius eſt terra 240
menti autor 149
us 90. varius 75.
ılgi 39.45. aureus
4. Philoſophorum
tentio 47
Hermetis 126

O

Ccıſio 230
occupatio 372
es quatuor 453
a mutua corporis,
iritus et animæ 180
n quid 483. Phi-
oſophorum 141. pre-
tiſſimum 354. in-
nbuſtibile 492
trium verborũ 354
rium dierum 434
rimum 282. vt fiat
3
ecundum ibid. &
fiat 282
ertiũ vt fiat ibid.
uartũ vt fiat 283

opus non varium 108
opus mulierum 10. 12.
298
opus lapidis eſſe opus mu-
lieris declaratur 623
operis initium 224. 432.
principium 133. 415.
caput 26. intentio
415. diuiſio per tempo-
ra 12. modus 51. 125.
ſecretum 10
operis ſecunda pars 296.
627
operis pars tertia 627
operis prolixitas 499
operi quinque neceſſaria
334
operatio vna 289
operatio prima 427
operatio infortunata 239
operationis termini 500
in Opere conſideranda 9
operationes quæ 288
operationum modi 362
operãdi breuis modus 628
operandi lapidis ad albũ
modus 348. 349
Orbium intelligẽtiæ 598
origo mundi 342
ortus 281

Digitized by Google

cui ſimilitudo 207. exemplum 69

P

Panis in lapidem conuerſus 376
parabola feſtina Alchemiæ 195. & deinceps.
paria combinanda 24
particularia duo in hac parte perfici 659
pater mirabilium 313
pater eius eſt Sol 225
patientia opus 110
pax inter contraria 6
pax inter elementa 373
Pelagus 420
perfectionis ſignum 228
permutationis corporis 419
Perſarum Philoſophorũ de tincturis diſputatio 355
Philoſophica expetenda 597
philoſophiæ Minerua 586
philoſophiæ tres claues 604. 605
philoſophiæ oſor iureconſultus 585
Philoſophi Chriſtiani 596. Perſæ 353. malè intellecti 310
Philoſophos diſſentire verbis, conuenire ſententia 15
Philoſophorũ genera duo 576. congregatio 1. ſcopus 108. intentio 32. 47. 154. conſideratio 603. mos in deſcribendo lapide 275
Philoſophorum aqua 27. ignis naturalis 612
Philoſophorũ lapis 600. 601
philoſophantium 510
Phlemæ virtus 206
Planetarum opera vbi 355. operationes 189
plumbum quid 44. 380. cur ponderoſum 410. ſapientum 133
plumbum & acetum principia lapidis 87
plumbum rubeũ initium operis 211. ſapientũ 10. rubeum 220. album 219
plumbum cum plumbo ponere 219

ibi compoſitio 380
'lumbo vita mortua 21
dera elementorum in
ipidis cõfectione 526.
17
auit ventus in ven-
'e ſuo 240
ctica alia 504. & dein
eps.
natio 281
paratio 485
paratio rerum 486
parationis primus mo
tus 362
parandæ res 163
tica altera pars 609
ium opus 37.282.292
ium verbum 284
cipium primum na-
urale 416
cipium omniũ crea-
urarum 68
cipia rerum tria 460
eſſus ad lapidem 168
inquitas inter quæ
9
ſciendi modus 434.
39.540
oſitiones obſcuræ elu
cidatæ 612
Protbonotarij hiſtoria
245
Puer homo perfectus 617
pueri 147.618
pugnam irritare 112
pullus Hermogenis 285
puluis 264. ſpiritualis
103. impalpabilis 99
purificari res 287
putrefactio 232. vt fiat
50. prima 306. ma-
xima 19.93. operatio
tertia 428
putrefactionem, elemen-
torum putrefactionẽ
præcedere 365
Pythagorica tertia ſyno-
dus 1
Pythagoræ primum præ-
ceptum 620

Q

QVartum opus 284
qualitates primæ
451
quæſtiones necromanticæ
de toto proceſſu lapidis
cũ reſpõſione 629.630
quintæ eſſentiæ ſpiritus
482

Digitized by Google

quinta eſſentia elementorum 460. ab elementis differens 513
quintam eſſentiam quid vocemus 456.457
ex Quatuor elemẽtis omnia 449

R

RAnderich 45
rarum 387
Rectificatio 366. corporum 237
reducere 164.292
reductio vt fiat 368
Rebis 310.311
regere pariè 138
regimen Alchimiſtarum vnum 110
regimen quo corpora figantur 51
regimen vnũ, verba plurima 36. figendi corpora 127.128.129. totum quibus fiat 32
regimen ignis 432. facien di lapidis 95
regiminis primus gradus 362. ſecundus gradus 364. quartus gradus 372
reiteratio laudatur 530. 537
renouatio 236
res vna 500
res cruciata 136
res Philoſophorum qua 623
rerum initium 462
rex lapis 281.441.442. vt oritur 181. vt nutriendus 177
Rubedo 135. in plumbo 10
rubor ex nigredine 61. in albedine abſconditus 135. duplex 218
rubedinem in albedine occultari 61
rubigo quid 40
rubiginem conuertere 50. in venenum 124

S

SAgitta ex pharetra noſtra 293
Salamandra 424
ſal commune 210. Armoniacum ibid. aromaticum 211. alkali vnde 209. nitrum 400. vrina 210

ſal noſtrum 210
ſal fixum 488
ſalia duplicia 209
ſalium proprietas 205
ſal ſatura ibid.
ſaltus lunæ 357
ſandarach 122
ſanguis 210.386
ſanguis eſt anima 364
ſanguis menſtruus 159
ſanguis vbi inueniatur 89
ſanguinis virtus 206
ſapientia occulta 1
ſapientum dictum 40
ſapo corporum 347
ſapores quatuor 453
ſatis album 33. nigrum ibid. & 108. rubrum 33. rubeum 108
ſaturni ſplendor 134. operatio 355
ſcala noſtra 392
ſcientiæ alchimiæ exemplum 389
ſcientiarum portæ ibid.
ſcopum alchimicum quis attingat 180
ſcoria 322
ſcoria quid 480
ſcellæ 204
ſcribendum cur per ænigmata 621
Secretum 365. magnum 434. noſtrum 514
ſecretum ſecretorum 219
ſecretum operis 10
ſecretum cuiuſlibet res eſt eius anima 489
ſecundum opus 282
ſemen paternum 478
ſemen à Mercurio vt extrahatur 478
ſenioris verba 191
ſententia ſapientum 66
ſententiarum diuerſitas in opere philoſoph. 223
ſeparatio elementorum 170. 498
ſeptem ad duo addi 173
Serentis exemplum 269
Sericon 138
ſermo typicus 202
ſerpens 168. ſeipſum impragnans 153
ſerpentis frater 167
ſerpentis ſoror ibid.
ſeruus precioſus 25
ſerui rubei natura 100
ſexus duo 453
Signa bona lapidis 238

T

ſiccitas alchimiæ 227
ſimilitudo prolis cum alchimia 195.196
ſimilitudines nõ eſſe proprietates 186.187
ſimile ſimili generari 25. 160
Sol vnus verus 155. metallorum finis ibid. quid ſignificet 281.282. mundi oculus 592. planetarum rector 296. cœli viator ibid.
Sol & Luna & ſtellæ ex igne & aëre compoſita 72
Sol fructus perficit 409
Sol ex quo generetur 463. 464
Sol pater, & Luna mater ibid.
Sol ſolus cur non tingat 463
Solis circulus 358. operatio 355
Solis & Lunæ coniugium 615
Solis flos 75
Soles tres 610
ſoluere 164.291
ſolutio 445. vniuerſalis 314. ex natura 169. perfecta 603
ſolutio noſtra ſecretum noſtrum 514
ſolutio per diſcordiã fieri 603
ſolutio neceſſaria 170. & eius operationes 171. duplex 536. philoſophica 284. quid faciat 304. alia 305
ſolutio & congelatio vna operatione fieri 330. 331
ſolutio vt fiat 336.337
ſolutio, operatio ſecunda 428
ſolutio operationis finis 288.289
ſolutionis res tres 288
ſolutionis primus modus 415
in Solutione lapidis quid cauendum 174
ſolutiones ſapientiæ filiæ 603
ſoror prima 204.205. ſecunda et tertia. ibid.
ſorores tres 204

Species

Species nō permutari 469
incorruptibiles ibid.
ſphæra materialis 598
ſperma 160. 161. quale 397. lapidis. ibid. Philoſophorum 486. proprium metallorū 487
ſpermata duo 159. vt commiſceantur 161
ſpiritus quid 119. 105. 602.
ſpiritus quid dicatur 479
ſpiritus duplex 216. 491
ſpiritus generationis author 602
ſpiritus qui mercurij dicuntur 491
ſpiritus fugiens 115
ſpiritus eſt mercurius 491
ſpiritus ſiccus ibid. viuus 302
ſpiritus Domini 594
ſpiritus quintæ eſſentiæ 482
ſpiritus animæ & corporis dialogus 614
ſpiritus vt in corpora vertantur, & econuersò 354. 355. vt corpora ingrediantur 314
ſpiritus præparans 490.
duplex ibid.
ſpiritus tingens 491. 601.
humidus 30
ſpiritus duodecim nominibus dici 180
ſpiritus ſeptem ibid.
ſpiritus beneficus 490
ſpiritus principales 316
ſpiritus fugaces vt fixentur 339
ſpiritus in aquam conuertendi ante ſublimationem 171
ſpiritū multiplicabilem, ſed non corpus 619
ſpirituum retinacula 315
ſpiſſitudo initiorum 2.
vbi ſit 494
ſplendor corporum 492
ſputum Lunæ 53. 80. 210. 223. boletorum 43
Stannum & argentum non conuenire 94
ex Stanno cuprum facere 221
ſtellæ igneæ 1
ſtudij vtilitas 547
ſtultum quid 562
Subſtantia diuiſa 456

Digitized by Google

ſubſtantia fixa 229
ſubſtantiæ quatuor 458
ſublimare quid 228. 280
ſublimatio 517. cur fiat ibid. quid 227. 257. 288. 429. duplex 228
ſulphureitas fixa 488
ſulphur quid 385
ſulphur naturæ 38
ſulphur Philoſophorum 172. rubeum vbi ſit 563. & album 364. quid ſit 229. 556
ſulphur quod mercurio melius cohæreat 557
ſulphur incremabile 424. incombuſtibile 12. 120. 121. fugiens 142. viuum 611
ſulphur in luna 564
ſulphur coagulare vt intelligendum 556
ſulphur album & rubeũ 372. 426
ſulphur rubeum 200. 563
ſulphur nigrum 211
ſulphur denigrans 61
ſulphur tam albũ quàm rubeum vbi inueniatur 484. eius natura 481
ſulphuris mas 46
ſulphuris & mercurij generatio 555. 556
ſulphuris compoſitio 381
ſulphuris perfectiſsima compoſitio 519
ſulphuris perfectio 47. proprietas 607. aqua 41. vapor 550
ſulphura duo 619. multa vnum ſulphur 42. animæ 38. ſulphuribus contineri 33. 46. 109
Synodus tertia Pythagorica 1
ſynonyma in arte 416

T

Talk 315
Temeynchum 333
tenebræ vt videãtur 462
terra quid 170. 472. quæ matrix 486. elementorum mater 281. 441. non elementum, ſed elementata 460. vbi verum elementũ. ibid. ſpißior elementorum 3. argentea 200. foliata

liata 481. calcinata 285. ſpiſſior 68. alba 200. inanis 587. vina 610. Ægyptiaca 135. Solis 162. vulgi vt à philoſophicali ſeparetur 514. Mercurij 162. Lunæ ibid. ſapientiæ 200. vt dealbatur 506
terræ ſolutio quo igne fiat 611
terram in cœlũ ſublimari 612. denigrare 138. ſpirituare 494
tertium opus 282
Thabritis 147
Theologus inflatus 585
theriacæ & lapidis ſimilitudo 208
theſaurus ex tribus verbis 357
thucia 215
Tingere quid 583
tinctura 121. vt vocetur 203. ex quibus 114. vt fiat 39.229.277. permanens 492. ſapientiæ 201. vera auri 218. quibus vita, & quibus mors 98. non ſine plumbo 11. nulla ſine rubro lapide 409. Philoſophorum vbi ſit 239. quantæ præſtantiæ 77
tincturæ fixæ 45. 121. multiplicatio quid 534 tres definitiones 482. 483
tincturam non fieri abſq; plumbo 85
tincturarum differentia 419. extractio 493
tinctorum herba 145
tingens in infinitum 228
Triades 190
tria ad vnum addi 173
Tyria 57
tyrius color 132.133
tyriaca Philoſophorum 141. 150

V

VApor vnctuoſus 468
varietas in opere nulla 33
vas vnum lapidis 203 quando aperiendũ 176
vaſis quando cauendum 306

Vegetabilibus vt ignis inſit 5
vegetabilia quos reſpiciant planetas 188. 189
venenum 106.107.168. ſapientum 16. mortiferum 290. quid 41. diuidendum 175
venenum ſiue aquam diuidere quid ibid.
veneni tingentis generatio 16
venerari regem cum ſua vxore quid 100
ventus meridionalis 49
Venus noſtra 302
Veneris operatio 356
verbum primum 284. ſecundum 445. tertium 284. 359. 446. quartum 285. 446
verba tria precioſa 355
verborum trium liber 353. expoſitio 358
veritatis natura vna 62
veſtis tenebroſa 18.92
vetula extenuata 201
via regum 396
virtus expulſiua 384. digeſtiua maſculina. ib. retentiua fœminea. ib. appetitiua maſculina ibid.
virtus quinta 404
virtus ſpiritualis & mineralis 498
virtus ſulphuris Mercurij 481
virtutes & effectus alchimiæ 540. & deinceps.
viſio Ariſlei 146
viſibile paruæ durationis 458
vita quæ 207
vita mortua vbi 221
vita mortuorum 347
vitriolum Philoſophorũ 211
vituli vrina 103
viua cuncta mori 26
viuificatio 231
Vlmanus Franciſcanus 625
Vnctuoſi & viſcoſi differentia 491
vnguentum Philoſophorum 142
vnum quid 39.136.137. 138

vnum

Digitized by Google

vnum in Alchimia 136
Vnam rem nihil alienum admittere 169
Vnum decem nominibus nominari 138
Vnum compoſitum eſſe 37
Vnio ſpiritus & animæ vt fiat 431. 432
Volatilia ex quibus creata 450
Vrina 168. tauri 210

Y.

YHarit 333
Yle 461
Yxir 22. 36

Z.

ZAndaric 252. 292
Zendrio 42. 119
Zubech 321

INDICIS in Tomum primum Opuſculorum ALCHIMIAE FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

0.967651
Digitized by Google

Digitized by Google